

فہرست نسخہ ہامی خطی فارسی

کتابخانہ مرکزی دانشگاہ پنجاب لاہور (پاکستان)

(مجموعہ ہامی آزاد، پیرزادہ، شیرانی، کینفی و عمومی)

جلد دوم

بہ کوشش

عارف نوشاہی

پایه نخستین مان‌گشت‌نایب‌نفت

سرشناسه	:	دانشگاه پنجاب (لاهور)، کتابخانه
عنوان و نام پدیدآور	:	فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه مرکزی دانشگاه پنجاب لاهور (پاکستان) (مجموعه‌های آزاد، پیرزاده، شیرانی، کیفی و عمومی) / به کوشش عارف نوشاهی
مشخصات نشر	:	تهران: مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	:	ج.
فروست	:	میراث مکتوب: ۲۲۹، فهرست نسخه‌های خطی: ۶
شابک	:	دوره: 978-600-203-029-0 ج. ۱: 978-600-203-026-9
	:	ج. ۲: 978-600-203-030-6
وضعیت فهرست‌نویسی:	:	فیپا
موضوع	:	دانشگاه پنجاب (لاهور)، کتابخانه - فهرست‌ها
موضوع	:	نسخه‌های خطی - پاکستان - لاهور - فهرست‌ها
سرشناسه	:	نوشاهی، عارف
شناسه افزوده	:	مرکز پژوهشی میراث مکتوب
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۰ ف ۹ ۲۸ د / ۶۶۲۱ Z
رده‌بندی دیویی	:	۰۱۵/۵۴۹۱۰۳۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۴۹۴۸۳۳

فہرست نسخہ ہامی خطی فارسی

کتابخانہ مرکزی دانشگاه پنجاب لاہور (پاکستان)

(مجموعہ ہامی آزاد، پیرزادہ، شیرانی، کیفی و عمومی)

جلد دوم

بہ کوشش

عارف نوشاہی

فهرست نسخه‌های خطی فارسی
کتابخانه مرکزی دانشگاه پنجاب لاهور (پاکستان)
(مجموعه‌های آزاد، پیرزاده، شیرانی، کیفی و عمومی)

جلد دوم

به کوشش: عارف نوشاهی

ناشر: میراث مکتوب

مدیر تولید: محمد باهر

مدیر فنی و امور چاپ: حسین شاملو فرد

صفحه‌آرا: محمود خانی

چاپ اول: ۱۳۹۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

بهای دوره: ۲۱۰۰۰ تومان

شماره دوره: ۰۰ - ۰۲۹ - ۰۳۰۳ - ۰۶۰۰ - ۹۷۸

شماره ج ۲: ۰۶ - ۰۳۰۳ - ۰۶۰۰ - ۹۷۸

چاپ: نقره آبی - صحافی: سیدین

همه حقوق متعلق به ناشر و محفوظ است
نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از ناشر ممنوع است

نشانی ناشر: تهران، ش. پ: ۱۳۱۵۶۹۲۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲، دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

E-mail: toolid@MirasMaktoob.ir

http://www.MirasMaktoob.ir

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دریانی از فریبناک پر مایه اسلام و ایران در نسخ‌نمایی خطی موج می‌زند. این نسخه با درحقیقت، کارنامه دانشمندان و نوابغ بزرگ و هویت نامه‌های ایرانیان است. برعمده‌ی نرسلی است که این میراث پراج را پاس دارد و برای شناخت تاریخ و فریبناک و ادب و سوابق علمی خود به احیا و بازسازی آن اهتمام ورزد.

با همه کوشش‌هایی که در سال‌های اخیر برای شناسایی این ذخایر مکتوب و تحقیق و تبیین در آنها انجام گرفته و صد ها کتاب رساله ارزشمند انتشار یافته هنوز کار نگارنده بسیار است و هزاران کتاب رساله خطی موجود در کتابخانه‌های داخل و خارج کشور شناسانده و منتشر نشده است. بسیاری از متون نیز اگرچه بارها بطبع رسیده، منطبق بر روش علمی نیست و تحقیق و تبیین صحیح مجدد نیاز دارد. احیاء و نشر کتاب‌ها و رساله‌های خطی و خطی‌های است بر روش محققان و مؤسسات فریبناک مرکز پژوهشی میراث مکتوب در راستای این هدف در سال ۱۳۷۲ بنیاد نهاد شده تا با حمایت از کوشش‌های محققان و مصححان، و با مشارکت ناشران، مؤسسات علمی، اشخاص فریبناکی و علاقه‌مندان به دانش و فریبناک سحمی در نشر میراث مکتوب داشته باشد و مجموعه‌های ارزشمند از متون و منابع تحقیق به جامعه فریبناکی ایران اسلامی تقدیم دارد.

اکبر ایرانی

مدیر عامل مرکز پژوهشی میراث مکتوب

فهرست مطالب

۷۷۹	۱۴. ادبیات فارسی
۷۸۱	– مجموعه‌های نثر و نظم (بیاض‌ها)
۷۸۹	– نثرهای ادبی
۸۰۷	– دستور انشا و نامه‌نویسی و مجموعه نامه‌ها
۸۵۷	– داستان‌ها
۸۷۹	– کلیات علوم بلاغی، بدایع و معانی و صنایع، اصناف سخن
۸۸۷	– عروض و قافیه
۸۹۱	– معما
۸۹۷	– نقد ادبی
۸۹۹	– مادّه تاریخ‌گویی
۹۰۱	– تذکره شعرا
۹۱۵	– آثار منظوم (کلیات اشعار، دیوان‌ها، مثنوی‌ها و ...)
۱۱۰۳	۱۵. جغرافیا
۱۱۰۵	– جغرافیا
۱۱۱۵	– سفرنامه
۱۱۱۹	۱۶. علوم وابسته تاریخ
۱۱۲۱	– سکه‌شناسی
۱۱۲۳	– نسب‌شناسی و قوم‌شناسی

- ۱۱۲۵ تذکره بزرگان پادشاهان، امیران، دانشمندان
- ۱۱۳۱ ۱۷. تاریخ
- ۱۱۳۳ قطعات تاریخ
- ۱۱۳۵ تاریخ عمومی
- ۱۱۴۱ سیرت النبی (ص)
- تاریخ صدر اسلام (خلفا، اصحاب، اهل بیت، امامان، واقعه کربلا، کتب سوگواری)
- ۱۱۵۷
- ۱۱۷۵ تاریخ شبه قاره (بنگال، پاکستان، هندوستان)
- ۱۲۱۹ تاریخ ایران
- ۱۲۲۷ تاریخ افغانستان
- ۱۲۳۱ تاریخ ماوراءالنهر و تیمور
- ۱۲۳۹ ۱۸. نمایه‌ها
- ۱۲۴۱ کسان و فرقه‌ها
- ۱۳۱۸ کتاب‌ها و رساله‌ها
- ۱۳۶۲ نسخه‌های مصور
- ۱۳۶۳ نسخه‌های به خط مؤلف، با مهر مؤلف و از نظر مؤلف گذشته
- ۱۳۶۵ مکان‌ها
- ۱۳۸۰ القاب و تعریف مکان‌ها
- ۱۳۸۲ سجع مهرها
- ۱۳۹۰ اشعار در زمینه کتاب‌آرایی، نسخه‌نویسی و نسخه‌داری
- ۱۳۹۳ ۱۹. فهرست منابع

۱۴

ادبیات فارسی

نثر:

- الف. مجموعه‌های نثر و نظم (بیاضرها)
- ب. نثرهای ادبی
- ج. دستور انشا و نامه‌نویسی و مجموعه نامه‌ها.
- د. داستان‌ها

علوم بلاغی:

- ه. کلیات علوم بلاغی، بدایع و معانی و صنایع، اصناف سخن
- و. عروض و قافیه
- ز. معما
- ح. نقد ادبی
- ط. ماده تاریخ گویی

شعر:

- ی. تذکره شعرا
- ک. آثار منظوم (کلیات اشعار، دیوان‌ها، مثنوی‌ها و...)

الف. مجموعه‌های نثر و نظم (بیاض‌ها)

بیاض حقیر نصیری طوسی

مؤلف: منشی الممالک عبدالباقی متخلص به حقیر النصیری الطوسی ابن مرحوم محمد رفیع. در دیباچه گوید: «به نثر و تسعید و تسوید این فقرات حمد حمید منشی نشأتین و کاینات و مدح و صلوات حضرات چهارده معصوم عرش درجات رسیده و به فیض و ثواب ترقیم و تحریر و ترتیب و تسطیر این اشعار و منظومات به انضمام واقعات با تجوید؟ درین بیاض المنة الله الفیاض مستفیض و مستفید گردید.»

مجموعهٔ مراثی و نوحه‌ها است با اشعار خود مؤلف. مؤلف در دیباچه از مراثی مقبل و آقا محمد مدعوبه شیخا به خصوص یاد کرده است. ترتیب به «مجلس».

آغاز:

دیباچهٔ واقعات اعمال پسندیدهٔ مقبلان و رخ کار؟ صادات افعال حمیدهٔ صاحب‌دلان در هر مقام و تمام مهام در سواد و بیاض.

□ سدهٔ ۱۲ هـ، نستعلیق، گ ۱۵۴-۱۳۱، قبل از آن در برگ‌های ۲۵-۱ کتابی در مجالس است شبیه روضهٔ الشهدا، با آغاز مجلس دوم: در وفات حضرت فاطمه زهرا. آورده‌اند که چون دو ماه و بقولی سه ماه و پنج روز از وفات سید کاینات گذشت... تا مجلس دهم در شهادت سیدالشهدا حضرت امام حسین.

بیاض طوطه‌رام کشمیری

مؤلف: پنڈت طوطه رام کشمیری (کاتب بیاض).

شامل: گزیده غزلیات مردّف از شعرای مختلف، از الف تا یاء (برخی شاعران: خسرو، حافظ، صائب، نظیری، ناصرعلی سرهندی...)، ترجیع بند، مستزاد، حمام بند سعدی؟، مخمسات به صنعت مهمله از صائب، بحرطویل محمد توفیق، رباعیات، مفردات (به اردو نیز دارد)، نقلیات (به نثر)، چیستان.

□ ۱۹۹۷ ب، در عهد مهاراجه گلاب سنگھ، پنڈت طوطه‌رام در کشمیر، به پاس خاطر دیوان شہا کر داس جی، به جهت مطالعه دیوان پندی داس، نستعلیق، ۱۹۵ گ.

شماره 6428

بیاض نظرالله الحسینی

مؤلف: نظرالله الحسینی ترمذی (نک: سرآغاز)

اشعار مکتوبی (اشعاری که در نامه نویسی به کار آید) در ۲۰ فصل به ترتیب موضوعی: ۱. فی لون القرطاس (وصف رنگ کاغذ)، ۲. شوق، ۳. ارسال مکتوب، ۴. ورود مکتوب، ۵. نسیان، ۶. طلب، ۷. انتظار، ۸. مهاجرت دوستان، ۹. عیادت، ۱۰. تعزیت، ۱۱. تهنیت، ۱۲. شکایت، ۱۳. جواب شکایت، ۱۴. وداع، ۱۵. تمنا، ۱۶. عرض حال، ۱۷. غایبانه، ۱۸. دعا و خاتمه، ۱۹. احوال بیماری خود، ۲۰. در سفر خود، نیز نک: سرآغاز. آغاز (دیباچه منثور):

بباید دانست که بنده سرابا معاصی نظرالله الحسینی ترمذی در مدتی قریب پنج شش هزار شعر مکتوبی فراهم آورد، از آن جمله دو هزار بیت منتخب نمود مخبر بر بیست فصل... هر فصلی مشتمل بر دو فصل، فصل اول به خاص و فصل دوم به عام... ظاهراً هیچ قسم اشعار مکتوبی بیرون ازین بیست فصول مبارک نباشد و نخواهد بود...»

□ به خط شکسته.

بیاض (نثر و نظم)

مؤلف: حمید (کاتب). شاید نام کامل او حمیدالله شاه‌آبادی است.
گزیده اشعار متقدمین و متأخرین به ترتیب موضوعی: سراپا نامه‌ها، شهرآشوب‌نامه‌ها، رباعیات، غزلیات، اشعار مصنوع، واسوخت‌ها، مثنویات، بحر طویل، بی‌بوج‌نامه حمیدالله شاه‌آبادی، پندنامه حمیدالله به پسر خود، بحر طویل ملاً محمد توفیق کشمیری و غیره.
آغاز (دیباچه):

بعد حمد و ثنای حضرت ربّ العزت و درود و نعت آنحضرت... این جلد فرحت مولد بیاض مملو پر [کذا] از اشعار خوش اساتذۀ متقدمین و مشحون به نظم خوش متأخرین است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق. حمید:

کن ازین دولت غنی مسکین حمید

ختم شد الحمد لله الحمید

نستعلیق.

Pi VII 58
2550

بیاض‌های بی‌نام مؤلف و عنوان خاص

□ اشعار فارسی و اردو، معاصر، سده ۱۴ هـ و قطعاً پس از ۱۲۹۳ هـ.

Pi VI 330
ندارد

□ گزیده اشعار فارسی، آغاز (از دیوان ابوتراب بیگ):

دگر ز لاله نورسته کوه فصل بهار

چو مادریست که فرزند پرورد به کنار

ترقیمه: «حسب الارادة صاحب بیاض این چند مصرع مرقوم شد ۱۰۵۳ هـ»، شکسته خوش، سه ستونی و در حاشیه نیز، ۲۹۱ گ.

Pi VII 1
2752

□ اشعار فارسی به ترتیب موضوعی، آغاز:

وه چه فرخنده شبی باشد و خرّم روزی

که فراق تو مبدّل شده باشد به وصال

به خط محمد انصارالله (۱۳۲ الف)، به روزگار عزیز الدین عالمگیر (۱۱۶۷-۷۳ هـ)، شکسته، ۵۷ گ.

Pi VII 2
555

☐ اشعار فارسی و اردو، با یادداشتی و ام‌گرفتن مرزا کلو بیگ پسر ذوالفقار بیگ قوم مُغل، ساکن کول، الحال باشنده ماره ره [ماره‌ره] با تاریخ ۳ جولای ۱۸۱۹ با مهر او و امضای گواهان.

Pi VII 30
2734

☐ اشعار فارسی و اردو، قلمهای مختلف سده ۱۳ هـ.

Pi VII 30
2734 (تکرار شماره)

☐ اشعار فارسی، در خاتمه برگگی از تحفة المجریات تألیف حکیم محمد جعفر و اشعار اردو، سده ۱۳ هـ، شکسته، ۵۷ گ.

Pi VII 31
522

☐ اشعار فارسی، دو خط مختلف، سده ۱۳ هـ.

Pi VII 44
815

☐ اشعار فارسی، مورخ ۲۹ صفر ۱۲۴۱ هـ، نستعلیق، ۱۹۶ گ.

Pi VII 45
1087

☐ شامل مثنوی منیر لاهوری در هجو اکول و منتخب دیوان فصاحت خان راضی و جز آن، با امضای انا العبد المملوک احمد حسن، ۱۲۷۸ (ابتدا)، نستعلیق، ۳۷ گ.

Pi VII 51
845

☐ بیاض نظم و نثر که در کابل نوشته شده و در آن رقعات مصنوع طرزی افغان نیز است که در ۱۲۸۴ در کابل به دوستی فرستاده بود، بیاض خوبیست، سده ۱۳ هـ، شکسته و نستعلیق.

Pi VII 53
2107

☐ اشعار فارسی نورالعین واقف لاهوری و اشرف یکتا و دیگران، در ابتدا فهرست مطالب نیز دارد، سده ۱۳ هـ، نستعلیق کابلی، ۴۰۸ گ.

Pi VII 53
2043 (تکرار شماره)

□ اشعار فارسی، سده ۱۲ هـ، نستعلیق.

Pi VII 54
1929

□ قصاید در مناقب بزرگان، سده ۱۳ هـ.

Pi VII 56
1930

□ اشعار فارسی و اردو از جمله اشعار اردوی ولی دکنی.

Pi VII 57
2479

□ بیشتر تواریخ وفات و قطعات تاریخ را دارد. از متأخرین: تاریخ وفات منشی غلام حسین تحصیل‌دار ضلع جنوبی در شاه جهان‌آباد ۱۳ اپریل ۱۸۳۶ که از نبیره‌های میرزا مظہر جان‌جانان بود (گ ۸۹)، موریانه‌زده، کاغذ خسته.

Pi XI 77
870

□ گزیده‌های نثر و نظم، در بخش نشر گزیده از: مکتوبات شرف‌الدین احمد یحیی میثری، گلزار ابرار، حکایات الصالحین، نفحات الانس، اخبار الاخیار، عجایب البلدان، عجایب المخلوقات، در بخش نظم علاوه بر مفردات از شاعران مختلف قصیده سائل به جناب مرشد کامل هادی مکمل مدظله‌العالی با مطلع:
ای هادی راه هدا، ای مهربان مشکل گشا

دارم در تو التجا، بهر خدا راهم نما

و مقطع:

بر حال سائل کن نظر، پرهان ز نقصان و خلل

اعطی جمعیت سربسر نیرما عطا، بخشا خطا

و دیگر قصاید سائل.

Pi X 87
2473

□ نثر و نظم فارسی، با گزیده‌های خوب، سده ۱۱ هـ، نستعلیق خوش.

Pi XI 86
2514

□ نثر و نظم، برگهای پوسیده.

Pi XI 83
2356

□ اشعار فارسی، مراثی و وقایع کربلا سروده صالح قمی، مقبل، قاسم خادم‌باشی،
سده ۱۳ هـ، نستعلیق.

شماره 13406

□ اشعار فارسی و اردو، سده ۱۳ هـ، نستعلیق، مهر «صادق حسین...»
شماره 7381

□ اشعار فارسی و اردو.

شماره 6612

□ اشعار فارسی، سده ۱۲ هـ، موربانه‌زده، ۶۴گ.

شماره 6663

□ شامل گزیده مثنویات فارسی، لذت‌الشاء نخشبی، بیاض خوب و قابل بررسی،
سده ۱۲ هـ، ۲۲۶گ.

شماره 6394

□ اشعار فارسی، سده ۱۳ هـ، شکسته.

□ شامل اشعار فارسی، حکایات به نثر، دیباچه مفتاح‌النکات: شرح قصاید دیوان عرفی،
آغاز: شانۀ گیسوی دوشیزگان خلوت‌خانه، «شرح قصاید عرفی» ماده تاریخ است،
گ ۸۲ الف - ۷۶ ب، سده ۱۳ هـ، روی هم رفته ۹۷گ.

شماره (شیرانی) 6360

□ شامل گزیده نظم فارسی و نثر، سده ۱۳ هـ.

شماره (شیرانی) 6345

□ اشعار اردو و پنجابی که از روی آن مرحوم سید شرافت‌نوشاهی (م ۱۴۰۳ هـ/
۱۹۸۳ م) گنج‌شریف را تدوین کرده بود. در دفتر کتابخانه به نام کنکول نوشابه ثبت
شده است.

شماره (شیرانی) 6223

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق، جدول‌بند، شامل غزلیات و مخمسات و رباعیات از
سروده‌های خسرو، حافظ، شاهی، جامی، عادل، اهلی، عماد، آهی، صفی،
ریاضی، صالح، کمال و دیگران، آغاز:

گر دست دهد هزار جانم در پای مبارکت فشانم

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، شامل مفردات و غزلیات از: صایب، بیخود، سنجر، وحید، اهلی، موسوی، کلیم، رونقی همدانی، بینش، میر شوقی، حکیم شهرت، سید مه‌ری، ناصر علی، نگهت شیرازی، شکوهی همدانی، ملا واقف، محمد زمان راسخ، فرخ لاهوری و دوه‌ر‌های هندی، آغاز: صایب:
سرگشته ساخت خال دل‌آرای او مرا پُر کار کرد نطفه سودای او مرا
Kpi XI 6
2418
۱۸۰ گ.

□ مجموعه‌ای از اوراقیست به خط قدیم و جدید در اشعار موضوعی با ذکر نام سراینده، در موضوعات: بوس و کنار، تعریف ابرو، آینه، بناگوش و دُرگوش و گوشواره، بینی معشوق، پستان معشوق، بیاض گردن، در چهار برگ اول که به خط قدیم تراست سروده‌هایی از وحید، گرامی، سنجر کاشی، نجات، صایب، حشمت، فکرت، یکدل، جويا، غنیمت، عترت را دارد سپس برگهای جدید است دارای مثنوی «ملا صرفی همدانی جهت شاهزاده نصرت نصیب سلطان اورنگ زیب گفته» آغاز:

شای ز جان بر خدا می‌کنم ندارم سخن جان فدا می‌کنم
تعریف باغ جهان‌آرا از حاجی محمدجان قدسی، دوه‌ر‌های هندی هری کشن جی، مثنوی ابوطالب کلیم (کسی را بخت چون بردارد از خاک)، سپس چند برگ کهنه و باز اوراق جدید با قصیده‌ای در مدح جهان‌آرا بیگم، دوه‌ر‌های هندی «تصنیف لاله لال جی مل قوم کایت» و دوه‌های هندی و گیت (ترانه)‌های هندی، ترجمه رساله اسرار کوک (آغاز: بعد از حمد و سپاس بی‌قیاس آفریننده) در برگ ۴۷-۵۴، تاریخ کتابت در آخر دوه‌ر‌های هندی «هفدهم ربیع‌الاول ۳۲ تمام شد» بدون ذکر سال، نستعلیق و شکسته، ۵۹ گ.

Kpi XI 9
2410

طراز الاخبار

مؤلف: عبدالنبی فخرالزمانی قزوینی، در ۱۰۴۱ هـ.
مجموعه نثر و نظم دیگران است به ترتیب موضوعی.
ر. ک: نسخه‌ها، ۳۵۸۵/۵؛ دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی، «نگاهی به طراز الاخبار»، نامه بهارستان، تهران، دفتر ۵ (۱۳۸۱ ش)، ص ۱۰۹ - ۱۲۲.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خفی، آغاز افتاده از «طراز» دهم شروع می‌شود.
۳۸۱.ک

ب. نثرهای ادبی

اثنا عشر متبرکه

مکند رای «آگاه» شاه جهان پوری.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه شیرانی 1206 / 4259 گذشت.

اعجاز خسروی

مؤلف: امیر خسرو دهلوی.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق شکسته مایل، خط طلبگی، رساله اول، هذا الکتاب

بفضل الله ذی الکرم، موریانه زده، بدون برگشمار.

Pi X 94
1884

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، کاتب برای نشان دادن صنایع از مرکب قرمز استفاده

کرده است. و برخی حروف و کلمات مورد نظر مؤلف را قرمز کتابت کرده است، بخشی از رساله اول است، آغاز: هذا کتاب بفضل الله ذی الکرم، محشی، در آخرین برگ برگزیده ای از اقبال نامه جهانگیری در «ذکر فضلالی که در زمان حضرت [جهانگیر پادشاه] بوده اند»، ۴۲ گ.

Ppi I 10
1740

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، ۱۸۷ گ، آغاز: بسمله رنگین کلامی تعریف

بسم‌الله است که حسن آغاز آموز.

Pi X 1B
1168

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق جلی، رساله پنجم، ۲۰۷ گ.

Pi X 1A
1145

ال نامه: مطایبات

مؤلف: (شیخ عبدالمؤمن ملّا دو پیازه).

فرهنگواره طنزی و فکاهی است.

نمونه: پادشاه: کاهل زبان، البخشی: با همه کس در تلخی... المسخره: هشیار در

مجلس مستان.

ر.ک: روز روشن، ۲۶۷-۲۶۴ که متن نامه را ضبط کرده است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، آغاز و انجام افتاده، از «پادشاه» تا «المسخره»، ۲

ص. (معین نظامی)

Aph III 50

انیس العشاق

مؤلف: شرف‌الدین رامی.

همان: مشترک، ۲۷/۱۴.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، موریانه زده، برگ‌های اولیه افتاده، ۲۰ گ.

Pi X 53
993

توصیف نظر باغ

مکند رای «آگاه» شاه جهان پوری.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه شیرانی 1206 / 4259 گذشت.

حسن و عشق

نعمت خان عالی.

□ ۱۲۶۴ هـ، در مجموعه شیرانی 6320 گذشت.

□ ۱۲۶۸ هـ، در مجموعه 6705 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Ppc IV 18 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9050 گذشت.

□ در مجموعه Pi XI 88 گذشت.

خوان خلیل

ظهوری.

□ ۱۲۶۸ هـ، در مجموعه 6705 گذشت.

خوان نعمت

نعمت خان عالی.

□ ب ت، در مجموعه 6885 گذشت.

رسایل طغرای مشهدی

مؤلف: طغرای مشهدی.

۱. منشآت طغرا (گ ۶۰ ب - ۱)

مقدمه‌ای دارد که در آن این ابیات را آورده است:

تعالی اللّٰه ازین دریاچه نور	که موجش می‌زند گلبانگ منصور
اگر چرخش برین تالاب می‌گشت	سبوه‌های فلک پُر آب می‌گشت
به هر جانب روان گردید آبش	سراپا دیده عالم را حبابش
ز رفعت برتر از چرخ برین است	خروس عرش را آبشخور اینست
به طغیان چون برانگیزد زلالش	خورد دریای قلزم خاک مالش

سپس نثر اوست باین سرآغاز: «به مقتضای این قطعه زمین خیالم آسمان گرد نظم است و

- فکر عرش پیمای نثر. « این مقدمه به این رباعی ختم می‌شود:...
- خوش آن که بجز سکوت رغبت نشود تا بر سر حرف تند شدت نشود
۲. تعداد النوادر (گ ۶۳ - ب ۶۰)
 ۳. تجلیات (۶۹ ب - ۶۳ ب)
 ۴. مجمع الغرایب (۷۲ الف - ۶۹ ب)
 ۵. دیباچه معیار الادراک: جوش بلب (۷۵ الف - ۷۲ الف)
 ۶. عبرت نامه‌ای که به مقیمان نوشته بود (۷۸ ب - ۷۵ الف)
- آغاز:
- در حالتی که تیغ جان خراش را قلم تراش شمردی و به جای قلم واسطی دست به نیزه
خطی بردی.
۷. رُقعَات طغرا (۹۱ الف - ۷۸ ب)
- به ملاً محمد کریم، شاهزاده شجاع، در طعن شان قاضی، به شمسای خوشنویس، به
مسیح الزمان طبیب و غیره
۸. تذکره الانتقیا (۹۴ الف - ۹۱ الف)
 ۹. سواد رقعه به یکی از دوستان (۹۴ ب - ۹۴ الف)
- آغاز:
- ناچار بجول عناصر در بازی خانه گیتی بر خشت وجود است.
۱۰. سواد رقعه به محمد شفیع (۹۴ ب)
- آغاز:
- فرمانروای زمینداران کشمیر سلامت.
۱۱. بر پشت منشآت نوشته شده (۹۵ الف - ۹۴ ب)
- آغاز: در وقتی که موکب خوش بساط همایون را از عرصه کشمیر منصوبه رجعت به لاهور.
۱۲. خمسة ضروریه (۹۶ ب - ۹۵ الف)
 ۱۳. اعلامیه (۹۷ الف - ۹۶ ب)
 ۱۴. چند نثر کوتاه متفرقه (۹۸ ب - ۹۷ الف)
 ۱۵. اشاره (۱۰۰ ب - ۹۹ الف)
 ۱۶. هجو یولجی خان

آغاز:

یولجی شتر وجودت بارت نکشد جمّازة عمر خار خارت نکشد
ملاطغرا در اشاره و اعلامیه و خمسة ضروره نیز از او بدگویی کرده است.
ر.ک: مشترک، ۱۹۴/۵-۱۵۱

□ ۱۱۱۴ هـ، شیخ حامد ولد محمد محسن سودهری، نستعلیق ریز خوش، جدول
بند. ۱۰۱ گ.

مُهر: «شبوناته...» (ظهریه)

یادداشت: «منشآت طغرا به قیمت [رقم با سیاق] خریده شد در دهلی،
محمد حسین الصدیقی المهمی، ۱۰ رجب ۱۳۲ [۱۳ هـ]». (ظهریه)

Ppi X 7
1707

□ شامل: فردوسی ۱۱ ب - ۱؛ جلوسیه ۱۲۰ الف - ۱۱ ب؛ تاج المدایح ۲۶ ب - ۲۰
الف؛ الهامیه ۳۲ ب - ۲۶ الف؛ مرآت الفتوح ۳۸ الف - ۳۳ الف؛ کنز المعانی ۴۰ ب - ۳۸
ب، تجلیات ۴۴ ب - ۴۰ ب؛ مشابهات ربیعی ۴۶ ب - ۴۴ الف؛ پری خانه ۶۰ ب - ۴۷
الف؛ معراج الفصاحت ۶۵ ب - ۶۰ ب؛ مرتفعات ۶۸ الف - ۶۵ الف؛ تذکرة الاجتاه ۷۰
الف - ۶۸ الف؛ تحقیقات ۷۶ الف - ۷۴ ب؛ مجمع الغرایب ۷۴ ب - ۷۱ ب؛ دیباجة
معیار الادراک ۷۶ الف - ۷۴ ب؛ رقعات ۹۱ الف - ۷۶ الف.

نستعلیق، ۱۱۹۸ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه انشاء طغرا بید احقر العبد شیخ
پیر محمد ولد شیخ محمد شاکر مرحوم غفرالله ذنوبه و ستر عیوبه بتاریخ نوزدهم
شهر رمضان المبارک ۱۱۹۸ هجری المکرم بروز فرخنده جمعه بوقت صبح در بلده
مبارک بهرونج صورت تحریر پذیرفت. چون فقیر را بنا بر مطالعه این نسخه شوق
کمال بود ولیکن کسی شخص موافق مرضی میسر نمی شد. لله الحمد که بعد از
تجسس بسیار و تقشیش بی شمار چراغ بلده بهرونج مشفق یک رنگ مشتها میان بی
ریورنگ که موجب مصرع:

هی احسن خلق... وه مجمع صفات الله

به مساعدت بخت و رهنمونی طالع باین نعمت غیر مترقبه دُچار شدم و به صد
شوق بل به صددل واله و مشتاق کمال خوبی او گردیدم. ناچار دوری او را به هیچ
نوع تجویز نکرد. به این بهانه مطالعه این نسخه هر روز مستفید خدمت آن شفیق

می شوم. حق تعالی او را به این خوبی‌ها نادیگه سلامت دارد. بمنّه و کمال کرمه.
من نوشتم آنچه دیدم در کتاب عاقبت واللّه عالم [کذا: اعلم] بالصواب

Pi X 6C

1832

☐ شامل ۱۶ رساله و دیباچه، در نام کاتب دست برده‌اند، کینی لال؟ برای لاله شیوالال ساکن لکهنو، ۱۵ جمادی الاول ۱۲۵۲ هـ/بهادون ۱۸۹۳ ب، شکسته، ۱۰۴ گ.

Pi X 6A

1309

☐ شامل: فردوسه ۱۵ الف - ۱؛ تاج المدایح ۲۴ الف - ۱۵ ب؛ الهایه ۳۲ الف - ۲۴ الف؛ مرآت الفتوح ۳۹ ب - ۳۲ الف؛ کنز المعانی ۴۲ ب - ۳۹ ب؛ تجلیات ۴۹ الف - ۴۲ ب؛ مشاهبات ربیعی ۵۱ ب - ۴۹ الف؛ تذکره الاتقیاء، ۵۶ ب - ۵۴ الف؛ تحقیقات ۵۸ ب - ۵۶ ب؛ مجمع الغرائب ۶۱ ب - ۵۸ ب؛ دیباچه رساله معیار الادراک ۶۴ الف - ۶۱ ب؛ مرتفعات ۶۷ ب - ۶۴ ب.
۲۶ صفر ۱۲۶۴ هـ، میراکبرعلی، نستعلیق.

Pi X 5

2772

رسائل ظهوری

مؤلف: ظهوری ترشیزی.

۱. سه نثر

☐ سده ۱۳ هـ، ترقیمه: «سه نثر ظهوری. بخط مبارک جناب قبله و کعبه مخزن علوم سبحانی و معدن فیوض یزدانی حضرت میان ولی محمد صاحب متخلص به نظیر به خاطر عاصی توده عصیان و خطا محمد مرزا ابن مرزا محمدرضا خان صورت انجام و زیب یافت.»

یادداشت: «سه نثر ظهوری از قلم میان نظیر اکبرآبادی است به جز چند سطور اخیر که از قلم محمد مرزا صاحب هست و پنج رقع و مینابازار از قلم محمد مرزا هستند. محمدحسین ۱۳۳۷.»

ولی محمد نظیر اکبرآبادی (۱۲۴۶ - ۱۱۴۸ هـ) سراینده معروف اردو بوده و شرح

حال او در اغلب تذکرها و تاریخهای ادبیات اردو آمده است.

مهرها: ۱. «محمد مرزا ۱۲۱۲ هـ»

۲. «... میرنجف ۴۸»

۳. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مہمی ۱۳۲۴»

۴. «محمد حسین»

۲. مینابازار

□ ۱۲۳۸ هـ، ترقیمه: «تمّ هذا الكتاب بعون الملك الوهاب ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۳۸ هجری در اکبرآباد صورت اختتام پذیرفت»، محمد میرزا، نستعلیق خوش، ۳۰ گ.

مُهرها: ۱. «دارد امید شفاعت ز محمد مرزا ۱۲۲۲»

۲. «فرزانه خانم ۱۲۲۵»

۳. پنج رقعہ

□ سده ۱۳-۱۲ هـ، به شهادت یادداشت سه نثر ظهوری بقلم محمد میرزا اکبرآبادی است، شکسته پخته، کاغذ کهنه، ۴ گ.

Ppi X 8
1639

□ ۱۴ رمضان ۱۲۶۶ هـ، عنایت حسین خان متوطن فرخآباد، نستعلیق، ۳۹ گ.

Pi X 16A
1174

□ ۲۰ دسامبر ۱۸۱۰ م / ۱۰ پوس ۱۲۱۸ فصلی، گویندرام، در کچھری تحصیل سهارن پور، ۷۲ گ.

Pi X 16c
1304

ریاض العاشقین: روضة العشاق

خرمی تبریزی.

□ ۱۰۰۷ هـ، در مجموعه Pi ix 36 گذشت.

سه نثر ظهوری

□ ۱۲۱۳ هـ، در مجموعه Pi XI 88 گذشت.

شرح سه نثر ظهوری

شارح: امام بخش صهبایی.

□ ۶ مگهر ۱۹۰۱ ب، نستعلیق، ۱۷۴ گ.

Pi X 16B

932

شبیم شاداب

ظہیرا.

□ ۱۲۵۰ هـ، در مجموعه Kpi X 10 گذشت.

صفت فصل بارش و تعریف پشکر

نادر کشمیری.

□ در مجموعه Ppe III 4 گذشت.

فردوسیه

مؤلف: طغرای مشهدی.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، فقیر حقیرالله در مسجد کلان خواجه، شاه جهان آباد، ۷۲ گ.

شماره 6876

گلزار ابراهیم

ظہوری.

□ ۱۲۶۸ هـ، در مجموعه 6705 گذشت.

گلستان

مؤلف: سعدی شیرازی.

□ سده ۱۰ هـ، ترقیمه: «کتبه جواهر رقم غفر ذنوبه و ستر عیوبه. تم»
نستعلیق، گ ۷۵ - ۱، سپس ترجمه اشعار عربی و ترجمه آیات و احادیث و اقوال
عرب وارده گلستان، با همان قلم، گ ۸۳ - ۷۶.

Ph III 11
6760

□ ۱۱۸۲ هـ، در مجموعه Ape II 3 گذشت.
□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، با حواشی محمد نورالله احراری [منقول از شرح او]،
گ ۱۵۰.

شماره 6733

□ ۱۹ شوال ۱۲۱۳ هـ، غلام قادر، نستعلیق خوش، با حواشی از دست کاتب،
نسخه کامل.
مهر کاتب: «فقیر غلام قادر ۱۲۳۰» (خاتمه)

شماره 8951

□ ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۴۲ هـ / ۱۸۸۳ ب، محمد بخش، قوم چوب تراش قبولا،
موضع کهری، متصل کیلاور، عمله پرگنه قصبه بوریه، به خاطر علی بخش همشیره
زاده غلام رسول، نستعلیق، گ ۸۱.

Ph III 119A
1432

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق جلی، گ ۱۵۳.
شماره 6507

شرح:

۱. خیابان گلستان

شارح: سراج‌الدین علی خان آرزو.

□ همان نسخه‌ای که در مشترک ۱۴ / ۹۹ آمده، بیفزاید: «ترقیمه: تمام شد بعون الله
تعالی بدستخط فقیر حقیر احمدخان قوم افغان در قصبه مصطفی آباد عرف رام پور

کتاب خیابان شرح گلستان در عصر نواب احمد علی خان بهادر تحریر [یافت] بتاريخ
پنجم شهر رجب المرجب سنه ۱۲۳۹ هجری، نستعلیق، ۱۳۱ گ. (نجم الرشید)
شیرانی 3243/238

□ ب ت، در مجموعه Ph III 11FG گذشت.

۲. شرح گلستان

شارح: سید عادل بن سید شرف‌الدین الحسینی (دیباچه).
در «۴ فصل»: ۱. در حلّ بعضی ابیات فارسیه، ۲. حلّ بعضی نثر فارسیه، ۳. حلّ اشعار
عریبه، ۴. حلّ نثر عربیه اعنی آیات و احادیث و اقوال مشایخ.
آغاز:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين... قال المفتقر الى الله القوي سید عادل... که
این مختصریست در حلّ مشکلات کتاب گلستان تضيف شيخ المشايخ والاولياء شيخ
سعدی شیرازی رحمة الله عليه متفرع بر قول چهارگانه.

□ ۱۱۱۹ ه، ترقیمه: «قد تمت هذا النسخه مسمى بشرح گلستان من يد عزيز الله بن
عبدالرحيم حين صلوة العصر سنه ۱۱۱۹ هجری رسول الله صلى الله عليه وسلم»،
و مهر او «عزيز الله بنده درگاه» (گ ۲) در مجموعه، گ ۲ الف - ۱۳ الف، نستعلیق.
همان نسخه‌ای که به اختصار در بشیرحسین ۴۵۱/۳ و مشترک، ۱۰۰/۱۴ معرفی
شده است.

شیرانی 3782/749/5

۳. شرح گلستان

شارح: عبدالرسول بن شهاب‌الدین قرشی.

□ همان: مشترک ۹۵/۱۴، بیفزایید: نستعلیق، ۵۷ گ.

شیرانی 3705/683

□ ۱۲۴۱ ه، در مجموعه Ph III 11FG گذشت.

۴. بهارستان

شارح: عبدالله خویشگی قصوری.

همان: مشترک، ۹۸/۱۴.

□ ۱۱ رجب ۱۲۳۵ هـ، (با دستبردگی)، فقیر محمد بن عبدالفتاح قریشی، برای
برخوردار احمدیاز، در پاک پتن، نستعلیق، ۳۴۳ گ.
شماره 6217 (شیرانی)

۵. شرح گلستان

شارح: محمد اسماعیل خان بن بشارت خان افغان میر احمد خیل مندر یوسف زئی، از
مردم رام پور.
تاریخ تألیف: ۱۲۳۰ هـ.

شرح کوتاه اشعار عربی گلستان است. شارح در دیباچه می‌گوید: «مَدَّتْی به دل خلجانی
داشتم که مستدرک عروض عربی شده اشعار گلستان به صحت رسانم، در سال ۱۲۳۰ هجری
در عهد سلطنت پادشاه جم جاه سکندر بارگاه اکبر شاه... و در زمان... رئیس قوم افغان احمد
علی خان بهادر... و در عصر... حکیم غلام حسین خان احسن الله احواله فی الکوئین از بلده
فاخره مصطفی آباد عرف رام پور اتفاق روانگی به سمت دارالخلافه شاه جهان آباد دهلی افتاد. در
آنجا سعادت ملازمت علامه عصر مشتهر فی الدهر، عالم جمیع علوم دنیا و دین، یادگار سلف
مجتهدین مولوی رفیع‌الدین رفع الله درجاته فی علیین که در این زمان رفعت علم از
طناب افکار اوست، دست داد... عروض که از تصنیفاتش بود، نقل برداشتم و هم اشعار از
خادمان آنجناب فیض‌مآب به صحت رساندم، شرحی مختصر برای یادگار در این اوراق
صورت ارقام یافت.»

نمونه شرح: کشف‌الدجی بجماله، روشن کرد تاریکی را بجمال خود یعنی جهان به سبب
کفر پیش از وجود او - صلی الله علیه و سلم - تاریک بود. چون به وجود آمدند، به دین خود
روشنایی بخشیدند. موازینش متفاعلن متفاعلن...
آغاز: بعد حمد و صلوة می‌گوید قلیل البضاعت محمد اسمعیل خان...

□ نستعلیق، موریانه‌زده، ۱۱ گ، ۱۵ س. همان نسخه‌ای که در بشیر حسین ۴۵۲/۳

و مشترک ۱۰۴/۱۴ به اختصار معرفی شده است. (نجم‌الرشید)

۶. شرح گلستان

شارح: محمد اکرم ملتانی.

□ ۲۶ سوال ۲۶ [۱۲ ه.], نستعلیق، ۲۲۳ گ.

شماره 9661

۷. شکرستان

شارح: محمد سعد (یا محمد سعید) عظیم آبادی.

همان: مشترک، ۹۶/۱۴.

□ همان: عبد الله، II/324

Ph III 11L

2348

۸. شرح گلستان

شارح: مصلح‌الدین مصطفی بن شعبان، متخلص به سُروری. به عربی با حفظ متن فارسی.

□ ۱۲۵۳ ه.، همان: عبد الله، II/322

Ph III 11K

1033

۹. شرح گلستان

شارح: میر نور الله احراری.

□ ۱۱۶۷ ه.، همان: مشترک ۹۳/۱۴، بیفزاید: نستعلیق، ۱۲۴ گ.

شیرانی 3880/847

□ سده ۱۲ ه.، نستعلیق، ۵۵ گ.

Pe II 3Q

1907

□ ۱۲۰۲ ه.، همان: عبد الله، II/325

Ph III 11E

1214

□ همان: عبد الله، II/326

Ph III 11E2

1880

شرح گلستان

چند شرح ناشناخته.

□ همان نسخه‌ای که در بشیر حسین، ۴۵۱/۳ و مشترک، ۱۱۱/۱۴ معرفی شده. بیفزایید: آغاز افتاده: فراش باد صبا... در اوّل وصف تو ای روز اوّل / و گر نه همان خاکم که هستم، نستعلیق شکسته، ۱۲۸ گ. (نجم‌الرشید)

شیرانی 4941/1929/10

□ همان نسخه‌ای که در بشیر حسین، ۴۵۱/۳ و مشترک، ۱۰۵/۱۴ آمده، بیفزایید: در ۸ باب، آغاز: بسمله. اعملوا آل داود شکرًا... اعملوا صیغه جمع امر است از عمل معنی کارکن، عباد جمع عبد، معنی اینست که در عمل آرید ای فرزندان داود یعنی سلیمان شکر را و سپاس دارید که کم‌اند از بندگان که شکرکننده‌اند، خاتمه: «تمام شد چندین معانی آیات و احادیث و اقوال و اشعار گلستان تصنیف اصلح الدین [کذا] شیرازی در سنه یک هزار و دو صد و چهل هجری مقدسه. آنچه در فهم ناقص و عقل نارسیده بر صفحه قرطاس نگارش پذیرفت. امید از طالبان عصر آنست جایی که سهوی و خطایی واقع شده باشد، به قلم عفو بپوشند»، نستعلیق، ۱۴ گ. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5056/2044/2

فرهنگ:

۱. مفتاح گلستان

مؤلف: اویس اعلا عرف آدم.

□ همان نسخه‌ای که در مشترک، ۸۶/۱۴ معرفی شده. بیفزایید: نستعلیق، ۳۱ گ. (نجم‌الرشید)

شیرانی 6216

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۳۱ گ.

شماره 6216 (شیرانی)

۲. فرهنگ گلستان

مؤلف: ناشناخته.

فرهنگ به فارسی است، به ترتیب حرف آخر کلمات.

آغاز:

شتا، زمستان / خلا، خلوت / مسا، بدی و شر / حصا، سنگریزه / سیما، چهره.

□ نستعلیق، ۴ گ. ۲۲ سطر. (همان: بشیر حسین، ۳۲۰/۲؛ مشترک، ۱۱۵/۱۴).
(نجم‌الرشید)

شیرانی 3808/775/4

۳. فرهنگ گلستان

مؤلف: ناشناخته. به ترتیب حرف آخر.

آغاز:

رضا، خشنودی / جزا، پاداش / استیفا، طلب وفا.

□ ۲۰ رمضان ۱۱۹۹ فصلی، در دائرة شاه قیام‌الدین دام اقباله، سهرام. برای محمد تقی، گ ۱۱ ب - ۱.

شماره 6658

۴. لغات گلستان

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9046 گذشت.

[لطایف]

مؤلف: جعفر زطلی.

مجموعه حکایات و لطایف و ظرایف با نثر خوب.

آغاز:

مردی بادوگانه زن خود که میان هر دو چون دو رکعت نماز جدایی مکان متصور نبود، ختم سوره اخلاص کرده.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۵۷ گ. نام کتاب بر ظهیریه: کتاب النثر جعفر زطل فارسی.

لطایف الطوائف

مؤلف: فخرالدین علی کاشفی (م ۹۳۹ هـ).

همان: مشترک، ۹۷۹/۶.

□ ۱۰۸۱ هـ، ترقیمه، «کاتب الحروف رحمت الله بن حاجی محمد بهوته غفرالله له ولوالدیه، تمت تمام شد. تمت الكتاب لطایف الظرایف [کذا] تصنیف مولانا صفی، در حق و ملک راقم این کتاب به جهت یادگار، به رسم مسوده تحریر یافت... در روز سه شنبه تحریر به تاریخ ۲۵ شهر ذیقعد، به وقت دیگر در عمر پانزده سالگی ۱۰۸۱ هجری در بادشاهی اورنگ زیب بن جهانگیر شاه [کذا: بن شاهجهان بن جهانگیر] که در بادشاهی سیزده سال شده بود»، نستعلیق، ۱۲۵ گ.

مهر: «محمد صالح» (۱ ب، ۱۲۵ الف).

یادداشت: ۱. «لطایف الظرایف [کذا]، محمد صالح به تاریخ ۲۱ جمیدالثانی سنه ۱۲۷۳ در هنگامه شاه دزانی ابتیاع نمود [ه] شد، قیمت خرید [رقم به سیاق]» (ظهریه).

۲. «فقیر محمد صالح که... نوشهری [کذا: نوشهری؟] در... ۲۱ ماه... سنه احدی هجری شاه دزانی هدیه نمود.» (۱۲۵ الف)

Api XI 2
314

□ ۱۳ شعبان ۱۲۳۹ هـ/۱۴ اپریل ۱۸۲۴ م، ترقیمه: «از کتاب نواب صاحب مظفرالدوله ناصرالملک میرزا سیف‌الدین حیدرخان سیف جنگ هنگام تشریف ایشان به مقام سروتهدر مضافات کنپ [camp] میرته، فیما بین نواب مذکور و کاتب درین مکان دوستی و اخلاص پیداگردید»، نام کاتب خوانا نیست، شکسته، ۳۱۲ ص.

Pi IX 34
1798

مناظره بنگ و شراب: مناظره باده و بنگ

ناشناس.

□ ۱۱۹۲ هـ، در مجموعه Pi X 93 گذشت.

مناظره تیغ و قلم
ابوالبرکات منیر لاهوری.

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه 9020 گذشت.

مینا بازار
ارادت خان واضح.

□ ۱۲۴۴ هـ، در مجموعه 6862 گذشت.

مینا بازار
دیپ چند.

□ در مجموعه Kpi XI 4 گذشت.

نگارستان

مؤلف: معین‌الدین جوینی.
همان: مشترک، ۱۲۵/۱۴.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، آغاز: بکنه قدر جلالش کسی راه نیابد،
۳۰۳ گ.

شماره 6390

نورس
ظهوری.

□ ۱۲۶۸ هـ، در مجموعه 6705 گذشت.

شرح دیباچه نورس
آغاز:

سرود سرایان عشرت‌کده قال که به نورس سراستان حال کار کام و زبان ساخته‌اند به

شهد ثنای صناعی عذب البیان اند... هسرت: خوش زندگانی کردن، کله و کله: خانه باشد.

□ ۲۷ شعبان ۱۲۷۷ هـ، دیبب پرشاد ولد... (محو شده)، درگرو پامؤ، نستعلیق، ۴۰

گ.

ج. دستور انشا و نامه‌نویسی و مجموعه نامه‌ها

ارشاد الطالبین: انشای هرکرن

مؤلف: هرکرن بن متھرا داس ملتانی.

☐ ۱۲۱۳ هـ، در مجموعه Pi X 92 گذشت.

☐ ۴ رمضان ۱۲۳۴ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه کتاب هرکرن بدست خط فقیر حقیر صدرالدین ولد میان شیخ محمد جیو ساکن جسوران تحریر یافت در موضع ابنه والی، برای خواندن برخوردار سعادت اطوار کرم دادخان ولد چودھری الہ دین عرف چیمہ ساکن موضع ابنه والی، تحریر بتاریخ بیست [و] چہارم شہر رمضان المبارک سنہ ہجری ۱۲۳۴»، نستعلیق، در مجموعہ گ ۴۸ - ۱۰، ۱۴ س. در بشیر حسین، ۳۴۸/۲ و مشترک، ۵/ به اختصار معرفی شدہ است. (نجم الرشید) شیرانی 4033/2/981

☐ ۱۲۶۳ هـ، در مجموعه 8934 گذشت.

☐ سدہ ۱۳ هـ، نستعلیق، کامل.

شماره 11073

☐ سدہ ۱۳ هـ، نستعلیق روان، ۲۵ گ، ناتمام. سپس رسالہ اردو.

مہر: «امیرخان ولد محمد فتح خان؟؟۱۲» (ظہریہ)

شماره 6882

☐ سدہ ۱۳ هـ، نستعلیق جلی، ۵۴ گ. مالک نسخه پنڈت برج ناتھ بودہ.

شماره 6571

☐ سدہ ۱۳ هـ، در مجموعه 6509 گذشت.

انتخاب منشآت

گزیده از منشآت نوازش خان، [نگارنامه] منشی، رقعات عالمگیری، توقعات کسروی، خلاصة المکاتیب سجان رای.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، آغاز و انجام افتاده.

شماره 6919

انشای ابوالفضل

مؤلف: ابوالفضل علامی.

همان: مشترک، ۴۷/۵

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق شکسته آمیز، دفتر سوم، انجام افتاده، ۵۱ گ.

Pi X 3A
528

□ سده ۱۲ هـ، هر سه دفتر، ۲۷۷ گ.

Pi X 3B
719

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، آغاز و انجام افتاده، آغاز: آواز شهنشاهی در مصر کجا دیدی، ۵۱ گ.

شماره 6628

□ ۱۰ محرم، سده ۱۲ هـ، محمود اشرف ولد حافظ محمد اشرف ساکن گذر بهوچلا طهاری، در مسجد جامع، نستعلیق، دفتر دوم، ۱۷۵ گ.

شماره 6647

□ سده ۱۲ و تکمیل شده در سده ۱۳ هـ، ملا غلام قادر، از روی نسخه حافظ علی بخش، هر سه دفتر، ۲۷۶ گ.

شماره 6687

□ ۱۲۱۴ هـ، در مجموعه 6700 گذشت.

□ ۱۲۶۴ هـ، در مجموعه شیرانی 6320 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9235 گذشت.

شرح:

۱. شرح مکاتبات علامی

شارح: ابوالفیض محمد ملاح.

آغاز:

املائی شرح حرفی منشیات ستایش فضل‌بی منتهای منشی صحیفه تکوین.

همان: مشترک، ۶۳/۵

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، تا نامه به شیخ ضیاء اللہ قلمی شد،

۲۶۴ گ.

Pi X 3D

893

۲. شرح انشای ابوالفضل

شارح: محمد غیاث‌الدین رام‌پوری.

تاریخ تألیف: ۱۲۶۲ هـ، معنون به نواب محمد سعید خان.

آغاز (مقدمه):

لآلی متلالی حمد و ثنا نثار بارگاه شاهنشاهی که خورشید منیر مانند بدر مستنیر از

تجلی ذات‌بی‌مثالش.

(شرح):

گوناگون... الف در گوناگون برای اتصال است که مفید معنی کثرت باشد.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۲۵۶ گ.

Pi X 3C

868

۳. نافع الطالبین

شارح: محمد حفیظ جالندهری، شاگرد میان روح‌الامین متخلص به «روحی» خان پوری (م):

۲۰ صفر ۱۲۰۲ هـ).

تاریخ تألیف: ربع و ثمانین و عشر احد مائه (کذا) / ۱۱۸۴ هـ، تا ۱۲۱۳ هـ.

شارح در دیباچه می‌گوید که از آبا و اجداد، قصبه جالندهر (پنجاب)، وطن مالوف اوست.

ولی از چند گاه قصبه مذکور مورد تاخت و تاراج سنگهان (سیک‌ها) قرار گرفته و او (شارح) رو به آوارگی و ابتری نهاده و در قصابات و قریات گذاره زندگی خود می‌نماید. در هنگام شاگردی، اکبرنامه را نزد میان روح الامین سلمه الله در قصبه خان‌پور خوانده بود، اما کلاً اطمینان دست بهم نداد. تا آن که در زمان تعلیم به پسران چودهریان در موضع کولیته در پر گنه واردک یک بارگی مفهوم آن کتاب واضح شد. در زمان شاگردی روح الامین استاد به او گفته بود که اگر ازین مجموعه (اکبرنامه) انتخابی گرفته آید چه بهتر. اما او به درخواست بعضی از شاگردان خود انشای ابوالفضل را در سه «قسم» شرح کرد:

۱. تعداد کُرسیات آبابی شاهنشاهی و شمه‌ای از کیفیت و کمیت ایشان، ۲. شرح رموزات و اشارات‌نامه و فرامین شاهنشاهی از دفتر اول، ۳. بیان ایمای نوشته‌جات ابوالفضل از دفترهایی و قدری از معانی لغات مشکله و اشعار غریبه.

شارح کار خود را در ۱۱۸۴ تسوید کرد. هنوز پاک‌نویس نکرده بود که در ۱۲۰۲ هاستاد او سید روح‌الامین درگذشت. در ۱۲۱۳ ه آن را از سواد به بیاض آورد. این کار را در خاتمه چنین گزارش داده است:

۳ «بدان که در سن یک هزار و یک صد و هشتاد و چهار در حین حیات آن استاد والا خرد و فیض بخش عالی نژاد از اکبرنامه و دیگر کتب مثل جهانگیرنامه و عالمگیرنامه و تواریخ علبیه و آئین اکبری از هر جای متفرقه و اوراق مفصله به سعی و اهتمام تمام، بی‌امداد غیری، انتخاب نموده تسوید ساخته بود. مدتی به سبب عدم فرصت تصفیه مسوده‌اش معطل افتاده ماند. تا بعد از فوت آن حضرت که در سن یک هزار [و] دو صد [و دو]، بیستم صفر، روز شنبه وقوع یافته، چنان‌چه حضرت مقبول بارگاه رسول، میان غلام رسول جیو منظره‌العالی در تاریخ فوتش این فرموده:

قطعه

آه کان عندلیب باغ صفا تنگ شد از خزان این دنیا...
در وفاتش دلم به مرثیه گفت رفت روح‌الامین به بام بقا
و این فقیر مفتقر سال رحلتش در «روحی وفات یافت» / [۱۲۰۲] یافته چنان که
در تاریخش این قطعه می‌گوید:

آه کان پیشوای زنده دلان با دل زنده زیر خاک بخفت...
سال تاریخ او به گوش حفیظ «یافت روحی وفات» هاتف گفت
اسم «روحی» برای آن آورده که در اکثر اشعار آنحضرت باین نام تخلص

می‌کردند. در سال یک هزار و دو صد و سیزده نقلش برداشته، صاف نموده آمد، به اسم نافع الطالبین مسمی گردید.»

آغاز:

بعد از الهی الوف حمد و ثنای به حضرت خداوندی که اسم اکبرش بالله.

همان: پاکستان مین فارسی ادب، ۴۰۷/۳؛ مشترک، ۶۲/۵ با لغزشی در نام مراد سراینده.

□ ۱۲۵۶ هـ، ترقیمه: «تمام شد فقط این مجموعه به تقریر بایسته و تحریر شایسته به انجام رسید که مسمی به نافع الطالبین می‌گویند و شرح بر ابوالفضل که از تصنیفات شیخ ابوالفضل بن شیخ مبارک است در وقت صباح صورت اختتام یافت. و لکاتبه یدعون بدعاء الخیر مسمی احمد علی بن قاضی پیربخش ساکن قصبه بتاله ۱۲۵۶ هجری مقدس معلی،» نستعلیق، ۸۳ گ.

Pe II 48

474

شرح انشای ابوالفضل ناشناس.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9046 گذشت.

انشای جامی

مؤلف: عبدالرحمان جامی.

آغاز:

بعد از انشاء صحایف.

همان: مشترک، ۱۸/۵.

□ ۱۵ شعبان سنه ۴۰ [بدون تصریح]

مهر: «گلستان کرده ز آتش حافظ ابراهیم؟» (خاتمه)

Pi X 96

2061

انشای جمالی
جمال الله.

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه 8965 گذشت.

انشای خادمی

مؤلف: نظام‌الدین خادمی.

آغاز:

بعد از ستایش آفریننده زمین و زمان.

همان: مشترک، ۳۸۴/۵.

□ ۲۸ ماه بساکه ۱۸۹۲ بکرمی، در امرت سر، شکسته معمولی، عنوانها شنگرف،

گ. ۳۷ (معین نظامی)

Aph III 72

انشای خلیفه ← جامع القوانین

[انشای رفیعا قزوینی]

مؤلف: میرزا محمد رفیعا واعظ قزوینی.

مجموعه دیباچه‌ها و خطبه‌هایی که نوشته بود.

آغاز:

منشی ناطقه را دوات دل و قلم زمان جهت تحریر حمد و ثنای متکلم نطق آفرین است.

□ ۲۹ شعبان ۱۲۲۶ هـ، سید حیدر علی رضوی، به فرمایش چھوٹی صاحب، در

لکھنو، در عهد نواب سعادت علی خان، نستعلیق، ۵۰ گ.

Pi X 74
1339

انشای زبده المرسلات

مؤلف: عبدالصمد بن سید سعادت علی مرحوم. شاگرد سید فرزند علی ترمذی.

در ۴ «قسم»: ۱. به طبقه اعلیٰ، ۲. به طبقه اوسط، ۳. به طبقه ادنی، ۴. تمسکات شرعی و بیع نامه و هبه نامه و تقسیم نامه و پتّه و قبولیت و فارغ خطی و غیره. با تاریخهای ۱۸۲۰ میلادی که برای مثال و نمونه آورده شده است.

آغاز:

ثنای انشا آرایبی و حمد بهار سرایی منشی نسخه کاینات را و گلشن پرداز چمن هر موجودات را.
در مشترک نیامده است.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته جلی بد خط، ۱۲۹ گ.

Pi X 89
1181

انشای طاهر وحید

مؤلف: میرزا محمد طاهر وحید قزوینی.

آغاز:

انامل تقدیم محمدمت.

همان: مشترک، ۲۶/۷۵.

□ (۱۲۳۵ هـ) / ۲۶ مه ۱۸۱۹ م، اجودها پرشاد، نستعلیق، ۱۱۹ گ.

Pi X 19C
1698

□ ۲۱ جمادی‌الاول ۱۲۴۶ هـ، عبدالقادر کاندهلوی، برای خان ولی داد خان تحصیل دار تهانه بهون، نستعلیق، ۱۲۹ گ.

شماره 6863

□ ۱۷ رمضان ۱۲۵۷ هـ/ کاتک ۱۲۴۷ فصلی، نام کاتب محو شده، برای تحصیل خود، بردروازه خان والا مکان داروغه ببرعلی خان، بروزگار محمد علی شاه اوده، نستعلیق، ۱۱۳ گ.

Pi X 19A
1134

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده. مُهر «محمد علی خان ۱۲۳۱» (ظهریه)
ش.اره 6523

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۹۳ گ.

Pi X 19B
1160

انشای طغرا

مؤلف: طغرای مشهدی.

آغاز:

ثنای بهار پیرا که انگشت.

□ ۱۸ ماگه ۱۲۱۸ فصلی / ۲۷ جنوری ۱۸۱۱ م، گویند رام قانونگوی ساکن اونام، در کچه‌ری تحصیل سهارن پور، شکسته، ۱۲۹ گ.

Pi X 6B
1324

انشای عجیب

مؤلف: محمد جعفر بجنوری.

همان: مشترک، ۲۷۳/۵.

□ ۱۹ ربیع‌الثانی، بی سال، دُرگا پرشاد برای درگاهی لال، ۴۱ گ.

Pi X 78
1110

انشای عجوبه

مؤلف: ناشناخته که سرگذشت خود را در دیباچه آورده است و از فراق دوستی می‌نالند و می‌گویند که به دنبال معاش به کرنال (هند) رسید و «چون آن جان جهان بسا اوقات این دل‌داده را به ارشاد عشرت بنیاد می‌نواخت که مکتوباتی که به نام من در اوان جدایی رقم زدی همه به طور انشا فراهم کن که پس از انقلاب لیل و نهار از من و تو یادگاری باشد.» علی محمد انصاری خواهر زاده مؤلف در کرنال به شاگردی مؤلف درآمد و ازو خواست که رقعاتی که پیش از این به احباب در سهارن پور (هند) نوشته بود، به ذیل این انشا ملحق شود.
تاریخ تألیف: ۱۲۵۱ هـ.

قطعه تاریخ از علی محمد انصاری

شکر خدا جمع شد این نامه‌ها
ریخت قلم مصرعه تاریخ او
حسب تسمتای زمان دراز
«دفتر اعجوبه شوق و نیاز»

□ ۱ نوامبر ۱۸۴۱ م. آغاز افتاده، در ابتدا چند برگ از مینا بازار.

Pi XI 85

2349

انشای علوی

علوی.

□ در مجموعه Pi X 68 گذشت.

انشای فراست

مؤلف: محب علی لاهوری.

همان: مشترک، ۲۱۷/۵.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق پنجابی، ناتمام، ۱۳۴ گ.

شماره 8964

انشای فیض پیرای

مؤلف: منشی هرسه‌ای وهی [نه: وهی]، قانونگوی پرگنه سه سوان [سهسوان].

تاریخ تألیف: ۱۱۹۹ هـ.

چو من نام و تاریخ اتمام جستم
بگفتا خرد: «نامه فیض پیرا»

۱۱۹۹

آغاز:

به نام منشی این هفت دفتر
از اینجا که فحوای مرقعات طبقات ارض و سماء و مضمون رقایم صفحات ظلمت و
رقم پرداز نظم چار عنصر...
ضیاء.

ر.ک: مشترک، ۳۳۰/۵ انشای مرصع وهی [کذا] از همین مؤلف است با لغزش در ضبط نام

مؤلف و کتاب، یعنی وهی را وهی نوشته است.

□ بروز سه شنبه، بدون تاریخ، چھوٹی لعل، برای میان صاحب فداری، شکسته، گ. ۵۱.

Pi X 75
1284

انشای کاظم

□ ۱۲۲۰ هـ. در مجموعه 6525 گذشت.

انشای لچھمی نرائن

نامه‌های لچھمی نرائن کھتری کنجاہی.
گردآورنده: محمد فیض بخش کاکوروی.
آغاز:
هر چند طوطی شکر.
همان: مشترک، ۳۳۱/۵.

Pi X 45
1259

□ سده ۱۳ هـ. نستعلیق، انجام افتاده، ۱۷۶ گ.

Pi X 87
1179

□ سده ۱۳ هـ. نستعلیق، موربانہ زده، ۱۰۸ گ.

انشای مادھورام

مؤلف: مادھورام.
همان: مشترک ۲۶۰/۵.

□ ۱۹ ربیع الاول ۱۲۵۰ هـ / ۱۲۴۱ فصلی، شنبھو ناتھ ولد لالہ جنتی پرشاد، ساکن کڑہ بھوک چند، به موجب فرمایش استاد خود میر مھدی حسن، نستعلیق، گ ۱۱۱
ب - ۱، سپس فرهنگ انشای مادھورام، گ ۱۱۹ الف - ۱۱۲ الف و مکرر همان
فرهنگ، گ ۱۲۷ الف - ۱۲۰ الف (ناقص تا باب حرف میم).

Pi X 80
1058

□ ۱۰ صفر ۱۲۵۵ هـ، مه ۱۸۳۸ م، شیخ شمس‌الدین ساکن قصبهٔ نرور، برای خواجه بخش، در جیل پور، نستعلیق شکسته مایل، خوش، ۱۳۰ گ.

شماره: 14472

□ غرهٔ رجب (و با خط جدیدتر ۱۲۶۵ هـ)، غیاث‌الدین ولد تسلیم شاه، ساکن بیژده؟، نستعلیق خام، ۱۱۷ گ.

شماره 9082

□ سدهٔ ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، ۹۱ گ.

Pi X 80A
1155

□ سدهٔ ۱۳ هـ، در مجموعهٔ Pi XI 88 گذشت.

انشای محمد اصفهانی

مؤلف: محمد اصفهانی.

اولین عنوان: کتابت از ملوک به سلاطین نویسند... از وسط کتاب: به حکمای بزرگ، به فقیه، به شعراء، به خوش‌نویسان، به خوش‌خوانان، به علمای هیئات، به اعظم تجار، به خواتین عصمت آئین، به اهل ساز، به سرودگویان، به قصه‌خوانان، رقعۀ بهار، رقعۀ تابستان، زمستان، باران، نوروز، عید، تهنیت، زفاف، تهنیت ولادت دختر، تعزیت...
آغاز:

تیمنا بذکر من جری باهره القلم و بحکمه کَل الامور قد انتظم
چون مخر این وثیقه... به ارقام این صحیفه مأمور بود...

□ ۱۱۱۰ هـ، ترقیمه: «به اتمام رسید این انشای محمد اصفهانی به تاریخ ۲۴ شهر جمیدالآخر در بلدۀ خیر البلاد احمدآباد برای مطالعۀ خود شروع شده بود به اتمام رسید ۱۱۱۰ هـ»، نستعلیق، بدون برگشمار.

Pi X 62
1900

انشای منظومه

مؤلف: بدرالدین (لاهوری؟).

همان: مشترک، ۴۰۸/۵.

□ ۱۹۱۱ ب، نستعلیق، برگ اول افتاده: سپس نعت سردفتر کاینات، ۸۴ گ. در خاتمه نسخه اشعار اردو یادداشت شده است.

Pi VI 72
518

انشای ناشناخته

چند نسخه که شناخته نشد.

□ از منشی هندو، آغاز و انجام افتاده، سده ۱۳ ه، شکسته، ۱۴۷ گ.

شماره 6656

□ گزیده منشآت مختلف است از انشاهای ملامعین جامعی، ارادت خان، محمد مسلم کلانوری به سرب دیال، میر محمدرضا به سید عبدالجلیل و غیره، آغاز: ملامعین جامعی حسب الفرموده فرزانه بیگم از جانب شوهر به اهل خانه نوشته، سده ۱۳ ه، شکسته، ۳۳ گ.

شماره 6276 (شیرانی)

□ رقعات و عرضداشت‌ها به سبک نگارش شبه قاره، آغاز: می‌رساند که سابق برین به دفعات عرایض انکسار متضمن روی داد، سده ۱۳ ه، در خاتمه یادداشتی با تاریخ ۲۲ جمادی‌الثانی ۱۲۹۲ ه، شکسته، ۹۰ گ.

شماره 6502

□ ۱۲۲۰ ه، در مجموعه 6525 گذشت.

انشای نورالله

نورالله.

□ ۱۹۰۷ ب، در مجموعه Pi IX 6 گذشت.

انشای هرکرن ← ارشاد الطالبین

باغ دل آرا

نادر کشمیری.

□ ۱۲۵۰ ه، در مجموعه Kpi X 10 گذشت.

بحث طوطی فارس المعروف آتش پارسی

مؤلف: محمد اصغر علی «آبرو» تونکی.

سؤال و جواب برای آموزش نامه‌نگاری فارسی با رعایت به سی عضو بدن انسانی و متعلقات آن. مؤلف در بخش آخر گوید:

«بعد از سؤال و جواب طوطی فارسی درخواست شنیدن کلام نظم فارسی فرمود. حضرت آبرو این چند اشعار حسب طرز محمد علی صائب از دیوان فارسی [خود] برخواند.»

طوطی از شنیدن این اشعار خوشحال می‌شود و درخواست شنیدن اشعار مثنوی قند مکر (از آبرو، در همین فهرست) می‌کند. مؤلف آن را هم می‌خواند (متن مثنوی را به تمام آورده است). سپس سؤال و جواب نوامیس و حرزهاست.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، همان: مشترک، ۴۶۳/۵.

شماره 6274 (شیرانی)

بدایع الانشاء

مؤلف: یوسف بن محمد یوسفی هروی.

همان: مشترک، ۳۰/۵.

□ ۱۰ جمادی‌الثانی ۵۰ جلوس عالمگیر (۱۱۱۸ هـ)، نونده رای عرف هاند ساکن سلطان‌پور، برگ یکم افتاده، شکسته، ۷۲ گ.

Pi X 14A
1417

□ ۲۵ جمادی‌الثانی ۵۰ جلوس عالمگیر (۱۱۱۸ هـ)، نام کاتب محو شده که هندو بود... ابن... رای، برای لاله... (پاره شده)، نستعلیق، ۹۴ گ.

Pi X 14B
1749

□ سده ۱۲ هـ، به خط نستعلیق، ۱۱۹ گ.

Pi X 14
534

□ ۶ ویساک ۱۲۶۶ هـ، پیر محمد ولد عبدالکریم، و عبدالکریم ولد بده ساکن حضرت چمکنی، در تحت اقدام میان عمر صاحب مغفرت پناه، واژه‌های مشکل

عربی زیرنویس فارسی دارد، نستعلیق، ۱۳۱گ.

شماره 6483

□ ۱۵ ربیع‌الاول، بی سال، سید زاهد ولد سید ابوالمعالی، نستعلیق، ۱۵۹گ.

شماره 10930

□ سده ۱۳ هـ، نسخه طلبگی، انجام افتاده، ۳۲گ.

شماره 11135

- بهار معنی

مؤلف: اندر جیت دھیر، ساکن و متوطن نکودر^۱، پنجاب. مدتی منشی محمد عالم خان بود و پس از وفات او چندی در لاهور اقامت کرد و غزلی چند سرود که از لحاظ مقدار به حدی نبوده که دیوان جداگانه‌ای ترتیب دهد، لهذا آنها را نیز با بعضی رقعات خود منضم کرده است. تاریخ تألیف: به روزگار فرخ سیر (۱۱۲۵-۳۱ هـ).

در ۲ بخش، بخش نثر و بخش نظم، در بخش نثر نیز اشعاری به عنوان استشهاد آورده است که معلوم نیست سروده خودش است یا دیگران. بخش نثر در توصیف اشیاء است: تعریف لاهور، تعریف موسم گرما در لاهور، موسم برشکال، موسم زمستان، موسم هولی، کیفیت منشی‌گری که مؤلف چهار چیز را لازمه منشی‌گری می‌داند: لطافت انشا، متانت خط، ملاحظت شعر، فصاحت زبان، عرایض نیاز (نامه‌های نمونه‌ای)، مراسلات رنگین رقم، شرح حال شیخ کمال.

ر. ک: مشترک، ۱۰۴۲/۶ صنوبر و گل از همین مؤلف، ایوانف (کرزن)، 724 بهار معنی، فهرستواره، ۲۹۳/۱ بهار معنی را جزو کتب داستان آورده که درست نیست.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، برگ یکم افتاده، نسخه فاقد بخش نظم است، ۷۸گ.

آغاز: و هر مصرعش را با مصراع قامت شمشاد قدان.

شماره 6619

پنج آهنگ

مؤلف: اسدالله خان «غالب» دهلوی.

۱. «نکودر» یک اسم و یک کلمه است. در مشترک، ۱۰۴۲/۶ بخط «نکو» در پنجاب آمده است.

آغاز:

بعد تقدیم نیایش.

همان: مشترک، ۴۲۰/۵.

□ ۱۲۵۱ هـ، احمد حسین ساکن سکندره راو، در دهلی، نستعلیق، ۱۱۹ گ:

مُهر: «سید محمد سعید ۱۲۶۵» (۱ ب، ۱۱۹ ب)

شماره 6222 (شیرانی)

پنج رقعہ

ظہوری یا واضح.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi VI 164 گذشت.

شرح پنج رقعہ

عبدالاحد.

□ ۱۲۶۴ هـ، در مجموعه شیرانی 6320 گذشت.

تحفة السلطانیہ

مؤلف: حسن بن گل محمد.

همان: مشترک، ۱۰۹/۵.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، در این نسخه نام مؤلف حسن بن گل محمد آمده است،

$\frac{\text{Pi } 81}{1146} \text{X}$

گ. ۱۲

تحفة الصبیان

رنچهور داس.

□ ۱۲۱۶ هـ، در مجموعه Pi X 76 گذشت.

تعلیم المبتدی

مؤلف: ابوالبقا صدیقی سلطان پوری نور محلی (نور محل در پنجاب هند).
همان: مشترک، ۴۸۲/۵.

□ (حدود ۱۲۵۳ هـ)، ترقیمه: «تمام شد به تاریخ نوزدهم ماه بهادون (و با خط جدیدتر ۱۸۹۴ [بکر می])» به روز جمعه نسخه متبرکه انشاء تعلیم المبتدی من تصنیف ابوالبقا ساکن نور محل تمام شد «نستعلیق شکسته مایل، ۵۱ گ.

Api X 27

310

جام جم

عبدالله دیاناته وفا کشمیری.

□ ۱۲۳۸ هـ، در مجموعه 6464 گذشت.

جامع الفوائد (منظوم)

مؤلف: ابوالیمین عبدالرزاق متخلص به «یمینی».

تاریخ مؤلف: ۱۲۳۱ هـ.

در دیباچه گوید:

«این تألیف مستنبط است از کلمات بلغاء سلف و مستخرج از منشآت فصحاء خلف، مشتمل بر دو طبقه، طبقه اول در ذکر متقدمین که انتهای آن تا عهد مولانا عبدالرحمان جامی است، طبقه ثانیه در بیان فصحاء متأخرین که ابتدای آن از وقت بابا فغانی است الی

یوم.»

در مقدمه آداب تلمذ و تلامذه بیان شده است.

آغاز:

حمد قدری که انشاء نباتات و املاء جمادات بر تخته خاک نشان قلم قدرت دست.

□ ۴ صفر ۱۲۶۹ هـ، بابا دیال ساکن کونڈا، برای مهاراج سکه صاحب، نستعلیق،

۱۲۱ گ.

Pi X 92

712

جامع القوانین: انشای خلیفه

مؤلف: خلیفه شاه محمد قنوجی.

همان: مشترک، ۱۹۷/۵.

□ ۵ رجب ۱۱۴۷ هـ، شمس‌الدین متوطن قصبه شاه جهان پور، در شهر زین‌البلاد

احمدآباد، در مدرسه مکرمه شریف خان مرحوم، نستعلیق، موریا نه زده، ۷۵ گ.

Pi X 7C

1266

□ ۱۲۱۳ هـ، در مجموعه Pi X 92 گذشت.

□ ۱۲۱۴ هـ، ترقیمه: «تمام شد کتاب جامع القوانین که از کتاب رای برج لعل صاحب

اتفاق نقل افتاده در ماه شوال ۱۲۱۴ هجری»، نستعلیق، بی‌دیباچه، آغاز: متکفلان

امور مالی و منصب‌داران مهمات ملکی، ۱۲ ص.

Pi X 70

1350

□ ۲۰ ربیع‌الاول ۱۲۲۳ هـ، بد خط، نسخه کامل.

شماره 11182

□ ۲۴ جمادی‌الثانی ۱۲۵۷ هـ، بروز آدینه، قاضی الله بخش قاضی سلیم‌آباد ضلع

کدها جبل پور، برای مستر دانلد فریل ملکود، قطع رحلی، ۲۵۴ گ. در ابتدای

نسخه برخی یادداشتهای تصحیح و مقدمات انشای خلیفه به قلم سید امام جاییسی

مورخ سپتامبر ۱۸۴۲ م.

Pi X 7

529

□ ۴ سانون ۱۸۶۱ ب، میگهراج گاندی، برای آبدیه؟ سنگه، در ترقیمه یک

صفحه کامل در وصف کتاب دارد، نستعلیق، ۱۸۸ گ.

Pi X 7A

530

□ تاریخ شروع کتابت ۱۴ چیت ۱۸۹۷ ب (ظهیره)، برای هیراند ولد کانشی مل،

نستعلیق، ۵۷ گ.

Pi X 4

5840

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، آسیب‌دیده، ۵۵ گ.

شماره 6346 (شیرانی)

تعلیم المبتدی

مؤلف: ابوالبقا صدیقی سلطان پوری نورمحلّی (نور محل در پنجاب هند).
همان: مشترک، ۴۸۲/۵.

□ (حدود ۱۲۵۳ هـ)، ترقیمه: «تمام شد به تاریخ نوزدهم ماه بهادون (و با خط جدیدتر ۱۸۹۴ [بکرمی]) به روز جمعه نسخه متبرکه انشاء تعلیم المبتدی من تصنیف ابوالبقا ساکن نور محل تمام شد» نستعلیق شکسته مایل، ۵۱ گ.

Api X 27
310

جام جم

عبدالله دیاناته وفا کشمیری.

□ ۱۲۳۸ هـ، در مجموعه 6464 گذشت.

جامع الفوائد (منظوم)

مؤلف: ابوالیمین عبدالرزاق متخلص به «یمینی».

تاریخ مؤلف: ۱۲۳۱ هـ.

در دیباچه گوید:

«این تألیف مستنبط است از کلمات بلغاء سلف و مستخرج از منشآت فصحاء خلف، مشتمل بر دو طبقه، طبقه اول در ذکر متقدمین که انتهای آن تا عهد مولانا عبدالرحمان جامی است، طبقه ثانیه در بیان فصحاء متأخرین که ابتدای آن از وقت بابا فغانی است الی یوم.»

در مقدمه آداب تلمذ و تلامذه بیان شده است.

آغاز:

حمد قدری که انشاء نباتات و املاء جمادات بر تخته خاک نشان قلم قدرت دست.

□ ۴ صفر ۱۲۶۹ هـ، بابا دیال ساکن کونڈا، برای مهاراج سُکھ صاحب، نستعلیق، ۱۲۱ گ.

Pi X 92
712

جامع القوانين: انشای خلیفه

مؤلف: خلیفه شاه محمد قنوجی.

همان: مشترک، ۱۹۷/۵.

□ ۵ رجب ۱۱۴۷ هـ، شمس‌الدین متوطن قصبه شاه جهان پور، در شهر زین‌البلاد احمدآباد، در مدرسه مکرمه شریف خان مرحوم، نستعلیق، موربانه‌زده، ۷۵ گ.

Pi X 7C

1266

□ ۱۲۱۳ هـ، در مجموعه Pi X 92 گذشت.

□ ۱۲۱۴ هـ، ترقیمه: «تمام شد کتاب جامع‌القوائین که از کتاب رای برج لعل صاحب اتفاق نقل افتاده در ماه شوال ۱۲۱۴ هجری»، نستعلیق، بی‌دیباچه، آغاز: متکفلان امور مالی و منصب‌داران مهمات ملکی، ۱۲ ص.

Pi X 70

1350

□ ۲۰ ربیع‌الاول ۱۲۲۳ هـ، بد خط، نسخه کامل.

شماره 11182

□ ۲۴ جمادی‌الثانی ۱۲۵۷ هـ، بروز آدینه، قاضی الله بخش قاضی سلیم آباد ضلع کدها جبل پور، برای مستر داندل فریل ملکود، قطع رحلی، ۲۵۴ گ. در ابتدای نسخه برخی یادداشتهای تصحیح و مقدمات انشای خلیفه به قلم سید امام جاییسی مورخ سپتامبر ۱۸۴۲ م.

Pi X 7

529

□ ۴ سانون ۱۸۶۱ ب، میگهراج گاندی، برای آینده؟ سنگه، در ترقیمه یک صفحه کامل در وصف کتاب دارد، نستعلیق، ۱۸۸ گ.

Pi X 7A

530

□ تاریخ شروع کتابت ۱۴ چیت ۱۸۹۷ ب (ظهریه)، برای هیراند ولدکانشی مل، نستعلیق، ۵۷ گ.

Pi X 4

5840

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، آسیب‌دیده، ۵۵ گ.

شماره 6346 (شیرانی)

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره 6521

چهار چمن

مؤلف: چندربهان لاهوری متخلص به «برهمن» (م ۱۰۷۳ هـ).

تاریخ تألیف: ۱۰۵۷ هـ.

همان: مشترک، ۱۳۴/۵.

□ [احتمالاً ۱۰۹۴ هـ]، ۲۰ ذی قعدة ۲۷ جلوس معلی [عالمگیر = ۱۰۹۴ هـ]، در

اورنگ آباد، کام راج ولد گوبند داس ساکن بالکرام (کذا: بلگرام؟)، آغاز: چمن اول

مشمول بر سیرابی و شادابی دولت، نستعلیق، ۸۱ گ.

مهرها: ۱. «بنده هر بند لعل ابن موهن لعل ۱۱۳۱» (در ابتدا).

۲. «تیک چند بهوانی سهای ۳»

۳. «لیکهراج ولد رام سنگه ۲۶»

یادداشتها: یادداشت‌های متفرق و اشعار فارسی و اردو در ابتدا.

Ppe II 21A

1712

□ [۱۱۱۵ هـ]: ترقیمه: «تمام شد نسخه چهار چمن از تصنیف چندربهان برهمن

بدستخط احقر العباد لعل چند بتاریخ پنجم شهر رمضان المبارک سنه ۴۸ از

جلوس عالمگیر، مین مقام دارالسلطنة لاهور، بوقت شش گهری شب گذشته، روز

یکشنبه، نقل از نسخه محمد عوض مرقوم نموده شد»، شکسته معمولی، عنوانها

شنگرف، ۷۳ گ.

مُهر: نسخه در ملک حافظ عبدالرحمان بوده و او مُهر خود «عبد الرحمان...

(۱۱۰۲؟) بحفظ شد مسعود» زده است

یادداشتها: «خرید کتاب چهار چمن از... ولد لعل چند به معرفت لاهوری مل... به...

شش آنه بتاریخ ۲۵ شهر ذی قعدة سنه پنجاه از جلوس معلی در گلاب گنج سنگه؟

برای محمد قلی و محمد غوث و محمد شفیع.»

۲. «این چهار چمن میان کریم الله است، هر کس دعوی می کند دروغ می گوید.»

۳. «... از پسر احمد.»

Ppe II 21

1638

خاص الانشاء

مؤلف: معین‌الدین جامعی.

همان: مشترک، ۱۴۹/۵.

□ ۱۹ ربیع‌الثانی ۱۱۹۶ هـ / ۲۳ جلوس شاه عالم، جسیون رام، در دارالخلافة شاهجهان آباد، شکسته، ۱۳۴ گ.

Pi X 65
1505

خلاصة الانشاء

مؤلف: لچھی رام دهلوی.

در دیباچه می‌گوید:

«پندت لچھی رام دهلوی - غفر ذنوبه و ستر عیوبه - که وطن بزرگان گل زمین
فردوس نظیر کشمیر و مولدش خاک پاک... حضرت دهلوی است.» (۲ الف)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۵ هـ.

نامه‌های واقعی اوست خطاب به: نعیم‌الله خان نبیره یحیی خان میر منشی سرکار پادشاه،
شاه علی خان، مهین فرزند ارجمند تهاکرداس، لاجپت سکه، گهاسی رام پندت، کریم‌الله خان،
سدا سکه، چتر بهوج پندت، لاله مهربان سنگه، خواجه محمد عابد کول، لچھی رام پندت ملقب
به لتکر [؟]، غلام محیی‌الدین میر سامان سرکار، حکیم کریم‌الله خان، نواب میر علی خان،
کرپارام پندت، منشی کیتل سنگه، لاله بشن سنگه و دیگران.

آغاز:

خلاصة ترکیب لفظ و معنی انشاء دلگشاء حمد و سپاس یگانه مبدعی است که نثر
نثری و شعر شعری ریخته قلم ندرت رقم منشی رنگین‌نگار دفتر ابداع اوست.

همان: مشترک، ۳۷۸/۵.

□ (۱۲۶۳ هـ)، ترقیمه: «تمام شد نسخه متبرکه خلاصة الانشا من تصنیف زبده
سخن‌سنجان زمان منشی لچھی رام پندت مبرور مغفور معروف صراف از دست
بنده اجودها پرشاد در شنبه به تاریخ شانزدهم جنوری ۱۸۴۷ ع صورت اختتام
پذیرفت»، نستعلیق خوش، اسامی افراد عنوانها شنگرف، ۹۸ گ.

Kpi X 4
2190

خلاصه المکاتیب

سجان سنگھ دھیر.

□ ۱۲۳۸ هـ، در مجموعه Pi X 34 گذشت.

خیالات خسروی

مؤلف: یکدل، سده ۱۱ هـ.

چون در دیباچه کتاب سر آغاز مثنوی دولرانی و خضرخان به استناد امیر خسرو دهلوی نقل شده است، برخی فهرست‌نویسان دچار لغزش شده خیالات خسروی را تألیف امیر خسرو قلمداد کرده‌اند. بشیر حسین، ۶۸۹/۳ می‌نویسد که این کتاب در علم موسیقی، سیاق، انشاء، تیراندازی، زرگری، شطرنج، گنجفه و صنعت آینه است؛ که خطای محض است. خیالات خسروی کتاب چند دانشی نیست بلکه مجموعه نامه‌هاست و در برخی نامه‌ها مؤلف پیشه‌ها و اشیای مختلف را وصف کرده است، مثلاً مکتوب مشتمل بر تلازم گنجفه، صفت زرگری، قاعده تیر و کمان، قانون سیاق، صفت سازِ بین، صفت آینه و غیره. در برخی نامه‌ها نامهای «قرة العین و مقبول دارین میر محمد حسین» و «شیخ شرف الدین» دیده می‌شود. در آن دوبیتی‌های هندی نیز آمده است. عناوین برخی نامه‌ها: مکتوب مشتمل بر جدائی دوست، در هوای برشکال، لطایف هوای برشکال، هوای برسات.

همان: مشترک، ۱۳۱/۵.

□ ۱۲۶۱ هـ، ترجمه: «تمام شد دفتر اول انشاء خیالات مثنوی حضرت مولوی تصنیف حضرت امیرخسرو [کذا] به خط بنده کشن لعل کایت اوناوه، به تاریخ پنجم رمضان ۱۲۶۱ هجری اختتام یافت»، نستعلیق شکسته‌آمیز، ۷۴ گ.

Kpi X 6
2096

دستور الانشاء: انشای فایق

مؤلف: محمد فایق لکهنوی.

همان: مشترک، ۳۴۲/۵.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۴۲ گ.

شماره 6826

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Ppi X 10 گذشت.

دستور الصبیان

نونده رای.

□ ۱۲۲۹ هـ، در مجموعه 11146 گذشت.

□ ۱۲۴۹ هـ، در مجموعه Api X 19C گذشت.

دستور العمل

مؤلف: کرپارام که برای کرپارام تألیف کرده است.

آغاز:

این دستورالعمل مشتمل بر آداب انشاء و قواعد املاست که به جوانب و اطراف هر کدام از زمره انام نگارش می‌یابد.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، ۸۴ گ.

Pi X 22
536

دیباچه‌ها و رقعات

□ ۱۰۹۱ هـ، در مجموعه 6885 گذشت.

رقایم کرایم

مؤلف: سید اشرف خان میر محمد الحسینی.

همان: مشترک، ۲۳۶/۵.

□ ۱۱۸۲ هـ، در مجموعه Ape II 3 گذشت.

□ ۲۴ صفر ۱۱۹۰ هـ، گنگابشن کایسته، با مهر او «گنگابشن ۱۱۸۹»، شکسته، ۱۳ گ.

Pi X 69B
1476

□ ۱ ربیع‌الاول ۱۲۲۸ هـ / ۱۲۲۱ فصلی، کاتب نسخه هندو بود، در میرتھ، ۷۹ گ.

شماره 6591

□ ۱۲۴۳ هـ، در مجموعه Ppi X 9 گذشت.

رقعات ابوالفضل

مؤلف: ابوالفضل علامی.

همان: مشترک، ۶۱/۵.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، ۱۲۸ گ.

شماره 6225 (شیرانی)

رقعات امانی

امان الله حسینی.

□ ۱۲۳۸ هـ، در مجموعه 6509 گذشت.

□ در مجموعه Pi X 92 گذشت.

رقعات بهاگ چند

مؤلف: بهاگ چند.

همان: مشترک، ۳۰۲/۵.

□ ۱۹ ربیع الاول ۱۲۱۹ هـ، برای رتن لال، شکسته، بدون دیباچه، آغاز:

عقیدت مند بهاگ چند به معرض عرض ذات، ۶۵ گ.

Pi X 46
1252

رقعات بیدل

مؤلف: میرزا عبدالقادر بیدل.

همان: مشترک، ۲۹۴/۵.

□ ۲۶ جلوس شاه عالم ثانی / ۱۲۱۸ هـ، نام کاتب محو شده، ۹۱ گ.

Pi X 69
1457

□ ۲۹ محرم ۱۲۴۲ هـ، میر مراد علی ولد میر قاسم علی ولد میر اسدالله، در

حیدرآباد، برای مولوی محمد علی، نستعلیق، آغاز افتاده: رشته نگاه بال وحشت

می‌گشاید، ۸۴ گ.

شماره 6459

رقعات حزین

حزین لاهیجی.

□ ۱۲۲۹ هـ، در مجموعه Pe II 20 گذشت.

رقعات حکیم ابوالفتح گیلانی

مؤلف: ابوالفتح گیلانی.

آغاز:

رقمزده کلک معنی نگار مسیحای روزگار خلاصه رواق و گزیده هفت سطح مورد غرابب صوری و معنوی حکیم ابوالفتح گیلانی - نور الله مرقدہ و برد مضجعہ - است. چار باغ دنیا را حضرت حق تعالی چنان که باید و شاید.

همان: مشترک، ۴۲/۵.

□ نستعلیق، نسخه پاکیزه، محشی، ۲۴ گ.

مهر: «بهمن پرشاد ۱۸۷۹» (۱ ب)

Pi X 97
2141

رقعات ساطع

ساطع.

□ ۱۲۶۸ هـ، در مجموعه 6705 گذشت.

رقعات شیخ محمد انصاری

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi X 23A گذشت.

رقعات ظهوری

مؤلف: ظهوری ترشیزی.

همان: مشترک، ۸۲/۵.

□ ۱۵ شوال ۱۲۰۳ هـ/۳۱ جلوس شاه عالم، رقعه پنجم، نستعلیق، ۳۴ گ.

Pi X 66
5426

□ ۱۲۴۲ هـ، در مجموعه 6862 گذشت

رقعات فیضی فیاضی

مؤلف: فیضی بن مبارک.

آغاز:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ گنج ازل راست طلسم قدیم...
بعد ازین، این ذرّه چندیست از ریگ بیابان خیال که سراب جهان معنی است.

همان: مشترک، ۴۶/۵

□ ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۰۸ هـ، حسب الفرموده کلان کود؟ برای خواندن لاله
کاکا رام معروف به کول، در عهد صوبه‌داری نواب وزیر الممالک آصف‌الدوله
بهادر، شکسته، ۱۷۴ گ.

Pi X 31
804

رقعات قتیل

مؤلف: محمد حسن «قتیل» لاهوری.

آغاز:

تجلی خراید الفاظ روح پرور تعرس عرایس.

همان: مشترک، ۳۷۰/۵.

□ ۲۹ ذیحجه ۱۲۴۶ هـ/۱۸۸۸ ب، گوکل چند برای چندن لعل، شکسته،
۱۰۹ گ.

Pi X 87
1179

[رقعات متفرقه]

از افراد مختلف: سراج‌الدین علی خان آرزو، ایزدبخش رسا، بی کنته رای، بهاگ چند و
غیره.

آغاز:

فراق کهنه لنگ ما قیامت تارکی دارد... غرض نیاز تغافل فرسودگان.

□ (۱۱۳۳ هـ)، ۷ گ، ناتمام، و برهامش. ۴ الف - ۱ ب رساله معمای جامی با
سرآغاز: پس از حمد و تحیت یافتی کام، مورخ ۲۱ ذیقعد ۳ جلوس محمد شاه.

Pi X 66
1491

رقعات مُخلص

اندرام «مخلص».

□ در مجموعه Pi X 91 گذشت

رقعات منشی لچهن سنگه

مؤلف: منشی لچهن سنگه «غیوری» دهلوی.

تاریخ تألیف: ۱۲۲۳ هـ، که مؤلف در آن موقع سن خود را در «مرحله دو ششم عشر سابع» گفته و از پیری و شکستگی و دلگیری ناله کرده است. (خاتمه کتاب)
آغاز:

تامعمار معموره وجود و بنای بنای نیست و بود این نیلی رواق رابی پایمردی دعایم
و اسطوانه بدستیاری صنعت کامله برافراخت.

نام کتاب: «رقعات منشی لچهنی سنگه» در ابتدای نسخه آمده است.
قیاس شود با مشترک، ۳۸۰/۵ منشآت غیوری، که البته جدایی در سرآغاز کتابهاست.
□ سده ۱۳ هـ، دُرگا پرشاد، نستعلیق، ۶۸ ص.

Kpi X 5
2181

رقعات منیر لاهوری

مؤلف: ابوالبرکات منیر لاهوری.

آغاز:

این منتخب از بخت نکو فرجامش.

نک: مشترک، ۱۲۶/۵، ۱۲۲۲/۵ چند مجموعه دارد.

□ ۱۵ شعبان ۱۲۳۳ هـ، عبدالقادر در خواجه زاده، شکسته، ۶۴ گ.

شماره 6751

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه شیرانی 6262 گذشت.

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه 9020 گذشت.

رُقعات موتی لعل

موتی لعل.

□ ۱۲۱۶ هـ، در مجموعه Pi X 76 گذشت.

رقعات نصیرا همدانی

مؤلف: نصیر الدین نصیرای همدانی.

آغاز:

مبدعی که سبعة معلقات.

همان: مشترک، ۸۹/۵.

□ ۲۳ ذیحجه ۱۲۶۱ هـ / ۱۱ دسامبر ۱۸۴۵ م / ۱۱ پوه ۱۹۰۲ ب، گنگارام، برای نور چشم هری پرشاد، در شاه جهان آباد، «از چهار کتاب صحیح [کذا: تصحیح] نموده نوشته شد»، نستعلیق، ۵۰ گ.

Pi X 32

939

رقعات نعمت خان عالی

□ ۱۲۵۶ هـ، در مجموعه Pi X 86 گذشت.

روشن کلام

مؤلف: بهوپت رای که مدتی در ملازمت دیوانی بوده است.

مجموعه نامه‌هایی که به خواهش نواب رعد انداز خان تألیف کرده است. در ۴ فصل:

۱. عرایض به درگاه والا جناب علیا و در جواب احکام خوانین امرا.

آغاز:

این سواد نامه چندین سؤال است و جواب سبحة روشن کلام است...

اگر چه راقم حق پیرای بهوپت رای عمری با بزرگان والا مرتب به خدمت دیوانی.

ر. ک: مشترک، ۴۷۴/۵.

□ ذیحجه ۱۲۰۲ هـ، لاله کندن لعل و ماکهن لعل متوطن قنوج و متهرا، ساکن

اوسان پور، به دروازه لاله صاحب باجی لعل، شکسته، ۶۹ گ.

Pi X 82

1147

ریاض معانی

مؤلف: ناشناخته.

تاریخ تألیف: ۱۱۸۲ هـ = ریاض معانی.
در دیباچه گوید: «مسودات رنگین از منشآت بزرگان خود استنباط نمود به ریاض معانی که به تاریخ تألیف برابر است موسوم ساخته.»
در ۵ فصل: ۱. محتوی بر مبارک باد، ۲. رسیده‌ها، ۳. توصیف و تعریف، ۴. رقعات شوقیه و فراقیه، ۵. قصه رنگین و دلکش و غیره.
آغاز:

بر گلدسته... چهار باغ معانی صورت حال تألیف این بیاض برنگ [بیرنگ] رنگ
و بوی گل پوشیده مباد که گل چین ریاض عبودیت عقیدت ... (نام مؤلف سپید است)
مسودات رنگین.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، ۱۶۱ گ.

Pi X 85
1207

سبعه سیاره

مؤلف: تفضّل حسین که نزد میجر [=سرگرد] جوسف گریم [؟ گراهم] صاحب بهادر سپرنتندنت [=مدیر] محکمه استیصال ^تهگی [=اداره جلودگیری از کلابرداری / راه‌زنی] و انسداد ^دکیتی [=دزدی] اضلاع مغربی [=مناطق پنجاب هند] «میر منشی» منصوب بود و در دیباچه از کمیسار انگلیسی دو آبه جالندهر یاد می‌کند که او اشاره کرده بود که سطری چند به نام سبعه سیاره در حسن اوصافش تحریر شود تا «قدمت خیرطلبی و ترقی‌خواهی راقم به نظر معاصران روزگار پیشه جلوه‌نمایش پذیرد». سپس از اوصاف او سخاوت، عدالت، شجاعت، فطانت، حلم، اخلاق، ترحم را وصف کرده و در خاتمه قطعه دعائیه برای او سروده است. انشاییست کاملاً در ستایش انگلیسیان.

آغاز:

گزارش شکر منت‌های گوناگون سزاوار ذات وجدانیت او تعالی جلّ شانه است.

□ اواخر سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۶ گ.

Pi X 12
565

سراج الطالبین

احمد امین قصوری.

□ ۱۹۰۷ ب، در مجموعه Pi IX 6 گذشت.

شش گلشن

مؤلف: غازی خان متخلص به «امیر» سندی.

تاریخ تألیف: روزگار محمد شاه (۱۱۶۱-۱۱۳۱ ه) و پس از ۱۱۴۵ یا ۱۱۵۴ ه.

در دیباچه می‌گوید:

«من که غازی خان صاحب سنده تابع هندوستان متخلص «امیر» برین نسخه شعرکنان
هستم و جواب نسخه شش چمن - که از شعر یکتا بوی یاسمن می‌آید - نمودیم. در
پادشاهی... محمد شاه... در دل خیال می‌داشتیم که درین ایام... آغاز نسخه شش گلشن
کنیم.»

مجموعه نثر و نظم است در ۶ «گلشن»: ۱. تعریف باغ. ۲. وصف روز بسنت. ۳. وصف
هوری [یعنی هولی / جشن رنگ‌پاشی هندوان]. ۴. وصف معشوق و قصه عجائبات گجرات.
(۵. وصف تماشای محفل موسیقی و کنجری / زن رقصه. ۶. وصف بهار.» عنوان ۵ و ۶ در
نسخه نبود از روی مضمون متن تعیین کرده‌ام.)

مؤلف در چمن چهارم گوید:

در خاطر خیال راه یافت که ضلع گجرات که در وی مزارات سلطان حاجی اسحاق
صاحب کرامات و حضرت سلطان اسمعیل گنج با برکات است باید رفت. چون در
گجرات رسیدیم این تماشا دیدیم و احوال خود بیان نمودیم. از نیرنگی عشق چنانچه
«قادری» گفته است:

این همه نیرنگ عشق است قادری خاموش باش

طور عاشق را به یک منوال دیدن مشکل است

(۹ الف)

سپس مؤلف منظومه‌ای آورده و گوید:

دل از عشق او عزلتی برگزید
که گجراتیان را بود مژده‌ای
چو کشمیر دیدیم آن مرغزار

دوم شب به گجرات منزل رسید
ز گجرات دیدم عجب بلده‌ای
به سرشف رسیدیم در کشت‌زار

در این چمن از دو مکان «خواص واله» و «حسام‌الدین واله» نیز یاد شده است. در خاتمه از زیارت مزار آل سیدالابرار اولاد شیر یزدان حیدر کزار پیر عادل علم‌دار را گزارش داده که بر مزار او چه نوع آداب و رسوم برپا شده بود:

میان شرفا مجلس پر تماشا
طوایف کرده راگ و رنگ پیدا
سرود کنجری‌ها و تال و مردنگ
دگر سارنگی طنبور آهنگ
موضوع این کتاب گزارش سیر و سفر مؤلف است که با «دلبری» کرده بود. در آخر از دلبرش جدا می‌شود و تاریخ جدایی او را چنین گفته است:

امیر این سالِ تاریخی بجای
«عهد دلبر ستمگر بیوفایی»

۱۱۵۴

(اگر «بیوفای» حساب کنیم برابر با ۱۱۴۴ می‌شود.)

مؤلف را اتفاق ملاقات با پیشوای مجردان طریقت سید اجمل نسیم هم افتاد که از اتفاقات آبخورد وارد وقت شده بود. او سخنور بود و اهل سخن ازو استفاده می‌کردند. به دست بعضی حق ناشناسان کشته شد. مؤلف برای او مرثیه و قطعه تاریخ گفته است:

از جور روزگار چو شهدای کربلا
اجمل نسیم شاه بفردوس در رسید
تاریخ جستم از دل و هاتف زغیب گفت
«رضوان پناه پاک بجا سید شهید»

۱۱۴۵

(۲۰ الف)

همان: مشترک، ۸/۱۰۹۰ که جزو کتب منظوم آورده. ولی این کتاب پاره‌های نثر هم دارد.

□ همان: عبدالله II/565

Pi VI 22

554

صبح وطن شام غریبان

مؤلف: محمد اصغر علی «آبرو» تونکی.

به ایمای صاحبزاده محمد شیر علی خان بهادر سرور جنگ متخلص به «شرر» بن محمد عبدالرحیم خان شرف تألیف کرد.

در ۴ «چمن»: ۱. عرایض که من جانب خود به حضور معدلت نشور و به دیگر صاحبزادگان

برنگاشتم، ۲. عریضه‌های ضراعت اقتضای خود که به سرور جنگ تحریر نمودم و موسوم است به صبح وطن، ۳. مکتوباتی که به بزرگان و دیگر اعزه قرابت توامان تسطیر ساختم موسوم به شام غریبان کردم، ۴. خطوط منثور و منظوم که موسوم است به نخل الفت.
آغاز:

شایان محامد بی حد خالقی و رازقی است که به مضمون آیه فیض مشحون «و فی السماء رزقکم و ما توعدون» رزق به هجده هزار عالم رسانیده.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق خوش، ۸۸ گ.

شماره 6266 (شیرانی)

صحت نامه علوی

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi X 68 گذشت.

صحیفه شاهی

مؤلف: حسین بن علی واعظ کاشفی.

همان: مشترک، ۲۴/۵.

□ سده ۱۱ هـ، شکسته خوش، متن در داخل جدول‌های مختلف کتابت شده است، ۱۲۷ گ.

Pi X 26
539

□ جمادی‌الثانی ۱۲۸۸ هـ، غلام محمد بن غلام علی، نستعلیق، ۲۴۴ گ.

Pi X 26 B
1331

عیش افزا

محمد اسماعیل ترمذی.

□ ۱۲۳۹ هـ، در مجموعه Pi X 34 گذشت.

فهم قرین

مؤلف: ولی محمد نظیر اکبرآبادی (۱۲۴۶ - ۱۱۴۸ هـ).

در خاتمه می‌گوید:

«نظیر حقیر این چند رقعه باین هوس قلمبند نموده تا مبتدیان بخوانند و القاب و آداب مختصر یاد گرفته آغاز مدعا نویسی به طرز سهل تر نمایند؛

فرد

هر چند لیاقتی ندارد تا هم ز نظیر یادگار است»

رقعات نمونه‌ایست به مرشد، استاد، پدر، عمو، خالو، مامو (دائی)، پھوپھا (شوھر عمه)، برادر کلان، والده، خاله، پھوپھی (عمه)، ممانی (زن دائی) همشیره کلان، همشیره خرد و دیگران. سپس مبارکیاد نامه‌ها و نامه‌ها به محبوب و محبوبه.

آغاز:

حمد حضرت آفریدگار تعالی و ثنای جناب احمد مختار صلی اللہ علیہ و آلہ عقول قدسیان را معترف به قصور میدارد. نظیر حقیر را چه قدر بیان آن، لهذا رقعات مختصر به ترصد توجه صاحب‌دلان سخن پرور به نگارش می‌آرد.

□ ۱۲۵۴ هـ، ترقیمه: «تم بمنه و کرمه از دست بنده الهی و الهی بندگان دیب چند کھتری کپور بن جلال دیوان بن نندلال دیوان، صوبه مندسور، مضاف صوبه مالوا، در ۲۶ ماه جمادی الاول ۱۲۵۴ هجری، در ماه اگست ۱۸۳۸ در عهد انگریز بهادر در سنه احد جلوسی ابوظفر سراج‌الدین بهادر شاه ثانی بن اکبرشاه ثانی عرش آرامگاه در شاه جهان آباد، به پاس خاطر برادر عزیز از جان لاله شہر [کذا: شبھو] ناتھ کھتری کپور ۰۲ کھر [؟] که ابا عن جد نسبت یک خاندانی دارند - به تحریر رسید. ایزد تعالی به حفاظت خود دارد. تاریخ آغاز روز پنجشنبه بهادون بدی اکادسی سمت ۱۸۹۵، تاریخ اتمام روز شنبه بهادون بدی ۱۳ سمت ۱۸۹۶.» نستعلیق، در مجموعه، گ ۳۱ ب - ۴۷ ب، در همین مجموعه مثنوی در تعریف حسن، و مثنوی در تعریف عشق به زبان اردو سروده نظیر اکبرآبادی نیز دارد. یادداشت: «انشای فهم قرین تصنیف محمد نظیر اکبرآبادی نقل سیومی از اصل نسخه، ۱۷ ورق، یک جز یک ورق.» (ظہریه)

شماره: ؟

فهم‌نامه یاوری.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 6509 گذشت.

قانونچه انشا

مؤلف: ناشناخته که از رساله‌های منشیان پیشین برگزیده است.
در ۴ فصل: ۱. القاب و عرایض، ۲. خطوط، ۳. اسناد و احکام، ۴. دستک‌ها.
آغاز:

حمد و صلوة. اما بعد این رساله‌ایست قانونچه انشا از چند رساله‌ها تصنیف منشیان
پیشین استنباط کرده برای فواید کودکان به چهار فصل ترتیب داده شد.
□ ۳ جمادی‌الاول ۱۲۸۰ هـ، نستعلیق، ۱۳۶ گ. در حاشیه. همان: بشیر حسین،
۳۶۶/۲. (نجم‌الرشید)

شیرانی 4046/994/4

قواعد سلطنت شاه جهان ناشناس.

□ ۱۲۴۹ هـ، در مجموعه Api X 19C گذشت.

کارنامه

شاه محمد گهرتلی.

□ ۱۲۶۳ هـ، در مجموعه 8934 گذشت.
□ در مجموعه $\frac{\text{Api X 27A}}{311}$ گذشت.

کنز اللطایف

مؤلف: حسین بن محمد بن بیستون.
معنون به پادشاهی که نامش را نمی‌برد و او را با القاب بلند بالا یاد می‌کند: «مجد الدنيا و

الدین فخر الاسلام و المسلمین مفخر ملوک السلاطین شمس المشارق و المعالی تاج المفارق الاعالی افتخار الطالبیه اختیار الهاشمیه حرس الله علی المسلمین ظللله... که در حضرت وی فضیلتی جهان و عقلای زمان چون عقد ثریا فراهم آمده‌اند و مؤلف نیز نثر و نظم خود را به اتحاف برده است.

انشاییست در ۵۰ «رساله» رساله اولی فی الاشیاق، رساله الثانیه فی الشکایات عن تقصیر المکتوب، الرساله الثالثه فی الجواب، الرساله الرابعه ندارد، الرساله الخامسه فی جوابه... الرساله الخمسون در رفع سوء تفاهم به خدمت پادشاه با سرآغاز: تا شمس و قمر در پی یک دیگر می‌شتابند...

آغاز:

سپاس بی‌قیاس موجودی را تقدست اسماوه که در وجود از صدف.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۵۲ گ.

Pi X 37

855

گلدسته

مؤلف: محمد امین لاهوری.

در دیباچه می‌گوید که وی از سن تمییز در خدمت توانگران مُلک بلاغت و فصاحت و کمال «که اسامی آنها در محل خویش ذکر نموده خواهد شد» بوده است و در حضور آنان آنچه از مراسلات مرغوب خاطر می‌افتاد، نگاه می‌داشت و آنها را در سه قسم گرد آورد و به گلدسته موسوم کرد.

۱. مراقعات [کذا: رُقعات] که به منشیان سمت تحریر یافته، ۲. مراسلات که به یاران و دوستان نوشته شده، ۳. رِقاع [رُقعات] متفرقه و نصایح و مواعظ. نام بعضی مخاطبان اینست: میان مراد، حافظ میان نظامی، خواجه بهوپت رای، خواجه گویندرای، محمد صادق.

آغاز:

حمد بی‌عد و سپاس بی‌حد صانع را سزاوار است که صور مختلف الانوار بنی آدم یک رقم منشی حکمت بالغه اوست.

ر.ک: مشترک، ۵/۲۸۰ گلدسته معانی از محمد امین عظیم‌آبادی زنده پیرامون ۱۱۲۷ هـ که همین کتاب است، ولی در نسخه ما نسبت مؤلف «لاهوری» و نام کتاب فقط گلدسته آمده است.

□ یکم شوال، بی سال، اله یار، نستعلیق، ۵۲ گ.

شماره 8967

گلدسته

مؤلف: مسکین. «چنین گوید این مسکین متخلص به مسکین» (دیباچه)

تاریخ تألیف: حدود ۱۲۳۱ هـ.

نمونه عرایض نویسی به پادشاهان و شاهزادگان و امرا و نوابان و استادان و مشایخ و ستاره‌شناسان و شاعران و دیگر خویشاوندان و ایراد سجلات.

آغاز:

الهی عقده گلدسته بگشا ز هر گل گلشن در بسته بگشا

گلدسته ریاحین مضامین را حسن انتظام بخش رسته توحید یگانه است.

□ دوشنبه ۷ رمضان ۱۲۶۲ هـ، مختار شاه، به فرمایش سید قمرالدین شاه بخاری،

۷۲ گ.

Pi X 20

535

— [گلدسته انجمن؟]

مؤلف: نورالحسین، شاگرد میان نور محمد و میرزا نعمت خان.

در دیباچه به گونه مبهم می‌گوید و شاید اشاره به استادان خود دارد که «در وقت ماضیه رقعه چند ارقام ساختند و به سبب انعدام ترویج روزمره نویسان این زمان پراکنده افتاده بود و اینک به جمع‌آوری آنها پرداخته و گلدسته انجمن طالبان این فن ساخته.»

مجموعه نامه‌های واقعی است مربوط به دوره سیکهان (سده ۱۳ هـ) با ذکر و اسمای دیهات و شهرهای پنجاب. مثلاً: «لدهیواله (گ ۴۲)، ساهی وال (گ ۴۲)، لاهور (گ ۳۰)، مرالی واله (گ ۷۰)، پنجاب (گ ۳۰).

آغاز:

بعد از حمد و ثنای ایزد جهان آفرین که اوراق عقاید.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۷۱ گ.

شماره 8966

گلشن انوار

مؤلف: خواجه عبدالکریم المشتهر به خواجه امیر متخلص به «امیر» بن خواجه بادشاه خان مدظله العالی.

تاریخ تألیف: ۱۲۲۶ هـ.

مؤلف از دوران کودکی تا چهارده سالگی در اکبرآباد (آگره کنونی) مقیم بود و در آنجا اکثر اوقات به تماشای روضه ممتاز محل (یعنی تاج محل) می‌رفت. بعد از اکبرآباد به سمت بنارس نقل مکان کرد و بیست سال - بل که زیاده - در آنجا سکونت داشت. در عهد وزارت نواب سعادت علی خان بهادر ظفر جنگ [اوده، ۱۲۲۹ - ۱۲۱۲ هـ] به لکهنو وارد شد و در آنجا مقیم شد و به شاگردی میرزا محمد حسن قتیل درآمد. در سالهایی که مؤلف در بنارس بوده، میرزا قتیل در حدود ۱۲۰۳ هـ بدانجا رفته بود و مؤلف چند غزل سروده در خدمت او خوانده بود. وقتی باز هر دو در لکهنو یک جا شدند مؤلف از میرزا قتیل خواست که در تعریف روضه ممتاز محل که مشهور به تاج گنج است، ورقی چند بنویسد. میرزا فرصت نداشت و به مؤلف واداشت که برادرزاده خود خواجه امام الدین را مکلف کند که او نیز در بیست سالگی به توجهات میرزا قتیل در نثرنویسی فارسی استعدادی به هم رسانیده بود و گوی سبقت از تمام نثرنویسان لکهنو برده بود. ولی امام الدین از لکهنو به جای دیگر رفت و مؤلف ناچار به کمک برادر خود خواجه قاضی خان والد خواجه امام الدین به این پرداخت.

نثری است منشیانه در وصف روضه ممتاز محل، دروازه‌ها، کتیبه‌ها، فواره‌ها، نهرها، درختان / باغ، مرغان آن باغ، نقش و نگار گنبد، عباراتی که حوالی گنبد است، پرچین‌کاری گنبد، چارمنار حوالی گنبد، دریای [رودخانه] که در پای روضه در جریان است، و غیره، با اشعار خود. بیشتر جنبه قدرت‌نمایی انشا را دارد و اطلاعات جغرافیایی و معماری کم‌رنگ است.

آغاز:

از نخلین ستایش حدیقه جهان پیرای ذات بلااعتبار مطلق المطلق مرتبه لاتعین.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، عنوانها شنگرف، ۳۷ گ. مقابله شده.

۱. شهرت مؤلف به خواجه امیر، ما را به یاد مؤلف معدن الجواهر (همین فهرست) می‌اندازد که او نیز در لکهنو بوده، میرزا قتیل را می‌شناخت و زمانش نیز همان است.

گلشن سعادت

مؤلف: محمد امین بنی اسرائیلی.

همان: مشترک، ۲۹۸/۵.

□ ۱۱ رمضان ۷۹ [۱۲ هـ]، سید قادو بادشاه فرزند سید علاءالدین بادشاه،

نستعلیق، ۹۲ گ.

Pi X 63

1806

گلشن عنایت

مؤلف: عنایت الله کنبو لاهوری.

همان: مشترک، ۱۴۴/۵.

□ ۱۱ کانک ۱۸۸۷ ب، قاضی پیربخش قاضی مُلک جسروته، نستعلیق،

۱۱۶ گ.

Pi X 23

537

لمعه صادقہ

فخرالدین حسین.

□ در مجموعه Ppi X 10 گذشت.

مجموعه مفاوضات

مؤلف: ناشناخته.

در دیباچه می‌گوید:

«این هیچمدان در حرفت انشاء چندانی دسترس نداشت که به دستگیری دستگاه خود سازد لیکن... مسوداتی که زاده طبعان اهل بلاغت بود به دست آورده دستگاه اندیشه فکر خود ساخته و نام این نسخه را مجموعه مفاوضات موشح و مزین نموده که بر صفحه روزگار یادگار ماند.»

مجموعه مکاتبات پادشاهان تیموری هند با پادشاهان ایران و توران، فرامین، نشان‌ها،

واقعه جنگ کام‌بخش، پروانه‌ها، نامه‌های نمونه‌ای.

در سده ۱۲ گرد آمده است.

آغاز:

مقدّری که به قدرت تجلّی ذات گوناگون پرتوی صفات را در آینه وجود

جلوه‌گری بخشید.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق و شکسته، ۲۶۴ گ.

Api x 33

312

مختصر منتظمی: رُقعات منگو لال منتظمی

مؤلف: منگو لال منتظمی که یاد او در نوادر منتظمی (همین بخش) نیز آمده است. دکتر سید عبدالله که این دو نسخه را در دست داشته است نام مؤلف را در ادبیات فارسی مین هندوون کاخضه، ۲۲۱ مهنگو لال ضبط کرده است، اما من «منگو» خوانده‌ام.

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ هـ، به نواب منتظم‌الدوله مهدی علی خان پیشکش شده.

مجموعه رُقعات است در رسید جامن (میوه‌ای با پوست تیره رنگ آبی با هسته، به اندازه خرما)، رسید انبه، رسید تخم خربزه، در باب طلب دوستی، نثر لاله سیتل پرشاد و غیره.

آغاز:

خداوندگار تویی پادشاه تویی حامی خلق و عالم پناه...

بعد حمد و نعت بر ضمیر منیر افصح الفصحا.

در مشترک نیامده است.

□ گ ۱۳ الف - ۱، سپس قطعه تاریخ مسجد جامع (مسجد الاقصای ثانی شد بنا) و

غزلیات جامی، کاهی، کمال، هلالی، حسن و غیره تا برگ ۱۶ ب، رُقعات ناشناخته

تا گ ۳۲.

Pi X 83

1124

مخزن الانشاء

مؤلف: حسین بن علی کاشفی.

همان: مشترک، ۲۴/۵.

در ۳ «صحیفه»: ۱. خطابیات، ۲. جوابیات، ۳. ثبت احوال ضروری الذکر. و خاتمه: ادعیه که در اثنای کتابت احوال بدان احتیاج افتد، هر یکی از «صحیفه»ها تقسیم‌های متعدد فرعی دارند، چنان چه در نسخه PI X 98 در ابتدا در ۱۳ برگ فهرست مشروح مطالب را دارد. آغاز:

حمد خداوند سرایم نخست تا شود این نامه بنامش درست
زیور عنوان هر رساله به نام خجسته فرجام مبدعی کرد

□ ۱۹ ربیع الاول ۱۲۶۴ هـ، زین العابدین پیشاوری، نستعلیق، ۳۹۰ گ. ترقیمه بلند دارد که تماماً نقل می‌شود:

خاتمة الکتابه که کاتب نسخه هذا تحریر نموده

چون از تسوید این دو صحیفه شریفه که عبارت است از صحیفه ثانیه و ثالثه از کتاب مخزن الانشاء فراغت دست داد، می‌گوید کاتب حروف فقیر حقیر سراپا تقصیر منفعل از اسم و مفتخر به سَمی خویش زین العابدین پیشاوری خلف مغفرت قرین حافظ وجیه الدین عَطَّرَ اللَّهُ بِالرَّضْوَانِ تَرْبَتَهُ وَ رَفَعَ فِي الْجَنَانِ بَبْرَكَةِ تَلَاوَةِ الْقُرْآنِ رَتْبَتَهُ که من هیچ مدان بی کمال چند سال قبل ازین در صحیفه شاهی که انتخاب کرده مصنف است از کتاب مخزن الانشاء و از آن هم یک صحیفه اولی به نظرم رسیده و به قید کتابتم درآمده بود. نام مخزن الانشاء دیده، نادیده عاشق آن بودم و اکثر اوقات تفحص و تجسس آن می نمودم. تا آن که یکی از رؤسای عالی مقدار و امرای این دیار اعنی نور باصرة بخت و اقبال، فروغ ناصیه قدر و اجلال، شمع محفل دانایی، چراغ دیده بینایی، مهر منیر فلک رتبت، روشن طبع بلند فطرت، اختر برج مروّت، گوهر ذریع فتوت، سردار خورشید انوار نور محمدخان نور الله قلبه، نسخه مخزن الانشاء در کتابخانه خود یافته. از آنجا که طبع بلند و ذهن ارجمندش با آن که منبع علوم و معانی و چشمه کمالات روحانی است، با فن انشا آشنا نبود، پی به سراغش نبرده، من بنده را طلبید و نسخه مذکوره در پیشم نهاده، از حقیقت آن پرسید. همین که بجدّ اولش نگاه کردم، به حکم این مصراع:

نویسنده داند که در نامه چیست

به نظر اولی دریافتم و گفتم اگر غلط نکنم این کتاب مخزن الانشاء مولینا حسین کاشفی است. مَرُغٌ دَلُّ فِي فِضَائِهِ فَحْوَايُ «مَنْ طَلَّبَ وَجَدَّ وَجَدَّ» به پرواز آمد و بلبل

جان به ترانه این مصراع مترنم گردید.

مصراع

یافتم، گم کرده خود یافتم

چون دیباچه‌اش ملاحظه کردم و خاتمه‌اش مطالعه نمودم، تیرگمانی که از کمان حدس بدر جسته بود، راست بر هدف یقین نشست و طائر اشتیاق ترقیمش بر شاخسار خاطر آشیانه بست. یعنی انتساح آن بر ذمت همت لازم عزم نوشتنش جازم شد. لهذا کتاب از نزد آن والاجناب به خانه آوردم و به جهت کتابتش پای سعی در رکاب جهد افشردم. اما از آنجا که «صحیفه اولی» از کتاب صحیفه شاهی که منتخب مخزن الانشاء است، نزد این کس موجود بود، چنان چه سبق ذکر یافت و «صحیفه ثانیه» ازین کتاب بسیار به کار و ضرورتر بود و «صحیفه ثالثه» قلیل المقدار و کوتاه‌تر، بنابراین آن از «صحیفه ثانیه» شروع در کتابت نموده و به فرصت پنج ماه و چند روز دو صحیفه - که وسطی و اخیره باشد - به رشته تحریر درآورد و تا آخر کتاب مرقوم ساخته شروع در نوشتن «صحیفه اولی» نمود. از توفیقات حضرت متمم الامور - که حلال صعاب مشکلات و فتاح ابواب مهمات است - امید آن دارم که شب‌بیز خامه را در میدان نسخه طرازی برق شتابی بخشد و مرتبه طی القرطاس کرامت فرماید تا هر سه صحیفه را به رشته نگاه و تار نظر شیرازه نموده و از پرده چشم در جلد گرفته از مطالعه آن حظ وافی برم و بهره کافی بردارم. و ما ذلک علی الله بعزیز.

و درین وقت که این نسخه به اتمام رسیده و کسوت اختتام در برکشیده، شهر فیض بهر ربیع الاول به نوزده و سنه مقدسه هجریه علی صاحبها افضل الصلوة و اکمل التحیه به هزار و دو صد و شصت و چهار ۱۲۶۴ انجامیده است، قطعه چند مشتمل بر استحصال سال حال که بر ذهن کلیل و خاطر علیل راقم آثم پرتو وضوح و جلوه سنوح انداخته، درینجا به رسم یادگار مرقوم ساخته.

قطعه تاریخ

شکر لله صورت ترقیم یافت	مخزن الانشاء بچندین زیب و زین
از معانی و سطور دلکشش	حاصل آید قوت دل، نور عین
«سال» ازین مصراع بیرون می‌شود	«مخزن الانشای مولینا حسین»

قطعه دیگر

زین صحیفه چون فراغت یافتم از عنایات قدیم حتی فرد
خامه را گفتم چه کردی بهر سال هاتم از غیب گفتا: «ختم کرد»

۱۲۶۴

قطعه دیگر

اندرین عهد کامده است برون کلکم از عهده نگارش چُست
خردم بهر سال گفت که رفت «نوزده یوم» از «ربیع نخست»

۱۳۹۲

۱۲۸

Pi X 98

مرآت الخیال

مؤلف: پسر میر منشی ثابت علی خان.

تاریخ تألیف: ۱۲۴۹ ه. به روزگار محمد یحیی علی خان.

چو مرآت الجمالش نام کردم بود «مرآت خوب» اعداد سالش

۱۲۴۹

سراپا نامه‌ای است به نثر، در وصف قد، گیسو، سر، پیشانی، ابرو، چشم... پا (آخرین

عنوان)، با اشعار مؤلف.

آغاز:

پیرایه زیبایی معانی ستایش حسن طرازیست که معشوقان سراپای ناز را در وصف

سراپا.

□ ۱۲ ربیع الاول ۱۲۶۹ ه. بیج ناتھ، و چند برگ اول به خط بیدی کدار ناتھ، در

عهد واجد علی شاه، شکسته، ۱۳ گ.

Pi X 48

1073

مرصع کار

مؤلف: قاسم علی کلانوری.

همان: مشترک، ۴۰۱/۵.

□ حسن الدین ولد دسوندی بن قادر بخش، ساکن چندوساهی ابتدای سوهدره،
نستعلیق، ۳۲ گ.

Pi V 95
1906

□ در مجموعه Api X 27A گذشت.
□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9046 گذشت

مفاوضات

محمد اسماعیل ترمذی.

□ ۱۲۳۹ هـ، در مجموعه Pi X 34 گذشت.

مفید الانشا

مؤلف: لچپی رام دهلوی. نگارنده خلاصه الانشا (← همین بخش).
همان: مشترک، ۳۷۷/۵. وی هیچ ربطی به لچهن سنگه «غیوری» دهلوی ندارد چنان که
در مشترک گمان برده شده است.

□ از روی چاپ مطبع دارالسلام، دهلی، مارس ۱۸۴۷ م رونویسی شده است،
نستعلیق، ۹۷ ص.

Kpi X 4A
2447

□ ۱۲ بهادون ۱۹۱۵ ب، موتی رام ساکن کوٹ سلطان، ۵۳ گ.

Pi X 47
1349

مناظر الانشاء

مؤلف: محمود گاوآن.

همان: مشترک، ۱۶/۵ - ۱۵.

□ ۲۰ شعبان ۱۲۴۵ هـ، گوکل چند، برای رای چندی لعل، شکسته، ۷۲ گ.

Pi X 54
1178

منشآت

از افراد مختلف.

□ ۱۰۹۱ هـ، در مجموعه 6885 گذشت.

منشآت اعظم

مؤلف: محمد اعظم گهرتلی.

همان: مشترک، ۴۰/۵، در نسخه چاپی منشآت اعظم تاریخ تألیف ۱۲۲۵ هـ دارد.

□ اسوج ۹۱ [۱۸ ب]، نستعلیق، ۲۵۹ گ.

Pi X 24
538

□ ۱۸۹۱ ب، نستعلیق، موریان‌زده، ۱۴۸ گ.

شماره 6592

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۳۷ گ.

Pi X 24 A
774

منشآت برهمن

مؤلف: چندر بهان «برهمن» لاهوری.

غیر از چهار چمن اوست.

آغاز:

چون از عنفوان شباب.

همان: مشترک، ۱۳۷/۵.

□ ۱۲۱۳ هـ، در مجموعه Pi X 92 گذشت.

□ ۱۱ جمادی‌الثانی ۱۲۵۱ هـ/۱۵ اکتبر ۱۸۳۴ م، به روزگار اکبر شاه و طامس

متکف صاحب بهادر فیروز جنگ سشن جج خاص دهلی، جوآلا پرشاد کایتھ،

برای بهانی صاحب لاله بانکی رای، نستعلیق، ۵۱ گ.

Kpi X 9
2229

□ ۲۷ جمادی‌الاول سنه ۱۱، سده ۱۳ هـ، سالک رام، ۸۲ گ.

Pi VI 98
2472

منشآت جعفر زٲلی

مؤلف: جعفر زٲلی.

مجموعه منشآت و اشعار هزل‌آمیز فارسی و هندی اوست.

آغاز:

از منقولات حضرت جعفر زٲلی که هم در عهدبادشاه اورنگ زیب عالمگیر بود.
التماس فقیر حقیر جعفر زٲلی نکتھو زمانه چکنچور فقط حال بخت زیون طالع نگون
توترو تون کنده بال.

ر.ک: مشترک، ۲۷۸/۵

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، ۷۷ گ.

Kpi XI 8

2451

منشآت جلالا طباطبایی

مؤلف: جلال‌الدین محمد طباطبایی.

همان: مشترک، ۱۴۱/۵

□ شامل دیباچه دیوان حاجی محمد جان قدسی گ ۶ - ۱، دیباچه دیوان طالبای
کلیم گ ۹ - ۶، دیباچه دیوان ادای یزدی، ۱۴ ب - ۹، نامه‌های جلالا، با آغاز: عتبه
والای نواب مستطاب آسمان جناب، سده ۱۱ هـ، نستعلیق خوش، ۱۱۹ گ.

مهر: ۱. «لجهمن سنگه شبوسهای» (ظهریه)

۲. نایب خان معنی [؟ منشی] (ظهریه)

یادداشت: «این کتاب مستطاب مجموعه دانش و فرهنگ... برای لجهمن سنگه جیو
سلمه الله تعالی موسوم نموده شد، هر که دعوی کند باطل گردد.» (ظهریه)
و چند یادداشت به خط دیوناگری نیز دارد.

Api XI 1

313

(منشآت غلام مصطفی)

مؤلف: غلام مصطفی که نام خود را در قسمت پایانی در مقدمه بلند آورده است (گ ۱۹)

الف) و از آن مقدمه که بسیار منشیانه و بدور از سادگی نوشته شده، به دست می‌آید که او از دوران کودکی تا سن تمیز به تحصیل علوم پرداخت و منظور نظرِ دقیقه سنجان شد و بعد چشمش خراب شد، معالجه کرد، ولی بهبود نیافت و کور شد و خانه نشین شد. در این احوال، پدرش فضل دین از او مراقبت می‌کرد. در حق پدر خود این رباعی را گفته است:

فضلُ دین قبله‌ام فضلش خدا باد مقیمی در چمن جنت بقا باد
همی خواهم به یوم الحشر از حق شفیع الامتانش در پناه باد

و در حاشیه، این رباعی بدینگونه تجدید نظر شده است:

همیشه فضل حق بر فضل دین باد مقام پاک او خُلد برین باد
همی خواهم که در روز قیامت پناه او شفیع المذنبین باد

بعد از مرگ پدر، برادر مؤلف شیخ غلام مرتضی سلمه ربّه مراقب احوال او شد و یکی از عزیزان، فیض علی نام نیز به او می‌رسید. از عبارتی معلوم می‌شود که مؤلف سه برادر دیگر نیز داشت.

تاریخ تألیف: «تا حال از سن عاشره به قرن ثانی تجاوز کند.» (۲۱ الف)

مؤلف، دیوان جوالا سهای سری جوالا جی دیوان جمون را ستوده و معموری شهر جمون در عهد او را نظم کرده است

مؤلف می‌خواست که چیزی از خود یادگار بگذارد و در اینجا از سید علی مرحوم یاد می‌کند که «در درس علمیت مقدم القدم و از متقدمان دهر بود و اکنون از یادانتقالش صفحه خاطر م بسوزد» (۲۲ الف) که او را تقویت باطنی داد و «دست به قلم و قلم در دست به نگارش قصه عرضی از مضامین فرضی دست را نگار بستم و گرم عنان شدم.» (۲۲ الف)

محتویات: چنان که مؤلف خود گفته است تمام مضامین آن تخیلاتی است. مجموعه نامه‌های ساختگی و مضحک است. اسامی افراد و محل سکونت آنان خنده‌آور است. مثلاً: من که کاذب ولد چوپان خان ساکن موضع رمه نگر پرگنه یوپار کوت^ط (۳۸ ب)؛ من که زبردست خان ولد فرعون ساکن موضع جهالت پرگنه مُلک مغروری (۴۳ ب)؛ من که مسمات نار ولد آدم جان ساکن موضع مجمر، پرگنه جهنم‌آباد (۵۴ الف)؛ من که شوق ولد فرهاد ساکن موضع تعمیر کوت^ط، پرگنه دَر و دَیر یار، مردی‌ام معمار (۶۰ الف)؛ من که ابلیس خان ولد جان ساکن موضع گمراهی، پرگنه جهنم‌آباد (۶۷ الف)؛ من که قمارباز ولد مبلغ ساکن موضع حیرانی، پرگنه

تهی دست. پیشه آواره گردی (۸۲ ب): من که افلاس خان ولد دغاباز. سکنه فریب نگر. پرگنه زراندوز (۸۴ ب).

نمونه انشا: در اینجا دو نمونه جالب او را انتخاب کرده‌ام. نمونه اول نامه‌ایست از طرف صادق خان ولد عبدالله خان. ساکن موضع ایمان آباد. پرگنه رحیم پور (۳۳ ب - ۳۲ ب) و در آن اسامی کتب رایج را به نثر مصنوع به میان آورده است:

«مردی ام صحاف که پیش کتبخانه ما نسخه کتب فروشان جهان را از بیقدری خط نسخ رسیده است، هر صفحه از صحیفه گلستانم نقل رنگ هشت بهشت یافته که بلبل شیراز به تماشای آغاز آمد. گلستانم منت مر خدای را می سراید که دیوان حافظ به حفاظتش به غزل هوش برآمد. اگر بدانش مضمون بهار دانش نامم بجا، و گر در پندنامه کارنامه قضا دانم، رواست. در عبارت سلسله داری چون سلسبیل که غواصان صورت به جز غوطه معنوی گوهر مراد به کف نیارند کمترین را از گشایش آن گلسته دست و دکان زینت می داد. اگر دست خزان بر وی رسید که ورق و ورق شد همچو کتاب جارالله کشاف به مقدمه نحو زمخشری خصوصت زید و عمر بر پا که از خطا به خطا در آید. اعنی ناخوانده کو توال یرنگ عشق با ایقان نامه خوانده که بسی غنیمت است. در کتاب نسخه دیوان مخفی معمای لاینحل به عقد بست، اگر به تحفه ابراراش پردازم شکستگی خاطر است که مبادا بیش و شاهنامه نویسان حکم ظفرنامه دارند [کذا] مقابله از جبر منظوری نگیرد و چون عهده وقایه نویسی به مهم رسیده ناچار مخزن اسرار را که مطلع قران السعدین است از یک جلد برآمده اند. قصداً به فصاید عرفی می گذارد که سی پاره دلش از خریدگی پاره نشود. دیباچه شمشیرخانی اینست...»

نمونه دوم:

«من که قیس ولد سوداگر نام، ساکن موضع حیرت، پرگنه آواره گردی، بیان این که از آن روزی که از بطن مادر برآمدم به جای شیر، غذایم خون جگر شد و دایه رگ ناف به خنجر عشق برید... از اتفاقات حسنه دختری حسین از اقوام حی که از نامش چگومیم که نشانم نگذاشت با اخوند تا متحد السبق همدبستانم شد از آغاز بسم الله چه شد که بسمل شد.»

مؤلف طبع شاعرانه نیز داشت و در ضمن منشآت، اشعار و سروده‌های خود را نیز آورده است. چنان به نظر می آید که نسخه بر مؤلف خوانده شده و او اشعار خود را اصلاح کرده و تمام اشعار او در حاشیه دوباره با تجدید نظر و تصحیح کتابت شده است چنان که یکی از نمونه‌ها را

پیشتر آورده‌ایم.

آغاز:

ستایش و نیایش مرسلطان حقیقی را که ولایت قدرتش ازلی پایانی حدی ندارد.
در منابع در دسترس از این منشآت نشانی‌ای بدست نیاوردم.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، ۱۰۵ گ.

ppi X 12
1739

(منشآت ناشناخته)

مجموعهٔ رقعات است.

□ نشانیها: «به نواب مستطاب حضرت خاقانی جعفرخان تحریر یافت» (۵۸ ب)،
به نواب اسلام خان، رفعت خان، میرزا معصوم بیگ، تجلیل خان، به خدمت خلیفه
شاه بلاول قلمی شد.

آغاز: که تفضل آن... مقدس خواهد رسید، چه معروض دارد،
انجام: در سالهای بسیار بر سر دوستان صمیمی و احباء بی‌ریا سلامت.
شکسته، در بخشهای آخر عنوانها و نامهای کسان مکتوب الیه نانویس، طبق
برگشماری قدیم برگهای ۱۲ تا ۹۶ باقی مانده است..

Ppi X 13
1743

نادر الانشاء

مؤلف: هرچس رای.

آغاز:

مسوداتی که بعد ترتیب کتاب نادر الانشاء از طبع منشی هرچس رای صاحب سرزده
شده بود.

همان: مشترک، ۲۷۷/۵.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، ۱۱۸ گ.

pi X 64
1497

نامه نامی

مؤلف: غیاث‌الدین محمد «خواندمیر».

همان: مشترک، ۲۸/۵.

□ [۱۱۰۸ هـ]. نستعلیق ریز، ۹۲ گ.

یادداشت: «منشآت صاحب حیب السیر و شیخ ابوالفضل که مطالعه هر یک زنگ جهالت از مرآت ضمائر می‌زداید و مهارت درین فن کلّ بنی نوع انسان را به کار می‌آید. فقیر المذنب محمد هادی الموسوی در ۱۱۰۸ هجری نویسانیده به اشپای مستعار خویش منتظم و ملحق ساخت.»
و مهر او «هادی از محمد شاه عالمگیر عادل است» و شعر اردو با همان قلم.
(ظهریه)

Pi X 2
527

نامه نگارین و صحیفه رنگین

مؤلف: سیالکوتی مل «وارسته».

سال تألیف: ۱۱۷۱ هـ.

نواقب المناقب نیز جزو منابع مؤلف بوده است و او با درج کردن نام «محمد ماه صداقت» (مؤلف نواقب) اقتباساتی از این کتاب آورده است. در خاتمه کتاب گوید:
«الحمد لله که این نامه نگارین و صحیفه رنگین نثر صفت ارزانی جلوب و غلات که سرمایه جان قراری و روح قاطبه جانداران شهر و صحراست، حسن انجام و انجام حسن یافته.»

درین کتاب برخی موضوعات درباره هنر کتاب‌آرایی نیز آمده است. مانند: سامان تدریس و تحریر (گ ۵۶-۵۳): صفت بازار بشمول نقاش. زرگیر. طلاکوب. حکاک. نگین سلیمانی (گ ۹۸ و مابعد): بیان مصور (گ ۱۰۹). بیان اهل حرفه: کاغذ فروش (گ ۱۰۷). ابری‌ساز (گ ۱۰۷). سیاهی‌ساز (گ ۱۰۷). صحاف (گ ۱۰۷). کاغذ (گ ۱۰۷).
همان: مشترک، ۳۳۰/۵.

□ سده ۱۳ هـ. (با یادداشت تملک ۱۲ صفر ۱۲۹۸ هـ)، نستعلیق، ۱۷۲ گ.

Pi X 67
1493

نگار نامه: نگار نامه منشی

مؤلف: ملک زاده ملتانی.

همان: مشترک، ۲۱۸/۵.

☐ سده ۱۲ هـ، شکسته، نسخه ما بخشی از کتاب است با افتادگی در آغاز: دویم مسودات پروانجات دیوانی، خدمت قضای پرگنه متصدیان مهمات پرگنه دریا باد من مضافات سرکار صوبه اوده، ۷۲گ، سپس مناجات خواجه عبدالله انصاری به خط خوش نستعلیق درشت در ۱۰گ.

Ppi X 11
1736

☐ سده ۱۲ هـ، شکسته، نام کاتب محو شده، موریا نه زده.

شماره 6684

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آخرین برگ افتاده، موریا نه زده، ۱۶۷گ.

شماره 6725

☐ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۴۰گ.

Pi X 8
531

☐ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۹۲گ.

Pi X 8A
532

☐ ۹ چیت ۱۹۱۷ ب، ناراین سنگه چوپره، ساکن قصبه اکال کُڑه، برای برخوردار مادهوداس، نستعلیق، ۲۷۴گ.

Pi X 8C
1439

☐ ۱۳ هزار، ۱۹۱۷ ب، به قلم کاتب هندویی، در لاهور، ۲۰۴گ.

Pi X 8B
523

نوادر منتظمی

مؤلف: منگولال منتظمی، متوطن شهر بانس بریلی، شاگرد میرخدا بخش و حافظ محمد ابراهیم بن حافظ نورالله که استاد نواب آصف الدوله و منشی نواب منتظم الدوله مهدی علی خان بهادر بود.

تاریخ تألیف: به روزگار محمد علی شاه اوده (۱۲۵۸ - ۱۲۵۳ هـ) و نواب احمد علی خان ذوالفقار جنگ [رام پور؟ ۱۲۵۶ - ۱۲۰۹ هـ]، در ۱۲۵۴ هـ، در لکهنو. برای مطالعه نواب امجد

علی خان خلف نواب احمد علی خان تألیف شد.
مجموعه رقعاتی به صنعت ترکی حروف مفردات جمل است.
آغاز:

بعد حمد شهنشاه ممالک زمان و زمین عمت نعمایه و تعالی کبریایه و نعت و نعت وزیر
معظم دین متین.
در مشترک نیامده است.

□ ۱۵ جمادی‌الاول ۱۲۵۵ هـ، ماه ساون ۱۸۹۶ ب، در عهد نصیرالدوله بهادر
بادشاه، موهن لال شاکرد مؤلف، نستعلیق، گ ۱۱ الف - ۱، سپس چند رقعه رای
کندن لال و نهال چند و دیگران به نام منشی منگولال منتظمی، گ ۱۳ الف - ۱۱ ب؛
فرهنگ اسامی جانوران از حرف الف تا شین، گ ۱۵ ب - ۱۴ ب، منشآت متفرقه
احسان الله ممتاز در مدح نصیرالدوله بهادر و دیگر منشیان معاصر، گ ۲۰ الف -
۱۷ الف.

Pi X 79
1117

نوباوه

منیر لاهوری.

□ ۱۱۲۳ هـ، در مجموعه Pi X 93 گذشت.

هفت انجمن

مؤلف: طالع یار معروف به اودهی راج.
همان: مشترک، ۲۶۰/۵.

□ ۱۲۱۱ هـ، ترقیمه: «تمام شد نسخه هفت انجمن تألیف و تصنیف طالع یار عرف
اودهی راج منشی رستم خانی، در رمضان المبارک سنه یک هزار و دو صد و یازده
هجری مطابق سنه ۳۵ جلوس شاه عالم بادشاه غازی خلد الله ملکه و سلطنته،
بیشتری از دستخط لاله صاحب و قبله خدایگان بابوس... (موریانه زده) لعل دام ظلّه
و لاله صاحب و برخی از خط فیض رسان لاله برج لعل صاحب - زاد اکرامه - و لاله
گنیش لال مستوفی و لاله صاحب لاله گردهاری لعل صاحب و مشفق مهربان لاله

شولده رای صاحب و برادر مهربان لاله شیو پرشاد - سلمه الله تعالی - و بنده رام‌بخش نگارش گرفت. چون انشا هفت اتجمن است به هفت قلم صورت اختتام گرفت. اصل این کتاب از لاله شیو دیال کهتری بود. چون لاله مذکور برای نقل... (موریانه‌زده) بودند و شوق نوشتن انشا از بس که دامنگیر بود، ناچار کتاب آیین اکبری... (موریانه‌زده) به امانت سپرده و این نسخه برای نقل گرفته شد. چون نقل انصرام [پذیرفت] به لاله مذکور واپس داده کتاب آیین اکبری واپس گرفته شد. مالکه رای صاحب...» (موریانه‌زده)، شکسته، ۲۴۲ گ.

د. داستان‌ها

انوار سهیلی

مؤلف: حسین بن علی واعظ کاشفی.

همان: مشترک، ۹۷۰/۶.

☐ ۹ ربیع‌الثانی ۱۰۸۶ هـ / ۱۸ اورنگ شاهی، نام کاتب محو شده، در بلده حصار فیروزه، نستعلیق، ۲۸۱ گ.

شماره 6670

☐ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۲۶۴ گ.

شماره 6668

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۲۰۲ گ.

Pi IX 1H
697

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۸۳ برگ در ابتدا افتاده، انجام نیز افتاده، مطابق برگ شمار قدیم: گ ۳۱۱ - ۸۴، آغاز: که چون بر عذر او وقوف یافت.

Pi IX 1F
4817

☐ ۷ صفر ۱۲۱۳ هـ، نستعلیق، اندازه رحلی، ۱۸۳ گ.

Pi IX 1E
524

بدیع الجمال دختر فغفور چین و شاهزاده مصری
عبدالغفور.

□ در مجموعه Pi VI 296 گذشت.

بدیع القصص

بدری ناته عاشق.

□ ۱۲۶۹ هـ، در مجموعه Kpi XI 3 گذشت.

بهار دانش

مؤلف: عنایت الله کنبو لاهوری.

همان: مشترک، ۱۰۰۷/۶.

□ ۱۷ رمضان ۲۷ محمد شاهی / [۱۱۵۷ هـ]، نستعلیق، ۳۵۲ گ.

شماره 6503

□ ۲۲ محرم ۱۸ جلوس (بدون تصریح)، لکھپت رای چوپره ساکن سوهدره برای
برخوردار تیک سنگھ رای و تارا چند و نانک چند، ۳۷۴ گ.
برگ ۱ ب یادداشتی دارد که این نسخه در ۲۰ نوامبر ۱۹۴۵ از سوی دُرگاداس پسر
نونهال چند چوپره سوهدری به ابوالحسن امام خان پسر محمد خان ککی زنی
افغان نوشهروی اهدا شد. این یادداشت بخط ابویحیی امام خان نوشهروی (م ۲۴
رمضان ۱۳۸۵ هـ) است که در سوهدره زندگی می‌کرد و از علمای معروف معاصر
است. کتاب او تراجم علمای حدیث هند به زبان اردو مکرر چاپ شده است. در
یادداشت مذکور او کنیه خود را ابوالحسن نوشته است.

شماره 8959

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، ۱۳۰ گ.

Pi IX 21A
1230

□ آغاز و انجام افتاده، مطابق برگشمار قدیم ۳۳۴ - ۱۴۵.

Pi IX 35
1444

فرهنگ بهار دانش

مؤلف: ناشناخته.

به ترتیب الفبایی.

آغاز:

الحمد لله رب العالمین... انصاب بالفتح. بمعنی ریختن و ریخته شدن

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، ۵۰ ک.

pi IX 39
1253

□ ۱۲۴۳ هـ، در مجموعه Kpi I گذشت.

جامع الحکایات

مؤلف: ناشناسی که این کتاب را دور از وطن خود با همکاری خواجه دیارام و بیربل که در آن سفر رفیق او بودند، تألیف کرد و کرپارام در سهرند (سرهند) نیز معاون او بود. (خاتمه)
مؤلف در خاتمه گوید: «نام این نسخه جامع الحکایات مناسب آمده، امید که تحفه مجلس عزیزان گردد.» (خاتمه) کاتب نسخه نام آن را به معیار العقول تغییر داده است (ر.ک: ترقیمه).
حکایت رای است که به معاشرت و مباشرت با زنان مایل بود. یک شب یکی از زنان برای او افسانه‌ای گفت. رای را خوش آمد و بعداً هر شب ازو حکایتی می‌شنید و این کتاب مجموعه همان حکایات است.

آغاز: (چند کلمه محو شده)...

کبریایی بی‌همتا از آن منبع تر است که به کمند تار عنکبوت افهام و اوهام علوی
حرام صاعد.

□ غزه صفر ۱۲۲۶ هـ، بدون نام کاتب، ترقیمه: «به انجام انجامید این نسخه متبرکه که در قیاس عجز اساس راقم مسمی به معیار العقول معقول می‌نماید.

قطعه لمحرره

نوشتم آنچه بنزدیک عقل شد معقول

اگر چه بود در اوراق اصل دور از کار

ازان جهت پی تبدیل اسم او رستم
که لطف معنیش آمد عقول را معیار»

نستعلیق، ۲۲۶گ.

یادداشت: «و از اتفاقات غریبه آن که هم در آن ایام سعید آغاز فرخنده انجام به
برکت مطالعه این داستان بزم افروز طوی عروسی گردیده و کامجویی از کدخدایی
شده.» (۲۲۶ الف / ب)

Pi IX 51
2474

جنگ نامه محمد حنیفه

آغاز:

غزات محمد حنیفه و کشتن غضنفر کافر. اما راوی این اسرار و خداوندان اخبار
چنین روایت می‌کنند که روزی سید انبیاء و سرور اصفیاء.
ر.ک.: مشترک، ۱۰۸۵/۶.

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۱۹۸گ. در ترقیمه نام کتاب سیرالنبی آمده است.

شماره 8926

جوامع الحکایات و لوامع الروایات

مؤلف: سدیدالدین محمد عوفی بخارایی.

همان: مشترک، ۹۳۰/۶

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، انجام افتاده: حکایت وقتی میان ناصبی و شیعی مناظره
رفت ناصبی مر/شیعی راگفت که عایشه رضی الله، ۴۳۲گ، در حاشیه آن سراج‌المیر
آمده است

Pe I 51B
2142

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۶۶۴گ.

Pe I 51 A
2034

چهار درویش

مؤلف: خسرو، از روزگار جهانگیر.

همان: مشترک، ۹۹۸/۶.

□ ۱۵ رمضان ۱۱۸۳ هـ، شاه عشقی، نستعلیق، آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکر منقار و بلبلان شیرین‌گفتار و محدثان داستان کهن، با تصاویر به سبک هندی، ۱۹۵ گ.

Pi IX 9A
2649

□ ۴ شوال ۱۲۴۰ هـ، نستعلیق، ۱۶۸ گ.

Pi IX 30
681

حاتم نامه: هفت سیر حاتم طی

مؤلف: ناشناخته.

آغاز: سپاس بی‌قیاس مر پروردگار اجل‌شانه (مطابق مشترک، ۱۰۹۱/۶، نسخه گنج بخش، شماره ۲۴۲).

□ ۱۵ ربیع‌الاول ۱۲۱۶ هـ، سادهورام برای لاله سربهان؟ در لکهنو، شکسته، ۱۴۴ گ.

Pi IX 45
1205

□ ۱۵ ماه (نابویس) ۱۸۸۱ سمت، بفرمایش سردار جگت سنگه‌اتالی، نستعلیق خوش، ۱۵۹ گ.

Pi IX 52A
2773

□ ماه بیساکه ۱۸۹۳، لوبهارام پوری، در کپورتله، نستعلیق، ۲۰۱ گ.

Pi IX 52
2577

حکایات

□ در مجموعه Pi IX 41 گذشت.

□ در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

[حکایات بزرگان]

مؤلف: ناشناخته.

گزیده‌ای از حکایات پیامبران، مشایخ و پادشاهان است. از متأخرین نامهای مولانا یعقوب چرخ‌ی و خواجه عبیدالله احرار (م ۸۹۵ هـ) در آن دیده می‌شود. با ذکر منابع همچون: سیرالعارفین، روضة الواعظین، کنزالعاشقین. ضمناً در آن رساله ظفرنامه یعنی پندنامه انوشیروان عادل که بزرگمهر جمع نموده بود، نیز نقل شده است (برگ ۲۱ الف به بعد) و در آخر رساله در بیان علم فراست نیز نقل شده است (۱۱۰ ب - ۱۰۸ ب).

آغاز:

در سیرالعارفین مسطور است که حضرت شیخ وجیه الدین احمد المشهور به کهتو که در موضع سرخس [تصحیف: سرکهج] گجرات مدفون است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، ۱۱۰ گ.

Apc IV 13

حکایات در تعریف طوایفان

□ در مجموعه شیرانی 6296 گذشت.

داستان

ناشناخته.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 6494 گذشت.

داستان امیر حمزه صاحبقران

مؤلف: ناشناخته.

ر.ک: مشترک، ۹۳۳/۶ حمزه‌نامه داستان مشابه.

آغاز:

بعد جامعه [جامع] روایات صاحبقرانی و فهرست کلام زبانی [؟ ربّانی] از راویان گذشته به تخصیص مُلّان [کذا] حسین و نادره جهان مولانا عنایت الله دربار خان که وقتی.

□ ۱۱۸۴ هـ، احمد بخش قانونگوی بهیره، نستعلیق، ۱۹۷ گ.

Pi IX 27
648

داستان سلطان محمود غزنوی

بسنجید با مشترک، ۱۱۲۸/۶.

آغاز:

راویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکرشکن... چنین روایت کرده‌اند که شبی از شبها پادشاه سلطان محمود گرد شهر می‌گشت.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، دو داستان سلطان محمود است با یک سرآغاز اما جدایی در داستان، ص ۲۰۴ - ۱؛ ۲۱۹ - ۲۰۵.

شماره 13044

دزد و قاضی: حکایات عجیب: حکایات لطیف

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

دو زن برای طفلی منازعت می‌کردند.

□ ۱۲۳۴ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، شامل ۵۵ حکایت، ۱۱ گ.

Pi IX 29
859

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۳ گ.

شماره 6665

دزد و قاضی بغداد

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi IX 41 گذشت.

رانجها و هیر

شیوک رام عطارد تتوی.

□ سده ۱۴ هـ، در مجموعه Pi IX 43 گذشت.

سراج القلوب

مؤلف: ابونصر قطان غزنوی.

همان: مشترک، ۹۲۹/۶.

☐ چهارشنبه، شوال ۱۰۳۰ هـ، کریم داد بن حسن قلی، نستعلیق، ۸۵ گ.

PC I 12
1072

سیف الملوک و بدیع الجمال

مؤلف: ناشناخته.

به نثر.

آغاز:

تحفه صلوات نامیات زاکیات بر مرقد مطهر معلی.

ر.ک: مشترک، ۱۱۶۱/۶.

☐ ۱۰ ذی‌قعدة ۴۰ [کذا]، هری رام پنڈت، شکسته، ۶۸ گ.

شماره 6726

سیف الملوک و بدیع الجمال

مؤلف: ناشناخته.

به نثر و نظم.

آغاز (دفتر دوم):

افتاح به ذکر ولادت شاهزاده بدیع الجمال و... ناقلان آثار باستانی و روایات اخبار

خسروانی چنین آورده‌اند.

☐ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، دفتر دوم، ۳۳۵ گ.

Pi IX 37
1292

سیف الملوک و بدیع الجمال

به روایت حسن میمندی.

آغاز:

زبان را گشادم به نام خدایی همان دستگیر و همان رهنمایی
سپاس و ستایش بی‌قیاس مر خدای تعالی را سزد که به قلم صنع خود این
صورت‌های عجیب.
ر.ک: مشترک، ۱۱۶۱/۶.

□ ۶ محرم ۱۲۷۷ هـ، محمد عزیز، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره 13181

شجره طیبه

مؤلف: محمد ماه متخلص به «صداقت» کنجاهی (م ۱۱۴۸ هـ) مرید سلسله قادریه نوشاهیته.
در خاتمه می‌گوید:

«بی سواد قلمرو سخن محمد ماه صداقت قادری التماس می‌دارد که این چند صفحه
ساده که به دستگیری خامه‌خامکار صورت تحریر یافت در... (یک کلمه ناخوانا) به مدد
تتبع بلد گم کرده راهان شهر خرد میان شیر محمد المتخلص به «اسد» - سلمه الله الاحد -
جلوه ظهور نموده.»

از میان کارهای صداقت این کتاب اولین بار به وسیله همین نسخه شناسایی شده است و در
منابع ادبی نامی از این اثر نیامده است.

مجموعه سه داستان مشتمل بر ۳ «شاخ» است. نظم:

شاخ اول که نیست افسرده	برگ «علم الیقین» بر آورده...
بس که شاخ دوم گل افشان شد	زیب «عین الیقین» نمایان شد
گشت شاخ سیوم ثمر افکن	کرده «حق الیقین» به سینه وطن

داستان‌های سمبولیک، با استعارات و کنایات و تلازمات ادبی، به نثر رنگین و مصنوع
مثل نواقب المناقب او که این یکی را در ۱۱۲۶ هـ نوشته بود.

آغاز:

حمد بی حد نیاز بارگاه وحدت که طوطی مانند قوت لایموت سبزبختان شکر شکر
انعام اوست... اما بعد، این شجره طیبه که هر ورق او از تجلی حقیقت و مجاز تا اوراق
نخل طوبی شیرازه یکرنگی می‌بندد مشتمل است بر سه شاخ گرانباه.

به کوشش دکتر معین نظامی و عارف نوشاهی در مجله دانش، اسلام‌آباد، شماره ۸۰ (۱۳۸۴ ش) چاپ شده است.

□ ۱۲۸۲ هـ، ترقیمه: «تمت رساله شجرة طيبه تصنيف محمد ماه طيب الله ثراه جعل الجنة مثواه ۱۲۸۲ هجریه» شکسته خوش پخته، کاغذ آبی رنگ، ۱۱ گ، ۲۸ سطر.
Pi X 73
1325

شعله آه

مؤلف: لچهن سنگه «غیوری».
همان: مشترک، ۱۰۶۲/۶.

□ ۱۶ صفر ۱۲۴۰ هـ / ۱۹ اکتبر ۱۸۲۴ م، کشن لال، شکسته، ۸۵ گ.
Pi III 3
5430

□ [۱۲۴۸ هـ] / ۲۴ اکتبر ۱۸۳۲ م، در ایام تعطیل، نستعلیق، ۹۸ گ.
Pi IX 25A
1648

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، ۱۲۱ گ.
Pi IX 25
1310

طوطی‌نامه

مؤلف: ضیاء الدین نخشی.
همان: مشترک، ۹۵۱/۶.

□ صفر سنه الف و پنجم [یعنی ۱۰۰۵ هـ]، نستعلیق، کاغذ پوسیده، ۱۷۱ گ.
شماره 6873

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، عنوانها سنگرف، آنجاز و انجام افتاده، آغاز: طوطی گلزار جلال و سیمرخ کوهسار رسالت؛ انجام: پسر عنقریب در حد بلوغت رسید، تقریباً ۲۲۶ گ.

ppi IX 5
1729
□ ۱۱۰۲ هـ، ترقیمه ارزشمند: «تمت تمام هذا الكتاب طوطی‌نامه بخط بنده کمترین رنجیت رای مکول و مجموعه اهلیت و قدوة مروّت افتخاری پسرمل

سنگاری در قصبه ابراهیم‌آباد عُرْف سودهره، بر صفّه [ای] که بر در دولت‌خانه مل معزالیه واقع است، به حضور زبدهٔ خاندان اشفاق صاحبی اندرسین دهبوسه ساکن قصبهٔ سیالکوت، به سببی که از دیرگاه شوق مطالعه داستانهای نسخهٔ مذکور مرغوب خاطر مل برگزیده ماحصل بود و نیازمند نیز چون مهمان طفیلی ذوق تناول نعمت مطالعه از خوان این نسخه مشتاق بود از آنجا که اصل آن در کتابخانهٔ گرامی مل سامی موجود نبود، مصلحت افتاد که اصلی به دست آورده شروع در نوشتن - مشروط باین معنی که یکی بخواند و دیگری قلمی نماید - نمود. به قدری از کتاب مذکور نیازمند می‌خواند و مل سعادت حاصل می‌نوشت و مقداری از نسخهٔ مزبور مل حل مشکل خوانده می‌رفت^۱ و کمترین اضعف العباد به قید قلم می‌آورد. فی التاریخ نوزدهم شهر ذی قعدة سنه یک هزار و یک صد و دو مطابق ۳۴ سی و چهار جلوس بادشاه جهان‌پناه عالمگیر روز شنبه... (موریانه‌زده)، «نستعلیق، ۱۷۶ گ.

مهر: «... خان در دور شاه احمدشاه دُرّ دوران باد» (خاتمه).

یادداشتی دربارهٔ خرابی شهر نادرآباد به دست احمد شاه در ۲۵ شعبان ۱۱۶۹ ه و کوچاندن مردم آنجا به شهر احمد شاهی، به قلم میرزا بوازبیگ. (پشت آخرین برگ)

شماره
Pi IX 7
2848

□ ۱۱۲۶ ه، چهج مل عرف مدهوانی کابلی، در نوکری ملک نوروز خان خلف ملک جلال داوری امنی زنی حوکاخیل، نستعلیق معمولی.

شماره 13046

□ ۴ صفر ۲۴ جلوس محمدشاه (۱۱۵۴ ه)، کل محمد، نستعلیق، ۱۸۷ گ.

شماره
Pi IX 6A
1317

□ سده ۱۲ ه، نستعلیق، ۲۴۴ گ.

شماره 6431

□ ۷ رمضان ۱۲۰۳ ه، نستعلیق. آغاز افتاده: و در هنگام دلکش از عهد عنفوان روایت می‌آورد.

شماره 11187

□ ۱۹۰۷ ب، در مجموعهٔ Pi IX 6 گذشت.

۱. ترکیب «خوانده می‌رفت» کاملاً به سبک شبه قاره است. معادل اردو: پڑھنا جاناتها/ می‌خواند.

طوطی نامه

ناشناخته.

□ در مجموعه 6379 گذشت.

عیار دانش

مؤلف: ابوالفضل علامی.

همان: مشترک، ۹۸۶/۶.

□ ۱۰۴۹ هـ، نذر محمد، نستعلیق خوش، ۳۵۹ گ.

مهرها:

۱. «حاجی احمد خان راجپوت حکیم حاذق و اپیل نویس کورٹ چیف پنجاب ۱۸۹۹» (۳۵۹ الف).

۲. «حاجی احمد خان راجپوت حکیم حاذق و اپیل نویس درجه اول چیف کورٹ پنجاب ۱۸۹۱» (ظہریہ).

۳. «محمد یعقوب علی خان بہادر الدولہ اسد الدولہ ممتاز الملک فیض علی خان بہادر ہریز جنگ ۱۲۶۹» (ظہریہ).

ہر سہ مهر نمونہ خوبی از مہر سازی در شبہ قارہ است و عکس آنها شایستہ چاپ است.

Pi IX 26A
1946

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۳۲۰ گ.

Pi IX 26
625

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۲۱۸ گ.

شماره 6514

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۱۶۹ گ.

مهر: «صاحبزادہ حافظ محمد جمال خان ۱۱۵۴» (خاتمه)

شماره 6224 (شیرانی)

فرج بعد از شدت

مترجم: حسین بن اسعد دهستانی.

همان: مشترک، ۹۳۲/۶.

آغاز:

حمد و ثنا قیومی را که.

□ نستعلیق خوش ریز، نسخه کامل.

مهر: «لا اله الا الله محمد حبیب الله» (خاتمه)

یادداشت محمد مهدی الموسوی.

Pi XI 99

قصه بادشاه و دزدان (اردو)

□ در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

قصه بهرام گور

□ در مجموعه 6333 گذشت.

قصه تمیم انصاری

ناشناس.

□ ۱۲۵۳ هـ، در مجموعه KUI IX 21 گذشت.

قصه دقیانوس

خلاصه قصه: ابلیس به بنده‌ای می‌گوید که ادعای خدایی کن. او خود را خدا می‌خواند و

آخرش مقهور می‌شود.

آغاز:

راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت کنند که در زمان دقیانوس.

ر.ک: مشترک، ۱۱۲۲/۶.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۲۶ گ.

قصه شیخ صنعان، به نثر

□ ۱۱۹۹ هـ، در مجموعه 6466 گذشت.

قصه فرخ ضمیر و شیرین کلام و چالاک طبع و ناز پرور

غلام محیی‌الدین.

□ ۱۲۵۳ هـ، در مجموعه Kui IX 21 گذشت.

قصه فیروز شاه و ماه بانو

ناشناس.

□ ۱۲۶۵ هـ، در مجموعه 13274 گذشت.

قصه ملکه روم و فقیه

ناشناس.

□ ۱۱۴۴ هـ، در مجموعه 13272 گذشت.

□ ۱۲۵۶ هـ، در مجموعه 13274 گذشت.

قصه موسی

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi VI 296 گذشت.

قصه وامق و عذرا (به نثر)

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

سرگذشت قصه وامق و عذرا، اما راویان اخبار و ناقلان اشعار چنین روایت می‌کنند

که در مُلک هندوستان و در مُلک روم پادشاه بود.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، در آخر افتادگی دارد، بدون برگشمار.
مُهر: «طولارام» (۱ ب)

شماره: 14476

قصه یوسف

ناشناس.

□ ۱۰۰۷ هـ، در مجموعه Pi IX 36 گذشت.

کارستان

مؤلف: ابوالبرکات «منیر» لاهوری.

همان: مشترک، ۱۰۲۵/۶.

□ ۷ رجب ۱۱۳۹ هـ، نستعلیق، اندکی موربانه‌زده، ۷۸ گ. در ابتدا برگی از انشای هرکن.

شماره 6499

□ ۲۵ محرم ۱۲۲۲ هـ/۱۸۶۵ ب، عصمت‌الله ولد محمد واصل، شاگرد حضرت میان غلام محمد، شکسته، ۹۶ گ.

Pi IX 31
736

□ در مجموعه 6705 گذشت.

فرهنگ کارستان

□ در مجموعه 6705 گذشت.

کارنامه عشق

مؤلف: اندرام «مخلص» لاهوری.

تاریخ تألیف: [شوال] ۱۱۴۴ هـ = «چه شورانگیز رنگین قصه بوده» و این تاریخ را به مناسبتی دیگر نیز آورده است. «چهار خدمت‌کار که بیست و پنج روز پیش از تحریر این

حکایت، بیست و پنجم شوال سنه یک هزار و صد و چهل هجری در عنفوان جوانی مراحل زندگانی را طی کرد.» (مقدمه)

ارزش کتاب علاوه بر مشتمل بودن بر قصه اصلی و واقعی، در این است که مؤلف در تعریف برخی اشیای قصه، انشاهایی نیز نوشته و اشعاری سروده است یا از دیگران گواه آورده است. مثلاً تعریف باغ (۱۴ الف)، تعریف شهر حسن آباد، تعریف گل، تعریف درویش، تعریف نخل همیشه بهار مرصع برگ و بار و غیره. در دیباچه تحت عنوان «احوال سیری که در یکی از فصلهای بهار راقم سطور را میسر گردیده و بدان سبب این افسانه رنگین به تحریر رسیده» از سیری که در شاهجهان آباد کرده بود، از دوستان شاعر و ادیب خود چنین یاد کرده است:

«نخلبند چمنستان رنگینی افکار محمد حنیف خان متخلص به «یار» صاحب این اشعار [...] با حذف ۳ بیت] و سرخیل چمن طبعان خوشگو سراج‌الدین علی خان «آرزو» که دیوانش سرمشق خوش خیالان و حرزجان صاحب کمالان است، خداوند این سخنان سحر آثار [...] با حذف ۷ بیت]، سر حلقه طوطی طبعان شیرین کلام شرف‌الدین علی خان متخلص به «پیام»، مالک این ابیات [...] با حذف ۶ بیت] و در عالم اخلاصی‌ها یگانه محمد جان «دیوانه» که بنا بر شگفتگی مزاج در عالم خود چمن و از سی سال رفیق و شفیق من است، مصنف این اشعار [...] با حذف ۲ بیت]، از نکات نازک محبت آگاه محمدمه‌ماه^۱ هر چند از بی‌پروائی‌هایی - که خلقی آن جوان عزیز بود - شعر نمی‌گفت لیکن هرگاه بر سر حرف می‌آمد دُرهای غریب می‌سفت، و برادر گرمی‌قدر کامگار عزیزتر از جان ستوده اطوار لاله سکه رام صاحب سلمه‌الرحمان متخلص به «یکدل» گلدسته بند این اشعار [کاتب اشعار را نوشته] و فرزند ارجمند رای‌کرپارام و نور چشم سعادت‌مند رای فتح سنگه...»

سپس می‌گوید که در همان سیر و تماشا با آرزو و پیام همطرح غزل شد. غزل‌های هر سه شاعر ضبط شده است.

آغاز:

گل گل شگفتگی چمن بیان و طراوت گلبرگ زبان.

همان: مشترک، ۱۰۴۸/۶ با خطایی در ضبط ماده تاریخ تألیف کتاب.

□ ۱۳۰۶ هـ، ترقیمه: «الحمد لله و المنة که کارنامه عشق تصنیف سردفتر سخنوران

۱. محمد ماه متخلص به صداقت کنجاهی (م ۱۱۴۸ هـ) که در شاه جهان‌آباد در حلقه دوستان خان آرزو شامل بود.

شیرین کلام منشی آندرام المتخلص به مخلص، به تاریخ هشتم نومبر ۱۸۸۸ م، مطابق سویم ماه ربیع‌الاول سنه ۱۳۰۶ هجری به پاس خاطر منشی دین دیال صاحب میرمنشی سابق اجنستی بهوپال به سرعت تمام حلیه اختتام پوشید، نستعلیق خوش جلی، عنوانها شنگرف، ۵۵ ک. یادداشت: «کارنامه عشق من تصنیف رای آندرام المتخلص به مخلص منقول از نسخه منشی کریارام صاحب در ماه نومبر ۱۸۸۸ به مقام دهلی مرمت و مجلد شد. دین دیال.» (ظهریه)

Kpi IX 2A
2425

قصه کامروپ

مؤلف: محمد کاظم.

به نثر فارسی.

آغاز:

قصه پردازان غریب آثار و داستان طرازان سوانح روزگار که نخل‌بندان گلشن دانش و بینش.

□ ۲۷ ربیع‌الثانی ۳۱ جلوس محمد شاه (۱۱۶۱ هـ)، شکسته، ۱۲۹ ک.

شماره 6828

کام روپ و کام لتا

ناشناخته.

□ ۱۲۵۳ هـ، در مجموعه Kui IX 21 گذشت.

کشایش نامه

مؤلف: راج کرن بن بهوانی داس.

آغاز:

قربان آن قادر بی چون که فضای.

همان: مشترک، ۱۰۳۷/۶.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، موریانه‌زده، ۱۲۶ گ.

Pi IX 32A
1248

□ ۸ رجب ۱۲۵۸ هـ، رام داس ساکن محله رام گنج، لکهنو، نستعلیق، ۶۳ گ.

Pi IX 32
748

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، آغاز: چون قطره از عرق رخساره عصمتش، تا «کشایش» چهارم، ۷۹ گ.

شماره 6240 (شیرانی)

گلزار علی احمد زمجی

مؤلف: ناشناخته.

داستان علی احمد زمجی است. در نسخه ما دو برگ در ابتدا افتادگی دارد و اولین عنوان در نسخه بدین شرح است: «واقعه دوم از گلزار علی احمد زمجی و عاشق شدن علی احمد بر ملکه دل فگار دختر صلصال مغربی و کدخدا کردن صلصال دختر خود را به علی احمد زمجی». کتاب به واقعه مرگ علی احمد زمجی به پایان می‌رسد. داستانیست به نثر فارسی. ر.ک.: مشترک، ۹۴۸/۶؛ فهرستواره، ۴۱۸/۱ «زمجی نامه» که کتابی دیگر است.

□ سده ۱۲ - ۱۳ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد بعون الله تعالی دفتر گلزار علی بن

علی بن احمد زمجی از دست فقیر حقیر محمد قاسم بتاریخ بیست [و] یکم ربیع‌الاول ۹، از دفتر ملان تجلی قصه‌خوان بخاری به معرفت خواجه محمد عاقل ابن خواجه محمد حسن قصه‌خوان شاکر ملّا پیر محمد در شاه‌جهان‌آباد تحریر یافت. هر که دعوی کند کاذب باشد. لطر [سطر / مسطر]؟ استادان و خرج کاتب و کاغذ چهل روپیه خرج شد»، نستعلیق، ۳۴۲ ص.

Pe II 2
5422

[لطایف و ظرایف]

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 6862 گذشت.

مجالس رنگین

مؤلف: سعادت یار خان «رنگین» دهلوی، در ۱۲۱۵ هـ.
مجموعه وقایع و مجالسی که با دوستانش می‌رفت، به نثر. اشعاری که از دوستان می‌شنید،
نیز آورده است
همان: مشترک، ۱۱۹۴/۸ که جزو کتب منظوم آورده است!
□ ۲۸ جمادی‌الاول ۱۳۱۴ هـ، نستعلیق، ۴۹ ص.

Pi VI 237
745

محبوب القلوب

مؤلف: برخوردار بن محمود فراهی.
همان: مشترک، ۹۷۵/۶.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۲۱ گ.

Pi IX 15A
650

مختارنامه

بدون نام مؤلف.
در قصه مختار ثقفی.
آغاز:

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على اشرف الانبياء... اما بعد روایت کنند
ابو مخنف لوط يحيى الاردي از محمد بن اسحق.

□ سه شنبه ۲۸ شوال ۱۲۶۷ هـ، عبد الوهاب بن حاجی رحیم اشهر به راجی،
نستعلیق ایرانی، ۱۳۸ گ. همان: عبدالله I/43 با خطای در شماره ثبت کتابخانه.

Pc III 38B
1099

مختارنامه ← سرورالعارفین

مختارنامه ← نورالابصار فی أخذ الثار

مرآت الخیال

مؤلف: میگهراج ملتانی. با دیباچه تلسی رام.

آغاز: (دیباچه تلسی رام):

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ شهر جبریل، عصای کلیم
مر حمد صانعی که مرآت خیال روشن درونان صاف برون راعکس پذیر صور
شاهدان معنی نمود.
همان: مشترک، ۱۰۳۹/۶.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، نسخه پاکیزه، ۲۴۹ گ.

یادداشت: «مملوکه محمد حسن، یکم جنوری ۱۹۰۰» (ظهریه)

Pi X 90
726

مسیب نامه

مؤلف: ابو طاهر بن اسماعیل طرطوسی.

همان: مشترک، ۹۴۹/۶.

□ ۲۸ ذیقعد ۱۲۶۸ هـ، عبدالوهاب بن حاجی محمد رحیم، کاتب مختارنامه

(← همین فهرست)، نستعلیق ایرانی، ۱۲۹ گ. همان: عبدالله، ۱/۴۴ با خطای در

شماره ثبت کتابخانه.

Pc III 39
1334

معدن الجواهر

مؤلف: خواجه امیر... [یک کلمه که درست خوانده نمی‌شود] قادری. (دیباچه)، کلمه‌ای که

جزو اسم اوست و ناخواناست به صورت «اسرازی» نوشته شده است، و ذهن ما به معدن الجواهر

تألیف ملّا طرزی دهلوی گویاری (← مشترک، ۲۴۵۸/۴؛ فهرستواره، ۶/۶۱۵) منتقل

می‌شود. اما نسخه در دست به چند دلیل معدن الجواهر طرزی نیست. نخست این که طرزی

کتاب خود را در ۱۰۲۵ هـ، نگاشته، دیگر این که ابواب هر دو کتاب با یکدیگر کاملاً جدایی

دارد، سه دیگر این که کلمه ناخوانا به دنبال «خواجه امیر» در هر حال «طرازی» و «طرزی»

نیست. از همین مؤلف کتابی چند دانشی (شماره Pi X 71) نیز در دست است و در دیباچه هر

دو کتاب ترکیب نام خود را «خواجه امیر کثیرالتقصیر» آورده است

تاریخ: ۱۲۳۵ هـ. وقتی از لکهنو به کالپی رسیده بود.

در دیباچه می‌گوید:

«اکثر نقلهای شتی را که از بزرگان و دیگر اشخاص معتد به به گوش خود شنیده... به چشم خود دیده است با دیگر نقل‌های ظرافت پیوند و دروغهای راست‌مانند یکجا جمع نموده... اکنون که در سنه یک هزار و دو صد و سی و پنج هجری نبوی اتفاق ورود از سواد اعظم لکهنو به بلده دل محبت کالپی بالضرورت افتاد، درینجا به جز بیکاری و خانه‌نشینی‌ها کاری در پیش نبود...»

در ۲۰ «جوهر»: ۱. قدرت قضا و قدر و حفاظت الهی. ۲. احوال پیغمبران و ائمه. ۳. اظهار حالات و کرامات اولیا و شهدا. ۴. احوال درویشان. ۵. احوال سلاطین. ۶. تشریح حالات و صفات در امر. ۷. فراست بعضی اشخاص. ۸. نیک‌ذاتی‌های بعضی مردمان. ۹. تلویح کذب و بد‌ذاتی‌های مردم. ۱۰. صفات بد و بخت زبون هر کس. ۱۱. عشق و شجاعت و دیگر صفات مردم. ۱۲. صفت‌های مردم. ۱۳. ایضاح حالات کیمیاگران. ۱۴. خواص اشیاء از هر قسم. ۱۵. عجایب و غرایب از هر نوع. ۱۶. حوادث آسمانی و زمینی. ۱۷. نقل‌های خنده‌آور از هر جنس. ۱۸. نقول خنده‌آور ابلهان. ۱۹. حالات جنّ و پری و شیاطین. ۲۰. صفات و حالات دواب و حشرات الارض.

آغاز:

سزاوار حمد موفور صنایع بدیع‌الصنعتی است که بواقیت رنگارنگ.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، انجام افتاده، تا جوهر ۱۷، ۲۴۷ گ.

Pi X 77
1047

مفرح القلوب

مؤلف: مفتی‌الملک تاج‌الدین محمد مالکی.

همان: مشترک، ۹۷۷/۶.

□ ۹ بوه ۱۸۹۹ ب / ۱۲۵۹ هـ، نستعلیق، برای مهتاب بیگ، نسخه کامل.

شماره 11145

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۳۶ گ.

شماره 6603

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۱۸ گ.

شماره 6304

مقاصد الاولیاء فی محاسن الانبیاء

مؤلف: عمادالدین ابوالقاسم محمود بن احمد بن حسن فاریابی (م ۶۰۷ هـ).
در واقعات و حالات و فضایل پیغمبران و خلفای راشدین (تا حضرت عمر است).
آغاز:
سپاس و ستایش مر خداوندی را که یاقوت قوت.
همان: مشترک، ۶/۹۲۹-۹۳۰.

□ ترقیمه صدمه دیده: «۹ شهر جمادی... روز سه شنبه تحریر یافت و تمام شد
سنه...»، نستعلیق، ۱۷۷ گ.

Pf I 33
2646

ملاحظت مقال

مؤلف: دلپت رای بن گلاب رای احمدآبادی.
همان: مشترک، ۶/۱۰۵۸. گزیده‌ای از آن با نام طنزهای ادبی، به کوشش دکتر حسین
فقیهی، انتشارات مدحت، تهران، ۱۳۸۵ چاپ شده است.

□ ۱۲۵۶ هـ / ۱۸۴۰ م، برگ یکم افتاده، گ ۲۳ الف - ۱، سپس لطایف و ظرایف
(گ ۴۰ الف - ۲۴ الف) و مقولات افلاطون (گ ۴۸ ب - ۴۱ الف).

Pi IX 49
2341

هـ. کلیات علوم بلاغی، بدایع و معانی و صنایع، اصناف سخن

اساس الفضل

مؤلف: ناشناخته، هندی.

در محاسن و معایب سخن، با استفاده از ابیات سروده خود مؤلف.

آغاز:

جمادی حمد جزیل و قصارای ثنای جمیل.

همان: مشترک، ۲۴۱۲/۱۳.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، سرلوح معمولی، ۴۲ گ.

Api III 1

تشریح الحروف

مؤلف: میر حسین دوست سنبهلی.

در کلیات علوم بلاغی است.

همان: مشترک، ۸۱۱/۱

□ ۹ اسوج ۱۸۸۷ ب، نستعلیق، ۴۸ گ.

تکملة الفارسی

مؤلف: قطب علی بریلوی. در نسخه زیر نام مراد او سید عمری الحسینی القادری آمده است.

در کلیات علوم بلاغی است.

همان: مشترک، ۲۴۲۲/۱۳.

□ ۶ ربیع الاوّل ۱۱۸۳ هـ، عبدالسیحان، در احاطة [محوطه] عبدالشکور خان

ختک، پهیلی بهیت، نستعلیق، ۱۰۸ گ.

یادداشت خرید: «خرید [به] مقام سندیله، معرفت محمد علی ننها، محله منڈی،

العبد العاصی سید محمد سرفراز علی ولد سید محفوظ علی.»

Pi II 63
1069

ثمرة الفواد

مؤلف: امام بخش «صهبائی» دهلوی.

تاریخ تألیف: ۱۲۷۳ هـ.

در بلاغت، شامل مقدمه و ۴ فصل، فصل یکم در تعریف رباعی.

آغاز:

ایزد که جز او کتاب اعیان نوشت.

در مشترک نیامده است و دکتر محمد انصارالله نیز در کتابش صهبائی (چاپ علی‌گره،

۱۹۸۶) از آن نام نبرده است.

□ به خط مؤلف، ترقیمه: «بستم ماه رجب از سال هزار و دو صد و هفتاد و سوم

هجرت به نوک خامه صهبائی که مؤلف این کتاب و جامع این نسخه معنی نصاب

است پیرایه ترقیم یافت»، نستعلیق، ۷۹ گ.

Pi IV 1
506

جامع الفوائد و منارالضوابط

مؤلف: عبدالباسط بن محمد صالح امیتھوی.

همان: مشترک، ۲۴۱۴/۱۳.

□ نستعلیق شکسته آمیز، در مجموعه، گ ۸ ب - ۴۶ ب و ۵۰ الف - ۶۵ ب، فقط باب‌های ۹، ۸، ۷ دارد، آغاز: «باب هفتم در امتیاز انداز متأخرین از متقدمین معلوم جواهر صرافان کنوز سخن سنجی باد که انداز شعرای متأخرین اگر چه بعض جادر اشعار شعرای متقدم نیز یافته می‌شود.» همان که در بشیر حسین، ۶۸۶/۳ در بخش کتب لغت به نام امتیاز انداز متأخرین از متقدمین و به نقل از آنجا در مشترک ۱۳۷/۱۴ نیز در بخش فرهنگنامه‌ها زیر اصطلاحات فارسی رفته است.

شیرانی 3938/886/2

حدایق البلاغه

مؤلف: شمس‌الدین «فقیر» دهلوی.

همان: مشترک، ۲۴۱۵/۱۳.

□ ۲ ربیع‌الثانی ۱۲۵۴ هـ، ولی داد خان، نستعلیق، ۱۵۶ گ.

Pi II 1C
1157

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، موربانه زده، آسیب دیده، برگ یکم افتاده، آغاز: «فصیحی را سزاوار است که آیه هدایت پیرایه.»

شماره 6878

دستور شگرف

مؤلف: لاله بهوپت رای.

تاریخ تألیف: ۱۱۰۰ هـ: «دستور شگرف» (۱۲۷۰) - «قلم» (۱۷۰) = ۱۱۰۰ هـ

چون کاتب عمل سال تاریخش خواست

برداشت «قلم» نگاشت: «دستور شگرف»

چون از اعداد «دستور شگرف» اعداد «قلم» برداشته شود، تاریخ سال اتمام می‌آید. این کتاب در ۷۲ صنعت سخن و ماهیت خط و حرف اللفظ [؟] و اعراب است. استاد منزوی آن را در مشترک ۲۵۰/۵ در بخش نامه‌نگاری جای داده است، به نظر این ناچیز، این

کتاب مربوط به علوم بلاغی است و ربطی به نامه‌نگاری ندارد.

□ شکسته، ۴۸ گ.

Kpi X 8
2227

دقایق الانشاء

مؤلف: رنچهور داس بن رنجیت رای.
همان: مشترک، ۲۴۱۳/۱۳.

□ ۱۱ شوال ۱۲۴۴ هـ / ۱۲۳۶ فصلی / چیت ۱۸۸۶ ب، لجهمن داس برای
چندن لعل، و چند ورق به خط لاله گوکل چند، نستعلیق، ۱۰۲ گ.

Pi X 76A

دوحة الصنائع

مؤلف: امام‌الدین «امامی» اله آبادی.
همان: مشترک، ۲۴۱۱/۱۳.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ۴۷ گ.

Pi III 4
1510

شجرة الامانی

قتیل لاهوری.

□ ۱۲۳۸ هـ، در مجموعه 6862 گذشت.

صنائع، رساله در علم

مؤلف: محمد صالح الجیلانی.

در شرح اصطلاحات علوم بلاغی است با مثالها. در مقدمه از کتابهایی که در این موضوع
تألیف شده، نام برده، به خصوص رساله امیر عطاء اللہ محمود الحسینی، و می‌گوید که از این

کتابها استفاده کرده است و رساله خود را به طریق اختصار نوشته است.

آغاز:

حمد و سپاس و شکر بی قیاس آن صانع مصنوعات و ناظم سلسله موجودات را.

□ ۲۳ شعبان ۱۱۴۹ هـ / ۱۹ جلوس محمد شاه، محمد رفیع، در شاهجهان آباد، نستعلیق، ۳۴ گ.

Pi III 6

861

عطیه کبری

مؤلف: سراج الدین علی خان آرزو.

همان: مشترک، ۲۴۱۸/۱۳.

□ ۱۹ شعبان ۱۲۲۹ هـ، نستعلیق و نسخ خوش، هم قلم با موجبت عطمی
(← همین بخش)، عنوانها شنگرف، ۲۶ گ. (معین نظامی)

Api III 2A

□ ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۵۹ هـ، شاه محمد به فرمایش میر صاحب استادی سید مولوی
سرفراز علی [سندیلوی]، نستعلیق، ۲۲ گ.
یادداشت: «مالکه سید محمد ممتاز علی سندیلی.» (ظهریه)

Pi III 9

1138

همان: مشترک، ۲۴۰۹/۱۳.

□ ۷ جمادی الثانی ۱۲۱۶ هـ، یار محمد محمدی، موریانه‌زده، ناقابل استفاده.

شماره 6677

□ ۱۷ جمادی‌الاول ۱۲۴۱ هـ، شکسته، ۱۰۶ گ.

pi III 7A
5445

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۳۷ گ.

Pi III 7
988

□ سده ۱۴ هـ، بدون ترقیمه، نستعلیق، ۱۱۶ گ.

یادداشت: «هو المالک و من عواری الزمان عبده المذنب المحتاج الی الرحمة و الغفران سیّد حیدر حسنین رضوی عفی اللّٰه عنه.» (ظهریه)

Kpi V 1
2173

رسالة مصنوع

محمد وفا.

□ در مجموعه Pi VI 73 گذشت.

معدن الصنایع

ناشناس.

□ ۱۲۳۹ هـ، در مجموعه Pd II 14 گذشت.

موهبت عظمی

مؤلف: سراج‌الدین علی خان آرزو.

همان: مشترک، ۲۴۲۱/۱۳.

□ ۱۴ شعبان ۱۲۲۹ هـ/ ۸ جلوس محمد اکبر پادشاه، نستعلیق و نسخ خوش، هم

قلم با عطیه کبری (همین بخش)، ۶۲ گ. (معین نظامی)

Api III 2

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۵۰ گ.

Pi III 8A
1074

نهر الفصاحت

محمد حسن قتیل.

□ ۱۲۳۸ هـ، در مجموعه 6862 گذشت.

همان: مشترک، ۲۶۹۲/۱۳.
آغار: الحمد لله الذي جعل.

□ غزه صفر ۱۲۰۷ هـ، نستعلیق، مغلوپ، ۴۶ گ.

Pi V 3
1805

□ در مجموعه Pi V 7A گذشت.

عروض، رساله در علم
ناشناخته.

□ در مجموعه 6379 گذشت.

رساله عروض و قوافی

مؤلف: سیفی بخارایی (دیباچه).

در ۱۲ فصل: ۱. تعریف شعر و بیان حاجت به علم عروض و واضع آن، ۲. بیان موزون و ناموزون و معنی تقطیع، ۳. حروف ملفوظه غیر مکتوبه که در تقطیع ظاهر نویسد، ۴. الف و واو و ها و یای مکتوبه غیر ملفوظه، ۵. نون ساکن.... ۱۲. اوزان رباعی.
آغاز:

پس از حمد و سپاس ایزد بی‌همتا و نعت و ثنای حضرت سیدالانبياء عليه الصلوة و الثناء این بنده بی‌سر و پا از جمله فنون عاری سیفی بخاری این رساله را که مشتمل بر عروض و قوافی است برای شایقین فن شعر و سخن برنگاشته.
سنجیده شود با عروض سیفی (همین بخش) که بعضی سرفصلها با آن یکی است، اما سرآغاز هر دو رساله کاملاً با یکدیگر جدایی دارد.

□ صفر ۱۲۸۸ هـ، نستعلیق، ۵۴ گ.

Pi V 3A
1305

قافیه

جامی.

آغاز:

بعد از تیمن.

□ ۱۲۴۹ ف، در مجموعه 6805 گذشت.

□ ۱۲۴۴ ه، در مجموعه 6862 گذشت.

قافیه

ناشناخته.

□ ۱۲۴۹ ف، در مجموعه 6805 گذشت.

مختصر وافی بقواعد علم قوافی

مؤلف: عبدالرحمان جامی.

همان: مشترک، ۲۶۹۵/۱۳.

□ سده ۱۲ ه، در مجموعه Pi I 61 گذشت.

□ سده ۱۳ ه، میر سعدالله مشهور به میر ضیا عرف ضیا میان، نستعلیق شکسته

مایل، عنوانها شنگرف، محشی، ۶ گ.

Kpi V 4
2081

المعجم فی معاییر اشعار العجم

شمس قیس.

□ ۱۲۴۹ ف، در مجموعه 6805 گذشت.

منتخب مقطع الصناعه

مؤلف: عطاء الله عطایی مشهدی.

همان: مشترک، ۲۶۸۹/۱۳.

آغاز:

سپاس بی قیاس صانعی را که تأسیس بدایع مصنوعات.

□ سده ۱۱ هـ، در مجموعه Pi V 7A گذشت.

□ ۲۵ رمضان ۱۱۲۱ هـ / ۳ جلوس بهادر شاه، شکسته، موریا نه زده، محشی،
۱۲ گ.

Pi V 6
1790

مؤید الشعراء

مؤلف: کیول رام «هوشیار» شاهجهان آبادی.

تاریخ تألیف: ۱۲۴۵ هـ.

در ماهیت شعر و عروض و قافیه.

همان: مشترک، ۲۷۱۷/۱۳.

□ ۱۲۵۶ هـ، ترقیمه: «تمام شد کار من نظام شد. این نسخه متبرکه مسمی به مؤیدالشعراء تصنیف کیول رام هوشیار ساکن شاهجهان آباد، به خط خام مستهام خوشی رام، به روز چهارشنبه، تاریخ بست و دویم رمضان المبارک ۱۲۵۶ هجریه نبویه صلعم»، نستعلیق، عنوانها شنگرف، ۱۰۴ گ.

یادداشتها: یادداشتهایی به زبان اردو در ابتدا، از آن جمله تاریخ تولد دختری مسماة جگنو ۱۵ جون ۱۸۹۹ م، و یادداشتی با تاریخ ۳۰ جون ۱۸۹۹ م، منظومه اردو به مناسبت جشن ملکه ویکتوریا در ۱۸۹۷ م در ابتدای نسخه. نسخه بر چسپ «بنارس هندو یونیورستی در سری رام سیکشن» را دارد که گویا این نسخه بدانجا هدیه داده شد، اهداکننده لاله سری رام ^طتند دهلوی.

Kpi V 3
2083

ز. معما

حل معما

مؤلف: ناصر علی حسینی رضوی که روزی شیخ محمد حسن به او معمای داد و او حل کرد.
تاریخ تألیف: ۱۲۶۸ ه. (قطعه تاریخ در خاتمه).

آغاز:

حمد می‌کنم خداوندی را که علم اسماء به آدم تعلیم نمود.

□ محرم ۱۲۶۹ ه. غلام امام، نستعلیق، ۲۲ گ.

Pi V 2
1931

دستور معما

مؤلف: عبدالرحمن جامی.

آغاز:

ای اسم تو گنج هر طلسمی قانع ز تو هر کسی باسمى...
بدان که معما کلامیست موزون که دلالت می‌کند بر اسمی.

همان: مشترک، ۵/۱۴.

□ ۱۰۹۶ ه. در مجموعه Pi V 10 گذشت.

□ سده ۱۳ ه. نستعلیق ماوراءالنهری، محشی، ۳۱ گ.

دستور معما

جامی.

آغاز:

چو از حمد و تحیت یافتی کام.

□ ۱۰۹۶ هـ، در مجموعه Pi V 10 گذشت.

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi I 61 گذشت.

□ ۱۱۲۲ هـ، در مجموعه Pc IV 43 گذشت.

دستور معما

مؤلف: کمال‌الدین حسین بن محمد نیشابوری (م ۹۰۴ هـ)

آغاز:

به نام آن که از تألیف و ترکیب معمای جهان را داد ترکیب
همان: مشترک، ۱۱/۱۴.

□ ۱۰۹۷ هـ، در مجموعه Pi V 10 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، موریانه‌زده، ۳۲ گ.

Pi V 8
1199

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیقِ ماوراءالنهری، ترقیمه محو شده، ۹۳ گ.

شماره 13188

شرح:

۱. شرح دستور معما

شارح: احتمالاً صادق رکنی عاشق. در دیباچه از خود نام نمی‌برد، اما می‌گوید که در ملازمت امیر کمال‌الدین حسین بن محمد حسین مشهور به میر حسین نیشابوری کسب علم معما می‌کرد.

نخست رساله نود و نه نام تألیف میر حسین را شرح کرده سپس رساله دستور معمای او را گزارش داده است.

آغاز:

به نام آن که از تألیف و ترکیب
معمای جهان را داد ترکیب
ر.ک: مشترک، ۱۲/۱۴.

☐ نستعلیق مایل به نسخ، عنوانها شنگرف، انجام افتاده، تا: «چنان که در اسم
خداداد جان من بنمای ره بهر خدای»، ۱۷گ.
یادداشت: «از خواجه محمد جان» (در ابتدای نسخه).

Ppi v 1
1640

☐ نستعلیق، ۱۰گ.

یادداشت خرید: «از خرید دهرم چند در دهلی در ۱۲۵۱ معرفت مولوی محمد
کرامت علی صاحب خلف مولوی محمد حیات علی صاحب مرحوم ساکن بازار
نواب میر جان مرحوم علاقه گذر فیض بازار.» (ظهریه)

Pi V 4
1792

۲. شرح معمیات

مؤلف: میر حسین نیشابوری.

شارح: ناشناس.

مقدمه در اسماء الحسنی، سپس دیگر نامها.

آغاز (بدون مقدمه):

اللّه نیست حدّ خامه از نام اله... پوشیده نماند که مراد از خامه الف اله است

☐ ۱۱۰۴ هـ، نستعلیق، ۱۷۰گ.

شماره 6389

کلید معما

شاه محمد.

☐ ۱۲۴۶ هـ، در مجموعه 6379 گذشت.

مخزن الجواهر: کامرانیه
شهاب‌الدین حقیری هروی.

□ ۱۰۹۶ هـ، در مجموعه Pi V 10 گذشت

معما

محمد صالح ندایی سمرقندی.

□ ۱۰۹۶ هـ، در مجموعه Pi V 10 گذشت.

(معما، ناشناخته)

□ سده ۱۱ هـ، خط کهن و خوب، شرح معماییست با مباحث نظری، سه برگ در ابتدا افتاده: نسبت به معنی معمایی از تفید دلالت به آنکه، ۱۲۶ گ.

Pi V 5
1779

(معمیات)

مؤلف: محسن کابلی.

به تشویق امیر عبدالحی شرح معمّاهای شاه علی را نگاشته است.

«غرض از تحریر این تقریر آن است که چون معمّیات صاحب رای حکمی مولانا شاه علی اکثر در غایت اشکال و نهایت بلندی خیال بود و به اندک فکری بسیار می‌شد که به خاطرها خطور نمی‌نمود و از آن جمله چند معمّایی را که ارباب فن توجه فرموده از روی دریافت شکافت آن نموده، تحسین بسیار می‌نمود و از آن وجه شوق دریافتن و شکافتن آن دیگر معمّیات از حد افزون مرتبه شرح بیرون بود... امیر عبدالحی که در جمیع فضایل و کمالات از عین عرفان مسیح آساست... آن حضرت را عین توجه تمام به معمّیات مشکله بود و بعضی از معمّاهای خوب سرآمد این رساله را توجه فرموده شکافته بودند... توجه آن سرور چون بر آن معمّاه گذشت و دقایق آن به تمام واضح و لایح گشت. الحق لایق چنان دید که آن خیالات فایقه به وضوح پیوندد... و این مور حقیر و بنده فقیر را نزد آن سلیمان کشور معانی... تحفه‌ای باشد. بنابراین همه آن خیالات از مشکل و آسان چنانچه وظیفه شرح و روش لطیفه بیان بدیع است مرقوم می‌گردد... و

این مخلص اصحاب فضل و کمال را... مشهور به محسن کابلی به دعای خیر یاد آرند.»
(دیباچه).

معماهای نامهای افراد است. در قسمت‌های اولیه رساله معنایی به اسم «خلف» است و در آنجا مؤلف از مولانا علاء‌الدین محمد لاری قدس سره یاد کرده است.
آغاز:

بعد از حمد بادشاهی که معمای دلگشای جهان راکشایش از نام عرش مقام اوست.

□ سده ۱۲ هـ، ترقیمه: «قدتمت هذه الرسالة الشریفه محمد بدخشی فی التاریخ از ماه شعبان»، نستعلیق ریز، اسامی به سنگرف، برخی حواشی از کاتب نسخه که او نیز معماگو بوده است، ۱۱۱ گ، در صحافی پس و پیش شده

Kpi V 2
2085

معنیات

از مؤلفان مختلف.

□ ۸۲۲ هـ، در مجموعه Pi VI 40 گذشت.

مفردات

شهاب‌الدین حقیری هروی.

□ ۱۰۹۷ هـ، در مجموعه Pi V 10 گذشت.

نادر کوکبیه

میر حیدر کاشانی؟

□ ۱۰۹۶ هـ، در مجموعه Pi V 10 گذشت.

ح. نقد ادبی

تنبيه الغافلین فی مزلة الحزین
آرزو.

□ (۱۲۵۰ هـ، در مجموعه 6877 گذشت.

داد سخن
آرزو.

□ (۱۲۴۰ هـ، در مجموعه 6877 گذشت

سراج منیر
آرزو.

□ (۱۲۵۰ هـ) در مجموعه 6877 گذشت.

ط. ماده تاریخ گوئی

جدول التاریخ

مؤلف: منوال «راقم».

تاریخ تألیف: ۱۲۸۵ هـ. (= جدول التاریخ)

در نظم و نثر شاگرد احسان الله بود. «به مناسبت پیشه اهل قلم در شعر و غزل «راقم» تخلص می‌نگارد.»

در ۲ «جدول»:

۱. مفردات الفاظ هم عدد از ۱ تا ۲۰۰۰.

۲. در مرکبات الفاظ، مشتمل بر ۲ «موج»: موج اول در چهار تاده تاریخهای هر قسم از ۱۲۸۵ تا ۱۳۰۰ هجری، موج دوم به مطابقت سنین مذکور ماده‌های سن فصلی و سن عیسوی و سن هندی به موافقت یک ماده به دوران سنین هفت ماده هر قسم مرتب کرده، خاتمه در ماده‌های بدیهی سال‌های متفرق و قطعات تاریخ سروده مؤلف. همان: مشترک، ۷۷/۱۰.

□ [۱۲۸۸هـ.]، نستعلیق، ۱۱۱گ.

شماره 6322 (شیرانی)

کلید باب تاریخی

نظام‌الدین جوش علی گرهی.

□ ۱۳۰۵ هـ، در مجموعه 9241 گذشت.

ی. تذکره شعراء

انجمن خاقان

مؤلف: محمد فاضل خان گروسی متخلص به «راوی».

تاریخ تألیف: ۱۲۳۴ هـ.

تذکره شعرای معاصر مشتمل بر یک مقدمه و چهار انجمن و خاتمه.

انجمن اول: اشعار و اقوال گزیده حضرت صاحبقران (فتح علیشاه قاجار).

انجمن دوم: احوال و افکار ملک‌زادگان و...نوئینان عظام.

انجمن سوم: شرف‌یافتگان بار.

انجمن چهارم: آثار شعرای بلاد.

آغاز:

زیب انجمن خاقان که زینت بزم زمان باد.

ر.ک: تاریخ تذکره‌های فارسی، ۶۰/۱.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، جدول معمولی، ۲۵۲ گ.

یادداشتها: ۱. «صبح سه‌شنبه شانزدهم شهر جمادی‌الاول ۱۲۲۷ هـ [کذا] حقیر فقیر

زین‌العابدین این چند کلمه به جهت یادگار قلمی داشت.» (خاتمه)

۲. «صبح روز سه‌شنبه سیم ماه ربیع‌الثانی ۱۲۷۳ هـ حقیر فقیر غلام رضا این چند

کلمه به جهت یادگار قلمی کرد.» (خاتمه). (معین نظامی)

انیس العاشقین

مؤلف: رتن سنگھ «زخمی».

آغاز:

تذکره سعادت تبصره که عزت بخش فصیح بیانان.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، تا ترجمه سید نظام‌الدین «ضیایی»،
۳۵۳ گ.

Pf I 23
994

بهارستان ناز

مؤلف: فصیح‌الدین «رنج» میرٹھی (م ۳۱ مارس ۱۸۸۵ م).

تذکره زنان فارسی‌گوی و اردوگوی است، به اردو. به کوشش خلیل‌الرحمان داودی، لاهور،
۱۹۶۵ م چاپ شده است.

آغاز:

سناها همه ایزد پاک را ثریا ده طارم پاک را
حمد سلطان اختر افروز و قمر آفرین ضیا بخش شبتان.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ۴۴ گ.

شماره 6251 (شیرانی)

تذکره الاحوال

حزین لاهیجی.

□ ۱۲۲۹ هـ، در مجموعه Pe II 20 گذشت.

تذکره حسینی

مؤلف: میر حسین دوست سنّبهلی.

تاریخ تألیف: ۱۱۶۳ هـ.

در تراجم ۵۶۴ نفر از شعرا و فضلائی قدیم و جدید است. در ۱۲۹۲ هـ در لکهنو چاپ سنگی
شده است.

آغاز:

ستایش بی حد و نیایش بی عد مبدعی را سزد.

ر.ک: تاریخ تذکره‌های فارسی، ۱/۲۱۰؛ تذکره نویسی فارسی در هند و پاکستان، ۳۱۷.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق روشن، عنوانها شنگرف، انجام افتاده، ۳۱۷ گ.

(معین نظامی)

Apf I 11

تذکره شاعرات

مؤلف: ناشناخته، اهل شبه قاره بود.

تاریخ تألیف: ۱۱۷۴ هـ، چنان که در ترجمه خدیجه سلطان بیگم گوید:

«خدیجه بیگم تاحین تحریر این سطور که سنه هزار و یک صد و هفتاد و چار است

در اصفهان زنده است.»

همان تذکره و نسخه منحصر به فرد که در تذکره نویسی فارسی در هند و پاکستان، ۴۰۱ - ۳۹۹

و تاریخ تذکره‌های فارسی، ۱/۲۵۰ - ۲۴۷ به تفصیل و در فهرستواره، ۳/۱۸۷۳ به اجمال

شناسانده شده است. چون در هیچ یک از منبع‌های پیشگفته فهرست تراجم نیامده، در اینجا به

همان ترتیبی که در نسخه آمده، می‌آورم:

توننی اتون، جهان خاتون، حجایی دختر بدرالدین هلالی، حجایی دختر هادی استرآبادی (با

نقل قول از ریاض الشعراء واله)، خانزاد تبریزی، دختر کاشغری، آغا دوست، رابعه بنت کعب

الضراوی [کذا]، رضیه شکسته‌نویس، پیری بهوری رندی، بی‌بی زائری، سیده بنت ناصر، سید

بیگم جرجانی، سلیمه سلطان بیگم، خدیجه سلطان بیگم، بیجه شاهی، بی‌بی ضعیفی، عصمتی،

عایشه سمرقندی، بی‌بی فاطمه سام، فسیحه اصفهانی، فاطمه خراسانی، گلبدن بیگم، گلرخ بیگم،

کامله بیگم، مخدوم لطیفه، بیجه مهستی، مهری جلایر هروی، بیجه محترم دختر علی اکبر

مشهدی، زیب النساء مخفی، نور جهان بیگم، نسائی (در احوال او شعری نقل شده و مؤلف گوید:

«بزعم مؤلف اگر به جای «ابرو کمند» «مشکین کمند» باشد، خوش محاوره است.»)، نهانی قاینی،

نهانی کرمانی، نهانی دختر میرزا یادگار، نهانی چهارم، نهانی که همنشین حرم بیگم والده شاه

سلیمان صفوی بود، همدمی.

آغاز:

حروف التاء المثناة الفوقانية: تونی اتون زن مولانا بقا.

خاتمه:

یا رب عرق روی که در جام لچکیده.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۱۷ گ.

pf I 22

1119

تذکره الشعراء

مؤلف: دولت شاه سمرقندی.

همان: مشترک، ۷۲۹/۱۱.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق مایل به شکسته، در مقدمه بعضی عنوانها به شنگرف، ۹۵ گ.

یادداشتها: ۱. «خرید نموده شد، سنه ۱ جلوس محمد شاه بادشاه غازی» (= ۱۱۳۱ هـ) (ظهریه).

۲. یادداشتهایی بزبان اردو مورخ ۱۵ سپتامبر ۱۸۶۴ الی ۷ فوریه ۱۸۶۸ م و اشعار اردوی میرزا غالب دهلوی. (معین نظامی)

Apf I 3A

□ ترقیمه: «تمام شد این نسخه در شهر حیدرآباد گلکنده نوشته شد در تاریخ نوزدهم ماه جمادی الاوّل سنه ۷۷ هـ، نستعلیق، ۳۶۳ ص.

Pf I 3

2494

تذکره شعرا

به علت افتادگیها در آغاز و انجام و بیاض بودن اسامی شعرا - که شاید کاتب می‌خواست به شنگرف بنویسد و فرصت نکرده - هویت این تذکره بر من معلوم نشد. فقط از قرائن معلوم می‌شود که مؤلفش اهل شبه قاره بوده و در قرن ۱۲ هـ می‌زیسته است.

تذکره شاعران فارسی‌سرای شبه قاره و ایرانی است. مؤلف به ترجمه و شرح حال شاعران کمتر و به انتخاب کلام آنان بیشتر توجه داشته است. اینک چند نشانیها:

۱. «چند اشعار در بیاض مولانا و ائق که به موجب درخواست او شعرای معاصرش اشعار خود را در آن بیاض به خط قلمی نموده‌اند و آن بیاض نزد رای رایان صاحب قبله رای اندرام متخلص به «مخلص» رسیده بود، مسطور بوجه [؟] معلوم نیست که همان درکی قمی محزر این اشعار است یا دیگری.»
۲. (در ترجمه وحشی بافقی):

«بافقی یزدی و بافق قصبه‌ایست از توابع یزد، شاگرد شرف الدین علی بافقی و استاد قاسم (موریانه‌زده) معروف زبان و موجد طرز نو است. کلیاتش (موریانه‌زده) غزل و مقطعات و ترجیع‌بند و سه‌مثنوی که اول از آن مسمی است به ناظر و منظور و دویم فرهاد و شیرین که به اتمام نرسیده و سیوم خلدبرین.»
۳. (در ترجمه درد دهلوی):

«ولید خواجه ناصر متخلص به عندلیب که به تفصیل احوالش در حرف العین به قلم آمده.»

(آخرین ترجمه در این نسخه است).

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، آغاز افتاده: نسب ایشان به حضرت ابوبکر صدیق می‌رسد. در نسب سلوکی مرید والد بزرگوار، اسامی شعرا نانویس، موریانه‌زده، ۴۹ گ.
Kpf I 2
2193

تذکره المعاصرین

مؤلف: محمد علی «حزین» لاهیجی.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز افتاده: سلطان حسین صفوی انشای فرموده، در خاتمه کامل.

Pf I 5
2721

□ ۱۲۴۵ هـ، در مجموعه Pe II 1 گذشت.

تکمله مقالات الشعراء

مؤلف: محمد ابراهیم «خلیل» تتوی (م ۱۳۱۷ هـ).

تاریخ تألیف: ۸ - ۱۳۰۷ هـ.

آغاز: به مدح هر که پردازای بود حمد خدا ای دل...
...ستایش و نیایش مرقداری را.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ۲۰۸ گ. نسخه منحصر به فرد که اساس چاپ مرحوم حسام‌الدین راشدی (انتشارات سندی ادبی بورد، ۱۹۵۸ م) بوده و می‌گوید که به خط مؤلف است.

Pf I 29
1925

جام جمشید نما

مؤلف: فرانسو گادلیو (یا گادلیپ) کوئنس (متولد ۱۵ مارس ۱۷۷۷ در شاه جهان آباد) فرزند جان گوتلب / گادلیپ، مادرش فرانسوی و پدرش آلمانی بود.
تاریخ تألیف: به نام نواب زیب النسا بیگم (م ۱۸۲۵) یعنی بیوه والتر راتن هارد (م ۱۷۷۸) که مردم او را «بیگم شمرو» (Sombro) می‌گفتند. در عصر محمد اکبر پادشاه.
تذکره شعرای فارسی است، به ترتیب الفبایی.
آغاز:

ستایش سزد ناظمی پاک را که آراست از انجم افلاک را
شاعری که از طلوع مطلع خورشید مقطع جهان را روشن و منور ساخته.
ر.ک: سخور، ۸۴/۱ - ۵۹، نام ۱۲۰ اثر مؤلف آمده که این یکی در آنها نیست.

□ در دو جلد صحافی شده است، جلد اول از شاه مبارک الله آبرو تا سیاح (حرف الف - سین)، جلد دوم از شاه طیب تا آخر (حرف شین - ی)، نستعلیق، سرلوح، اندازه جهازی. ۴۵۳ + ۵۳۲ گ.

Kpf I 3
2089-2090

حالات شیخ محمد علی حزین

کلب حسن خان و کلب حسن خان.

□ ۱۲۹۰ هـ، در مجموعه 2 Pf III گذشت.

ریاض الشعراء

مؤلف: علی قلی خان «واله» داغستانی.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، یک برگ در آخر افتاده و در احوال خودِ واله به این عبارت ختم شده: «اما چون در مطالعه این سواد و بیاض»، ۱۹۷ گ.

Pf I 17
867

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آخرین برگ افتاده، تا: تاریخ پیرایه نگارش یافته دیگر آن که، ۲۰۵ گ.

Pf I 17A
2376

سفینه خوشگو (دفتر دوم)

مؤلف: بندراین داس «خوشگو».

تاریخ تألیف: ۴۷-۱۱۳۷ هـ.

دفتر دوم در ذکر ۸۱۱ شاعر عهد متوسط، از جامی تا شگونی گلپایگانی.

ر.ک: تاریخ تذکره‌های فارسی، ۷۱۳/۱: تذکره نویسی فارسی در هند و پاکستان، ۲۳۸.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته معمولی، عنوانها شنگرف، آغاز و انجام افتاده، آغاز و شب همانجا گذرانید. ایشان صباح گناه او را از سلطان درخواست کردند؛ انجام: تا ذکر میرزا رضی، ۱۹۴ گ. (معین نظامی)

Apf I 14

کلمات الشعراء

مؤلف: محمد افضل «سرخوش» دهلوی (۱۰۵۰ - ۱۱۳۰ هـ).

□ سوال [۱۱۴۷ هـ] / ۱۷ محمد شاهی، نیمه ترقیمه پاره شد و آنچه باقی مانده: «روز جمعه یک نیم پاس به خط بنده مخلص [کذا: مخلص] در خطه طیبه حصار فیروزه صورت اتمام یافت»، نستعلیق، موربانه زده، کامل.

Pf I 19
767

□ ۱۰ رمضان ۱۲۶۱ هـ / ۱۲ ستمبر ۱۸۴۵ م / ۳۱ بهادون ۱۹۰۲ ب، نستعلیق، ۶۱ گ.

Pf I 18
938

مجمع الفضلاء

مؤلف: محمد عارف «بقایی» بخارایی.

تاریخ تألیف: ۱۰۰۰-۹۹۴ هـ.

تذکره بیش از ۳۵۰ تن شاعر قدیم و میانه و معاصر است.
آغاز:

سپاس بی‌نهایت و ستایش بی‌نهایت آفریدگاری را جل جلاله و عم نواله که از

کمالات موجودات در دریای.

همان: فهرستواره، ۳/۱۹۴۴.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۱۶۲ گ.

Pf I 2
2742

مجموعه نغز

مؤلف: سید ابوالقاسم معروف به میر قدرت الله قادری متخلص به «قاسم»

(م ۱۲۴۶ هـ).

تاریخ تألیف: ۱۲۲۱ هـ (= کمال لذت).

تذکره اردوگویان قدیم و جدید است که به فارسی نوشته شده است. به تصحیح حافظ

محمود خان شیرانی، در ۱۹۳۳ م. لاهور چاپ شده است.

آغاز:

بیان فصاحت نشان که نظام جواهرالفاظش فرحت افزای قلوب.

ر. ک: اردو شعرا کی تذکری اور تذکره نگاری، ۲۳۶.

□ به نظر حافظ محمود شیرانی که در چاپ خود از این نسخه استفاده کرده،

این نسخه به خط مؤلف است، شکسته معمولی، عنوانها شنگرف، انجام افتاده؟

تا «یک رو» ۳۹۸ گ. (معین نظامی)

Apf I 18

مجمع النفائس

مؤلف: سراج‌الدین علی خان آرزو.

به کوشش دکتر زیب النساء سلطانعلی و دکتر مهر نورمحمد خان و دکتر محمد سرفراز ظفر، در ۳ جلد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، اسلام‌آباد، ۱۳۸۲ ش چاپ شده است.

□ سده ۱۳ هـ، در آغاز در ترجمه «آرزو» و در «خاتمه» در ترجمه «قاضی سلام‌الله» افتادگی دارد، آغاز: پیش و بر پا شدن صورت کجاگیرد ز من، نستعلیق، ۱۰۷۰ گ.

یادداشت:

بر پشت هر بیاض ز هر مهر محضریست

کین نسخه‌های عاریه هر دم ز دیگریست

Pf I 24

1368

مخزن شعراء: تذکره الشعراء گجرات

مؤلف: نورالدین حسین خان رضوی متخلص به «فایق» بهروچی (م ۱۲۸۶ هـ) با تقریظ و دیباچه میر کمال‌الدین حسین خان رضوی متخلص به «کامل» تاریخ تألیف: ۱۲۶۸ هـ (= مخزن شعراء).

تذکره اردوسرایان گجرات هند است به فارسی که بر پایه دو نسخه هند، به تصحیح مولوی عبدالحق، اورنگ‌آباد، ۱۹۳۳ م چاپ شده است.

آغاز (تقریظ):

در گلشن حمد تو بیان نیست مرا سوسن مثلی نطق زبان نیست مرا

... اثنیه وافر بهار پیرانی را سزد که شگوفه‌کارهای.

(متن):

اول [ادا؟] ترین سخنی که بلغای بلاغت پناه.

ر.ک: اردو شعرا کی تذکری اور تذکره نگاری، ۳۷۵-۳۷۳.

□ سده ۱۳ هـ، ابو محمد میر حفیظ اللہ که در حاشیه اضافات کرده و اطلاعاتی که بعد از تألیف تذکره به دست آورده، بر آن افزوده است، مثلاً در ترجمه سید امیر «مفتون» در حاشیه نوشته: «بعد اتمام این اوراق به سبب استعمال چوب چینی از گفته طبیبی احمق عارضهٔ تب دق پیدا کرد تا آن که در سنه ۱۲۷۲ در بروده در عین شباب جهان فانی را پدرود نمود.» ابو محمد، در خاتمهٔ بعضی اضافات در حاشیه امضای او «میر حفیظ اللہ عفی عنه» آمده که همان کاتب نسخه است و نام کامل او ابو محمد میر حفیظ اللہ است، نستعلیق، ۵۴ گ. با تقریظ میر کامل.

Kpf III 1
2424

□ سده ۱۴ هـ، بدون دیباچه، از احسان تا قطبی، با یادداشت عبدالوهاب مورخ ۲۱ مه ۱۹۲۹ م که می‌گوید این نسخه به فرمایش حافظ محمود شیرانی نقل شد، نستعلیق.

شماره 6302 (شیرانی)

مذکر الاصحاب

مؤلف: محمد بدیع بن محمد شریف سمرقندی متخلص به «ملیحا».
تاریخ تألیف: ۱۰۹۳ هـ (=مذکر الاصحاب).
تذکرهٔ شعرای معاصر مؤلف، به ویژه در ماوراءالنهر و سمرقند و شاعران ایرانی که مؤلف در حین مسافرت به ایران با آنان دیدار داشته است.
اگر چه مؤلف، مذکر الاصحاب را برابر ۱۰۹۳ هـ ماده تاریخ تألیف ساخته است، اما از خلال مطالب به دست می‌آید که بعد از آن نیز به آن دست می‌برده و اضافات می‌کرده است. زیرا در موارد متعدد سال ۱۱۰۱ هـ را به عنوان سال جاری ذکر کرده است (ورق ۶۵ ب، ۷۷ الف، ۸۰ ب، ۱۲۵ الف، ۱۷۸ ب) و در برخی تراجم به وقایع سالهای ۱۱۰۲ هـ (۸۵ الف)، ۱۱۰۳ هـ، (۱۹۲) و ۱۱۱۲ هـ (۳۲ الف) نیز اشاره دارد. بنابراین می‌توان گفت که مؤلف تا ۱۱۱۲ هـ، به تکمیل آن مشغول بوده است. در یادداشتی که در حاشیهٔ گ ۶۶ ب دارد، معلوم است که مؤلف در ۱۱۳۳ هنوز زنده بوده است چنان که تاریخ وفات میر سید شریف متخلص به «راقم» سمرقندی (مؤلف تاریخ راقم ← مشترک، ۶۵۲/۱۰) از گفتهٔ ملیحا یادداشت شده است: «مخفی نماند که سن مبارک سیادت مآب بدرجهٔ هشتاد رسید. تاریخ یک هزار و صد و سی و سه، پگاه

پنجشنبه، ۲۸ شهر شوال انتقال نمود و در جوار مزار حضرت ایشان خواجه احرار علیه الرحمة در صفة گورخانه آباء خود آخوند ملا محمود گیلانی و قاضی عصام الدین آن گنج شایگان مدفون گشت.

دریغ دریغ دریغ، اخلاص تقطیع محمد بدیع تاریخ فوت مرحومی چنین نوشت:
میر سید شریف و آه افسوس یا بهشتش مکان بود تاریخ
سال فوتش باد «امکان حضور» گشت بسی منتها ابد مغفور»

۱۱۳۲

آغاز:

بسم الله الرحمن الرحيم
مصرع برجسته نظم قدیم...
حمد حامد آن محمودی را سزد که ذکرش به لسان هر ذاکر است.

ر.ک: سید عبدالله «فارسی کا ایک تذکرہ مذکر الاصحاب»، در فارسی زبان و ادبیات: مجموعه مقالات، لاهور، ۱۹۷۷ م، ص ۲۳۱-۲۲۶ با فهرست تراجم شعراء؛ تاریخ تذکره‌های فارسی، ۲/۲۴۱-۲۳۶؛ فهرستواره، ۳/۱۹۵۲.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۴۷ گ. نسخه کامل بدون تاریخ.

شماره 10426

مرآت الخیال

مؤلف: شیر خان لودی.

همان: مشترک، ۱۱/۷۴۵.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، انجام افتاده، ۳۲۲ گ.

مهر: «مهدی حسین» (ظہریہ)، (معین نظامی)

Apf I 9A

منتخب الاشعار

مؤلف: مردان علی خان «مبتلا».

آغاز:

منتخب‌آدیباچه حمدی که عندلیبان چمن خوش.

همان: فهرستواره، ۱۹۵۸/۳؛ مشترک، ۷۵۳/۱۱.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، انجام افتاده، تا ترجمه تارا چند یکتا.

Pf I 20

636

نشر عشق

مؤلف: حسین قلی خان «عاشقی» عظیم آبادی، در ۱۲۳۳ هـ.

همان: مشترک، ۷۶۸/۱۱. با مقدمه و تصحیح اصغر جان فدا در دوشنبه، ۸۸-۱۹۸۱ م. در

پنج جلد چاپ شده است.

□ سده ۱۳ هـ، با دو قلم که یکی قدیمتر است و دیگری جدیدتر به دستخط

محمدالدین، لاهور، مورخ ۱۷ فروری ۱۸۷۹ م (گ ۲۲۱ ب، و نیز امضای او ۲۰۱

الف، ۲۰۳ الف)، نستعلیق و شکسته، عنوانها سنگرف، برگهایی به شرح زیر بیاض

است: ۶۸ ب تا ۷۲ ب، ۹۵ ب تا ۹۶ ب، ۱۵۹ ب تا ۱۶۰ ب، ۲۲۲ الف و ب،

۲۳۰ الف و ب، ۲۷۵ الف تا ۲۷۶ ب، جلد اول ۳۰۲ گ.

یادداشت: در حاشیه ذکر مزار و بقعه سعیدی، صاحب گنجینه این یادداشت دارد:

«الحال به نام سعیدیه اشتهار دارد و از شیراز دو گروه فاصله دارد محمد حسین آزاد

بن مرحوم مولوی محمد باقر دهلوی، در سنه ۱۳۰۳ هـ مشاهده افتاد.»

(۲۲۹ ب). (معین نظامی)

Apf I 15 V.1

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق و شکسته، عنوانها سنگرف، آغاز: «ردیف الضاد

المعجمه»، انجام افتاده: تا ذکر واقف خلخالی، جلد دوم، گ ۳۰۳-۶۸۴.

(معین نظامی)

Apf I 15 V.2

هفت اقلیم

مؤلف: امین بن احمد رازی.

تاریخ تألیف: ۱۰۰۲-۹۹۶ ه.
همان: مشترک، ۷۳۹/۱۱-۷۳۷.

□ سده ۱۱ ه.، نستعلیق، از میانه افتادگی دارد و در خاتمه بخشی از اقلیم سادس و سابع نیز افتاده است. مرحوم رشید احمد سیاهه نویس کتابخانه دانشگاه پنجاب این نسخه را با نسخه شیرانی، ۱۴۸۸ سنجیده و افتادگیها را در یادداشتی مشخص کرده است. در ابتدا فهرست مطالب با خط متن و در آغاز هر اقلیم سرلوح بسیار زیبا و مطلقا، خاتمه: چون بلبل خامه مجمل در گلستان سلاطین.

Ppe I 9
1622

□ سده ۱۲ ه.، نستعلیق خوب، عنوانها شنگرف، ۶۷۳ گ.
مُهرها: ۱. «گلاب رای» (ظهريه).
۲. «یقین جانشین محمد علی است سنه...؟» (ظهريه)

Apf I 5

□ سده ۱۳ ه.، نستعلیق خوب، عنوانها شنگرف، ۷۵۰ گ.
مهرها: ۱. «گوری شنکر ۱۸۹۱ م» (ظهريه)
۲. «Pundit Gauree Shankar Orf Koal» (ظهريه)
[یعنی: پندت گوری شنکر عرف کول]

یادداشتها: ۱. «به عرصه یک ماه تمام کتاب را سیر کردیم. گوری شنکر عرف کول، ۱۳۰ اکتوبر ۱۸۵۷ م» (خاتمه) وی کاتب نسخه مجمع الحساب Aph III 38 نیز است.
۲. «احقر الانام رحمت الله تاریخ هفت اقلیم از میر فاضل خریده، چند جزو که از اول نبود، نویسانده و فهرس به تحریر آورده، جلد نمود.» (معین نظامی)

Apf I 5A

□ سده ۱۳ ه.، نستعلیق خوش، سرلوح زرین، جدول، عنوانها شنگرف و لاجورد، ۴۲۷ گ. (معین نظامی)

Apf I 5B

□ ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه کتاب هفت اقلیم برای خاطر حضرت جناب مقدس سیر الولايت بتاريخ از ابتدای ماه جمادی الاول ۱۹۳ [کذا: ۱۹۳؟] تا اینجا خط متن است، سپس به خط تازه تر: «مسندنشین حضرت سید بدرالدین کوتله شریف واله تحریر یافت»، آغاز: اول ولایت، ولایت عالی است. و وسیع بسیار دشت و

کوه، خاتمه: و از هر ولایت هزاران مردم خانه‌دار برداشته آوردند حضرت مهتر سلیمان پیغمبر علیه السلام قبول کرد. نستعلیق شکسته مایل، گ ۱۳۴-۱، سپس قصه شیرین و فرهاد به زبان پنجابی تصنیف هاشم شاه فقیر نُهه شاهی [کذا: نوشاهی]، گ ۱۷۵-۱۳۵.

ک. آثار منظوم

(کلیات اشعار، دیوان‌ها، مثنوی‌ها و...)

با ترتیب الفبایی تخلص شاعران

آبرو تونکی، محمد اصغر علی

۱. جواهر آبرو

دیوان اشعار فارسی در نعت رسول الله (ص) است با غزلیات.

آغاز (دیوان نعت):

ای آستانِ تست فلک رُتبه‌البقین

ذرات خاک درگهت انجم پی جبین

(دیوان غزلیات):

آن قدیری که به کُن کون و مکان کرد بنا

عرض جسم به یک جوهر جان کرد بنا

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ناتمام در ردیف یاء، ۹۱ گ.

شماره 6271 (شیرانی)

۲. دیوان آبرو تونکی

تخلص شاعر:

دهد او چشم دل را روشنایی

کلام آبرو تونکی بنگر

شامل مناقب حضرات پنج تن، غزلیات، مستزادات، مربع، متفرقات، رباعیات، مثنوی انور
(← همین فهرست)، قطعات تاریخ.
آغاز (مناقب):

ای رخ‌رنگین تو رونق گلزارها
در دل هر غنچه شد از دهن خارا
(غزلیات):

الهی ضبط عشق خود بده آشفته جانم را
مکن بر غافلان دهر وایسز نهانم را

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ۱۴۲ گ.

نقش مهر: «فخرالشعرا معتمدالملک میر پنجه شکن جواهر رقم خان ابوالمظفر
اوستاد سید محمد اصغر علی آبرو خلف عمدة العلماء، زبده الفضلاء، قدوة
الحکماء، حکیم سید انور علی اوستاد و معالج خاص جناب نواب وزیرالدوله
بهادر آسوده جنت الفردوس، ۱۳۵۳ هـ / ۱۹۳۴ م.»

شماره $\frac{6271}{2}$ (شیرانی)

۳. پندنامه

۴. زبان محلی

۵. شمع و پروانه / قصه پدماوت

۶. قند مکرر

۷. مثنوی انور

□ در مجموعه شیرانی 6291 گذشت.

آذری اسفراینی

مرآت

بود صورت تمامی موجودات زان سبب نام کردم مرآت
مشمول شد چه بر چهار ابواب چار نام آمدش ز چار کتاب
و آن چار نام اینست: طامة الکبری، غراب الدنيا، عجایب الاعلی، سعی صفا.

مثنوی عرفانی است.
همان: نسخه‌ها، ۳۱۹۳/۴.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق ایرانی، آغاز افتاده:

اعتصما بحبل معرفتک ما عرفناک حق معرفتک

Pi VI 326
2675

آرزو، سراج‌الدین علی خان

۱. جوش و خروش
۲. خرابات سُخن
۳. شور عشق
۴. گزیده دیوان آرزو
۵. مهر و وفا

□ ۱۲۲۳ هـ، در مجموعه 6874 گذشت.

آزاد بلگرامی، میر غلام علی

دیوان آزاد بلگرامی

□ ۱۲۳۶ هـ، در مجموعه 6675 گذشت.

آشکار، سچل سرمست

دیوان آشکار

آغاز:

جلوه حسنش ببینی دیده عبرت گشا

تا به هر مظهرشناسی پادشاه کبریا

□ ۱۴ رمضان ۱۲۴۴ هـ، محمد نشان فقیر، نستعلیق، ۱۰۸ گ.
همان نسخه‌ای که در مشترک، ۱۱۶۰/۸ به نقل از پاکستان مین فارسی ادب، ۷۴۴/۳
معرفی شده است.

Pi VI 311
2513

آصفی قهستانی

دیوان آصفی قهستانی

□ ۱۴ ربیع‌الثانی ۱۰۹۹، شیخ علیم‌الله، در تاریخ کتابت و نام کاتب دستبردگی
شده است، آغاز:

خواب‌اجل زدست فراقم خلاص داد
چون خسته خواب می‌رود امید صحت است
شکسته، ۳۷ گ.

ر. ک: عبدالله، II/313 که ایشان تاریخ کتابت و نام کاتب را آورده‌اند؛ مشترک،
۶۴۳/۷.

Ppi VI 57
1571

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

آفریدی، محمدقاسم علی خان (۱۱۸۳ - ۱۲۴۱ هـ)

شفاعت آفریدی

آغاز:

نیست در هیچ جا مکان‌الله همه جا اوست باز آن‌الله

پایان:

بروز حشر همین سلسله بکار آید نهاده‌ایم چو نام این شفاعت آفریدی
همان: بشیر حسین، ۱۵۲/۱؛ مشترک، ۹۸۹/۱۱.

□ ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه شفاعت آفریدی من تصنیف قاسم علی خان
آفریدی به دست خط سید کلام الدین شاه به روز شنبه به تاریخ بیست و دوم

شهر ذوالحجّه سنه ۱۲۲۴ هجری مطابق بیست و هفتم ماه جنوری سنه ۱۸۱۰ عیسوی اتمام یافت، نستعلیق، با مهر مؤلف «قاسم علی خان آفریدی ۱۱۹۱» (گ ۲۰). (نجم الرشید)

شماره: شیرانی 5004/2/1994a

ابجدی، محمداسماعیل (م ۱۲۰۳ هـ)

معظم نامه

مثنوی تاریخی است.

□ نسخه معاصر، همان: عبدالله، II/563

Pi VI 289
1477

ابن فارض

قصیده خمریه

شرح:

لوامع انوار الکشف و الشهود علی قلوب ارباب الذوق والوجود

شارح: عبدالرحمان جامی.

همان: مشترک، ۱۸۵۰/۳.

□ ۲۷ شوال ۱۰۸۷ هـ، عبدالعزیز، نستعلیق، در آخر گزیده‌ای از مکتوبات شیخ احمد سر هندی: مکتوب دهم به شیخ محمد مودود، مکتوب یازدهم به خواجه محمد معصوم، مکتوب بیست و یکم به خواجه محمد صادق هدایت؛ گزیده تحقیقات خواجه محمد پارسا، با تاریخ کتابت ۱۰۹۷ هـ. مهر: «میر عبدالکریم ۱۲۸۲»

شماره: 11178

□ ۱۱۰۸ هـ (با خط تازه‌تر)، نستعلیق، ۸۹ گ.

Pc IV 6
444

ابن یمین فریومدی

دیوان ابن یمین فریومدی

شامل مقطعات است.

آغاز:

بنام خدایی که هستی از اوست زیردستی و زیردستی از اوست

□ نستعلیق، ۱۱۸ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/262

مُهر: ۱. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (ظهریه و خاتمه).

یادداشت: «بقیمت [رقم با سیاق] در دهلی خریده شد. محمد حسین صدیقی مهمی ۷ رجب ۱۳۳۲» (ظهریه)

Ppi VI 56
1582

□ نسخه جدید، همان: عبدالله، II/366

Pi VI 151
833

ابوسعید ابوالخیر

۱. رباعیات ابوسعید

□ ۱۲۹۳ هـ، در مجموعه Pi VI 183 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pf I 6 گذشت.

□ ۱۳۰۳ هـ، در مجموعه I2961 گذشت.

شرح:

۱. حورائیه: جمالیه و جلالیه

یعقوب چرخى.

□ ۱۰۶۷ هـ، در مجموعه Ppc IV 23 گذشت.

ابوالفرج رونی

دیوان ابوالفرج رونی

آغاز:

سپهر دولت و دین آفتاب هفت اقلیم

ابوالمظفر شاه مظفر ابراهیم

همان: مشترک، ۲۱/۷.

□ ترقیمه: «هذا الكتاب دیوان ابوالفرج رونی علیه الرحمة و الغفران در تاریخ پنجم شهر شعبان المعظم روز پنجشنبه، به وقت نماز دیگر، مقام بلدة جهانگیر نگر، از خط خام عبدالغفور ولد شیخ سلیمان ساکن پرگنه سروپ سنگھ، سرکار اوده تیر متعلقه چکله مخصوص ابواجی؟» نستعلیق.

مهرها: ۱. «معین الدین ۱۱۲۵» (خاتمه)

۲. «فسیح باسم ربک العظیم ۱۱۷۰» (خاتمه)

یادداشت: در خاتمه فهرست القاب افراد مختلف در عصر تیموریان متأخر هند.

شماره 6297 (شیرانی)

اثر دهلوی

دیوان اثر دهلوی

□ ۱۲۰۸ هـ، در مجموعه Pi VI 64A گذشت.

اثر شیرازی، شفیعا

دیوان اثر شیرازی

□ ۱۲۹۳ هـ، در مجموعه Pi VI 183 گذشت.

□ ب ت، همان: عبدالله، II/548

احسن کشمیری

دیوان احسن کشمیری

□ ۱۶۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

احمد انصاری ← محمد انصاری

احمد جامی نامقی، ابونصر احمد

۱. کلیات احمد جامی

شامل غزلیات و مثنوی.

آغاز:

عقل از درک کمال مختصر زانکه وصف نیست اندر مدرکات

آغاز مثنوی:

خداوندی که آن پیدا و پنهان است.

□ ۱۴ رمضان ۱۱۰۹ هـ، نستعلیق، ۱۱۴ گ. ر. ک: عبداللّه، II/142.

Ppi VI 64

1574

۲. دیوان احمد جام

□ ۱۹۱۷ ب. همان: عبداللّه، II/207

Pi VI 80

809

احمد کشمیری نورپوری، عبدالاحد (سده ۱۳ هـ)

مظفر نامه

□ ۱۳۰۵ هـ، در مجموعه 9241 گذشت.

ادهم، ابراهیم

دیوان ادهم

□ ۱۲۹۰ هـ، در مجموعه Pi VI 157A گذشت.

اسدی طوسی

گرشاسب نامه

□ سده ۱۱ هـ، در مجموعه Pi VI 93A گذشت.

اسماعیل حمیری

قصیده

□ در مجموعه Pd II 39 گذشت.

اسیر اصفهانی، میرزا جلال

دیوان جلال اسیر اصفهانی

□ نسخه جدید، همان: عبدالله، II/496

Pi VI 29

572

□ نسخه ناقص الطرفین، همان: عبدالله، II/497

Pi VI 29B,C

1675,1697

شرح:

۱. گلشن معانی

شارح: مهتاب رای. برای برادر عزیز شتاب رای.

تاریخ تألیف: در دیباچه گوید: «اختتام این گلشن معانی از ملهم غیب چنین به گوش رسید:

گل کرد نوگلی ز گلستان آرزو»

اگر این را مادهٔ تاریخ بگیریم، مجموعهٔ اعداد ۱۱۷۱ می‌شود که با تاریخ کتابت یکی از نسخه‌ها که ۱۱۴۵ هـ دارد، در تناقض است.

«ترتیب سر غزل هر ردیف این نسخه به طرز لغت بر حروف تهجی گذاشته شد.»
آغاز:

بعد توحید خداوند و درود مصطفی
نعت آل پاک پیغمبر رسول مجتبی
خوشه‌چین خرمن ارباب سخن بنده مهتاب رای بر رای فیض پیرای صرافان نقود معانی
و جوهریان لالی الفاظ و معانی مبرهن و مبین می‌گرداند که چون بیان حقایق مضامین
اشعار زبده اهل کمال میرزا جلال - نور الله مضجع - بر طبع صاحبان سخن اشکال تمام
داشت و این نیازمند درگاه الهی را به سهولت و آسانی از زبان معجز بیان حضرت مولوی
محمد منیر صاحب مد ظله و دوام فیضه که کمالات ذات فیض آیات آن گنجینهٔ علم و
فضل مستغنی التعریف والتوصیف است، به گوشش رسید، از آنجا که طائر بلند پرواز
مضمونش وحشی تر از غزال چشم خوبان است اصلاً شکار جرگهٔ حافظه نمی‌شد لهذا
برای خاطر برادر عزیز شتاب رای از رشتهٔ عبارت و نقوش کتابت دامی مهیا ساخته به قید
اقتدار در آورد تا طالبان کسب کمال نیز فائده بردارند.

همان: بشیر حسین، ۴۵۸/۳؛ مشترک، ۸۳۴/۷

□ ترقیمه: «تمام شد شرح دیوان جلال اسیر، هجدهم ذیقعد سنه ۱۱۴۵ نوشته

شد از فضل الهی، نستعلیق، موریا نه زده، ۳۱۷ گ، ۱۵ گ. (نجم الرشید)

شیرانی 3773/740

□ بدون ترقیمه، نستعلیق خوش، ۳۴۵ گ، انجام افتاده. (نجم الرشید)

شیرانی 3842/809

اسیری لاهیجی

۱. اسرار الشهود

□ در مجموعه Ppi VI 61 گذشت.

۲. دیوان اسیری لاهیجی

□ ۱۲۸۷ و ۱۳۲۰ هـ، همان: عبدالله، II/448

اشرف مازندرانی، محمدسعید

قضا و قدر

همان: مشترک، ۹۹۶/۸.

□ ب ت، همان: عبدالله، II، ص 284.

Pi VI 78
521

□ در مجموعه Pi VI 21F گذشت.

اعجاز

انتخاب دیوان اعجاز

□ در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

امید همدانی، محمدرضا قزلباش خان

دیوان امید همدانی

□ ب ت، همان: عبدالله، II/566.

Pi VI 169
598

امیرحسینی سادات هروی

۱. زادالمسافرین

□ ۱۰۸۷ ه، همان: عبدالله، II/333.

Pi VI 288
1499

□ سده ۱۲ ه، نستعلیق، ۵۴ گ.

شماره 6555

□ ۲۴ رمضان ۱۲۳۳ ه، در کچه‌ری تحصیلداری مال صدر... ضلع میوات،

نستعلیق ۴۸ برگ، سپس دو رساله اردو و پنجابی، به نظم.
نیز ر.ک: عبدالله، II/227

Ppi VI 66
1579

۲. کنزالرموز

□ ۱۲۲۴ هـ، در مجموعه Ppi VI 73 گذشت.

امین دهلوی، امین‌الله / امین‌الدین / محمد امین

قصیده عظمی

همان: مشترک، ۱۲۲۶/۸.

□ ۱۲۹۱ هـ، همان: عبدالله II/602

Pi VI 181
816

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، موربانه‌زده، بدون برگشمار.

Pi VI 332
5406

انوری، اوحدالدین محمد

کلیات انوری: دیوان انوری

شامل قصاید، قطعات، غزلیات، رباعیات.

آغاز:

مقدری نه به آلت بقدرت مطلق کند ز شکل بخاری چو گنبد ازرق
□ سده ۱۰ هـ، ترقیمه به خط جدیدتر است: «کتبه العبد المذنب اقل العباد
محمد رفیع ابن قاسم الهروی غفرالله (ذئوبه و ستر) عیوبه»، نستعلیق، ۳۵۹ گ.
تکمیل نسخه با کاغذهای مختلف رنگ.
مُهر: «کرپارام...» (۳۵۹ ب)
یادداشت: «کلیات انوری بقیمت [رقم به سیاق] در دهلی خریده شد.

العبد المذنب محمد حسین صدیقی مهمی، ۷ رجب المرجب ۱۳۳۲ هـ. (ظهریه)
نیز ر.ک: عبدالله، II/143

Ppi VI 55
1581

□ سده ۱۰ هـ، از اول و وسط و آخر افتاده، آغاز (سپس از سه بیت غزل ناقص):
ای شده از رخ تو تاب قمر ای شده از لب تو آب گهر
در ترفیقه آمده: تمت القصاید و تتلوها المقطعات، کاغذ پوسیده، موریانه زده،
۱۱۵ گ.

شماره 6883

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/212

Pi VI 79
674

□ سده ۱۰ هـ، همان عبدالله، II/214

Pi VI 79A
795

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/213 که یادداشتی از برگ ۲۴۱ ب به طور ناقص
یادداشت کرده، در بعضی موارد که دکتر سید عبدالله نقطه نقطه گذارده است،
می توان عبارت را کامل خواند. یادداشت اینست: «... بتاریخ سلخ شهر
رجب المرجب سنه ۱۰۸۸ که جهت مداوای عارضه خود به دارالسلطنه هراة آمده
در دولتخانه اخوت مکانی میرزا ابوطالب که فی الحقیقه کمال دلنشینی داشت نزول
نمود. چون صاحب خانه در نبود همه وقت یادآوری او نمود. جای او را خالی...
(موریانه زده) ای... دوستان...»

Pi VI 79B
2517

□ ۱۸ رجب ۱۲۹۶ هـ / ۱۰ جولای ۱۸۷۹ م، نستعلیق هندی، شامل فصاید،
غزلیات، مقطعات، رباعیات، هجویات، آغاز:
مقدری نه به آلت به قدرت مطلق

کند ز شکل بخاری چو گنبد ارزق

شماره 6403

۲۴۹ گ.

شرح:

۱. شرح دیوان انوری

شارح: محمد بن داود بن محمد شادیاپادی.

همان: مشترک، ۴۴/۷.

□ بدون تاریخ، «تمت تمام شد شرح دیوان انوری روز سه شنبه»، نستعلیق شکسته،

۱۲۸ گ، ۱۷ س. همان: بشیر حسین، ۴۴۸/۳. (نجم‌الرشید)

شیرانی 4411/1360

□ ترقیمه: «تمت الشرح الانوری من تصنیف غلام محمد بن داود شادیاپادی

بتاریخ بیست و هفتم شهر ربیع‌الثانی ۱۲۲ [کذا: ۱۲۰۲] هجری روز دوشنبه بوقت

شب بخط خام خادمی الطلبة شیخ غلام حسین ولد شیخ لعل محمد متوطن نارنول

که... شاه جهان آباد است، بحسب فرمایش استاد کامل رمزشناس یعنی ما لا ینحل

قانون دان... زمان، نظامی ثانی، جامی... ارسطو فطرت، فلاطون فطنت، مقبول

درگاه مولوی شیخ غلام محمد صورت ترقیم یافت. «نستعلیق شکسته آمیز، ۱۷۵

گ، ۱۸ س. همان: بشیر حسین، ۴۴۷-۴۴۸/۳. (نجم‌الرشید)

شیرانی 4351/1298

۲. شرح قصاید انوری

ناشناخته.

□ سده ۱۱ ه، در مجموعه Pi VI 93A گذشت.

اوحدی

ترجیع بند

□ در مجموعه Pi VI 293 گذشت.

اوحدی مراغه‌ای، رکن‌الدین

۱. جام جم

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله II/363

Pi VI 150
854

۲. دیوان اوحدی مراغه‌ای

□ ۸۲۲ هـ، در مجموعه Pi VI 40 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/362

Pi VI 309
2504

۳. انتخاب دیوان اوحدی

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

اهلی

(بررسی نشده که کدام اهلی است)

۱. دیوان اهلی

۲. مثنوی اهلی

□ ۱۲۵۲ هـ، در مجموعه Pi VI 92A گذشت.

اهلی خراسانی (م ۹۳۴ هـ)

دیوان اهلی خراسانی

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله II/450

Pi VI 232
1272

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف (م ۹۴۲ هـ)

سحر حلال

□ ۱۲۳۵ هـ، در مجموعه Pi VI 73 گذشت.

باقی بالله، خواجه

شرح رباعیات خواجه باقی بالله

شارح: شیخ احمد سرهندی.

□ در مجموعه Pc IV 29 گذشت.

بتالوی

بدر منیر

همان که در داستان سرایی فارسی در شبه قاره، ۹۸-۹۶ به تفصیل معرفی شده است. می‌افزایم:
تاریخ تألیف: ۱۲۳۰ هـ.

چو تاریخش قلم را بر سر افتاد
از این رازش خیر «فیض رقم داد»
۱۲۳۰

(خاتمه)

سراینده ناشناسی در دیباچه از مسکن خود بتالا و استاد خود حکیم غلام رسول وصف کرده است. توصیف او از بتالا تحت تأثیر توصیف پنجاب از غنیمت کنجاهی در نیرنگ عشق است. نیز ر.ک: مشترک، ۹۵۳/۷ که کتاب را جزء آثار قرن ۱۱ هـ آورده است.

□ ۱۴ محرم ۱۲۹۷ هـ، عبدالله ولد پیر بخش ساکن کهردیواله ضلع هوشیارپور،
نستعلیق معمولی، ۹۴ گ.

بدرچاچی

دیوان بدر چاچی

□ سده ۱۳ هـ، ترقیمه موجود است ولی نسخه سخت موربانه زده و در ترکیب نام کاتب فقط کلمه گرجی باقی مانده، به فرمایش میرزا خسرو بیگ گرجی، ۱۸ صفر، سنه را نیز موربانه خورده و رقم ۴۴۷۴ باقی مانده. آغاز: حمد آن سلطان عالم را که عالم پرور است....
خسرو بیگ گرجی احتمالاً همان مؤلف محک خسروی است.

Pi VI 321

□ همان: عبدالله، II/368، نسخه‌ایست مملو از حواشی، حتی برخی حواشی روی تگه‌های کاغذ نوشته و به نسخه الصاق شده، از نظر حاشیه‌نویسی نسخه‌ایست عجیب.

یادداشت: «این نسخه متبرکه دیوان بدر چاچ من تصنیف بدرالدین چاچی در ملک احقرالعباد فیض محمد قادری است، تحریر در تاریخ ۱۵ شوال ۱۲۲۰ هـ. (ظهریه). با مهرهای او که محو شده و کلمه «فیض محمد قادری» با سختی خوانده می‌شود. روی ظهریه ۷ مهر داشت که همه محو شده است. نسخه از کتب رای صاحب پنڈت وزیر چند ترکمه بوده است و مهر کتابخانه او را دارد.

Pi VI 321A
2753

□ ۱۲۶۶ هـ، در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

شرح:

۱. شرح دیوان بدر چاچی

شارح: خیرالله بن محمد خوشحال.

ر. ک: مشترک، ۱۴۹/۷ شرح اسکندرنامه از همین شارح.

□ ۱۲۵۶ هـ، کاتب: میرچشم، همان: عبدالله، II/369

Pi VI 321B
2770

۲. شرح دیوان بدر چاچی

شارح: محمد رفیع قریشی الهاشمی [دست خورده] سلطان پوری. (سلطان پور واقع در دوابه جالندهر پنجاب). سده ۱۲ - ۱۳ ه. به خواهش طلبه نوشته شده است. آغاز (مقدمه):

بعد از ستایش دادار مستغنی از ستایش و پس از ثنائیش آفریدگار.
(شرح):

حمد آن سلطان... حمد و ثناء خداوند تعالی را جل جلاله به قصد تعظیم و تبجیل سلطان حجت غالب بر خلق.

۲۰ ربیع الثانی ۱۲۲۵ ه، سلطان احمد سلطان پوری که نام شارح را در ترقیمه با القاب بلند و «استاذی» و با دعای «نورالله مضجعه» آورده است و می‌گوید که نسخه منقول عنه بسیار مغلوط بوده است، نستعلیق، ۱۷۴ گ.

Pi VI 321C
5440

بسحاق اطعمه شیرازی، جمال‌الدین ابوسحاق (سده ۹ ه)

دیوان بسحاق

آغاز:

حمد و سپاس بقیاس بر خالق بی‌تعب.

۸۲۲ ه، در مجموعه Pi VI 40 گذشت.

سده ۱۲ ه، نستعلیق معمولی، شامل: کنز‌الاشتهاء، خوابنامه، کتاب نه باب، جنگنامه مزعفر سراری با بغرای خراسانی، کهچری‌نامه، صفت عمامه پهلوان عبدالله عراقی، رباعیات و فردیات، بحر طویل فخرالدین احمد اطعمه، ۹۱ گ. (معین نظامی)

ر.ک: عبدالله، ۲/۲۸۵؛ مشترک، ۷/۴۸۵ که همین نسخه را گزارش داده است؛ چاپ: با مقدمه منصور رستگار فسایی، کلیات بسحاق اطعمه شیرازی، مرکز نشر میراث مکتوب، تهران، ۱۳۸۲ ش.

Aph III 6A

بنای هروی، کمال‌الدین

باغ ارم

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۴۶ ص.

یادداشت: «مالک این کتاب مسمی کریم‌بخش بن سلطان محمود، قوم خواجه سرا، ساکن چنیوت^ط» (خاتمه).

شماره 9228

بوصیری، محمد بن سعید

قصیده برده، (عربی)

شرح:

۱. شرح قصیده برده

شارح: حسین بن جمال بن جمال الاثیری. به فرمان ولیعهد تاج المله والدين احمد بن جلال شمس‌الدين.

هر بیت را تحت عنوان «لغت» و «ترجمه» گزارش داده است. در دیباچه می‌گوید:
«چنانچه تحت اللفظ لغات عرب به لسان عجم بی تکلف و تصرف بیش و کم ترجمه کرده شود.»

شارح قبل از ترجمه و شرح، اسناد و خواص قصیده را نیز نوشته است.
آغاز (مقدمه):

الحمد لولیه والصلوة علی نبیه... اما بعد همی گوید اضعف عبادالله... که چون صحبت اساتید برکات و میامن قصیده شریفه.
(شرح):

التکر یاد کردن و یا یاد دادن بتکلف.

در مشترک این شرح پیدا نشد.

□ ۱۰۹۴ هـ، نستعلیق، ترقیمه: بخشی از نام کاتب را موریانه خورده و نام وی را با قرائن و قیاس چنین خوانده‌ام: عبدالعزیز ولد... محمد قریشی «ساکن اجواله من اعمال پرگنه دیبال‌پور، تحریر فی تاریخ بیست یکم ربیع‌الثانی ۱۰۹۴». در

خاتمه یکی از حواشی تاریخ شوال ۱۰۹۶ ه نیز ثبت شده است (۶۶ ب). در حاشیه نسخه علاوه بر حواشی بسیار عالمانه به عربی، سه ترجمه دیگر نیز یادداشت شده است، یکی همان که به جامی منسوب است (ر.ک: مشترک، ۶۰۲/۷) و دو دیگر از محمد حسین صدیقی مهمی صاحب گنجینه، هر دو منظوم یکی به فارسی و دیگری به اردو، روی هم رفته نسخه علمی و ارزنده است، ۶۷ گ.

مُهرها: ۱. «سید محمد روشن دین ۱۱۹۵» (۶۷ الف)

۲. «مُهر کتبخانه خانصاحب میر مظفر احمد قریشی مهمی ۱۳۲۷»

Ppi VI 69
1635

(ظهریه)

۲. شرح قصیده برده

شارح: غضنفر بن جعفر حسینی.

آغاز (شرح):

امن تذکر... همزه استفهامیه است، من تذکر جار مجرور است متعلق به مزجت وجه

تقدیم جار مجرور.

همان: مشترک. ۶۳۷/۷.

☐ سده ۱۳ ه، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره 10973

۳. شرح قصیده برده

کشمیری.

☐ در مجموعه Ppi VI 72 گذشت.

۴. شرح قصیده برده

شارح: ناشناس.

در دیباچه می گوید:

«این کلمه چند به قلم آورده شد در ترجمه قصیده برده... اکنون حاصل معنی این

[کذا: هر] بیت در ذیل آن بیت ثبت کرده آید به طریق واضح، نئی بر وجه تحت اللفظ مخط که نامربوط بود، و نئی بر نهج تحقیق تمام که آن محل و نئی ضبط می نمود، بلکه به طریقه خبر «خیر الامور اوسطها» حاصل معنی را بر وجه احسن تقریر کرده شد. روشن شارح اینست که اول بیت عربی را می نویسد، سپس آن را به نثر فارسی شرح می کند و بعد تحت عنوان «بیت» ترجمه منظوم آن بیت را می آورد؛ چنان که مطلع قصیده را چنین ترجمه کرده است:

روز وصل دوستداران یاد باد یاد باد آن روزگاران یاد باد
در مشترک این ترجمه / شرح پیدا نشد.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، در حاشیه آن ترجمه قصیده برده از جامی یادداشت شده، محشی، گ ۱۰۵۶. سپس مطالب عرفانی و اوراد و ادعیه، در ابتدای نسخه اسناد و خواص قصیده برده.

مهر: «مهر کتب خانه خانصاحب میر مظفر احمد قریشی مهمی ۱۳۲۷» (۱ ب)
Ppi VI 69A
1738

۵. ترجمه قصیده برده
ناشناس.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Ppc IV 31 گذشت.

بوعلی قلندر، شرف الدین پانی پتی

گل و بلبل

آغاز: مرحبا ای بلبل باغ کهن.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق جلی خوش، شش سطری، نسخه کامل

شماره 8903

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق بدخط، ۱۳ گ، همان: عبدالله، II/332

Pi VI 77C
5386

بهاء الحق، بهاء‌الدین

مونس القادریه

□ ۱۲۰۷ هـ، در مجموعه 12968 گذشت.

بهایبی عاملی، محمد

نان و حلوا

□ ۱۱۴۹ هـ، در مجموعه 8866 گذشت.

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله II/490

Pi VI 156
619

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۴ گ.

شماره 6517

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 12955 گذشت.

□ در مجموعه Aph II 3 گذشت.

بیدل، میرزا عبدالقادر

۱. بهارستان جنون

۲. دبستان صنع

۳. نغمه وحدت

۴. هجوم حیرت

□ در مجموعه Aph II 3 و Pi XI 88 گذشت.

مجموعه:

۵. طور معرفت

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، گ ۴۳-۱.

مُهرها: «اسدالله خان عرف مرزا نوشته ۱۲۳۱» (ظهريه) و بالای مُهر یادداشت:
«للراقم»

از این صحیفه بنوعی ظهور معرفت است
که ذره ذره چراغانِ طور معرفت است»
و در کنار آن یادداشت: «نمونهٔ تحریر اسدالله خان غالب» سراینده و نویسندهٔ
معروف فارسی و اردو (۱۲۸۵ - ۱۲۱۲ هـ).

۶. محیط اعظم

□ سدهٔ ۱۳ هـ، نستعلیق، گ ۲۴۷ - ۴۴.

مهر: «اسدالله خان عرف مرزا نوشته ۱۲۳۱» (ظهريه) و کنار آن یادداشت: «للراقم»
هر حبیبی را که موجش کل کند جام جم است
آب حیوان آبجویی از محیط اعظم است»

نیز ر.ک: عبدالله، II/390

Ppi VI 46B
1526

۷. دیوان بیدل

□ تاریخ محو شده و ۱۱۰۹ هـ خواننده می شود، نستعلیق، گزیدهٔ قصاید،
غزلیات، رباعیات و ترکیب‌بند، موریا نه زده، ۶۵ گ.

نیز ر.ک: عبدالله، II/389

Ppi VI 46A
1525

□ ب ت، نستعلیق، شامل غزلیات و...، آغاز: به اوج کبریا، ۱۰۴ گ، در متن و
حاشیه.

نیز ر.ک: عبدالله، II/389

PPi VI 46 C
1527

۸. عرفان

□ ۲۶ دیحجهٔ ۴ جلوس احمد شاهی (۱۱۶۴ هـ)، محمد جان، شکسته، آغاز
افتاده: جوهرش معنی عقول و نفوس، ۳۷۵ گ.

شماره 9109

۹. کلیات بیدل

□ سده ۱۲ هـ، کلیات غزلیات و مثنویات است، آغاز: به اوج کبریا کز پهلوی
عجز است راه آنجا، شکسته. بدون برگ‌شمار.

Pi VI 300
2310

□ سده ۱۳ هـ، آغاز افتاده و از ردیف «ت» شروع می‌شود: «در پنبه‌زار نیز کتان
ماهتاب داشت.» نستعلیق، نسخه جامع و قطور که در افغانستان کتابت شده
است.

مهر: ۱. «مراکن محمد بره مقیم [مستقیم؟]»

شماره 11171

۱۰. محیط اعظم

□ ب ت، ب ک، نستعلیق، جلد منقش، ۱۸۴ گ.

Ppi VI 46
1524

بیغم، بهوپت رای

مثنوی بیغم

به تقلید از مثنوی معنوی.

□ ۱۱۴۲ هـ، همان، عبدالله، II/559

Pi VI 173
919

تأثیر تبریزی، میرزا محسن

۱. دعوت العاشقین

۲. دیوان تأثیر تبریزی

□ ۱۲۵۲ هـ، در مجموعه Pi VI 92A گذشت.

تجلی اردکانی، میرزا علی رضا ← تجلی شیرازی

تجلی شیرازی (اردکانی)، میرزا علی رضا

۱. دیوان تجلی شیرازی

□ ۱۱۴۰ هـ، در مجموعه 6729 گذشت.

□ ۱۲۹۰ هـ، در مجموعه Pi VI 157A گذشت.

۲. معراج الخیال

□ ۱۱۹۶ هـ، سید دوست علی ولد میر سید حشمت علی مد ظله.

همان: عبدالله، II/519 با لغزشی در چاپ شماره کتابخانه.

Pi VI 157
1163

ناشناخته

ترجیع بندها

□ ۱۱۱۳ هـ، در مجموعه 6717 گذشت.

ثنایی مشهدی، خواجه حسین

دیوان ثنایی مشهدی

□ ۱۰۱۵ هـ، با مهر (... فقیر غلام دستگیر ۱۱۹۱). همان عبدالله، II/454

Pi VI 234A
2051

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله II/455

Pi VI 234
1246

جامی، نورالدین عبدالرحمان

۱. تحفة الاحرار

□ ۹۸۳ هـ، در مجموعه Pf I 1A گذشت.

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/412

Pi VI 41C

1762

□ ۲۲ صفر ۱۰۵۲ هـ، نستعلیق، موریانه‌زده، آسیب دیده، ۶۳ گ.

شماره 6754

□ ۹ جمادی‌الاول ۱۲۳۷ هـ، غلام مهدی ولد سید خوشی محمد ساکن کونله

سید عبدالهادی شیرازی، برای برخوردار غلام محمد ولد حافظ قادر بخش ولد حافظ خیر محمد، نستعلیق، ۵۸ گ.

شماره 8933

شرح:

۱/۱. شرح تحفة الاحرار

شارح: محمد رضا بن محمد اکرم قادری.

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/413

Pi VI 41B

1275

۲. دیوان جامی

□ ۹۸۹ هـ واسطه العقد است، همان: عبدالله، II/405

Pi VI 116B

2206

□ سده ۱۰ هـ، فاتحة الثباب است، همان: عبدالله، II/403

Pi VI 116A

998

□ سده ۱۰ هـ، دیوان دوم است، همان: عبدالله، II/408

Pi VI 116C

2560

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق، شامل دیوان دوم (واسطةالعقد) و دیوان سوم (خاتمه الحیات) است. خطِ دیوانِ ثانی اقدم و خطِ دیوانِ ثالث جدید (سده ۱۲ هـ) است، هر دو دیوان در یک جلد صحافی شده و طبق برگشمار قدیم دیوان دوم از برگ ۳۵۲ تا ۴۶۷ است، گوییا از کلیات جامی یا دیوان یکم او جدا شده است. دیوان سوم برگشمار مستقل در ۱۰۵ برگ دارد که جزو کلیات جامی نبوده و جداگانه کتابت شده است.

مُهرها: ۱. در خاتمه دیوان دوم دو مهر قدیم ثبت شده که به سختی خواننده می شود و صاحب گنجینه تاریخ مهرها را ۹۱۴ هـ و ۹۴۱ هـ خوانده است.
۲. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (ظهیره و خاتمه)

یادداشت: «من ممتلكات محمد حسین العارف القرشی المهمی ۱۳۲۸ هجری» (خاتمه دیوان سوم. ۱۰۵ گ)

Ppi VI 50
1539

نیز ر.ک: عبدالله، ۲۹۶/۲، ۲۹۸ که هر دو دیوان را جدا جدا فهرست کرده است. و در مشترک، ۵۹۳/۷، ۵۹۷ نیز جدا آمده است.
□ ۱۲۳۵ هـ، در مجموعه Pi VI 73 گذشت.

۳. شرح رباعیات جامی

همان: مشترک، ۹۶۵/۲.

□ ۵ شعبان ۱۲۲۵ هـ / ۱ جلوس فرخ سیر، عبدالله بن حافظ استم الله، ساکن موضع پهل، پرگنه دنکه [دُنْگه، پنجاب]، نستعلیق، نسخه کامل. اشعار پنجابی در ترقیمه.

شماره 9667

□ در مجموعه Pc IV 43A گذشت.

۴. سبحة الابرار

□ محرم ۱۳۰۰ هـ، غلام حسین (بن حکیم نور احمد)، ترقیمه منظوم در ۴۴ بیت. بیت تاریخ اینست:

از سر صدق سنش دان مرغوب «سبحة ابرار از جامی بس خوب»
۹۰
۱۲۱۰

۹۰+۱۲۱۰=۱۳۰۰، نستعلیق، موریانه زده، ۱۰۵ گ.

شماره 9048

☐ سده ۱۳ هـ، نام کاتب محو شده، بدخط، محشی، کامل.

شماره 13037 (موسی)

شرح:

۴/۱. شرح سبحة ابرار

شارح: محمد بن غلام محمد گلهوی.

☐ ۱۲۴۹ هـ، عبدالقادر خلف عبدالرحمان عرف اوتراه، ساکن محله نوران خیر،
شهر بونی، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره: 9231

۵. سلمان و ابدال

☐ ۱۲۸۳ هـ، در مجموعه 9111 گذشت.

۶. سلسله الذهب

☐ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/425

Pi VI 41D
2121

☐ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/426

Pi VI 41G
2508

☐ اواخر سده ۱۰ و اوائل سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/428

Pi VI 41E
1895

☐ مطابق یادداشت صاحب گنجینه این نسخه در ۲۷ صفر ۱۰۱۷ هـ کتابت شده

است، اما من این تاریخ را در نسخه نیافتم؛ محمد فاضل (دفتر دوم)، نستعلیق، هر سه دفتر، ۲۰۹ گ.

مُهر: «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مَهمی ۱۳۲۴» (خاتمه) یادداشت: «من متملکات محمد حسین العارف القرشی المَهمی ۱۳۳۰ هجری» (خاتمه).

نیز ر.ک: عبدالله، II/306؛ مشترک، ۵۲۹/۷.

Ppi VI 49/1538

□ ۱۶ ذی الحِجَّه ۱۰۳۰ هـ (دفتر یکم)، ۲۷ جمادی الثانی ۱۰۳۲ هـ (دفتر سوم)، نستعلیق، در حوض و حاشیه، ۱۴۲ گ.

Pi VI 41H
2758

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/430

Pi VI 41C
1020

□ ۱۱۰۴ هـ، همان: عبدالله: II/432

Pi VI 41B
917

□ ۱۲۸۳ هـ، در مجموعه 9111 گذشت.

□ ب ت، همان: عبدالله، II/431

Pi VI 41F
1453

۷. یوسف و زلیخا

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، آغاز افتاده: بهر تاکنگره ایوان افلاک، انجام افتاده: نسب چون نام باشد شیر بر شیر.

نیز ر.ک: عبدالله، II/301.

KPi VI 29
2097

□ سده ۱۱ هـ نستعلیق، با ۲۶ تصویر خوب و ارزنده، ۱۳۴ گ.

مُهر: ا. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مَهمی ۱۳۲۴» (ظهریه و خاتمه).

۲. مَهْرِي به حروف ديوناگري در ظهريه و خاتمه.
 يادداشتها: ۱. «به اتمام رسيد بعون الهی کتاب يوسف زليخا تصنيف حضرت جامي در بلده کشمير جنّت [نظير]، به موجب فرمايش بند حرام [؟]. حق سبحانه مطالعه اين نسخه شريف روزي گرداند.» (خاتمه)
 ۲. «نسخه يوسف زليخا با تصويبات به مقام دهلي به عوض [رقم به سياق] خريده شد. نهم محرّم الحرام ۱۳۳۸، العبد المذنب محمد حسين عارف قريشي المهمني.» (ظهريه)
 نيز ر. ک: عبدالله، II/300.

Ppi VI 48

1536

☐ ترقيمه: «... از دست... محمد حسين كهاتلي از تپه جنگل در ده توغ خصوصاً در مسجد ملأ آمان، وقت نيم شب... اتمام يافت. در سرداري خواجه محمد خان كه حكومت او به زوال رسيده بود، در ماه محرّم سنه يك هزار و [يك صد و] شصت بود، با امضاي «الهمغفر [كذا: اللهم اغفر؟] حسين» كه در خاتمه حواشي نسخه دارد و قرينه ايست كه تمام حواشي با اين امضا از نتايج طبع كاتب باشد. همان عبدالله II/422

Pi VI 59G

2858

☐ سده ۱۳ هـ، مصوّر، همان: عبدالله، II/418

Pi VI 59(2)

764

☐ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/417

Pi VI 59

566

☐ سده ۱۳ هـ، نستعليق طلبگي، كامل.

شماره 11058

شرح:

۷/۱. شرح محبت نامه

شارح: رضا (احتمالاً محمدرضا ملتاني).

همان كه در بشير حسين، ۴۵۶/۳ و از آنجا در مشترك، ۵۸۱/۷ به صورت اختصار معرفي

شده است.

نام شارح «رضا» در بیتی در دیباچه و تاریخ تألیف نیز به صورت ماده تاریخ در همانجا آمده است:

چو شرح این محبت‌نامه شد نام ز هجرت بود «قرغض» [؟] سال انجام
بشیر حسین سال تألیف را ۱۱۹۷ هـ گفته است که برابر است با سال تألیف شرح تحفة الاحرار
از محمدرضا ملتانی. پس شرح یوسف و زلیخا نیز می‌تواند از همان باشد.
آغاز دیباچه:

الهی ظلمت کثرت تو بگشای ز ماه وحدتم یک جلوه بنمای...
به لطف خویشتن مسکین رضا را بده یک جرعه از خم سکاری...
بدان که فتح باب سخن و نظم کتاب مرصع به جواهر صنایع و مکمل بدر بدایع مربوط
و منوط.

آغاز شرح:

الهی غنچه امید بگشای... غنچه امید کنایت از دل است که جمله امید مثل اوراق گل
در آن مندرج است. بگشای مصفا و منور گردان، گل عبارت از تجلی است، روضه
جاوید کنایت از ذات قدیم الهی است که مصدر تجلیات نامتناهی است.

□ ترقیمه: «تمام شد شرح زلیخا بروز جمعه پنجم ماه جمادی‌الثانی سنه ۱۲۷۶
رقیمه رحیم بخش»، نستعلیق، ۲۲۲ گ، ۲۱ س. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3136/131

۷/۲. سی در سی

شارح: عبدالواسع هانسوی.

خود گوید:

«روز اشباح یعنی پانزدهم رجب ابتدا نمود و در شهر... روز شب برات [یعنی ۱۵ شعبان] اتمام

کرده سی در سی موسوم ساخت.»

□ ۲۲ ذی‌الحجه ۱۱۸۶ هـ، ترقیمه: «تمام شد شرح یوسف و زلیخا بید خاکسار سراپا
عصیان عبدالسبحان قادری در قصبه میر گنج توابع سرکار همایون بدایون
مضاف صوبه دارالخلافه شاه جهان‌آباد به تاریخ بیست و دوم شهر ذیحجه سنه

۱۱۸۶ هجری روز چهارشنبه بعد دو پهر بعون فضل الهی الحمد لله. و نسخه اصل پُر غلط بود، کاتب مجبور است. «نستعلیق، در مجموعه، گ ۴۲-۱؛ ۲۱ س، مَهر: «شیخ امام بخش ۱۲۲۶» (گ ۴۲ ب). همان: بشیر حسین، ۴۵۶/۳. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3966/914

□ ۲ ذیقعدہ ۱۱۹۹ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه شرح یوسف و زلیخا بتاریخ دوم ذیقعدہ بروز دوشنبه سنه ۱۱۹۹ هجری در بلده رام پور بوقت چهار گھڑی روز برآمده در مسجد نصرت خان عاملی رام پور بید الضعیف احقر العباد نظام الدین ولد محمد مراد ساکن و متوطن اعظم پور، سرکار سنبهل، مضاف صوبه دارالخلافه شاه جهان آباد، نستعلیق شکسته مایل، در مجموعه، گ ۶۱-۷، ۲۰ سطر. همان: بشیر حسین، ۴۵۶/۳. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3431/426/2

□ ۱۲۵۲ هـ، بدون دیباچه است. همان: عبدالله، II/421.

Pi VI 59D
716

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/420

Pi VI 59C
684

۷/۳. شرح یوسف و زلیخا

شارح: محمدبن غلام محمد گلهوی.

در خاتمه کتاب گوید:

«هنگام تجدید نظر شرح خود، شرح محمد رضا نیز به دست شارح افتاد و دید که در اکثر مواضع تألیف او و محمد رضا با هم متفق افتاده است. هر جا که توجیهی مخالف با تحریری زائد یافته آن هر دو را به مسوده خود مضاف و ملحق ساخته و اسم محمد رضا را هم آورده تا در میان تحریرات هر کس ذوقی و امتیازی باشد و بعضی الشروح در مسوده فقیر عبارت از شرح محمد باقی است و شرح قدیم از شرحی دیگر کنایت داشته شد که اسم مصنف آن، فقیر را معلوم نشد.»

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/422

Pi VI 59F
1314

□ همان بشیر حسین، ۴۵۶/۳ و مشترک، ۵۸۴/۷، بیغزاید: نام کاتب اللہ جوایا است نہ اللہ جوایا، نستعلیق، ۱۳۰ گ. ۱۹ سطر. (نجم الرشید)
شیرانی 3198/192

۷/۴. شرح یوسف و زلیخا

شارح: محمد اکرم ملتانی.

□ صفر ۱۲۵۷ هـ، عطاء اللہ بن میان احمد یار بن محمد افضل مفتی اهل قریش بطریقه القادریه، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره 10168

۷/۵. شرح یوسف و زلیخا: شرح عجیب

شارح: کار حکیم محمد ساجد بن فیض محمد قادری جهنجهانوی را محمد شاه تسوید کرده است. محمد شاه در دیباچه می گوید:

«شرح عجیب حامل المتن این کتاب و بوستان تصنیف ساخته و مرقومه بر متن به طریق تحشیه تاریخ چهاردهم شهر ذیحجه ۱۱۵۷ مطابق بست جلوس محمد شاهی از دست مبارک... حضرت حکیم محمد ساجد بن فیض محمد القادری الجهنجهانوی نوراللہ مضجعه بود. پس به ایما فیض انتمای حضرت موصوف خاکپای آل محمد بلا اشتباه محمد شاه نقل حواشی این کتاب و بوستان به طور کتاب به حزم تمام بر روی قلم آورد... از بوقلمونی روزگار ناهنجار حضرت مخدوم از بلده فاخره دارالسرور رام پور عازم وطن شده متوجه به عالم قدس گردیدند.»

آغاز:

(دیباچه):

زهر قادر مطلق بی چون که از قدرتش صفحه روی مبارک یوسفی.

(شرح):

الهی غنچه... اله بالکسر علی وزن فعال بمعنی پرستیده شده.

□ سده ۱۳ هـ، همان عبداللہ، II/423.

شرح بوستان ندارد.

□ ترقیمه: «تمام شد الحمد لله و المنة که شرح زلیخا مسمی به شرح عجیب به تاریخ هفتم ماه ربیع‌الثانی سنه ۱۲۵۵ هجری به خط خام بنده غلام رسول در قصبه شاه‌آباد بر مکان و بودن منگلی لال صاحب حسب فرمایش... از نسخه مطبوعه مصححه طفیل احمد بردوانی و قلندر علی سمدنی؟ که به اهتمام شیخ کریم الله به مطبع قادری به محلّه... دارالاماره کلکته متصل جیل خانه خرد به قالب طبع درآمدہ بود منقول گشت و به قید کتابت درآمد»، نستعلیق خوش، ۲۳۰ گ، ۱۹ س. همان: بشیر حسین ۴۵۵/۳، مشترک ۵۷۹/۷. (نجم‌الرشید)
شیرانی 3814/781

جان‌الله، شاه

مثنوی جان‌الله

□ در مجموعه 39 Pd II گذشت.

جعفر زتلی

کلیات زتلی

مجموعه نثر و نظم اوست.

□ ب ت، همان: عبدالله، II/581

Pi VI 224
1156

جعفری، میر محمد نصیرخان تالپور (م ۱۸۴۶ م)

دیوان جعفری

□ ب ت، همان: عبدالله II/608

Pi VI 283
1927

جلال‌الدین محمد دوانی

شرح رباعیات دوانی

□ مقابله شده در ۹۳۱ هـ، در مجموعه شیرانی 6234 گذشت.

جلالی احمدآبادی، سید محمد (۹۸۹ - ۱۰۴۵ یا ۱۰۴۶ هـ)

دیوان جلالی

به تصحیح و مقدمه ضیاء الدین دیسایبی. احمدآباد، ۱۹۹۵ م چاپ شده است.

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/536

Pi VI 285

1919

جمالی دهلوی

مهر و ماه

تاریخ تألیف: ۹۰۵ هـ .

مثنوی عشقی که به کوشش سید حسام الدین راشدی، اسلام‌آباد، ۱۹۷۴ م بر اساس همین تک نسخه چاپ شده است.

همان: مشترک، ۶۲۷/۷.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۱۱۸ گ. آغاز افتاده:

گهی میزان بدست مشتری داد گهش سنگ زحل در پله بنهاد
مُهر: «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (ظهیری و خاتمه).

یادداشتها: ۱. «کتاب مهر و ماه از کتابخانه عاصی آماده معاصی چرنجی سنگه متوطن دارا نگر ولد رای (در نام دستبرده‌اند) است، به تاریخ هفتم شهر [جمادی الاوّل] ۱۱۸۳ ملاحظه نموده شد.» (خاتمه)

۲. این یادداشت شاید تاریخ کتابت یا تاریخ مطالعه باشد: «روز دوشنبه ۱۴ صفر سنه ۱۱۸۲ به اتمام رسانیده شد.» (خاتمه)
نیز ر.ک: عبدالله، II/322.

Ppi VI 63
1577

جوت پرکاش ایمن آبادی

دستور عشق

□ ۱۲۹۰ هـ ، عبدالصمد خان محمد ولد میان عمر بخش ساکن امن آباد. همان
عبدالله، II/582

Pi VI 173
634

□ همان: مشترک، ۱۰۵۳/۸.

Pi VI 292
1433

حاذق اکبرآبادی، حکیم عبدالحاذق فرزند

حکیم همام گیلانی. (م شوال ۱۰۶۷ هـ)
از منصب‌داران روزگار شاه جهان بود و به سفارت امام قلی خان والی توران رفته بود.
ر.ک: سرو آزاد، ۹۱؛ ریاض الشعراء، (چاپ قاسمی، رام پور) ۱۸۷؛ فرهنگ سخنوران، مدخل
«حاذق گیلانی».

کلیات حاذق

شامل غزلیات و رباعیات.

آغاز (دیباچه): آفرین سخن بر سخن آفرین که هم چو سخن گوهری را از کان دل...
آغاز دیوان:

الحمد گویم اوّل و پس نعت و پس ثنا کاغز حمد به بود از حرفِ مدعا
ر.ک: مشترک (بخش فهرستواره)، ۲۰۳۵/۹، که نسخه کلیات او در کتابخانه‌های هند نشان
داده شده است.

□ ۱۰۳۴ ه. به خط شاعر، ترقیمه: «روز دوشنبه بیستم شهر رجب المرجب که منتظم است در ۱۰۳۴ هزار و سی و چهار به طریق استعجال تحریر یافت. بحمد الله و حسن توفیقه. راقمه و قایله الراجی الی غفران... و مزید کرمه و فضله عبدالحاذق بن حکیم همام گیلانی عفی عنهما...» با استفاده از مرکب‌های چند رنگ.

یادداشت ۱. بخط شاعر:

«این دیوان پاره [ای] از اشعار فقیر است که در ایام جوانی نوشته شده تا امروز که سنه هزار و پنجاه و چهار است. عدد اشعار فقیر به بیست هزار بیت رسیده. طالب اشعار فقیر اکتفا به این کتاب نکند و از دیوان کامل که درین سن به اتمام نرسیده بود [!] وگرنه بر شعر و شاعر و قایل ستم خواهد شد... تحریراً روز دوشنبه دهم شهر ذیقعدہ ۱۰۵۴.» (ظهریه)

۲. بخط شاعر:

«بیست و هفتم ماه ذی الحجّه ۱۰۱۲ [در] دارالخلافه آگره عقد فقیر منعقد گردید. العاقبة بالخیر والعصمة والسلامه... و شب یکشنبه سلخ شهر مذکور کدخدایی نجیب‌الدین خوشحال سلمه الله شد.»

۳. اشعار هندی (اردو) بخط شاعر. (در خاتمه)

۴. «یکشنبه بیست و دویم ذیحجه سنه ۱۰۳۸ ه در... ل جنجان؟ تحریر یافت. کتبه محمد صدیق.» (ظهریه).

۵. یادداشت مفصل: «هولعلی الاعلی...»

مهر: علی نقی ۱۱۵۵ (ظهریه).

حافظ شیرازی، شمس‌الدین محمد

دیوان حافظ شیرازی

□ ۹۸۵ ه، همان: عبدالله، II/376.

مهر ظهریه: «در کشور دوام است سلطان محمد.»

□ سده ۱۰ یا کهن‌تر از آن، نستعلیق زیبا به شیوه سلطان علی، همان: عبدالله،
 Pi VI 15M II/377
 2364

□ ۲۴ رجب ۱۰۲۲ هـ، محمد زمان «این دیوان بحسب الفرموده عصمت پناه فاطمه خانم بنت حاجی سنیمان رحمة الله» در حیدرآباد، نستعلیق، ۲۱۴ گ.
 مَهر: محمد عبدالله (۱ ب).

یادداشت: دیوان حضرت خواجه حافظ در چوک حیدرآباد... (محو شده) از مال میر محمد حسین عرف میرن صاحب (ظهریه).

شماره 6439

□ ۱۰۹۶ هـ، ترقیمه: «بنده هر سه‌ای بنا بر کارِ قصور در قصور رسیده بود، به توجه خان صاحب جیون خان که شفقتِ باطنی از حد داشتند به قلم آمد...» در ابتدای دیوان، فالنامه دیوان حافظ است و سپس رساله مستقل فرهنگ دیوان حافظ از نور محمد. در این رساله، مؤلف نخست اشعار عربی را به فارسی ترجمه کرده است. سپس اصطلاحات را شرح کرده و در نهایت واژه نامه موضوعی دیوان را ترتیب داده است در موضوعات زیر: صفت موی، صفت جبین، صفت چشم، مژه، روی، خط، خال، لب، دندان، دهان، زنخدان، گردن، سینه، ساعد، قد، میان، ساق، معشوق، عاشق؛ آغاز: حمد و ثنا مر خالقی را که وجود بشر از کتم عدم؛ تاریخ کتابت ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۰۹۶ هـ (گ ۵ الف - ۱۲ الف). همان: عبدالله،
 II/378

Pi VI 15
 561

□ [قبل از ۱۰۹۶ هـ] سده ۱۱ هـ، نستعلیق، دو سرلوح در برگ‌های ۱ و ۷ ب، دوستونی، جدولبند، ۲۳۵ گ.

یادداشتها: ۱. «برقرار بتاریخ ۱۵ جمادی‌الثانی سنه ۳ من که گور بخش، این کتاب دیوان حافظ است لیکن برای درس اهل هنر و... تصنیف شده است. هر کس را بخشش و مهربانی از جناب باری تعالی مرحمت شود وی [را] خدای تعالی علم اصلی به تحصیل رساند این معنی کسی می‌دانست. کس هم بدانستن... [پاره شده] این دو حرف برای داننده... مرقوم شد» و کنار آن تاریخ ۱۰۹۶ هـ یادداشت شده است. نیز ر. ک: عبدالله، II/237.

Ppi VI 6A
 1566

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، سرلوح، جدولیند، از برگ ۳۸ به بعد چند ورق افتادگی دارد، ۲۷۵ گ.

مهر: «مولوی محمد حسین صدر مهمی سنه ۱۶ هـ ۱۳ MAULAVI MUHAMMAD»
HUSAIN M.A. (ظهريه، گ ۲۷۵ ب)
نیز ر.ک: عبدالله، II/275.

Ppi VI 6B
1710

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق خوش، ۳۳۲ گ. در ترقیمه این شعر را آورده است:
ختم شد دیوان ز شعر حافظ شیرین کلام
بر سر طاووس قدسی آشیان فخرالانام

شماره 6880

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/381

Pi VI 15C
2746

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، به شدت موربانه زده، ناقابل استفاده، از ردیف تاء تا یاء.

شماره 6721

□ ۱۱۹۶ هـ، ترقیمه: «بتاریخ ششم ذیقعدہ سنه ۲۴ روز دوشنبه جلوس شاه عالم بادشاه غازی مطابق سنه ۱۱۹۶ هجری، به خط بنده برج لال کایتھ ماهر، در شاهجهان آباد صورت اتمام پذیرفت»، نستعلیق، ۱۸۱ گ. نیز ر.ک: عبدالله، II/375.

KPi VI 21
2178

□ ترقیمه منظوم:

هژده ماه ربیع الآخر اندر چاشتگاه

بُد سه شنبه روز هجرت بزد صاد و لام

همان: عبدالله، II/383

Pi VI 15K
2030

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۴۴۲ گ. با یادداشت محمد حشمت الله خان که این نسخه را در ۶ اوت ۱۹۴۴ از منشی ممتاز علی خان ساکن محله کوٹ قصبه

حسن پور ضلع مرادآباد خریده است.

شماره 6811

شرح:

۱. شرح دیوان حافظ

شارح: بهلول برکی جا لندهری بن مرزا خان (دیباچه).

تاریخ شرح: ۱۱۳۲ هـ / ۱۷۲۰ م (دیباچه).

شرحی کوتاه بر دیوان حافظ است که شارح در آن بیشتر از مرج البحرین ختمی لاهوری (نک: همین بخش) استفاده کرده است و برای شرح اصطلاحات دیوان حافظ به کتاب خود فواید الاسرار ارجاع داده است.

در دیباچه می‌گوید:

«در سنه یک هزار و یک صد و سی و دو برای دفع پریشانی و شغل خاطر شرح دیوان حافظ واقف راز شاه شیراز که هر بیت از آن چون بیت المقدس دلنواز است، در هفده شبانروز رقم اندوز شد و ابیاتی در دیوان مرقوم با یکدیگر که در مضمون متحد و متفق بودند یکجا جمع ساخته آمد تا از ترجمه یک بیت معنی هر واحد از این ابیات حل شوند و نیز تأیید باشد برای اثبات مدعای بیتی که در پی تحریر آن باشم و هم زیب کتاب در این است... بدان ای عزیز... بیان اصطلاحات به طوالت در فواید الاسرار نموده‌ایم.»

آغاز دیباچه:

حمدی حافظی را که شمس دین محمدی علیه و علی آله و اصحابه کالنجوم... از زوال انتقال محفوظ داشته و هر ذره اهل اسلام فروغ هدایت از آن آفتاب عالمتاب برداشته.

آغاز شرح:

الا یا ایها الساقی... الا حرف تنبیه است یا حرف نداست، ساقی نوشاننده که کنایه از مرشد است باین مناسبت که ساقی پیاله شراب ظاهری می‌دهد...

همان: بشیر حسین. ۴۵۷/۳ که دو نسخه شیرانی را به خطا زیر فواید الاسرار آورده و از آنجا نیز این اشتباه به مشترک ۱۶۰۳/۳ [2261] [8587-88] رفته است. نسخه‌های شیرانی مطابق است با مشترک. ۱۶۰۳/۳ [2962] [8589]

□ ۲ جمادی الاول ۱۲۱۷ هـ، ترقیمه: «تمام شد شرح دیوان حافظ دستخط سید فقیر الله جان بن سید جعفر علی به تاریخ بیست [و] دوم شهر جمادی الاول سنه ۱۲۱۷ و در این اثناء که رای الیاس ازین جهان رحلت فرمود.» تاریخ او هم درین رباعی بیان کردم:

رای الیاس چو مه شد زیر میغ بازی فلکی چها آهیخت تیغ
سالِ تاریخش چو پرسیدم ز دل های صد افسوس گفتا «با دریغ»
۱۲۱۷

نستعلیق ۸۶ گ، ۱۹ س. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5615/2289

□ نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، ۷۹ گ، ۱۵ س. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5237/2227

۲. شرح بیت حافظ

جلال الدین محمد دوانی.

□ مقابله شده ۹۳۱ هـ، در مجموعه شیرانی 6234 گذشت.

۳. شرح غزل حافظ

جلال الدین محمد دوانی.

□ مقابله شده ۹۳۱ هـ، در مجموعه شیرانی 6234 گذشت.

۴. مرج البحرين

شارح: سیف‌الدین عبدالرحمن «ختمی» لاهوری.

□ بدون دیباچه، آغاز: دانا آگاه باش ای رعنا که الا حرف تنبیه است.

همان: عبدالله، II/386 به نام زبده‌البحرین.

Pi VI 15D
858

□ ب ت، همان: عبدالله، II/384.

Pi VI! 15N
2478

۵. بحر الفراسه

شارح: عبدالله (عبدالله) خویشگی قصوری.

□ قبل از ۱۱۷۵ هـ، انجام افتاده تا بیت: بادبست که زود بگذرد باده بیار.

همان: عبدالله، II/387

Pi VI 15B

2854

۶. خلاصه البحر فی التقاط الدرر

شارح: عبدالله خویشگی قصوری.

در خاتمه در نصیحت متضمن شمه‌ای از احوال خویش گوید:

«این ضعیف مدت ده سال ابیات و غزلیات دیوان را تحقیق می‌کرد و از کتب لغات و تفاسیر و احادیث و تصوف استشهاد می‌آورد. هر یکی را از آن مجلدات خطبه و خاتمه علاحده ساخته و شمار کتابت حروف او قریب به صد هزار بیت رسیده است.»
همان: مشترک، ۴۷۴/۷.

□ سده ۱۳ هـ، انجام افتاده، تا ردیف ذال (چمن لذیذ؟)

شماره 6923

۷. شرح دیوان حافظ

شارح: شیخ محمد لاهوری (ترقیمه).

تاریخ تألیف: ۱۰۷۰ هـ.

در دیباچه می‌گوید: «الی زماننا که سنه یک هزار و هفتاد است از هیچ عزیزی حل مشکلات او [= دیوان حافظ] به حسب معنی لغوی یا اصطلاحی به وقوع نپیوست مگر محقق سامی شیخ عبدالواحد بلگرامی که در رساله اسوه حل چند بیت از ابیات مشکله نمود. این موجب زیادتى طعن بدگویان و کمال اضطراب فرشته‌خویان گشت. زیرا که در بعضی ابیات خال و خط و غیره را بر معنی ظاهری حمل نموده که در بیت دیگر حمل بر آن معنی کردن محال بود و آن بیت را هم متعرض نشد تا معنی‌ای که در آنجا مقصود بود، مکشوف گردد. بنابر آن ابیاتی که در آن اشکال بود، انشراح‌پذیر به قدر فهم رکبیک گشتند به نهجی که تعرض در آن به سخن غیر نرفت الا به طریق نقل، و چون اکثر شعرای متصوفه نظم و نثر را در مصنفات خویش موشح به خال و خط و مزین به زلف و خد

کرده‌اند بنابراین اسرار و معارف طایفه علیّه صوفیه و اصطلاحات و قواعد کلیّه ایشان به طریق تمهید حل ابیات رقم پذیرفت.»
شرح ابیات منتخب است و نه همه دیوان. گاهی به صورت سؤال و جواب می‌نویسد و نقل قولهایی از رساله بلگرامی می‌کند.
آغاز:
ربنا انزل علینا... اما بعد مخفی نماند.

□ ۴ ذیحجه ۱۲۵۲ هـ، اسد بیگ، در شاه جهان‌آباد. همان: عبدالله، II/389
Pi VI 15L
1480

۸. شرح دیوان حافظ

ناشناخته.

□ شرح ابیات گزیده است. نشانی: «گفته بودی که شدم مست و دو پوست بدهم. بوس گفته و خطی مخصوص مراد داشته، باقی لغات این بیت را شارح سهل انگاشته پس ادای معانیش برخوان که»، آغاز و انجام افتاده، تا غزل: که نام آن نه لب لعل و خط زنگاریست، نستعلیق، آشفته، سده ۱۳ هـ.

Pi VI 15F
5417

۹. فرهنگ اصطلاحات دیوان حافظ

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

فصل در اصطلاحات قوانین تصوّر دیوان خواجه حافظ شیرازی رحمة الله علیه. چنانچه میخانه و بتخانه و خمخانه و شرابخانه؛ عالم معنی و باطنی؛ پیر کامل و عارف؛ معانی عشق را گویند که در وادی معارف و حقایق اسرار الهی و انوار فیض نامتناهی بسیار است.

□ ۱۱۲۱ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد من ید عزیز الله بن عبدالرحیم بوقت صلوة العصر بروز شریف آدینه، ماه رجب المرجب سنه ۱۱۲۱ هـ، الهی عاقبت بعافیت

باد. نقل مطابق اصل شد. واللّه اعلم بالصواب. «نستعلیق آمیخته به شکسته، فقط یک برگ.

مُهرکاتب: «عزیز الله بنده درگاه» (گ ۱۸ ب).

همان: بشیر حسین، ۳۱۱/۲؛ مشترک، ۱۶۰۷/۳ [8607]. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3782/749/3

□ در مجموعه 6379 گذشت. با نسخه پیشین سنجیده شود.

حالی پانی پتی، الطاف حسین ← رأفت بهوپالی حزین لاهیجی، شیخ محمدعلی

۱. دیوان حزین لاهیجی

□ دیوان چهارم است با دو دیباچه منشور و نیز فهرست مطلع‌های ترکیب‌بندها و غزلیات. آغاز دیباچه فهرست (چند جمله در ابتدا ندارد)... «اما بعد بنده سپاس‌دار را... سه دیوان مرتب شد... چهارمین دیوان فراهم شده درین سال شصت و یکم زندگانی که شصت و سه از هجرت است، برای ضبط اجزایی که جگر پاره‌هاست و سهولت پیدا... ایراد فهرس مناسب دید»، و این فهرست در ۷ ذی‌قعدة ۱۱۷۸ مقابله شده. آغاز دیباچه دیوان: «افتتاح‌نامه نام‌آوران کیهان خدیو سخن و مفتاح ابواب فیوضات خم‌خانه قدسی»؛ شامل قصاید و غزلیات (آغاز: درین دریای بی‌پایان درین طوفان شور افزا) جمعاً ۱۱۱۲ غزل، ۲۶۵ رباعی، خاتمه به نثر، تاریخ کتابت نسخه ۱۱۷۷ هـ، نستعلیق، اندازه رحلی، بدون برگ شمار.

یادداشت: «شهر محرم‌الحرام تحویل آن را به میرزای عزیز از جان... سعادت‌مند میرزا محمد باقر بن میرزا عبدالواحد بیگ مرحوم نمود. در حین حیات و بعد مالکیت و تحویل این نسخه به میرزا مذکور است. هیچ کس را... نیست، بنابر آن به طریق سند نوشته شد... مرزا مذکور مختار و مالک است. و کفی باللّه شهیدا.» (ظهربه)

Pi VI 155C

1890

□ غزلیات مورخ ۱۱ شوال ۱۱۸۸ و ترقیمه مورخ ۲۲ شوال ۱۱۸۸ هـ، در متن و

حاشیه.

مُهر بر ظهیریه به صورت بیت:

«خوش است مُهرِ کتبِ خانۀ سلیمان جاه

بهر کتاب مزین چون نقش بسم الله»

همان: عبدالله، II/569

Pi VI 155B

1184

□ ۱۲۹۴ هـ، کذات حزین، ترقیمه: «این کتاب مستطاب که در نظر اولی الابصار به منزله کتب سماوی و هر نقطه اش سواد مردمک دیده جان است، به سعی علی قلی صاحب مرة اولی حلیه تصحیح پوشید و کرت ثانی از نظر کیمیا اثر مبارکی ناظم [یعنی حزین] گذشته بود، نقل نموده شد... فی سنه الف و مائتان و اربع و تسعین من هجرة النبویه» (۱۷۶ الف / ب)، همان: عبدالله، II/568

Pi VI 155

941

□ دیوان چهارم اوست با مقدمه حزین نوشته ۱۱۵۵ هـ، شامل ۱۱۷۰ قصیده و غزل و قطعه / رباعی، آغاز (مقدمه): افتتاح نامه نام آوران کیهان خدیو سخن... (دیوان):

غیر نفی غیرت یکتای بی همتاستی

نقش لا در چشم وحدت بین ما الستی

در خاتمه تقریظ محمدالمشهر به.. [محو شده و لاهیجی خوانده می شود] با سرآغاز: ای دانش شگرفان دیده ور، سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۱۹ گ.

شماره 6317 (شیرانی)

۲. هجو کشمیر

در مجموعه 6464 گذشت.

حسن سجزی دهلوی

دیوان حسن سجزی

□ ۱۹۰۵ م، همان: عبدالله، II/361

Pi VI 280

1704

حسن کاشی

شرح هفت بند کاشی: معادن الرضا

شارح: ناشناخته.

همان: مشترک، ۱۵۲۷/۸.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۹۳ گ.

Pi VI 294

1060

- حسن کشمیری، خواجه امیرالدین عرف پکلی وال (م ۱۲۸۲ هـ)

مجموعه:

۱. تحفه احمد

تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ هـ.

مثنوی عرفانی به پیروی مثنوی معنوی است.

آغاز:

حمد بچند خاص ذات پاک را آن که کرد آینه مشت خاک را

همان: مشترک، ۱۲۶۶/۸ - ۱۲۶۵.

□ سده ۱۳ هـ، شاید بخط مؤلف است یا نسخه در دست مؤلف بوده است (ر.ک):

یادداشتها)، نستعلیق جلی خوش، سر لوح زیبا، گ ۱۱۲ - ۱.

یادداشتها: ۱. چون فقیر حقیر امیر سراپا تقصیر عفی عنه که مصنف این رساله که

مسمی به تحفه احمد است، ماه جمیدالثانی ۱۲۶۳ در سفر پنجاب مراجعت نموده

وارد کشمیر شد. این رساله را به خدمت جناب مرشدی شیخ احمد صاحب دام

ظله گذرانیده و حضرت ایشان از ابتدا تا انتها مطالعه فرموده این دو بیت که از

طبع زاد خاطر شریف ایشان است به طریق تاریخ بر این رساله ثبت فرمودند:

تاریخ

شنا و شکر خدا را که باز آمد شاه امیر باو عجب تحفه‌ای باو همراه

بسال دیدن تحفه شمار دار نگاه «شفای درد محبان و عاشقان اله»

۱۲۶۳

(ابتدای نسخه)

۲. تقریظهای منشی میر بشارت علی نایب میر منشی رزیدنسی راجستان و محمد هادی علی متخلص به اشک.

۲. تحفه محمدی

مثنوی عرفانی است.

پس از تحفه احمد (۱۲۶۳ هـ) سروده است و در دیباچه آن از تحفه احمد چنین یاد کرده است:

تحفه احمدی بذوق تمام یافت از فضل ذوالمنن اتمام
آغاز:

ابتدا می‌کنم باسم الله کو پناه منست بیگه و گاه

همان: مشترک، ۱۲۶۷/۸ - ۱۲۶۶؛ در مطبع نول کشور، ۱۲۸۱ هـ چاپ شده است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق جلی خوش، سرلوح زیبا، در نیمه دوم مثنوی عنوانها
نانویس مانده، گ ۱۶۴ - ۱۱۳.

Ppi VI 71
1682

حسینی شیرازی، محمدحسین بن محمدحسن مجتهد اصولی (۱۱۸۴ - ۱۲۴۹ هـ)

۱. اُشترنامه

مثنوی عرفانی است.

آغاز:

باز دلم عاشقی از سر گرفت تا که دیگر پرده از رخ برگرفت [؟]
همان: نسخه‌ها، ۲۶۴۱/۴.

□ ۱۲۳۷ هـ، ترقیمه: «تمه اشترنامه جناب کُهِف الحاج حاجی محمد حسین
بیدالحقیر الفقیر المذنب العاصی محمد اسمعیل شیرازی ۱۲۳۷ هـ»،
گ ۳۸ الف - ۱ ب»

۲. الهی‌نامه: قَسَم‌نامه

مثنوی عرفانی است.

آغاز:

الهی برندان دُردی کشت که مَسْتَنَد از بادۀ بی غشت

همان: نسخه‌ها، ۳۰۳۷/۴.

□ ۱۲۳۷ هـ، ترقیمه: «الهی‌نامه جناب کُهِف الحَاج حَاجی محمد حسین، راقمه

العبد الاقل محمد اسمعیل شیرازی ۱۲۳۷»، شکسته، در هر دو مثنوی در هر صفحه کاتب ده جدول ساخته و ابیات را به طور چلیپا در جدول‌ها نوشته است.

مُهر: ۱. «هست این؟ آن کسی که کند خسرو بد نام ۱۲۳۷» (اول و آخر)

۲. Mahemed Mirza Khusrobeg (?) K.B.Ali (خاتمه)

چون نسخه از منطقه سند به کتابخانه منتقل شده است احتمال می‌دهم که مُهر اول از آن میرزا خسرو بیگ گُرجی مؤلف محک خسروی باشد.

Pi VI 315

2492

حکیم قمی، میرزا محمدسعید (زنده ۱۰۸۳ هـ)

خورشید و ماه پاره

تاریخ تألیف: در زمان شاه عباس دوم (۱۰۷۸ - ۱۰۵۲ هـ).

مثنوی عشقی است.

آغاز:

ای قبله نمای عشق بازی معشوق حقیقی و مجازی

همان: مشترک، ۸۵۲/۷.

□ (۱۲۲۲ هـ)، ترقیمه: «تمام شد کتاب مثنوی تصنیف مرزا محمد سعید، حکیم

شاه عباس والی ایران، به خط بنده کمترین عقیدت... بنده تن شُکهِ رای، قوم

بدهاون، به تاریخ سیزدهم رمضان المبارک سنه ۲، روز پنجشنبه، به وقت یک

پاس روز بلند گردیده، به خیریت تمام به انجام رسانید. محمد اکبر شاه بادشاه

غازی خلدالله ملکه» (۱۲۶ ب).

یادداشتِ خرید: «۸ شوال سنه ۴ از لاله نین سُکھ بر کردی...» (درزیر ترقیمه)
نیز ر.ک: عبدالله، II/371.

Ppi VI 70
1589

حیات،

کلیات حیات

(شامل: دیوان حیات، گلشن حیات، دوازده بند حیات، قطعات تاریخ)
□ ۱۱۶۶ هـ، در مجموعه 6427 گذشت.

حیران دهلوی. اکرام‌الدین (متولد ۱۱۹۱ هـ - زنده ۱۲۳۰ هـ)

فرزند مولوی نظام‌الدین و از اخلاف شیخ عبدالحق محدث دهلوی بود. در علوم معقول و منقول تبحر داشت و پیوسته افاده علوم به طلبا می‌بخشید. حسین قلی خان عاشقی عظیم‌آبادی شرح حال او را در تذکره نثر عشق به تفصیل آورده است (مدخل: حیران، چاپ دوشنبه، ۱۹۸۱ م. ص ۴۱۷ - ۴۰۰) که در هنگام تألیف تذکره مذکور (۱۲۳۰ هـ) هنوز زنده بود. شاید ترجمه‌ای که در نثر عشق آمده از همان تحریری گرفته شده باشد که حیران به مؤلف نثر عشق داده بود (نک: پس از این). مؤلف نثر عشق می‌گوید که مولانا حیران در ۱۲۳۰ هـ از شاهجهان‌آباد به سکندرآباد آمد و با او ملاقات کرد و کتب فقهی مثل حدیقه‌المتقین تألیف ملا محمد تقی مجلسی به او تعلیم داد و

«هرگاه مصروف به تسوید و تألیف مجموعه هذا [نثر عشق] گشتم، جناب مولانا نیز شریک صحبت و ندیم مجلس بوده، اعانت راقم می‌نمودند، بیشتر اوقات واسطه‌الکتابت می‌گشتند... از صحبت و همنشینی راقم که اکثری به ذکر و اذکار شعر و شاعری می‌گذشت نخل طبع معنی بارش گل می‌کرد... اگر چه این فن دون مرتبه آن جناب است... به پاس خاطر راقم با وجود عدم توجه به این طرف و عدم مهارت از سابق، در دو سه ماه دیوانی مختصر عاشقانه و عالی مضامین و مربوط قریب یک هزار و دو صد بیت در سلک نظم کشید و «حیران» تخلص خود قرار داد. بارها روبروی راقم بلا تأمل و تفکر

قلم برداشته دو سه غزل صاف و سُسته در اختلاط و گفتگو انشاء فرموده و خطبه‌ای نیز
مشمول بر سبب تألیف دیوان خود به عبارت صاف و خوب تحریر نموده. «(ص ۴۰۸)

دیوان حیران دهلوی

حیران در دیباچه می‌نویسد:

«تذکره الشعرا مسمی به نثر عشق که مقدار کتابت وی هشتاد هزار بیت درین سال
مذکور تألیف فرموده، الله تعالی غازه شهرت... بر روی حال آن عروس... کرامت کناد...
به یمن صحبت شریف وی [یعنی حسین قلی خان عاشقی مؤلف نثر عشق]... گاهی درین
سن و سال که قریب به اربعین [رسیده] اتفاق غزل پیرایی... نیفتاده بود. چند غزل و ابیات
که قریب یک هزار و دو صد و سی بیت - موافق سال تصنیف - سوی رباعی و قصیده و
واسوخت و غیره اقسام شعر در عرصه دو سه ماه تخمیناً بهم رسید و از بس رمز دانی شوق
در روز و شب چهار چهار و پنج پنج غزل می‌گفتم... به نظر... آن مهر سپهر فضل [حسین
قلی خان]... نیاوردم. هر چند که آنجناب کزات و مزات تأکید می‌کرد که آن را بر روی کار
آرد [کذا: کاغذ آر] تا ابیات و اشعار که مطبوع طبع مشکل بسند بیفتند، انتخاب نموده مع
حقیقت بی‌حقیقت تو در تذکره مؤلفه مذکوره خود درج فرمایم... بلطایف الحیل ازین
معنی پهلو تهی می‌کردم. آخر کار... آر را به طور دواوین متأخرین بر حروف تهجی
جمع نموده به نظر فیض اثر آن جناب... گذرانیدم که به نظر اصلاح مطالعه فرموده آنچه
که بسند خاطر... افتد، از آن انتخاب نموده در تذکره سامی و تاریخ گرامی ثبت فرمایند.»
شامل غزلیات، رباعیات و قطعات تاریخ تعمیر مکانات. این ابیات ازوست:

خماری باده شیراز در سر دارد این «حیران»

الا یا ایها التاقی ادر کاساً و ناولها

او مرید سلسله قادریه بود:

«حیران» چو مرید شاه جیلان هستی از فتنه روزگار والله که زستی

(۵۵ ب)

جدّ خود شیخ عبدالحق محدّث دهلوی را چنین توصیف کرده است:

پیشوای امام عبدالحق مقتدای کرام عبدالحق

سر من جبهه‌سای مرقد اوست دل و جانم غلام عبدالحق

(۵۶ الف)

آغاز: (بعد از دیباچه):

حمدی کنم آن مالکِ مُلکِ دو جهان را آرایش زیور دهم این نطق بیان را

□ سده ۱۳ هـ. در آغاز از دیباچه دو برگ افتاده: «تذکره مسمی به نشر عشق»، نستعلیق، ۵۶ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/420 و مشترک، ۱۲۵۵/۸ که سراینده را دقیقاً نشناختند و شماره کتابخانه نیز بخطا ضبط شده است.

KPi VI 31

2086

خاقانی شیروانی، افضل‌الدین بدیل

مجموعه:

۱. شرح دیوان خاقانی

شارح: محمد بن داود بن محمد بن محمود شادیابادی. سده ۹ - ۱۰ هـ.

در بیاجه می‌گوید:

«شارح این قصاید... محمد بن داود بن محمد بن محمود شادیابادی... چون در علم فضل که شریف‌ترین علمهاست مهارت کامل یافت و بر غوامض معانی دقیق قصاید و اشعار اساتذۀ سلف مطلع گشت، به التماس بعضی از احباب که انیس پرده خلت و جلیس حجره خلوت بودند... شرح ابیات مشکله قصاید و اشعار معضلات دیوان... امام خاقانی که در اشکال شعر مسود گردانید، به عبارتی اسهل و موجز که خواننده را... بر معانی آن اطلاع گردد.»

آغاز:

جوهر زواهر سپاس بقیاس نثار حضرت صمدیت جلت قدرته را سزاوار است.

همان: مشترک، ۵۷/۷.

□ ۱۱۰۴ هـ. ترقیمه: «فی وقت العصر تمت یافت شرح قصیده امام خاقانی رحمه الله علیه کاتبه فقیر پر تقصیر نصیری اهل قبول عبدالرسول»، شامل شرح فقط یک قصیده به مطلع: دل من پیر تعلیم است و من طفل زبانداش، در ابتدای کلمات خاقانی (نک: پس ازین)، ۷ گ، ۲۹ س.

مهر کاتب: «عبدالرسول ۱۱۰۴ هـ» (بعد از ترقیمه)

Ppi VI 25A

1522

۲. کلیات خاقانی

شامل قصاید و ترجیع‌بند و قطعات.

□ ۱۰۹۶ هـ، ترقیمه: «تمت هذه الكتاب بعون الوهاب مسمى بديوان خاقانی تصنيف قدوه شعراى جهان و زبده سخن سنجان زمان، استاد مکمل، حضرت محمد افضل المشهور امام خاقانی شروانی قدس الله تعالی اسراره و مزین الله مقامه فى الجنة مکانه، در روز شنبه، به تاریخ بیست و پنجم شهر مبارک رمضان در سنه یک هزار و نود و شش هجری موافق سنه ۲۹ جلوس میمنت مانوس حضرت اورنگ زیب غازی زادالله تعالی عمره و اقبالهما، به ید خاکپای استاذان و خادم دوستان احقرالناس عبدالرسول بن مولانا شیخ ضیاءالله، ساکن ابراهیم آباد عرف سودهره، رجاء بشمول عواطف کاتب و قاری آن که برای عندالله به دعای سلامتی ایمان این احقرالعباد را از گوشه خاطر عاطر محو نسازند که اجر عظیم از حضرت کریم خواهند یافت بحرمت النبی و آله الامجاد.

گر بهم بر زده بینی خط من عیب مکن

که مرا محنت ایام بهم بر زده بود
و حق تعالی جمله دوستان را جمعیت دهد و به طفیل احدی بنده را نیز که در تمام بی جمعیتی چندین قصیده و ترجیع‌بند و قطعه متعارفه به جهت یادگاری نوشته آمد و عرض از خواننده آن که اگر جایی غلط برآید صحیح نمایند و بر این غریب عیب نهند، زیرا که:

قطعه

من معترضم که کار من جمله خطاست
معدورم از آنکه بر بشر سهو رواست
ای خواجه اگر توان در اصلاح بکوش
در عیب نظر مکن که بی عیب خداست
غفر ذنوبه و ستر عیوبه من دعی سواه فبطله الدعواه.
الهی هر آن کس که این خط نوشت

عفو کن گناهش، عطا کن بهشت»

سپس با همان خط «قابضه عبدالله» که می‌رساند این نسخه را برای او کتابت کرده بود، نستعلیق ریز، محشی و حواشی آن بسیار طولانی و علمی است، کتاب

مأخذ حواشی را ننوشته اما در حاشیه قصیده اول (دل من پیر تعلیم است و من طفل زباندانش) همان شرح شادیابادی (نک: پیش از این) را به گونه حاشیه نوشته است، عنوانها شنگرف، ۲۶۹ گ.
مهرها: ۱. «عبدالرسول ۱۱۰۴» (ترقیمه).
۲. «العتیق عبدالرسول ۱۱۰۱» (ترقیمه).
هر دو مهر از آن کاتب نسخه است.

Ppi VI 25A
1522

۲. انتخاب قصاید خاقانی

آغاز:

یا رب اندر چشم خونریزش چه خوابست آن همه
در سر زلف دلایزش چه تابست آن همه

پایان:

شعر خاقانی او مرائی بود سنگ خون کرده هر که چاک شده

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۷۲ گ.

مهر: مهر مدور در خاتمه که محو شده است.

Ppi VI 25B
1711

۳. تحفة العراقین

مثنوی عرفانی سفرنامه ماندی است.

آغاز:

مائیم نظارگان غمناک زین حقه سبز و مهرة خاک
همان: مشترک، ۴۶/۷.

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق، موریانه زده، آغاز و انجام افتاده، آغاز:

قربانگه و قرب گاه مردان میدان گه و صیدگاه سلطان
انجام: چون داغ بر آفتاب گرواست.

Pi VI 5C
2501

□ ۱۰۲۶ هـ، ترقیمه: «تَمَّتْ الْكِتَابُ بِعِنَايَةِ الْمَلِكِ الْكَرِيمِ الْوَهَّابِ فِي الشَّهْرِ ۱۰۲۶ كَتَبَهُ الْعَبْدُ الْمَذْنُبُ الْحَقِيرُ مُحَمَّدُ بْنُ مَلَأَ مِيرَ غَفَرَ ذَنْبَهُ وَ سَرَّ عِيُوبَهُ.

لکاتبه

چراغ زندگانی گشت تاریک وداع همنشینانست نزدیک
 تمنایبست در جانم ز جانان بامید تمنا چون دهم جان
 نه بهر زاد راه بسینوایی دعایی دارم از یاران گدایی
 ملتمس کاتب بی بضاعت از شفاق مطالعه کنندگان آنست که به دعای خیر یاد
 آورند. نستعلیق، ۱۱۸ گ.
 مَهر: «ان احسن الحسن الخلق الحسن ۱۲۱۰» (ظهریه)
 نیز رک: عبدالله، II/155.

Ppi VI 47
1521

□ ۲۰ رمضان ۱۰۸۳ هـ، عظیم الدین کنبو، برای خواندن برخوردار عبدالله،
 نستعلیق، ۱۱۷ گ.

شماره 6471

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۱۰۰ گ. همان: عبدالله، II/231
 مَهر: «ان ربی علی کُل شیء حفیظ ۱۱۷۵»

Pi VI 5B
2358

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله II/232

Pi VI 5D
2707

شرح:

۳/۱. شرح تحفة العراقین

شارح: عبدالسلام بن شیخ عبدالکبیر.

□ ۱۲۸۴ هـ، خلاصه آن است.

نشانی از عنوان «در صفت قَطَاعِ الطَّرِيقِ»: غولان کمین گشای خونریز، غولان آه
 غول بالضم دیوی که خود را رنگارنگ در نظر نماید و هرچه به ناگاه فرو گیرد
 هلاک کند.

۳/۲. شرح تحفة العراقین

شارح: عبدالغنی [درظهریه نسخه شیرانی: میان عبدالغنی بهکری].
 در دیباچه می‌گوید: در روزگار شاه جهان (۶۸ - ۱۰۳۷ هـ) وقتی عنان اختیار به شاهزاده سلطان مراد بخش تفویض یافت و خدمت دیوانی و فوجداری بر میرزا محمد زمان مقرر شد. او به دلجویی سخنوران و دانشمندان پرداخت و شارح این شرح را نگاشت.
 «تسود این اوراق در هنگامی بود که لیالی آرام برین مستهام به نوعی مظلم و تاریک بود که گاهی ستاره خوشی و اختر خورمی بر فلک فرحت دیده نمی‌شد...»
 شرح ابیات گزیده است، زیرا در عنوان «در صفت قطع الطريق» بیت غول را نیافتم و به جای آن «ناپخته دلی فشرده بی آب...» آمده است.

آغاز:

(مقدمه):

نیایش و نیاز نثار بارگاه پروردگاری که طبقات آسمان.

(شرح دیباچه):

خیر ما اعتصم... خیر مبتداء مضاعف ما مضاف الیه، اعتصم فعل.

(شرح متن):

ماییم... حقه سبز آسمان مهر خاک کنایت از زمین است. سرکیسه عمر گشودن کنایت از صرف کردن عمر است.

□ ۷ شوال ۱۱۴۶ هـ، محمود، بدون مقدمه و شرح دیباچه، نستعلیق، ۵۳ گ. بر ظهریه چنین آمده: «شرح تحفة العراقین میان عبدالغنی بهکری».

شماره 4949/1938 شیرانی

□ سده ۱۲ هـ، روز چهارشنبه، نستعلیق، ۱۵۸ گ.

مهر: «غلام علی رضوی ۱۲۰۰» (خاتمه)

یادداشت خرید: «شرح نسخه تحفة العراقین بقیمت پنج روپیه خریده شد از حضرت آخوند محمد زمان سکنه سکهر» با همان مهر. (ظهریه)

۳/۳. شرح تحفة العراقین

ناشناخته.

□ نشانی از عنوان «درصفت قطع الطريق»: غولان کمین‌گشای خونریز، غول بالضم آنچه مردم را هلاک کند یعنی دیو بیابانی و يقال الغول شیطان... در فرهنگ اداة [الفضلاء] نوشته است و غول با واو فارسی. من نسخه در دست را با نسخه API VI 76 (شرح تحفة العراقین) مقابله کردم. و این دو شرح را با یکدیگر مختلف یافتم. در نسخه API VI 76 بیت نشانی بدین گونه شرح شده است: «یعنی مردم آن ولایت مانند غول بیابانی مُهلک مردم اند و نیز این مردم کمین‌نشین و خونریز هستند و نیز غوغایی.» تاریخ کتابت ۱۰ رجب ۵۲ جلوس عالمگیری (۱۱۱۹ هـ)، آغاز افتاده: هفتم زمین را ببند و آسمانها شکافته شوند تا آسمان هفتم ببند.

Pi VI 5
2883

۳/۴. فرهنگ تحفة العراقین

مؤلف: ناشناخته.

به ترتیب الفبایی.

آغاز:

باب الالف مفتوحه. اصل، بیخ...؛ امر، فرمان؛ اوامر جمع، أخذ، گیرنده؛ اجیر، مزدور؛ آجر، به مزد گیرنده.

□ ۱۲۴۶ هـ. ترقیمه: «تمت تمام شد فرهنگ تحفة العراقین، به دست خط شکسته نمط سید کرم علی ابن سید رحم علی مرحوم ساکن موضع روال، عمله پرگنه کلاتور، به وقت علی الصباح تحریر یافت، سنه ۱۲۴۶ هـ»، نستعلیق، موریانه‌زده، ۲۹ گ.

مهر: «بنده درگاه رحم علی».

همان: بشیر حسین، ۳۱۷/۲؛ مشترک ۱۶۳/۱۴. (نجم‌الرشید)

شماره 3763/73 شیرانی

۴. دیوان خاقانی

□ ۲۳ ربیع‌الثانی ۷ [رقم سنه زیر کاغذ رفته است] سده ۱۱ هـ، محمد شریف، نستعلیق، شامل قصاید و رباعیات، آغاز: مرا دل پیر تعلیم است و من طفل زباندانش، عنوانها شنگرف، ۳۴۴ گ.
یادداشتها: ۱. «من متملکات کمترین ایجاد مرادالحسینی بفرزندى شاه حسن داده شد» (ظهريه).

۲. «کتاب قصیده خاقانی، جمع ۹ جمادى‌الثانى ۱۰۹۴».

۳. «کتاب قصیده خاقانی خرید شد در پشاور در تاریخ چهاردهم ربیع‌ثانی ۱۱۹۲ بقیمت پنج روپيه».

شماره 11172

□ سده ۱۱ هـ، همان عبدالله، II/223

Pi VI 81B
2601

□ سده ۱۲ هـ، همان عبدالله، II/224

Pi VI 81
578

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز:

زبان ثناگر درگاه مصطفی بهتر

که بازگیر سلیمان نکوتر است صبا

انجام:

کسی ماندم جنایت دنیا که روح را

کز یوسفی دیو کشی عصمت منست

در ۲ جلد صحافی شده، مطابق برگشمار قدیم ۴۵۵ - ۳. نیز ر.ک: عبدالله، II/151

KPi IV 22A
2095

□ سده ۱۳ هـ، همان عبدالله، II/222

Pi VI 81A
1210

□ ب ت، نستعلیق، آغاز: دل من پیر تعلیم است و من طفل زباندانش، انجام افتاده: ز بخت... بیدار و خواب دیده است، در ۲ جلد صحافی شده، ۳۳۸ گ. نیز

ر.ک: عبدالله، II/154.

KPi VI 22
2177

۴/۱. شرح دیوان خاقانی

شارح: میرک عبدالوهاب بن محمد حسینی معموری. نگارنده: گلشن بلاغت.
همان: مشترک، ۵۸/۷.

□ ۱۱۰۴ هـ، ترقیمه: «تمت تمام، روز هفتم ماه ذی‌قعدة، روز یکشنبه سنه ۱۱۰۴ به خط فقیر میر حسن حسنی ابن مرحوم سید محمد حسین شرح دیوان خاقانی مؤلفه میرک عبدالوهاب معموری. این شرح عدیل ندارد. از روی نسخه میان عبدالؤمن ولد مرحوم ملأ عبدالغنی بهکری نقل کرده شد.» نستعلیق، آغاز: دل من پیر تعلیم است و من طفل زبانداش... در بحر هزج مثنوی سالم بر وزن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن. ۱۲۹ گ. ۳۲ س. همان: بشیر حسین، ۴۴۸/۳. (نجم‌الرشید)

شماره 4474/1424 شیرانی

۴/۲. شرح دیوان خاقانی

شارح: محمدبن داود شادیابادی.

□ گزیده شرح است، ۱۱۹۲ هـ، همان: عبدالله، II/229

Pi VI 20B
1882

□ ۲۱ رجب ۱۳۲۱ هـ، ترقیمه به زبان اردو: «تمت هذا الكتاب بعون الله الوهاب كتاب هذا بتاريخ اکیسویں رجب ۱۳۲۱ هـ ختم هونی. بقلم برکت علی مع محمد نظیر تونکی، نستعلیق خوش، ۴۳۹ گ، ۱۵ س. همان: بشیر حسین، ۴۴۸/۳، در مشترک نیامده است. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5640/2317

□ اطلاعات بشیر حسین، ۴۴۹/۳ و مشترک، ۵۷/۷، بدین‌گونه تصحیح و تکمیل می‌شود: نام کاتب ابو عبدالحمید محمد، نستعلیق خام، ۱۶۱ گ، ۱۵ س. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3932/880

□ همان بشیر حسین، ۴۴۹/۳ و مشترک، ۵۸/۷، نستعلیق، ۳۹ گ. برگ دوم در
آخر نسخه صحافی شده است. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5654/2333

خسرو دهلوی، سیف‌الدین محمود

۱. بقیه نقیه

□ سده ۱۱ هـ، بر ظهیریه یادداشتی «دیده شده ۲۹ صفر ۱۲۱۳ هـ»، همان:
عبدالله، II/338.

Pi VI 40A
1010

۲. شرح بیت امیر خسرو دهلوی ناشناس.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9865 گذشت.

۳. خزائن الفتوح

آغاز:

الحمد للفتح الذى فتح خزائن الفتوح.

همان: مشترک، ۳۹۱/۱۰.

□ ۱۰۱۲ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه خزائن الفتوح به دستخط اضعف
العباد... (محو شده) من تصنیف امیر الفضلا حضرت امیر خسرو دهلوی به
تاریخ بستم جمادى الثانی ۱۰۱۲ هجرى مطابق سنه؟ جلوس محمد اکبر پادشاه
غازی به مقام شاهجهان آباد تحریر یافت»، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف،
۱۱۷ گ. نیز ر.ک: عبدالله، I/67 که تاریخ کتابت را ۲۰ جمادى الثانی ۱۲۲۹ هـ،
خوانده است.

Ppe II 18
1559

۴. دول رانی و خضر خان

تاریخ تألیف: ۷۱۵ هـ.

همان: مشترک، ۳۴۷/۷.

□ ۹۱۷ هـ، همان، عبدالله، II/356

Pi VI 89A
880

□ سده ۱۲ هـ، همان، عبدالله، II/357.

Pi VI 89D
826

□ ۱۲۸۸ هـ، همان عبدالله، II/360

Pi VI 89C
1680

□ (۱۳۱۵ هـ) / ۱۸۹۷ م، نستعلیق، ۱۱۰ گ. ر. ک: عبدالله، II/255.

KPi VI 30
2098

۵. دیوان خسرو دهلوی

□ ۸۲۲ هـ، در مجموعه Pi VI 40 گذشت.

۶. شیرین و خسرو

□ ۹۵۳ هـ، همان: عبدالله، II/344.

Pi VI 189A
1760

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/345.

Pi VI 189B
1761

۷. عُزَّة الكمال

□ عبدالله، II/335 خط آن را تعلیق هندی / خط بهار متعلق به سده ۸ هـ دانسته

است. امامه نظرم نسخه به خط رقاع است و کهن تر از همه نسخه‌های دستیاب

عُزَّة الكمال است.

Pi VI 40B
2037

□ ۹۸۲ هـ، ترقیمه: «تمت هذا الكتاب... [با حذف نام] الفقير الحقير كاتب المذنب شيخ مجيب هذا ساكن شهر البهر حضرت دهلي حرسها الله عن الحادثات في تاريخ شهور عشرين و تسع يوم ذى الحجه سنه اثنا و ثمانين و تسعمائه، نستعليق، سرلوح، ۲۱۷ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/230.

Ppi VI 54
1597

۸. قران السعدين

□ ب ت، سده ۱۲ هـ، نستعليق، كامل.
مُهرها: ۱. «سيد نادعلي ۱۱۳۵» (ظهيره)
۲. «مظهرالعجايب نادعليا ۱۱۳۵» (ظهيره)
يادداشت: «اين كتاب بتاريخ شانزدهم رمضان المبارك بروز جمعه بقيمت هشت آنه بنده درگاه سيد ناد علي خريد نموده.» (ظهيره)

شماره 11090

□ ترقیمه: «۱۴ شعبان ۹۹۶، محمد عبدالوهاب ابن سيد عبدالحليم حسيني القادري، در پرگنه راتنه، از كتاب مير سيد مخدوم جهانيان مسوده کرده شد به اجازت ايشان.»
يادداشت ظهيره: «... ملك كتبه... حسيني القادري غفر ذنوبه و ستر عيوبه ابتدای اين كتاب في شهر جمادى الآخر سنه ۱۵۰۹۹۶ بتاريخ.»
مهر: «كنهيا لعل ۱۲۶۸» (ظهيره).
همان: عبدالله، II/348.

Pi VI 14C
1677

□ ۱۲۱۳ هـ، در ترقیمه آمده: «بنده درگاه متصدی دفتر خالصه شریفه» در حویلی خانه بتاری به کوچۀ جیون داس راهوکهری کپور.
همان: عبدالله، II/351.

Pi VI 14D
1687

۸/۱. شرح قران السعدين
شارح: عیوض رای مسرت.

تاریخ تألیف: ۱۲۲۱ هـ.

گفت هاتف ز غیب تاریخش «شرح انشراح جان افزای»

آغاز:

حمد خسروی - که خسرو معنوی را خسرو زمین سخن ساخته - بر زبان می‌رانم.

(شرح):

شکر فعلی که از تعظیم منعم خبر دهد خواه بزبان.

همان: مشترک، ۳۴۶/۷.

□ ۵ جمادی الاول ۱۲۶۱ هـ، نستعلیق، ۲۲۵ گ.

شماره 6212 (شیرانی)

۸/۲ . شرح قران السعدین

شارح: نور محمد مدعوبه نورالحق مشرقی دهلوی.

□ ۱۱۲۶ هـ، همان: عبدالله، II/352

Pi VI 14BA

1121

□ ب ت. یادداشت به جای ترقیمه: «شرح قران السعدین از شیخ نور الهی در ملک

نور محمد ولد محمد حسن ابن حافظ احمد کلام الله نواسه خلیفه محمد دایم

مرحوم جالندهری». همان عبدالله، II/355

Pi VI 14F

2582

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۹۸ گ. بدون دیباچه، آغاز: شکر گویم... شکر کاری

کردن که از وی تعظیم، انجام افتاده، تا بیت:

هر شاه که آن نیت خود راست کند

یابد ز خدای هر چه درخواست کند

Pi VI 14G

2615

□ تکمیل شده در ۱۲۶۹ هـ، همان: عبدالله، II/354

Pi VI 14B

936

۹. مطلع الانوار

□ ۱۴ محرم ۱۲۷۶ هـ، نستعلیق، موریانه‌زده، ترقیمه: «به اتمام رسید نسخه مبارک و مفید گنجینه اسرار یعنی مطلع الانوار، به روز پنجشنبه، به تاریخ چهارم شهر محرم ۱۲۷۶ موافق بیستم ماه بهادون سمت... (موریانه‌زده) منقول است از نسخه مرقومه میان غلام قادر مرحومه [کذا] ساکن موضع وارث کوت، و اوشان منقول کرده از نسخه مرقومه میان محمد حسین مرحومه [کذا] ساکن موضع گاجر گوله که از چندین... (موریانه‌زده، ولی ظاهراً کلمه «نسخه» را داشته) به صحت رسانیده بودند. اغلب که این چنین نسخه صحیحه کمیاب باشد. واللہ اعلم بالصواب. راقم این رقیمه فقیر فقیر پُر تقصیر غلام حسن... به جهت خواندن خود به قلم کژمژ رقم تحریر یافت.» محمد حسین ساکن گاجر گوله (م ۱۲۲۵ هـ) همان کسی است که وقایع بنون را سروده است (مشترک، ۱۲۶۲/۸) و کاتب نیز بوده و از آثار کتابت شده اوسبحة الابرار، مجمع الصنایع، تحفة الاحرار و گلستان و غیره در شریف التواریخ، ج ۳، حصه ۴، ص ۱۴۸ - ۱۴۶ معرفی شده است.

شماره 9246

۱۰. هشت بهشت

□ هائ ۱۹۱۴ ب، پنڈت دیوارام بیحه پرمانند ساکن کوتله قلعدار،

همان: عبدالله، II/347

Pi VI 76
519

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/346

Pi VI 76B
1690

خواجو کرمانی

۱. انتخاب دیوان خواجو

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

۲. ترجیع بند

□ ۱۱۱۳ هـ، در مجموعه 6717 گذشت.

خیام نیشابوری

رباعیات خیام

□ ۱۲۹۴ هـ، در مجموعه Pi VI 183 گذشت.

درد دهلوی، خواجه میر محمد

دیوان درد

دیوان اشعار فارسی و اردو است. ازوست:

ز دست گردش افلاک درد از پا نمی‌افتم

مقابل کی شود پیر فلک بختِ جوانم را

آغاز:

ز بس فیض سخن روشن کند هر جا بیانم را

سزد بر سر دهم جا شمع سان عضو زبانم را

□ ۱۲۰۸ هـ، در مجموعه Pi VI 64A گذشت.

□ ۱۲۴۴ هـ، ترقیمه: «تمام شد دیوان خواجه میر درد مرحوم مغفور، به تاریخ

بیست و یکم شهر جمادی‌الآخر ۱۲۴۴ هـ، از دست احقرالعباد محمد الهی

بیگ؟»، نستعلیق، دیوان فارسی گ ۱۴ ب - ۱ ب، دیوان اردو، ۹۱ الف - ۱۵ ب.

یادداشت: «حساب تنخواه [کذا: تنخواه] محمد باقر از سرکار نادر میرزا صاحب» با

تاریخ ۱۲۶۵ هـ (ظهریه).

Aui VI 50

546

□ [۷۷ - ۱۲۷۶ هـ] ۱۸۶۰ م. آغاز: ز بس فیض سخن، همان: عبدالله، II/577.

Pi VI 64

568

□ ب ت، نستعلیق، شامل غزلیات، مخمسات، رباعیات، قطعات، ۸۶ گ.

دیارام برهمن کشمیری

شاگرد منسا رام رینه برهمن کشمیری بود. در عبدالله II/584 نام استاد او بخطا «رازدان» آمده است. این در واقع صفت اوست «رازدان عالم بطون». (دیباچه دیوان دیارام).
قیاس شود با پنڈت داتا رام برهمن کشمیری که در دربار میرزا جوان بخت بهادر و خورم بخت بهادر بود و شرح حال او در تذکره کشمیری پنڈتان موسوم به بهار گلشن کشمیر، اله آباد، ۱۹۳۱ م، ج ۱، ص ۱۲۴ آمده است.

دیوان دیارام: سفینه درد

با دیباچه شاعر که در آن می‌گوید:

«پنڈت دیارام برهمن کشمیری که چندان از علم فارسی بهره نداشتیم» و باز می‌گوید:
«چون وافر البضاعت نبودم که غزلی را به غزلی پیوسته دیوانی و حکایت را به حکایتی بسته داستانی ترتیب دهم، لهذا آنچه گوهر و صدف و دُر و خزف از بحر مواج طبع بر کنار دست و زبان آمده به همان نهج در دُرچ بیاض دُرچ گشت و سفینه درد مسمی گردید.»
مجموعه غزلیات است. و در خاتمه داستان راجه و سرتهه است.

آغاز (دیباچه):

اولاً سجداً میکنم به خدا کو به حکمش ظهور ارض و سما
... می‌گوید کمین تر از کمین بندگان رب العالمین.

آغاز (دیوان):

خدایا چه‌ای چون ندانم ترا بجُز وصف تو من چه خوانم ترا

□ همان عبدالله، II/584

دیده مغول، آغر خان بهادر ترک جنگ (م ۱۱۶۰ هـ)

فرزند کوچک امام قلی مخاطب به آغر خان بزرگ، از قوم ترکمان، پدرش از امرای

شاهجهانی بود. بعد از فوت پدرش جای او را گرفت. در سلطنت محمدشاه به منصب پنج هزاری و داروگی گرز برداران ممتاز شد. و بعد از آن به صوبه‌داری کشمیر سرافراز گردید. محمدعلی خان متین تذکره حیات الشعراء را به نام او معنون کرده است. در رمضان ۱۱۶۰ ه در شاه جهان آباد درگذشت.

ر. ک: مردم دیده، ۱۶۴ - ۱۶۳. تاریخ محمدی. ۱۳۷ به نقل از حواشی تذکره شعرای کشمیر (اصلاح). ۳۵۸ - ۳۵۶. تذکره شعرای کشمیر (راشدی). ۱ / ۲۴۸ - ۲۴۳ که از تمام منابع نقل قولها را یکجا جمع کرده است: فرهنگ سخنوران، ۱/۳۴۷ با خطای در ضبط نام «اعز». نسخه‌ها، ۲۳۲۹/۳ نیز نامش را درست ضبط نکرده است.

دیوان دیده

شامل غزلیات، رباعیات، فردیات. در نسخه ما در برگ ۱۷۵ ب پس از اتمام غزلیات این عنوان را دارد:

«بعد اتمام غزلیات شروع رباعیات و فردیات و مثنویات و رقعات نشر که به اکثر عزیزان به تقریب نوشته شده، چنان چه به دفعات مرقوم قلم شکسته رقم می‌گردد. من الله الاستعانة.»

ولی در نسخه ما مثنویات و رقعات او نیامده است. نشرهای او در کلیات دیده، نسخه کتابخانه سلطنتی، تهران ۳۱۳ (ف ۶۴۳) آمده است.
آغاز:

بود افلاک دود خرمن از خود رمیدن‌ها زمین باشد غبار توسن در خود رسیدن‌ها

□ سده ۱۲ ه. نستعلیق خوش و پاکیزه، سرلوح، در حاشیه نیز اشعارش آمده است، ۲۶۲ گ.

شماره 10427

رازی، عاقل خان، علی‌عسکر خوافی

۱. مرقع

همان: مشترک، ۷/۸۷۸

□ ۱۱۲۰ هـ، ترقیمه: «صورت اختتام یافت کتاب مرفع تصنیف عاقل خان، چهارشنبه، بیست و یکم ماه صیام سنه یک هزار و یک صد و بیست هجریه نبویه موافق سنه دو از جلوس خلافت پادشاه ظلّ الله محمد معظم بهادر شاه طال الله ظلال جلاله و افضاله در قصبه برگنه موهان، سرکار لکهنو، صوبه اوده، مالکه و کاتبه دیانت رای ولد نتهمل داس بن کوکل، من قوم کایت ملقب به لقب سندهه ساکن قصبه مذکور، نستعلیق، ۱۰۷ گ.

Pi VI 19
5382

□ نستعلیق افغانی، نسخه کامل.

شماره 12963

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Ppi VI 58 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، ۹۶ گ.

Pi VI 302
1881

۲. مهر و ماه

آغاز:

خداوندا چه غم خود ...

همان: مشترک، ۸۸۰/۷.

□ ۱۱۶۴ هـ، در مجموعه 6524 گذشت.

□ ۷ کتک، بدون سال، سده ۱۳ هـ، نام کاتب ناخوانا، نستعلیق، نسخه کامل.

Pi VI 164A
5416

رأفت بهوپالی، محمد عبدالرؤف

مرثیه سرسید احمد خان

مؤلف: محمد عبدالرؤف «رأفت» بهوپالی و الطاف حسین «حالی» پانی پتی. به اردو و فارسی. در سوگ سرسید احمد خان. (م ۱۳۱۵ هـ)

□ گ ۶ ب - ۱، سپس کتاب ازواج مطهرات، به اردو.

شماره 8961

رایج سیالکوتی، میر محمد علی (م ۱۱۵۰ هـ)

دیوان رایج سیالکوتی

دکتر محمد سرفراز ظفر این دیوان را بر اساس همین نسخه تصحیح و چاپ کرده است. از انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، اسلام آباد، ۱۳۷۵ ش.

□ همان: عبدالله، II/570.

Pi VI 239
1810

رفیق، ملا

۱. بحر طویل

۲. مثنویات

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

رنگین، سعادت یارخان

۱. حدیقه رنگین

تاریخ تالیف: ۱۲۳۶ هـ.

چو تاریخ جستم ز پیر خرد بگفتا: «قلم بندش نورتن»

= ۱۲۳۶

دیوان فارسی اوست شامل غزلیات، رباعیات، مطلعات، قطعات تاریخ معاصران و وقایع معاصر و «تاریخ وفات خود که از عجایب است» (۴۷ الف - ۴۶ ب). در آن قطعه می‌گوید: به هزار و دو صد و یک پنجاه گردود کشتی حیات تباہ

مخمسات، مربع، مثلث، تضمین.

آغاز (قصید) در مدح صوفی الله یار

بسنده خاص کبریایی تو فخر مردان پارسائی تو
آغاز (دیوان):

شنیدم ساقی کوثر توئی... دلها

ز بی آبی که هستم تشنه‌ای حلال مشکلها

□ ۱۲۴۶ هـ، ترقیمه: «تمام شد نسخه نهم نورتن رنگین انتخاب دیوان فارسی که مشهور به دیوان حدیقه رنگین است تصنیف سعادت یارخان رنگین پسر محکم الدوله اعتقاد جنگ طهماس بیگ خان رومی در شهر مانده در بُندیل کهنه، در عهد محمد اکبر شاه پادشاه سنه ۱۲۴۶ از دست نواب یارخان به اتمام رسید.» (۵۷ الف - ب)، نستعلیق، گ ۵۷ ب - ۲ الف. یادداشت: «نسخه نهم نورتن رنگین نسخه دیوان فارسی که مشهور به دیوان حدیقه رنگین است» (ظهریه).

۲. دیوان دویم بیخته

تاریخ تألیف: آغاز ۱۲۱۵ هـ، انجام ۱۲۲۵ هـ.

در دیباچه آن اسامی تالیفات خود را با ضبط تاریخ تألیف آورده است:

دیوان اول ریخته (۱۲۱۵ هـ)، دیوان دویم بیخته، دیوان سوم آمیخته (هزلیات)، دیوان چهارم انگیخته، مجموعه این چهار دیوان را به چارعنصر رنگین موسوم کرد؛ دیوان رنگین دیوان فارسی (آغاز ۱۲۳۵ هـ) که به پنجه رنگین موسوم شد. اخبار رنگین و مجالس رنگین را پس از ۱۲۳۵ هـ نوشت و به هشت بهشت رنگین مخاطب کرد؛ نورتن رنگین (۱۲۳۹ هـ) حکایات متفرقه به نظم. دیوان بیخته، دیوان اشعار اردوی وی است.

ر.ک: تفصیلی فهرست مخطوطات متفرقه پنجاب پبلک لائبریری، لاهور، ۴۰ که نسخه‌ای از این دیوان را نشان داده است؛ صابر علی خان: سعادت یارخان رنگین، لاهور، ص ۲۲۹ برای فهرست کامل تالیفات رنگین.

□ ۱۵ رمضان ۱۲۴۶ هـ، نستعلیق، گ ۱۴۴ - ۵۹ الف.

زخمی، راجه رتن سنگھ

دیوان زخمی

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/594.

Pi VI 221
1022

زلالی خوانساری

۱. گزیده ۶ مثنوی او: محمود و ایاز، شعله دیدار، آذر و سمندر، ذره و خورشید، سلیمان‌نامه، میخانه.

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi VI 11 گذشت.

۲. شعله دیدار

□ ۱۱۶۴ هـ، در مجموعه 6524 گذشت.

۳. محمود و ایاز

□ ۱۱۵۳ هـ، همان: عبدالله، II/479 با لغزشی در چاپ شماره کتابخانه.

Pi VI 71A
810

□ ۱۱۶۴ هـ، در مجموعه 6524 گذشت.

□ [۸۷-۱۲۸۶ هـ] ۱۸۷۰ م، منوهر لعل ولدشکر لعل کایتھ ماتهر، ساکن کول، محلّه قانونگویان، همان: عبدالله، II/480.

Pi VI 71
517

□ ب ت، همان: عبدالله، II/481.

Pi VI 71B
1498

زیرک، گوبندرام

هجو حزین لاهیجی

□ در مجموعه 6464 گذشت.

سالم کشمیری، محمد اسلم

دیوان سالم

□ سده ۱۲ ه. همان: عبدالله، II/550 با خطای در شماره ثبت.

Pi VI 166

سحابی استرآبادی

رباعیات سحابی

□ ۱۲۹۴ ه. در مجموعه Pi VI 183 گذشت.

سزور لکهنوی، پنڈت لچھی رام

در زمان آصف‌الدوله (۱۲۱۲ - ۱۱۸۸ ه) از کشمیر به آوده رفت و در زمان سعادت علی خان (۱۲۲۹ - ۱۲۱۲ ه) در همانجا وفات یافت. او نایب میر منشی سرکار آوده و وکیل رساله قندهاریان بود. در همان رساله. افسری و جوانی به نام حبیب الله خان فرزند عبدالرحمان خان بود که سرور با او عشق می‌ورزید و اکثر غزلیات در تعشق او می‌سرود. در شعر تحت تأثیر حافظ شیرازی است.

ر.ک: گلستان سخن تألیف قادر بخش صابر دهلوی. به تصحیح خلیل الرحمان داودی، لاهور، ۱۹۶۶ م. ج ۲، ص ۱۳؛ مقاله پنڈت برج نراین چک بست کشمیری در مجله کشمیر درین، ج ۳، ش ۹، سپتامبر ۱۹۰۵ م.

دیوان سرور لکهنوی

شامل غزلیات (۳۰۰ غزل)، ترجیع بند (۱)، مثنوی، یک قصیده در مدح حبیب‌الله خان محبوب خود، مخمسات، این بیت ازوست:
 سر فرو کرد مرا در غم هجران سرور
 نازم این اشک جگر گون چه اثر پیدا کرد
 آغاز:

به تحریر آورم گرانمایه بیتابی دلها نویسد خامه جای مد بسم الله، بسملها

□ [۱۲۴۰ هـ] / ۲۷ مه ۱۸۲۵ م، منسارام، به فرمایش منشی داتارام کول.

شماره 7566

□ ۱۳۲۶ هـ، ترقیمه: «الحمد لله امروز که بست و هفتم ماه رمضان المبارک ۱۳۲۶

هجری قدسی مطابق بست و پنجم ماه اکتوبر ۱۹۰۸ است، این دیوان پنڈت لچپی رام سرور از نسخه کهنه و کرم خورده به کتابت آمد. اصل منقول عنه بسیار غلط بود، تا هم احقر بر [در] وقت نقل برداشتن در این نسخه اهتمام صحت بسیار به کار برده و در اشعاری که در اصل ناقص بودند تکمیل صورت نه بست. ان شاء الله هر گاهی که نسخه دیگر کامل و صحیح به دست خواهد آمد اصلاح اغلاط و تکمیل اشعار ناقص کرده خواهد شد. چون در اکثر صفحات اصل منقول عنه جاهای خالی گذاشته‌اند ازین رو می توان گفت که شاید مسوده مصنف باشد مگر افسوس که در اصل منقول عنه سال کتابت از بد احتیاطی صحاف از صفحه کتاب زائل شده و صرف لفظ تاریخ «بست و دوم» و نام کاتب «بینی پرشاد کول عرف نراین داس» باقی مانده. والسلام الاحقر محمد علیم الدین عفی عنه متوطن سُهنه، ضلع گورگانوه، متعلقه کمشنری دهلی، الحال مقیم جی پور باغ باجی [صاحب]، بوجه ملازمت.» (۸۲ الف)، سپس کاتب به عنوان «تذکره حالات مصنف این دیوان» مطالبی از تذکره گلستان سخن و خلاصه ترجمه فارسی مقاله برج نراین چکبست (نک: پیش از این) که به اردو بوده، نوشته است با تاریخ ۲ ربیع الاول ۱۳۲۷ هـ / ۲۵ مارچ ۱۹۰۹ در جلی پور، نستعلیق، برخی ابیات نیمه نویس، ۸۴ گ.

KPi VI 34

سعدی شیرازی

۱. بوستان

□ سلخ صفر ۱۱۳۸ هـ، عطاء الله قادری، نستعلیق، محشی، نسخه کامل.
شماره 13271

□ سده ۱۲ هـ، آغاز و انجام افتاده، ۱۰۹ گ.
شماره 6698

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، در آخر اندکی افتاده، تا آغاز باب ۱۰، ۱۴۵ گ.
شماره 6531

□ سده ۱۲ هـ، آغاز افتاده: به نعمت نبایست پروردنش، نستعلیق.
شماره 11261

□ ۲۶ شعبان ۱۲۴۶ هـ، نستعلیق جلی، سرلوح معمولی، ۲۱۲ گ.
Ppi VI 35A
1573

□ ۲۷ ربیع الاول ۱۲۴۷ هـ، ترقیمه: «بعون ایزد مَنان کتاب بوستان... دستخط فقیر غلام قادر ابن میان امام بخش مرحوم ساکن موضع پانڈوکی چته عمله پرگنه بچہ چته تحریر به تاریخ بیست وهفتم ماه ربیع الاول ۱۲۴۷ هجری محمد رسول الله بجهت پاس خاطر شهریار نورالابصار طول عمرها». پانڈوکی در ضلع گوجرانوالا (پنجاب) واقع است، نستعلیق، ۱۶۳ گ.

شماره 11075

□ سده ۱۳ هـ، نسخه طلبگی و بدخط، محشی، کامل.

شماره 11057

□ با زیرنویس اردو، آغاز و انجام افتاده، ۱۴۲ گ.

Pi VI 12A
786

شرح و فرهنگ:

۱/۱. شرح بوستان

شارح: عبدالواسع هانسوی.

□ ۱۲۴۰ هـ، نستعلیق، موریانه زده، نسخه کامل.

شماره 9229

۱/۲. فرهنگ بوستان: گلدسته

مؤلف: کریم دادگجراتی.

همان: مشترک، ۱۴/۱۵۰

۸ شعبان ۱۱۵۹ هـ، غلام حسین، نستعلیق، موربانه زده، ۵۸ گ، ۱۲ س. همان:
بشیر حسین، ۲/۳۱۹. (نجم الرشید)

شیرانی 3498/474

۱/۳. فرهنگ بوستان

مؤلف: ناشناخته.

آغاز: باب الالف. الا: دانا و آگاه باش؛ املا: نوشتن.

همان: مشترک، ۱۴/۱۵۲.

ترجمه: «تمام شد فرهنگ بوستان من ید عزیز الله سنه ۱۱۱۹»، در مجموعه،
گ ۱۹ الف - ۳۴ الف و ۵۱ الف - ۵۹ ب، نستعلیق شکسته آمیز، مهر: «میان خان
۱۲۴۰». همان: بشیر حسین، ۲/۳۱۷. (نجم الرشید)

شیرانی 3782/749/2

۲- دیوان سعدی شیرازی

نسخه بسیار کهن و قابل توجه سده ۸ هـ، نسخ، شامل غزلیات، دال را با نقطه
ذال نوشته، مثلاً:

مرا راحت از زندگی دوش بود که ان ماه رویم در اغوش بود
(مدهای الف را ندارد)، آغاز و انجام افتاده، اولین غزل در ردیف دال: کئی برست
این گل خندان و چنین زیبا شد؛ آخرین غزل در ردیف یاء: عمری بسوی یار
کردیم انتظاری، ۳۶ گ، نسخه اهدایی اخلاف دکتر شیخ محمد اقبال استاد
دانشگاه پنجاب. دوست دانشورم دکتر معین نظامی برای امتحان چند برگ این
نسخه را با غزلیات سعدی چاپ محمد علی فروغی مقابله کرده و اختلافات فاحش
دریافته است.

شماره 8935

□ سده ۱۲ هـ. نستعلیق ایرانی، آغاز: آن حسن بین که رویی بپوشیده ماه را، انجام افتاده در دریفی: چون باز دگر باید پرداخت به ناکامی.

شماره 8931

۳. کریم

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش جلی قلم، در وسط آخرین بیت نقاشی چهره سعدی که به جوانی پند می دهد، هر صفحه ۵ سطر، ۴۴ گ.

شماره 6391

□ ۱۳۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 228 گذشت.

۴. کلیات نثر و نظم سعدی شیرازی

□ ۸۲۹ هـ، فهرست محتویات آن به تفصیل در عبدالله، II/318 آمده است. من در اینجا فقط ترقیمه اش را نقل می کنم: «تمام شد دیوان املاح الشعراء، افضل السالکین، ناصح الملوک و السلاطین، افصح المتکلمین، زبده العارفین، شیخ مصلح الدین شرف المعروف بسعدی رحمة الله علیه در عهد خلافت بندگی حضرت سلطان سلاطین، قهرمان الماء والطين، ظل الله فی الارضین، حافظ بلاد الله، ناصر عباد الله... خلیل الرحمان، مغیث السلطنه والذین ابوالفتح ابراهیم سلطان - خلد الله ملکه و سلطانه و اوضح علی العالمین برّه واحسانه - بارشاد جناب مخدوم و استاد، یگانه زمان و هنرمند جهان خواجه غیاث الدین محمد - فرج الله مدّ ظلّه - علی یدالعبد مظفر بن عبدالله - اصلح الله شأنهما - در شهور سنه تسع عشرین ثمانمانه. والحمد لله رب العالمین والصلاة علی رسوله محمد و آله و صحبه اجمعین وسلم تسلیما ابدأ کثیرا. م»

Pi VI 38D
1866

□ شامل رساله در نصایح ارباب مملکت، رساله ملک شمس الدین، قصاید نازی، گلستان، بوستان، (با تاریخ ۱۰ شوال ۱۰۸۱۰) [کذا: ۱۰۸۱]، طیبیات (مورخ محرم ۱۰۸۰۱/کذا: ۱۰۸۱)، خواتیم، غزلیات قدیم، مفردات، نستعلیق، ۷۸۰ ص.

شماره 13408

سقا بخارایی، بهرام

دیوان سقا بخارایی

□ ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۲۱۹ هـ، نام‌کاتب محو شده، دهلی، ۱۴۵ گ. مهر: «کریم خان سُرّابن ساکن جهجهر ۱۲۵۵» (۱ ب، ۱۴۵ ب).

شماره $\frac{\text{Pi VI 25}}{2738}$

سلطان محمد بن سید خواجگی حسنی

لوازمه نماز

بحر طویل.

□ ۱۲۲۰ هـ، در مجموعه 6881 گذشت.

سلطان ساوجی، خواجه جمال‌الدین (م ۷۷۸ هـ)

دیوان سلمان ساوجی

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/376 بر ظهريه یادداشتی مورخ ۱۵ شوال ۱۰۳۷ هـ دارد.

شماره $\frac{\text{Pi VI 182}}{639}$

□ ۱۲۵۹ هـ، در مجموعه Pi VI 325 گذشت.

سنایی غزنوی

۱. حدیقه الحقیقه

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/200.

شماره $\frac{\text{Pi VI 4F}}{2122}$

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، با دیباچه محمد بن علی الرفا (چنان است نام او در نسخه ما)، در آخر افتادگی دارد (فی الصدق و العدل):
مدتی گردِ عقل در گردد گرچه باشد پسر، پدر گردد
۲۳۱ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/37.

Ppi VI 26A
1588

□ اصل نسخه متعلق به سده ۱۱ هـ، دیباچه و برخی برگهای وسط و آخر با خط جدیدتر تکمیل شده مورخ یکم رمضان ۱۲۹۷ هـ، کاتب آن هندی بوده چنان که در حکایت «التمثیل فی زاهد السوء» در توضیح کلمه «بوق» در حاشیه می نویسد: «بوق بالضم کروهایی که بزبان هندوی بهیر گویند» با حواشی مفصل و دیباچه‌ای موسوم به مرآت الحقایق نگاشته عبداللطیف عباسی گجراتی،
۳۲۶ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/140.

Ppi VI 26B
1565

□ ب ت، همان: عبدالله، II/202

Pi VI 4G
1935

انتخاب حدیقه الحقیقه از عطار.

□ در مجموعه Ppi VI 61 گذشت.

۲. طریق التحقیق

□ «مقابله نموده شد، سنه یک هزار و یک صد و نه و چهل هجری» [کذا] همان:
عبدالله، II/206 به نام طریقه الحقیقه.

Pi VI 219
620

ناشناخته

سؤالات شیخ آذری: قصیده رانیه

□ در مجموعه Pc IV 43A گذشت.

سهیلی

انتخاب دیوان سهیلی

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

- سیراب، جُگل کِشُور

دیوان سیراب

دیوان فارسی و اردو.

□ ۱۳۱۸ هـ، بخط شاعر، همان: عبدالله، 11/609.

Pi VI 287
1854

شاه، مُلا شاه بدخشی

۱. رباعیات و شرح رباعیات مُلا شاه بدخشی

منن و شرح از خود مُلا شاه.

آغاز:

در شرح آمد چهار عنصر ظاهر

تا نافت بر آن چهار نور باهر

ر. ک: تأثیر معنوی ایران در پاکستان. گردآورنده جعفر قاسمی، لاهور، ۱۹۷۱ م، ص ۴۹-۵۰.

□ ۱۱۸۶ هـ، ترقیمه: «این نسخه کتاب شرح رباعی تصنیف عارف بالله حضرت مولانا شاه از فقیران حضرت قطب زمان میان میر صاحب جیو رحمة الله علیه به موجب ارشاد... [حذف القاب] حضرت شاه صاحب شاه صدرالدین سلمه الله تعالی کتبه بنده مدیر بارگاه... [حذف القاب] سید عبدالقادر بادشاه محیی الدین جیلانی قدس سره العزیز، به دستخط غلام نبی قادری به اتمام رسید، به تاریخ بیست و دویم شهر شعبان المعظم ۱۱۸۶ هجری مقدس معلی روز چهارشنبه» گ ۳۰۹-۱.

Api XI 59
4504

۲. مثنویات مُلا شاه بدخشی

۱. ولوله (گ ۱ ب - ۵۴ الف)

آغاز:

از ولوله وصال یارم بنگر دل آفتاب زارم

خاتمه:

کی می‌دانند ظلمت از نور آتش در جان مردم دور

۲. هوش (گ ۵۵ ب - ۱۴۳ الف)

آغاز:

طرز خاموشی و طرح گفتن همه کس، می‌داند غیر از من

خاتمه:

مگریزان، بشنو گفته شاه بساو را بسند بزنجیز سیاه

۳. نسبت (گ ۱۴۳ الف - ۳۴۵ ب)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۵ هـ. (= ختمیه)

آغاز:

حمد را نسبتی است با تو دُرست

خاتمه:

هر که دارد خیال تاریخش «ختمیه» هست سالِ تاریخش

روی هم رفته در این سه مثنوی ۶۰۰۰ بیت دارد.

□ نستعلیق، ۳۴۵ گ.

□ یادداشت: ۱. «مقابله کرده شد» (گ ۵۵ الف)

۲. «رسالة نسبت مع سه جلد شش هزار بیت بمقابله رسید.» (گ ۱۴۳ الف)

ر. ک: عبداللّه، II/505؛ تأثیر معنوی ایران در پاکستان، ۵۷ - ۵۵.

شاهی سبزواری، امیرآقا ملک (م ۸۵۷ یا ۸۵۹ هـ)

دیوان شاهی سبزواری

□ سده ۱۰ هـ، تکمیل در ۱۲۰۵ هـ، بدست شرف بن جلال، همان: عبداللّه، II/402.

Pi VI 324
2645

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، شامل قصیده، قطعه، رباعی، آغاز:
ای نقش بسته نام خطت با سرشت ما

وین حرف شد ز روز ازل سرنوشت ما

گ۴۵.

یادداشت: «به قیمت [رقم به سیاق] در دهلی خرید. محمد حسین قریشی
مهمی، جون ۱۹۰۴» (گ ۴۵). نیز ر.ک: عبداللّه، II/192.

PPi VI 53
1572

- شایق، عاقل محمد (۲ ربیع‌الآخر ۱۲۷۰ - ۱۳ رمضان ۱۳۱۱ هـ)

از خلفای خواجه غلام فرید ساکن چاچران شریف بود. در دُیره غازی خان درگذشت. خانقاه او در بستی میان صاحب، منطقه هُرتند، تحصیل جام پور. ضلع دُیره غازی خان واقع است. او به سه زبان شعر می‌سرود. در زبان اردو و فارسی تخلص «شایق» و در پنجابی تخلص «جوگی» داشت. اولاد و احفاد نیز دارد. فرزند او غوث بخش قریشی معروف به تُنیه شرح حال او را به عنوان خاتمه کَلیات شایق نوشته است.

کلیات شایق

مجموعه اشعار فارسی، اردو و پنجابی (به لهجه سرائیکی) است. با ذکر تاریخ و محل سرودن غزلیات. بیشتر غزلیات او در سال‌های ۱۲۸۸ هـ، ۱۲۹۰ هـ، ۱۲۹۱ هـ، ۱۲۹۶ هـ و ۱۳۱۰ هـ سروده شده است.

این شعر ازوست:

به پیش عاشق هر ذره شایق عیان گردید حسن دلبر ما

آغاز (دیوان فارسی):

تجلی کرد عشق از طور سینا دو عالم شد منور زان تجلاً
(دیوان اردو):

جسی اس خلق مین دیوانه پایا اسی کو عشق مین فرزانه پایا

□ سده ۱۴ هـ، محمود شاه، نستعلیق، ۱۶۶ گ. با شرح حال شاعر به اردو به قلم
فرزندش.

Pi VI 180
836-837

شریف بخارایی، محذوم محمد شریف (م ۱۱۰۹ هـ)

دیوان شریف بخارایی

□ ۱۱۳۴ یا ۱۱۴۳ هـ، در مجموعه ۱۲۹۶۷ گذشت.

شمس تبریزی

مرغوب القلوب

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه ۸۸۶۶ گذشت.

شرح:

۱. شرح مرغوب القلوب

پیر خوند میر شمس حسینی نهروالی.

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه ۶۶۰۴ گذشت.

شمسی عراقی

یوسف و زلیخا

□ ۲۹ رمضان ۱۲۹۳ هـ، محمد کمال، ترقیمه منظوم دارد، نستعلیق، نسخه

کامل.

Pi VI 319
2603

شورش عشق، سعدالدین احمد انصاری کابلی

۱. حقایق المعارف

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 12955 گذشت.

۲. دیوان شورش عشق

□ همان: عبدالله II/573.

Pi VI 291
1449

شوکت بخارایی، محمد اسحاق

دیوان شوکت

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/540.

Pi VI 163
581

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/541.

Pi VI 164
958

صادق ملتانی

شوق نامه (مثنوی)

همان: عبدالله، II/571؛ مشترک، ۱۱۳۶/۸.

می‌افزایم:

۱. قطعه تاریخ به همان صورت است که دکتر ظهور الدین احمد خوانده است.

سال تاریخ نطق نو ناطق بشمر: «آواز ناظم صادق»

۱۲۰۱

۲. مؤلف در سبب تألیف از زیارت مخدوم شیخ محمود سید معصوم و دیگر پیران ملتان

یاد می‌کند و قصه‌های پیشینیان را به یاد می‌آورد:

قصه هر یکیست منظومه
مگر این صاحبان که ناظم کس
۳. زود چناب را وصف کرده است:
گرگرسنه ز عشق کس باشد
سوی چناب سیر بس باشد
□ سده ۱۳ هـ.

Pi VI 170
811

صائب تبریزی

۱. دیوان صائب تبریزی

□ سده ۱۲ هـ، در بخش مفردات انجام افتاده، ۲۷۰ گ.

شماره 6395

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، آغاز: اگر نه مدّ بسم الله... نسخه سوخته، آب دیده و به هم چسبیده، کامل.

شماره 6734

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق شکسته آمیز، عبدالله، شامل غزلیات، آغاز افتاده (ردیف الف):

بفکر نیستی هرگز نمی افتند مغروران

اگر چه صورت مراض لا دارد گریبانها

۳۹۰ ص.

یادداشت: «دیوان صائب مملوکه پنڈت کشوری لعل کول ساکن دهلی ولد پنڈت کنهیا لعل کول.» (ظهریه)

KPi VI 27
2175

شرح:

۱/۱. شرح دیوان صائب

شارح: بهلول کول برکی جالندهری.

□ همان: بشیر حسین، ۴۴۳/۳ و مشترک، ۹۱۸/۷، بیفزایید: نستعلیق، در مجموعه گ ۱ الف - ۴۹ الف. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5192/2181/4

۲. کلیات صائب

□ ۶ جمادی‌الآخر ۱۰۸۰ هـ، در بلدة ملتان (درخاتمه غزلیات) و ۱۴ رجب ۱۰۸۰ هـ (در خاتمه فردیات)، نستعلیق، آغاز: اگر نه مدّ...، ۴۲۵ گ.

Pi VI 102D
2456

□ ۱۰۸۵ هـ، شکسته، همان: عبدالله، II/520.

Pi VI 102A
750

□ سده ۱۲ هـ، ظاهراً گزیده ایست، زیرا ردیف‌ها پس و پیش آمده، آغاز و انجام افتاده، آغاز:

نسیم می شود از فیض نو بهار معنیر

نمی شود ز خط آن چشم خوش نگاه نگرده

شماره 9115

۳. مرآة الجمال

گزیده دیوان صائب در وصف سراپا، در ۲۱ باب، به ترتیب الفبایی.

□ ۱۰۹۶ هـ، همان: عبدالله، II/523.

Pi VI 102C
927

۴. واجب الحفظ

گردآورنده: درویش عامله بخارایی.

دیوان صائب است به ترتیب موضوعی.

□ ۱۱۱۸ هـ، همان: عبدالله، II/524 بالغزنی در ضبط شماره کتابخانه.

Pi VI 102B
968

صبحاحی [سلیمان صباحی بیگدلی] (سده ۱۳ هـ)

دیوان صباحی

شامل غزلیات و رباعیات.

آغاز:

سر کوی که هر دم جان دهد بی گناه آنجا

فغان کز بی پناهی بایرم بُردن پناه آنجا

دیوان او چاپ شده است. غزلیات او در محک خسروی تألیف خسرویگ گرجی

(۱۲۳۲ هـ) گزینش شده است.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، ۳۴ گ.

یادداشت: «کتاب صباحی سرکار میر نور محمد خان تالپر بن میر مراد علی خان

تالپر.

من پیر کنی [کذا: کهن؟] سالم، او نخل جوانی

من ثانی یعقوب، او یوسف ثانی

راقمه نور محمد تالپر. (ظهریه)

مُهر: «میر نور محمد خان تالپر» (خاتمه).

Pi VI 316

2496

ضمیری بلگرامی، نظام

دیوان ضمیری بلگرامی

□ ۱۱۶۲ هـ، همان عبدالله، II/472.

Pi VI 220

1000

طالب آملی، محمد طالب

دیوان طالب آملی

دیوان غزلیات و رباعیات.

آغاز:

بایما نکته می‌سنجد نمی‌دانم زبانش را
خدایا فیض الهامی که دریا بم بیانش را

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق. ۱۳ گ. یادداشت پرفسور وزیرالحسن عابدی مورخ ۹
اگوست ۱۹۶۳ بر ظهیریه.

Pi VI 212
1764

ظهوری ترشیزی، نورالدین محمد

۱. دیوان ظهوری

□ ۱۰۹۷ هـ، همان: عبدالله، II/485.

Pi VI 70D
1833

□ ۱۱۹۲ هـ، همان: عبدالله، II/486.

Pi VI 70F
1814

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق آغاز:

ای نام تو بر سر زبانها
وی یاد تو در بیانها
گ. ۳۱۸.

شماره 8852

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/482 با خطای در چاپ شماره ثبت.

Pi VI 70C
806

۲. ساقی نامه

□ ۱۲۰۶ هـ، همان: عبدالله، II/489.

Pi VI 70B
1040

□ [۱۲۶۶ هـ] / ۱۸۵۰ م، همان: عبدالله، II/488.

Pi VI 70
908

ظهیر فاریابی

دیوان ظهیر فاریابی

□ (۱۲۱۳)، ترقیمه: «به انجام رسید نسخه دیوان ظهیر فاریابی بر دست بنده (نام او محو شده) بن مدن؟ در ایام بی شغلی در خطه دلگشای شاهجهان آباد به تاریخ بیست و پنجم شعبان سنه [۱۲۱۳] هجری»، نستعلیق، عنوانها شنگرف، شامل قصاید، آغاز:

سپیده دم که شدم محرم سرای سهرور
شنودم آیه توبوا الی الله از لب حور
۱۳۲ گ.

نیز ر. ک: عبدالله، II/158 که تاریخ کتابت را ۲۵ شوال ۱۲۴۳ ه خوانده است.
Ppi VI 14A
1584

عاقل خان رازی ← رازی، عاقل خان

عارفی هروی، محمود بن حسن

چوگان و گوی

□ ۱۲۷۱ ه، در مجموعه KUI XI 13 گذشت.

عاشق لکهنوی، درگا پرشاد پنڈت کشمیری

مثنوی دولت خان

همان: مشترک، ۱۱۵۸/۸.

می افزایم: مؤلف غزلیات سروده خود را نیز در میان آورده است.

□ کاتک ۱۸۹۹ ب، «از بیاض لاله سورج بهان عرف هکو» (ونه: نکو Neco).
همان: عبدالله، II/595.

عالی، نعمت خان

کلیات نعمت خان عالی

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله II/551 با لغزشی در ضبط شماره کتابخانه.

Pi VI 105A

1281

عبدالجلیل بلگرامی

طویی: کتخدایی فرخ سیر (مثنوی)

□ ۱۲۵۱ هـ، همان: عبدالله، II/561.

Pi VI 229

1256

□ ۱۲۸۶ هـ، در مجموعه 6560 گذشت.

عبدالقادر جیلانی

۱. ترجمه کلام منظوم شیخ عبدالقادر جیلانی

ناشناس.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 7092 گذشت.

۲. شرح قصیده خمربه غوثیه: اسرع الوسيله فی شرح القصیده

محمد عالم قرشی هاشمی.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 7092 گذشت.

عبدالله خان شیبانی (حک ۹۴۶ - ۹۴۰ هـ)

شرح ابیات خان

احمد کاسانی.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 13045 گذشت.

عراقی، فخرالدین

انتخاب دیوان عراقی

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

عرفی شیرازی

۱. دیوان عرفی شیرازی

□ ۱۰۸۶ هـ، با مهر: «رکن الدین هستم محمدی» (۱ ب)، همان: عبدالله، II/463.

Pi VI 284

1943

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/464.

Pi VI 103A

715

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/466.

Pi VI 103B

1289

□ اوائل سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/462 با خطای در شماره ثبت.

Pi VI 284C

2503

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/465.

Pi VI 284A

1901

□ سده ۱۳ هـ، از روی نسخه چاپ شده مطبع حسن، لکهنو، فقط قصاید است.

همان: عبدالله، II/467.

Pi VI 28 II

569

□ ۱۲۹۳ هـ، در مجموعه Pi VI 183 گذشت.

□ ۱۲۹۳ هـ، در مجموعه IP VI 183 گذشت.

شرح:

۱/۱. طراز معنی

شرح: قطب الدین متخلص به «فارغ» اسرائیلی دهلوی.

تاریخ تألیف: ۱۰۹۳ هـ = فیض بار.

در دیباچه می‌گوید: تاریخ اتمام بدین گونه از قلم بدایع رقم نگارش پذیر شده.

قطعه

شرح دیوان عرفی شیراز گفته‌ام نیک باد فرجامش
نام او را طراز معنی دان لفظ و نامش نیازد؟ از نامش
فیض خاصش چو عام شد بر خلق «فیض بار» است سال اتمامش
شرح برخی ابیات مشکل قصاید عرفی است.

آغاز دیباچه:

شرح ستایش سخن‌افزایی که روح معنی را در قالب حروف درآورده... بنده قطب
الدین فارغ... به شرح بعضی ابیات قصاید ملأ عرفی که به اعتقاد خود مشکل یافته و فکر
رسا ادراک معنی آن می‌کرد.

آغاز شرح:

ای متاع درد در بازار جان انداخته... خطاب به جوهری رشته وحدت می‌کند...
(برابر با نسخه موزه کراچی در مشترک، ۱۶/۷ - ۱۵۷ [581]) استاد منزوی قطب‌الدین فارغ
و قطب‌الدین اسرائیلی دهلوی را دو نفر جداگانه به حساب آورده است. به نظر هر دو یکی
است.

□ نستعلیق، ۱۱۱ گ، ۱۵ س. همان: بشیر حسین، ۴۵۶/۳؛ مشترک، ۷/۱۵۷.
(نجم‌الرشید)

شیرانی 3624/601

□ نسخه جدید، همان: عبدالله II/470

Pi VI 284B

1878

۱/۲. شرح قصاید عرفی

شرح: عیوض رای مسرت. همان که در مشترک، ۳۴۶/۷ ازو شرح قران السعدین با ضبط

«عوض رای» یاد شده است.

شارح در مقدمه شرح قصاید عرفی شرح حال خود را آورده است، قوم او کایتھ سکسینه و وطن او شاه جهان پور، آباد کرده نواب بهادر خان است. از آبا و اجداد به خدمت دیوانی این سرکار مأمور بود و در کتاب جامع الصفات اوصاف نواب مذکور و اولاد و احفاد و بنای آبادی شعر شاه جهان پور و شاه آباد و تعمیر قلعه در آنجا را نوشته است.

تاریخ تألیف: ۱۲۱۱ هـ یا کمی پس از آن. در مقدمه گوید که در ۱۲۱۱ هـ از انقلاب روزگار اوضاع جهان منقلب شد و اختیار کار و بار مالی و ملکی از قبضه اقتدار او بدر رفت. چاره ایام معطلی به جز شغل سخن و کتاب ندید و بعضی شروح نوشته شد. یکی از آنها شرح دیوان قصاید خواجه حسین ثنایی بود.

در شرح قصاید عرفی از شرح قطب الدین فارغ نیز استفاده کرده است.
آغاز (قصیده طولانی):

ای ز معنی غلغل از شرح و بیان انداخته راز پنهان بر زبانها از زبان انداخته
... عرفی است که از اسرار حقیقت گفتن خجالت زده فهم و فراست گردیدن است.
شرح اولین قصیده: ای متاع درد... «ای» کلمه نداست و منادی محذوف و از درد درد
عشق مفقود.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۴۵ ص، ناتمام.

Pi VI 28D
1850

۱/۳. کارنامه فیض

شارح: محمد شفیع بن شاه محمد بن شیخ راجع الدین عرف راجو سنهلی زبیری.
همان: مشترک، ۷/۷۱۵.

با استفاده از شرح دیوان عرفی تألیف ابوالبرکات منیر لاهوری (م ۱۰۵۴ هـ) (نک: مشترک، ۷/۷۱۴) و شرح دیوان عرفی از قطب الدین فارغ (← همین بخش).

□ ۵ ذیقعدة ۱۲۶۸ هـ، ترقیمه: «تمام شد نسخه شرح قصاید بخط خام شکسته دل، پریشان خاطر که به هدایت خضر شوق اشهب قلم را به میدان کتابت جولان داد و به تسویدش پرداخت. روز یکشنبه تاریخ پنجم ماه ذیقعدة سنه ۱۲۶۸ در

لکهنو، به اتمام رسیده. الهی بخش متخلص به نازش، نستعلیق، ۹۱ گ، ۱۰ س، همان: بشیر حسین، ۳/۴۵۷؛ مشترک، ۷/۷۱۶. (نجم‌الرشید)

شیرانی 2416/411/1

۱/۴. مفتاح النکات

شارح: میرزا جان بن فخرالدین محمد.

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/469.

Pi VI 28C
843

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/468.

Pi VI 28C
946

۲. مثنوی

□ ۱۱۶۷ هـ، در مجموعه Pi VI 28 III گذشت.

عزالدین

مقصود نامه

مجموعه غزلیات است به تقلید از محمود نامه که سراینده‌ای با تخلص «عزالدین» خطاب به محبوب خود که مقصود نام داشت، سروده است:

چگویم درد عزالدین به مقصود نگردد فکر درمان در زمان هیچ
در غزل حرف «چ» این بیت را دارد:

چگویم همچو بندر این ندیدم بخیل و کافر و بد قلبستان هیچ

و در حاشیه نسخه توضیح آمده: «بندراین نام هندو است داماد مجلس رای که دیوان شوله

پوری بود.»

آغاز:

ای داغ دل با تش غم سوخت لاله را خطی کشید سرمه بچشم غزاله را

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق شکسته مایل، دو برگ از آخر افتاده، ۱۱ گ. تار دریف
«ن».

KPi VI 33
2231

عزالت بهکری، میر نجم‌الدین

دیوان عزالت بهکری

□ ۱۲۷۶ هـ، همان: عبدالله، II/607.

Pi VI 281
1922

عطار تونی

۱. بلبل نامه

آغاز:

قلم بردار و راز دل عیان کن سر آغازش بنام غیب دان این

□ ۲۴ رمضان ۱۲۹۵ هـ، محمد مرادبخش بن میان دسوندهی شاه بن میان سعد
الله ساکن موضع ملک پور، به جهت تحفه و هدیه شیخ المشایخ میان نورالدین
جیو. در ترقیمه به شیخ فریدالدین عطار منسوب شده است، در عبدالله II/278
(باخطای در شماره ثبت) نیز جزو آثار عطار نیشابوری برشمرده است.

Pi VI 7
512

۲. جواهرالذات

□ ب ت، همان عبدالله، II/273.

Pi VI 27C
2699

۳. منصورنامه

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 9235 گذشت.

۴. وصلت نامه

□ ب ت، در مجموعه Pi VI 27F گذشت.

عطار نیشابوری، فریدالدین

۱. الهی نامه

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش و پخته، عناوین حکایات به سنگرف، آغاز و انجام افتاده، آغاز:

مرا در حضرت خود کامران دار ز کج گفتن زیانم در امان دار
پایان (از حکایت بشر حافی قدس الله روحه):
خدایا بس که این عطار خوشگوی بعطر نظم نامت کرد خوشبوی
(مطابق چاپ مطبع نول کشور، ج ۲، ص ۹۴۳)،
۳۲۹ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/184.

Ppi VI A
1570

۲. پندنامه

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi XI 2 گذشت.

۲/۱. شرح پند نامه

شارح: محمدبن غلام محمد گلهوی.

□ ۱۲۸۸ هـ، ملا محمد امین عرف ملا میثها بن محمد حمید الدین ساکن پاک دروازه، ملتان، برای محمد خدابخش عاجگر بن الله وسایا عاجگر، همان: عبدالله، II/281.

Pi VI 27D
2774

۳. خسرو و گل

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/276.

Pi VI 27B
1295

۴. قصیده راثیه

آغاز:

چشم بگشا که جلوه دیدار مستجلی ست بر در و دیوار

□ ۸ شعبان، سده ۱۳ هـ، برای شاه قادر بخش، نستعلیق، ۸ گ.

Pi VI 27E

1463

□ در مجموعه Pi XI 82 گذشت.

□ در مجموعه Pe II 20 گذشت.

۵. کلیات عطار نیشابوری

□ ۸۵۷ هـ، شامل ۱۵ مثنوی او، ترقیمه: «تمام شد کتاب گل و خسرو بعون الله و

حسن توفیقه دست درویش علی کاتب در سنه سبع و خمسين و ثمان مانه»، ۴

ستونی و در حاشیه نیز، همان: عبدالله، II/270 به تفصیل.

Pi VI 27G

2033

□ ۱۰۰۹ هـ، شامل ۶ مثنوی او، همان: عبدالله، II/271 به تفصیل.

Pi VI 27A

765

۶. منطق الطیر

□ سده ۱۰ هـ، ترقیمه: «تمت الكتاب بعون الملك الوهاب فی تاریخ بیستم

ربیع الاول سنه ۲ ؟ ۹ (مغشوش) کتبه المذنب شاه قاسم ابن محمد قاسم غفر

ذنبهما»، نستعلیق خوش ایرانی، جداول، سر عنوانها مطلقاً، آغاز: خورد عیاری

بدان دل خسته باز، ۱۳۶ گ.

شماره 6267 شیرانی

□ ۱۰۸۶، ترقیمه: «بابا بیگ ولد باقی بیگ، دوشنبه، به وقت چاشت، به تاریخ

۲۰ ماه ذی القعدة ۱۰۸۶ هـ»، نستعلیق معمولی، با ضبط اختلاف نسخه در

حاشیه، ۱۷۴ گ. نیز ر.ک: عبدالله، II/183.

Ppi VI 17B

1676

□ ۱۰۸۶ هـ، «به جهت خواجه الله خان علاقه بند ملقب به ماٹجیو؟ صورت

اختتام یافت». دکتر سید عبدالله، 275/ II از عبارت «سورت اختتام یافت» استنباط نادرستی کرده که کتاب در [بندر] سورت کتابت شده است!! یادداشت ظهریه: «کتاب منطق الطیر معرفت شیخ... (محو شده) صاحب هدیه کرد بتاريخ بیست و سوم شهر شوال سنه ۱۲۶۹».

Pi VI 27

553

□ ۷ شوال ۱۱۴۱ هـ، طبیب ساکن مورن (هند)، گ ۱۶ - ۱ تازه نویس به شکسته، گ ۱۹۱ - ۱۷ نسخه اصیل به نستعلیق، سپس قصیده رایه: چشم بگشاکه جلوۀ دلدار... که در این نسخه به جای عطار از شاه رکن الدین عالم [ملتانى؟] دانسته شده است. گ ۱۹۵ - ۱۹۲.

مُهر کاتب: «شفاعت طلب طبیب از محمد ۱۱۴۰» (ظهریه)
و مهری دیگر از همو به عبارت عربی که در آن سنه ۱۱۶۴ هـ کنده است (ظهریه و صفحات متعدد).

شماره 8834

□ رمضان ۱۲۵۰ هـ، نستعلیق، ۱۵۴ گ. در ملک «میان الهی بخش مفتی گلی خوان سکنه کنجاه، تحصیل و ضلع گجرات».

Pi VI 27H

2468

علاء اودهی، علاءالدین

مامقیمان

- ۱۱۱۳ هـ، در مجموعه 6717 گذشت.
- ۱۲۵۴ هـ، در مجموعه Pi VI 24 گذشت.
- ۱۳۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 228 گذشت.
- ۱۹۰۸ ب، در مجموعه Pi IX 6 گذشت.

علی بن ابی طالب (ع)

دیوان حضرت علی، شرح:

فواتح سبعة

شارح: کمال الدین میر حسین میبدی (کشته ۹۱۱ هـ)

مقدمه شرح دیوان حضرت علی (ع) است.

آغاز:

سپاس سعادت اساس و شکر عبادت لباس.

همان: مشترک، ۱۷۶۲/۳.

□ آخرین برگ اصلی افتاده بود که بعداً تکمیل شده با ترقیمه: «به تاریخ پانزدهم

شوال سنه ۱۰۸۷ هجری نبوی، به قلم شکسته رقم محمدالدین سیالکوٹی».

نستعلیق، سرلوح، جدول بند طلائی، قطع کوچک، ۱۴۵ گ.

مُهرها: ۱. «عمل ربیع الحسنی» (ظهریه)

۲. «مولوی محمد حسین صدر مهمی سنه ۱۶ هـ ۱۳

MAULVI MUHAMMAD HUSAIN M.A»

Ppc IV 17

1607

علی سر هندی، ناصر علی

۱. دیوان علی سر هندی

□ ۱۱۹۴ هـ، ترقیمه: «از کرباسری کرشن جیو نسخه کتاب دیوان ناصر علی

- قدس سره - بخط شکسته نمط شهر رمضان المبارک جلوس میمنت مانوس

شاه عالم بادشاه غازی خلدالله ملک [کذا] در ۲۱ جلوسی تحریر یافت ۱۱۹۴

هجری در بلدة لکهنو به مکان رستم نکبر؟»، شکسته، ۸۱ گ.

مهر: «کنهیا لعل ۱۲۸۶» (ظهریه و خاتمه).

Pi VI 21C

1702

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، در خاتمه اندکی افتادگی دارد، ۱۲۱ گ.

Pi VI 21D

1815

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، ۱۶۸ گ.

مُهر: «سید... ولد محمد علی ۱۲۴۱» (الف)

Pi VI 21A
1852

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۵۰ گ.

شماره 6587

□ ۱۲۰۲ هـ، در مجموعه Pi VI 21F گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۸۰ گ.

شماره 9106

□ سده ۱۳ هـ، بطور چلیپا کتابت شده، ۳۱ گ.

شماره 6589

□ ب ت، در مجموعه Pi VI 77G گذشت.

شرح:

۱/۱. بهار باغ

شارح: اندرمن مرادآبادی.

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۶۳ هـ.

در خاتمه در سبب تألیف و موجب تکمیل می‌گوید:

«بدان که باعث تألیف این کتاب مستطاب عزیزی گردیده که چون به ردیف میم رسیده لعل جان به گنجینه دار قضا و اسپرده... آخر الامر گرم جوشی آبروی معانی... میر نجف علی بر آن آورده که در چمن سال یک هزار و دو صد و شصت و سه هجری در خیابان ماه محرم الحرام مکمل گردید. مانی سحر حلال منشی شهیدی لال تاریخهای سال انماش چنین به قلم آورده...»

آغاز (شرح):

محبت جاده‌ای دارد... این غزل در تنوع سر غزل دیوان حافظ شیرازی گفته و مطلعش اینست.

□ همان: عبدالله، II/546.

Pi VI 162
856

۱/۲. شرح دیوان ناصر علی سرهندی
شارح: بهلول کول ترکی جالندهری.

□ همان نسخه‌ای که در بشیر حسین، ۴۴۴/۳ و مشترک، ۹۸۱/۸ معرفی شده، بیفزایید: در مجموعه، گ ۵۱ الف - ۱۴۹ ب، نستعلیق. (نجم‌الرشید)
شیرانی 5192/2181/4

۲. نقّاش و صورت

مثنوی عرفانی است.

آغاز:

الهی ذره دردی بجان ریز شرر در پنبه‌زار استخوان ریز
همان: مشترک، ۹۸۲/۸.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۲۹ گ.

شماره 9785

□ سده ۱۳ هـ، ب ک، نستعلیق معمولی، قطع کوچک، ۵۳ گ.

Ppi VI 45
1585

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 11177 گذشت.

عمادالدین

گلدسته (مثنوی)

نام سراینده در چند جا آمده است:

هان عمادالدین زمن بشنو خبر مر توجه را چنین باشد اثر
(در مقاله «توجه»)
هان عمادالدین کجا راندی فرس در طریق عشق جنباندی جرس
(خاتمه)
با سر بندهای «مقاله» در معرفت وحدت، معرفت عشق، معرفت ترک دنیا، معرفت خلوت،

معرفت تجرید، معرفت معرفت، معرفت توجه، معرفت توکل، معرفت ایام هرم؟، معرفت ختم رساله. در هر مقاله یک حکایت هم دارد.

آغاز:

ای به تو شاهی مُلک جاودان از تو شد کون و مکان لامکان
بارگاه چون فلک افراختی آنچه اندر وهم ناید ساختی

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۱۷ گ.

یادداشت: «الجز الاول نسخه گلدسته تصنیف میر عماد» (ظهریه) در مشترک، ۴۲۱/۷ همین نسخه در کارهای عماد فقیه کرمانی آمده است.

شماره 6228 (شیرانی)

عماد فقیه کرمانی

۱. طریقت نامه

□ همان عبدالله، 11/372 که خط نسخه را به قرن ۹ هـ احتمال داده، ولی به نظرم کهنه‌تر از آن است، سده ۸ هـ، موربانه‌زده.

Pi VI 301A
2893

۲. کلیات عماد فقیه

□ سده ۸ هـ، همان: عبدالله، 11/370.

مهرهای متعدد بر ظهریه، از جمله:

۱. «بنده شاه جهان عبدالرشید دیلمی»

۲. «علی قلی [خان] فدوی عالمگیر بادشاه غازی»

۳. «بنده محمدرضا»

۴. «سنه مهر عدم تبدیل... خان ۸؟ ۱۰»

و مهر عربی قاضی شیخ علی در ۲ الف و ۲۱۸ الف.

Pi VI 301
2036

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق ریز، همان: عبدالله، 11/371.

Pi VI 301
2338

عنصری

دیوان عنصری

□ ۱۲۵۹ هـ، در مجموعه Pi VI 325 گذشت.

غنی کشمیری

دیوان غنی کشمیری

□ ۲۵ شوال ۱۰۹۱ هـ، نستعلیق ریز و پاکیزه و خوش، در دیباجه اندکی افتادگی دارد: معنی از دعاگویان پنهان و من زبان را چه یاراکه از حمد و ثنای او، ۱۲۹ گ. شماره 7391

□ ۱۰۹۷ هـ، همان: عبدالله، II/507.

Pi VI 77E
2847

□ ۱۱۵۲ هـ، انجام در ردیف تاء افتاده: آدمی گر انفعال جرم سر در پیش هست. همان: عبدالله II/512.

Pi VI 77D
2191

□ ۱۱۶۱ هـ، در مجموعه Pi VI 77G گذشت.
□ ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۳۶ هـ / ۱۲۲۴ فصلی، نام کاتب محو شده، بدون دیباجه، آغاز: جنونی کوکه...، نستعلیق.

Pi VI 77C
1130

□ ۱۲۴۷ هـ، عبدالله، II/510 با لغزشی در شماره ثبت کتابخانه.

Pi VI 77A
1050

□ ۱۲۵۴ هـ، همان: عبدالله، II/508.

Pi VI 77B
926

□ ۱۲۷۰ هـ، همان، عبدالله، II/513.

Pi VI 77F
1853

□ ترقیمه: «کاتب راجه رام کشمیری در عرض هشت روز، ۲۸ ماه کتک سموت ۴۰۱۹ [کذا: ۱۹۴۰ ب]». از زاوی چاپ مطبع مصطفایی. همان عبدالله، II/506.
Pi VI 77

520

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Kui VII 16 گذشت.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi VI 74 گذشت.

شرح:

۱. شرح دیوان غنی کشمیری

شارح: بهلول کول برکی جالندهری.

□ همان نسخه‌ای که در بشیر حسین، ۴۴۴/۳ و مشترک، ۹۰۱/۷ آمده. بیفزاید:

نستعلیق، در مجموعه، گ ۱۵۱ الف - ۱۷۸ ب. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5192/2181/4

غنیمت کنجاهی، محمد اکرم

۱. نیرنگ عشق

تاریخ تألیف: ۱۰۹۶ هـ.

آغاز:

بنام شاهد نازک خیالان عزیز خاطر آشفته حالان

همان: مشترک، ۱۰۱۷/۸.

□ ۱۱۳۸ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه مثوی غنیمت، به تاریخ ۱۲ ذی‌الحجه،

روز یکشنبه، ۱۱۳۸ هـ». نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، موربانه خورده،

بازسازی شده، ۵۳ گ.

Ppi VI 67

1684

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

□ ۱۲۳۳ هـ، همان: عبدالله، II/532.

Pi VI 161

1098

□ ۱۲۶۳ هـ، سید احمد بخش ساکن سندیلہ، در لت پور تعلقہ چندیری،

ریاست گوالیار، برای مطالعه برخوردار علی نقی. همان: عبداللہ، II/533.

Pi VI 161

1096

□ سدہ ۱۳ هـ، در مجموعہ 6509 گذشت.

شرح:

۱. شرح نیرنگ عشق

شارح: محمد اشرف انصاری.

□ ب ت، همان: عبداللہ، II/534.

Pi VI 161A

1306

۲. شرح نیرنگ عشق

شارح: ؟

در ۱۱۹۰ هـ نگاشته است.

آغاز:

بنام شاهد... شاهد خوب صورت سادہ روی بی موی.

□ ب ت، همان: عبداللہ، II/535

Pi VI 161B

2552

غیائی، غیاث الدین

مرید خواجہ غلام محمد معصوم نقشبندی ماوراءالنہری.

دیوان غیائی

ازوست:

بشنو غیائی اکنون از عندلیب شیراز «دل می رود ز دستم صاحب دلان خدا را»

☐ شامل غزلیات، مخمس، مثنویات، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده.

شماره 13043

☐ ۱۲۳۴ هـ، همان: عبدالله، II/603.

Pi VI 282

1921

☐ ب ت، همان: عبدالله، II/604.

یادداشت: «مالک آن امید علی ولد مرحوم حاج عبدالله هالای» (خاتمه). شاید او کاتب نسخه است و کلام منظوم خود را نیز یادداشت کرده است:

کجا ای شاه جیلانی کجایی ؟ ز حال من چنین غافل چرایی ؟

Pi VI 282A

2491

فانی، ملا محسن

دیوان فانی کشمیری

ر.ک: مشترک، ۹۰۷/۷.

☐ ب ت، همان: عبدالله، 526 و II/517 (یک نسخه دو بار گزارش شده است).

Pi VI 154

6433

فخری هروی، محمد

تحفة الحبيب

☐ سده ۱۳ هـ، نستعلیق جلی، برگ یکم افتاده: هر جا که سخن ز دلبری گذرد،

اندازه رحلی، ۹۱۲ ص.

مهر: «السید محمد مبین» (الف)

Pi VII 60

2620

فدالاهوری

مرزا و صاحب

همان: مشترک، ۱۰۹۷/۸.

□ ۱۱ شوال ۱۲۸۶ هـ، خان محمد ولد عمربخش ولد امان الله جدی سیف الله. برای قره العین پیر بخش برادرزاده، در قصبه امن آباد، نستعلیق، ۹۷ گ.

Pi IX 2
2749

فرحت، فرحت الله خان (م ۱۱۹۲ هـ)

دیوان فرحت

□ ب ت، همان: عبدالله، II/575.

Pi VI 171
692

فردوسی طوسی

شاهنامه

□ ۸۵۵ هـ، ترقیمه: «وقد فرغ من تمیقه فی شهر جمادی الثانی بسنة خمس و خمسين و ثمانمائه الهجرة النبویه»، نستعلیق ریز، عنوانها به نسخ، ۴ ستونی، دو صفحه اول متن با لوح لاجوردی، با دیباچه نثر در باعث نظم کتاب محتوی هجو سلطان محمود، آغاز دیباچه: الحمد لله... در خبر است که در روزگار سلطان محمود بن سبکتگین مردی از محتشمان فارس شغلی، ۵۰۷ گ.

یادداشت تملک: «من متملکات اقل العباد محمد مراد» و مهر او «محمد مراد» (خاتمه). همان: مشترک، ۴/۷.

شماره 6348 شیرانی

□ سده ۱۰ - ۹ هـ، با دیباچه شاهنامه نوشته ۸۲۹ هـ به دستور بایسنقر میرزا، دو صفحه اول دیباچه مذهب با رنگ لاجوردی، سر عنوانها طلایی، متن به نستعلیق، ۴ ستونی، نسخه مصور، کار ایرانی، تصاویر به مرور زمان خراب شده

است، گوشه‌های نسخه سوخته اما متن محفوظ مانده، انجام افتاده تا: داستان اکوان دیو با رستم.

شماره 6344 (شیرانی)

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، با تصاویر به سبک هندی، ۴ ستونی، آب‌دیده، ۲۵۸ گ. شماره 6547

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق ریز، نیمه دوم، آغاز: بنام خداوند خورشید و ماه؛ خاتمه: کزو بیگمانی نیاید رها، انجام افتاده، چهار ستونی، ۲۹۶ گ.

Ppe I C
1722

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۳۸ گ. فقط دیباچه شاهنامه است نوشته ۸۲۹ هـ به دستور بایسنقر میرزا بن شاه رخ، آغاز:
افتتاح سخن آن به که کند اهل کمال

به ثنای ملک الملک خدای مستعال

شماره 6573

□ ۱۲۶۱ - ۱۲۶۰ هـ، ترقیمه: دفتر اول به قلم محمد کمال، ۳ شعبان ۱۲۶۰ هـ، دفتر دوم، ۳ شوال ۱۲۶۱ هـ، دفتر سوم، ۱۰ رمضان ۱۲۶۱ هـ، دفتر چهارم: «به اتمام رسید و به اختتام [انجامید] دفتر چهارم شاهنامه از دست فقیر الحقیق سراسر پُر تقصیر محمد کمال... بتاریخ هفتم [کذا] جمیعالاول ۱۲۶۰ هـ. سرلوح، ۵۳۸ گ، با ۲۷ تصویر در برگهایی: ۴ الف، ۱۳ الف، ۲۳ ب، ۲۸ ب، ۴۵ ب، ۶۲ الف، ۷۰ ب، ۱۹۲ الف، ۱۰۱ الف، ۱۱۰ ب، ۱۱۹ ب، ۱۶۸ ب، ۱۷۷ ب، ۱۹۹ ب، ۱۱۹ ب، ۱۶۸ ب، ۱۷۷ ب، ۱۹۹ الف، ۲۳۵ ب، ۲۵۷ الف، ۲۸۳ الف، ۳۱۷ ب، ۳۴۳ ب، ۳۵۰ ب، ۳۹۹ ب، ۴۰۴ الف، ۴۷۵ ب، ۵۰۳ الف، ۵۰۶ ب، ۵۲۶ ب، ۵۳۱ ب.

Ppe I 1B
1535

□ نسخه متأخر، همان: عبدالله، 2/190.

Pe I 2Q
2750

□ نسخه متأخر، همان: عبدالله، 2/191.

Pe I 2R
2759

فضل امام خیرآبادی فاروقی (م: ۵ ذیقعدہ ۱۲۴۴ هـ)

فرزند شیخ محمد ارشد هرگامی و شاگرد شیخ مولوی عبدالواجد خیرآبادی. شهرت او در علوم عقلی است. ر. ک: تذکره علمای هند (ترجمه قادری)، ۳۷۶.

چندر کرن

در تمهید نواب ناظر داراب علی خان را مدح گفته است. در «ذکر سبب تألیف این مجموعه ناز و نیاز و گلدسته سوز و گداز» از عاشقان پیشین یاد می‌کند و می‌گوید:
یکی گفتا که عشق از هند برخاست هوای هند آمد عشق را راست
در خاتمه مثنوی از کار خود - تألیف چنین قصه‌ای - اظهار پشیمانی می‌کند:
دروغی چند یاوه کرده‌ام جمع نهادم نام آن‌گه سحر شمع
ازین نامه سیه کردن ترا چیست مرا صد گریه می‌آید بر این زیست
داستان راجه چترموکت و رانی چندراکرن است.

آغاز:

به نام ملهم سر نهانی صغیرآموز مرغ بوستانی
همان: مشترک، ۷ / ۱۲۴۳ (همین نسخه) با خطاهای در ضبط نام سراینده و نام استاد
او و تاریخ وفات سراینده.

□ سده ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف، ۱۵۸ گ، از برگ ۱۵۴ الف تا ۱۵۷ ب آسیب دیده است.

مهر: «شیخ رجب علی ۱۲۴۱» (۱۵۸ ب).

نیز ر. ک: عبداللّه، II/419.

فضل نعیمی

آفاق و انفس

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه شیرانی 4253/1200 گذشت.

فغان شاهجهان آبادی، اشرف علی خان (م ۱۱۸۶ هـ)

دیوان فغان

دیوان فارسی و اردو است. شامل غزلیات، مفردات، رباعیات و هجو راجه رام نراین بهادر. آغاز:

پسند خاطر مآید ازین دنیا و مافیها ادای خنده ساغر، صدای گریه مینا
□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ترقیمه: «هذا ختمت انتخاب دیوان مرزا اشرف علی
خان المتخلص به فغان مخاطب به خطاب ظریف الملک مصاحب الدوله کوکة
خان بهادر یکه تاز جنگ سلمه الرحمان، راقمه سلطان علی»، بخش فارسی گ
۲۶ الف - ۱ ب؛ بخش اردو ۱۰۴ الف - ۲۷ ب.
مُهر: «شد مظفر حسین بر اعدای دین ۱۲۷۷ هـ و یادداشت‌های خرید همین
شخص با تاریخ صفر ۱۲۸۰ هـ / ۲ جون ۱۸۶۹ م. (ظهریه).

Kui VI 75
2431

فغانی شیرازی، بابا

دیوان فغانی شیرازی

□ [۱۲۳۹ هـ، ۱۸۲۴ م، موهن لعل بن کشن لعل بن تهورن مل، همان: عبدالله،
II/437

Pi VI 153A
1032

□ [۱۲۶۸ هـ، ۱۹۰۹ م، همان: عبدالله، II/436.

Pi VI 153
769

□ ۱۲۸۹ هـ، ترقیمه: «بر الواح خواطر ارباب خبرت و بصیرت مخفی نماند که
پیشتر دیوان حبیب الله میرزا مظهر جان جانان - قدس سره - تیمناً و تبرکاً نوشته پیش
خود می داشتم، چون آن را دزد بُرد، دیوانی منطبعه خرید کردم. بعد چندی آن را
هم دزد بُرد، باز خواستم که دیوانی دیگر بخرم. هم در آن اثنای دیوان قلمی کهنه
به نظر رسید، آن را نسبت دیوان منطبعه قدری صحیح یافتم. نقاش برداشتم و در

همان مجلد دیوان افضل ثابت دیده، نقل آن نیز گرفتیم. هنوز به اختتام نرسیده بود که دوستی دیوان فغانی در دست، بهر ملاقات من آمده، پرسید که «سخن فغانی را پسند دارید یا نه؟ و این سؤال من از بهر آنست که بعضی از شعرای هند سخن فغانی را تفه و بیمزه می‌گویند.» گفتم که مولانای سلامت الله کشفی^۱ را مقوله این بود که «مرا شعر گفتن سخن فغانی و محمد علی حزین آموخته» و الحق که واضع وضع عاشقانه فغانی است و خاتم این وضع حزین، کسی که سخن فغانی را بیمزه گوید او خود فهم سخن نیک و بد ندارد. بالجمله هر سه دیوان را نقل گرفتیم. بعد اختتام دیوان فغانی، دیوان دیگر بهم رسید. در آن اکثر ردیفها غزلها زیاده یافتیم، آن را نیز در آخر دیوان افزودم. هر چند پیرانه سری و ضعف و نقاهت و غم و الم مانع این شغلهاست، لیکن چون مرا جز فن سخن در دیگر فنون دخیلی نیست، پس چندی اوقات خود را در تحریر آن صرف کردم تا به قول کسی «متاعی جمع کن شاید که غارتگر شود پیدا» از فرزندان کسی را که از فکر معاش اطمینانی حاصل شود به سیر و ملاحظه سخن اهل لسان رغبت نماید. الله الموفق والمعین. تحریر فی التاریخ بیست و سوم صفر ۱۲۸۹ هجری» (ص ۴۵۴ - ۴۵۲).

سپس همان کاتب این یادداشت دارد:

«بسم الله الرحمن الرحيم، مخفی نماند که طبع پریشانم از رحلت نور بصر و لخت جگر محمد ابراهیم - طاب الله ثراه و جعل الجنة مثواه - کساره از شغل نوشت و خواند بود و هست و هر دم دل مضطر بران می‌آرد که گریبان چاک زده به صحرا روم وهای و هوی مستانه سر دهم، لیکن به اتباع امر شرع و خودداری خود را به تکلف جمع می‌کنم تا ناواقفان از ولوله سوگواری خنده نزنند و بدنام عالم نسازند. امید از فرزندان آنست که بعد [از] من که چراغ سحر و آفتاب لب بامم، این کاسد متاعم را که مراد از تحریر دستخطی منست رایگان نسازند و گاه گاهی به دعای خیر یاد آرند لیکن توقع من ظاهراً به جز فرزند ارشد از دیگری برآمدن ممکن نیست.»

افسوس که این کاتب دانا و عالم، نام خود را نیاورده است، نستعلیق خوش، شامل غزلیات، رباعیات، قطعات، متفرقات، ۲۲۷ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/313.

Kpi VI 74

2407

۱. مولانا کشفی از علمای وقت بود. در ۱۲۸۱ هجری وفات یافت. ر. ک: تذکره علمای هند (ترجمه قادری)، ۱۲۹۱.

فیضی، ابوالفیض

۱. مرکز ادوار

□ ۱۱۶۷ هـ، در مجموعه III Pi VI 28 گذشت.

۲. نل و دمن

□ ۳ شعبان ۱۰۵۰ هـ، ترقیمه: «بر ناظران این بحر گران‌مایه مخفی نماند که عمری طالب این نسخه شریف بودم. بعد از آن که به تجسس یافته شد هیچ بیتی از ابیات منقول بی سقم و غلط فاحش نبود. از آنچه در ضمن مسوده کردن به سرعت به خاطر ریخت، اصلاح یافت و از آنچه باقی ماند او را گذاشته شده. در میان دو مصراع باین رقم ۲ اشارت نموده شد. اگر در نظر اهل بصر درآید که به طبع سلیم با نسخه‌ای اصلاح فرمایند هر آینه امید است که به صواب [کذا: ثواب] واصل و مواصل گردند. و قد فرغ عن تسوید هذه النسخه علی سبیل السرعة فی یوم السبت، الثالث من شهر الشعبان ۱۰۵۰ ببلدة البلخ العبد الفقیر الحقیر ولی محمد ابن بردی محمد غفره الله ذنوبهما». همان: عبدالله، II/475.

Pi VI 281A
2917

□ سده ۱۱ هـ، شکسته‌آمیز، ۱۴۰ گ. نیز ر. ک: عبدالله، ۳۴۰/۲.

KPi VI 26
2186

□ همان: عبدالله، II/ 477، یادداشت خرید بر ظهریه: بقیمت [به اعداد سیاق] بمقام دهلی خریده شد. العبد المذنب محمد حسین القریشی المہمی، ۷ شعبان ۲۹ [۱۳]. و باز یادداشت او در خاتمه که می‌گوید تاریخ کتابت نسخه ۱۱۴۷ دستخوردگی دارد.

مُهر: «خانزمان بهادر فدوی بادشاه غازی محمد شاه سنه احد ۱۱۳۸». (خاتمه)
Pi VI 281
1695

□ ۱۰ رجب ۱۲۰۷ هـ، شیخ‌زاده کلیم الله ساکن اوچی پنڈ، نستعلیق، آغاز:
دیباجه نگار حسن آفاق داستان‌زن داستان عشاق
مستانه بخانه فسون ساز زین‌گونه بخون نگارین راز

کز کشور هند بود رانی
چون هندو چشم کج کلاهی
موریانه زده، نسخه کامل.

Pi VI 307
1868

□ ۱۲۲۵ هـ، در مجموعه Pi VI 9WE گذشت.
□ ۲ ربیع الثانی ۱۲۵۱ هـ / ساون ۱۸۹۲ ب، در عهد رنجیت سنگھ، کنهیا لعل، در
دارالسلطنه لاهور، شکسته، ۱۴۳ گ.

شماره: 6707

قابل، مصر رام داس

۱. جلال الظفر
 ۲. مثنوی تاریخی
- ۱۸۷۲ م، در مجموعه 6540 گذشت.

قاسم

دیوان قاسم

□ در مجموعه Kui VII 16 گذشت.

قاسم انوار، علی

انیس العارفین

□ همان، عبدالله، 11/389 که در انتساب آن به قاسم انوار تردید دارد.
مهر: « هست این؟ آن کسی که کند خسرو بد نام ۱۲۳۷ » (ظهریه و خاتمه)
شاید مهر خسرو بیگ گرجی مؤلف محک خسروی است.

Pi VI 314
2493

قاسم دیوانه مشهدی

دیوان قاسم دیوانه

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، آغاز:

بس که افتاد از غمت آشفگی در کار ما

بر سر ما خود بخود وا می شود دستار ما

انجام افتاده، تار دیفب «ن» (بود داغ دل شیخ و برهمن خط و خال من)، روی هم
رفته ۳۷۵ غزل، ۹۰ گ.

شماره 9107

قاسمی

مرثیه‌ها و قطعات تاریخ وفات مخدوم محمد شریف بخارایی

□ ۱۱۳۴ یا ۱۱۴۳ هـ، در مجموعه 12967 گذشت.

قبول کشمیری، عبدالغنی بیگ

قصاید قبول کشمیری

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه $\frac{6557}{A}$ گذشت.

قتیل لاهوری، محمد حسن

دیوان قتیل لاهوری

□ ۱۲۴۰ هـ، همان: عبدالله، II/587.

Pi VI 177
562

□ ۱۲۴۷ هـ، در مجموعه شیرانی 6324 گذشت.

□ ۱۲۵۰ هـ، ترقیمه: «تمام شد یازدهم ذی‌قعدة روز پنجشنبه سنه ۱۲۵۰ هجری

مطابق سی پهاگن سدی دوادسی سمت ۱۸۹۱ بخط بنده موهن لعل در پنج روز
نوشته شد، نستعلیق، شامل غزلیات، آغاز:
بؤد برق دگر در جلوۀ جانانۀ ما را
نه هر شمعی که آن آتش زند پروانۀ ما را
۸۷ گ. با مهری به خط دیوناگری بعد از ترقیمه و در ظهیریه. نیز ر. ک: عبدالله،
II/412.

Kpi VI 23
2174

□ [۱۲۶۹ هـ] ۷ پوه ۱۹۰۹ ب، تهاکوریت ساکن کشمیر، به فرمایش لاله گلاب
رای ساکن لاهور، آغاز:
بؤد برقی دگر در جلوۀها جانانۀ ما را
نه هر شمعی زند آتش به جان پروانۀ ما را
نستعلیق، ۲۷۳ گ.

Pi VI 16
2755

قدسی مشهدی، جان محمد

کلیات قدسی مشهدی

□ ترقیمه: «تمام شد به تاریخ بیست و ششم شهر ربیع الثانی ۱۱۲ [موربانۀ زده و
فقط همین سه رقم خوانده می شود] از دست فقیر الحقیر قادری الهداد میر دیده
مری به فرمایش صاحبی احسن الله خان صاحب تحریر یافت.» (۲۰۴ الف)،
نستعلیق، شامل: ۱. دیوان قدسی، گ ۹۶ الف - ۱؛ ۲. ظفرنامه شاهجهانی، گ ۱۳۹ الف
- ۹۶ ب؛ ۳. پادشاه نامه، گ ۱۳۹ ب - ۲۰۴ الف؛ ۵. رباعیات، ۲۰۵ ب - ۲۲۰ ب.
نیز ر. ک: عبدالله، II/353؛ مشترک، ۸۵۹/۷.

Ppi VI 52
1567

ناشناس

قصۀ جمجمه (منظوم)

□ در مجموعه 6379 گذشت.

ناشناس

قصه شیخ صنعان و دختر ترسا
□ ۱۱۹۹ هـ، در مجموعه 6466 گذشت.

قلندر شاه، سالک رته پیران (م ۱۲۴۸ هـ)

۱. حلیه مبارک (منظوم)
 ۲. معراج القبول (منظوم)
- ۱۲۵۴ هـ، در مجموعه Pi VI 24 گذشت.

قمرالدین جالندهری

۱. تعزیت نامه دانشمند
 ۲. زمانه نامه
- ۱۲۸۴ هـ، در مجموعه Pi IX 38 گذشت.

قوسی

دیوان قوسی

- سده ۱۱ هـ، در مجموعه $\frac{\text{Pi VI 165A}}{2369}$ گذشت.
- [۱۲۶۹ هـ] / ۱۰ دسامبر ۱۸۵۲ (در عبدالله، II/572 بخطا ۱۸۸۲ چاپ شده)
- / ۲۸ مانگه ۱۹۰۹ ب.

کاتبی ترشیزی، شمس‌الدین محمد

۱. دیوان کاتبی

□ با یادداشت مؤرخ ۱۱۶۰ هـ، نستعلیق، آغاز:

آفاق پُر صد است ز کوه گناه ما کوه گناه چند بود سنگ راه ما
۱۱۸ گ.

شماره 6750

۲. کلیات کاتبی ترشیزی

ر.ک: مشترک، ۴۹۸/۷.

□ شامل دیوان غزلیات، آغاز: ای گل آدم بخمر جان معمر ساخته، گ ۲۰۵ الف -

۱؛ ۲. گلشن ابرار، ۲۳۰ ب - ۲۰۵ ب؛ ۳. مجمع البحرین با مقدمه نثر او، ۲۶۷ الف -

۲۳۱ الف، ۴. ده باب، ۳۰۶ الف - ۲۶۷ ب؛ ۵. سی نغمه، ۳۵۲ الف - ۳۰۶ ب؛ ۶.

دلربای، آغاز:

زهی روح را رحمتت رایحه‌ای کلام مرا حمد تو فاتحه‌ای

۳۶۷ الف - ۳۵۲ ب؛ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، موریان‌زده، شیرازه از هم گسیخته؛

کاغذ آبی و صورتی رنگ.

Pi VI 18

5398

۳. مجمع البحرین: ناظر و منظور

مثنوی عشقی در دو بحر.

همان: مشترک، ۵۰۰/۷.

□ سده ۱۲ هـ، ترقیمه: «تم الكتاب بعون الملك الوهاب مجمع البحرین والحمد لله

رب العالمین تمام شد»، نستعلیق شکسته‌آمیز، ۳۸ گ.

نیز ر.ک: عبدالله، II/291.

KPi VI 25

2176

کاشفی

دیوان کاشفی

شامل قصاید، غزلیات، ترجیع‌بند، رباعیات.
ازوست:

اگر چه کاشفی از جُرعه خوار نیم
اینک رسیده کاشفی اما بصد جنون
ولی بخواهش جان از دلش خریدارم
سنگی بگیر در کف و دیوانه پیش گیر
آغاز غزلیات:

از هر طرف بگوش من آید همین ندا
والله هر آنچه می‌نگری نیست جز خدا
در بخش قصاید، همه قصاید در نعت رسول اکرم (ص) است. سراینده از شبه قاره است.
قیاس شود با: میر احمد کاشفی کالپوی (م ۱۰۸۴ هـ)

□ سده ۱۳ هـ، نام کاتب در خاتمه غزلیات پیر غلام عبدالقادر، نستعلیق، در آغاز
بخش قصاید افتادگی دارد.

Pi VI 278
2052

کعب ابن زهیر

شرح قصیده بانث سعاد: نظم بدیع: نظم بدیعی: تعویذ جان
شارح: ضیاء الدین کشتواری.

□ ۱۲۸۹ هـ، در مجموعه 9234 گذشت.

□ در مجموعه Ppi VI 72 گذشت.

کلیم کاشانی، ابوطالب

دیوان کلیم کاشانی

□ شامل غزلیات و قطعات، نستعلیق، نسخه آسیب دیده، ۸۹ گ.

یادداشت: «به تاریخ پانزدهم ذی قعدة سنه؟ معرفت شیخ محمد جمیل صاحب خریدہ شد.»

شماره 6661

☐ شامل مثنویات و غزلیات و قصاید و ترکیب‌بندها، سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/499.

Pi VI 30A
940

☐ دیوان غزلیات است، سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/502

Pi VI 30
563

کمال خجندی

دیوان کمال خجندی

☐ سده ۹ هـ، همان: عبدالله، II/390

Pi VI 13B
2673

☐ سده ۱۰ هـ، خط شیوه ایرانی، همان: عبدالله، II/391

Pi VI 13A
1055

☐ سده ۱۱ هـ، در مجموعه Pi VI 165A گذشت.

☐ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/393

Pi VI 13
515

☐ ب ت، همان: عبدالله، II/392

Pi VI 320
2576

گل و بلبل: منو هرو مد مالت
ناشناخته.

☐ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Pi VI 164 گذشت.

گویا

دیوان گویا

مؤلف: گُرو گوبند سنگه متخلص به گویا (ترقیمه) یا نندلال گویا (۱ ب) از اوست:

بغیر یاد تو گویا نمی‌تواند زیست

به سوی دوست رهایی دهد وجود مرا

شامل ۴۰ غزل فارسی و ۳ رباعی.

آغاز:

هوای بندگی آورد در وجود مرا وگرنه ذوق چنین آمدن نبود مرا

□ [حدود ۱۳۰۳ هـ] ۱۹ کتک ۱۹۴۳ ب.... چند چوپره، نستعلیق، ۶۱ گ.

شماره 6443

لایق جونپوری، محمد مراد

دستور همت

همان: مشترک، ۹۴۶/۷.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۵۱ گ.

شماره 8956

ماهر اکبر آبادی، محمدعلی

۱. اساس المعانی

۲. بحر همت

۳. بستان سرا

۴. گل اورنگ

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi VI I | گذشت.

ناشناخته

مثنوی شکوه (اردو)

□ در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

۱. مثنوی عرفانی

ناشناخته

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi VI 296 گذشت.

۲. مثنوی ناشناخته

□ در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

مجذوب [لکهنوی؟]

شاعر شیعی مذهب بود.

دیوان مجذوب

تخلص شاعر:

هم چو «مجذوب» ز آرایش رنگین جهان

بس بود گریه گلگون رخ زرد مرا

مذهب شاعر:

در دو عالم ضامن مجذوب اگر شد دور نیست

خسرو دنیا و دین شاه خراسان ست این

دیوان غزلیات و ترجیع‌بند است.

آغاز غزلیات:

الهی عبدک العاصی اماکا غفر بالذنوب فد دعاکا

(کاتب نسخه بر تمام این غزل که به زبان عربی است خط قرمز کشیده است.)

□ غزوه جمادی‌الثانی ۱۱۶۳ هـ، هروری الحسینی، در خانه میرزا صادق، شاه‌جهان‌آباد، آغاز افتاده:
کعبه بآن شرف خاک درش خاکساری کند ز گوشه کنار
به شدت موریانه‌زده، چلیپا.
شماره 6295 (شیرانی)

محتشم کاشانی

دیوان محتشم کاشانی

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/456.

Pi VI 17
552

□ ۱۲۲۱ هـ، بفرمایش میان... [محو شده شاید: نور/ نواز]، با القاب بلند یاد شده که دانشمندی او را نشان می‌دهد. همان: عبدالله، II/458.

Pi VI 17A
1918

□ سده ۱۳ هـ، یادداشت ظهریه: «بقیمت ۴ / خرید کرده شد. المالک هو الله القوی والقابض امانت علی خورجوی در بلده پونه خرید کرده شد ۱۲۴۱». همان: عبدالله، II/457.

Pi VI 17B
2736

محسن، ابوالحسن

دیوان محسن

□ اواسط رمضان ۱۰۳۲ هـ، ابوالمحسن محمد سبز، همان: عبدالله، II/492 با لغزش چاپ در سال کتابت.

Pi VI 63
567

ناشناس

محک الخیال

□ سده ۱۴ هـ، در مجموعه Pi IX 47 گذشت.

محمد انصاری بن شیخ عصمت الله

گاهی تخلص «احمد» هم آورده.

۱. احمد نامه

۲. عظیما

۳. فارسی نامه

□ در مجموعه Pi X 23A گذشت.

محمد عبدالصمد

تحفة العاشقین (اردو)

□ ۱۳۱۰ هـ، در مجموعه 8962 گذشت.

محمد مراد

شمع انجمن

گفت ناگه هاتفی در گوش من نام این مجموعه شمع انجمن

(۵ الف)

فقط حکایات منظوم به پیروی از مثنوی معنوی است.

□ ۱۱۲۱ هـ، همان: عبدالله II/529

محمود

انتخاب دیوان محمود

□ در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

محمود شبستری

گلشن راز

شرح:

۱. مفاتیح الاعجاز

شارح: اسیری لاهیجی.

□ اواخر سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله II/329.

Pi Vi 101B
1079

□ ۲۸ جمادی الاوّل ۱۱۳۱ هـ، نستعلیق، ۳۸۲ گ.

مُهرها: ۱. «اللّه / وانه سلیمان و انه بسم اللّه الرحمن الرحیم ۱۱۵۵»

۲. «عبدالرحیم» (۳ الف، خاتمه)

Pi VI 37A
2308

□ (۱۱۸۸ هـ، ترقیمه: «... اما بعد قد وقع ابتداء كتابة هذه النسخة في البلدة المباركة المعظمة المكرمة الموسومة بمكة زاده الله تعالى شرفاً و تعظيماً و تبجیلاً و تکریماً، تمّ الكتاب بعون الملك الوهاب در دارالفتح أوجین در ماه مبارک رجب المرجب بتاريخ بست و هفتم بروز سه شنبه ۱۱۸۲ فصلی و سن جلوس ۱۶ بادشاه غازی شاه عالم - خلدالله ملکه - من كتاب مفاتيح الاعجاز شرح گلشن راز تصنيف محمد بن يحيى بن علي جيلاني.» نستعلیق، ۳۲۰ گ.

نیز ر.ک: عبدالله، II/224.

Ppi VI 62
1633

۲. شرح بیت گلشن راز
جلال الدین محمد دوانی.

□ مقابله شده ۹۳۱ هـ، در مجموعه شیرانی 6234 گذشت.

محمود لاهوری

محمود نامه

□ ۱۱۹۸ هـ، شکسته، ۹ گ.

Pi VI 296
1176

□ ۲۳ رمضان [۱۲۵۵ هـ؟] / ۲۹ مگهر ۱۸۹۵ ب، نام کاتب محو شده، نستعلیق
خوش درشت، ۲۳ گ. همان: عبدالله، II/605.

Pi VI 231
1273

شرح:

۱. شرح محمود نامه

شارح: صاحب شاه قریشی.

همان: مشترک، ۷/۷۵۳.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، ۳۲ گ.

شماره 11095

مخفی رشتی

دیوان مخفی رشتی

□ ۱۲۴۹ هـ، همان: عبدالله، II/493.

Pi VI 50B
2635

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/494.

Pi VI 50B

1288

مخلص کاشانی

دیوان مخلص کاشی

□ ۱۱۶۷ هـ، همان: عبدالله، II/562.

Pi VI 23

558

مدامی دارابی، میرزا محمد صادق (زنده در ۱۲۷۷ هـ)

فرزند محمد رضا رازی بن میرزا جعفر قاصر... (با حذف چند واسطه) ابن میرزا محمد سعیدالدین فروغ ابن ستاره بانو «کوکب» دختر سعدی شیرازی. از ایران به سند وارد شد و قصیده‌ای در مدح نواب میر علی مراد خان تالپور والی خیر پور گذرانید و جائزه گرفت. ر.ک: صبح گلشن. ۳۹۶.

دیوان حقیقت: (دیوان مدامی)

شامل مثنوی حقیقت، قصاید در مدح حضرت علی(ع) و امامان، غزلیات، ترجیع‌بند، رباعیات و مطلع‌ها. در مثنوی حقیقت از سایر آثار خود غم‌فزا و نظم البکاء یاد می‌کند:

به دشت حقیقت چو من تاختم	دو مقتل ز الطاف حق ساختم
به بحر تقارب یکی غم فزا	دگر مثنوی نام نظم البکاء
سیم این کتابست در خاص و عام	نهادیم او را حقیقت به نام

(۴ ب)

و در خاتمه دیوان گوید:

دیوان حقیقت چه نمودیم بنا
صند شکر که عمر زین بنا کرد وفا
تصنیف چهار هزار و یکصد بیت است
باشد به زمانه یادگاری از ما
در منابع هم چون الذریعه و مشترک نشانی‌ای از غم افزا و نظم البکاء پیدا نشد.
آغاز (غزلیات):

ز ناسازی این دوران بدل دارم بسی غمها
علاجش من نمی بینم بغیر باده مینا
مقطع:
مدامی طالب راه حقیقت شواگر خواهی
بیابی ساقی آن بزم و جام و باده مینا
□ رجب ۱۲۷۷ هـ، به خط مؤلف، ۲۰۰ گ.
نیز ر. ک: عبدالله، II/414، مشترک، ۱۲۵۹/۸.

APi VI 84
274

□ به خط مؤلف، فقط غزلیات، تا ردیف دال، ناتمام، آغاز: ز ناسازی این
دوران... خاتمه: شادم از اینکه یکسر موئی ضرر نکرد، ۳۳ گ.

APi VI 84A
275

مراد شاه

۱. ما مریدان

۲. مرادالعاشقین

□ ۱۲۵۴ هـ، در مجموعه Pi VI 24 گذشت.

مسعود سعد سلمان لاهوری

دیوان مسعود سعد سلمان لاهوری

□ ب ت، با مهر «بهمن پرشاد ۱۸۷۹» (ظهریه)، همان: عبدالله II/198.

Pi VI 305
2138

مسکین کشمیری

گنج مخفی (مثنوی)

سروده در ۱۱۹۸ هـ.

ر.ک: مشترک، ۱۱۴۷/۸.

□ ۱۲۳۲ ه. همان: عبدالله، II/580.

Pi VI 233

1315

مشتاق قادری

شمع و پروانه: چندربدن

□ ۱۳۰۰ ه. در مجموعه 9112 گذشت.

— مشتاق، محمد مستجاب‌الدین خان (زنده در ۱۳۱۷ ه.)

دیوان مشتاق

دیوان اردوی ویست با چند قطعه تاریخ فارسی. از جمله: تاریخ وفات مولوی عبدالصمد خان میرٹھی در ۱۲۸۴ ه. تألیف تذکره شعر و سخن تألیف محمد نیاز علی «پریشان» اکبرآبادی در ۱۸۶۹ م. چاپ سراج الهدایه در ۱۲۹۷ ه. وفات حکیم حیدر علی در ۱۲۸۸ ه. سیلاب رُود جمن و افتادن مردمان در خندق قلعه اکبرآباد در ۱۲۸۸ ه. تألیف نظام سخن تألیف محمد نیاز علی «پریشان» اکبرآبادی ۱۲۸۸ ه. وفات مولوی محمد نیاز علی «پریشان» در ۱۲۹۰ ه (به اردو). وفات عموی صاحب شهاب‌الدین خان بریلوی در ۱۲۹۶ ه. وفات والده منشی نول کشور مالک مطبع اوده اخبار در ۱۸۹۲. وفات منشی نول کشور در ۱۳۱۲ ه و غیره. شماره 11096

مشفق بخاری، کمال‌الدین عبدالرحمن (۹۹۶ - ۹۳۴ ه.)

در ۹۸۵ ه از بخارا به هندوستان رفت.

دیوان مشفق بخاری

گردآورده ۹۶۵ ه با دیباچه منشور از گردآورنده:

برای جمع دیوان مشفق را که بر لوح زبان‌ها بود مذکور

مزین خطبه‌ای بایست ز انشا
که گردد بر بیاض صفحه مسطور
برای نسخه تاریخ کمالش
مرقم ساختم: «ابیات مشهور»
۹۶۵

در دو بخش: قصاید و غزلیات. بخش قصاید در نسخه ما ژولیده است، اما بخش غزلیات مرتب است با سرآغاز:

صراحی را زبان باده صیقل شد به محفلها

بسیا ساقی بسر زنگی غم از آینه دلها

ر.ک: مشترک، ۲۲۶۱/۹؛ مذكر احباب (چاپ نجیب مایل هروی)، تهران، ۱۳۷۷، ص ۲۷۱؛ یاد یار مهربان از میرزا ملا احمد، تهران، ۱۳۸۰، ص ۱۰۱.

□ ۹۷۹ هـ، ترقیمه بخش قصاید: «تمت القصاید فی شهر رجب المرجب مورخ سنه ۹۷۹». بخش غزلیات در آخر افتادگی دارد، تا غزل:
بر مشفقى نگاه تو عین عنایتی ست

گه می‌کنی عنایت و گاهی نمی‌کنی

Pi VI 328A
5410

مظهر جان جانان دهلوی

دیوان مظهر جان جانان

شامل غزلیات، رباعیات، مفردات، مخمسات، مثنویات، مسدسات.
این بیت از غزلیات اوست:

مظهر از نازکی طبع چو اجزای هوا
خود بخود حالت عشاق پریشان گردد
آغاز:

ما را بآب گریه ما داد بخت ما
غم بار کرد بر سر سیلاب رخت ما

□ ۱۱۶۱ هـ، ترقیمه: «تمت تمام بعون الملك العلام دیوان مظهر من تصنیف مرزا جان جانان» به تاریخ بیست و چهارم شهر ذیحجه ۱۱۶۱ هجری مطابق سنه

احد جلوس میمنت مانوس احمد شاه بادشاه غازی خلدالله ملکه... (نام محو شده) نویسانید، نستعلیق ریز خوش و چند برگ آخر به شکسته، سرلوح، جدولبند طلائی، قطع خُرد، ۵۱ گ.

یادداشت: «محمد حسین عفی عنه العارف القریشی مهمی در ۱۳۲۷ هجری بمقام دهلی خرید نمود.» سپس قطعه تاریخ شهادت شاعر با ماده تاریخ «عاش حمیدا مات شهیدا» ۱۱۸۷ ه. (خاتمه).

مُهر: «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (خاتمه)
نیز ر. ک: عبدالله، II/405؛ مشترک، ۱۱۴۳/۸ با خطایی در ضبط شماره کتابخانه.
Ppi VI 19B

1595

□ سده ۱۳ ه، نستعلیق معمولی، بادیاچه منثور، ۳۸ گ.

Pi VI 2

2726

□ ۱۲۳۵ ه، در مجموعه 6675 گذشت.

□ ۱۲۴۶ ه، در مجموعه 6867 گذشت.

□ ۱۲۴۷ ه، در مجموعه شیرانی 6324 گذشت.

□ ۱۲۹۳ ه، در مجموعه Pi VI 74 گذشت.

مغربی تبریزی، شمس‌الدین محمد

دیوان مغربی

□ ۱۲۳۷ ه، همان: عبدالله، II/395.

Pi VI 77C

5380

□ ۱۴ جمادی الاول ۱۲۳۹ ه، نستعلیق، ۸۵ گ. ازوست:

ای مغربی این حدیث بگذار سر دو جهان مکن هویدا

شماره 7463

□ ب ت، نستعلیق، شامل غزلیات، ترجیع‌بند و رباعیات، آغاز: خورشید رخت
چو گشت پیدا، ناقص الآخر، ۸۰ گ.

یادداشت: «بمقام دهلین بقیمت [رقم به سیاق] خریده شد $۲۰ \frac{۲۵}{۶}$ محمد حسین القرشی المهمی» (۱ ب) منظور از این تاریخ ۲۵ جون ۱۹۲۰ است. نیز ر.ک: عبدالله، II/283؛ مشترک ۴۸۲/۷ با خطایی در ضبط شماره کتابخانه.

Ppi VI 4A
1576

مفتی، محذوم عبدالوهاب

دیوان مفتی

ازوست:

مفتی ز درس عشق سبق خوان می‌نویس
بسر لوح دل شروح غم از دُود آه ما
آغاز:

جميع محامد خدا را مدام ثناير محمّد عليه السلام

□ ۱۵ جمادی الاوّل ۱۰۵۱ هـ، نستعلیق، موریانه‌زده، ۱۴ برگ.

شماره 9964

مفردی

نام و نشانی او در منابعی هم چون فرهنگ سخنوران، کاروان هند، مشترک نیافتیم.

دیوان مفردی

تخلص:

بسنده شاهم از جان مفردی نعمت الله واقف اسرار ما

در آن شاه تهماسب (اوّل ۹۳۰ - ۹۸۴ هـ) را ستوده است:

شاه طهماسب حسینی نقد شاه اولیا
شاعر از ایران به هند آمده بود:

یا امیر المؤمنین از مُلک هندم وارهان
عزم طوف درگهت دارد دل شیدای من
شامل قصاید و غزلیات است.

آغاز:

ای در طلب نور جمالت دل شیدا ای خیمه وحدت زده بر عالم بالا

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، کاغذ پوسیده، ۱۲۰ گ.

Pi VI 331
5404

منشی، شیخ جیون (سده ۱۲ هـ)

وقایع نویس حکومت چولستان (صحرای پاکستان) بود.

[قصاید منشی]

قصاید تاریخی در بیان غارت ڈیره اسماعیل خان در ۱۱۹۳ هـ و ظلم عمال نورپور تحصیل و ضلع شاهپور و غیره. شامل سه قصیده است:
قصیده اول: قصیده غارت ڈیره اسماعیل خان از دست قندهاریان.

آغاز:

فغان ز گردش این روزگار کج رفتار که هست جور جفا طرز او دگر آزار
خاتمه:

ز شهر ڈیره چگویم که نیست چون او شهر اگر تمام بگردی جهان شوی ستار
قصیده دوم در ظلم عمال نورپور.

آغاز:

سرگذشت طرفه گویم از تظلم روزگار بشنود آن کس که باشد هوش دار
قصیده سوم برای خان نواب اسماعیل خان برای تعیین عمال و درخواست باز اجرای وظیفه
وقایع نویسی به شاعر.

هر سه قصیده در ۱۱۹۳ هـ. سروده شده است.

همان: مشترک، ۱۱۴۱/۸.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ۱۰ گ.

شماره 6353 (شیرانی)

ناشناخته

[منظومه]

بر ظهیریه نسخه چنین آمده است: «نظم محمود مصنفه مولانا رودکی».
هجو کسانی با نام‌هایی رایج در هند است.
آغاز:

ای پسر خوانده کفایت خان	باد شرت کفایت از دوران
ای تو مظلوم روی دل ظالم	صورت هندوان نو مسلم
یادگاری ز قوم غتریه؟	ولد کشن داس یک سربه

سپس حکایات که برخی طنزآمیز و برخی مایه عرفانی دارد. مثلاً:

خواجه بود اکبری با عز و جاه	بُود بر دگان چو بر اورنگ شاه
هر قماش می‌خرید و می‌فروخت	نفع‌ها می‌برد بی نقصان و سوخت

یا:

نازنین بود نامش شاه روح	خدها درد و لکن لایفوح
از جمالش روز لیلی شب شود	شب چو روز از ماه لب غبغب شود

حکایت‌ها یا سروده‌های بدون عنوان است.

Pi VI 290
1479

مولوی، جلال‌الدین محمد

۱. دیوان شمس تبریزی

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/316.

Pi VI 8D
1265

□ سده ۱۳ هـ، ترقیمه: «بید الخط فقیر حقیر پُر تقصیر بنده محمد رمضان سنه‌ریالیه [منسوب به سنه‌ریال / سمب‌ریال، ضلع سیالکوت]، از اولاد عبدالباقی یدادجی؟ تحریر بالتاریخ دهم ماه پوه به اتمام رسید بوقت پیشین در فقیرخانه تحریر پذیرفت.» فقیرخانه در لاهور واقع است (ر.ک: مجله نقوش، ویژه نامه لاهور، فوریه ۱۹۶۲ م، ص ۱۰۴۴)، با امضای فقیر سید قمرالدین مورخ ۲۰

مارس ۱۸۵۲ م. دیوان بهائی تندلعل گویاز همین مجموعه جدا شده است، کاتب در هر صفحه ۶ بیت نوشته است، بیت یکم و ششم درشت و بقیه چهار بیت ریز است. گزیده دیوان است، ۲۱ گ. همان: عبدالله، II/317.

Pi VI 8
513

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/315.

Pi VI 8C
706

۲. مثنوی معنوی

□ ۸۱۲ هـ، ترقیمه: «قدتم الكتاب المثنوی المعنوی المولوی فی وقت الضحوة من یوم الاثنین الخامس عشر من ذی الحجّه سنه اثنی عشر فثمان مائة بمقام... بلخ فی قلعه هندوان... حرره العبد محمود الصافی...» سه ستونی، بر ظهیره تاریخ تولد نورالدین؟ در ۱۲ ربیع الثانی ۹۰۱ هـ، با دو مهری که محو شده. همان: عبدالله، II/282.

Pi VI 9
803

□ ۸۵۵ هـ، ترقیمه: «قد وقع الفراغ من كتابة كتاب الشریف المعنوی المثنوی فی وقت الظهر من یوم الخمیس فی الیوم العاشر من شهر جمادی الاول سنه خمس و خمسین و ثمان مائه علی یدالعبد الضعیف الراجی الی رحمة ربّه الضعیف محمد بن محمد قوی بن محمد صوفی الصرائی؟ رزقه الله تعالی...» (خاتمه)، نسخ، دفترهای ۱ تا ۳ در یک مجلد، گ ۲۵۵ - ۱؛ دفترهای ۴ تا ۶ در مجلّدی دیگر، گ ۵۲۰ - ۲۵۶. موریانه زده.

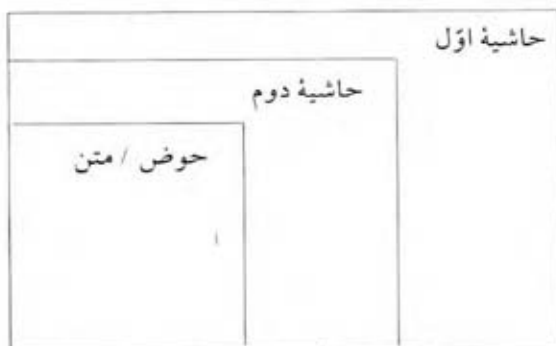
مُهر: ۱. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مَهمی ۱۳۲۴» (ابتدا).
۲. «محمد حسین خان صدیقی M.Husain M.A ۱۳۲۴» (خاتمه)

Ppi VI 1F
1514-1515

□ سده ۹ هـ، نسخ، عنوان‌ها شنگرف، سه ستونی، به شدت موریانه زده و فرسوده، تورق و برگ شماری ممکن نیست. از دفتر چهارم آغاز می‌شود. مُهر: «... غصنفر جنگ بیرم خان ۱۱۵۹» (گ ۱ الف)

KPi VI 32
2200

□ سده ۱۰ هـ، ترقیمه: «تمام شد کتاب مثنوی معنوی مولوی...» (با حذف القاب و نام سراینده) به دست احقرالخویدم الفقرا شیخ جمال محمد ابن کورا، من مملکات سایه لطف اله عادل شاه بن مبارک شاه خلد ملکه. «(۲۴۶ الف)، نیز ر.ک: یادداشت (پس ازین)، نستعلیق، در هر آغاز دفتر سرلوح، هر شش دفتر به صورت متن دو ستونی و دو حاشیه تو در تو کتابت شده است:

مُهر: «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (۱ ب، ۲۴۶ ب).

یادداشت: «این نسخه عجیب به قیمت [رقم به سیاق برابر ۲۵ روپیه] به مقام دهلی در ۱۳۴۲ خریده شد. سر ورق را مولوی محمدالدین وزیر آبادی کاتب کتابت نمود و چودهری عبدالله دهلوی مغفور مصور تذهیب و تلوین نمود. راقمه العبد المذنب محمد حسین بن مولوی سیف الرحمان قریشی صدیقی مهمی. این عادل شاه بن مبارک شاه فاروقی از شاهان خاندیس بود. در تاریخ فرشته او را به خطاب شاهی یاد نکرده، عادل خان بن مبارک خان از ۹۰۹ تا ۹۱۶ حکمرانی کرد و ازین حساب عُمر این کتاب اکنون زاید از چهارصد سال است.» نیز ر.ک: عبدالله، II/189.

Ppi VI 1P
1693

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق، ۴ ستون، آشفته، سرلوح، هر ۶ دفتر.

شماره 6576

□ ۱۰۰۷ هـ، با مُهرها و یادداشت‌های عرض دیده و تحویل. مهرها: ۱. «بنده درگاه محمد علی» (ظهریه).

۲. «قابل خان خانه‌زاد بادشاه عالم گیر» (خاتمه).

یادداشت‌ها:

۱. «عرض دیده شد العبد حافظ خان.» (ظهریه)

۲. «مثنوی معنوی بابت پیشکش حاجی عالم بتاریخ ۶ ربیع‌الثانیه سنه ۲۹ از...
تحویل خواجه بیگ شد.» (ظهریه)

۳. «۲۳ محرم سنه ۳۱ تحویل منعم بیگ شد.» (خاتمه)

۴. «بتاریخ ۳ شهر جمیدالاول سنه ۲۹ از وجوه سیدی مفتاح تحویل خواجه
بیگ شد.» (خاتمه)

همان: عبدالله، II/285.

Pi VI 9WK
2579

☐ ۱۰۰۷ ه. همان: عبدالله، II/286.

Pi VI 9WC
1422

☐ ۱۰۴۳ ه.؟ در آخر دفترهایه خط جدیدتر نام کاتب محمد علی و تاریخ کتابت
۱۰۴۳ ه. آمده است، در دو مجلد صحافی شده، در جلد اول دیباچه عبداللطیف
عباسی و فهرست حکایات و دفترهای یکم تا سوم؛ در جلد دوم دفترهای چهارم
تا ششم، سرلوح مذهب، دیباچه به نستعلیق ریز، متن به نسخ ریز، حواشی
مفصل منقول از لطایف المعنوی عبداللطیف عباسی، نسخه‌ای قابل توجه،
۲۴۶۰ گ.

مُهرها: ۱. ظفر خان و وفادارخان (ظهریه دفتریکم).

۲. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (ظهریه
دفتریکم).

یادداشتها: ۱. «این نسخه شریفه مثنوی شریف بتاریخ بیست و هفتم شهر
رمضان المبارک سنه [؟] جلوس پادشاه عالمگیر در دارالسلطنه لاهور باستصواب
حقایق آگاه شیخ... (نام او محو شده و یعقوب خوانده می‌شود) داخل کتب‌خانه
اقل العباد گردیده.» (ظهریه دفتریکم).

۲. «دهم رجب سنه ۱۱۵۰ عرض دیده شد.» (ظهریه دفتریکم).

Ppi VI 1G
1516

☐ ۱۰۴۵ ه. با ۲ مهر بر ظهریه.

۱. «قاضی محمد افضل ۱۲۶۰ ه.»

۲. مهر محمد قمرالدین که عبارت مفصل دارد.

همان: عبدالله، II/287

Pi VI 9WG

2454

□ [۱۰۷۴ هـ]، ترقیمه: «تمام شد دفتر پنجم ۱۱ رمضان المبارک سنه ۱۰۷۴ [۱۰ هـ] روز دوشنبه» (۳۶۷ الف)، نستعلیق، هر شش دفتر و در آغاز هر دفتر سرلوح، نسخه پُر از حواشی است و در بعضی موارد حواشی روی پاره‌های کاغذ جداگانه نوشته شده و بر نسخه الصاق شده است، برخی حواشی نشانه «لط» دارد یعنی از لطایف المعنوی عباسی گرفته شده است و برخی دیگر نشانه «رضا» دارد یعنی شرح مثوی از محمدرضا لاهوری، یکی از نسخه‌هایی بوده که بسیار مطالعه شده است، ۴۵۱ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/193.

Ppi VI 1M

1681

□ ۱۹ ربیع‌الاول ۱۰۸۸ هـ (گ ۲۸۸ الف)، نستعلیق ریز، در ۴ ستون، در ۲ مجلد صحافی شده، ۲۸۸ گ.

Ppi VI 1N

1721

□ ۱۰۹۲ هـ، عبدالرشید ولد مُلّان محمد شفیع سیهام، نستعلیق، دو ستونی، دفتر ۴ و ۵ و ۶.

شماره 13266

□ «نسخه نسخه متنیات سقیمه» به تصحیح عبداللطیف عباسی گجراتی، ۵ ذیحجه ۱۱۰۶ هـ، نسخ، محشی، ۱۴۴ گ.

شماره 13182

□ ۲۰ محرم ۱۱۰۸ هـ، هدایت الله، دفتر چهارم و پنجم و ششم، دو ستون و حاشیه، نستعلیق، ۲۵۵ گ.

شماره 8936

□ ۱۱۱۷ هـ، همان: عبدالله، II/292.

Pi VI 9M

689

□ ۱۱۵۱ هـ، همان: عبدالله، II/296.

Pi VI 9 J

642

□ ۱۱۴۵ هـ، کاتب ساکن سردهنه است. همان: عبدالله، II/295

Pi VI 9G
955

□ ۱۲۲۹ هـ، در عهد انگریزان در وقت متکف صاحب بهادر، برای میرزا فضل علی و سعادت علی و کاظم علی. همان: عبدالله، II/293.

Pi VI 9H
705

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، در متن و حاشیه، انجام افتاده: چون همه صافست بگشاید رواست.

شماره 13177

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، دفتر اول، ۴ ستونی، موربانه زده، ۱۱۲ گ.

شماره 6824

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، دفتر دوم و سوم، ۲۴۰ گ.

شماره 6924

□ دفتر ۱: غرة جمادی الاول ۱۲۴۲ هـ، ۶۵ گ؛ دفتر ۲: ۱۵ جمادی الاول ۱۲۴۲ هـ، ۵۸ گ؛ دفتر ۳: ۵ جمادی الثانی ۱۲۴۲ هـ، ۷۵ گ؛ دفتر ۴: ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۴۲ هـ، ۵۹ گ، دفتر ۵: بدون تاریخ، ۶۹ گ، دفتر ۶: دو بیت از آخر افتاده، ۴ ستونی، نستعلیق، روی جلد نام صحاف «عمل میرخان بناله واله»

شماره 6420 - 6425

□ ب ت، با حواشی منقول از لطایف المعنوی، همان: عبدالله، II/294

Pi VI 9L
949

□ ب ت، همان: عبدالله، II/298.

Pi VI 9W
2209

□ در مجموعه Pi VI 9 WE گذشت.

گزیده‌ها (به ترتیب نام کتاب‌ها):

۱. انتخاب مثنوی

ناشناس.

□ در مجموعه PC IV 7C گذشت.

۲. جزیرهٔ مثنوی

یوسف سینه چاک.

□ ۱۱۴۰ هـ، در مجموعه 6543 گذشت.

۳. دُرّ مکنون

گزیننده: ناشناس.

تاریخ تألیف: «اتمام تألیف منتخب مثنوی معنوی مسمی به دُرّ مکنون روز یکشنبه سنه جلوس معلی چهل [شاید عالمگیری = ۱۱۰۷ هـ] در دارالسلطنة لاهور مرقوم شد.»
گزیننده نخست ابیاتی را گزیده سپس زیر عنوان «دُرّ مکنون» از خود توضیح داده است.
آغاز:

ابتدا کرد مولوی علیه الرحمه مثنوی را در بیان معیت حق با خلق.

من نَیْمٍ واللّٰه یاران من نَیْمٍ من نه جان دارم بجانان می‌زنم

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، جدول طلایی، ۱۰۲ گ.

مُهرها:

۱. «صلاح الدین خان فدوی پادشاه محمد شاه غازی ۱۱۴۵» (ظهریه).

۲. «قایم آل محمد مهدی» (۱ ب).

۳. «ابن است مهر محمد نقی» (۱ ب).

شماره 6437

۴. لَبّ لباب معنوی

گزیننده: حسین بن علی کاشفی.

□ همان: عبدالله، II/300.

۵. مفتاح التوحید

گزیننده: درویش محمد بن دوست محمد بخارایی.

همان: مشترک، ۲۳۹/۷.

☐ دوشنبه ۷ صفر ۱۲۵۱ هـ، الهی بخش ساکن جلال پور هندال، نستعلیق
خوش، بدون دیباچه، آغاز:
ای خدای فضل تو حاجت روا با تو یادی هیچ کس نبود روا
این نسخه در ۷۶ باب، آخرین باب در ارواح، ۱۳۳ گ.

شماره 6600

۶. مفردات مثنوی

گزیننده: ابراهیم بن صالح شاهی دده.
به اشارت مولانا معین از هر شش دفتر صد بیت را برگزیده است:
حضرت مولانا معین مستعان کرد اشارت با یکی از بندگان
برگزین صد بیت از هر جلد او تا شود ششصد، تو هم صد بیت گو
نام کتاب را درین بیت آورده:
جمع کن این جمله یکجا ای روی نام او کن مفردات مثنوی
ر.ک: مشترک، ۱۶۳۷/۳.

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، برگی از دیباچه و چند برگ از دفتر ششم افتاده، ۱۳۷ گ.

شماره 6596

۷. منتخب مثنوی معنوی

عاقل خان رازی.

☐ در مجموعه 6543 گذشت.

۸. نصاب مولوی

اسماعیل انقروی.

☐ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Ppi VI 58 گذشت.

شرح‌ها (به ترتیب نام شرح‌ها):

۱. اسرار الغیوب

شارح: ایوب لاهوری پارسا (م ۲۱ جمادی الثانی ۱۱۵۵ هـ).

تاریخ شرح: ۱۱۲۰ هـ.

آغاز:

حمد لا یحصی و ثنای نامتناهی هر ملکی را.

همان: مشترک، ۱۶۴۶/۳.

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/310.

Pi VI 9N

942

□ ۱۱۵۲ هـ، ترقیمه: «قدتم بالخیر شرح مثنوی معنوی تصنیف خواجۀ خدا آگاه کامل مکمل حضرت خواجہ ایوب لاهوری سلمه الله تعالی و ابقاه روز پنجشنبه پنجم شهر ذی قعد ۲۲ جلوسی مطابق ۱۱۵۲ هجری مقدسه»، نستعلیق، ۲۲۲ گ. سه مهر در خاتمه دارد که هر سه محو شده است.

شماره 6388

□ ۱۲۲۷ - ۱۲۲۶ هـ، هر شش دفتر ترقیمه‌های جداگانه از کاتب واحد دارد.

در اینجا تاریخهای ۵ دفتر را و ترقیمه دفتر ششم را می‌آورم:

دفتر یکم: ۱۴ شوال ۱۲۲۶ هـ، در قلعه اتک، ۱۱۳ گ؛

دفتر دوم: ۲۳ ذیقعد ۱۲۲۶ هـ، ۶۵ گ؛

دفتر سوم: ۴ محرم ۱۲۲۷ هـ، در قلعه اتک، ۴۷ گ؛

دفتر چهارم: سلخ محرم ۱۲۲۷ هـ، ۴۶ گ؛

دفتر پنجم: ۲۰ صفر ۱۲۲۷ هـ، ۴۰ گ.

دفتر ششم: ۸ ربیع الثانی ۱۲۲۷ هـ، ۵۹ گ، ترقیمه: «این شرح کتاب مثنوی معنوی حضرت مولانا جلال‌الدین رومی - قدس الله سره السامی - من کلام ایوب لاهوری - غفر الله له - حسب الفرمایش عالیجاه رفیع جایگاه (... با حذف القاب) جهان داد خان ابن وزیر ابن الوزیر شیر محمد خان بامی زنی نورالله مرقد، بید فقیر الحقیق سراپا تقصیر محمدابن میرزا احمد، به تاریخ هشتم ربیع الثانی در قلعه اتک صورت تحریر اتمام پذیرفت. فی ۱۲۲۷ سنه یک هزار و دو صد و بیست و هفت من الهجرة»، نستعلیق ریز، عبارت ترقیمه دفتر ششم به نهایت

زیبایی ثلث، در آغاز هر دفتر سرلوح مذهب بسیار عالی، جدولهای طلایی، با فهرست حکایات در آغاز، نسخه‌ای بسیار ارزنده و قابل اعتنا. یادداشت: صاحب‌گنجینه محمد حسین مهمی در آغاز نسخه یادداشتی دارد که شارح خواجه ایوب بدخشی نقشبندی از مرشدان نیاکان اوست و شجره طریقت خود را چنین آورده است:

محمد حسین ← مولوی محمد سیف الرحمن ← شاه محمد اسماعیل ← شاه عبدالعظیم ← مولوی عبدالحکیم ← شاه لطف الله ← شاه کمال الله صدیقی ← خواجه شاه ایوب بدخشی شارح مثنوی.

مُهرها: ۱. «محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۴» (ابتدا و خاتمه)

۲. «محمد حسین خان صدیقی M. Husain M.A ۱۳۲۴» (ابتدا و خاتمه)

۳. «محمد حسین ۱۳۲۶» (ابتدا و خاتمه)

Ppi VI IJ

1518

□ فقط دفترهای سوم تا ششم، تاریخ دفتر سوم: ۲۰ ذی‌الحجه ۱۲۶۵ هـ، دفتر چهارم: ۸ ذی‌قعدة ۱۲۶۵ هـ، دفتر پنجم: غرة ربيع‌الاول ۱۲۶۶ هـ، دفتر ششم: ۲۳ ربيع‌الثانی ۱۲۶۶ هـ، نستعلیق، ۲۵۱ گ.

Ppi VI IK

1519

□ ۱۲۶۷ هـ، همان: عبدالله، II/312.

Pi VI 9WL

2575

۲. جواهر الاسرار و زواهر الانوار

شارح: حسین خوارزمی.

همان: مشترک، ۱۶۳۲/۳.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، دفتر سوم: احمدی چون قدرت قاهره الهی، ۲۸۷ گ.

شماره 6426

□ ۱۱۲۷ هـ، همان: عبدالله، II/299. با مُهر کلب علی رضوی (ظهريه)

Pi VI 9WJ

2457

۳. حل مثنوی

شارح: محمد افضل متخلص به «محقّر» عباسی اله آبادی (۱۰ ربیع الاول ۱۰۳۸ هـ - ۱۵ ذی حجة ۱۱۲۴ هـ).

تاریخ شرح: ۱۱۰۴ هـ.

نام این مجموعه حل مثنویست	کز وی اندر معنی کهنه نویست
چون بمن حل مثنوی منسوب	هست دارد [؟] فضیلتی اکمل
خامه تاریخ ختم او بنوشت	بدو معنی «صحیفه افضل»

۱۱۰۴

(خاتمه)

شارح مقدمه بلند منظوم دارد که در آن نام خود را آورده و گفته که به جُز دو شرح مثنوی. یکی از عبداللطیف عباسی و دیگری از میر نورالله احراری. شرحی ندیده که حل مشکلات کند. آغاز:

مر خدا را شکر کز لطف قوی	داد توفیقم به حلّ مثنوی
بر رسول حق همی گویم درود	تا رسد جانم ازین سودا به سود

برای شرح حال شارح: تذکره خازن الشعراء، شاه علی اکبر اله آبادی، تهران، ۱۳۸۶ ش.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۳۴۵ گ.

یادداشتها: «فقیر غلام حیدر محمدی غفرالله تعالی عنه این کتاب مستطاب را به شوق تمام نویسانیده بود، چون خواهش مولوی صاحب زیاده از حد دیدم به خدمت ایشان گذرانیدم. مرقوم بستم شهر جمادی الثانی ۱۲۳۷ هـ. و این «مولوی صاحب» محمد اسماعیل قریشی مهمی است (به احتمال قوی همان که در ۱۲۰۰ هـ متولد و در ۱۲۷۴ هـ شهید شد، فرزند شاه عبدالعظیم، ر.ک: متأثر الاجداد، ۱۱۸) که در طی یادداشتی دیگر بر ظهر برگ اول می نویسد که در تاریخ ۲۲ جمادی الثانی ۱۲۳۷ هـ شاه غلام حیدر بن شاه غلام قطب الدین بن شاه محمد فاخر زائر اله آبادی بن محمد یحیی معروف به شاه خوب الله که مرید و داماد مؤلف این کتاب بود، این نسخه را بدو (یعنی محمد اسماعیل) داد.

□ ب ت، آغاز افتاده: علیه وسلم و آله و ذریاته و بر اولاد و فرزندان او، همان:
عبدالله، II/307.

Pi VI 9WE
2347

۴. دُرّ مکنون

گزیننده و شارح: عبدالفتاح الحسینی العسکری.
تاریخ تألیف: ۱۰۷۵ هـ. «اتمام تألیف منتخب مثنوی معنوی در سنه یک هزار و هشتاد و پنج
هجری مقدس معلی به روز دوشنبه وقت صبح، بیستم شهر ذی‌قعدة در دارالملک شاه جهان آباد
گردانیده شد.» (خاتمه)
انتخاب مثنوی و شرح گونه آن است. در دیباچه می‌گوید که مطالعه مثنوی مولوی می‌کرد و
دید که هر بیت و هر داستان چون سوره قرآن و آیت فرقان است و «سخنی چند که در لباس
داستان و ابیات مثنوی معنوی در نظر این بی‌نظیر و در دیده این بی‌دید آمد، آن را جمع نموده مجموعه
را موسوم به دُرّ مکنون کرد.»

نهادم نام این را دُرّ مکنون که تا باشد زمن یک نسخه این گون
آغاز:

الحمد لله الذی هدانا الی صراط المستقیم الذی هو مرصاد المحققین... نموده می‌آید
که چون سعادت ابدی و دولت سرمدی نامزد این خاکپای سالکان راه.

□ ۲۱ ذی‌الحجه، جلوس شاه عالم (ثانی = ۱۱۷۹ هـ) از نسخه حقایق پناه
باباصاحب... (نامش محو شده) به خط بهیکهم داس، شکسته.

شماره 6532

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره 10994

۵. شرح مثنوی معنوی

شارح: بهلول کول بن مرزا خان برکی جالندهری.
تاریخ تألیف: ۱۱۰۹ هـ.
در دیباچه می‌گوید:

«چون اکثر اعزّه ماضیه و حال شروح مثنوی مولوی دوم - که خلاصهٔ جمیع علوم است - مرقوم ساخته‌اند و به نظر احقر کماحقه به توضیح معانی آن نپرداخته و هم بسیاری از ابیات مشکله فرو گذاشته و طلب کتاب مانحن فیه احتیاج به تشریح معانی آنها داشته‌اند لهذا بنده... معه آن که پیش ازین، این کس را هیچ شغل با کتاب... نبود و نه از استادی سند داشته، آنچه در اول مطالعه برآمده خیال حال گرفته همان را قریب مدّت دو ماه در سنه یک هزار و یک صد و نه در تحریر آورده و هم نظر ثانی بر این و نه بر شرحهایی که قبل ازین ترتیب داده‌ایم، نرانده‌ایم.»

با استفاده از شرح مثنوی از نور الله احراری و شرح مثنوی از میر محمدرضا لاهوری. شارح در لابه لای متن در جاهای متعدد به دیگر تألیفات خود اشاراتی دارد:

الف.

«این هیچ مدان که مسمی و ملقب به بهلول کول برکی است بسط این در فواید الاسرار و شرح مخزن اسرار نموده.» (نسخه 2350، برگ ۲۳ الف)

ب.

«این کول هیچ مدان این فایده را در فواید الاسرار به طوالت تحریر نموده.» (۲۷ الف)

ج.

«این کول هیچ مدان فایدهٔ ما نحن فیه را نیز در شرح دیوان مرزا صایب تحریر ساخته.» (۴۴ الف)

د.

«حقیقت این هم در داستان پیر چنگی در دفتر اول و شرح دیوان غنی کشمیری تحریر کرده‌ایم.» (۴۶ الف)

آغاز (دیباچه):

احمد لمن سبح الاشیاء کلها له والصلاة والسلام.

... (شرح دفتر دوم):

مدتی این مثنوی تأخیر شد... این مصراع برای تحقیق و تقرر ماقبل است.

□ ۲۲ ذیقعدہ ۳۳۳۳هـ، فقیر رحیم الله لاهوری، به موجب فرمایش حقایق و

معارف آگاه شیخ محمد خان برکی ساکن جالندهر، نستعلیق، ۱۷۱گ.

شماره 6362 (شیرانی)

□ ب ت، همان عبدالله، II/314

۶. شرح مثنوی معنوی

شارح: شکر الله خان، چنان که عبدالله، 11/204 از روی همین نسخه نام شارح را به دست آورده و سرآغاز را نیز نقل کرده است. طبعاً نام شارح در برگ اول بوده که مرحوم سید عبدالله از آنجا گرفته بود. اما اکنون در سال ۲۰۰۲ م که من این نسخه را در دست دارم، برگ اول موجود نیست و دنباله مطلب از برگه دوم چنین آغاز می‌شود:

«این قلیل البضاعت... را قدرت بر فهم معانی کتاب حقیقت مآب مثنوی مولوی معنوی... نبود، لیکن به میامن... اورنگ زیب پادشاه عالمگیر... در صحبت امیر... عاقل خان عالمگیر شاهی... نعمات ایات آن کتاب استماع می نمود و به برکت آن صحبت به قدر استعداد خود عقده خفا از رشته معانی غامضه آن می گشود و به مقابله و مذاکره آن کتاب مستطاب به طریق ورد مشغول بود، ناگاه به خاطر فاتر این قاصر رسید که اگر آن معانی به قید تعبیر و تحریر درآید، بهتر و خوشتر باشد، پس نوشتم آنچه دریافتم.»

باحتمال قوی شارح سید شکر الله خان داماد عاقل خان میر عسکر رازی خوافی (م ۱۱۰۸ ه) است که علاقه به مثنوی مولوی داشت.

نمونه شرح:

«شاد باش ای عشق خوش سودای ما... اولاً عشق را طیب جمیع علل فرمودند، بعد از آن به تخصیص دوی نخوت و ناموس گفتند، چه سالک را نخوت و ناموس سخت علتی است و علاج آن بس مشکل، پس عشق که دوی آن درد است به جای افلاطون، جالینوس است.»
آغاز (مطابق عبدالله):

الحمد لله العظيم العليم عن احاطة... این قلیل...

□ سده ۱۲ ه، ترقیمه دفتر اول: «علی ید فقیر حقیر کثیر التقصیر داراب بیگ بلوچ»؛ ترقیمه دفتر دوم: «علی ید اضعف عباد داراب بیگ بلوچ»؛ دفتر سوم ترقیمه ندارد، این نسخه فقط شرح سه دفتر اول را دارد، دفتر یکم به نستعلیق خوش، دفتر دوم و سوم به شکسته، عنوان‌ها شگرف، نسخه پاکیزه، ۲۰۵ گ. یادداشتها: ۱. مابین دفتر دوم و سوم یادداشتهایی درباره میر سید علی همدانی و سلطان سکندر بُت شکن و دیگر پادشاهان کشمیر دارد که این گمان را ایجاد می‌کند که کاتب از مردم کشمیر بوده است.

۲. «در شهر لکهنو بقیمت ۴ / خریده شد. الحمد لله الذی. محمد حسین قریشی

المهمی، یکم ربیع الاوّل ۱۳۳۱ هـ (گ ۱۲۷، ۲۰۵)
نیز ر.ک: عبداللّه، 204 / مشترک، ۱۶۴۵/۷ که همین نسخه را معرفی کرده با
خطایی در ضبط شمار تابخانه؛ نسخه دیگر در کتابخانه آزاد دانشگاه اسلامی
علی گره، گنجینه سبحا اللّه، شماره 891.5525/11 مورخ ۱۱۱۷ هـ، ر.ک: فهرست
میکروفیلم، ۴۲۴/۱.

Ppi VI IL
1520

۷. شرح مثنوی معنوی

شارح: ناشناس. باید با شروح دیگر مقابله شود و به نتیجه رسید.
آغاز:

بشنو از... عارف نامی مولانا عبدالرحمان جامی قدس سره در شرح این دو بیت که
در مفتاح مثنوی مولوی است نی قلم معجز شیم را در بزم فصاحت و عشرت گاه بلاغت
باین نغمه دلربا پُر نوا گردانیده اند.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، تابیت:
این جهان زندان مؤمن این بود کسافران را جنتِ خالی بود
(دفتر اول، بیت ۹۸۲ طبع نیکلسون).

APi VI 85
276

۸. فرهنگ مثنوی معنوی

ناشناس.

□ ۱۰۴۹ هـ، در مجموعه 13183 گذشت.

۹- فیض معنوی

شارح: میر عبدالقادر فخری متخلص به «مهربان» اورنگ آبادی (۱۱۵۱ - ۱۲۰۴ هـ).
دوست او لچهمی نراین «شفیق» اورنگ آبادی در تذکره گل رعنا شرح حالش را به تفصیل
آورده است. چون این تذکره تا به حال به طور کامل چاپ نشده است، شرح حال مهربان را از
آنجا می نویسم:

«مهربان، میر عبدالقادر سلمه الله تعالی، صیاد غزالان سخن و جامع غریب هر فن است. مثل او رنگین خیالی، فصیح زبان، حاوی کمالات به چشم زمانه نرسیده و شیرین مقالی سحر بیان با این جودت ذهن به عالم مشهود سر نکشیده. بارقه ذهن او به لمعه برق مانند و رسایی فهم او به سرعت نشأه شراب هم پیوند. نسبش به بیست و دو واسطه به حضرت امام علی موسی رضا - علیه التحیة والثناء - می‌رسد. اصلش از نیشاپور، بعضی اجدادش از ولایت خراسان سری به هند کشیده در کنتور - که قصبه‌ایست از مضافات صوبه اوده - توطن گزیدند [ند]. قاضی محمود کنتوری که از اجله سادات آن دیار و اعظام خلفای حضرت شاه بدیع‌الدین مدار بود از اجداد [او] می‌شود. جد او سید محمد حنیف خلف سید امان الله کنتوری بعد فراغ تحصیل علوم از خدمت خال خود ملاً قطب‌الدین سهالوی از کنتور برآمده ملازمت عالمگیر پادشاه حاصل کرد و به منصبی امتیاز یافته به وقایع‌نگاری و بخشی‌گری سنکمیز؟ قیام نمود. بعد عزل این خدمات به قضای روضه منوره حضرت شاه برهان‌الدین غریب - قدس سره - تا آخر حیات خویش مأمور ماند. والد ماجدش سید محمد شریف، مخاطب به شریف‌الدین خان - سلمه الله تعالی - که با راقم الحروف بسیار آشناست به دامادی حضرت شاه نظام‌الدین نگرانی اورنگ آبادی قدس سره - که از مشاهیر مشایخ دکن بود و در سنه اربع و اربعین و مائه و الف / ۱۱۴۴ به عالم باقی رفته در اورنگ آباد مدفون گشت - عروس جمعیت در آغوش کشید. قبل ازین گاه گاهی به مقتضای موزونیت طبع یک دو بیت موزون می‌ساخت و «شرافت» تخلص می‌کرد.

ولادت میر مهربان در سنه احدی و خمسین و مائه و الف / ۱۱۵۱ در اورنگ آباد واقع شده. «ولادت عبدالقادر مهربان» تاریخ ولادت خود یافته. کتب درسیه مرتب تحصیل نمود و کلام الله را در اندک مدّت یاد گرفت و فن شعر عربی و فارسی از بدو شعور خود از جناب آفتاب روشن کلامی میر غلام علی آزاد بلگرامی - مد ظله السامی - اقتباس می‌نماید و به تلمذ میر صاحب قبله سر افتخار به اوج فلک می‌ساید. در اکثر علوم غریبه مثل نجوم و جفر و تکسیر مناسبتی دارد و به قضاء روضه منوره حضرت برهان‌الدین غریب - قدس الله سره العزیز - مأمور. و درین ولا به رفاقت نواب رکن الدوله بهادر وکیل مطلق نواب آصف جاه ثانی - دام اقباله - به سر می‌برد. مهربان با راقم سطور که به نسبت تلمذ حضرت آزاد - مد ظله العالی - نسبت خواجه تاشی دارد مهربانی کمال می‌نماید و اکثر اوقات به غریب خانه تشریف می‌فرماید. اول «رنگین» تخلص می‌کرد. آخر به استدعای میر ضیاء‌الدین حسین خان که او هم «رنگین» تخلص داشت، تخلص

خود «ایثار» گزید و به تبدیل مقاطع غزلیات که در آن «رنگین» تخلص داشت، تعب فراوان کشید. بعد از آن میر صاحب آزاد - مد ظلّه العالی - از راه مهربانیا «مهربان» تخلص عنایت کردند که بالفعل مروج است. در بعضی بحور که تخلص «مهربان» نمی‌گنجد، «ایثار» می‌آرد. درین ایام به مشق شعر عربی سرگرم. کلیاتش تا حال هفتاد هزار بیت بدین تفصیل: کحل الجواهر فی مناقب شیخ عبدالقادر، پانزده هزار بیت؛ دیوان فصاید، مناقب و غیره دو هزار بیت؛ وقایع کربلا، منظوم، ده هزار بیت؛ عذیم المثال فی تجذد الامثال، نثر، دو هزار بیت، مرآت الشهود، نثر در احوال مرشد بر حق خود میر فخرالدین مدظلّه العالی، هفت هزار بیت؛ مناقب مرتضوی، سیزده هزار بیت؛ فخر الوظائف شرح تهذیب اللطایف، در بیان لطایف سته و دیگر اشغال و اذکار، شانزده هزار بیت، دیوان غزل، پنج هزار بیت.

(گُل رعنا، نسخه خطی انجمن ترقی اردو کراچی. شماره ۳ ق ۱۷۰، ص ۱۰۳۵ - ۱۰۳۲).

فیض معنوی در گزارش دو بیت افتتاح مثنوی معنوی است. شارح در دیباچه نایب جامی را ستوده است و می‌گوید:

«آنچه این هیچ‌مدان بر شرح مولوی جامی به طریق مستزاد افزوده و در بیان بقیه اسرار بیت مذکور قطره واری به دریا الحاق نموده، به عین تعین ادراک فرمایند.»
و در بخش‌های آخر رساله گوید:

«مخفی نماند که در بعضی نسخ صحیحه مثنویات بیت اول به تحریفی در نظر آمد: بشنو از نی چون شکایت می‌کند از جدائیا حکایت می‌کند... درین صورت شرح معنی بیت به این نسخه نیز ضرور افتاده.»

و سپس این ضبط را نیز شرح کرده است.

شارح در خاتمه رساله مثل محدثان، سند قرائت مثنوی مولوی خود را بدین گونه آورده است:
شارح ← سید فخرالدین ← سید ابوالقاسم شیخ احمد عرف شیخ ← سید محمد خواجه ← از والد خود میر سید عبدالرحمن ← از والد خود میر سید محمد خواجه خضر قنوجی رسولدار ← از والد خود میر سید محمد کلان ← از والد خود میر سید محمد ← از والد خود میر سید عبدالملک قنوجی ← میر سید عماد الدین ← از پدر خود میر سید عبدالرحمان ← از پدر خود میر سید حسین ← مولوی معنوی.

آغاز:

عشق در نی گفتگوها می‌کند
خویش را خود جستجوها می‌کند...
(پس از پنج بیت)

بعد از حمد نابی حقیقی و درود نی تحقیقی معروض می‌دارد خاک پای ارباب نیاز.

□ ۲۴ شعبان ۱۲۲۷ هـ، حسین بخش علوی اعظمی قلندری، نستعلیق، گ ۱۴۰
الف - ۱۲۸ ب. در این مجموعه، رسائل عربی نیز دارد. عین‌العلم (گ ۵۸ ب - ۵
الف) مورّخ ۴ رمضان ۱۲۲۲ هـ؛ وظایف‌النبی (گ ۱۰۳ ب - ۵۹ الف) مورّخ ۵
ذی‌قعدة ۱۲۲۲ هـ، حُجّة‌المریدین تألیف تاج‌الدین بن ذکریا بن سلطان (گ ۱۲۷
الف - ۱۰۶ ب). در ابتدا و انتهای نسخه قطعات تاریخ تألیف کتاب دستور
الکلمات تألیف حسین بخش علوی (کاتب نسخه) نقل شده است. مطابق
قطعات، این کتاب در ۱۲۴۲ هـ، تألیف گردید. مثلاً: تاریخ اتمام دستور الکلمات از
غلام‌مینا «ساحر»:

تاج‌العلماء حسین علوی کو خسرو نکته دان معنی است
ماده تاریخ: «این گلشن بی‌خزان معنی است» (گ ۳ الف - ۲ الف).

Pc I 8A

۱۰. گلشن توحید

شارح: شاهدهی دده.

همان: مشترک، ۱۶۳۷/۳.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق افغانی، ۲۲۴ ص.

شماره 13047

۱۱. لطایف اللغات

مؤلف: عبداللطیف عباسی.

فرهنگ مثنویست.

□ ۱۱۰۹ هـ، عبدالله، II/303.

Pi Vi 10
514

□ ب ت، همان: عبدالله، II/304.

Pi VI 10A
828

۱۲. لطایف المعنوی من حقایق المثنوی

شارح: عبداللطیف عباسی.

□ ۱۲۷۷ ه. همان: عبدالله، II/301 با خطای در شماره ثبت.

Pi VI 9Q
1276

۱۳. مخزن الاسرار

شارح: ولی محمد اکبرآبادی.

به کوشش آقای نجیب مایل هروی، تهران، ۱۳۸۳ ش چاپ شده است.

□ سده ۱۲ ه. همان: عبدالله، II/313.

Pi VI 9P
838

۱۴. مغنی

شارح: محمد عابد که تعلیم تصوف را از شیخ محمد ابهری لاهوری ثم دهلوی گرفته بود «لهذا بر ابیات چند که شرح ایشان [= شیخ محمد ابهری] بود، تبرکاً درین ترجمه آورده است.» (۲ الف)

تاریخ آغاز: ۱۱۰۰ (= مغنی)، اما در دیباچه تاریخ ۱۰۱۱ را هم آورده است و می‌گوید در ۱۰۱۱ ه چند شرح مثنوی و فرهنگ شیخ عبداللطیف را مطالعه کرد اما تشفی و تسکین حاصل نشد. اعزه طلب شرح کردند بر وجهی که طبق مشرب صوفیه باشد و از دیگر شروح مستغنی کند. «از شارح محقق حسین خوارزمی آنچه مناسب مقام بود، نوشتم و چون بعضی بر کلام شیخ عبداللطیف ردی و قدحی داشتند محاکمه نموده... به حسب الطاقت و الانصاف به جواب آن پرداختم و معنی لغات و ابیات از فرهنگ رشیدی و بعضی مصطلحات از مصطلحات شیخ عبدالرزاق کاشی در قلم آوردم... و سمیه بالمغنی ظهر من تاریخ شروعه لا تاریخ اتمامه.» (۲ الف).

□ ۱۲۳۴ ه. کاتب از اولاد غوث العالم بهاء‌الدین [ذکریا ملتانی] است.

همان: عبدالله، II/305 که نام کتاب را المغنی آورده است.

Pi VI 9WN
2966

۱۵. نی نامه: نائیه

شارح: عبدالرحمن جامی.

همان: مشترک، ۱۶۳۵/۳.

□ در مجموعه، گ ۳ ب - ۱، سپس تقریر شاه عبدالعزیز دهلوی درباره «ما اهل به» و رساله طبیعیات به عربی.

Pi VI 9WB
1496

□ در مجموعه PC IV 43A گذشت.

مؤمن، نادعلی

شاعر شیعی مذهب بود.

دیوان مؤمن

در مناقب حضرت علی (ع) است.

دیگران بر دیگران دارند چشم اعتقاد یا امیر المؤمنین مومن غلام قنبر است
آغاز:

خداوندا نریزی آبرویم نیاندازی بفکر جست جویم

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۰۷ گ.

Pi VI 230
1271

مؤمن تتوی، غلام علی بن محمد قلی افشار احمد لویی

از شعرای متأخر قرن ۱۳ هـ. غزلیات او در محک خسروی (۱۲۳۲ هـ) از خسروی گرجی گزینش شده است.

دیوان مؤمن تتوی

دیوان غزلیات او با دیباچه‌ای به نثر که خودش نگاشته است و در آن می‌گوید:
«احوال بعضی از طائفه جلیله معاصر عصر که خلاصه آن از مضمون نظم و نثر من

بعد هویدا است بر صفحه... و لوجه... برای دستور یادگاری می‌نگارد.»

اما در دیوان او به جز غزلیات مضمونی دیده نمی‌شود. نام کامل خود را در دیباچه آورده

است.

آغاز (دیباچه):

حمد و ثنا ایزد محمود را سزد که جهان به وجود بنی آدم موجود.

(دیوان):

الا ای عشق بسم الله بسمل کن دم ما را

بس خون بنویس بسم الله بر لوح مزار ما

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۴۵ گ.

مهر: «غلام حسین ۱۲۱۴» (۱ ب)

Pi VI 310
2507

مهری عرب

آینه بدن نما

□ ۱۱۴۰ هـ، در مجموعه 6729 گذشت.

نادر، شیخ احمد

ساکن میتران والی، ضلع گوجران والا.

نادر نامه

همان: مشترک، ۱۵۳۳/۸.

آغاز:

ای داغ بر جگر زده لعل تو لاله را چشم تو برگرفته به آهو غزاله را

□ ۱۲۵۱ هـ / ۷ پهاگن ۱۸۹۲ ب، برای برخوردار جوالاسنگه و ناراین سنگه،

نستعلیق، ۴۱ گ. همان: عبدالله، II/606.

Pi VI 277
2100

□ در مجموعه Pf II 3 گذشت.

[ناشناخته]

سراینده‌ای احتمالاً از قرن ۷ ه. چه در دیوان او مدحی از مظفرالدین ابوبکر بن سعد بن زنگی (۶۲۳ - ۶۵۸ ه) دیده می‌شود (نک: پس از این) که از اتابکان فارس و ممدوح سعدی نیز بوده است.

دیوان ناشناخته

در آن قصایدی در مدح جمال‌الدین است:

مجلس محترم جمال‌الدین ای هنر را شمائل تو بیان
راوی شعر من تو بودستی هم تو اکنون جواب آن بستان
شعر را نیست پیش کس خدمت پس ازین ما و آیت قرآن
و مدح مظفرالدین ابوبکر بن سعد بن زنگی:

گرفت پایه تخت خدایگان زمین

قرارگاه همایون بر اوج علین

جهانگشای جوان بخت اتابک عادل

سپاه... شهریار روی زمین

مظفرالدین ابوبکر سعد بن زنگی

که روی ملک [و] کمالست و پشت ملت و دین

□ سده ۱۰ ه، نستعلیق، انجام افتاده، آغاز:

بزرگوارا روزت همیشه نوروزست

چوفصل نو همه اوقات تو خوش باد

شماره 13176

ناصر

انتخاب دیوان ناصر

□ ۱۲۳۳ ه، در مجموعه Pi VI 60 گذشت.

ناصر بخارایی

ترجیع بند

□ ۱۱۱۳ هـ، در مجموعه 6717 گذشت.

ناطق

دیوان ناطق

گردآورده فائق فرزند ناطق در ۱۰۷۸ هـ.

□ ۱۲۹۱ هـ، همان: عبدالله II/516.

Pi VI 159
945

ناظم هروی

۱. دیوان ناظم هروی

آغاز:

عشق ناظم شد چو دیوان دل آگاه را

آهی انشا کرد و مصرع داد بسم الله را

همان: مشترک، ۹۲۲/۷ - ۹۲۱.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، تا ردیف «ش» (شکفته باد دماغ به هیچ خرسندش)، ۶۰ گ. از خامه همین کاتب که نامش معلوم نیست دیوان ناصر علی سهرندی (شماره: 9106) و دیوان قلم دیوانه (شماره: 9107) نیز در دست داریم. شماره 9105

۲. یوسف و زلیخا

□ ۱۰۸۷ هـ، ترقیمه: «کاتب الحروف بنده حقیقی ابوسعید ابن شیخ ابوالحسن

صدیقی السرهندی... فی آخر من شهر ربیع الاول سنه سبع و ثمانین و الف
هجری النبوی، سرلوح معمولی، نستعلیق خوش، ۲۳۵ گ.
یادداشت‌ها:

۱. «هو الغنی. بتاريخ چهاردهم محرم الحرام ۱۹۶ [کذا: ۱۰۹۶] در دارالخلافة شاه
جهان آباد از سیادت و نجابت پناه میر شمس الدین محمد در دولت خانة میرزای
مخدومی میرزا عبدالعلی به مبلغ دو [دستخورده و به «بیست» تبدیل شده] روپیه
ابتیاع نمود. بنده آثم محمد کاظم سیاح سبزواری.» (ظهریه) و «مهر او «العبد
محمد کاظم».

۲. «من عواری الزمان محمد ابراهیم در لاهور [یا رایپور] از ملا حاجی سیاح
گرفت.» (ظهریه)

۳. «هو الغنی الباقی. بتاريخ چهاردهم رمضان المبارک در دارالسرور قصور از
مشفق مکرمی شیخ عزیزالدین قریشی صوبه دار... موصول انجامید. مظفر
احمد عفی الله عنه. ڈپٹی کلکٹر نهر آپر باری دواب، مقام قصور.» (ظهریه)
منظور همان مظفر احمد فضلی مهمی است.

۴. «هو العظیم. این کتاب در قلعه مبارکه انٹور در خدمت خدام کرام سیادت و
نجابت پناه میرزایی ملاذی صاحبی صاحب مخدومی میرزا محمد ابراهیم المختار
الحسینی زرقانی در محلی که میرزای معظم الیه سلمه الله تعالی قلعه دار بودند با
نسخه میرزایی میرزا محمد اسمعیل ابن مرحوم مغفور میرزا محمد هادی عقیلی
مقابلہ شد. بتاريخ غره شهر جمیدالثانی ۱۰۹۷، حرزه العبد الاثم ابن محمد رضا
محمد کاظم سیاح سبزواری غفرالله لوالدیه ولاخوانه. از مؤمنانی که مطالعه
نمایند امید دعای خیر دارد.» (حاشیه برگ خاتمه)

شماره 6218 (شیرانی)

□ ۱۲۲۵ هـ، همان: عبدالله، II/514.

Pi VI 222

1035

□ ۱۲۳۷ هـ، محمد امین متوطن موضع سبحان بن ملا شکر الله مرحوم، در
قریه نواز از قریه‌های اندراب، شکسته، نسخه کامل.

شماره 12959

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۷۶ گ.

شماره 8832

□ سده ۱۳ هـ، ترقیمه: «بعون الله تعالی نسخه یوسف زلیخا من تصنیف ناظم هروی برای خاطر داشت محمد قادر بخش صاحب قنوجی از دستخط سید محمد علی ساکن بارهه و میر حشمت علی ساکن چهبرامؤ و مولوی فضل امام ساکن ملائوه و سید امداد علی ساکن قنوج و شیخ احمد بخش ساکن امیتھی و سید روشن علی و میر بشارت علی ساکن نتهور و شیخ عبدالصمد» همان: عبدالله، II/515 با خطای در شماره ثبت.

Pi VI 160
1013

□ شکسته، انجام افتاده.

Pi VI 308
2277

نامی

وامق و عذرا

همان: مشترک، ۱۱۷۳/۹.

□ ۱۲ مارچ ۱۹۳۷م، سید نعیم‌الدین بهاری، نستعلیق، ۱۸۲گ، نسخه را مولوی محمد شفیق استاد دانشگاه پنجاب - که وامق و عذرا عنصری را چاپ کرده است - برای مطالعه گرفته بود. چون دو برگ اول را ندارد، درباره این افتادگی از سوی کتابخانه تفتیش شده و تمام گزارشات در ابتدای نسخه الصاق شده است. نسخه را سید محمد عبدالله فهرست‌نویس دانشگاه در تاریخ ۳۱ مارچ ۱۹۳۷ مقابله کرده است.

Pi VI 323
ندارد

نامی، میرزا غلام محمدی

فرزند میرزا حسین بخشی، از احفاد شاه عالم ثانی (۱۲۰۲-۱۱۷۳ هـ) و شاگرد میرزا صابر.

دیوان نامی

دیوان اردوی ویست با دیباچه فارسی و چند قطعه تاریخ فارسی و قصیده‌ای در مدح اکبر شاه ثانی (۱۲۵۳-۱۲۲۱ هـ). در بخش قطعات: تاریخهای جنگ نمودن شاهزاده میرزا جهانگیر

بهادر و به قید رفتنش (۱۲۲۴ هـ)، تاریخ وفات فرزند میرزا ابوظفر بهادر ولیعهد (۱۲۲۲ هـ)، تاریخ وفات نواب قدسیه والده محمد اکبر شاه غازی (۱۲۳۱ هـ)، تاریخ رحلت خوشدامن مرحومه صدرالنساء بیگم زوجه نواب نجف قلی خان (۱۲۲۳ هـ) تاریخ وفات میر محمد تقی المتخلص به «میر» استاد ما (۱۲۲۴ هـ) و غیره.
آغاز (دیباچه فارسی): فرزندگان سخن سرای سخن ستایی را از حضرت مبداء.

□ سده ۱۳ هـ. نستعلیق، ۱۶۱ گ.

مهر: «شاه بهاء الدین المعروف عبدالله شاه نواسه شاه نجم الدین سنه ۱۲۸۶ هجری».

یادداشت به اردو: «میان مولانا قمرالدین تاجر کتب، بازار فتح پوری، گذر چاندنی چوک، [دهلی] سی تاریخ ششم جمادی الاول ۱۲۸۸ هجری کویه دیوان نامی خریدار گیا. المخلص بشیر نواسه صغیر خلف شاه نصیر.» (خاتمه)

Kui VI 71
2153

نثار دهلوی، میرزا لطف الله مخاطب به نصرت الله خان (م ۱۱۵۹ هـ)

شاگرد عبداللطیف خان «تنها» بود. ر. ک: مجمع النقایس (چاپ بیدار) ۸۲: روز روشن، ۴۰۲. شامل پنج مثنوی زیر است:

۱. بهار انشا، گ ۳ ب ۱ الف.

تاریخ تألیف: ۱۱۳۴ هـ.

نثارم شوخ دارد شاعری را
بهار انشاست نام این مثنوی را
ازین اشعار سرسبز است نامم
که شد تاریخ او «باغ ملامم»؟
که برابر با ۱۱۵۴ می شود و اگر «باغ ملامم» را حساب کنیم ۱۱۴۴ استخراج می شود. اما
خود کاتب تاریخ را به اعداد ۱۱۳۴ نوشته است.
در ۵۵۲ بیت:

اگر یک بیت تضمین واگذار است
عدد هفتاد و یک نظم شمار است
وگر سرجنس هم ز یکی نماید؟
احد هفتاد یک را بر فزاید
سرفصل های آن نیز منظوم است. بعد از حمد و نعت و منقبت حضرت علی عنوانهای به

شرح زیر دارد: خوش دماغیست بشور بهار؛ شوخی مستی شد زاهد شکار؛ ساغر می بر کف
ساقی شکفت؛ موج کیفیت جوی چمن؛ بر سر مطرب گل ساغر شکفت...

آغاز:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
توکل سرلوح ز نام کریم
الهی خلد عرفان کن خیالم
به نشو گل نفس فرما نهالم

۲. کوثر، گ ۱۵ الف - ۱۴ الف.

مرثیه هاست.

۳. اشتم، گ ۴۱ ب - ۱۶ ب.

اشتم نام شد این دست گل
شور زنجیر پریشان سنبل
(۱۹ الف)

تاریخ تألیف: ظاهراً ۱۱۱۲ هـ.

مثنوی بهاریه است.

آغاز:

اول نامه به نام احدی
اکرم حیّ توانا صمدی

۴. هفت جوش، گ ۸۴ الف - ۴۲ ب

تاریخ تألیف:

تاریخ کتابم ای سخنندان
گل کرد ز هفت جوش اوزان
مثنویست در بحرهای مختلف.

آغاز:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
طره سرِ حُسنِ کلامِ کریم

□ این مثنوی ترقیمه دارد و در آخر آن نسخه [کشیدن] شراب که به تجربه سید
غیرت خان نایب حکیم ابوطالب آمده بود، یادداشت شده است.

۵. کیفیت، گ ۱۰۰ ب - ۸۵ ب

در خاتمه گوید:

بحمدالله از پیش دل خواسته که شد نسخه پنجم آراسته
بکیفیتم نسخه اتمام یافت که حسن سخن پنجه مهر تافت
ز تاریخ آری بکف گرسنه گل جام کیفیت است آینه
این نسخه که دارد نثارم گل جام؟ کیفیت معنیست کیفیت نام
در آن نام هر پنج مثنوی خود را یکجا آورده است:

بود نسخه اولم خط یار

انشا اخیر است و اول بهار^۱

مسماست کوثر کتاب دوم

سوم نسخه را نام شد اشتم

بود هفت جوشم چهارم کتاب

که جوشیده از هفت بحر انتخاب

به تصنیف پنجم ز علمان؟ خط است

که مثنوی موسوم کیفیت است

در آن کلام فردوسی را نیز تضمین کرده است.

آغاز (مثنوی کیفیت):

هر نشو ز غنچه گل گشاید! جز بلبل حمد او نیاید

سرفصلهای داخلی هر پنج مثنوی نیز منظوم است.

□ ترقیمه: «اتمام یافت نسخهٔ خمسه حضرت استادی و مرشدی، خان ذیشان، سراپا مکرمت و امتنان، میرزا لطف الله المخاطب به نصرت الله خان متخلص به نثار از کتاب حضرت استادی [و] مرشدی خواجه الهام الله عرف خوجم صاحب نقل نموده به تاریخ دویم جمادی اول سنه [ندارد] راقمه سید مصطفی بخش.» سپس مثنوی سوز و گداز از نوعی خوبشانی، گ ۱۳۷ الف - ۱۰۱ ب..

Pi VI 225

1076

نجات قمی

گل گشتی

- سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi I 58 گذشت.
- ۱۲۶۴ هـ، در مجموعه شیرانی 6320 گذشت.

نسیمی

سی حرفی فارسی

- در مجموعه 6744 گذشت.

نشاط

از شاعران نیمه دوم قرن ۱۳ هـ، به اردو و فارسی می سرود.

دیوان نشاط

دیوان اشعار اردو با چند قطعه فارسی در ابتدا و انتها. در بخش قطعات فارسی: تاریخ جلوس سراج الدین بهادر شاه پادشاه غازی، مبارک باد عید، تاریخ مبارک باد نوروز (۱۲۵۳ هـ)، تهنیت رونق افروز شدن مرشد زاده آفاق میرزا محمد جهانگیر بهادر به شاه جهان آباد، تهنیت عید صیام به نواب امین الدوله محسن الملک شاهنواز خان بهادر مستقیم جنگ، تاریخ مبارک خلعت، شادی میرزا جهانگیر، درآمد میرزا جهانگیر بهادر (۱۲۲۵ هـ).

- سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۹۹ گ.

Kui VI 56

نصرتی، غلام احمد معروف به نصرالله نصرتی

جنون المجانین فی علوم الاولیا المہمین (المہمین): واردات قدسیہ: فصل الخطاب
تاریخ تألیف: ۱۱۰۹ هـ.

در سبب تألیف کتاب می‌گوید:

من ز امر حق به نظم این کتاب گشته‌ام مأمور از فصل الخطاب
مثنویست در وقایع جنون عقلایی مشایخ که اکثرشان از شبه قاره‌اند. مثلاً در بیان جنون
حضرت شیخ عبدالحق محدّث [دهلوی]، جنون شاه حسین دهنده، جنون میرحسن رسول نما...
در دیباچه از «رئیس العقلاء المجانین فی زمانه، وارث علوم الانبیاء والمرسلین فی اوانه محمد
نصرالله الصدیقی حنفی سلمه الله تعالی» یاد کرده است.
برای مؤلف و کتابش ر. ک: مآثر الاجداد، ۴۹-۳۸؛ مشترک، ۹۶۲/۷.

□ سده ۱۳ هـ، ترقیمه: «تمام شد نسخه جنون المجانین فی علوم الاولیا المهمین [در
حاشیه: المهمین] و بعضی واردات قدسیه نیز خوانند و بعضی به فصل الخطاب
موسومش گردانند من کلام تراب الانبیاء و الاولیاء مجنون الحق و مجذوب الله
المسمى به غلام احمد عرف نصرالله سلمه الله و ابقاه و مدّظله علی من اهواه».
آغاز در دیباچه افتاده: «در این معنی خواجه محمدرضا گوید:
شنیدستم که می‌گفتی رضا خود را خدا گفته
خدا را کی خدا گفتم که من خود را خدا گویم»
نستعلیق، بدون برگشمار.

Pi VI 312
2516

نظامی گنجوی

۱. اسکندرنامه

□ اصل نسخه از قرن ۷ هـ بوده و افتادگیهای آن به قلم غوث بخش بن قاضی جان
محمد در ۶ صفر ۱۲۶۷ هـ تکمیل شده، در قسمت کهن عنوانها به ثلث است و در
حاشیه فرهنگ دارد. نسخه قابل توجه است از لحاظ خط. با مهر کاتب متأخر.

Pe II 3M
2486

□ ۹۹۹ هـ، ترقیمه: «تمام شد کتاب سکدرنامه روز شنبه، وقت نماز پیشین، ماه
ربیع الآخر ۹۹۹ در شهر... (محو شده) کاتب العبد فقیر حقیر سید حسن».
یادداشت: «بیت این کتاب سکدرنامه در شمار نموده آمد. شش هزار هشت صد و

پانزده بیت است. (ص ۴۰۸).

همان: عبدالله II/254

Pe II 3D

1758

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق ریز، چهارستونی، آغاز: خدایا جهان پادشاهی

تراست... نسخه کامل، ۹۳ گ.

مُهر: «کنهالعل ۱۲۶۸» (ظهریه).

نیز ر. ک: عبدالله، II/1168.

Ppe II 1B

1575

□ ۱۰۲۲ هـ، همان عبدالله، II/255.

Pe II 3A

744

□ ۲ شوال ۱۱۱۴ هـ، در عمل بندگان امارت محمد سلطان، محمد حلیم ولد

مولانا شیخ محمد سلمه الله تعالی، میرپور عمله برگنه ملوت، نستعلیق ریز،

محشی، ۱۵۷ گ.

شماره 8896

□ جمعه، شوال ۲۱ جلوس محمدشاه / [۱۱۵۱ هـ]، محمد افلاطون بن شیخ

کلیم الله بن مرحوم شیخ نورالله بن شیخ المشایخ و المحققین مولانا

قطب الدین، برای برخوردار عبدالرحیم، نستعلیق، حواشی، ۲۰۷ گ.

شماره 6614

□ ۲۴ شعبان ۱۱۷۱ هـ، عمرالدین، ترقیمه منظوم:

ز عمرالدین رسید این نامه مرقوم که باشد یادگار این نسخه موسوم

نستعلیق، ۲۰۷ گ.

شماره 6566

□ ۵ شوال ۱۲۵۵ هـ، قادر بخش بن غلام علی ساکن دکهوال، برای برخورداران

غلام حسین و محمدحسین، نستعلیق کامل.

شماره 11133

□ ۱۲۶۸ هـ، برای خواندن قادر حسن خان، همان: عبدالله II/258

Pi VI 3E

1855

□ ۱۲۷۷ هـ، نسخه‌ایست سخت موربانه‌زده با ترقیمه منظوم، آنچه از خوراک موربانه باقی مانده مطابق آن: نام والد کاتب میان شاه محمد، برای مطالعه لاله صاحب، ۲۵ محرم روز چهارشنبه بوقت عصر در مسجد پخته چوهدری پهاگا در عهد حاکم الحکومت انگریزان صاحب بهادر سنه هجری ۱۲۷۷ / بکرمی ۱۹۱۶، نستعلیق، نسخه ناقابل استفاده.

Pe II 3I

ندارد

□ سده ۱۳ هـ، میرحبيب الله کبروی، ۲۵۱ گ.

شماره 8960

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۲۹ گ.

شماره 7087

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، ۲۷۴ گ.

شماره 6446

□ ۸ هژ، بدون سال، سده ۱۳ هـ، حسن محمد قادری ساکن ککه چیمه (پنجاب)، نستعلیق معمولی، محشی، کامل.

شماره 11072

□ ب ت، همان: عبدالله II/256

Pe II 3H

2747

□ در مجموعه Ape II 3 گذشت.

شرح‌ها (به ترتیب نام شرح‌ها):

۱. بهار باران

شارح: سراج الدین علی خان آرزو.

آغاز:

نحمدالله حمداً متکاثراً و نصلی علی محمد.

همان: مشترک، ۱۴۰/۷.

□ ۱۲۵۳ هـ، ترقیمه: ...به تاریخ نهم شهر ذی‌الحجه یوم سه‌شنبه ۱۲۵۳ هجری

به خط احقر الانام فهیم الدین ولد شیخ امام بخش غفرالله... ساکن قصبه کرنال...»
نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۱۷۷ گ. (معین نظامی)

Ape II 2B

□ سده ۱۳ هـ، انجام افتاده، همان: عبدالله، II/264

Pe II 3C
1206

□ ب ت، همان: عبدالله، II/263.

یادداشت: «واقع ۲۲ ربیع الاوّل ۱۲۹۵ هجریه خریده شد» (ظهریه)

Pe II 3C
1026

□ ب ت، همان: عبدالله، II/ 265

Pe II 3F
2009

۲. شرح شرفنامه (اسکندرنامه)

شارح: خیرالله بن محمد خوشحال.

همان: مشترک، ۱۴۹/۷.

□ محرم ۱۲۹۵ هـ، نستعلیق، محشی، ۷۳ گ.

شماره 9022

۳. شرح اسکندرنامه

شارح: عبدالواسع هانسوی.

همان: مشترک، ۱۳۷/۷.

□ سده ۱۳ هـ، نسخه طلبگی، انجام افتاده.

شماره 11065

□ [حدود ۱۲۵۲ هـ] ۱۸ و یسا که ۱۸۹۲ ب، کریم بخش ساکن موضع سنهرا

کهرایه، نستعلیق، ۷۵ گ.

شماره 8867

۴. شرح اسکندرنامه

شارح: کشور.

تاریخ تألیف: شاید برابر با مادّه تاریخ «کلید گنج نظامی» / ۱۱۳۸ هـ.

در دیباچه می‌گوید:

«در ایامی که به حسب آبخورد اقلّ عباد الله الاکبر کشور... شاهجهان آباد... رو داد، استاد فرشته نهاد... (با حذف القاب) عبدالواسع هانسوی... به تسوید شرح کتاب سکندرنامه... کار دست بسته می‌نمود... هنوز شرح دل‌فروز تمام نگردیده بود بل تا به آخر «جنگ روس» نرسیده که ناگاه... جام عمر آن یگانه اعصار لبریز باده حیات گردانید... این خوشه چین... به پایمردی یکی از شاگردان رشیدان وحیدین میر برهان‌الدین نام... به فرط تمنا اجزای بی سر و پای مسوّد آن به دست آورده... نسخه کشیده گرفت... در انصرام این شرح به اتمام دست‌استدعای به دامن حال این شکسته‌بال زده... اتمام این نسخه دلربا گردید. تاریخ اتمام آن بدین صورت از آینه فکر نمای جلوه فرموده:

چو شرح آینه نامه سکندر شد نمود صورت معنی و داد جوهر داد

به عرض گاه هنر از تصوّر جوهر کلید گنج نظامی طلسم سال گشود»

عبدالله، II/261 و به تبع آن مشترک، ۱۳۹/۷ مادّه تاریخ تألیف را «کلید گنج نظامی طلسم سال گشاد» = ۱۱۳۸ به حساب آورده‌اند که در واقع مادّه برابر با ۹۷۹۳ می‌باشد که با زمان شارح و عبدالواسع هانسوی (سده ۱۲ - ۱۱ هـ) جور در نمی‌آید.

آغاز (شرح): لفظ «خدا» را احتمال دارد که در فارسی از جمله اسماء اعلام ذات واجب‌الوجود باشد چنانچه لفظ «الله» در عربی و لفظ «رام» در هندی.

□ همان: عبدالله، II/261

Pe II 3N

920

۵. شرح شرفنامه

شارح: محمدنصیر بن سلطان سفیانی.

همان: مشترک، ۱۳۲/۷.

□ همان: عبدالله، II/269

Pe II 3L

2515

۶. شرح اسکندرنامه

همان: مشترک، ۱۵۱/۷. در نسخه 8943 نیز نام شارح به گونه «بن محمدشاه بن فتح محمد چشتیه» آمده است.

تاریخ تألیف: ۱۱۲۸ = «کلید گنج ناظم» چنان که شارح گوید:
«تاریخ اتمامش «کلید گنج ناظم» استنباط کرد و مؤلف آن را در رشته نظم کشیده:
بحمدالله که این شرح مبین طلسم گنج گنجه نیک بشکست
خرد چون خواست تاریخش دل من «کلید گنج ناظم» داد در دست

□ ۱۲۹۸ هـ، نستعلیق، ۱۴۴ گ.

شماره 8943

۷. شرح اسکندرنامه

شارح: ناشناخته.

آغاز:

الحمد لله رب العالمین... لفظ خدائی بالضم که نام متبرک ذات باری تعالی است
مرکب است از کلمه خد و کلمه آ.
همان: مشترک، ۱۵۶/۷.

□ ۱۲۳۹ هـ، همان: عبدالله، II/267.

یادداشت خرید: «خرید کتاب شرح سکندرنامه معرفت آغابوالحسن صاحب
کتابفروش بقیمت مبلغ [رقم به سیاق] پنج روپیه و هشت آنه روز سه شنبه
واقعه ۲۷ ذی قعدة ۱۲۹۴. مالک این کتاب [ب] شرح سکندرنامه نواب پیاری میرزا
صاحب بهادر دام اقباله.»

Pe II 3G
1748

۸. شرح اسکندرنامه

بدون دیباچه شارح.

آغاز:

خدایا جهان پادشاهی تراست... یعنی ای خداوند تعالی پادشاهی جهان تراست و
از مابندگی آید، خدایی تراست.

□ ۱۱ شعبان، بدون سال، نستعلیق، ۳۹گ.

Pe II 3

456

۹. فواید مظفری

شارح: پیرعلی رسول پوری.

تاریخ شرح: ۱۲۰۴ ه.

در دیباچه می‌گوید:

«حرفی چند مشتمل بر توضیح معانی عبارت خیز و تشریح مشکلات محاورات آمیز شرفنامه... ترقیم نماید تا متعلمان را به مطالعه آن فایده حاصل آید... در عین کم فرصتی به کمتر مدتی معلومات خود را بر صفحه کاغذ مرقوم نموده به فواید مظفری موسوم ساخت و متن آن را از نسخه معتبره که از تصریف و تحریف بزرگان ناقباحت فهم محفوظ بود، تصحیح نموده داخل کتاب نمود. مفضل حقیقی... برخوردار سعادت مند ازلی مظفر علی حرسه الله تعالی... [را] فایده وافی و نتیجه کافی مرحمت فرماید.»

آغاز (شرح):

خدایا جهان... الف در خدایا برای نداست و لفظ پادشاه بی‌های ملفوظ آمده است.

□ سده ۱۳ ه، ۱۷۰گ. همان: عبدالله II/266، مشترک، ۱۴۴/۷ با اندک اطلاعات.

Pe II 3B

1293

۱۰. قواعد علی شیری

شارح: محیی‌الدین بن نظام.

در خاتمه گوید:

«هر چه مفهوم از مخدومی مولوی سعدالله شیخ محمد دهلوی سلمه الله... سماع

افتاده بود بعضی از مرقوم کرده ایشان بود.»

همان: مشترک، ۱۳۰/۷.

□ ۱۲۲۴ ه، همان، عبدالله، II/260.

Pe VI 3F

1692

□ ۱۲۳۶ هـ، همان عبدالله، II/259.

Pe II 3E
2842

فرهنگ‌ها (به ترتیب نام کتابها):

۱۱. زبده اللغات

مؤلف: میرمحمدبزرگ سیال کوتی.

آغاز:

اثیه سنیه السنه قال و حال ناطق و صامت موجودات واجب الوجودی...باب الالف، فصل الالف. آب: سه معنی دارد، اول معروف است که آن را به واو نیز گویند، دوم معنی رواج و رونق و جاه و عزت و آبرو آمده.

□ ۲۵ محرم ۱۲۱۶ هـ، ترقیمه: «تمام شد کتاب مستطاب زبده اللغات نسخه سکندرنامه تصنیف میرمحمد بزرگ سیال کوتی بتاريخ بیست و پنجم شهر محرم الحرام سنه ۱۲۱۶ هجری نبوی صلی الله علیه و آله». نستعلیق، ۸۰ گ، ۲۵ س. موریانه زده. همان نسخه‌ای که در بشیر حسین، ۳۱۴/۲؛ مشترک، ۱۳۳/۴ نیز آمده است. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3169/164

۱۲. فرهنگ اسکندرنامه

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

کمترین درگاه در خاطر فاطر آورده که الفاظ مشکلات [کذا] سکندرنامه را در یک جز کاغذ انتخاب نماید.

□ نستعلیق، ۵ گ، ۱۸ س. همان: بشیر حسین، ۳۱۲/۲. (نجم‌الرشید)

شیرانی 5731/2412/1

۲. اقبال نامه

آغاز:

خرد هر کجا گنجی آرد پدید ز نام خدا سازد آن را کلید

□ ۱۵ رمضان ۱۰۸۵ هـ، بهمنه؟ مل، شکسته، ۱۲۶ گ. از نسخه‌های حکیم محمدصادق سیالکوتی بود و در اپریل ۱۹۴۶ در ملک امام خان نوشهروی بوده است چنان که از یادداشت او پیداست.

شماره 8870

۳. خسرو و شیرین

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، در متن و حاشیه، نسخه کامل.

شماره 14473

□ از اول هائز لغایت آخر ماه ساون ۱۸۱۹ ب، در عمل پادشاهی شیر سنگھ مظفر جنگ (کشمیر): به خط پنڈت راجه رام کشمیری ساکن ویرناگ پرگنه شاه آباد، نستعلیق، موریانه زده، نسخه کامل.
مُهر (علاءالدین غلام محمد)

شماره 6715

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۵۹ گ.

شماره 7085

۴. خمسة نظامی

□ ۷۶۵ هـ، شامل: ۱. مخزن الاسرار، ترقیمه: تم الكتاب الموسوم بمخزن الاسرار من مقالات افصح الشعراء، افضل الحكماء، نظامی کنجه بحمدالله تعالی و حسن تیسره و الصلوة والسلام علی نبیه محمد و آله تحریرا فی خامس عشر من شهر ربیع الآخر لسنه خمس و ستین او سبع مائه الهالیه...؛ خسرو و شیرین مورخ ۲۰ شعبان ۷۶۵ هـ؛ لیلی و مجنون مورخ ۱۶ رمضان ۷۶۵ هـ، هفت بیکر مورخ نیمه شوال ۷۶۵ هـ، مسکندرنامه (خدایا جهان پادشاهی تراست)، انجام افتاده، تا: نه امید باز آمدن نیز بود. متن به نستعلیق، عنوانها به نسخ درشت، ۴ ستونی، ۲۶۱ گ. همان: مشترک، ۶۵/۷.

شماره 6347 (شیرانی)

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/237.

Pi VI 6C
2147-51

□ ۱۰۳۹ هـ، ترقیمه: «اختتام پذیرفت خمسة نظامی علیه الرحمه در تاریخ غزه شهر رجب المرجب تسع و ثلاثین و الف هجریه النبویه المصطفویه کتبه (در اصل بدون نقطه، تقی / نقی) بن حسین الخاتونابادی عفی عنهما» نستعلیق ریز، دو صفحه اول لوح دار، در آغاز هر مثنوی نیز سرلوح زیبا، عنوانها به ثلث طلائی، چهارستون، ۳۸۱ گ.

شماره 6782

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، شامل: هفت پیکر (۶۲-۱)، شیرین و خسرو (۲۵۷-۶۳)، لیلی و مجنون (۵۵ گ)، چهارستونی، در آغاز هر مثنوی مهر «اللّه محمدحیات» با امضای المالک عبده.

شماره 7478

□ سده ۱۱ هـ، همان: عبدالله، II/243.

Pi VI 6E
2930

□ سده ۱۱ هـ، ترقیمه: «به اتمام رسید خمسة حضرت شیخ نظامی با هر دو جلد سکندرنامه اسکندری [!] در ماه ذی الحجه به تاریخ بیست و نهم روز دوشنبه»، نستعلیق، چهارستون، در سه مجلد صحافی شده است، در مجلد یکم مخزن الاسرار و شیرین و خسرو. در خاتمه مخزن الاسرار دو مهر داشت که هر دو محو شده و در خاتمه شیرین و خسرو مهر «تاج الدین ابن بهاوالدین ۱۱۴۱»: در مجلد دوم لیلی و مجنون با دو مهر بر ظهریه، یکی «میرزا حسین بن میرخواجه» و دیگری «بنده محمدحسین» و در خاتمه مهر «تاج الدین ابن بهاوالدین ۱۱۴۱»، و هفت پیکر: در مجلد سوم هر دو اسکندرنامه، در آغاز هر مثنوی سرلوح، ۴۸۳ گ.

شماره 8918

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/239.

Pi VI 6A
510

□ ۱۲۲۸ هـ، همان: عبدالله، II/238.

Pi VI 6
509

☐ شامل: ۱. مخزن الاسرار، با تاریخ ۱۲۵۶ ه. گ ۵۰ الف - ۱؛ ۲. شیرین و فرهاد، با تاریخ ۱۲۵۷ ه. گ ۱۶۵ - ۵۱ ب؛ ۳. لیلی و مجنون، با تاریخ ۱۲۵۷ ه. گ ۲۳۳ - ۱۶۶؛ ۴. هفت پیکر، با تاریخ ۱۲۵۷ ه. گ ۳۲۲ - ۲۳۴؛ ۵. شرفنامه، ۴۳۱ - ۳۲۳ ناقص الآخر، کاتب در خاتمه مثنویات منظومه‌هایی به عنوان ترقیمه نوشته است، نستعلیق معمولی، در حوض و حاشیه، جدولبند، با چند مجلس تصویر، ۴۳۱ گ. نیز ر. ک: عبدالله، II/162.

Ppi VI 2
1703

☐ [۱۲۶۱ ه.] ماه مگهر ۱۹۰۲ ب (۹۵ الف) و ماه بیساکه ۱۹۰۳ ب (۲۰۳ ب)، همان: عبدالله، II/241.

Pi VI 6D
2751

☐ ۱۲۷۱ ه. همان: عبدالله، II/240.

Pi VI 6B
511

☐ سده ۱۳ ه. نستعلیق، موریانه‌زده.

شماره 6432

۵. مخزن الاسرار

☐ سده ۸ ه. این نسخه دو ویژگی دارد، یکی خط آن رقاغ است، دیگری زیر هر بیت مفهوم آن را به نثر فارسی نیز نوشته است مثلاً زیر مصراع: نیک و بد آنها که بسی دیده‌اند، نثرش چنین نوشته شده: آن کسان نیکی و بدی آزموده‌اند بسیار؛ هر صفحه ۱۱ بیت دارد، بیت میانه به قرمز کتابت شده یعنی بیت وسط از ۵ بیت بالا و از ۵ بیت پایین، آغاز و انجام افتاده، آغاز... عیبش کن / طبع...؛ انجام: بهتر از آن جوی که در سینه هست، ۸۰ گ.
مهرها:

۱. «پیرزاده ابوسلیمان... شهید» (ظهریه)

۲. مهر دیگر او که سال هم دارد ولی کم رنگ شده و برخی کلمات او بدین گونه خوانده شد: ابوسلیمان مظفر احمد فضلی ابن شاه محمد غوث ابن شاه محمد اسمعیل شهید قریشی مهمی.

شماره 6244 (شیرانی)

□ ۸۸۳ هـ، تکمیل شده در ۱۲۴۲ هـ، نسخه زیبا و دل‌پسند. همان: عبدالله،

II/245

Pi VI 107A
760

□ ۹۸۹ هـ، همان: عبدالله، II/244.

Pi VI 107E
1452

□ ۱۰۷۴ هـ، همان: عبدالله، II/247 با لغزشی در چاپ شماره کتاب.

Pi VI 107D
1945

شرح:

۱. شرح مخزن الاسرار

شارح: ابراهیم بن اسماعیل تتوی.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز افتاده: تست ای فلک مطیع و منقاد است و در

بعضی نسخ به جای، ۱۲۷ گ.

Pi VI 107V
2856

□ ۱۰ جمادی‌الثانی ۱۲۷۰ هـ، حسین بخش بن شیخ حیات بخش بن شیخ امام

بخش سنائی، در پتیاله، برای برادر عزیز مولوی عبدالله، نستعلیق، ۱۱۹ گ،

۱۷ س. همان: بشیر حسین، ۴۵۳/۳؛ در مشترک نیامده است. (نجم‌الرشید)

شیرانی 4104/1052

۲. شرح مخزن الاسرار

شارح: محمدبن قوام بلخی کری.

□ ۱۰۱۱ هـ، ترقیمه: «کتاب شرح مخزن الاسرار تصنیف افصح الفصحاء و اکمل

البلاء، ملک الشعراء فضل‌الدین محمد بلخی رحمه الله علیه و آله. به تاریخ

پنجم شهر ربیع‌الاول سنه ۱۰۱۱ مقام دارالخلافة آگره تحریر یافت.»

نستعلیق، آغاز افتاده: امیر خسرو ترک‌گوید که یکی از عجایب خلقت خدای

تعالی بود، ۱۰۳ گ، ۲۳ گ. همان: بشیر حسین، ۴۵۳/۳؛ مشترک، ۱۶۵۸/۳.

(نجم‌الرشید)

شیرانی 3790/757

□ ۱۲۴۴ هـ، ترقیمه: «به انجام رسید و به اختتام پیوست از دست فقیر شمس‌الدین برای پاس خاطر برخوردار عطرالدین طال‌الله عمرها و قدره... بتاریخ هفتم شهر شعبان يوم الثلث مطابق سنه ۱۲۴۴ در مقام موضع بنو؟ سید غالب شاه به تحریر درآمد»، نستعلیق خوش، ۲۳۲ گ، ۱۷ س. با جلد خوب همان: بشیر حسین، ۴۵۳/۳؛ مشترک ۱۶۵۸/۳. (نجم‌الرشید)

شیرانی 3789/756

□ ۱۲۸۸ هـ، ترقیمه بلند منشیانه دارد که کاتب در آن حمد و نعت و وصف مؤلف (نظامی) را کرده و سپس تاریخ را آورده: «نسخه منقول عنه اغلط، کرم خورده، کهنه، دریده، فرسوده دستیاب شد. به سرعت تمام نقل برداشتن غنیمت شمرد. به شرط صحت، صحت نموده خواهد شد. و هذا فی السنة الثامنة و الثمانین بعدالالف المزید علیه مأتین من هجرة رسول الثقلین علیه الصلوات و التحیات من الملوین؟ و انا العبد الضعیف التحیف الفقیر غلام حسین عفی الله ماجری عنه من الشرور و الشین. بحرمة حبیبه»، نستعلیق، موریانه زده، ۱۱۱ گ. مُهر: «ز نور احمد مرسل شدی غلام حسین ۱۲۹۱» (خاتمه)

شماره 9024

نسخه‌های عربی که در کتابخانه دانشگاه پنجاب به قلم غلام حسین (کاتب) دیده‌ام، به شرح زیر است:

۱. شرح مواقف (به عربی، شماره 9028)، در ترقیمه نام کامل خود را «ابوالظفر عبید الله غلام حسین بن مرجع الفضلاء و الحكماء، کریم الطرفین المشتهر بین المشرقین و بین المغربین، مقبول الله الاحد الحکیم المتطب المولوی نور احمد بن مسیح الزمان الحکیم محمدرمضان بن الحکیم الحافظ غلام محمد بن الحکیم شیخ احمد بن الفاضل الاعلم محمد مسلم بن الفاضل الالمعی القاضی عبدالنبی بن الفاضل الاجل القاضی رحیم الدین القریشی الاسماعیلی» نوشته است. این ترقیمه به نثر منشیانه در ۱۲۹۸ هـ تحریر شده و در آن کاتب از استاد خود شیخ محمد فیروز دین یاد کرده است و نه بیت فارسی در ستایش کتاب و تاریخ کتابت آورده است. با مهر «عبده غلام حسین ۱۲۹۲». هر دو ترقیمه بهترین نمونه ترقیمه نویسی در شبه قاره / پنجاب است.

۲. شرح عقاید نسفی (شماره 9060)، در خاتمه آن یادداشتی نوشته به عنوان «یادداشت کتابهای خود» و نام ۴۶ کتاب را آورده است که در کتابخانه شخصی او وجود داشته. همه کتابهای درسی ست.

۳. حاشیه شرح عقاید نسفی (شماره 9061) که بر ظهیریه آن این یادداشت دارد: «این هشت اجزای حسن شهید بر شرح عقاید نسفی فقیر غلام حسین از محمد حسین دلاور پوریه به عوض کتابت قانونچه طب گرفته است. فمن ادعی سواه فقد بطل دعواه. ۱۲۹۰ هجری معلی مقدس» با مُهر او: «ز نور احمد مرسل شدی غلام حسین ۱۲۹۱».

۴. تلخیص مواهب اللدنیه (شماره 9118)، با ترقیمه منظوم فارسی، مورخ ۱۲۹۴ هـ چند کتاب فارسی به دست همین کاتب در جای خود آمده است. برای شرح حال کاتب و خانواده او ر.ک: علمای ساهو والا (سیالکوٹ) کا ایک غیر مطبوعه تذکرہ [نمره شجره طین تألیف قاضی رحیم الدین] ترتیب و تحشیه محمداقبال مجددی، مجله صحیفه، لاهور (ویژه نامه ادبیات فارسی)، اکتبر ۱۹۷۱ م؛ عارف نوشاهی، «مولوی غلام حسین قریشی ساهو والا سیالکوٹ، چند قلمی آثار اور فارسی نمونه کلام»، فکر و نظر، اسلام آباد، ج ۴۴، ش ۳، ژانویه - مارس ۲۰۰۷ م، ص ۱۲۴ - ۹۳.

پدر کاتب مولوی حکیم نور احمد (م ۹ شوال ۱۳۱۸ هـ) نیز کاتب بود و رساله رشیده تألیف مولانا عبدالرشید جون پوری را در ۱۲۵۵ هـ استنساخ کرد. همانجا ص ۱۴.

مکتوبات سید احمد شهید بریلوی نیز به خط غلام حسین در لاهور فاکسیمیله چاپ شده است.

□ ب ت، همان: عبدالله II/248.

Pi VI 107B

844

□ آغاز و انجام افتاده، آغاز: و توفیق او جَل و علا. بیت: تا کرم نام جهان بر گرفت، نستعلیق، ۱۰۸ گ، ۲۵ س. در بشیر حسین، ۴۵۳/۳ و مشترک، ۱۶۶۴/۳ به عنوان شرح ناشناخته آمده، دکتر نجم الرشید آن را با شرح بلخی مقابله کرده و با آن یکی دانسته است.

شیرانی 3702/680

۳. مفتاح المخزن

شارح: محمد حبیب الله بن عبدالحفیظ هاشمی مکی ملتانی لاهوری.

همان: مشترک، ۱۶۶۲/۳.

□ نستعلیق، در آغاز یک برگ افتاده: برگیرد و خطی بپذیرد و جلّت اسماء العظمی و... اما بعد از نگارش کلام ما قیل و پس از گزارش [برابر با آغاز ۱ در مشترک]: ۱۴۶گ، ۱۱ س. همان بشیر حسین ۴۵۸/۳. (نجم‌الرشید)

شیرانی 4222/1169

۶. هفت پیکر

□ ۶ محرم ۱۰۱۲ هـ، سه سلطونی ترقیمه: «بتاریخ یوم الجمعة ششم ماه ذی‌الحجه الحرام ۱۰۱۲ هـ در بلده طیبه لاهور سمت اتمام یافت. بخط العبد شمس‌الدین الکرمانی»، نستعلیق، دو برگ نخست با سر آغاز:
... آفرین بر جهان آفرین که او را سزد در جهان آفرین
متعلق به هفت پیکر نیست، اصل نسخه ازین بیت آغاز می‌شود:
تو دهی صبح را شب افروزی روز را مرغ و مرغ را روزی
مهر: «اللّه / علی ولی اللّه».

Pi VI 132A
1757

نظیری نیشابوری، محمدحسین

دیوان نظیری نیشابوری

□ شامل غزلیات و قصاید، سده ۱۱ هـ، نستعلیق.

شماره 6316 (شیرانی)

نعمت اللّه، شاه

آفاق و انفس

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه شیرانی 4253/1200 گذشت.

نوشهٔ ثانی، فقیر غلام محیی‌الدین

وحدت نامه

تاریخ تألیف: ۱۲۳۶ هـ.

چو ز بیچون نوشته ما تأیید شد
عهد سلطان زمان والاتبار
زبدهٔ اولاد شاه بسوسعید
کس به مثل خاندان او ندید
(۱۳۱ الف / ب)

ختم وحدت نامه بر توحید شد
سال سی و شش و دو صد با یک هزار
کو مجدّد سلطنت را شد پدید
آن که بُد تیمور را خلف رشید

تخلص شاعر:

وین چنین گفتست یاران والسلام
(۱۲۸ الف)

نوشه ثانی وحدت انتظام

شاعر مرید خاندانِ قادریه نوشاهیّه بود. از پیران خود چنین یاد کرده است:
پیر پیرانش شه مردان علیست
در طریقت بس خجسته خاندانست
(۱۳۱ الف)

پیر راه من امانت شه ولیست
قادرته از امامیه ازانست

او معتقد به سلمان فارسی بود.

آن که ناظر بود، منظور آمده
(۱۲۸ ب)

نوشه و سلمان ز یک نور آمده

دینِ ما حق و ما حقانیم
(۱۱۱ ب)

شیخ ما سلمانست و ما سلمانیم

نیز ر. ک: مشترک، ۸/۱۲۳۰.

□ ب ت، همان: عبدالله، II/590.

نیاز کشمیری، خواجه شاه نیاز نقشبندی (م ۱۲۴۲ هـ)

کلیات نیاز کشمیری

۱. جای نامه نیاز

همان: مشترک، ۸/۱۲۴۰.

□ ۱۳۲۵ هـ، ترقیمه: «به اهتمام خواجه احمدشاه ابن خواجه عبدالغفور نقشبندی ابن خواجه احمد شاه صاحب نقشبندی ابن خواجه شاه نیاز نقشبندی معروف به خواجه شاه صاحب به مقام کشمیر تحریر شد، سنه ۱۳۲۵ هـ، نستعلیق، سرلوح طلایی و لاجورد، عنوانها شنگرف، گ ۱-۲۹. یادداشت: «من تصنیف حضرت خواجه شاه نیاز نقشبندی ابن حضرت خواجه عبدالرحیم نقشبندی تاشکندی معروف به خواجه شیخ کمان، به اهتمام خواجه احمد شاه نقشبندی مرقوم شد.» (ظهریه)

۲. دیوان نیاز کشمیری

دارای غزلیات و مخمسات و دو قصیده.

همان: مشترک، ۸/۱۲۳۹.

□ همان کاتب، گ ۷۱-۳۰.

۳. مکتوب خواجه شاه نیاز

به محمدیونس بیگ حاکم یارکند و غیره.

نیز ر. ک: عبدالله، II/413.

□ همان کاتب، گ ۷۹-۷۲.

واصفی تاشکندی

قصیده مصنوع

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه Pi I 61 گذشت.

واقف بتالوی، نورالعین

دیوان واقف بتالوی

□ ۲۹ ذی الحجّه ۱۲۴۲ هـ، نستعلیق، ۳۵۴ گ.

شماره 6441

□ ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۶۱ هـ، در کشمیر، نستعلیق، نسخه کامل. آغاز: ای به بزم شوق نالان بهر سو سازها.

Pi VI 174 B
8920

□ ب ت، همان: عبدالله، II/564.

Pi VI 168
959

□ فقط ۶ برگ باقی مانده از ابتدای دیوان او، آغاز: ای به بزم شوق... همان: عبدالله، II/586

Pi VI 174A
914

□ ب. ت، «در مکتب قلعه دیدار سنگه تحریر یافت»، همان: عبدالله، II/585.

Pi VI/174
761

وحشتی

انتخاب دیوان وحشتی

□ ۱۲۳۳ هـ، در مجموعه شیرانی 6333 گذشت.

وحشی بافقی

فرهاد و شیرین

آغاز:

الهی سینه‌ای بیه آتش افروز.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته استنادانه ایرانی، در متن و حاشیه، ۱۳۰ گ، انجام افتاده

شماره 8831

وحید قزوینی، محمد طاهر (م ۱۱۱۲ هـ)

کلیات وحید قزوینی

ر. ک: نسخه‌ها، ۱۸۹۸/۴.

□ کلیات اشعار فارسی است دارای مثنویات (از جمله خلوت راز) و دیوان‌های غزلیات، نسخه‌ایست در قطع رحلی، در ۴ ستون و موربانه‌زده، بدون برگ‌شمار ولی کم‌تر از هزار برگ نخواهد بود. بدون عنوانهای مثنویات. آغاز:

سرنامه گردید هست ثنا بگو چشم بر دور نام خدا

یاداشت: «تمام دیوان طاهر وحید قد انتقل بالبيع الصحيح الشرعی الی اقل العیبد المفتقر الی الله الرشید الغنی محمد علی» (ظهریه) با مهر او که محو شده است.

Pi VI 317

2500

وصالی: علاء اودهی، علاء‌الدین

مامقیمان

وفا بریلوی کشمیری، عبداللہ

انتخاب دیوانِ وفا

□ در مجموعہ 6464 گذشت.

ولی

دیوان ولی

تخلص شاعر:

ولی عقد دُرِ نظمت دو گوش سمع می خواهم
که در وزنِ خرد سنجد بهائی ارمغانم را
شامل غزلیات و ترجیع بندها. ترجیع بندی باین بیت:
یا حبیب اللہ ما را دستگیر سائل خود را خدا را دستگیر
ترجیع بند دیگر:
چشم بگشای از پی دلدار جابجا هست جلوه‌های نگار

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، از ردیف الف تا راه، آغاز افتاده:

خدایا از ره احسان دعای من پذیرا کن

به تخت سلطنت سازی مسلم مرزبانم را

Pi VI 304

1920

ولی، بنوالی داس رام

دیوان ولی (بنوالی داس رام)

□ ب ت، همان: عبداللہ، II/527.

Pi VI 280

2055

ولی رام کشمیری

۱. دیوان ولی رام کشمیری

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 12955 گذشت.

۲. مثنوی شش وزن

□ ۱۸۸۹ ب، در مجموعه Pi XI 82 گذشت.

وهبی هندی

دیوان وهبی

تخلص شاعر:

اگر با پارسی زادان شوی گرم سخن وهبی

به تحسین یاد کن هندی نژادان هسوان؟ را

هسوان؟ قطعاً نام محلی است در هند شبیه سیوان (بهار) یا سهسوان.

شامل غزلیات و قصاید و قطعات تاریخ. در بخش قصاید «قصیده‌ای در مدح عالم شاه پادشاه غازی هنگام نزول رایات عالیات بر مهم و حصول فتح محتوی به صنعت چهار تاریخ از هر بیت هر دو مصرع و حروف مهمله و معجمه ترتیب وار، حروف هر سه مصرع استنباط بی‌تی موشح به نام نامی و تاریخ اربعه به دستور صدر»، قصاید غیر منقوط. «قصیده مدح شاه درآنی به صنعت چهار تاریخ از هر بیت...» که از هر دو مصراع تاریخ ۱۱۸۰ برمی آید. قصیده مبارک باد شادی طوی نواب صاحب زاده کلو خان بهادر بن امیرالامراء نواب نجیب الدوله به صنعت چهار تاریخ (۱۱۸۰ هـ)، قطعات تاریخ تولد فرزند سعادت‌مند لاله دمکر؟ سه‌ای به خانه برخوردار... سه‌ای (۱۱۸۱ هـ)، تاریخ عطای پالکی به مصنف از سردارخان بهادر جنگ (۱۱۸۳ هـ)، تاریخ فتح کوه کایون (۱۱۵۷ هـ)، تاریخ فتح جات (۱۱۷۷ هـ)، تاریخ تعمیر چاه شیخ محب الله قانونگوی پرگنه شاه جهان‌آباد (۱۱۸۱ هـ)، تاریخ مسجد معمره حافظ الملک بهادر در پیلی بهیت (۱۱۸۴ هـ)، تاریخ رحلت نواب نجیب الدوله (۱۱۸۴ هـ)، تاریخ اصلاح دارالضرب از حکم راجه صاحب (۱۱۹۹ هـ) تاریخ تشریف آوردن راجه حکم نات بهادر (۱۱۹۸ هـ)، تاریخ

وفات مهاراجه صورت سنگه (۱۲۰۰ هـ).

آغاز غزلیات:

الهی برفروز اندر دل من شمع عرفان را
که باز آرم به کف گم کرده شبهای عصیان را
سپس مثنوی در شهر آشوب لکهنو با شرح حال پیشه‌وران آنجا، مثلاً:
از نویسنده کفایت دور نیست نیست تاریخی که آن معمور نیست
آغاز:

دوستان اکنون شروع گفتگو	می‌شود از حال سیر لکهنو
کرد این دور سریع الانتقال	لشکر مُلک کتُهر پایمال
بی زری را هر طرف بازار گرم	کس ندارد از سؤال قرض شرم
نیست در لشکر کسی را حال خوش	ناقه عالمگیر و عالم ناقه کش

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، ۱۱۴ گ. در مشترک ۱۳۵۰/۸ همین نسخه به اجمال معرفی شده است.

شماره 6378 (شیرانی)

هاتفی، عبدالله

۱. تیمورنامه

□ سده ۱۰ هـ، همان: عبدالله، II/440.

Pi VI 42B
2470

۲. لیلی و مجنون

آغاز:

این نامه که خامه کرد بنیاد توییق قبول روزیش باد

□ ۵ ربیع‌الاول ۱۱۲۰ هـ، ملک علی محمد ولد ملک عبدالرحیم، ساکن بروده، در نوکری الهداد شیرانی، در چلکه ایگر؟، نستعلیق، ۶۰ گ.

شماره 8958

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق معمولی، ۸۹ گ.

شماره 8895

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، سرلوح، ۸۶ گ.

شماره 6406

□ ۱۲۱۳ هـ، همان: عبدالله، II/441.

Pi VI 42A
629

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه 11177 گذشت.

هادی اصفهانی

شاعر شیعی مذهب که از ایران به هند رفته بود.

دیوان هادی اصفهانی

مذهب او:

هادی جدا ز خاک شه کربلا مشو

این تحفه سرمه نظر قدسیان شود

دوری از وطن اصفهان:

ز دور افتادگان اصفهانم

بچشم سرمه هم رنگی ندارد

(۳۹ الف)

نثار سجده آن خاک آستان داریم

خدا کند که بخاک رضا دوچار شویم

هوای سیرگستان اصفهان داریم

غبار سیل پُر آشوب زنده رُود شویم

بدگویی از هند:

چه شد در ظلمت هندوستانم

تماشا از سواد دیده پیداست

(۳۹ الف)

رباعی در مهجوری:

امید وصالشان بلای دوریست

از خلق جهان چشم مروّت کوریست

معلوم شد که صرفه در مهجوریست

پرواز بلند از وطن بیجا نیست

□ آغاز افتاده (از ردیف تاء شروع می‌شود)، همان: عبدالله II/537.

هلالی جغتایی

۱. دیوان هلالی جغتایی

آغاز:

ای نور خدا در نظر از روی تو ما را.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته بد خط، انجام افتاده، تا ردیف نون، ۳۹ گ.

شماره 6583

□ بروزگار نصیرالدین حیدر شاه اوده (۵۳ - ۱۲۴۳ هـ)، همان: عبدالله، II/444.

Pi VI 126A

1051

۲. سحر حلال

□ (۱۲۳۲ هـ) در مجموعه 6379 گذشت.

۳. شاه و درویش: شاه و گدا

□ ۱۲۴۰ هـ، در مجموعه 8965 گذشت.

□ نستعلیق، ۶۰ گ.

مهر: «جی سنگه فدوی بادشاه محمد شاه غازی» (ظهریه).

شماره 6467

□ سده ۱۲ هـ، همان: عبدالله، II/446.

Pi VI 126C

2784

□ ۱۷ اسون ۱۹۲. ب [کذا: شاید ۱۹۰۲ ب مطابق حدود ۱۲۶۱ هـ]، نستعلیق

معمولی طلبگی، ۳۵ گ.

Pi VI 303

1902

□ ۱۳۰۰ هـ، در مجموعه 9112 گذشت.

۳. صفات العاشقین

□ نسخه جدید، همان: عبدالله، II/445.

Pi VI 279

2049

هما رسول شاهی، انورحسین

در دیوان او قطعه‌ای در وصف کشمیر آمده است. شاید نسبتی بدانجا داشته است.

دیوان هما رسول شاهی

شامل غزلیات و قطعه و مثنوی.

آغاز:

الا ای ساقی مهوش بده صهبای واصلها

که باشد از کمال مستی خود جوش محفلها

مقطع:

هماکش بادهٔ احمر گرت ساقی عطا سازد

که سالک بیخبر نبود ز راه و رسم منزلها

□ ۱۲۵۷ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد دیوان هما از کلام فقیر انورحسین رسول شاهی خاکسار، به تاریخ هفتم ماه جنوری ۱۲۵۷»، دیوان غزلیات در برگ ۵۸ ب به پایان می‌رسد و سپس در برگهای اضافی قطعه‌ای در وصف کشمیر و مثنوی سرودهٔ انورحسین هما یادداشت شده است.

نیز ر. ک: عبدالله، II/419، مشترک، ۱۲۷۲/۸ با خطای در ضبط نسبت سراینده.

APi VI 88

278

همام تبریزی

۱. دیوان همام تبریزی

۲. مثنویات

□ ۸۲۲ هـ، در مجموعهٔ Pi VI 40 گذشت.

هندوی (سدهٔ ۱۱ - ۱۲ هـ)

سراینده‌ای با تخلص «هندوی» که هندو بود و در مثنوی فرح‌نامه (نک: پس ازین) به هندو

بودن خود صراحت دارد.

فرح نامه؟ : وصف کوکناریان

در بخش حمد گوید:

مثنوی را گشاده‌ای در گنج	تو که اکنون به طبع معنی سنج
هندوی پارسی زبان ستی	گر چه ز اهلِ سخن و ران ستی
نیست با نعت گفتنت کاری...	گر چه داری به نطق هنجاری
هندوان را به نعت خوانی چه	فاش گویم درین نهانی چه
را می‌گوید ولی در آن قسمت می‌سراید:	و سپس مطابق رسم کتاب‌نویسی، البته نعت
گوهر نعت می‌ندانم سُفت	نعت را من نمی‌توانم گفت
در خورِ نعت نیست گفتارم...	بی‌گمان هندوی گنه‌کارم
نیست اندر حریم نعتت بار	هندوی تو، تُرا به نعت چه کار

سپس اورنگ زیب (۱۱۱۸-۱۰۶۹ هـ) را مدح گفته است و در سبب تألیف گوید که با دوستان خود مجلس می‌آراست و هر کسی داستانی و قصه‌ای از ادبیات عربی و فارسی و هندی می‌گفت که:

سخن آمد به نشئه کوکنار	تا همی رفته رفته آخر کار
حرفی از کوکناریان هر یک	باز گفتند از آن میان هر یک
هم از آن فرقه داستانی چند	برفروزدند تا زمانی چند
آن نتیجه المشایخ العظام	عاقبت فاضلی «عنایت» نام
کرده خود را به حکم من تسلیم	نوکر من ز روزگار قدیم
	این نوکر از شاعر درخواست که:
حالت کوکناریان یکسر	مندرج کن به نظم هم چو شکر
شرح ده یک به یک مقاله شان	نامه نو کن یکی به حالت شان
گوهر این لطیفه کم سُفتست	گر چه هر کس لطیفه‌ها گفتست
	در خاتمه گوید:

این فرح‌نامه را که گفתי تو گنج معنی به مُو نهفتی تو

و از این بیت گمان برده‌ام که نام مثنوی فرح نامه است.

معروف‌ترین شاعری با تخلص «هندی» (و نه «هندوی») بهگوان داس هندی صاحب تذکره‌های حدیقه هندی و سفینه هندی است که طبع شعر نیز داشت، اما زمان او پسین بر است و

او مُنکِرِ نعت و منقبت هم نبود.

آغاز:

من به نام خدا سخن گویم
لیک توفیق از خدا باید

در ره حمد او همی پریم
که مرا راه حمد بنماید

پایان:

گنج تو یاد حق بود به تمام
نیست زین خوشتر اختتام کلام

□ مُهر: «طالب حسین ولد رحمت اللہ انصاری ۱۲۱۴» با یادداشت او: «کتاب
هذا در سنه ۱۲۲۰ هجری میان جی نعیم الدین صاحب کنکهروی عنایت کردند.»
(ظهریه) نام کامل او طالب حسین انصاری است و احتمالاً همان کسی است که
مجموعه 6862 را کتابت کرده است.

شماره 6872

هوس، نواب محمدتقی خان

فرزند نواب شجاع الدوله بهادر.

دیوان هوس

دیوان اشعار فارسی و اردو است. در بخش فارسی قصیده‌ای در منقبت حضرت علی (ع) و
چار رباعی دارد. در بخش اردو قصیده‌ای در مدح غازی الدین حیدر نواب اوده (۱۲۴۳-
۱۲۳۹ ه) نیز دارد.

آغاز:

قلّة قافِ قناعت کنگر ایوانِ من
عظم و شان بی نیازی بام قصرشایمن

□ محرّم ۱۲۲۲ ه، نستعلیق، جمعاً ۱۱۳ گ، اشعار فارسی گ ۲ ب - ۵ ب.

Kui VI 77
2420

یحیی کاشی

از ایران به هند آمد و شاه جهان پادشاه (۱۰۶۸ - ۱۰۳۷ ه) را مدح گفت.

دیوان یحیی کاشی

در هند وطن خود را یاد می‌کند:

در هند ز هجر یادم می‌باید بُرد
هرگاه که ایستاد می‌باید مُرد
در کشور هند خلق باد از نفس است
یک لحظه که ایستاد می‌باید مُرد
شامل غزلیات و مثنوی‌های: فی المدح پادشاه [شاه جهان]، تعریف شهر شاه جهان آباد،
تعریف مسجد پادشاه، تعریف حمام، تعریف قلعه، تعریف خندق، تعریف دروازه، تعریف
دولت سرا، تعریف شاه برج، تعریف باغ، تعریف حمام دولت‌خانه، رزم‌نامه در فتح هند و زوال
ترکان (توران) با سرآغاز:

به نام شهنشاه بی تخت و تاج
که از ملک هستی بگیرد خراج
مثنوی در نقل یافتن خدمت قلمدان به شاعر از طرف دربار شاه جهان با سرآغاز:
به نام خداوند لوح و قلم
که گردون برش از... نیست کم
قصاید در مدح شاه جهان و امرای او، عمارات، قطعات، هجویات، کنایه به اهل صفاهان،
چیستان.

قطعه تاریخ وفات ممتاز محل همسر شاه جهان:

بیگم که رفت شه سلامت بادا
اندوه و غمش بدل بعشرت بادا
تاریخ وفاتش ز خرد جستم، گفت
«دایم ممتاز اهل جنت بادا»
۱۰۴۰ =

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، بخش مثنویات و قصاید کمی افتادگی دارد، آغاز:
بچشم ساقی نشان امشب ز صها می‌دهد ما را، ۲۵۰ گ.

شماره 6412

یعقوب صرفی کشمیری

مسلك الاخیار

□ ۱۲۸۸ هـ. همان: عبدالله، II/471.

یکدل

مهرانگیز

چو شد زآغاز تا انجام مرقوم به عالم شد به مهرانگیز موسوم
سراینده از معتقدان سلسله قادریه و شیخ محیی‌الدین عبدالقادر گیلانی بود.
چو کاخ فقر را بنیاد کردند ز نور محی‌الدین آباد کردند

(۱۰ ب)

اگر چه فقر و شاهی نادر است این ز محی‌الدین عبدالقادر است این
همین حرز است یکدل را نگهبان غلام محی‌دینم از دل و جان

(۱۲ ب)

شاید با توجه به اشعار فوق در مشترک، ۱۲۵۶/۸ نام کامل سراینده غلام محیی‌الدین سیالکوتی متخلص به یکدل آمده است.

□ همان: عبداللّه، II/596.

۱۵

جغرافیا

الف. جغرافیا

ب. سفرنامه

الف. جغرافیا

آثار البلاد و اخبار العباد

ابوعبدالله زکریا بن محمد قزوینی (۶۸۲-۶۰۵ هـ). به عربی.

ترجمه:

۱. معرفة الاقالیم

مترجم: چون برگ یکم نسخه ما افتاده است، نام مترجم بدست نیامد. او کار خود را به «غیاث الملة و الدنيا و الدین خواجه حبیب الله لازالت شمس عزته مصونه عن الكسوف و اقمار دولته» پیشکش کرده است. و چنین ترجمه‌ای به استناد مشترک، ۳/۱۰ و فهرستواره، ۱/۱۶۱ در ۹۰۸ هـ از مترجمی ناشناس بدو پیشکش شده است.

نسخه Pg 10 در یک مقدمه و دو مقاله و خاتمه است. مقدمه در بیان اشیاء که مقاصد بر آن موقوف است؛ مقاله اول: مساحت سطح ارض و تعیین اقالیم، مقاله دوم در معرفت مساحت افلاک و کواکب و آنچه به آن متعلق است. خاتمه: افتاده است. نام کتاب معرفة الاقالیم بر ظهیر نسخه آمده است.

☐ سده ۹-۱۰ هـ، نسخ کهن، بادوایر و اشکال، کمی کرم خوردگی، ۸۱ گ. نسخه

خوب. آغاز: لطیف معرفت مقادیر اجرام و ابعاد و عجایب اقالیم.

تحفة الهند

مؤلف: بهولا ناتھ ملتانی بن دین دیال.

تاریخ تألیف: ۱۲۶۶ هـ.

در جغرافیای هند و دهلی.

همان: عبدالله، I/61 با تفصیل، و از آنجا در مشترک، ۳۵/۱۰ نقل شده است.

□ ۱۲۶۶ هـ، ترقیمه: «به خط... بختاور سنگھ ساکن شاهجهان‌آباد به تاریخ هژدهم ماه ربیع‌الثانی ۱۲۶۶ هجری مطابق سیوم ماه مارچ ۱۸۵۰ عیسوی... یوم یکشنبه صورت اختتام یافت.» نستعلیق معمولی، سهو قلم زیاد دارد، عنوانها شنگرف، سرلوح معمولی، ۱۶۲ گ. (معین نظامی)

App 3

جذب القلوب الی دیار المحبوب

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی.

در جغرافیای مدینه منوره.

همان: مشترک، ۱۷/۱۰.

□ ۱۱۴۹ هـ، همان عبدالله، I/151.

Pe III 7B
2475

□ سده ۱۲ هـ، از مقدمه یک دو برگ افتاده، نستعلیق، ۲۲۰ گ.

شماره 6501

□ ب ت، همان: عبدالله، I/152.

Pe III 7A
1057

جغرافیا، ناشناخته

کتابیست که به روزگار میرعلی شیرنواپی (۹۰۶-۸۴۴ هـ) ساخته شده و خاتمه آن در «کلمه چند است که بر زبان قلم جریان می‌یابد و در اختتام کتاب موشح و مزین به بعضی خصایص و مناقب امیر روشن ضمیر عالی تبار کامیاب...» و آن گاه به وصف کارها و بناهای ساخته میرعلی شیر

می‌پردازد. با خاتمه خلاصه‌الاجبار تألیف خواندمیر سنجیدم، آن نبود و ازین گونه خاتمه‌هاست در روضة‌الصفی تألیف خواندمیر.

آغاز:

ذکر بدایع صنایع ملک صانع و آنچه نگاشته کلک حضرت اوست و بی‌منازع و مانع. بر رای ارباب خبرت.

□ ۴ رمضان ۱۲۱۵ هـ، نستعلیق، محشی، ۸۲ ص.

Pg 11
2487

جغرافیا، ناشناخته

مؤلف: محمد مؤمن بن شیخ عوض باقی بلخی. نام وی در «فصل در بیان شهر و قریه‌هایی که اول آن حرف باء است» آمده و گوید:

در این فصل ابتدا از ولایت بلخ کرده می‌شود زیرا که این شهر را در میان شهرها ام‌البلاد می‌گویند و دیگر این شهر مسکن و ماوای جامع این جریده بود. بنابراین ابتدا به بیان این ولایت کرده شده است و نیز اینجاییان فضایل منصوصه و شمایل محسوسه و عمارات عظیمه و مزارات متبرکه مشهوره و بعضی فواید دیگر که از خصایص و فضایل ولایت بلخ است بر سبیل اختصار بیان کرده می‌شود... این بنده پیر ضعیف مبتلای بلای کام تلخی محمد مؤمن بن شیخ عوض باقی بلخی چنین به عرض می‌رساند.

در بخشی درباره بلخ از تاریخ شیخ الاسلام ابوبکر عبدالله بن عمر داود الواعظ که در سال ۶۷۶ هـ به زبان فارسی ترجمه شده [همان که با نام فضایل بلخ به کوشش عبدالحی حبیبی، تهران، ۱۳۵۰ ش منتشر شده است] گزیده‌ای آورده است و در ضمن مطلب «ظهور مدفن آن شاه با حشمت و قار صاحب دلدل ذوالفقار علی حیدر کرار در بلخ» از رساله مولوی عبدالغفور درباره مدفن حضرت علی در بلخ استفاده کرده است و در آن از عصر سلطان حسین میرزا و سال ۸۸۶ هـ صحبت شده است.

در دیباچه می‌گوید:

«این پیر نادان به معاونت خالق جهان درین اوان از آن چه حقیقت و ماهیت و اصل و نسب اجرام علوی بود مرئی و غیر مرئی از آسمان دنیا تا به عرش همگی را در «رکن اول» دین جریده فریده مرقوم قلم و زبان نمود. اکنون چنان می‌خواهد که به توفیق ربانی در

«رکن ثانی» این رقعۀ مانی شروع نماید و از آن چه از اجسام سفلی دیده و نادیده است از کرۀ زمین و مافیها از شهرها و بقعه‌ها و قریه‌ها و معبدها و کنیسه‌ها و کوه‌ها و قلۀها و پشته‌ها و چاه‌ها و چشمه‌ها و دریاها و نهرها و کان‌ها و بُخارات و نباتات و اشجار و ازهار و غیره... بیان نماید.»

آغاز:

الهی طریق بیانم ببخش
زبان فصیح روانم ببخش
بعد بر راهروان شاهراه شریعت و سالکان سالک طریقت پوشیده نماند.
در فهرستواره و مشترک از این مؤلف یادی نشده است.

□ سده ۱۳ هـ، انجام افتاده، تا حرف جیم (جیلان).

شماره 13270

حدیقه الاقالیم

مؤلف: الله یار بلگرامی.

همان: مشترک، ۲۹/۱۰.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، در ابتدا فهرست مطالب، خاتمه نانویس، ۴۶۴ گ.

Pg 8
1454

خلاصه الاخبار فی ذکر الاخیار

محمد اصغر علی آبرو تونکی.

□ در مجموعۀ شیرانی 6291 گذشت.

روضات الجنات فی اوصاف مدینة هرات

مؤلف: معین الدین محمد زمجی اسفزاری.

همان: مشترک، ۱۰/۱۰؛ عبدالله، 1/103.

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق خوش، جدولهای طلائی و لاجوردی، در آغاز و میانه

افتادگی دارد و در خاتمه مطالب تا چمن ۲۲ در ذکر لشکر کشیدن حضرت اعلی

ابوالغازی سلطان حسین میرزا ادامه دارد، آغاز: فاحسن صورکم و محرر رقوم،
نسخه آب دپده اما قابل استفادہ، ۱۹۲ گ.

Ppe III 3
1544

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها سنگرف، ناقص الآخر، تا بخشی از
روضه ۲۵، ۲۵۴ گ. (معین نظامی)

Ape III 2

شجاع حیدری

مؤلف: محمد حیدر.

همان: مشترک، ۲۰/۱۰.

□ ۱۴ شعبان ۱۲۲۱ [یا ۱۲۴۱ هـ]، شکسته، ۷۸ گ.

Pg I 1C
2378

□ ۱۵ صفر ۱۸۸۴/۱۲۴۳ ب، در لاهور، شکسته، ۹۴ گ.

Pg 1B
834

□ [۱۲۴۷ هـ] ۴ ماگھ ۱۸۸۸ ب، حافظ محفوظ، به مقام لاهور، در عمل مهاراجہ
رنجیت سنگھ، نستعلیق شکسته مایل.

Pg 1
483

□ [۲ ربیع الاول ۱۲۶۶ هـ] / ۱۷ جنوری ۱۸۵۰ م / ۶ مانگھ ۱۹۰۶ ب، نرکنات
سہای عرف دہرہ، برای لالہ رام داس عرف کھتری دہرہ، نستعلیق، ۹۹ گ.

شماره 8847

□ [۱۲۶۸ هـ] ۱۵ بیساکھ ۱۹۰۹ ب، برای پاس خاطر شیرخان خلف خان محمد
خان قوم افغان ساکن هوحو؟... وانوالہ، عملہ پرگنہ اور... ضلع لاهور، نستعلیق
خوش، ۱۲۴ گ.

Pg 1A
641

ترجمه عجائب المخلوقات و غرایب الموجودات

مؤلف: زکریا بن محمد بن محمود الکمونی قزوینی، به عربی.
مترجم: ناشناسی که به ابوالمظفر ابراهیم عادل شاه پیشکش کرده است.
آغاز: العظمة لك و الکبریا لجلالک اللهم یا قائم الذات و مفیض الخیرات.
همان: مشترک، ۵/۱۰.

☐ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، مصوّر، ۳۰۰ ک.

Aph III 19
140

☐ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۴۳۳ ک.

Ph III 73
896

غرایب الاسرار

مؤلف: غیاث الدین محمد هروی معروف به خواند میر (م ۹۴۲ هـ).
در دیباچه می‌گوید:

«در این اوقات و اوان که به حسب مقتضیات دوران بنده فقیر و ذره حقیر خواند امیر
[چنین] ربّ بسر علیه کُلّ عسیر از وطن مألوف و مسکن معروف یعنی دارالسلطنه هرات...
سلوک طریق مسافرات اختیار نموده و به صوب بلده قندهار... منازل و مراحل پیموده، به
آستان... (با حذف القاب در یک صفحه کامل) ابوالمظفر سلطان بدیع الزمان میرزا... این
هوس در سر... پیدا شد که به وسیله رساله، خود را ذره وار منظور نظر... این خرد
عالی تبار گرداند و بعد از تأمل و اندیشه طبع فکرت پیشه این اوراق را که مبنی است از
غرایب بلاد و بحار و انهار و جزایر و جبال و آثار و عیون و مبنی است بر بیان عجایب
اشکال و اطوار بعضی از آدمیان و جنیان و طیور و وحوش جهان بوقلمون در حیتز تحریر
کشیده و تا اسم مطابقی مسا باشد موسوم به غرایب الاسرار گردانید.»
آغاز:

غرایب اسرار عالم آمال و آمانی و عجایب اطوار خطبه اقبال و کامرانی شمه‌ای از
قدرت آفریدگاریست.

همان: فهرستواره، ۲۳۸/۱؛ در مشترک، ۱۲/۱۰ به عنوان خاتمه روضه الصفا، در حالی که در

نسخه رحیم یارخان با صراحت نام غرایب الاسرار دیده می‌شود؛ صفا، ۵۴۲/۴ تاریخ مسافرت مؤلف را از هرات به سوی هندوستان، ۹۳۴ هجری نوشته است پس احتمال دارد در همان سفر این را تألیف کرده باشد. هر چند مؤلف در دورانهای دیگر نیز به خدمت ممدوح خود بوده است.

□ ۱۴ شوال ۱۲۲۹ هـ مطابق ۹ جلوس محمد اکبر پادشاه غازی، نستعلیق، در اوراق ابتدایی دو تصویر دارد، اما در بقیه نسخه برای تصاویر جا خالی مانده است، ۱۳۰ گ.

Pph III 19
1621

فتوح الحرمین (منظوم)

مؤلف: محیی الدین لاری، محیی لاری.
همان: مشترک، ۳۶۲/۷؛ ۵۵/۱۰.

□ ۸ محرم ۱۱۴۰ هـ، ترقیمه: «یوم الاحد فی التاریخ ثمانیه من شهر محرم الحرام سنه الف و مائة و اربعین من الهجرة النبویة المصطفویه علی صاحبها افضل السلام و اشرف التحیة مأمورا من الجناب الرفیع للمحسن الموفق صاحب الاقبال البدیع النجیب الحسیب خان ذی الشان کبیر علی خان سلمه الله الرحمن سلمه الله و ابقاه و اوصله الی ما یتمناه بالخیر و العافیة و حسن العاقبة علی ید احقرالعباد اضعف الناس محمد خلیل عرب شرقه الله بحسن التوفیق و جعل له حسن التوفیق خیر الرفیق فی کُل طریق تحیتهم فیها سلام و آخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین»، نستعلیق، با نقشه‌ها، ۵۷ گ.

مُهر: «کبیر علی خان فدوی بادشاه غازی محمدشاه سنه ۳، (ظهریه)

و همین مُهر را در نسخه مواهب علیه، گنجینه شیرانی، ۳۷۲۹/۶۹۶ نیز دیده‌ام.

Ppi VI 60
1591

قبله، رساله در معرفت سمت

ناشناس.

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Ph III 130 گذشت.

□ سده ۱۴ هـ، در مجموعه Ph III 136 گذشت.

گوشواره هفت اقلیم

□ در مجموعه Ph III 70 گذشت.

مجمع الغرایب

مؤلف: سلطان محمد بلخی.

همان: مشترک، ۱۴/۱۰؛ فهرستواره، ۲۴۵/۱.

□ ۱۲۱۵ هـ، نستعلیق ماوراء النهری، در آغاز چند سطر نانویس: بنموده عجایب و غرایب و فواید صلوات، ۱۰۸ گ.

Pg 3
484

□ ۱۷ ذی‌قعدة ۱۲۳۵ هـ، نستعلیق، ۱۳۰ گ.

مهر: «عبده محمد جهان...خان»

Pg 3A
734

مساحت مکه معظمه

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

بدان ایدک الله... این کلمه چند مسطور است در بیان ذراع مکه.

ر. ک: مشترک، ۴۶/۱۰ (نسخه آذر).

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، در مجموعه ۱۰ الف - ۱ ب

شماره 9051

(منازل بین شهرها)

در بیان فاصله‌های بین شهرهای هندوستان و ایران و عراق و عثمانی و حجاز.

□ ۱۹ رمضان، ۱۰ جلوس؟، سده ۱۳ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف،

آغاز افتاده: از لکهنو اتاوه شصت گروه و از اتاوه نورور شصت گروه.

گ ۱۲-۶. (معین نظامی)

Ape II 39

منازل گلگت تا یاسین؟

بدون نام مؤلف.

نام منزل‌ها، محصول غلّه، آبادی، غیرآبادی از گلگت (شمال پاکستان) تا یاسین؟ و چترال و بدخشان و کیفیت راه.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، انجام افتاده. ۲۴ گ.

Pg 9
1448

نزهة القلوب

مؤلف: حمدالله مستوفی (م ۷۵۰ هـ)

تاریخ تألیف: ۷۴۰ هـ.

آغاز:

چون واهب مواهب بیعلت.

همان: مشترک، ۸۳۶/۱

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق شکسته آمیز، عنوانها شنگرف، ۳۶۰ گ.

یادداشت: «به تاریخ روز جمعه هفدهم شهر رمضان المبارک ۱۲۲۹ بود که در

کتابخانه بنده درگاه الله... گردید». (خاتمه). (معین نظامی)

App 1

ب. سفرنامه

احوال سفر بخارا

مؤلف: سید عزت الله و نیز دیده‌ها و دریافته‌های حافظ فاضل خان^۱ را در بعضی جاها اضافه کرده است.

تاریخ تألیف ندارد، اما بایستی کمی پس از ۱۲۲۷ هـ. تألیف شده باشد. احوال مسافرتی است که از شاهجهان آباد (دهلی) آغاز می‌شود به سوی اتک ← کشمیر ← تبت ← یار کند ← کاشغر ← بیچن ← قوقان ← سمرقند ← بخارا و برگشت: بخارا ← بلخ ← خلم ← کابل براه بت بامیان ← پشاور ← اتک. این مسافرت به حکم ولیم مورکرافت^۲ انجام گرفت. مؤلف جدولی کشیده و تحت عنوانهای: نام منزل، طرف، مسافت، احوال، آبادیها را شرح داده و اطلاعات ارزنده عصری به دست داده است.

آغاز: (بدون حمد و نعت)

احوال سفر بخارا و تفصیل منازل از اتک تا کشمیر، من کشمیر الی تبت، من تبت الی یار کند، من یار کند الی کاشغر و منازل از کاشغر تا بیچن که شهر پایتخت نشین پادشاه چین است و من کاشغر الی قوقان که در ولایت فرغانه است و از قوقان الی سمرقند و از

۱. ر. ک: رساله منازل پشاور تا بخارا نگاشته حافظ محمد فاضل خان بن قاسم خان، نسخه خطی در دانشگاه

اسلامی، علی گره، کتابخانه آزاد، Salman 154/20، ۲۷ گ، ر. ک: فهرست میکروفیلم ۷۵/۱.

۲. ویلیام مورکرافت William Moorcraft (حدود ۱۷۶۵-۱۸۲۵) از دام‌پزشکان انگلیسی بود که برای خدمت در ۱۸۰۸ م به هند وارد شد. خودش نیز در سالهای ۱۸۲۵-۱۸۱۹ سفری به آسیای میانه داشته و در برگشت در اندخوی درگذشت و در بلخ مدفون شد. سفرنامه او در ۱۸۴۱ م چاپ شد: ر. ک: Buckland، ص ۲۹۸.

سمرقند تا بخارا و از بخارا تا بلخ و خلم و از خلم تا کابل براه بُت‌بامیان و از کابل تا پشاور و اتک. من ابتدای بست و هفتم رجب ۱۲۲۷ هجری مطابق پنجم اگست ۱۸۱۲ عیسوی لغایت شهر ذی‌الحجه ۱۲۲۷ هجری مطابق شانزدهم دسمبر ۱۸۱۳ عیسوی سید عزت‌الله که به موجب ایمای صاحب عالیجاه معلی جایگاه ولیم مور کرافت صاحب بهادر اختیار سفر مذکور کرده، هفتم ربیع‌الثانی ۱۲۲۷ هجری مطابق بستم اپریل ۱۸۱۳ از شاهجهان‌آباد روانه شده بود و هر چه خود دیده و شنیده بقید قلم در آورده و نیز آنچه حافظ فاضل خان دیده و دریافته بود در بعضی مواضع انضمام یافت.

همان: فهرستواره، ۶۳/۱، «احوال سفر بخارا»: ۹۴ «سفرنامه آسیای میانه»: ۹۹ «سفرنامه بخارا»: ۱۰۰ «سفرنامه تبت و ترکستان»: ۱۴۶ «کتاب مسیر عزت»: ۱۷۹ «تاریخ و جغرافیای طبیعی کشمیر» که این هر شش مورد یک کتاب است اما زیر نامهای مختلف رفته است: مشترک، ۳۲/۱۰ «تاریخ و جغرافیای طبیعی کشمیر» که بخشی از همین سفرنامه است. دوبار چاپ شده است. به تدوین اقتدار حسین صدیقی با نام منازل بخارا، پتته، ۱۹۹۳ م؛ ۱۹۹۹ م (تجدید چاپ): به کوشش ایرج افشار «منازل پشاور تا بخارا» نوشته حافظ محمد فاضل خان، در دفتر تاریخ گردآوری ایرج افشار، تهران، ۱۳۸۴ ش، دفتر ۲، ص ۲۲۱ - ۲۶۵.

□ سده ۱۴ ه، بدون ترقیمه، نستعلیق، ۲۲۱ گ.

Ppf IV 5
1622

شگرف نامه ولایت

مؤلف: اعتصام الدین تاج پوری بن تاج الدین بنگالی.

تاریخ تألیف: ۱۱۹۹ ه.

سفرنامه‌ایست از هند به انگلستان.

همان: مشترک، ۵۷/۱۰؛ فهرستواره، ۱۴۲/۱.

آغاز:

ستایش و نیایش مالک ملکی را سزد که در ولایت لانهایت جلالش پیک اندیشه

انسان به قصور کام فرسای.

□ سده ۱۳ ه، نستعلیق خوش، کمی آب رسیده، ۸۵ گ.

مسیر طالبی فی بلاد الافرنجی

مؤلف: ابوطالب خان اصفهانی، معروف به ابوطالب لندنی.

آغاز:

بعد حمد خداوند عالم که بخشنده همم به نوع بنی آدم و متمم عزایم.

همان: مشترک، ۵۹/۱۰.

□ سده ۱۳ هـ، ترقیمه: «تمام شد حصه اول از سه حصه کتاب مسیر طالبی مشتمل

بر حالات از آغاز سفر تا ورود لندن و ذکر دوستان انگلش»، نستعلیق، ۱۹۹ گ.

Pf IV 26

1242

۱۹

علوم وابستهٔ تاریخ

الف. سکه‌شناسی

ب. نسب‌شناسی و قوم‌شناسی

ج. تذکرهٔ بزرگان (پادشاهان، امیران، دانشمندان)

الف. سکه شناسی

[سکه‌های هندوستان]

مؤلف: ناشناخته، سده ۱۳ هـ.

شامل نقاشی و نقل عبارات ضرب شده بر سکه‌های هندوستان با تاریخچه هر خاندان: اولاد سبکتگین، اولاد غوریان، اولاد خلجی، پراچه، اولاد تغلق شاه، تیمور، اولاد خضرخان، اولاد لودی، بابر، همایون، اولاد شیر شاه، اولاد تیمور (اکبر تا محمد شاه)، نادر شاه، احمد شاه ابدالی، گوبند سنگه.

در خاتمه رساله «ذکر احوال نادرشاه» بخصوص آمده است. عبارات برخی سکه‌ها به خط ناگری است.

آغاز:

پیشتر که در عالم وجود اشرفی و روپیه رواج نداشت، جنس باجنس مبدل می‌شد، چنانچه گندم با پارچه مبدل می‌شد.

□ ۱۹ ربیع‌الثانی ۱۳۰۸ هـ، عبدالباری، حسب‌الحکم نواب محمدعلی خان

بهادر صولت جنگ والی محمدآباد عرف تونک، مصور، نستعلیق، ۱۹ گ.

شماره 6313 (شیرانی)

ب. نسب شناسی و قوم شناسی

خلاصة الانساب مشتمله على ردّ الروافض و المرتاب
مؤلف: حافظ رحمت خان حافظ الملك (۱۱۸۸-۱۱۲۰ هـ).
در انساب افغانان و خاتمه‌ای در ردّ روافض.
همان: مشترک. ۶۳۰/۱۰؛ عبدالله، ۱/68.

□ ۲۸ جمادی الاول ۱۲۴۷ هـ، در موضع تاک، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها
شنگرف، ۵۵ گ. (معین نظامی)

Ape I 20

معاینه ابوالبشر علیه السلام
ناشناس.

□ در مجموعه Ppf II 16 گذشت.

نسب‌نامه افاغنه ابدالی

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

بعد از حمد الهی و نعت حضرت ختمی پناهی بر ارباب دانش مستور نماناد که این
رسالة مختصر نسب‌نامه جماعه جلیله افاغنه ابدالی است که از کتب مطول مختصر گشته.

اسامی سامی و نامهای گرامی آبای عظام و اجداد کرام آن طایفه عالی مقام مرقوم قلم
مشکین فام گردید.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق روشن، دو صفحه اول منقش، نسخه خوب، ۲۱۸ گ.
شماره 6400

ج. تذکره بزرگان

(زندگی نامه‌های پادشاهان، امیران، دانشمندان)

آثارالوزراء

مؤلف: سیف الدین حاجی بن نظام الدین عقیلی که در ۸۹۲-۸۷۵ هـ وزیر سلطان حسین میرزا بود.

در ذکر وزرا و احوال خواجه نظام الملک.

همان: مشترک، ۸۳۱/۱۱.

آغاز:

شرایف تحمیدات حضرت پادشاهی را که در ایجاد کاینات.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، نسخه کامل، برگها شمارش نشده.

یادداشت: «محمدحسین الصدیقی المہمی را در کشمیر در ۱۹۱۰ بدست افتاد.»

Ppf II 7
1546

احوال ابوعلی سینا

قنوجی؟

□ ۱۱۹۸ هـ، در مجموعه Pi II 65 گذشت.

□ در مجموعه Aph I 1 گذشت.

ترجمه تاریخ الحکماء

مؤلف: شمس‌الدین محمد شهر زوری (زنده در ۶۸۷ هـ).

مترجم: مقصود علی تبریزی.

تاریخ ترجمه: ۱۰۱۴-۱۰۱۱ هـ. به نام جهانگیر پادشاه.

در سرگذشت فیلسوفان یونان و اسلام.

همان: مشترک، ۹۹۵/۲.

□ ۲۳ رجب ۱۱۲۰ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۲۳۴ گ. (معین

نظامی)

Apf II 3A

تذکره الامراء

مؤلف: کیول رام کول.

همان: فهرستواره، ۲۰۵۸/۳.۱۲۲۵/۲.

□ ترقیمه: «راقم آثم میان جی حافظ خیرات اللہ عفی عنہ در مدّت یک ماه کم و

بیش به جلدی تمام کشیده شد. راقم مذکور ساکن قصبه چالگلیانہ پرگنہ چرخ

دادری سرکار نارنول مضاف صوبہ دارالخلافہ شاه جهان آباد... برای یادگاری

نوشته.»

Pf I 8

2737

تذکره السلاطین

ناشناخته.

□ ۱۱۹۹ فصلی، با ۴۷ مجلس تصویر. همان: عبداللہ، I/144.

Pe II 100

1842

چهار عنصر

مؤلف: عبدالقادر بیدل.

□ ۱۰ رجب ۱۱۴۷ هـ، سالاریخش ساکن ملیح آباد، در خالص پور، نستعلیق، گ.۷۵.

Ph II 6
4758

□ سده ۱۳ هـ، در مجموعه Kpi XI 4 گذشت.

خردنامه (منتخب)

گزیننده: ناشناخته.

در ذکر تالس لمسنه حکیم، میم حکیم، پتسک حکیم، پیامش حکیم، کامومل حکیم، بریابد حکیم... دیوسش / دیوجانس کلبی.
آغاز:

«در کتاب خردنامه که تاریخ پادشاهان یونان است، اسامی بعضی حکمای مستقدم و شمه‌ای سخنان حکمت آمیز آن‌ها به طریق استفاده در این اوراق درج نموده شد.»

□ (۱۲۴۷ هـ، دُرگا پرشاد پنڈت)، نستعلیق، در مجموعه ۸۶-۸۰ (معین نظامی)

Aph III 31

تتمه صوان الحکمة

مؤلف: ابوالحسن علی بیهقی معروف به ابن فندق.

ترجمه:

۱. درة الاخبار و لمعة الانوار

مترجم: منتجب الدین کرمانی یزدی (فهرستواره).

همان متنی که بر اساس نسخه Pf II 24 به کوشش پروفیسور مولوی محمد شفیع، لاهور، ۱۳۵۸ هـ ق چاپ شده است. نسخه از لحاظ قدمت خط گرانبهاست و جای آن دارد که فاکسیمیله نیز چاپ شود.

□ سده ۷ هـ، ترقیمه: «تمت الكتاب بعون الملك الوهاب صاحبه اميرزاده...»

(محو شده) «۳۴ گ.

یادداشت‌های بر ظهویه:

۱. مهر «یا محمد ۱۱۲۰» و زیر آن یادداشت تملک: تاریخ الحکما المسمى بدرة الاخبار و لعة الانوار تملکه العبد الضعیف الراجی رحمة ربّه المنان میرزا محمد بن معتمد خان فی شهور ۱۱۲۹ من هجرة نبی آخر الزمان صلوات الله و سلامه علیه ماکزّ الجدیدان. صاحب نسخه همان مؤلف تاریخ محمدی است.
۲. این نسخه راحت‌افزای روزی چند به مطالعه اقل الخلیقه محمد صالح، هصالی؟ افتاد.
۳. این کتاب جلیل‌القدر و الشأن چند روزی به مطالعه اقل خلق الله محمد جعفر صفاهانی افتاد.
۴. این نسخه جامع‌الغراید و الغرایب چند روز بمطالعه فقیر حقیر حفری [جفری؟] رومی درآمد.

Pf II 24
1366

صولت مخدومی

مؤلف: میرمحمد افضل بن مولوی سید عبدالخالق بن سید مسعود المشتبه به مفتی. در دیباچه می‌گوید که در حین شاگردی علامی محمدامین بن سیدمحمد... او را رغبت تمام به مطالعه سوانح حیات مخدوم سید شهاب‌الدین عبدالله مخاطب به مخدوم الملک ملقب به مخدوم جهانیان ثانی حسنی النقوی مکی‌الخراسانی ثم الدهلوی والسُلطان پوری (م ۹۹۰ هـ) منتخب‌التواریخ بدآونی، تهران، ۱۳۷۹، ج ۱، ص ۴۸، تذکره علمای هند (ترجمه قادری، ۲۶۴) افتاد. روزی استاد کتاب تاریخ علامه الدهر تألیف سید عبدالحمید بن حضرت مخدوم را به او داد و گفت که احوال مخدوم سلطان پوری را ازین کتاب انتخاب کن. و این گزیده همان کتاب است.

تاریخ گزینش: ۱۲ شعبان ۱۱۵۰ هـ.

در این کتاب شرح احوال مخدوم الملک عبدالله سلطان پوری که از علمای عصر اکبر بود، مباحثه و مجادله خانان مخدوم با پادشاهان و راجه‌ها و فضلی اسلام در هند و محاربات و محارکات مخدوم با کفار هند آمده است.

آغاز:

الحمد لله الملك قديم المنان... پس از حمد و ستایش الهی و تحیت رسالت پناهی
چنین می گوید فقیر میر محمد افضل.
در مشترک و فهرستواره نیامده است.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، قلم های مختلف، نسخه پریشان و موربانه زده و خسته،
باید مرمت شود. کامل، ۸۶ گ.

در ابتدای نسخه بخشی از کتاب تاریخ که در آن «ذکر دوم در بیان
پادشاهی... محمد ظهیرالدین بابر غازی خلدالله ملکه» دارد، معلوم نیست که این
برگها متعلق به صولت مخدومی است یا کتابی دیگر.

Pc IV 9
5318

مآثر الامراء

مؤلف: صمصام الدوله نواب شاهنواز خان خوافی اورنگ آبادی (م ۱۱۷۱ هـ)
همان: مشترک، ۹۷۰/۱۱.

□ ۱۲۴۴ هـ، ترقیمه: «به تاریخ بیست و پنجم ربیع الاخری سنه اربع و اربعین و
مأتین و الف من هجرة النبویه يوم الاسعد چارشنبه در بلده... حیدرآباد... عهد...
نواب عالیجناب سکندر جاه»، شکسته روشن، عنوانها شنگرف، ۳۹۳ گ. (معین
نظامی)

Apf I 10

مجالس المؤمنین

مؤلف: قاضی نورالله شوشتری.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، برگ یکم افتاده: مقام بزبان استدلال آن خلاصه عترت و
آل مذکور گردیده (ترجمه میرسید علی همدانی)، نستعلیق، ۲۷۲ گ.

Pf I 30
2373

۱۷

تاریخ

الف. قطعات تاریخ

ب. تاریخ عمومی

ج. سیرت النبی (ص)

د. تاریخ صدر اسلام (خلفا، اصحاب، اهل بیت، امامان، واقعه کربلا،

کتب سوگواری)

ه. تاریخ شبه قاره (بنگال، پاکستان، هندوستان)

و. تاریخ ایران

ز. تاریخ افغانستان

ح. تاریخ ماوراءالنهر و تیمور

الف. قطعات تاریخ

کتاب تاریخ با قطعات تاریخ

مؤلف: نام مؤلف در خطبه ناگفته مانده، مگر این که در خاتمه‌ای باشد که در نسخه افتاده است.

تاریخ تألیف: پس از ۱۲۵۷ هـ / ۱۸۴۱ م. چه در آن از عمودی یاد شده است که انگلیسیان در آن سال در قلعه‌الہ آباد نصب کرده بودند.
مؤلف در دیباچه می‌گوید:

«چون مؤلف را در اثنای سیر کتب تواریخ متقدمین و متأخرین تاریخ‌های منظومه و غیره که مورخان صاحب فصاحت و بلاغت در باب ولادت و وفات آنحضرت شافع حشر و دوازده امام‌های اُمم و بزرگان صاحب‌دل و پادشاهان بلنداقبال نظم فرموده‌اند به نظر می‌افتاد از آنها بعضی امور مطلوبه انتخاب نموده در حیز عبارت در آورده.»
با استفاده از هفت اقلیم، اکبرنامه، اخبارالاصفیا و غیره. وقایع تاریخی را با ضبط قطعات تاریخ آورده است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۳۵۰ ص.

شماره 6338 (شیرانی)

ب. تاریخ عمومی

ترجمه تاریخ طبری

مترجم: ابوعلی محمد بلعمی.

همان: عبدالله 1/1.

□ ترقیمه «در بلده کابل... (محو شده) اختتام یافت»، دو صفحه اول مذهب و منقش طلابی، سرلوح، ۳۹۷ گ.

Pe I 1A
1763

تاریخ و صاف

مؤلف: خواجه عبدالله بن فضل الله و صاف.

تاریخ تالیف (تقدیم): ۲۴ محرم ۷۱۲ هـ.

آغاز:

حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را.

□ بدون تاریخ، نسخه جدید، نستعلیق خوش، عبارات عربی به نسخ خوش و شنگرف، سرلوح طلابی، حاشیه طلابی، برگ اول و دوم محشی، ۴۴۰ گ، چهار دفتر اول. نیز ر. ک: عبدالله، 1/34.

Ppe II 15
1547

جامع التواریخ : زبدة التواریخ

مؤلف: حافظ ابرو.

همان: مشترک، ۹۶/۱۰؛ فهرستواره، ۶۴۷/۱.

□ ب ت، همان: عبدالله، ۱/۴.

مهرها و عرض دیده‌های متعدد بر اظهاریه و خاتمه. از جمله بر اظهاریه:

۱. قیمت حال پنجاه روپیه.

۲. بتاریخ ۲۳ بهمن ماه الهی سنه ۹ عرض دیده شد.

۳. در مقام سری نگر بهادر کتابدار شاهی...

۴. غزه ربیع الاوّل سنه ۳ از وجوه منعم بیگ تحویل مراد بیگ شد.

قیمت [رقم به سیاق].

Pe I 55
2035

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر

مؤلف: غیاث الدین محمد معروف به خواند میر هروی.

همان: مشترک، ۱۰۵/۱۰.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، تا ذکر وقایع مهانله و مصیبت امام علی ابن ابی طالب، موریانه زده، ۲۲۴ گ.

شماره 6746

□ رمضان سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز افتاده: «خورشید طلعت مریخ رزم جمشید مکتب». بخشی که احوال شیخ صفی الدین اسحق اردبیلی و طایفه از سادات و علما و اشراف معاصر سلاطین آق قویونلو و ذکر غرایب ربع مسکون و عجایب وقایع جهان دارد، [مطابق جلد چهارم، چاپ تهران] ترقیمه آسیب دیده، ۱۸۳ گ. شماره 6349 (شیرانی)

□ ۱۲۲۲ هـ، ترقیمه: «اختتام کتاب حبیب السیر بعونه تعالی بتاریخ بیست [و] پنجم ربیع الثانی ۱۲۲۲ هجری مطابق سنه ۳ جلوس اکبر شاه پادشاه صورت انصرام پذیرفت»، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف، ناقص الاوّل، آغاز: جزو چهارم در ذکر حالات بعضی از طبقات سلاطین که معاصر عباسیان، ۵۴۰ گ. نیز

ر. ک: عبدالله، ۱/۱۱.

Ppe I 12
1724

خلاصة الاخبار في بيان احوال الاخيار

مؤلف: غياث الدين محمد معروف به خواند ميرهروی.
همان: مشترک، ۱۰/۱۰۴.

□ ۱۲۵۸ هـ، ترقیمه: «تمام شد خلاصة الاخبار کاتب الحروف عاصی بازگاه صمدیت احقر الناس بنده احمد شاه قاضی ساکن قصبه اعظم آباد عرف تراوری به پاس خاطر مجموعه خوبیها میرزا امیر بیگ خان جمعدار ساکن مارهره، به وقت نواخت یک پهر، روز جمعه، ماه ذیحجه ۱۲۵۸ هجری نبوی صلی الله علیه و سلم صورت تحریر یافت»، نستعلیق، ۷۳۷ گ.

یادداشت: «مالک مجموعه هذا که این کتاب خلاصة الاخبار تاریخ معتبر است ملکیت میرزا امیر بیگ خان ولد میرزا شهاز [کذا: شهباز] بیگ خان دهلوی ابن محکم الدوله مرزا طهماس بیگ خان بهادر اعتقاد جنگ مازندرانى یازدهم ماه ذیحجه ۱۲۵۸ هجری النبوی تحریر یافت» (۷۳۷ الف) و نیز سه بیت اردو به قلم کاتب برای عذرخواهی لغزشهای کتابت یادداشت شده است.
میرزا طهماس بیگ خان مذکور همان مؤلف طهماس نمه است.

Pe I 60
2655

□ [۱۳۴۵ یا ۱۳۶۶ هـ] ۲۲ اپریل ۱۹۲۷ یا ۱۹۴۷ م، غلام سرور فگار، روی کاغذ خط دار انگلیسی، فقط «خاتمه» است در بیان اوصاف دارالسلطنه هرات و عمارات و بساتین، ۳۴ گ.

Ppe I 60A
6173

روضة الصفا في سيرة الانبياء والملوك و الخلفاء

مؤلف: سید محمد معروف به میر خواند.
همان: مشترک، ۱۰/۹۸.

□ سده ۱۰ هـ، نسخ، سرلوح کوچک، عنوانها شنگرف، جدولبند طلائی و آبی و قرمز، جلد سوم، آغاز: حمد و ثنای که سبحان ملاء، مهرها:

۱. «سید علی گوهر حسینی ۱۲۰۰»

۲. «ورد زبان حزب الله / هست کلمه لا اله الا الله» (ظهریه)

۳. «محمدابن عبدالله» (ظهریه)

یادداشت: «ابوالحسین ابن محمدعلی الحسینی در شاه جهان آباد قیمت [رقم به سیاق]» [= ۱۵]

Pe I 59
2581

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق ماوراءالنهری، انجام افتاده: تا لشکر کشیدن فیروزبار به جانب خوش نواز.

شماره 13187

□ قمرالدین فوفلزای ولد محبت خان ضبط بیگی، نستعلیق، جلد ۶-۷، ۲۵۵ گ. مهرها:

۱. «دلاور ندارد بجز تو پناه / الهی بعزت تو داری نگاه» (خاتمه)

۲.محمد عظیم

شماره 8850

سلطان التواریخ

مؤلف: مهر چند بن چندر بهان کایسته که این یکی در روزگار اورنگ زیب منشی نواب همت خان بود.

تاریخ تألیف: ۱۱۳۵ هـ، معنون به سید سلطان علی خان خزانه دار محمد شاه.

وقایع تاریخی به ترتیب زمانی است.

آغاز:

جهان جهان ستایش و عالم عالم نیایش فرمان فرمائی را سزاست که نوال افضال.

همان: عبدالله، 11/؛ مشترک، ۱۰/۱۲۹.

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، ۲۶۴ گ. نسخه منحصر به فرد است.

Pe I 53
1462

طراز الاخبار

مؤلف: نجم‌الدین احمد اصفهانی ملقب به احمد بیگ خان. در ۱۰۵۲ هـ.
همان: مشترک. ۱۰/۱۲۰

□ ترقیمه «از ید مصنفه [کذا] احمد بیگ خان تحریر یافت»
همان: عبدالله ۱/۸.

Pe I 15
452

مرآت آفتاب نما

مؤلف: شاه نواز خان.

□ ترقیمه: «تمام شد کتاب مرآت آفتاب نما تصنیف... (حذف القاب) شاه نوازخان بهادر مستقیم جنگ، در بلده شاهجهان آباد، اندرون قلعه مبارک، به تاریخ شانزدهم شهر محرم سنه ۴ جلوس میمنت مانوس ابوالنصر معین‌الدین محمداکبر شاه بادشاه غازی... مطابق ۱۲۴۴ هجری، به موجب ارشاد فیض بنیاد... میر حیدرعلی خان صاحب دام اقباله صورت تحریر یافت.» همان عبدالله ۱/۱۲ با خطای در چاپ شماره نسخه.

Pe I 24
454

مرآت العالم

مؤلف: محمد بختاور خان.

□ ۱۲۵۶ هـ، همان: عبدالله، ۱/۱۰.

مهر «شیخ امام بخش ۱۲۳۶» ساکن امروزه محله شفاعت توله؟ (ب)

Pe I 56
2374

منتخب التواریخ

مؤلف: محمد یوسف اتکی.

□ خاتمه تصنیف در نسخه چنین آمده است: «لله الحمد و المنة که به اتمام

رسید و اختتام انجامید دفتر پنجم از منتخب التاريخ [کذا] که ذکر بعضی از احوال اولیای کرام و مشایخ عظام بود و از کتب مشهوره مثل تذکرة الاولیاء شیخ عطار و تاریخ گزیده حمدالله مستوفی قزوینی و نفحات الانس مولوی مولانا عبدالرحمان جامی و حدیقه الاولیاء مولانا سید عبدالقادر بن هاشم بن محمدالحسینی رحمهم الله تعالی انتخاب گشته بود. مقلود از آن شرح اخلاق و افعال و بیان مقامات و احوال اولیای کرام بود که به قدم راه بادیه طلب سپرده‌اند. والحمد لله علی ذلك. «
سده ۱۲ هـ، نام مؤلف در نسخه نیامده و به تحقیق عبدالله، I/9 است.

Pe I 39

768

نظام التواریخ

مؤلف: ناصرالدین عبدالله بیضاوی، در ۶۷۴ هـ.

همان: مشترک، ۸۹/۱۰

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها تا برگ ۹ به سنگرف و از آن به بعد
نانویس، موربانه زده، ۷۴گ. نیز: عبدالله، I/2. (معین نظامی)

APe I 2

ج. سیرت النبی (ص)

آداب لباس سیدالبشر
شیخ عبدالحق محدث دهلوی.

□ ۱۱۴۱ هـ، در مجموعه 6573 گذشت.

احوال حضرت خاتم الانبیاء
ناشناخته.

□ در مجموعه شیرانی 6262 گذشت.

پیغامبرنامه (منظوم)

مؤلف: سعدالله مسیحای پانی پتی.

تاریخ تألیف: ۱۰۵۰ = معظم.

که کردم تمام این کتاب غریب
نداکرد اندر دلم لطفی او
بجستیم تاریخ وی از مجیب
که سال تمامش «معظم» بگو

(خاتمه)

وی این کار را به کمک باطنی شیخ طریقت شیخ الله دینه بن شیخ عبدالرحیم چشتی انجام داد، چنان که گوید:

به امداد او شد تمام این کتاب
عروس سخن ورنه کو بی جواب

بمن اندرین محنت پُر خلل
پسی اندرین نعمت بی بدل
نگشته کسی غیر او یار من
که هم یار من بود، غمخوار من
بهر جا خدایش نگهدار باد
همیشه به هر کار وی یار باد

(سبب نظم کتاب)

آغاز:

به بسم الله آغاز هر کار کن
سرانجام توحید دادار کن
همان: مشترک. ۲۶۸/۱۰: آقای ابوسعادت جلیلی در کتابی به زبان اردو درباره سعدالله پانی پتی چاپ کتابخانه خدابخش. پتته، راجع به سراینده و منظومه‌اش به تفصیل سخن گفته است.

□ همان: عبدالله، ۱/23.

Pf II 16
888

تاویل معراج پیغمبر
ناشناس.

□ در مجموعه IV 43A Pc گذشت.

تحفة رسولیه (منظوم)

مؤلف: غلام محیی‌الدین قصوری.
همان: مشترک. ۳۲۲/۱۰.

□ ۱۴ ربیع‌الثانی ۱۲۷۶ هـ، رحمت‌الله، نستعلیق، ۵۶ گ.

شماره 6280 (شیرانی)

حُلیه رسول

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی.

□ ۲۰ ذی‌الحجه ۱۲۹۰ هـ، غلام‌حسین بن حکیم نوراحمد، نستعلیق، ۲۰ گ، در
ابتدای آن رساله عربی شاه ولی‌الله دهلوی از همین کاتب.

مهر: «ز نور احمد مرسل شدی غلام حسین ۱۲۹۱» (ابتدا و خاتمه)
شماره 9055

حُلیه مبارک

محمد هاشم کشمی.

□ ۱۱۲۲ هـ، در مجموعه Pi VI 167 گذشت.

حُلیه مبارک

ابوبکر فیاض لاهوری.

□ ۱۱۲۲ هـ، در مجموعه Pi VI 167 گذشت.

حُلیه مبارک (منظوم)

ناشناس.

□ ۱۲۴۷ هـ، در مجموعه شیرانی 6324 گذشت.

گزیده خصایص النبی

فقط باب ۱۳ در مغازی آنحضرت (ص).

آغاز:

در خیر آمده است که رسول صلی الله علیه و سلم سی و شش غزوه کردند.

□ نستعلیق، ۴۰ گ.

شماره 6526

خیر بیئر

مؤلف: محمود بن محمد القاشانی (به خط تازه تر، قبل از بسمله).

نام کتاب در چند سطر اول کتاب که برای تکمیل سطور پاره شده نسخه نوشته شده است.

چنین آمده است: «این اخبار زیب زمرد و فیروزه آراسته به خیر سیر نام نهاده.»
در غزوات رسول الله (ص) است به صورت داستان.
آغاز:

الحمد لله... این کتاب برای هوش و گوش دارندگان... از صغایر و کبایر، از پیر و جوان و آزاد و اسیر بدانید که در ایام ماضی بدان که پاکان و راستان و پیغمبران و اصحاب زادگان و دوستداران خاندان محمد مصطفی و مرتضی علی جهاد گذشته و غزوات مسلمانان با کافران و چه حربها کرده‌اند.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، نسخه کامل.

شماره 13273

روضه الاحباب فی سیره النبی والال و الاصحاب

مؤلف: میرجمال‌الدین عطاءالله بن فضل‌الله حسینی دشتکی شیرازی.
همان: مشترک، ۲۲۷/۱۰؛ عبدالله، ۱/22.

□ سده ۱۰ هـ، نسخ معمولی، عنوانها شنگرف، جلد اول، ۴۱۰ گ.

یادداشتها:

۱. «تاریخ جلد اول روضه الاحباب، در بلدة فرح بخش پتنه، مخدوم زاده - که مدتی است که می‌باشند - به فقیر گذرانید. حرّره العبد محمدحاکم ابن مختار بیگ عفی عنه.» (ظهریه)

۲. «هو. لله میراث السموات و الارض. اما بفضل الله و کرمه، ثانیاً حال این جلد مبارک در ملک شرعی از حضرت والد ماجد به وراثت صحیح در نوبت احقرالخلیقه بل لا شیئ فی الحقیقه فقیر محمد فخرالاسلام ابن حقایق آگاه شاه محمد حیات صادقی قدوسی حنفی چشتی گنگوهی رسیده، الحمد لله حمدا کثیراً... آمین یا رب العالمین.» و در کنار آن مهر او که در آن فقط کلمات «فخرالاسلام» و «محمدی» و عدد «۲۹...» خوانده می‌شود.

مُهر: «مُهر کتب‌خانه خلیفه سید محمدحسن خان بهادر وزیر اعظم ریاست پتیاله» (ظهریه). (معین نظامی)

□ سده ۱۱- ۱۰ هـ، نسخ خوش، عنوانها شنگرف و لاجورد، جلد اول، ۴۶۲ گ.
مُهرها: چندین مُهر صاحب گنجینه از آن جمله «محمدحسین بن مولوی سیف
الرحمن صدیقی مهمی ۱۳۲۶» در آغاز و پایان. نیز ر.ک: عبدالله، I/23.

Ppe I 4A
V.1
1551

□ ۱۰۱۸ هـ، ترقیمه: «وقع الفراغ من تتمیق هذا الكتاب فی شهر ذی[الحجّه
۱۱، ۱۰۱۸ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، ۳۱۹ گ. جلد اول.
مُهرها: بر ظهريه چهار مُهر ناخوانا.
یادداشتها:

۱. «بتاریخ بیست [و] پنجم رجب المرجب سنه ۲۵ محمدشاهی موافق ۱۱۵۵
هجری...»
۲. «... ۱۱۷۶ هـ...»

۳. «هذا الكتاب الروضة الاحباب من ملك فقير الحقير غلام حسن ابن مولوی
عبدالحق کشمیری» با مُهر او «ح س ن».
نیز ر.ک: عبدالله، I/22.

Ppe I 4A
1550

□ سده ۱۰ هـ، مقصد دوم، همان: عبدالله، I/27.

Pe I 38
V.2
931

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، دفتر دوم، آغاز: لك الحمد یا مسبب الاسباب، ۱۵۴ گ
ناتمام.

شماره 7091

□ مقصد دوم، همان: عبدالله، I/ 28.

Pe I 38
V.2
727

□ ۱۳۲۱ هـ، ترقیمه: «تمام شد دفتر سوم روضة الاحباب مؤلفه... (با حذف نام)،
این نسخه غریبه و عجیبه مکمل روضة الاحباب بعد تلاش و جستجوی بی شمار از
قصبه قلعه سوبها سنگه، ضلع سیالکوت که محرره سنه یک هزار و یکصد و
هفتاد، مقام شهر بغداد بود، به هم رسید و آنچه اجزایی درین نسخه باقی مانده
بودند ازو نقل کرده شد، به دستخط خام نویس هیچ مدان بنده درگاه محمد طفیل

ولد شیخ وزیر علی، به مقام امرت سر، به پاس خاطر نور چشم محمد ناصر حسن، به تاریخ دوازدهم ماه ربیع‌الاول ۱۳۲۱ مطابق هشتم جون ۱۹۰۳ به روز شنبه قبل از چاشت تحریر یافت. «همان: عبدالله، 1/29

Pe I 38B v.3
728

□ ترقیمه: «تمت بیدالفقیر الحقیق فتح محمد نظام احسن الله تعالی فی السنه» (ولی سال را نوشته است)، نستعلیق، ۲۹۶ گ. مهرهای متعدد در ابتدا و انتهای نسخه ثبت شده بود که همه را محو کرده‌اند به جز «قاضی فضل محمد» (۲ الف)

Pe I 38c v.3
2597

زبدۃ الاخبار

مؤلف: میران بخش بن میان سید محمد هاشمی مرحوم گوجراتی / گجراتی قادری، اهل پنجاب.

تاریخ تألیف: ۱۲۸۶ هـ = غفور.

ز تاریخش کسی جوید نشانی ز اعداد «غفور» آید بیانی
بخواندم زبدۃ الاخبار این نام در اوصاف رسول الله شد اختتام
به نثر است ولی در آن اشعار خود با تخلص «میران بخش» نیز دارد. در ۵ باب:
۱. معجزات پیش از ولادت تا نزول وحی. ۲. ذکر معراج و معجزه‌ها و هجرت. ۳. فضایل و شمایل. ۴. جنگ و نزاع با کفار قریش. ۵. وفات و معجزات بعد از وفات.
آغاز:

حمد و سپاس بیحد و قیاس مر خالق ارض و سما سبحان از چون و چرا.

در مشترک و فهرستواره نیامده است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۸۱ ص.

مهر: «دارالکتب علمیه اسلامیة گجرات پنجاب» (ظهریه)

سفر السعادة : صراط مستقیم

مؤلف: محمد بن یعقوب فیروز آبادی.

همان: مشترک، ۲۳۶۶/۴، فهرستواره، ۱۶۸۵/۳: ۴۹۶/۶.

□ ۹ صفر ۱۱۲۸ هـ، عبدالرحمان بن معتمد خان، به فرمایش میرزا عنایت الله مخاطب به قسورخان، در شاهجهان آباد دهلی، با ترقیمه بلند، نستعلیق، سرلوح، ۹۲ گ.

Pb II 2A

2543

□ ۱۹ ربیع الاول ۱۲۷۸ هـ، محمد عبدالعلی و دیگر چند محبان، نستعلیق شکسته مایل، در ابتدا فهرست مطالب دار، ۸۴۸ ص.

شماره 14480

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، بد خط، ۲۴ گ.

شماره 9243

شرح:

۱. طریق القویم فی شرح صراط المستقیم

شارح: شیخ عبدالحق محدث دهلوی.

همان: مشترک، ۲۳۶۷/۴، فهرستواره، ۱۷۱۶/۳: ۵۲۰/۶.

□ ۱۰۸۹ هـ، ترقیمه: «تمت الكتاب مسمى شرح سفر السعادت من تصنيف حضرت شیخ عبدالحق الدهلوی، کاتب العبد فقیر حقیر، خاک پای درویشان، بسنده آل محمد، شریف ساکن لاهور در محلّه و کوچہ تبلیغہ؟ متصل مسجد سفید، به وقت ظهر، روز سه شنبه، به تاریخ ۸ رمضان المبارک سنه ۲۱ جلوس والا [عالمگیری] موافق ۱۰۸۹ یک هزار و هشتاد و نه نگارش یافت... در حکومت خان عالی شان قوام الدین خان در بلده لاهور» به حکم و با مهر مالک آن «حافظ محمد تابع»، نستعلیق، ۴۸۶ گ.

مُهر: «الله الصمد علی المتوکل الملک مفتی شرع حافظ. گل محمد ۱۱۶۱»

(به خط نستعلیق، مدور، ظهريه)

و دیگر مهرها در خاتمه که محو شده است. یادداشت خرید بر ظهريه دارد.

Pb II 2

898

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۲۵۱ گ. در ابتدا فهرست مطالب دارد.

Pc I 26
2469

□ ب ت، نسخ، ۲۸۳ گ، سپس فهرست مطالب در ۴ گ.

Pb II 2B
2611

[سیرت النبی]

مؤلف: ناشناخته. از دیدگاه اهل سنت و جماعت.

با عنوانهایی: ذکر مسواک، ذکر مزاح، ذکر ازواج مطهرات، ذکر اعمام و اعمات، ذکر موالی، اسامی کنیزکان، اسامی خادمان، اسامی نگاهبانی کنندگان، اسامی ایلچیان، اسامی نویسندگان... ذکر وفات شریف (آخرین عنوان). کتابیست سبک و روان، بدون هیچ گونه استشهاد و استناد.

خاتمه:

و این همه در خانه عایشه واقع شد با آنحضرت صلی الله علیه و سلم مدفون شدند.
ابوبکر و عمر رضی الله عنهما.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق خوش، آغاز: در چشم و گاهی سرمه می‌کردند. ۲۱ گ.

Pc I 22
2127A

[سیرت النبی]

در ۹ فصل: ۱. ولادت سید المرسلین، ۳. ابتدای وحی و بیعت یاران، ۴. اظهار دعوت و جفای اهل قریش، ۵. هجرت حبشه و وفات خدیجه و ابوطالب و ایذاء اهل قریش... ۹. حج و ذکر وفات سید المرسلین.

آغاز (با.ون دیباچه):

فصل اول در ولادت سید المرسلین علیه السلام در واقدی مسطور است بیاید دانست.

□ ۱۰۹۷ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد مولود حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم روز جمعه وقت چاشت فی الحرم کعبه فی التاريخ پانزدهم شهر ذی‌العقده ۱۰۹۷ هجری، کاتب الحروف جمال الدین حسین»، نستعلیق، ۶۴ گ.

Pf I 35
2208

[سیرت النبی]

مؤلف: به علت افتادگی نسخه در مقدمه، نام مؤلف معلوم نیست. از دیدگاه اهل سنت و جماعت است.

نشانیها: کیفیت نبوت مصطفی، قصه رسالت، فصل ۳: اظهار دعوت و جفای اهل قریش، فصل ۱۲: جنگ تبوک، فصل ۱۷: حج سید عالم و حج ابوبکر و وفات سید عالم، فصل ۱۹: خلافت معاویه و خلفای دیگر، فصل ۲۰: کیفیت بنای خانه کعبه... آخرین عنوان: قصه بهشتیان.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، برگ یکم افتاده، آغاز: و این دین را... استقامت داده کسی را که به مطالعه این تألیف، ۲۰۳ گ، در دفتر کتابخانه به نام مرجع البجرین ثبت شده است، ولی من این نام را در نسخه نیافتم.

Pc IV 44
1319

شمائل النبی

مؤلف: ابو عیسی محمد ترمذی، به عربی.

ترجمه:

۱. ترجمه شمائل النبی

مترجم: حاجی محمد کشمیری.

همان: مشترک، ۱۹۵/۱۰.

□ نسخ، ۷۶ گ، در حاشیه نام راویان حدیث افزوده شده است.

شماره 6364

شواهد النبوة لتقوية اهل الفتوة

مؤلف: عبدالرحمان جامی.

همان: مشترک، ۲۲۳/۱۰.

□ ۹۸۴ هـ، ترقیمه: «تمت هذا الكتاب بعون الملك الوهاب في غرة شهر

محرم الحرام سنه اربع و ثمانین و تسعمانه من الهجرة النبوية المصطفوية»،
نسخ، عنوانها شنگرف، جدول طلائی بارنگ پریده، ۱۸۸گ.
نیز ر.ک: عبدالله، ۱/۱۷

Ppe II 13
1540

□ سده ۱۰هـ، نستعلیق، ۱۶۶گ.

Pf II 46
2647

□ ۱۰۱۱هـ، در مجموعه Pe II 106 گذشت.

مخلوق نامه حضرت رسالت پناه

□ ۱۲۲۸هـ، در مجموعه 11146 گذشت.

مطالع الانوار فی ترجمه الآثار

عفیف نور کاشانی.

□ در مجموعه P a 11 گذشت.

□ ۱۰۱۱هـ، در مجموعه Pe II 106 گذشت.

معارض النبوة فی مدارج الفتوة

مؤلف: معین مسکین فراهی.

همان: مشترک، ۲۳۵/۱۰.

□ سده ۱۰هـ، نسخ، برگ آخر افتاده.

شماره 13410

□ ۱۰۳۰هـ، محمد بن حسین خاک راه بن خاکپای بن نوروز محمد بن عید
محمد بن نظر محمد بقلانی، نستعلیق، سرلوح، ۴۴۸گ، اندازه جهازی.
مهر مدور بدخط: «خادم الشرع من قضی بالحق فقد بحاکم؟ محمد افضل ۱۲۲۱»
(اول و آخر).

Pe II 7B
2455

□ ۱۰۲۳ هـ، ترقیمه: «قد وقع الفراغ من كتابة سير النبي صلى الله عليه و سلم المسمى بمعراج النبوة اتمامه في تاريخ شهر رمضان المبارك سنة الف و اربعون و ثلاث من يدالفقير الحقير طيب بن يار بابا غفرالله ذنوبهما و سترعيوبهما». نستعليق، آغاز: رکن دویم در واقعاتی که پیش از مولد، قطع رحلی، ۵۲۲ گ. نیز ر. ک: عبدالله، 1/19.

Ppe II 10/A
1700

□ سده ۱۱ هـ، نستعليق، آغاز افتاده: «وايتا ذى القربى... عثمان گفت مسلمان شدم و بودم وليکن اسلام چنان که بايد»، برگ آخر نیز افتاده، ۳۶۵ گ.

شماره 13265

□ سده ۱۳ هـ، نستعليق، رکن اول، انجام افتاده، تا «شرف القاف»، ۴۵ گ.

Pc I 24
2343

□ ب ت، همان: عبدالله، 1/17.

Pe I 17
446

□ ب ت، همان عبدالله، 1/16.

Pe II 7A
2390

□ نستعليق ریز، تا رکن سوم، ۳۵۴ گ.

شماره 6578

معراج نامه، منظوم

مؤلف: شجاعی. در خاتمه گوید:

نقص احوال شجاعی را ببین	یا علی حالِ شجاعی را ببین
که ندارم غیر تو فریاد رس	از کرم شاها به فریادم برس
شیعیان را ساز یا رب کامران	از در عزت شجاعی را مران

آغاز:

شاهنشاه ملک لایزال خورشید فضای بی زوال

ر. ک: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه... گلپایگانی، قم، ۱۷۴/۲

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق جلی، ۷ سطر، ۷۵ گ. داخل متن نقاشی‌های حضرت رسول (با چهره سپید یعنی بدون خطوط چهره) و فرشتگان و حوری‌ها. بعد از متن نیز نقاشی‌های اماکن مقدسه آمده که کار هندی است و تمام نقاشی‌ها شبیه یکدیگر است و دور از واقعیت ساخته شده است. اسامی اماکن: خانه کعبه، مدینه منوره، بارگاه حضرت امیر، بارگاه سید الشهداء، خیمه شاه، بارگاه خُر شهید، بارگاه حضرت عباس، طفلان مسلم، بارگاه کاظمین، سرداب حضرت صاحب، بارگاه عسکریین، مسجد کوفه، بارگاه امام رضا، مسجد گوهرشاد، معصومه (قَم)، شاه عبدالعظیم (ری)، بارگاه بقیع، مولد النبی و سیدنا علی و سیده النساء و ابوبکر صدیق.

PI VI 31
2763

معراج نامه

مؤلف: معین مسکین فراهی.

آغاز: ...

والصلوة والسلام علی سید المرسلین و... اما بعد بدان که ذکر معراج حضرت رسالت... در باب چهارم از رکن سوم^۱ مذکور گشته است... درین نسخه مرقوم رقم کلک بیان می‌گردد... در بیست و چهار فصل، فصل اول در بیان... به معراج. مؤلف کتاب گوید معین المسکین.

در خاتمه قصیده «محتی الشریعة» سروده امیر خسرو دهلوی را آورده است.

همان: مشترک، ۱۹۴۷/۳ [3548] که با تردید از معین مسکین دانسته شده است، اما قطعاً همین کتاب است.

□ سده ۹ هـ، تعلیق کهن، نسخه ارزشمند از لحاظ قدامت، موریا نه زده، ۱۰۹ گ.

PC I 23
2260

۱. این اشاره به معراج النبوة وی است. در آنجا در رکن سوم «باب در ذکر معراج حضرت رسالت...» فصل اول گفته که پیش از این رساله‌ای در باب معراج پیامبر جمع کرده‌ام در معراج النبوة آن را به صورت مبسوط آورده است.

مغازی النبی (منظوم)

مؤلف: شیخ یعقوب صرفی کشمیری (م ۱۰۰۳ هـ).

همان: مشترک. ۲۶۰/۱۰: عبدالله، I/20.

□ ۱۰۲۶ هـ (عبدالله این یا ۱۲۲۶ هـ خوانده است)، ترقیمه: «بیدالضعیف النحیف عاصی خواجه محمدسخی جیو ابن خواجه عبدالوهاب جیو ساکن الحال موضع...؟ به تاریخ ۲۷ شهر ربیع الثانی ۱۰۲۶ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۲۰۵ گ.

یادداشتها: در ابتدای نسخه ۱۲ بیت در وصف کتاب مغازی النبی

هر آن کس که خواند مغاز النبی به پیری رسد گرچه باشد صبی
کسی کو بخواند مغاز النبی ذکی گردد او گرچه باشد غبی...

(معین نظامی)

Ape II 20

□ ۱۲۵۶ هـ، همان: عبدالله، I/20.

Pe II 98B
1332

□ ۲ جمادی الاول ۱۲۷۷ هـ، نستعلیق، موریانه زده، میر محمدشاه.

شماره 6562

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، ۸۳ گ.

شماره 11092

□ ب ت، همان: عبدالله، I/21.

Pe II 98
2123

□ ب ت، همان: عبدالله، I/22.

Pe II 98A
2105

ترجمه المنتقی فی سیره المصطفی: ترجمه مولود مصطفی

مؤلف: سعید بن مسعود بن محمد بن مسعود کازرانی [چنین است در نسخه 42 Pf II] ثم

البلیانی. مؤلف شرح مشارق الانوار، شفاء الصدور، مسلسلات محمدین و دیگر مختصرات (دیباچه).

مترجم: نام او در دیباچه نسخه Pf II 42 نیست، مگر این که در خاتمه آمده باشد که یک برگ در خاتمه نسخه افتاده و عنوان «این آخر ترجمه کتاب مولود مصطفی» در برگ ۳۴۴ موجود است و نسخه ما به این عبارت ختم می‌شود: «دلها ما را به نور احادیث منور دار، مشکلات.» البته در منابع کتابشناختی نام مترجم عقیف بن سعید کازرونی آمده که این کار را در ۷۶۰ هـ در شیراز انجام داده است. (فهرستواره، ۱۵۹۷/۳)

آغاز:

حمد و سپاس بی‌قیاس خدای را که نور محمد را.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، ۸۳ گ.

شماره 11092

□ سده ۸ هـ، نسخ کهن، عنوانها ثلث، نسخه با ارزش و قابل توجه و عکسبرداری، ۳۴۴ گ.

مهر: «بخت جمال غلام مصطفی است ۱۱۳۲» (ابتدای نسخه).

Pf II 42
2265

مولود رسول (اردو)

□ در مجموعه 8928 گذشت.

نبی نامه عرف حمله احمدی (مثنوی)

مؤلف: عبدالوهاب وهابی.

□ همان: عبدالله، II/539.

Pi VI 286
1856

نظم الدر والمرجان فی سیر سیدالانسان و الجان

مؤلف: اوحدالدین میرزا خان برکی جالندهری، به عربی

ترجمه و گزیده:

۱. نثرالجواهر فی تلخیص سیر ابی الطیب و الطاهر

مترجم: علیم الله حسینی جالندهری.

همان مشترک، ۲۸۶/۱۰: فهرستواره ۱۸۰۷/۳.

□ ۷ شعبان ۱۲۱۵ هـ، نور محمد ولد شیخ لدها ساکن بستی غزان، برای شاگرد

رشید میان گلاب شاه متوطن راهون، نستعلیق، ۱۸۸ گ.

د. تاریخ صدر اسلام

(خلفا، اصحاب، اهل بیت، امامان، واقعه کربلا، کتب سوگواری...)

احادیث فضائل حضرات شیخین (عربی)
□ در مجموعه IV 29 Pc گذشت.

احزان الصدور

مؤلف: صدرالدین محمد «فانز» دهلوی.

□ همان: عبدالله، 1/41.

۱. «صدرالدین محمدخان سنه ۱۱۳۲ هـ» (ظهريه).
 ۲. «سنه ۱۱۳۴ الوقف لايملك من باعه او وهبه او بدله فعليه لعنت الله و الملائكة و الناس اجمعين الى يوم الدين.» (ظهريه).
- یادداشت مؤلف: «رسالة احزان الصدور تأليف احوج عباد لعه [عدد به سياق] جز ۴ ورق بتاریخ غره جمادی الثانی ۱۱۳۵ داخل کتابخانه شد.»

Pe II 92
1083

اکسیر العبادات فی اسرار الشهادات

مؤلف: آقا دربندی بن عابد بن رمضان بن زاهد الشیروانی (م ۱۲۸۶ تهران). به عربی.
ر. ک: الذریعه، ۲/۲۷۹؛ طبقات اعلام الشیعه (ق ۱۳)، ۱/۱۵۲.

ترجمه:

۱. ترجمه اکسیرالسعادت و اسرارالشهادت

مترجم: منصب علی بن ثابت علی الحسینی الاصفری. متوطن قصبه سرای میر، به فرمایش سید غضنفر حسین نقوی بن سید محمد حیات نواسه سید شیرعلی رئیس قصبه صفی پور، صهر سید قاسم علی تعلقه دار پیرپور پرگنه اکبرپور ضلع فیض آباد. (مقدمه) در مقدمه نام متن اکسیرالسعادت و اسرارالشهادت آمده است. در روضه خوانی و مجالس و مصایب است. در خاتمه می‌گوید که این ترجمه جلد اول مقدمات این کتاب مشتمل بر فضائل و ثواب و گریه و بکا و بر پای مجالس عزاست و در آینده جلد ثانی ترجمه خواهد شد.

آغاز:

حمد و سپاس مبدعی را سزاست که معشر بشر را برای معرفت و عبادت ذات.

☐ چهارشنبه ۲۴ شوال ۱۳۰۰ هـ، سید نواب علی نقوی صفی پوری، به فرمایش سید محمدصفر، بر مکان بهانی [= برادر] ممتاز علی صاحب، قنوج ضلع مرادآباد، نستعلیق، ۳۴۸ گ.

Pc III 41
1287

بحرالمناقب فی تفضیل علی ابن ابی طالب

مؤلف: علی بن ابراهیم ملقب به درویش.

آغاز: سپاس بی‌قیاس و ثنای بی‌مُنْتها حضرت مبدع حکیمی را.

همان: فهرستواره، ۳/۱۵۶۰، ۱۶۴۳.

☐ ۵ رمضان ۱۰۹۱ هـ، محمد ابراهیم الحسینی السلامی، نسخ ایرانی، ۱۱۳ گ. یادداشت تملک اسلام الله بن شاهمیری سلام الله محمد رضی السلامی احدی عریضی حسنی حسینی و مهر او: «سند یا [سید] العالمین سلامی علی محمد الرضی ۱۰۹۱».

Pf II 25
661

تحفة المحبین بمناب الخلفاء الراشدين (عربی)

میرزا محمد دهلوی.

□ سده ۱۴ هـ، در مجموعه PFI 31 گذشت.

تذكرة الائمة

مؤلف: محمدباقر لاهیجی، در ۱۰۸۵ هـ.

همان: مشترک، ۲۸۰/۱۰؛ عبدالله، ۱/۲۸ با خطایی در نام مؤلف.

□ ۱۲۴۴ هـ، ترقیمه ظاهراً به خط متفاوتی از متن است: «تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تحریر فی سنة اربع و اربعین و مأتین بعد الف من الهجرة النبوية المصطفوية»، نسخ ایرانی، عنوانها شنگرف، ۱۱۱ گ. یادداشتهای پراکنده در ابتدا و انتهای نسخه و قصیده‌ای در حفظ بدن سروده یوسفی هروی. (معین نظامی).

Ape II 13

تكملة تحفة الابرار شرح قصيدة مونس الابرار

مؤلف: نام تکمیل کننده معلوم نیست، اما در مقدمه می‌گوید:

«یکی از علمای شیعه قصیده‌ای در مدح حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام گفته و آن رامونس الابرار [همان: الذریعه، ۲۳ / ۲۸۰ که از محمد طاهر شیرازی دانسته شده است] نام کرده و شرحی بر آن نوشته و آن را مسمی به تحفة الابرار [کذا، در الذریعه، ۳ / ۴۱۷ تحفة الاخيار، از خود سراینده مونس الابرار] گردانیده و در اوایل آن قصیده بیتی چند... ادا نموده... به خاطر گذشت که چون مناسبتی دارد چند بیتی را از اوایل آن قصیده با شرحش به رساله‌ای که آن مرد دانشمند در باب متصوفه نوشته ملحق گرداند.»

آغاز: الحمد لله رب العالمین... اما بعد بدان که یکی از.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، هم قلم با اصول فصول التوضیح و سلوة الشیعه

(← همین فهرست)، ۸ گ. (معین نظامی)

Ape III 28A

جلء العیون

مؤلف: محمدباقر مجلسی دوم.

همان: مشترک، ۲۸۲/۱۰.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آب دیده، ۲۶۱ گ.

شماره 6708

□ به وقت سه‌پهر، سه‌شنبه، ۱۸ ذیحجه ۱۲۴۹ هـ، شیخ لطف علی حیدری، به

فرمایش میرزا صاحب قبر [کذا: قنبر] علی، نستعلیق، ۳۴۱ گ.

Pc III 63

1185

چهل مجلس

مؤلف: محمد مؤلف بحور سور ابن محمدرضا.

در وقایع شهادت حضرت علی (ع) و شهدای کربلاست به ترتیب تاریخی. در آغاز هر

مجلس نخست خطبه عربی، سپس اشعار، آن‌گاه وقایع آمده است.

آغاز:

الحمد لله الذی ربانا وجعلنا من اهل التوحید.

□ سده ۱۱ هـ، نسخ ایرانی، ناتمام، نام «چهل مجلس» بر ظهیره یادداشت شده،

۷۹ گ.

Pc II 91

1049

حیات القلوب

مؤلف: محمدباقر مجلسی دوم.

همان: مشترک، ۲۸۴/۱۰.

□ ب ت، نستعلیق ریز، سرلوح لاجوردی، جدولهای طلایی، ۳۵۵ گ.

مهر: «سید میرمیراد علی رضوی البکهری ۱۲۷۰ هـ» (۱ ب، ۳۵۵ ب)

Pc III 78

2548

روضه الشهداء

مؤلف: حسین واعظ کاشفی.

همان: مشترک. ۲۴۸/۱۰.

□ ۹۹۸ هـ، ترقیمه: «الحمد لله المنة که به عنایت الهی و به شفقت حضرت رسالت پناهی این فقیر حقیر عبدالرحیم تونی کتابی را که علمای شیعه ... تغییر [کذا: تغییر] و تبدیل داده بودند و اسامی چهار یار کبار رضوان الله تعالی علیهم اجمعین مع سخنان ضروری که از راویان اهل سنت و جماعت به صحت رسیده آن را ازین کتاب محو نموده بودند، فقیر آن را مختصر اللفظ کثیر المعنی درین کتاب درج نمود و اگر سهوی واقع شده باشد آن را معذور دارند، به تاریخ نوزدهم شهر [ذیحجه] ۹۹۸ بود که تمام شد بعون الله الملك الوهاب.» همان: عبدالله، ۱/33.

Pe II 31 B
2039

□ ۱۰۱۴ هـ، همان، عبدالله، ۱/34

مهرهای پادشاهان اوده در اول و آخر:

۱. «خوش است مهر کتب خانۀ سلیمان جاه

بهر کتاب مزین چو نقش بسم الله ۱۲۴۴»

۲. «ناسخ هر مهر شد چون شد مزین بر کتاب

خاتم امجد علی شاه زمان عالی جناب ۱۲۶۰»

۳. «ثابت و پُر نور بادا تا فروغ آفتاب

خاتم امجد علی سلطان عالم بر کتاب»

۴. «جان بیگی ۱۲۱۳» (به حروف معکوس به خط ثلث).

۵. «اقل یخلیقة ابو الخیر ال... القادری ۱۱۱۰»

۶. «بر اعدای دین شد مظفر حسین ۱۲۷۷»

Pe II 31 D
911

□ [۱۰۶۹ هـ]، ترقیمه: «۲ ذیحجه احد عالمگیر، مجلس دوم بروز جمعه بوقت صبح تمام شد... مجلس سوم بتاریخ مذکور شروع کرده شد یادگار از شاه حسین صاحب سلمه الله تعالی» (۲۸ ب)، نستعلیق، نشانیها: نخست ابتلائی رسول الله،

باب پنجم در مناقب امیرالمؤمنین... از زمان ولادت تا هنگام شهادت، در شواهد النبوة آورده‌اند، آغاز افتاده: «صافیه فضلاى بنى آدم وضوحى تمام و ظهورى لاکلام دارد که لباس»، ۳۷گ.

Pc III 51
1066

□ ۱۲۲۹ هـ همان: عبدالله، I/36

Pc II 31A
469

□ ب ت، کاتب: محمد اشرف خادم مسجد جام قصبه ظفروال، از روی نسخه نوشته علی بن احمد الحسينى. همان: عبدالله، I/35

Pc II 31 E
1213

□ ب ت، همان: عبدالله، I/37

Pc II F 31 F
2130

□ ب ت، همان: عبدالله، I/38

Pc II 31 G
1200

رياض الشهادة في ذكر مصايب السادة

مؤلف: محمدحسین قزوینی شیرازی.

آغاز (جلد اول):

الحمد لله الذى جعل الدنيا جنة... پس چنین گوید فقیر حقیر خادم طلبه علوم محمدحسن.

همان: مشترک، ۱۰/۳۲۰.

□ ۶ شعبان ۱۲۴۲ هـ، محمدتقی بن محمدحسین فیروزآبادی، نسخ ایرانی، جدولبند، با توضیحات اردو در حاشیه، ۲۷۴گ.

یادداشت فروش نسخه: «به دست بنهی صاحب کتب فروش این کتاب را فروخت کردم. مرزا الطاف حسین عالم، بقمه ۱۶ فروری ۱۹۰۲ [۱۹].»

Pc III 47
1114

زاد اعظم

مؤلف: الف خان متخلص به اعظم معروف به مولوی سیدن صاحب، از احفاد سید باقر موسوی نسابه. از اهل سنت و جماعت.

در دیباچه می‌گوید:

خواهد ز خدا بنده اعظم بارادت
مقبول شد از دعوت او اعظم حاله
بر بنده صادق که الف خان سعید است
دایم بود الطاف نبی مد ظله

(گ ۳)

او شاعر اردو نیز بوده و اشعار خود را آورده است:

هر مون الف خان کا زبان هو شکر کرتا ہی ترا

درگاه اعظم مین تیری ہی ملتجی اس کا دوام

در «تکمله» از تألیف دیگر خود نسب اعظم یاد کرده و نیز از «نسب طایبه و مطلوب کل طالب که هر دو از تصانیف جد اعظم حضرت والد ماجد فقیرالسید باقر الموسوی النسابه رحمة الله علیها» ذکر به میان آورده است (گ ۲۵۱). چون در آن از تحفه اثنی عشریه شاه عبدالعزیز دهلوی (م ۱۲۳۹ هـ) استفاده شده و در ترقیمه تاریخ ۱۲۷۷ هـ آمده است، بایستی روزگار او نیمه دوم قرن ۱۳ هـ باشد.

در ۴ رکن: رکن یکم در ۱۲ باب و خاتمه که از مدارج النبوة شیخ عبدالحق محدث دهلوی برگرفته است، بابها: ۱. نسب و حمل و ولادت، ۲. استقرار نطفه و ولادت و رضاعت و حصانت و شق صدر... ۳. رفتن به شام برای تجارت مال خدیجه و ازدواج با خدیجه... ۴. بدو وحی و ثبوت نبوت... ۵. معراج... ۱۲. وفات آنحضرت. خاتمه: فضایل و فواید و ثمرات صلوات و سلام. رکن دوم: ذکر هر چهار خلفای راشدین، در ۴ «ضلع»، رکن سوم: احوال طهارت اشتمال سیده نساء فاطمه (س)، رکن چهارم: ذکر سبط رسول الله امام حسن. مؤلف در خاتمه هر رکن غزلیات فارسی خود را با تخلص «اعظم» آورده است. تمام مطالب از دیدگاه اهل سنت و جماعت نگاشته شده است.

آغاز:

هو الاول والآخر و الظاهر والباطن... بر روشن دلان معنی رس و معنی رسان عیسی نفس

مخفی و محتجب نخواهد بود.

در فهرستواره و مشترک نیامده است.

□ ۱۲۷۷ هـ، ترقیمه: «تمت الكتاب بعون ملك الوهاب كتاب زاد اعظم دفتر اول من تصنيف مولوی سیدن صاحب قبله به تاریخ یازدهم ماه صفر المظفر سنه یک هزار و دوصد و هفتاد و هفت بید اضعف خاک نعلین درویشان، سید پیر پادشاه قادری عرف سید پیران صاحب نبیره سید عبداللہ بن سید امین اللہ بن سید جمال الدین واعظ قادری بن سید خواجه احمد شاه قادری برهان پوری برای مطالعه خود نگاشته. بعونه تعالی بتاریخ مذکور به اتمام رسید»، نستعلیق خوش و پاکیزه، ۲۵۱ گ.

Pf II 41
2330

سرورالعارفین: مختارنامه

مؤلف: نوروز علی بن محمد باقر بسطامی (۱۲۲۷-۱۳۰۹ هـ).

تاریخ تألیف: ۱۲۶۵ هـ.

در دیباچه می‌گوید:

«مرحوم میرزا هادی نائینی [که یاد او در لسان‌الذاکرین در همین بخش آمده] عجب کتابی در احوال مختار تألیف نموده که عمده اسباب نوشتن این نسخه شریفه، کتاب آن مرحوم بود که مسمی به سرورالمؤمنین است و در اغلب این نسخه شریفه عبارت آن مرحوم رابعینہ ذکر نموده‌ام به سبب حسن عبارات آن کتاب.»

در احوال مختار ثقفی، در یک مقدمه و چهارده باب.

آغاز:

بحمدك اللهم يا من جعل سرورالعارفین... اما بعد چنین گوید ذره بی مقدار و محتاج به غفران حضرت پروردگار.

ر.ک: الذریعه، ۱۲/۱۷۷.

□ سلخ ربیع‌الثانی ۱۲۶۸ هـ، محمد بن محمد علی مشهدی، نسخ ایرانی،

عنوانها شنکرف، ۱۹۲ گ.

Pc III 38
1330

سعادت الکونین فی بیان فضایل الحسنین

مؤلف: مفتی محمد اکرام الدین بن نظام الدین حقی دهلوی.
تاریخ تألیف: ۱۲۲۴ هـ. با قطعۀ تاریخ تألیف سروده حکیم ثناء اللہ خان رییس العشاق
متخلص به «فراق» که در دیباچہ داخل کرده است:
سال تاریخ چون... بجستم فی الفور
از سر «د» رد خرد گفتم: «ریاض الحسنین»
۱۲۲۰

در یک مقدمه در تحقیق معنی اهل بیت و ذکر منابع خود، سپس ۴ باب: ۱. ذکر احادیث
مشترکہ حسنین، ۲. ذکر امام حسن (۸ فصل)، ۳. احوال امام حسین (۱۲ فصل)، ۴. ذکر کشته
شدن کسانی که شریک قتل امام حسین بودند، خاتمه در ذکر لعن یزید.
آغاز:

الحمد لله الذي شرف الحسن والحسين على سائر الخلائق والنسب والوجود.
همان: فہرستوارہ، ۱۶۸۴/۳.

□ ۷ جمادی الاول ۱۲۳۹ هـ، در مقام چھاؤنی (= پادگان) جھجر، نستعلیق،
۹۳ گ.

Pf II 40
1787

سیدالسادات (منظوم)

مؤلف: سید مظہر الحق بن شرف الدین بن جلال ضیاء الدین اکبر آبادی خوارزمی. از اہل
سنت و جماعت.
«در تخلص کتاب سیدالسادات» گوید:

مظہر الحق بن شرف الدین	ابن سید جلال ضیاء الدین
من کہ سنی ز اصل تا فرعم	خادم شرع و تابع شرعم
مولد من باکبر آباد است	جتدا جای فیض و ارشاد است
نام این نسخه سیدالسادات	بر نبی و صحابہ اش صلوات

منظومہ ایست در فضایل امامان دوازده گانہ با عناوین: نعت، منقبت چار یار، محبت و عشق

حضرت علی (ع) و ذکر اولاد کرام، کشف و خوارق حضرت علی (ع)، فضل و کمال حضرت علی (ع)، در تخلص کتاب سیدالسادات، سپس فضایل ائمه.

آغاز:

الحمد لله العلی العظیم...

ای نام تو راحت دل و جان جمعیت خاطر پریشان
همان: مشترک، ۳۷۱/۱۰.

□ ۱۲۳۰ هـ، ترقیمه: «نسخه متبرکه سیدالسادات من تصنیف مظهر الحق اکبرآبادی خوارزمی بعون الله تعالی به اتمام رسید، به روز دوشنبه سلخ ماه محرم الحرام به دست نظام الدین سیالکوتی برای پاس خاطر میان صاحب مهربان قدوة محبان صداقت آیین محکم الدین که متوطن است در موضع جنوموم عمله پرگنه سیالکوت. ۱۲۳۰ هجری مقدس.» همان: عبدالله، II/40.

Pe II 107

471

تکمله صولت فاروقی

صولت فاروقی از محمدبخش آشوب (م ۱۱۹۹ هـ). که بخش اول جلد سوم فتوح الشام است. تکمله از نجف علی خان جهجری، در ۲۴ رجب ۱۲۹۴ هـ. آغاز (صولت):

پس از حمد حق، نعت پیغمبر است کلامی که آرایش دفتر است
ر. ک: مشترک، ۳۰۴/۱۰، فهرستواره، ۱۷۱۴/۳.

□ ۳ ربیع الاول ۱۳۰۲ تا ۲۵ ذی الحجه ۱۳۰۲ هـ، انتظام علی خان ولد کاظم علی خان ساکن بریلی، در بنارس، ۴ ستونی، ۲۸۵ گ.

شماره 6264 (شیرانی)

فتوحات اسلام (منظوم)

مؤلف: محمدحسین ملیح آبادی.

به دستور محمدعلی خان نواب تونک.

پاره دوم از جلد دوم در فتوحات حضرت عمر (رض) به روایت واقدی.

آغاز:

بحمد خداوند کون و مکان
طرازنده دفتر کُن فکان
خاتمه:

همیشه ز آل و صحابه تمام
ز سویم رسان هر یکی را سلام

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، ۴ ستونی، ۱۷۵ گ.

شماره 6231 (شیرانی)

فرحة القلوب

مؤلف: عبدالله بن عنایت الله دهلوی.

تاریخ تألیف: حدود ۷ صفر ۱۱۵۱ هـ (خاتمه). معنون به نواب ناصرالدوله سادات خان بهادر ذوالفقار جنگ.

در خاتمه می‌گوید که کتاب راحت الارواح و بهجة المباحج [هر دو تألیف حسن بن حسین بیهقی سبزواری ← الذریعه، ۳/۱۶۳، ۱۰/۵۵] را در ایام شباب در سن هفده سالگی در کابل دیده بود و اکنون قریب سی سال است که در دهلی سکونت دارد. هرگز از آن دو کتاب اثری نیافت هر چند برای تألیف فرحة القلوب نیاز به هر دو کتاب داشت. به حسب اتفاق ملاً محمدامین شاگرد مؤلف، راحت الارواح را آورد و بعد از چند روز بهجة المناهج نیز به وسیله فرزند کلان مؤلف حسین میرزا به هم رسید. همین طور شرح نهج البلاغه ابن حدید به وسیله شال شویی به دست آمد.

در ۲ «مقصد»: ۱. قضایای آنحضرت علی علیه السلام در ۵ باب؛ ۲. در معجزات آنحضرت (ع) در ۱۲ باب؛ خاتمه: پاره‌ای حکایات متفرقه شبیه معجزات که در اطراف درین زمان روی داد، در ۲ فصل.

آغاز:

الحمد لمن یحمد یحمد بحمد الحماد و الشکر لمن یشکره.

همان: مشترک، ۱۰/۳۰۳.

□ ۱۲۳۲ هـ، همان: عبدالله، 32/1.

الکامل البهائی

مؤلف: شیخ عمادالدین حسن طبری.

تاریخ تألیف: در ۶۷۵ ه. به دستور بهاءالدین محمد جوینی صاحب‌الدیوان (م ۶۵۱ ه.) در مسایل امامت و احوال امامان است.

آغاز:

سبحان پادشاهی که بساط عظمت او در اوام انس و جان ننگد.

ر. ک: الذریعه، ۲۵۲/۱۷؛ طبقات اعلام الشیعه (ق ۷ ه.)، ۴۱.

□ سده ۱۲ ه، ترقیمه: «تحریر... ماه رمضان المبارک از سال یک هزار... سنه هجری، به دستخط سید نجف علی ولد سید دولت مراد ابن سید محمد مراد حسینی رضوی ساکن جارچه عمله پرگنه ویلور مضاف صوبه دارالخلافه شاهجهان آباد، و وطن بزرگان ولایت سبزوار از فرزند[ان] میرسید جلال بیهقی»، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۲۵۷ گ. (معین نظامی)

Apc III 2

کشف الغمة فی معرفة الائمة

مؤلف: بهاءالدین علی بن عیسی اربلی معروف به ابن فخر (م ۶۹۲ ه) به عربی.

ترجمه:

۱. ترجمه المناقب

مترجم: ابوالحسن علی بن حسن زواره‌ای اصفهانی.

تاریخ ترجمه: ۱۷ صفر ۹۳۸ ه.

همان: مشترک، ۲۰۷/۱۰.

□ ۱ شعبان ۱۰۴۷ ه، تاج محمودبن ملا بدرالدین ساکن لاهور، و «تقابل والتصحیح فی التاريخ ۵ شهر شوال/۱۰۴۷»، نستعلیق، عنوانها به نسخ شنگرف، سرلوح، جدولیند، برگ یکم ظاهراً متعلق به کتابی دیگر است با سرآغاز: ذکر ثالثه الشمس والقمر بنت خیر البشر ام الائمة. و ترجمه کشف الغمه از ۲ الف شروع می‌شود: علی مرتضی علیه الصلوة و الثنا بتجهیز و تکفین سید انبیاء مشغول گشت، ۵۳۱ گ. در ابتدا فهرست مطالب با خط جدیدتر.

یادداشت: «مالک هذا الكتاب سیّد مراد علی رضوی عفی عنه» (ظهریه)

Pc III 79

2549

لسان‌الذکرین

مؤلف: میرزا محمد هادی بن ابوالحسن شریف نائینی (م قبل از ۱۲۶۵ هـ).
گردآورنده: حاج قاسم روضه‌خوان کاشانی. (م ۱۲۴۲ هـ)
در احوال معصومین و مقاتل آنان.
همان: الذریعه، ۳۰۴/۱۸.

□ ۱۲۴۳ هـ، ترقیمه: «حسب الفرموده سرکار عالیجاه... [حذف القاب] جالینوس الزمانی میرزا بابا طبیب‌باشی سرکار دیوان اعلی زاد الله تعالی... به تاریخ نهم شهر ربیع‌الاول ۱۲۴۳ صورت تحریر پذیرفته»، نستعلیق خوش سبک ایرانی، ۲۸۵ گ. بر ظهریه یادداشتهای ملک نسخه دارد.

Pc III 37

1322

(مجالس)

مؤلف: ناشناخته.

کتابیست برای روضه‌خوانی در ۱۱ مجلس. با استفاده از مرثیه‌های محتشم کاشانی. مجالس: ۱. ذکر وفات سرور کاینات، ۲. ذکر وفات حضرت سیده‌النساء، ۵. ذکر وفات مسلم بن عقیل، ۱۰. ذکر شهادت علی اکبر، ۱۱. شهادت خامس آل سیدالشهدا. هر مجلس خطبه عربی دارد.

آغاز:

الحمد لله الذي اذ اب قلوب الاحياء من شوق لقاء الحسين...

باز این چه شورش است که در خلق عالم است.

□ ترقیمه: «تمام شد از کتب‌خانه محتشم‌الدوله لکهنو»، نستعلیق درشت، جدولبند، سرلوح طلایی، ۴۶ گ.

Kpe II 1

شماره ثبت ندارد

مجموعه ختم قرآن مجید

مؤلف: طالب علی بخاری بلگرامی.

در دیباچه می‌گوید:

«به وسیله نیاز ختم‌های قرآن شریف به جناب پیغمبران مُرسل و انبیای مقرب و حضرات ائمه طاهرات و ازواج مطهرات و اولاد و امجاد و هفتاد و دو تن شهیدان دشت کربلا و رفیقان امام حسین و بعضی مجاهدان و... مختصری از احوال هر یک جداگانه در سلک تحریر کشد.»

روی هم رفته ثواب ۵۲۷ ختم قرآن به ارواح بزرگان مذکور بخشیده شد.

پدرم سید بشیر احمد بشارت نوشاهی (۱۳۲۸ - ۱۳۸۱ هـ) نیز رساله مشابه‌ای به نام صد ختم کلام الله دارد. چون دائم قرآن می‌خواند، بعد از هر ختم قرآن ثواب آن را به یکی از بزرگان می‌بخشید و نام بزرگان را در آن دفتر یادداشت می‌کرد. ر. ک: شریف الثواریخ، جلد ۲، ص ۱۰۶۶.

آغاز:

باسمه و به نستعین و صلی الله علی خیر خلف محمد و آله و اصحابه الراشدين غلام
اهل بیت اطهار بنده.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۴۰ گ.

شماره 6658

معارف الانوار مسمی به حق الیقین

مؤلف: محمد کاظم بن محمد شفیع استرآبادی هزار جریبی، زنده تا ۱۲۳۸ هـ. از همان است:

تحفة الاحیاء، کنز الفوائد، جواهر الاخبار.

در ۸ مجلد تألیف کرده است بدین ترتیب: ۱. توحید و عدل: ۲ و ۳. احوال امیرالمؤمنین حضرت علی: ۴. احوال حضرت فاطمه و امام حسن و امام حسین: ۵. احوال امام زین العابدین و امام محمد باقر و امام جعفر صادق و امام موسی کاظم: ۶. احوال امام رضا و امام محمد تقی و امام علی نقی و امام حسن عسکری. ۷. احوال حضرت قائم: ۸. اخبار و احوال معاد. ر. ک. الذریعه، ۱۹۱/۲۱.

□ ۱۲۲۹ هـ، ترقیمه: «در روز شنبه بیست و دویم ماه محرم الحرام، به دست محمدرضا ابن جلال چغینی تمام شد، در سال هزار[و]دویست و بیست [و] نه هجرت»، نسخ تحریری، ۲۶۷ گ. (معین نظامی)

Ape III 29

معارف الصدر

مؤلف: صدرالدین محمد «فایز» دهلوی.

ترجمه بعضی از احادیث که دال بر احوال حضرت صاحب الامر است. در یک مقدمه درباره حضرت محمد (ص) و «لمعه» و خاتمه.

لمعه‌ها: ۱. احوال والده صاحب امر. ۲. تولد صاحب امر. ۳. سوالی چند که از صاحب امر نموده و جواب شافی فرمودند. ۴. حدیثی که مشعر بر امامت حضرت صاحب امر است. ۵. ترجمه بعضی از حدیث مفصل دال بر رجعت، ۶. ظهور صاحب امر و علامات آن. خاتمه: جدولی که از آن احوال حضرات امامان مستفاد می‌شود.

آغاز:

حمد نامحدود داوری را رواست که از کمال عدل و لطف رجعت الهیه را در ازل معین نموده و برای تشفی و تسلی قلوب شیعیان مظلوم.

□ احتمالاً به خط مؤلف، نستعلیق، ۴۱ گ.

مهرها: ۱. «محمد صدرالدین خان سنه ۱۱۳۲» (ظهریه)

۲. «الوقف لایملک...»

۳. مهر دیگر مؤلف با ذکر نام پدرش که روشن خوانده نمی‌شود.

یادداشت: رساله معارف الصدر تألیف احوج عباد غره جمادی الثانی داخل کتابخانه شد. تاریخ ۳۴ «یعنی ۱۱۳۴ هـ» (ظهریه).

Pb II 3
1059

مفتاح حاجات و شفاعت العصات (دیباچه): جنگ نامه شاهزاده دو جهان (ترقیمه)

مؤلف: حسینی غلام.

تاریخ تألیف: شعبان ۱۱۹۹ هـ (ر. ک: ترقیمه)

در ۵ باب: ۱. فضیلت سیده‌النساء خاتون جنت از زمان ولادت تا هنگام رحلت، ۲. مناقب حضرت علی مرتضی از ولادت تا شهادت، ۳. حُسن اخلاقی امام حسن از ولادت تا شهادت، ۴. شهادت مسلم بن عقیل مع پسران خود در کوفه، ۵. رسیدن امام حسین به کربلا و شهادت مع اقربا.

آغاز:

الحمد لله الذی ارسل رسوله... اما بعد می‌گوید اضعف‌ترین بندگان راجی الی رحمة الله الرحیم.

□ ۲۹ شعبان ۱۱۹۹ هـ، به خط مؤلف، برای عبدالصمد، نستعلیق، در ترقیمه نام کتاب جنگ نامه شاهزاده دو جهان آمده، ۸۳ گ.

شماره 7106

مناقب مرتضوی (منظوم)

مؤلف: محمد صالح الحسینی ترمذی «کشفی».

همان: مشترک، ۷/ ۸۰۰: ۱۰/ ۲۶۵؛ عبدالله، ۱/ 25.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، برگ یکم افتاده، آغاز: به نظر مذلت بآرایند مبدعی که جهت ابداع، ۲۰۴ گ.

شماره 6627

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق و شکسته، چند قلم، ناقص‌الآخر، ۲۷۸ گ.
(معین نظامی)

Apf II 5

□ ۱۲۳۴ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد هذا الكتاب مناقب مرتضوی تألیف میرصالح الحسینی الجشتی المتخلص به کشفی و المخاطب به مشکین قلم در بلدة فیروز پور جهرکامیوات در عهد پادشاه سلیمان جاه محمداکبر شاه کورکانی در زمانی که کاتب الحروف امام الدین حسینی در رفاقت نواب مستطاب معلى القاب... (با حذف القاب) نواب احمد بخش خان بهادر رستم جنگ زاد الله شوکته بود در شهر صفراالمظفر سنه یک هزار و دو صد و سی و چهار هجره مقدسه قلمی شده، نستعلیق، ۳۵۵ گ.

مُهر: ۱. «بندۀ خاکسار امام الدین ۱۲۲۴» (ترقیمه) مُهر کاتب است. یادداشت:

در برگ ۱ ب صاحب گنجینه پیرزاده محمدحسین درباره کتاب یادداشتی مفصل به فارسی نوشته و در ابتدای یادداشت چنین آورده: «این کتاب را از اول تا آخر بالاستیعاب دیدم، مصنف از تحقیق عاری است، آنچه درین کتاب آورده اگر چه از دیگران گرفته، مگر کم از هزار افسانه نیست...»
نیز ر. ک: عبدالله، I/24.

Ppf II 7
1701

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیقِ جلی، انجام افتاده، اندازه رحلی، ۴۵۵ گ.

شماره 6548

نورالابصار فی أخذالثار

مؤلف: محمدابراهیم (۱۲۵۹-۱۳۰۷ هـ) بن ممتاز العلماء سیدمحمدتقی (۱۲۳۴-۱۲۸۹ هـ) بن سید العلماء سید حسین لکهنوی.

به فرمایش نواب محسن الدوله محسن علی خان در یک مقدمه و چند باب و خاتمه تألیف شده است. در احوال مختار ثقفی. چاپ لکهنو.

آغاز:

الحمد لله العزيز الجبار... اما بعد بر ضمائر ارباب بصائر مخفی و محتجب نماند که روزی این فقیر.

ر. ک: مطلع انوار، ۴۷۷؛ سوانح حیات فردوس مکان تألیف آغامهدی، کراچی، ۱۳۸۶ هـ.

□ روز عید مباحله ۱۲۸۲ هـ، نستعلیق خوش، سرلوح لاجوردی، جدولبند طلائی، ۱۹۰ گ.

یادداشت: «بعوض مبلغ بیست و پنج روپیه خریدم» (ظهریه) و مُهر او که ناخوانا و کمرنگ است.

Pc III 54
1154

نورالابصار فی مناقب اصحاب الکبار

مؤلف: جان محمد سیالکوتی لاهوری.

همان: مشترک، ۲/۱۲۰۰.

۹ جمادی الثانی ۱۲۴۹ هـ، مولانا مولوی شیرمحمد (م ۱۲ صفر ۱۲۸۱ هـ) بن قطب الدین مرحوم، نستعلیق، در دیباچه نام کامل مؤلف جان محمد بن محمد غوث بن ولی الله سیالکوتی ثم لاهوری آمده، گ ۱ ب - ۱۵۵ ب، سپس کتاب عربی در فقه «مجلس فی الوضو والصلوة» تا برگ ۲۴۲ الف. در برگ ۲۴۲ ب قطعات تاریخ وفات کاتب نسخه سروده مولوی نوراحمد [م ۱۳۱۸ هـ] ساکن ساهوواله که از مادّه «فارغ» (۱۲۸۱) تاریخ وی را استخراج کرده است و قطعۀ مولوی نجم الدین ساکن لودی؟ تحصیل ڈسکه ضلع سیالکوٹ. برای نوراحمد ساهو واله ر.ک: محمد اقبال مجددی، علمای ساهو والا (سیالکوٹ) کاپیک غیر مطبوعه تذکره، لاهور، ۱۹۷۱ م، ص ۱۴.

Pc III 75
2054

وسيلة النجات

مؤلف: نوروز علی بن محمد الباقر البسطامی (۱۳۰۹-۱۲۲۷ هـ).

تاریخ تألیف: ۱۲۷۱ هـ.

در وقایع کربلا، برای روضه خوانی.

آغاز:

الحمد لله الذي توحد بالوحدانية و تفرد بالفردانية.

همان: عبدالله، 30/1: مشترک، ۱۰/۳۴۰.

۱۲۰ گ. ب ت، تجمل حسین، نسخ معمولی و نستعلیق خوش، ۱۲۰ گ.

(معین نظامی)

Ape II 25

ه. تاریخ شبه قاره (بنگال، پاکستان، هندوستان)

آیین اکبری

مؤلف: ابوالفضل علامی (م ۱۰۱۱ ه).
همان: مشترک، ۴۰۶/۱۰؛ عبدالله، ۱/78.

□ سده ۱۱ ه، نستعلیق، عنوانها شنگرف، آغاز: ای همه در پرده نهان، انجام افتاده (از عنوان: آیین شناخت دوری شهرها): و آن اول از طرف جنوب هندی، ۳۱۲گ. (معین نظامی)

Ape II 5B

□ سده ۱۲ ه، نستعلیق، آغاز: ای همه در پرده، ۵۰۲گ.

شماره 6535

□ ۱۲۴۸ ه، ترقیمه: «در عهد میمنت مهد، مهارج دهراج، بکرماجیت زمان جدشر دوران، خدیوجهان، پادشاه عالمیان، پادشاه رنجیت سنگه بهادر دام اقباله و اجلاله. در دارالسلطنه لاهور - حرس الله عن الافات الدهور - ۱۲۸۴ در سنه یک هزار و هشتصد و نود و یک راجه بکرماجیت در حیز تحریر و تسطیر در آمده. حضرت جهان آفرین به صاحبش مبارک و میمون گرداناد. بعون الله تعالی این کارنامه دولت و اقبال و برتری مسمی به آیین اکبری حسب الارشاد، فیض منقاد، سردار عالی شان، رفیع مکان، مقرب الخاقان، سردار سرداران، جمعدار صاحب عالی مراتب، والا مناصب، سردار خوشحال سنگه جیو دام اقباله مطابق اصل کتاب دیوان صاحب والا مناقب دیوان دینا ناته جی به اهتمام

خادم الفقرا محمد بخش صحاف صورت اتمام پذیرفت. « نسخه سلطنتی، محمد بخش صحاف بن رحمت الله بن جان محمد رزق الله از صحافان هنرمند لاهور بود. در لاهور کارخانه صحافی و کتابت داشت. مولوی احمد بخش یکدل لاهوری (م ۱۲۸۴ هـ) در ۱۲۳۰ هـ با فضل النساء بیگم دختر محمد بخش صحاف ازدواج کرد. یکدل در روز نهمه‌های خود مکرر از محمد بخش صحاف که استاد او نیز بود، یاد کرده است. دینا ناتھ از امرای لاهور بود. ر.ک: لاهور کی چشتی خاندان کی اردو خدمات، تألیف گوهر نوشاهی، لاهور، ص ۱۳۸ به بعد. همان: عبدالله، I/112.

Pe II 8b

447

□ [۱۲۵۱ هـ] ۱۹۱۳ ب، همان: عبدالله، I/113.

Pe II 8c

799

احوال شاهزادگی شاه جهان

محمد شریف معتمد خان.

□ در مجموعه Ppe II 19 گذشت.

[اخبار دربار دهلی]

مؤلف: ناشناخته.

اخبار دربار محمد اکبر شاه ثانی (۱۲۵۳-۱۲۲۱ هـ) است از تاریخ ۳ سپتامبر ۱۸۲۹ تا دسامبر ۱۸۲۹. برای تاریخ روابط دربار با افسران انگلیسی منبع خوبی است. آغاز:

خلاصه اخبار اطراف معروضه حضرت محمد اکبر شاه پادشاه در قلعه رونق پذیراند. دیروز عرضی شیدی اقبال ناظر بدین نمط رسیده که مبلغ پانصد روپیه را زیور مرزا شاه رخ پسر ولی عهد بهادر در محل گم شده.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۱۳۶ گ.

[احوال ناظران بنگاله]

مؤلف: ناشناخته.

در دیباچه از ممدوح خود نواب نصیرالملک شمس الدوله بهادر تهوّر جنگ ستایش می‌کند که از بندر کلکته بدو دستور داد که سیر و آثار ناظران بنگاله تسوید گردد و این بی‌بضاعت (بدون نام بُردن از خود) به تألیف شطری از ماجرای احوال نظام سوارف ایام پرداخت.

کتاب از «متوجه شدن اورنگ زیب سمت دکهن جهت تنبیه مخالفان درین ضمن حرج و مرج واقع شدن در بنگاله» آغاز می‌شود و می‌رسد به محاربه سرفراز خان (جانشین شجاع الدوله) و علی‌وردی خان و قتل شدن سرفراز خان و مسلط شدن علی‌وردی خان بر نظامت بنگاله و وقایع مابعد. کتاب به این عبارت ختم می‌شود: «در سنه یک هزار و یک صد و شصت [و] دو هجری به مرض استسقا رحلت نمود و سراج‌الدوله به مسند نظامت جانشین او شد.»
آغاز:

حمد بیحد و سپاس بقیاس مختص به ذات ایزد صمد است و نعت لاتعد و درود لا محدود مخصوص بر عاقبت محمود محمد رسول صلی الله علیه و آله و صحبه الامجاد. بعده چنین گوید.

بسنجید با: تهوّرنامه در فهرست بلوشه، ج ۱. شماره مسلسل ۱۸ که استوری، ۱/716 با بلوشه اختلاف کرده است. و علاوه می‌کند که خطاب «نصیرالملک شمس الدوله تهوّر جنگ» از آن Henry Vansittart اُستاندار بنگال (۱۷۶۴ - ۱۷۶۰ م) بوده است.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۳۳۸ ص. نسخه کامل.

Pe III 78A
5401

اخبارات سنگهان: روزنامه سنگهان

آغاز جلد اول:

امروز بتاریخ دوازدهم ماه چیت ۹۶ اخبارات تازه... پشاور بدین عنوان جلوه نماست.

□ همان: عبدالله، 1/168.

Pe III 30
779-781

اقبالنامه جهانگیری

مؤلف: محمدشریف مخاطب به معتمد خان (م ۱۰۴۹ هـ).

همان: مشترک، ۴۲۲/۱۰: عبدالله، I/82.

□ ۲ ربیع الثانی ۱۱۰۴ هـ، نستعلیق، ۱۸۰ گ.

شماره 6401

□ ۱۱۲۰ هـ. همان: عبدالله I/119.

Pe II 81

1389

□ [۱۱۴۸ هـ]، ترقیمه: «تمام شد هذا نسخه تواریخ جنت مکانی جهانگیر بادشاه از تصنیف معتمدخان نخشوی، تحریر به تاریخ بیست و یکم شهر ربیع الاوّل سنه ۱۷ از جلوس محمدشاه پادشاه... به خط شکسته و ریخته خلیفه غلام محمد ولد خلیفه عبدالرشید ساکن حصار فیروز که به حسب آبخورد در دارالخلافه...» (برگ مابعد افتاده)، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، دفتر سوم، ۱۵۳ گ. (معین نظامی)

Ape II 6A V.3

□ در خاتمه چنین آمده «از خط خاص حضور محمدشاه تحریر یافت»، نستعلیق معمولی شکسته مایل، عنوانها شنگرف، جلد ۳، آغاز: شایسته سریر سلطنت و فرمانروایی، ۹۹ گ.

یادداشت: «نسخه... عطا علی خان ۱۲۳۷...»

نیز. ر. ک: عبدالله، I/81.

Ppe II 17

1555

□ بدون تاریخ، نستعلیق متوسط، عنوانها شنگرف، ج ۳، ۱۰۸ گ. یادداشت: «بتاریخ یازدهم شهر ذیحجه ۱۲۴۰ روز پنجشنبه اقبالنامه جهانگیری به قیمت سی روپیه معرفت لاله کشن چندجی خریده شد.»

نیز. ر. ک: عبدالله، I/82.

Ppe II 17 V.3

1556

□ ۱۲۴۰ هـ، ترقیمه: «به دستخط فقیر هیچمدان پُر تقصیر خاکسپای بزرگان

سعادت تصویر غلامان غلام، غلام قادر بن مولوی امام بخش بن حافظ مولوی نظام الدین که آوازه جلالتش در چار اکناف و صیت کمالتش از قاف تا قاف آویزه گوش جهانیان است - موافق سنه هجری که یک هزار و دو صد و چهل سال بود، در وقت دو پهر، به مسجد کوث بهوانی داس صورت اتمام پذیرفت. اگر چه مورخان سلف در استنباط تواریخ جلوس و وفات سلاطین در این اقبالنامه شریف یاد از الهام غیب داده‌اند، بنده نیز به یمن اقتباس طبع وقاد در تحریر اختتام این کتاب قدسی القاب صرف طبیعت کرده، به طریق یادگار ثبت نمود. نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف، ج ۲، ۴۵۷ گ.

یادداشت: «مقدس معلی بید فقیر الراجی الی رحمت الله تعالی... امام.. حافظ فضیلت پناه کمالات انتساب حافظ نظام الدین انارالله برهانه...» (ظهریه).

حافظ نظام الدین که در ترقیمه و یادداشت ظهر برگ اول ازو نام برده شده، همان کسی است که «خادمی» تخلص داشت و در کوث بهوانی داس، ضلع گوجران والا سکونت داشت و مؤلف چندین کتاب فارسی از جمله اشای خادمی (در تحریر، یکی در ۱۲۲۶ هـ)، گلزار فقه، مثنوی گل شکر، شرح یوسف و زلیخا، شرح درود مستغاث، تجهیز، مطلع خادمی، یوسف‌نامه، وام حق، مهدی‌نامه و بهارنامه است. ر. ک: عارف نوشاهی، موزه، ۳۷۸؛ عارف نوشاهی، قریشی، ۱۵. نیز: عبدالله، ۱/۸۰.

Ppe II 17
1557

اکبرنامه

مؤلف: ابوالفضل علامی.

همان: مشترک، ۴۰۲/۱۰؛ عبدالله ۱/۷۶.

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز: سلسله انتظام، انجام افتاده، ۲۲۱ گ. سپس شعله عشق (مثنوی اردو).

شماره 6465

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف، انجام افتاده، دفتر سوم، آغاز: «آغاز دفتر سوم اکبرنامه»، ۱۷۳ گ. (معین نظامی)

Ape II 4AB v.c
58

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق مایل به شکسته، آغاز و انجام افتاده، آغاز: باشد و همچنان شد که از برکات انوار این بدر آسمان؛ انجام: روز یکشنبه تعلق به نیر اعظم دارد که سلطنت فرمان‌روایی، دفتر اول، ۱۹۱ گ. (معین نظامی)
نیز ر.ک: عبدالله، ۱/75.

Ape II 4A v.1
58

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، نسخه ناقص دفتر اول جلد اول، برگ اول افتاده، آغاز: بیای باد پیمای خرد در پیدای ناپیدای؛ در آخر نیز افتاده: بلند آوازه می‌کردند از آن جمله این شاه بیت (مطابق چاپ کلکته، ج ۱، ص ۳۴۰، س ۲۴)، نستعلیق، ۲۷۴ گ. نیز: عبدالله، ۱/75.

Ppe II 22A
1740

□ ۶ - ۱۲۴۵ هـ، ترقیمه دفتر اول: «قد فرغت عن تسویدالدفتر الاول من کتاب اکبرانه من مصنفات افضل المتأخرین شیخ ابوالفضل فی وقت العصر یوم الخمیس، العشرین من شهر یکم ذی قعدة ۱۲۴۵ هجری مطابق بیست و ششم ماه مارچ ۱۸۳۰ عیسوی انگریزی موافق پتی سدی سح [؟] سمت ۱۸۸۶ روز جمعه از خط بنده جوهر سُکه قوم کھتری سکنه دهلی، در آلور، مقام حویلی سیدھو خان فیلبان، بسلسله روزگار باتمام رسید.» (گ ۱۳۳ الف)
ترقیمه دفتر دوم: «قد فرغ من تسوید هذا الكتاب المسمى باکبرانه من مصنفات افضل المتأخرین شیخ ابوالفضل هندی فی تاریخ یکم جمادی الاول ۱۲۴۶ هجری مطابق روز سه شنبه کاتک سدی سح [؟] سمت ۱۸۸۷، بمقام الوریبه حویلی سیدھو خان فیلبان تحریر یافت.» (گ ۱۵۵ ب)، نستعلیق شکسته آمیز، دفتر ۱ و ۲، فهرست مطالب در ابتدا، ۱۳۳ + ۱۵۵ گ.
مُهر: «کوکب» (برگ ۱)

نیز: عبدالله، ۱/75 که نام کاتب را جوهر سنگھ خوانده است.

Ppe II 22.v.1-2
1723

□ ب ت. همان: عبدالله، ۱/105.

مهر: به سه زبان هندی و انگلیسی و فارسی / اردو:

«(هندی) / بیت العلوم پنجاب / Panjab University College» (۲ الف)

Pe II 10A
457

Pe II 10B
766

□ ب ت. دفتر دوم، همان: عبدالله، I/110.

Pe II 10C
1836

□ ب ت. دفتر اول، همان: عبدالله، I/109.

اکبرنامه (منظوم)

مؤلف: حمید کشمیری، حمدالله.

همان: مشترک، ۶۳۱/۱۰.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، آغاز: مگو نکته دان در جهان نیست
بس؛ انجام: ز رنجیت تا مُردنِ نونِها.

شماره 13268

امیرنامه

مؤلف: بساون لعل «شادان» بلگرامی.

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ هـ.

تاریخ امیرالدوله محمدامیرخان والی تونک است.
آغاز:

بنام سپهدار کون و مکان
همان: مشترک، ۵۵۵/۱۰؛ عبدالله، I/127.

□ ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۴۴ هـ، گنیش پرشاد، برای امیرالدوله محمدخان بهادر،
نستعلیق تحریری، عنوانها شنگرف، ۲۵۰ گ. (معین نظامی)

Apf II 8

ترجمه بابرنامه

متن ترکی از ظهیرالدین بابر.

ترجمه فارسی از عبدالرحیم خانخانان، در ۹۹۸ هـ.

همان: مشترک، ۳۹۳/۱۰؛ عبدالله، I/72.

□ ۱۴ ذوالقعدة ۱۲۱۵ هـ، برای ابوالفتح سلطان محمد میرزا بهادرخان صفوی موسوی، به دستور شاه عالم دوم، نستعلیق خوش، سرلوح معمولی. آغاز: قل اللهم مالک الملک توتی الملک، ۲۵۲ گ. (معین نظامی)

Apf IV 2

□ ۱۰۲۱ هـ، همان: عبدالله، I/102 با خطای در شماره ثبت کتابخانه.

Pf IV 3C
847

بدایع وقایع

مؤلف: اندرام «مخلص».

تاریخ تألیف: ۱۱ جمادی الثانی ۱۱۶۱ هـ.

آغاز:

خداوندا چون گل چینی بهارستان حمدت که جواهر عقول عشره را در آن گلزمین مانند شکوفه.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ۲۸۶ گ. در تاریخ ۶ ژوئن ۱۹۶۲ پروفیسور مولوی محمد شفیع نسخه را برای مطالعه از کتابخانه قرض گرفته بود. (کارت کتاب).

Pi XI 89
2140

□ نیمه اول قرن ۱۴ هـ، خط جدید نستعلیق، روی کاغذ خط دار انگلیسی، ۲۶۲ گ.

شماره 6761

بهادر شاه نامه

مؤلف: نعمت خان عالی.

□ ب ت، همان: عبدالله، I/143.

Pe III 71
1398

بیانِ واقع

مؤلف: خواجه عبدالکریم بن عاقبت محمود کشمیری.
تاریخ تألیف: ۱۱۹۳ هـ.
همان: مشترک: ۵۱۴/۱۰: عبدالله، ۱/۴۹.

□ ۱۲۹۳ هـ، ترقیمه: «۲۷ جمادی الثانی روز پنجشنبه ۱۲۹۳ هـ مطابق ۱۹ جولائی ۱۸۷۶ ع به اتمام رسید و این نسخه دو جا به نظر آمد، افسوس که تا همین جا بود، محمدحسین آزاد عفی عنہ»، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف، آغاز: از بیان واقع نوشته شد. بنده حقیر به واسطهٔ توطن خطهٔ کشمیر جنّت نظیر، ۱۸۸ ص. (معین نظامی)

Apf IV 6

گزیدهٔ بیان واقع

گزیننده: ناشناخته.

□ ب ت، همان: عبدالله، ۱/۷۲.

Pf IV 30
1734

پادشاه نامه

عبدالحمید لاهوری.

□ در مجموعهٔ Ppe II 19 گذشت.

تاریخ احمدی

در وقایع سیداحمد شهید بریلوی.

□ سدهٔ ۱۴ هـ، چرک‌نویس است با آغاز و انجام افتاده، آغاز: و گریان شد. پس آنجناب او را تشفی دادند، خاتمه: منتهی شده بودند کوه دشوارگذار بود.
شماره 6242 (شیرانی)

تاریخ بهاول خان

مؤلف: وڈیرہ جان محمدخان معروفاتی. (کلمه «وڈیرہ» جزو اسم نیست بلکه به طور صفت آمده است. هم چون سردار و رئیس و غیره).

تاریخ محمد بهاول خان بهادر عباسی نواب بهاول پور، پنجاب است از جلوس او در غزہ ربیع الثانی ۱۱۸۶ هـ تا وفاتش در ۱۲۲۴ هـ.

آغاز:

حلاوتی که مذاق جان... (پاره شده) و روان را شیرین دارد و شکر شکرِ واهب الوهاب منعمی است.

همان: عبدالله، 1/126؛ مشترک، ۵۴۹/۱۰ همین نسخه.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، عنوانها شنگرف، جدول، ۱۵۲ گ. (معین نظامی)

Ape II 15

تاریخ پنجاب

مؤلف: غلام محیی الدین بوٹھی شاه قادری لدھیانوی.

تاریخ تألیف: ۱۲۵۸ هـ.

همان: مشترک، ۵۷۵/۱۰؛ عبدالله، 1/112.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف و بعضی نانویس، بعضی صفحات بیاض است، ۶۱۸ گ.

یادداشتها: خواننده‌ای در هامش بعضی برگها ایرادهایی بر مطالب و اطلاعات نویسنده گرفته و به زبان فارسی و اردو یادداشت کرده است. نگاه شود به برگها: ۱۱ ب، ۱۴ الف، ۱۶ الف، ۶۵ الف، ۱۴۴ الف، ۱۴۵ الف، ۱۴۶ الف، ۱۴۷ الف / ۱۴۸ الف، ۱۵۳ الف. در دو سه برگ اول، پیش از آغاز متن، شجره نامه‌های سیکهان یادداشت شده است. (معین نظامی)

Ape II 8

تاریخ پنجاب

مؤلف: محمدنقی پشاوروی.

آغاز:

بر هوشمندان خبیر.

همان: مشترک، ۵۷۷/۱۰.

□ [حدود ۱۲۶۴ هـ] ۱۹۰۵ ب، ترقیمه: «به حسب استدعای لاله روچی مل، غلام حسن عمالّه در سمت ۱۹۰۵» بر ظهریه نام کتاب وقایع مهاراجه رنجیت والی مذک پنجاب و نام کاتب با القاب بلند مولوی غلام حسن سلمه الله تعالی ساکن موضع فیروز واله ضلع گوجرانواله یادداشت شده است، ۶۱ گ.

شماره 6572

□ ب ت، همان: عبدالله، 1/166.

Pe II 72
2136

تاریخ پنجاب

ناشناس: مشترک، ۵۷۷/۱۰.

□ ب ت، همان: عبدالله، 1/165.

Pe III 27
653

تاریخ داودی

مؤلف: عبدالله.

تاریخ تألیف: در روزگار جهانگیر (۱۰۳۷-۱۰۱۴ هـ).

تاریخ لودیان و افغانان است. از ابتدای احوال بهلول لودی تا سلطان محمد عدلی سور داود شاه.

آغاز:

ثنای هر گونه به حضرت جهان آفرین سزد که کرم عام او جمیع ذریات آدم را از

ظلمات عصیانی نجات بخشید.

همان: عبدالله، 1/68؛ مشترک، ۴۲۰/۱۰.

□ ۱۰۹۳ هـ، ترقیمه: «تمام شد به تاریخ ۱۷ هفدهم شهر ذی الحجّه سنه ۲۶ از

جلوس محیی‌الدین محمد اورنگ بادشاه عالمگیر که به اورنگ آباد به جهت مهم اکبر ابرو و سپاه‌ها مقهور تشریف آورده بودند مطابق سنه ۱۰۹۳، به خدمت مخدومی سید احمد درویش به دستخط خاکپای جزو کُل...» (نامش از بین رفته است) نستعلیق معمولی، ۲۱۵ گ.

Ape I 16

تاریخ دکن

غلام علی «آزاد» بلگرامی.

□ سده ۱۴ هـ. در مجموعه Pf I 31 گذشت.

تاریخ سند: تاریخ معصومی

مؤلف: محمد معصوم نامی (م ۱۰۱۹ هـ).

همان: مشترک، ۴۱۰/۱۰؛ عبدالله، I/106-107.

□ ۱۰۱۷ هـ، کاتب: حبیب‌الله عرف کوریچه، ساکن قریه دیبارچه، سرکار سیوستان.

یادداشت‌ها:

۱. «بتاریخ بیست و هفتم ماه ربیع‌الاول ۱۱۹۶ در بلده شکارپور به مطالعه درآمد و به اتمام رسید. کتاب مذکور میراسدالله معصومی عنایت نموده‌اند.» سپس مهری محو شده.

۲. «بتاریخ غره رمضان المبارک ۱۱۵۱ در قلعه دراوڑ [تلفظ محلی: دراوڑ] از سید احمد شاه گرفته شد. فقیر...» (محو شده).

همان: عبدالله، I/ 156.

Pe III 9

2304

□ ۱۱۵۹ هـ، ترقیمه: «تحریر فی التاریخ سلخ شهر شعبان المعظم ۱۱۵۹ هـ به روز شنبه به وقت دو نیم پاس گذشته»، شکسته روشن، عنوانها شنگرف، ۱۴۲ گ.

یادداشت: بیت زیر به قلم جان محمد، مورخ ۱۲۵۹ هـ:

شد آن جان جهان دامن کشان چون از چمن بیرون

روان دان جان مرغان چمن گویی ز تن بیرون

(بعد از ترقیمه).

Ape III 3

□ ۱۲۸۷ هـ ترقیمه: «تحریر فی التاریخ ۱۸ شهر رجب المرجب ۱۲۸۷ هجری به روز شنبه دو پاس گذشته.» نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف، خلاصه کتاب است، آغاز: الحمدلله... بر ضمائر قدسی سرائر، ۵۸ گ. (معین نظامی)

Ape III 3A

تاریخ سندھ

مؤلف: ناشناخته.

آغاز:

«مخفی نماند که ذکر احوالات هندوستان و سندھ از آغاز تیمور شاه بادشاه صاحبقران تا لغایت [کذا] عهد اورنگ زیب عالمگیر بادشاه تفصیل وار در تاریخ معتبر درج است و بعد از سلطنت اورنگ زیب هرج و مرج در هندوستان پیدا شد لهذا به طریق مجملی مختصر بنا بر اطلاع به قلم آورده شد تا مفهوم خرد و بزرگ گردد و به طریق اجمال نوشته شد.»

□ ۱۲۹۲ هـ، ترقیمه: «با تمام رسید نسخه هذا از دست نحیف بی مقدار توپن مل ولد منشی نثور سنگھ، سکنه تندہ مرحوم آغا اسمعیل شاه، تعلقه حیدرآباد، حسب التکلیف جناب نواب صاحب عمر خضر نواب میان فتح محمدخان زید عزہ خلف جناب نواب صاحب عالی قدر، سرمایه مروّت، جمع الاشفاق... (با حذف القاب) نواب میان محمدخان لغاری صاحب دام لطفه سکنه تاج پور، واقعه تاریخ ۱۶ ماه جمادی الثانی ۱۲۹۲ هـ برابر با ۱۸ ماه جولای ۱۸۷۶، سندھی ماه اکھار ۱۹۲۶ صورت انتظام یافت و تحریر یافت»، سپس سؤال و جواب منظوم به زبان سندھی. همان: عبدالله 1/159.

Pe III 74

1923

تاریخ عمادالملک

مؤلف: عبدالقادر خان.

□ ب ت، همان: عبدالله، I/148.

Pe II 80
1402

تاریخ فرشته

مؤلف: محمدقاسم هندوشاه استرآبادی.

□ اوراق متفرق از یک نسخه خوب باقی مانده است و روی آنها به قلم جدیدتر
شمارنده ۶۴۱ تا ۷۹۳ دارد. همان: عبدالله I/80.

Pe I 148
1926

□ ۱۲۱۷ هـ، همان: عبدالله I/79.

Pe I 14A
1216

تاریخ کشمیر

مؤلف: غلام حسن.

تاریخ تألیف: ۱۳۰۲ هـ / ۱۸۸۵ م.

همان: مشترک، ۶۰۲/۱۰.

□ سده ۱۴ هـ، بدون تاریخ، نستعلیق، موریانه زده، ۳۹۹ گ. نسخه کامل.
با یادداشتی از مولوی قطب الدین بنده درگاهی بر ظهر برگ اول که می‌گوید این
کتاب از تألیفات مولوی حسن شاه است و نام کتاب تواریخ کشمیر آمده است.
ر. ک. عبدالله، I/20.

Kpe III 3
2088

تاریخ کشمیر

مؤلف: نواین کول عاجز، در ۱۱۲۲ هـ.

همان: مشترک، ۴۷۸/۱۰؛ عبدالله، I/117.

□ ۱۱۶۵ هـ، ترقیمه: «این کتاب تواریخ کشمیر حسب الفرموده قبله گاهی روپ
چند کول ارقام یافت... به تاریخ ۲۰ صفر ۱۱۶۵ هـ، شکسته خوش، ۱۱۰ گ.

نیز ر. ک: عبدالله، I/117.

Kpe III 5
2404

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف. ۲۵۹ گ

Ape III 5

☐ سده ۱۲ هـ، شکسته روشن، عنوانها نانویس، در ترقیمه نام کتاب راج ترنگی آمده است، ۹۱ گ. (معین نظامی)

Ape III 5A

☐ سده ۱۲ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۱۱۶ گ. در آغاز آن کشف النوادر (← همین فهرست). (معین نظامی)

Ape III 5B

تاریخ کشمیر

تلفیقی از دو کتاب است:

۱. «خاتمه» تاریخ کشمیر تألیف نراین کول عاجز، گ ۷-۱؛
 ۲. اقتباساتی از همان تاریخ، گ ۱۱۵ ب - ۷ ب؛
 ۳. اقتباساتی از مجمع التواریخ پنڈت کاجر (← همین فهرست)
- ☐ ب ت، همان: عبدالله I/177؛ مشترک، ۴۸۰/۱۰.

Pe III 28
718

تاریخ کوه نور

مؤلف: فقیر سید نورالدین «منور» نوشاهی لاهوری.

☐ [۱۲۶۶ هـ] ۱۸۵۰ م، همان: عبدالله I/188.

Pe III 77
2361

تاریخ مظفری

مؤلف: محمدعلی خان انصاری.

□ ۱۲۳۶ هـ. همان: عبدالله، I/99.

Pe II 89

1120

تاریخ نوابان لکهنو و بنگاله و بهار و اوریسه و رام پور

□ همان: عبدالله، I/184.

Pe II 101

1835

تذکره‌الواقعات همایونی

مؤلف: مهتر جوهر آفتابچی.

تاریخ تألیف: ۹۹۵ هـ.

خاطرات همایون پادشاه است.

همان: مشترک، ۳۹۶/۱۰؛ عبدالله، I/73.

□ ۱۶ ذی‌عقده ۱۲۸۷ هـ، میرزا حسینی همدانی، نستعلیق خوش، عنوانها

شنگرف، ۱۱۵ گ. (معین نظامی)

Apf IV 3

توزک جهانگیری : جهانگیرنامه

خاطرات نورالدین جهانگیر پادشاه است.

همان: مشترک، ۴۲۸/۱۰.

□ نسخه معاصر جهانگیر و شاه جهان، بر ظهیریه مهرها و عرض دیده‌های متعدد

داشت که در عمل صحافی بُریده شده و آنچه باقی مانده و خوانا بوده، اینست:

مُهرها: ۱. «محمدحسن بنده شاه جهان ۱۰۶۱»

۲. «عارف [باشد] مرید شاه جهان»

۳. مُهر یکی از پادشاهان اوده در خاتمه.

یادداشت‌ها: ۱. الله اکبر ۸ شهر شوال ۱۰۶۹ عرض دیده شد.

۲. الله اکبر بتاریخ غزه سعید سنه ۹ عرض دیده شد.

۳. هژدهم شهر رمضان سنه ۱۰ از وجوه محمدباقر تحویل محافظ خانه شد.

همان: عبدالله، I/115.

Pf IV 4C

590

□ سده ۱۲ هـ، در مجموعه 9020 گذشت.
□ ۱۲۶۲ هـ، ترقیمه: «الحمد... که هذه النسخه حسب الفرمایش... شاهزاده... میرزا محمدزین العابدین حسین بخت بهادر... به تاریخ پنجم شهر رمضان المبارک ۱۲۶۲ هـ مطابق بست [و] نهم ماه اگست ۱۸۴۶ به خط... جیارام دهلوی زیب ارقام یافت.» نستعلیق، سرلوح معمولی، گزیده آن است. آغاز: ای نام تو سر دفتر اسرار وجود، ۱۶۴ گ. (معین نظامی).

Apf IV 4A

□ کاتب: اعظم علی انصاری در ایام ملازمت چارلس گریهم. همان: عبدالله
I/116.

Pf IV 4A

482

جمع ممالک محروسه سنگهان
ارقام و شمار مالیات و محصولات عهد سیکهان است. در ۲ جلد با اعداد سیاقی.
آغاز:

راتب اصطلب، اصطلب خاص گویند گره.

□ همان: عبدالله I/169.

Pe III 35

659

جمع ممالک محروسه هندوستان

مؤلف: ناشناخته.

تمام ارقام به اعداد سیاق نوشته شده است.

آغاز:

بسمله... جمع ممالک محروسه هندوستان... حاصل صوبه بنگاله دوابه کامل.

ر. ک: مشترک، ۲۲۴/۵؛ ۳۱۹ کتابهای مشابهه.

□ سده ۱۱ هـ، شکسته، برگها به هم چسبیده است.

Pe I 58
597

جنگ نامه

مؤلف: نعمت خان عالی.

همان: مشترک، ۴۷۲/۱۰.

□ ۱۲۲۵ هـ، همان: عبدالله، I/141.

Pe II 19B
1061

□ ۱۲۵۶ هـ، در مجموعه Pi X 86 گذشت.

□ ۱۲۶۱ هـ، همان: عبدالله، I/142.

Pe II 19A
464

□ ۱۲۶۹ هـ، در مجموعه Kpi XI 3 گذشت.

چچ نامه: فتح نامه سند

مترجم: علی بن حامد بن ابی بکر کوفی (م حدود ۶۱۷ هـ).

تاریخ ترجمه: ۶۱۳ هـ.

آغاز:

سپاس وستایش مر آن خداوندی را که ذکر کرم او.

همان: مشترک، ۳۸۷/۱۰؛ عبدالله، I/105.

□ ۲۴ شوال ۱۰۶۱ هـ، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها شنگرف، ۱۲۶ گ.

(معین نظامی)

Ape III 1

چهار گلزار شجاعی

مؤلف: هرچرن داس میرتهی.

همان: عبدالله، I/91.

□ ۱۲۰۱ هـ، ترقیمه: «تمام شد تواریخ چهارگزار شجاعی تصنیف هرچرن داس ساکن میرٹھ، متوسل... (محو شده) در سنه یکهزار و دو صد و یک هجرت، کاتب الحروف بنده عاصی هرچرن داس...»

مُهرها: ۱. [خوش است مُهر کتب خانة سلیمان جاه]

بمُهر کتاب مزین چو نقشِ بسم اللّٰه
(خاتمه)

۲. مُهر کتب خانة سلیمان جاه بر ظهريه و خاتمه

۳. «ثابت و بُر نور بادا تا فروغ آفتاب

خاتم امنجد علی سلطان عالم بر کتاب»

یادداشت: «بتاریخ پنجم شوال ۱۱۹۹ تواریخ چارگزار شجاعی نوشتن شروع نموده شد. بتاریخ هشتم [بیستم] ذیحجه ۱۲۰۱ باتمام رسید. بعون اللّٰه تعالی شش صد و یازده ورق، هفتاد شش جز سه ورق» (ظهريه)

Pe I 18

453

چهار گلشن

مؤلف: رای زاده چتر من.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، موریانه زده، ۱۲۵ گ.

شماره 6868

□ سده ۱۳ هـ، همان: عبدالله 1/90.

Pe I 44

863

حدیقه الہند

مؤلف: رضی الدین احمد.

مؤلف در دیباچه، یک و نیم صفحه را به ذکر منابع خود اختصاص داده است.

□ ۱۲۶۹ هـ، حسین طوپال، از وسط آسیب دیده. همان: عبدالله، 1/95 با تفصیل.

Pe I 57

2262

خالص‌نامه

مؤلف: رتن چند بن سلامت رای، از اخلاف رایزاده دونی چند.

تاریخ تألیف: ۱۹۰۰ بکرمی [۱۲۵۹ هـ].

در خاتمه کتاب می‌گوید:

«هزاران شکر و سپاس به درگاه کارساز بی‌انبار که بنده مستمند رتن چند را چندان لیاقت و شعور از علمیت و اشعار و پدیدار نبود، محض به طفیل افضال مبین متعال و تأیید دهم پادشاه [شاید اشاره به گویند سنگهدهمین پیشوای سنگهان است] و میامن بزرگان خویش رایزاده دونی چند جیو و امدادات صوری و معنوی ابوی صاحب خداوند نعمت اسم مبارک سلامت رای جیو که به مواعظت سعادت نصاب بنده را به جهت ترتیب و تدوین این نسخه خالص‌نامه تحریر و ترغیب فرموده و از قصه ماضیه و حال واقف نموده و در استعارات آرایبی معاون و صلاح بخشیده کتاب را در سمت یک هزار و نه صد بکرماتجی در ماه اسوج سرانجام به اتمام کنانیده‌اند.»

در دیباچه می‌گوید:

«رتن چند ولد رایزاده سلامت رای عرف بال متوطن موضع گلیانه، عمله پرگنه دان گلی، مضاف صوبه پنجاب که از نسل اولاد... رایزاده دنی چند که اکثر اشعار هندی و فارسی اوشان پیش روشن ضمیران اهل علوم و اخلاص طبعان خواص و عوام مشهور و لایح است... از عنقوان ظهور صبح شعور به ملازمت سرداران... و امیران نامدار اتاری واله به پیشه خطوط نویسی - که عبارت از مثنوی گری بوده باشد - به سر برده و می‌بریم... به ضمیر این حقیر همیشه شوق به اظهار آوردن مبدای احوال... ماضیه و حال فارق خالصه جی مضمهر و ملحوظ بود. درین هنگام... از اتفاقات حسنه یک دو ماه را باجازت مالکان، جمعیت خانگی دست داد، فرصت راغنیمت شمرده به تاریخ اول ماه مبارک چیت سمت ۱۸۹۹ دست به قلم آشنا ساخت... این نسخه را خالص‌نامه نام نهاده شد.»

همان: عبدالله، ۱/۱۶۷؛ پاکستان مین فارسی ادب، ۴/۴۴ که همین نسخه را در دست داشته‌اند و نام آن را خالص‌نامه ضبط کرده‌اند ولی در نسخه خالص‌نامه آمده است. و نیز: مشترک، ۱۰/۵۸۰ - ۵۷۹.

□ به خط مؤلف، ۱۴ چیت ۱۹۰۱ ب.

خالصه نامه

مؤلف: بخت مل.

□ ب ت، همان: عبدالله، I/162.

Pe II 108
2135

خلاصه الاحوال

مؤلف: ناشناخته.

تاریخ تألیف: ۱۲۰۶ هـ.

همان: عبدالله، I/94؛ مشترک، ۵۳۲/۱۰.

□ دولت رام کایسته، برای منولعل، در بنارس، شکسته، ۴۷ گ.

Pe I 54
1397

خلاصه احوال بانو بیگم مخاطب به ممتاز محل

مؤلف: ناشناخته.

در شرح حال ممتاز محل همسر شاهجهان پادشاه.

□ [۱۲۸۵ هـ] / ۱۸۶۸ م، ترقیمه: «تمت تمام شد تاریخ روضه شاه جهان پادشاه

غازی، واقعه تاریخ دوازدهم ماه اگست، روز چهارشنبه ۱۸۶۸ عیسوی صورت

اختتام یافت»، نستعلیق جلی خوش، با نقاشی تاج محل در خاتمه، ۴۸ گ.

شماره 6417

□ ب ت، همان: عبدالله I/132

Pe II 73
846

خلاصه البیان فی ذکر الاعیان المعروف به تواریخ خاندان

مؤلف: سید محمد اصغر علی «آبرو» تونکی (ت ۱۲۶۹ هـ) بن حکیم انور علی (۱۲۷۳-۱۲۰۳ هـ).

تاریخ تألیف: [۴۱- ۱۳۴۰ هـ] / ۱۹۲۲ م [= تواریخ خاندان].

در تاریخ نواب محمدابراهیم علی خان صولت جنگ متخلص به «خلیل» و خانواده او که در دارالسلام محمدآباد عرف تونکه حکومت داشت. در آن احوال بناهای قدیم و جدید تونک نیز آمده است. تاریخ معاصر است.
آغاز:

امیران صاحب شمشیر و وزیران صائب تدبیر را سرمایه‌ی معین دولت.

همان: مشترک، ۶۰۳/۱۰

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق با قلم‌های مختلف، عکس مؤلف که با دوربین گرفته شده است. ۲۱۰ گ.

شماره 6282 (شیرانی)

خلاصه‌التواریخ

مؤلف: سجان رای بهنداری / سجان سنگه بهنداری.

همان: مشترک، ۴۵۹/۱۰؛ عبدالله، ۱/۱۵۷.

□ ۱۱۹۵ فصلی، ترقیمه: «نسخه خلاصه‌التواریخ من تصنیف سجان سنگه منشی قوم کهتری ساکن بتاله، ۵ چیت ۱۱۹۵ فصلی در بلده صوبه بهار مقام حهره؟ شمالی از دریای گنگ که جای نشستن عمالان سرکار سارن واقع است» به قلم دلاور سنگه قوم کایتیه ساکن سیتل پور تبه بهرهو پور؟ پرگنه بال سرکار سارن، به موجب مرضی بابو بندهی رام برای ملکیت الحسینی فیض الله ولد سید نعمت الله مرحوم ساکن جو حیره؟ شکسته مایل، آغاز افتاده: و مردانگی که در نهاد او متمکن بود. ۲۷۳ گ.

شماره 6493

□ ترقیمه: «تمام شد کتاب خلاصه‌تواریخ تصنیف منشی الملکی سجان رای کهتری متوطن بتاله، به تاریخ چهارم شهر محرم الحرام ۱۲۴۵ هجری احمد مصطفی... روز دوشنبه، وقت یک پاس روز باقی مانده، به حسب فرمایش نور چشم چندن لال، به خط نازیبا نمط خاکسار بنده گوکل چند متوطن دهول پور پاری، مضاف صوبه مستقرالخلافت اکبرآباد، در عهد نصیرالدین حیدر بادشاه غازی فرزند ارجمند غازی‌الدین حیدر بادشاه اوده سنه ۴ جلوس مطابق اساده

بدی ۶ جهیته ۱۸۸۶ موافق ۱۲۳۶ فصلی صورت اختتام یافت. یادداشت مقابله: «به تاریخ بستم محرم الحرام ۱۲۴۵ هجری، به روز پنجشنبه، به وقت دو گھڑی شب برآمده مقابله کتاب تمام شد. اسم نویسی مقابله کنندگان: لاله گوکل چند و بال بخش و لاله چندن لال و... لال و رادها کشن و تندن لعل و... فدوی بهو لعل عرف دیپی پرشاد» (خاتمه) یادداشت دیگر: «به تاریخ بستم شهر محرم الحرام ۱۲۴۵ هجری روز پنجشنبه، به وقت چهار گھڑی روز باقی مانده، لاله اجودھیا پرشاد صاحب مطابق بدی ساون بدی سمت ۱۸۸۶ موافق ۱۲۳۶ فصلی در عهد نصیرالدین حیدر بادشاہ اودہ سنہ ۲ جلوس... [سُرگ] باشی شدند.» [یعنی درگذشت] (خاتمه). همان: عبداللہ، I/85.

Pe 25C
1105

□ ضمیمہ خلاصہ التواریخ است. همان: عبداللہ، I/88.

Pe I 25D
2104

□ به قلم سه کاتب: سوکھانند برای میان غلام حسن، نراین در مکتب میان صاحب جیو، لاله هیرانند خطاب افغان، با بخشی از لب التواریخ. همان: عبداللہ، I/82.

Pe I 25
455

□ از برگ ۱ تا ۳۰۴ مورخ ۲۹ سلخ ذیحجه ۶ جلوس اکبر شاه مطابق ۱۲۲۶ هـ، در شاهجهان آباد، نام کاتب اصلی محو شده و به جای آن «چین سُکھا» نوشته است: از برگ ۳۰۵ به بعد به خط محمد طفیل که فرزند او محمدناصر حسن در ۱۰ محرم ۱۳۰۵ در بریلی متولد شد و حکیم محمد شریف کلاتوری قطعه تاریخ تولدش سروده است (گ ۳۰۷): ضمیمہ خلاصہ التواریخ از جی کشن داس مهره، در اخبار پنجاه سالہ عالمگیری، به خط محمد طفیل بن شیخ وزیر علی متوطن حسین پور، ضلع مظفر نگر، به مقام امرت سر، ۲۲ جمادی الاوّل ۱۳۱۵ هـ به پاس خاطر فرزندش محمدناصر حسن، گ ۳۴۲ - ۳۰۹: قطعه تاریخ وفات منشی عنایت علی به مقام فرید کوٹ در تاریخ ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۱۶ هـ سروده حافظ عبدالرشید حسین پوری. همان: عبداللہ، I/84.

Pe I 25A
640

□ ۱۲۵۵ هـ، صفحه ترقیمه کاملاً محو شده و فقط سال کتابت ۱۲۵۵ با ماده تاریخ «خصوصیات» برابر سمت ۱۹۰۰ باقی مانده است.
متن گ ۳۵۶ - ۱۹؛ در برگهای ۱۸-۱ «فهرست سلاطین هندوستان از ابتداء پاندوان لغایت محمد اورنگ زیب بادشاه غازی عالمگیر» با ذکر مدت سلطنت به اعداد سیاق، در خاتمه گوید: «لغایت تحریر این نسخه قریب چهل و دو سال از جلوس عالمگیری منقضی شده‌اند. سلسله چغتایی و فهرست کتاب ختم شد. من بعد فهرست سلاطین ایران به مناسبت وقت انگاشت» و شروع کرده از پیشدادیان تا یزدگرد بن شهریار بن خسرو. نستعلیق خوش، نسخه پاکیزه، جا برای تصاویر خالی مانده است.

شماره 6452

□ ۱۲۶۲ هـ، ترقیمه: «به اتمام رسید وقت چاشت ۱۲۶۲ هـ از دستخط سردار شاه»، نستعلیق مایل به شکسته معمولی، ۳۷۲ گ.

یادداشتها: ۱. «مزدوری هذا... لسید سردار شاه در وجه جدولکشی مسمی امام علی» (ظهریه).

۲. «از ارشاد واجب الانقیاد جناب حکیم صاحب حیدر علی خان دام اقباله که برای استر کردن [؟] صاحبزاده خویش طیار [کذا: تیار] کنانیده بودند، حلیه انتقاش پوشید.» (ظهریه)

۳. [۱۲۶۱ هـ] ترقیمه: «لله الحمد این نسخه متبرکه مسمی به خلاصه التواریخ بالتاریخ بیست [و] دویم ماه بهاگن ۱۹۰۲ [بکرمی] در مقام لاهور، در نشستگاه شیخ علی اکبر به وقت چاشت، از دست سردار شاه سید سیزواری، در ایام عملداری مهاراجه راجه دلپت سنگه بهادر خلدالله ملکه و سلطنته و مختاری سردار صاحب سردار جواهر سنگه در ساعت مسعود...» (محو شده). (معین نظامی).

Ape I 19

□ با مَهر: «مولوی محمدحسین صدیقی مهمی ۱۶ هـ ۱۳.

MAULVI 71 MUHAMAD HUSAIN M.A»

(۱ الف، ۳۴۱ ب)

این نسخه در گنجینه عمومی ثبت شده است، ظاهراً متعلق به گنجینه پیرزاده بوده است. همان: عبدالله ۱/87.

Pe I 25E

□ ضمیمه‌ای که در این نسخه در برگ ۴۶۹ - ۴۰۰ دارد به عنوان «واقعات که بعد رحلت حضرت عالمگیر پادشاه بظهور آمده» است، تا وقایع احمدشاه، همان: عبدالله، ۱/۸۳.

Pe I 25B
658

دستنبو

مؤلف: اسدالله خان «غالب» دهلوی.
تاریخ تألیف: ۱۸۵۸-۱۸۵۷ م.
در سرگذشت و وقایعی که در شورش ۱۸۵۷ م در دهلی گذشت.
همان: مشترک، ۵۸۹/۱۰.

□ (۱۲۷۸ هـ) ۱۱/ مارچ ۱۸۶۲ عیسوی، اجودھیا پرشاد، نستعلیق، محشی، ۶۰گ.

Kpi X 7
2094

دستورالعمل ۱۲۲۹

آغاز: باب اول دستورالعمل ۱۲۲۹ هجری، مشتمل بر قواعد تقرر ناظران اضلاع و اجرای کار آنها مصدوره تاریخ چهاردهم شوال ۱۲۲۹ هجری مطابق تاریخ یکم ماه کنوار ۱۲۲۲ فصلی.

□ سده ۱۳ هـ، آغاز افتاده، ۲۱گ، مہر «مہر کچھری حضور ۱۲۱۳».

شماره 6584

دفع منکرات در هندوستان

مؤلف: فیروز بن رجب غلام محمدشاه بن تغلق شاه (دیباچه) یعنی ابوالمظفر کمال الدین فیروز شاه تغلق که در ۷۰۹ هـ به دنیا آمد و در ۷۵۲ هـ جلوس کرد و در ۱۳ رمضان ۷۹۹ هـ درگذشت و یکی از پادشاهان متدین سلسله تغلقیه بود. کتابهای فقه فیروز شاهی و فواید فیروزشاهی در روزگار او تألیف شد و کارهای متعدد نیکویی و خیریه در شبه قاره انجام داد.
ر. ک: نزہة الخواطر، ۱۱۰/۲.

او در این رساله به شرح اقداماتی پرداخته است که برای قلع و قمع بدعات و منکرات در هندوستان کرده بود. رساله‌ای بسیار ارزنده است. در آن می‌گوید:

«بنده مسکین... خواستم تا به ذکر بعضی عطایای ربانی شکر آنچه به من بخشیده است به قدر طاقت بشری ادا نمایم... یکی آن است که بدعتها و منکرات شرع در ممالک هندوستان شایع شده بود و مردم را عادت و طبیعت گشته و از سنن سنیہ انحراف نموده بودند. حق تعالی توفیق رفیق این بنده بیچاره مسکین خویش گردانیده منع بدعات و دفع منکرات و قلع محرمات بر خود واجب دید.»

و آن گاه یکی یکی اقداماتی را که کرده بود، برشمرده است.

آغاز:

حمد بیحد و شکر بیعد مر خالق غفور شکور را که من بیچاره مسکین فیروز بن رجب غلام محمد شاه بن تغلق شاه را به احیای سنن سنیہ و قلع بدعات و دفع منکرات و منع محرمات و تحریر بر ادای فرایض و واجبات توفیق رفیق بخشید.

□ ۱۵ شوال ۱۱۳۹ هـ، نستعلیق شکسته مایل، ۲۵ گ.

شماره ۹۹۶۹

ذکرالسیر = ۱۲۲۱

مؤلف: غلام حسین خان بن محمد همت خان شاه جهان آبادی.
در دیباچه می‌گوید:

«غلام حسین خان ولد محمد همت خان که از آباو اجداد متوطن شاه جهان آباد نمک پرورده و خانه زاد و دودمان عالی شان حضرت امیر تیمور صاحبقران است... اسلاف این احقرالعباد همه بندگان بادشاهی بوده... والد مرحوم این ضعیف که تاریخ وفاتش «خدشای بیامرز» [۱۱۶۹] یافته‌ام، از ایام سلطنت محمد فرخ سیر پادشاه [۱۱۳۱ - ۱۱۲۵ هـ] تا عهد محمد اعزالدین پادشاه عالمگیر ثانی [۱۱۷۳ - ۱۱۶۷ هـ] به عطای جاگیرات و نقدی و ریاست رساله حضرت شاه اعلی پدر محمد شاه [۱۱۶۱ - ۱۱۳۱ هـ] معزز ماندند.»

تاریخ تألیف: ۱۲۲۱ هـ، «این مجموعه را که در سنه یک هزار و دوصد و بیست و یک اختتام یافت، مسی به ذکرالسیر ساخت.»

مسمی بذکرالسیر کردمش همین نام و تاریخ شد والسلام
(خاتمه)
مؤلف در خاتمه منظومه‌ای آورده و در آن از ضعف و پیری خود سخن گفته است.
همان: مشترک، ۱۰/۵۴۰.

□ همان عبدالله، I/147.

Pe II 102
1388

راجاوی

مؤلف: بهوانی داس بنوالی داس / ولی رام.
□ ۱۸۶۳ م. همان: عبدالله، I/74.

Pe II 109
1451

رساله آفریدی

مؤلف: محمداقاسم علی خان آفریدی قادری (۱۲۴۱ - ۱۱۸۳ هـ).
تاریخ تألیف: ۱۲۲۲ هـ.
در دیباچه می‌گوید:

«می‌خواهد که... جهت تعارف خویش و بیگانه، به مد نظر یادداشت قوم خود رساله آفریدی مشتمل بر احوال هر یک واحد جداگانه از جمیع برادران و متوسلان قوم یک جدی خود و سبب گذاشتن مُلک ولایت و موجبات آمدن در ممالک هندوستان و جابه جا استقامت [= اقامت] ورزیدن [و] حالات بزرگان و مضامین... و اسفار خود مشروحاً به زبان فارسی سلیس سراسری بلا لفظ مغلق به تعداد بیست و یکم [کذا] باب و هر یک باب به طور مثل حکایت ترقیم سازد و آینده اگر در جواب کدام متخاصم به موجب وجوهای اختتام باب بیست و یکم باب‌های مرقومه تعدادالصدر باب بیست و دوم به شرط ضروریات تصنیف شود، مضایقه نخواهد بود.»

باب‌ها: ۱. ذکر موجبات مشتهر گردیدن قوم سلطان خیل و نیز اذکار اولادشان؛ ۲. ذکر الف خان ملک موضع کُویا که پدر جد بزرگوار منمظهر بود و موجبات آمدن از ملک ولایت در ممالک هندوستان و سکونت ورزیدن اینجا؛ ۳. ذکر اولاد فتح خان و میرخان که برادران حقیقی

جدّ بزرگوار منمظهر بوده‌اند؛ ۴. ذکر اولاد جهان خان که برادر حقیقی جدّ بزرگوار منمظهر بود؛ ۵. ذکر اولاد نیکنام خان که جدّ بزرگوار منمظهر بوده است؛ ۶. ذکر وفات جدّ بزرگوار و احوالات دیگر و سرگذشت پدر بزرگوار خود که در شهر فرخ‌آباد سکونت چند مدّت نمود. باز در کولهار سکونت فرمودند و نیز آنجا وفات یافتند و دیگر ذکر نواب احمد خان بهادر غالب جنگ و نواب مظفر جنگ بهادر؛ ۷. ذکر یتیم شدن منمظهر و سبب پرورش یافتن خود و مدح راست و درست محمد سعیدخان و عبدالرحمان خان بهادر قندهاری؛ ۸. ذکر تفرقه افتادن دفعه اول در رساله محمد سعیدخان بهادر قندهاری و رفتن منمظهر در رساله میرزا عطا بیگ و باز آمدن در رساله خان موصوف و آمدن عبدالرحمان خان از ملک دکن؛ ۹. ذکر آمدن متعلقان منمظهر در شهر فرخ‌آباد و سکونت ورزیدن در شهر مذکور؛ ۱۰. ذکر گرفتار شدن نواب وزیر علی خان بهادر مظلوم به مرتبه دوم از شهر جئی پور و رسیدن محبوس از آنجا گردیده به کلکته به سبب هلاک کردن چنری صاحب انگریز را؛ ۱۱. ذکر نشستن نواب سعادت علی خان بر مسند وزارت و استغفار کردن منمظهر از نوکری سرکار مرقوم و رفتن به اطراف ملک جنوب تا به بندر سورت؛ ۱۲. ذکر حالات شهر برهان پور و قلعه آسیر و از آنجا رفتن منمظهر به اطراف ملک سورت بندر و قلعه بربر یعنی بهروج و واقعات مفصل آنجا؛ ۱۳. ذکر رسیدن منمظهر در لشکر مهاراجه جسونت راو هولکر به مقام بیضاپور و تفصیل یافتن خلعت‌هایی از حضور موصوف و دیگر تشریحات ضروری دیده‌اند؛ ۱۴. ذکر استغفار نمودن منمظهر به مقام دریای نربدا متصل چولی و احوال سرگذشت قحط واقع راه و حالات مخلصی یافتن مسمی کھاندی راو برادر زاده هولکر و هزیمت یافتن دولت راو سندهیه و رگهوجی کھوسله از افواج فرنگ به مقام کھاترا جنته؛ ۱۵. ذکر اوقات بسری افواج نواب امیرخان بهادر و سرگذشت ابتدای خان معز الیه و سبب مشتهر شدن به لقب نواب امیرالدوله محمد امیرخان بهادر دلاور جنگ؛ ۱۶. ذکر منمظهر که چند مدت همراه امیرخان اوقات ضایع شده و از مقام بهیله همراه امانت خان وکیل در لشکر هولکر آمده و حالات مقابله جنگ فرنگ و هولکر به مقام کھاته مکنند پرگنه کوته و هزیمت یافتن افواج فرنگ رسیدن تا به مقام متھرا و آمدن منمظهر از آنجا به خانه خود در شهر فرخ‌آباد؛ ۱۷. ذکر سفر کردن منمظهر به مرتبه دوم به جانب ملک مالوه واقع دکن و رسیدن در لشکر نواب امیرخان بهادر و حالات کوچ نواب موصوف از آنجا و ملحق شدن هولکر به مقام بهرت پور و تشریح مفصل آنجا؛ ۱۸. ذکر نواب امیرخان که عبور دریای جمن و گنگ نموده در

ملک کتھر یعنی بریلی و غیره به مقام افضل گڑھ از افواج فرنگ ہزیمت یافته و رسیدن منمظہر بہ خانہ خود در شہر فرخ آباد: ۱۹. ذکر مصالحت و موافقت فیما بین مہاراجہ جسونت راو ہولکر بہادر، مہاراجہ دولت راوسدھہ و رگھوجی کھوسلہ با صاحبان انگریز: ۲۰. ذکر نوکری یعنی ملازم بودن برای چندی در سرکار میرجعفر مسیح صاحب مدظلہ العالی: ۲۱. ذکر ابنای روزگار و شکایت مفارقت برادران یکجندی و حقیقی خود و اسم نویسی ہر واحد بہ قید شمار کہ درین ولا بہ قید حیاتِ دنیوی موجوداند: ۲۲. ذکر معاش و حالات وفات برادر حقیقی و عقاید و ایقان معاد اہل تصوف (باب ۲۲ در ۱۲۲۵ ہ اضافہ شدہ است).
آغاز:

حمد وافر مر صانع را سزاست کہ... صلوات و سلام بر رسول مختار... بعد از حمد و صلوات محمد قاسم علی خان آفریدی قادری.

□ ۱۲۲۵ ہ، ترقیمہ: «تمت تمام شد رسالۃ آفریدی من تصنیف قاسم علی خان بہ دستخط سید کلام الدین جعفری، بہ تاریخ بیست و ششم ماہ رمضان المبارک سنہ ۱۲۲۵ ہجری اتمام یافت.» نستعلیق، ۱۳۲ گ. ۱۱ س.
مُہر مؤلف: «قاسم علی خان» (ورق ۱، ۱۳۲). (نجم الرشید)

شیرانی 5059/2047

ریاض الملوک

مؤلف: محد غوث بن محمد فایق پشاوری.

□ ۵ رجب ۱۲۴۹ ہ / ۷ کانتک ۱۸۹۰ بکرماجیت، در «اشرف البلاد شہر مقدس بنیاد سراسر نور سری رام داس نور عرف باسیوی امرت سر جیو» (گ ۷۸)، سپس چند حکایت نواب لطیف خان در احمدآباد و چند حکایت دیگر برگرفته از چمنستان آندرام. همان: عبد اللہ، ۱/93.

Pe I 43

709

سوانح ناظمین بنگ

مؤلف: برج باسی لال «ہاتفی» متوطن دہلی. در دیباچہ کتاب سرگذشت کوتاہ خود را آورده است و می گوید کہ در ۱۲۴۲ ہ جلای وطن شد و در پانزدہ سالگی بہ خدمت راجہ پیاری لال

«الفتی» دهلوی (برای شرح حال او ← صبح گلشن، ۳۴ - ۳۳) رسید و شاگرد او شد. و در مدرسه میر وزیر علی «عبرتی» آموزش دید.

تاریخ تألیف: ۱۲۴۸ هـ (= سوانح ناظمین بنگ)

در احوال ناظران بنگال که حکام عالی مقام انگلیسیان را مطلوب بود. التقاتی است از جلد دوم سیرالمتأخرین (نک: بعد از این).

آغاز:

بعد از ستایش مالکی الملکی که شوکت جعفر علی خان مکرمت والایش بر ملک روان است.

(مقدمه به صنعت براءت استهلال است با نام ناظمیان بنگال).

نام و نشان این کتاب در فهرستواره نیامده است. نیز ر. ک: احوال ناظران بنگال در همین بخش.

□ ۱۵ ژوئن ۱۸۴۶ (= ۱۲۶۲ هـ)، نستعلیق، ۲۳۳ گ.

شماره 14471

سیرالمتأخرین

مؤلف: غلام حسین منشی طباطبایی.

همان: مشترک، ۵۱۵/۱۰.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، انجام افتاده، ۲۲۲ گ.

شماره $\frac{6323}{A}$

شاهجهان نامه

□ ۱۱ جمادی الاول سنه ۲۲ [کذا]، اجودها پرشاد، نستعلیق، ۱۰۵ گ.

آغاز: آغاز سال پنجم... درین ایام سعادت انجام یعنی آغاز سال پنجم از جلوس،

آخرین عنوان در نسخه: «قیل با شاهزاده اورنگ زیب».

شماره 7992

شش فتح کانگره

مؤلف: جلالات طباطبایی.

تاریخ فتح کانگره در ۱۰۷۲ هـ به دست شاه جهان.

همان: مشترک، ۸۳/۱۰: عبدالله، I/83.

□ سده ۱۳ هـ، نام کاتب محو شده، نستعلیق، محشی، ۶۴ گ. (معین نظامی)

Ape II 14

شیر و شکر

مؤلف: دیارام پنڈت.

□ [حدود ۱۲۴۲ هـ] ۱۸۸۳ ب، همان: عبدالله، I/163 با خطای در شماره ثبت.

Pe II 74

829

طبقات اکبری

مؤلف: نظام الدین احمد هروی.

تاریخ تألیف: ۱۰۰۲ هـ.

همان: مشترک، ۳۹۷/۱۰: عبدالله، I/52.

□ ۱۰۸۶ هـ، ترقیمه: «طبقة اول از تاریخ طبقات اکبری روز سه شنبه بیستم

جمادی الاول موافق سنه هزار و هشتاد و شش هجریه نبویه در تهنه قراباغ

سمت اختتام و صورت انجام یافت»، نستعلیق مایل به شکسته، عنوانها

شنگرف، در ابتدا تا برگ ۵۳ افتادگی دارد، آغاز: نمودند و قبهها بستند و رسم

جشن و عیش و طرب، ۴۱۵ گ. جلد اول. (معین نظامی)

Ape I 10A

□ ترقیمه: «تحریر فی التاريخ شانزدهم شهر ربیع الاول سنه ۴۰ جلوس والا تمام

شد، کاتب احقر هذا الكتاب محمد حسین روز چهارشنبه به وقت نماز چاشت

تحریر یافت»، همان: عبدالله، I/76.

Pe I 22A

638

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق. خوش، فقط طبقه اول، انجام افتاده، ۵۳ گ.

Pe I 22B
579

طبقات ناصری

مؤلف: منهاج سراج.

□ همان: عبدالله، ۱/2.

Pe I 4B
2357

ظفرنامه

مؤلف: غلام محیی‌الدین.

□ ۱۱۶۲ هـ. همان: عبدالله، ۱/146.

Pe II 43
473

ظفرنامه رنجیت سنگھ

مؤلف: امرناتھ اکبری (م ۱۲۵۵ هـ).

تاریخ تألیف: [۴۹ - ۱۲۴۸ هـ] ۱۸۳۳ م.

همان: مشترک، ۵۷۲/۱۰: عبدالله، ۱/110.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، عنوانها شنگرف و بعضی نانویس، ۸۰ گ، ناتمام. (برابر

با چاپ سیتارام کوهلی، ص ۱۸۱، سطر ۱۷). (معین نظامی)

Ape II 32

ظفرنامه عالمگیری

مؤلف: سیدمیرخان شاهی.

□ ۱۱۴۱ هـ، ترقیمه: «تمام شد ظفرنامه تصنیف میرخان شاهی محرم راز

بادشاهی، به تاریخ بیست سوم شهر صفر ۱۱۴۱، مطابق دهم سنه محمدشاهی

خلیفه وقت، هنگام عصر، از ید فقیرالحقیر عبدالهادی در سموال ایام نوکری راجه مرادبخش خان جیو اتمام یافت... به حسب فرموده عزیز دلها ثمره الفواد راحت جان نور چشم شیخ سعدی طال الله عمرها به تحریر یافت. الله تعالی او را در خواندن دسترس کرامت کناد.»

مهر: «پندت بیربل ۱۰۷۳» (خاتمه) [فاصله زمانی بین مهر و سال کتابت قابل تأمل است]

یادداشت خرید: «یک رویه نانک شاهی در لاهور خریده شد.» (خاتمه)
همان: عبدالله، I/133.

Pe II 17
462

عالمگیرنامه

مؤلف: محمدکاظم قزوینی.
همان: مشترک، ۴۵۳/۱۰.

□ ب ت، همان: عبدالله، I/134.

Pe II 16A
731

□ [۱۲۴۸ هـ / ۱۸۸۹ بکرمی، ترقیمه: «مکهن لعل از اصل نسخه منشی چیترا بهوج دھوئی صاحب که نسخه منقول عنه مانند درک و فهم این هیچ مدان غلطی تمام داشت.» همان: عبدالله I/135.

Pe II 16B
757

□ ذیحجه ۱۱۴۶ هـ / ۱۷۹۱ ب / ۱۶ جلوس محمدشاه، قطعه تاریخ:

صد شکر که کرد خامه من تحریر

سرنامه سرگذشت سلطان سریر

می جُست خرد جوهر تاریخش زمن

هاتف گفتا: «شجاعت عالمگیر»

۱۱۴۵

در شاه جهان آباد، نستعلیق، ۲۷۹ گ. در ملک حافظ محمد احسان متوطن قصبه

کاسنه سرکار شاه جهان آباد بوده و مهر او دارد: «حافظ محمد احسان حسینی ۱۱۵۹» (خاتمه).

شماره 6694

عبرت ارباب بصر = ۱۱۷۰

مؤلف: در برخی منابع نام او بالکمند / بالکند (احتمالاً: بال مکند) آمده است، اما در نسخه زیر این نام را به دست نیاوردم. استوری، 1/715 نیز بی‌نام مؤلف یاد کرده است. در وقایع جنگ مرشدآباد مابین سراج‌الدوله و انگلیسیان. از هر فقره / جمله کتاب تاریخ ۱۱۷۰ برمی‌آید.

آغاز:

ای فریفته افسون کوکبه جمال / ۱۱۷۰ و ای شیفته آب و رنگ جاه و جلال

۱۱۷۰

همان: فهرستواره، ۱۲۹۸/۲.

□ نستعلیق، ۳۲ ص.

Pe II 111
5407

عبرت نامه بنارس: خلاصه تاریخ وزیر علی

مؤلف: آقا محمدحسین بن محمد علی بهبهانی.

تاریخ تألیف: حدود ۱۲۱۳ هـ.

در نسب و سوانح نواب وزیر علی خان اوده.

همان: مشترک، ۵۳۴/۱۰ و ۵۳۹: عبدالله، 1/124.

□ سده ۱۳ هـ، شکسته، آغاز: افغانی بود، آخرها دعوی سیادت کرده بود، ۱۱ گ.

(معین نظامی)

Ape II 37

عبرت نامه

مؤلف: محمدقاسم عبرت.

□ ب ت، همان: عبدالله، I/145.

Pe II 76

593

عرایض سرکاری

نقل (کپی) عرایض دولتی که در عهد انگلیسیان به دادگاه لاهور ارائه داده شده است با تاریخ ۱۸۴۹ م.
آغاز:

رویکاری باجلاس هنری کاکس صاحب بهادر اسستنت رزیدنت لاهور واقع تاریخ
پست و دوم جنوری ۱۸۴۹.

□ سده ۱۳ هـ، ۸۲ گ.

شماره 6922

عمل صالح : پادشاه نامه

مؤلف: محمد صالح کنبو لاهوری.

همان: مشترک، ۴۴۰/۱۰.

□ ۴۷ - ۱۱۴۶ هـ. همان: عبدالله، I/124.

Pe II 14A

459-461

□ سده ۱۲ هـ، شکسته، عنوانها شنگرف، تا بخش ذکر امرای هفتصدی، انجام
افتاده، ۷۲۹ گ.

یادداشتها: در ابتدای نسخه چهار برگ مطلبی به عنوان «خلاصه کتاب تاریخ
شاهجهانی» دارد با این ترقیمه: «تمت خلاصه تاریخ شاهجهانی به تاریخ دهم
صفر المظفر سنه ۴۱ شاه عالم عالی گوهر غازی.» (معین نظامی)

Ape II 10

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ناقص الاؤل، آغاز: یافتند چون بعرض مقدس رسید که
لشکر اوزبکیه؛ و در پایان بر احوال شکسته نویسان میرزا محمدجعفر مخاطب
به کفایت خان ختم می شود. ۳۱۰ گ.

نیز ر. ک: عبدالله، I/87.

Ppe II 20
1562

□ ۱۲۶۲ هـ، ترقیمه: «تمت الكتاب بعون الوهاب تواریخ شاهجهاننامه به تاریخ هشتم بهادون ۱۹۰۹ بکرماجیت مطابق پنجم ذیعقده ۱۲۶۲ هـ، بیست و دوم اگست ۱۸۵۲ عیسوی» شامل دو کتاب است: ۱. پادشاه نامه عبدالحمید لاهوری گ ۲۷۸-۱، گزیده‌یی از عمل صالح، گ ۴۹۶ - ۲۷۹ که در این نسخه دفتر دوم شاهجهاننامه خوانده شده است، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، سرلوح معمولی. (معین نظامی)

Ape II 7

□ ب ت، همان: عبدالله، I/126.

Pe II 14B
586

عمادالسعادت

مؤلف: غلام علی خان.

□ ۱۲۴۵ هـ. همان: عبدالله، I/180.

Pe II 32B
1303

□ ۱۲۶۶ هـ. همان: عبدالله، I/181.

Pe II 32
472

□ ب ت، همان: عبدالله، I/182.

Pe II 32A
1101

فتح المجاهدین

مؤلف: زین العابدین.

همان: فهرستواره، ۲/۱۳۰۴، ۶/۵۳۵.

□ سده ۱۳ هـ، بدین صاحب، ۶۸ گ، سپس فرهنگ واژه‌های مشکل ناگ ۷۶.

Ph III 142
2290

فتح نامه سند

مؤلف: عظیم الدین عظیم تتاری.

همان: مشترک، ۵۱۸/۱۰.

□ ۱۳۱۴ هـ، ترقیمه: «کتاب هذا علی ید احقرالعباد کمتر از هیچ العبد قلیچ بتاریخ ۸ ماه دسمبر ۱۸۹۶ ع / مطابق ۱۳ ماه رجب المرجب ۱۳۱۴ هـ»، نستعلیق، نسخه کامل. کاتب میرزا قلیچ بیگ (۱۹۲۹ - ۱۸۵۳ م) شخصیت نامدار فرهنگی سیند است.

Pi VI 313

2498

فتح نامه میرمعین الدین خان بهادر

غلام محیی الدین خان.

□ ۱۱۶۲ هـ، در مجموعه 6509 گذشت.

لُب التواریخ

مؤلف: رای بندرابن.

□ ۲۵ صفر ۱۱۵۱ هـ، همان: عبدالله، I/81.

Pe I 40

881

مآثر جهانگیری

مؤلف: خواجه کامگار خان حسینی.

همان: مشترک، ۴۳۳/۱۰.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، آغاز افتاده: به تاریخ سنه هزار و... هجرت حضرت

خیرالبشر مطابق سال سوم از جلوس، ۱۴۲ گ.

شماره 6701

مآثر عالمگیری

محمدساقی مستعدخان.

□ ۱۲۲۹ هـ، در مجموعه Pe II 20 گذشت.

مثنوی تاریخی

مصر رام داس قابل.

□ ۱۸۷۲ م، در مجموعه 6540 گذشت.

مجمع التواریخ

مؤلف: پنڈت بیربل کاجر.

□ سده ۱۴ ه، نستعلیق خوش، ۶۶۸ ص.

یادداشت:

«الی ۱۱ شعبان ۱۳۰۴ یک ماه ۱۶ یوم.» (ظهریه) که احتمالاً مدت کتابت نسخه است.

Pe III 29A

6382

□ ب ت، همان: عبدالله، I/175.

Pe III 29

611

مجموعه تواریخ شاهنشاهان هند

رامی.

□ ۱۲۲۶ همان: عبدالله، I/140.

Pe II 75

651

مرآت احمدی (تاریخ گجرات)

مؤلف: محمدحسن ملقب به علی محمدخان بهادر.

آغاز:

فهرس نسخه دفتر کل حمد پادشاه مالک الملکی.

همان: مشترک، ۵۰۶/۱۰.

□ ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۶۷ ه، حاجی صلاح الدین آرانى، ساکن منی، الحال

گجرات، برای نواب صاحب والی کهنابیت، به فرمایش قاضی حسن الدین قاضی احمدآباد، نستعلیق، ۲۹۱ گ.

شماره 6497

مرآت الاشباه سلاطین آسمان جاه

مؤلف: محمدفخرالدین حسین.

همان: فهرستواره، ۲/۱۳۴۱؛ مشترک ندارد.

□ (۱۲۶۸ هـ)، ۱۹ ماه فروری ۱۸۵۲ عیسوی، جی رام سنگه برهمن، برای لاله شیوجی رام، نستعلیق، بدون تصاویر، ۲۱ گ.

Kpe I 4
2405

□ ۱۲۸۹ هـ، در مجموعه Ppe I 13 گذشت.

مرآت سکندری

مؤلف: سکندربین محمد معروف به منهجو گجراتی.

تاریخ تألیف: ۱۰۲۰ هـ.

تاریخ شاهان گجرات هند است.

همان: مشترک، ۴۱۹/۱۰.

□ ۱۱ صفر ۱۱۱۳ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها سنگرف، ۳۶۱ گ.

مُهر: «قاضی شریف». و یک مُهر ناخوانا.

یادداشت: «هوالعزیز». داخل کتابخانه خاصه بندگان، سکندر پاسبان، دارا دربان، جم نشان، افتخارالسلاطین، فضیلت و حکمت آیین، ابوالفتح سلطان محمدشاه صفوی بهادرخان ادام الله سلطانه گردید. تحریر نهم صفر ۱۲۲۱ هـ» (ظهریه)

Kpe III 4
2406

مظفرنامه

عبدالاحد احمد کشمیری.

□ ۱۳۰۵ هـ، در مجموعه 9241 گذشت.

مظہر شاہجہانی

مؤلف: یوسف میرک بہکری.

همان: مشترک، ۴۳۴/۱۰.

□ ۱۷ محرم سنہ الف و اربع و... (پارہ شدہ)، نستعلیق، چند برگ در آغاز افتادہ:

ان کان سہمک نافذا فی جوشن، ۲۷۷ گ.

مُہرها: ۱. «عبدہ محمد ربّ نوازخان?? ۱۲» بہ خط نسخ (ظہریہ و خاتمہ)

۲. «محمد ربّ نواز خان ۱۲۳۴» بہ خط نستعلیق (ظہریہ و خاتمہ)

۳. «محمد ربّ نواز خان ۱۲۵۵» بہ خط نستعلیق (ظہریہ و خاتمہ)

همان نسخه‌ای کہ در مشترک، ۴۳۵/۱۰ با مشخصات کمی متفاوت معرفی شدہ

است و دکتر محمد سلیم اختر در ترجمہ انگلیسی مظہر شاہجہانی بہ نام *Sindh*

under Mughals از آن استفادہ کردہ است.

Ph III 71

675

منتخب التواریخ

مؤلف: ملا عبدالقادر بدایونی.

□ ب ت، نستعلیق خوش، سرلوح طلایی و لاجورد، عنوانها شنگرف، ۴۷۰ گ.

نیز ر. ک: عبداللہ، I/53.

Ppe I 5A

1552

نادرنامہ (منظوم)

مؤلف: ناشناختہ.

در دیباچہ می‌گوید:

کہ خضر نبی در شب آمد بہ خواب
تو بر سینہ ام دستِ خود برگمار...
نشدیم در آنجا نشانِ دگر
طلب دار [؟] را اندکی شاد کرد
بہ نام شہ نادرِ سرفراز

شبی کردم از فکر چشم پُر آب
بدو گفتم ای صاحبِ فیض دار
چو بیدار گشتم ز خوابی سحر
بہ دل گفتم این پیر ارشاد کرد
پس این نامہ را دست کردم دراز

در وقایع حمله نادرشاه به هندوستان است.

آغاز:

به نام خداوند هر دو جهان که داناست در آشکار و نهان خاتمه:

پس آنگاه آزادخان پادشاه به ایران زمین گشت فرمان روا

□ ۲۲ رجب ۱۲۲۲ هـ، نستعلیق، آب دیده، بدون برگ شمار.

$\frac{\text{Pi VI 305}}{1917}$ (مکرر)

نشان حیدری

مؤلف: میرحسین علی کرمانی، در ۱۲۱۵ هـ.

همان: مشترک، ۵۳۶/۱۰ - ۵۳۷.

□ ۱۲۷۸ هـ، نستعلیق معمولی، ۶ صفحه در آغاز افتاده: مبارک الدوله
ظیو سلطان بهادر هزبر جنگ، از ص ۷ تا ۷۰۵. در خاتمه کامل است.

$\frac{\text{Pe II 110}}{5402}$

نصرت و ظفر: جنگ نامه بهرت پور

نادر کشمیری.

□ در مجموعه Ppe III 4 گذشت.

□ در مجموعه Pi X 91 گذشت.

نگارستان

مؤلف: قاضی احمد غفاری.

□ ۱۲۳۹ هـ، یادداشت ملک: «من مالکه هذا الكتاب نگارستان العبد الاقفر الاحقر
محمد باقر بن میرزا محمد علی الاصفهانی عفی الله تعالی عنهما من جرایمها،
فی بلد لکهنو، فی سنه سبع و اربعین بعد الف و مائین من الهجرة النبویه صلی
الله علیه و آله و سلم فی شهر صفر المظفر» (ظهریه).

یادداشت خرید: «کتاب هذا بقیمت مبلغ... (محو شده) سکه / تنگه؟ از رحیم خان کتاب فروش خرید کردم. مالک چنی لال کهتری عفی الله عنه سنیاته» همان: عبداللہ، I/75. (ظہریہ)

Pe I 42
797

واقعات کشمیر

مؤلف: محمداعظم دیدہ مری (م ۱۱۷۹ هـ).
همان: مشترک، ۱۰/۴۹۸؛ عبداللہ، I/118 با خطای در ضبط تعداد برگهای نسخه.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها سنگرف، ۲۷۱ گ. (معین نظامی)

Ape III 6

□ سده ۱۳ هـ، سرلوح معمولی، نستعلیق خوش، در ابتدا فهرست مطالب، بخش آخر اندکی موربانه زده، ۴۳۱ ص.

مُهر: «حاجی احمدخان راجپوت حکیم حاذق و اپیل نویس چیف کورٹ پنجاب» (خاتمه)

شماره 6930

واقعات هریانه (متنوم)

وقایع روزگار سکهان و انگلیسیان.

□ سده ۱۳ هـ نستعلیق، در ابتدا ۵ برگ افتاده، آغاز:

ز حد جمن تا لب آب گنگ ز خوفش سکهان را شد آفاق تنگ
ناتمام، ۵۸ گ.
ر.ک: مشترک، ۱۰/۶۱۸ همین نسخه.

شماره 6238 (شیرانی)

وقایع جنگ سکهان

مؤلف: اجودهیا پرشاد.

□ همان: عبداللہ، I/170.

Pe III 78
2139

وقایع حیدرآباد

مؤلف: نعمت خان عالی.

□ ۱۱۳۱ هـ، مَهر: «...علی خان ابن جعفر...بهادر ۱۲۶۱».
همان: عبدالله، I/136.

Pe II 18A
463

□ ب ت، ترقیمه: «دیوان کشن داس ولد منسارام بن دین دیال بن چتر بهوج داس قوم کایتھ بانڈی مہولی عرف خالص پور در پرکنه گورکھ پور»، شکسته، ۴۷ گ.
همان: عبدالله، I/137.

Pe II 18B
1418

شرح:

۱. شرح احدیه بر وقایع محمدیه
شارح: عبدالاحد «رابط» لکهنوی.
همان: مشترک، ۴۷۷/۱۰.

□ ۱۳۰۰ هـ، همان: عبدالله، I/138

Pe II 26
467

۲. مائده الفوائد

شارح: غلام مخدوم، مدرس مدرسه محسنیه، کلکتہ.
تاریخ تألیف: پس از ۱۲۵۲ هـ / ۱۸۳۶ م. اما این تاریخ با سال کتابت در تناقض است.
در دیباچه گوید:
«ہنگامی کہ در سنہ یک ہزار و ہشتصد و سی و شش مسیحیہ بہ عہد حکومت... لاد [کذا: لارد / لُرد] اکلند گورنر جزل بہادر... مدرسہ ای در بندر ہوگلی بہ علاقہ موقوفات حاجی محمد محسن مرحوم... ترتیب یافتہ... این ہیج میدان... غلام مخدوم بہ یکی از عہدہ ہای مدرسہ موصوفہ سرافراز گردید.»
و این شرح را برای استفادہ طلاب مدرسہ مذکور تألیف کرد.

آغاز:

حمد بیحد و ثنای بیعد کریمی را سزد.

ر.ک: طبقهٔ محسنیه تألیف نوابزاده سید اشرف الدین احمد. کلکته، ۱۸۸۹ م. برای شرح حال محمد محسن که مدرسهٔ محسنیه منسوب به اوست.

□ ۱۲۳۶ هـ، ترقیمه: «تمت تمام شد شرح وقایع نعمت خان عالی، به تاریخ نهم ماه ذی‌الحجه ۱۲۳۶ هـ بر این صورت اختتام یافت»، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۱۸۲ گ. (معین نظامی)

Ape II 21

وقایع شورش افغانان

مؤلف: برج ناتھ «خیال» دهلوی (ترقیمه).

«وقایع شورش افغانان غیرمهدوی در حیدرآباد و ظهور محاربات غازیان اسلام با آنان و اخراج آن قوم از سرحد ممالک».

آغاز:

چون پیرایش بستان دولت و آرایش چمنستان مملکت منحصر به برانداختن.

همان: خضر نوشاهی (آذر)، ۴۲۳، و از آنجا در مشترک، ۶۴۶/۱۰ بدون نام مؤلف؛ ادبیات

فارسی مین هندوون کا حصه، ۲۰۲ نام مؤلف برج نراین خیال و سال تألیف ۱۲۳۷ هـ.

□ (حدود ۱۲۶۸ هـ)، ترقیمه: «حسب الاقتراح بخشی صاحب عظیم الشأن، منبع حسنات نمایان، بخشی کنهیلال صاحب - زاد حیاته و قدره - بنا بر افاده برخوردار سعادت و اقبال نشان رتن لال جی - مد عمره - به تاریخ ۲۵ ماه بهادون سمت ۱۹۰۹ روز سه‌شنبه از دست عاصی پُر معاصی پنڈت دیانات رتشی از روی نوشته دستخطی برادر بزرگوار پنڈت برج ناتھ صاحب دهلوی متخلص به خیال که طائر روح پُر فتوح آن همای اوج قدس بر شاخسار طوبی بهشت نغمه‌پرداز ترانه هوالله احد است. این وقایع جنگ افغانان من تصانیف آن شهبسوار معرکه سخنوری در خطه لاهور - حرسه الله عن الفناء والشورور - پهر روز برآمده، پیرایه اختتام و انجام پوشید.» نستعلیق خوش، ۱۶ گ. (معین نظامی)

Ape II 31

و. تاریخ ایران

تاریخ شمشیرخانی

مؤلف: توکل بیگ بن تولک بیگ حسینی.
به کوشش دکتر طاهره اکرم. اسلام‌آباد، ۲۰۰۵ م چاپ شده است.

□ ۱۱۰۹ هـ، در مجموعه Pe I 41A گذشت.
□ سده ۱۲ هـ، ب ت، بی کاتب، نستعلیق، ۳۶۲ گ.

Pe I 1D
1725

□ [حدود ۱۲۷۶ هـ] ترقیمه: «تمت تمام شد نسخه متبرکه شمشیرخانی، دستخط بنده اندوهگین خاطر زلیا رام، برای پاس خاطر لاله جگن ناتھ شاهی، به تاریخ ۱۷ ماه هاز ۱۹۱۸ تحریر یافت»، ۲۸۰ گ، سپس «فهرست سلاطین ایران به موجب شاهنامه فردوسی طوسی» و فرقه سلاطین مسلمین از ابتدای سلطان شهاب‌الدین غوری تا محمد اورنگ زیب عالمگیر» با مدت حکومت آنان و «نسب نامه بادشاه عالمگیر تا حضرت آدم علیه السلام» با شرح حال، به خط کاتب نسخه. در ابتدای نسخه اشعار پنجابی قصه پورن بهگت سروده قادر یار.
مهر «زلیارام ۱۹۱۷» (خاتمه).
همان: عبدالله، II/193.

Pe I 41
756

□ سده ۱۲ هـ، با ابیاتی از هشت بهشت امیرخسرو در حاشیه گ ۹ الف - ۱. همان:
عبدالله، II/195.

Pe I 41C
1173

تاریخ طبرستان

مؤلف: بهاء‌الدین محمد آملی طبری.

همان: فهرستواره، ۸۸۴/۲.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، ۱۱۹ گ، انجام افتاده، تا ذکر سلطنت فخرالدوله، تاریخ خرید نسخه ۱۲ رجب ۱۰۲۳ هـ (ظهریه).

شماره 6411

جهان‌گشای جوینی

مؤلف: علاء‌الدین عظاملک جوینی.

همان: مشترک، ۱۵۳/۱۰.

□ عبدالله ۱/46 تاریخ کتابت را ۲۲ شعبان ۹۸۲ و نام کاتب را مقصود نوشته است، اما من هیچ ترقیمه‌ای یا یادداشتی دیگر در این نسخه ندیدم که این تاریخ و نام را داشته باشد.

Pe II 28A

468

جهانگشای نادری : نادرنامه

مؤلف: محمد مهدی منشی استرآبادی.

همان: مشترک، ۱۷۶/۱۰.

□ ۱۱۶۰ هـ، همان: عبدالله، ۱/63.

Pe II 71C

2210

□ ۱۱۹۱ هـ، ترقیمه: «به تاریخ دوم شهر ربیع‌الثانی ۱۱۹۱ هـ از دست محمد معظم عفی عنه»، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، آغاز افتاده: اقدس را با فوجی از قزلباشیه بر سر قلعه تون مأمور، ۲۲۰ گ. (معین نظامی) نیز ر. ک: عبدالله، ۱/45 که نام کاتب را محمد اعظم خوانده است.

Ape II 16B

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۲۴۹ گ.

شماره 6398

□ ۱۲۲۰ هـ، کاتب؛ دهان دیال کول کشمیری. همان: عبدالله، I/65.

Pe II 71B
1090

□ ۲۱ شعبان ۱۲۳۰ هـ، نستعلیق، ۲۱۶ گ.

یادداشت: در خاتمه اظهارنامه دیاناته منشی ولد هیرامن کول برهمن مورخ یکم اگست ۱۸۲۱ که نوشته جالبی است در ۴ گ.
نیز ر.ک: عبدالله، I/46.

Ppe II 6A
1733

□ ۱۲۳۰ هـ، همان عبدالله، I/67.

Pe II 71
655

□ ۱۲۳۱ هـ، ترقیمه: «خاتمه کتاب تواریخ نادری به تاریخ نهم شهر جمید الثانی یوم جمعه سنه ۱۲۳۱ هـ، به خط خان سیدبهدادر علی برای خاطر معاطر جناب میان فضل علی صاحب رحمة الله تعالی تحریر یافت»، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، ۲۰۸ گ.

نیز ر.ک: عبدالله، I/47 «برای میان فیض علی» نوشته است. (معین نظامی)

Ape II 16

□ ۹ جمادی الثانی ۲۲ جلوس محمداکبر شاه (۱۲۴۲ هـ)، نستعلیق، موربانه زده، نسخه کامل.

شماره 11262

□ ۱۲۵۷ هـ، همان: عبدالله، I/70.

Pe II 71A
630

□ ۱۲۶۰ هـ، ترقیمه: «به دستخط بنده درگاه فیض الله در بلدة دارالسلطنه لاهور... به تاریخ چهاردهم ماه مگهر سمت ۱۹۰۲ یکهزار و نهصد و دو، روز شنبه... بیست و هفتم ماه... یکهزار و دو صد و شصت هجری اتمام یافت» برای دیوان جمعیت رای، نستعلیق خوش، دو سرلوح مطلقاً، جدولهای مطلقاً، ۲۰۱ گ. (معین نظامی)

نیز ر. ک: عبدالله، ۱/47.

Ape II 16A

□ سده ۱۳ هـ؛ شکسته ایرانی، کامل.

شماره 13042

انتخاب نادرنامه: جهانگشای نادری

□ (۱۲۲۴ هـ)، ترقیمه: «این نسخه کتاب وقایع نادری به خط بنده گور پرشاد ولد دیوک رام ابن کانهجی رام متوطن خورم پور خوش باش فرخ نگر به تاریخ بیست و هفتم ماه شعبان سنه ۳ جلوس والا محمداکبر شاه بادشاه ثانی غازی خلد الله ملکه مطابق هشتم ماه اکتوبر انگریزی ۱۸۰۹ عیسوی و هجری محمدی ۱۲۲۴ به رفاقت کپتان بولری صاحب بهادر دام اقباله تحریر یافت.» نستعلیق مایل به شکسته، آغاز: اخبار وقایع نادرشاه که مردی سپاهی از ولایت ایران بود، ۱۵ گ. (معین نظامی)

نیز ر. ک: عبدالله، ۱/48.

Ape II 18

دره نادره

مؤلف: محمدمهدی منشی استرآبادی.

آغاز:

دیباچ دیباچه کتاب.

همان: مشترک، ۱۷۸/۱۰.

□ ۱۳ رجب ۱۲۶۳ هـ / ۶ ساون ۱۹۰۳ ب، محمدهاشم ولد میان فتح محمد،

سکنه حضرت چمکنی مزار میان عمر صاحب، نستعلیق، ۲۵۷ گ.

شماره 6511

عالم آرای عباسی

مؤلف: اسکندر بیگ منشی (م ۱۰۴۳ هـ).

همان: مشترک، ۱۷۰/۱۰.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، عنوانها شنگرف، ۴۸۴ گ، فقط صحیفه دوم و سوم.
مهرا: سه مهر بر ظهر برگ اول که یکی از آنها: «مالکه هدیت من المهدی
۱۱۲۰ هـ» است.
یادداشت: «هژدهم جمیدی الثانی سنه ۲ محمدشاه در سرکار حیدرقلی خان
بهادر عرض دیده شد.» (ظهریه) با مهر «محمدتقی». (معین نظامی)
نیز ر.ک: عبدالله، ۱/۴۲.

Ape II 13A V.2-3

□ سده ۱۲ - ۱۱ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، پوسیده، غیرمجلد،
صحیفه (جلد) دوم، ۴۲۰ گ.
مهر: مهر منقش هشت گوشه‌یی که در وسط آن فقط «ز» نوشته است. (ظهریه)
نیز ر.ک: عبدالله، ۱/۴۲.

Ppe II 14 v.2
1548

□ ۱۲۰۲ هـ، ترقیمه: «تمام شد جلد ثالث من تواریخ عالم آرا بتاریخ هشتم شهر
ربیع الاول روز چهارشنبه ۱۲۰۲ هجری»، از صحیفه دوم آغاز می‌شود، نستعلیق،
۲۳۵ گ.

شماره 6546

□ ب ت، همان، عبدالله، ۱/۶۱.
با امضای «مرزا یاس یگانه لکهنوی عظیم آبادی» بر ظهریه. او شاعر معروف اردو
(م ۱۹۵۶ م) است و کلیات یگانه به اهتمام مشفق خواجه، کراچی، ۲۰۰۳ م چاپ
شده است.

Pe II 13B
967

عباس نامه

محمدطاهر وحید قزوینی.

□ ۱۲۴۵ هـ، در مجموعه Pe II 1 گذشت.

گزیده

مؤلف: حمدالله مستوفی، در ۷۳۰ هـ

همان: مشترک، ۹۳/۱۰.

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق پخته، عنوانها شنگرف، ناقص الآخر، تا فصلی از باب پنجم، ۲۷۶ گ.

مُهر: «فضل جلیل شامل شیرمحمد است ۱۲۲۶ هـ» (ظهريه).
یادداشت: ۵ بیت از خسرو و شیرین امیر خسرو دهلوی با یادداشتی مورخ ۱۶ جمادی الآخر ۹۹۵ هـ در دارالامان احمد آباد. در عبدالله، 1/10 این تاریخ به طور تاریخ کتابت یاد شده است. (معین نظامی)

Ape I 5

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق شکسته آمیز، نامها به شنگرف، ناتمام و به فصل ششم باب پنجم می‌رسد، ۱۴۵ گ.
نیز ر. ک: عبدالله، 1/11.

Ppe I 14
1741

مطلع سعدین و مجمع بحرین

مؤلف: عبدالرزاق سمرقندی.

همان: مشترک، ۱۶۳/۱۰؛ فهرستواره، ۱۰۸۰/۲.

□ سده ۹ هـ، نستعلیق پاکیزه، عنوانها شنگرف، مهرهایی محو شده بر ظهريه، دفتر دوم است، آغاز: فاتحه کلام حمد و ثنای ملک علامی، ۳۵۷ گ. من این نسخه را با چاپ مولوی محمد شفیع، لاهور سنجدیه‌ام و این را برابر با جلد دوم جز اول و دوم و سوم یافتیم. یعنی از دیباچه مذکور تا ص 1438 چاپ مولوی شفیع. در خاتمه، پس از مناجات منظوم یعنی بعد از مصرع «هم تو ببخشای و ببخش ای کریم» خاتمه تصنیف است که با آنچه مولوی شفیع در متن آورده، جدایی دارد و مطابق است با آنچه مولوی شفیع در حاشیه در اختلاف نسخ آورده است. خاتمه تصنیف در نسخه ما بدین گونه است: «فرغ قلم التحریر عن رقم التقرير علی ید الفقیر الحقیر حاوی هذه الاوراق عبدالرزاق بن اسحق تاب اللہ تعالی علیها والعیاذ باللہ من زلات القلم وهفوات الرقم وکان توفیق الاتمام و تعليق الاختتام يوم الخميس السابع عشر من شهر ربيع الاول سنة خمس و سبعين وثمان مائه. والحمد لله على حسن الاختتام والصلوة على نبيه محمد عليه السلام.» و پس از آن ابیاتی منقول از نفثة المصدور به مطلع:

عدالت شعارا جهان داورا

معانی شناسا سخن پرورا^۱

به این تاریخ: «تحریرا فی الثامن عشر من شهر شعبان سنة خمس و ثمانین [و] ثمان مائه. اللهم اغفر و ارحم». در کنار ابیات در حاشیه، تحریری است که لبه آن بریده و آنچه خوانده شد، اینست:

«معروض می شود که بعین شعور بر حروف و سطور... نمود و در تصفح و تصحیح غایت سعی بظهور آورده، امید... که از تصحیف و تحریف مصون باشد و بحر... و مقرون آید. و کم کتاب قد تصفحه و قلت... ثم اذا طالعه ثانيا وجدت تصحيفا فاصلحته من الطغیان و النسیان بالزیادة و النقصان. فرغ من التصحیح صبح یوم الاثنین الثامن عشر شهر شعبان المعظم فاضت میامنه المنتظم فی سلك شهور سنة خمس و ثمانین و ثمان مائه. حرره الفقیر حاوی الاوراق عبدالرزاق بن اسحق السمرقندی تاب الله علیهما.»

از این یادداشتها برمی آید که نسخه را خود مؤلف تصحیح کرده و یا کاتبی تحریر او را نقل کرده است. خط نسخه نیز به روزگار مؤلف می ماند.

مولوی محمدشفیع در چاپ خود به این نسخه اعتنایی نداشت. شاید پس از چاپ ایشان به کتابخانه وارد شده است؟

Pe II 4
6385

المعجم فی آثار ملوک عجم

مؤلف: فضل الله حسینی قزوینی، در ۶۸۴ هـ.

همان: مشترک، ۱۵۴/۱۰.

□ ۱۲۵۰ هـ، ترقیمه «قد فرغ من تسویده فی یوم چهارشنبه شهر شعبان در سنه هزار و دوست و پنجاه...» (گ ۵ ب)، نستعلیق، عنوانها نانویس، ترتیب برگها به هم خورده، ۱۸۴ گ. (معین نظامی)
نیز ر. ک: عبدالله، ۱/32.

Ape I 3A

□ ۱۲۵۸ هـ، ترقیمه: «کتبه العبد الأثم محمد بن زین العابدین غفرالله لهما

۱. این مطلع در نفثة المصدر نسوی، چاپ امیرحسن یزدگردی، تهران، ۱۳۸۱ ش دیده نمی شود.

ذنوبهما و املی من کوثر الرحمة ذنوبهما سنة ثمان و خمسين و مائتين بعد
الالف حامد الله مصلياً و مسلماً على النبي و آله و عترته اشرف الخلق و خيرته
۱۲۵۸، نسخ خوش ایرانی، عبارات عربی معرّب و مشکول، عنوانها شنگرف،
محشی، ۱۲۵ گه

Pe I 61
2667

نسب نامه اعلى حضرت شاهي

مؤلف: محمد شفيق حسيني اصفهاني.

تاریخ تألیف: ۱۰۹۰ ه. به نام سلیمان صفوی (۱۰۷۷ - ۱۱۰۵ ه).

همان: نسخه‌ها، ۴۳۹۶/۶، نیز: مشترک، ۱۲۷/۱۰ برای بحر الفوائد و عقد الفراید او.

□ سده ۱۱ ه، نسخ خوش، فقط «صحیفه» اول، در ابتدا چهار برگ کم دارد.

آغاز: السلطان المعظم والخاقان المكرم المؤید بتأییدات الملك المنان،

۱۲۷ گ، در حاشیه برگ ۱ الف - ۳۹ ب لیلی و مجنون مکتبی شیرازی، به خط تازه،

به قلم خلیفه بن مرحوم ملا ابراهیم محمد جهرمی.

مُهرها: ۱. «سیف الدوله شریف الملك سلطان محمد خان بهادر انتظام جنگ

الحسینی الموسوی البخاری ۱۲۱۱» (برگ ۱).

۲. «العبد الضعیف عبدالشریف» (۴۲ الف)

و چند مهر دیگر که محو شده در آخرین برگ.

یادداشت: «این کتاب مال میرسید علی تقی ۱۱۹۸ ه» (۱۲۷ الف)

ر. ک: عبدالله، 46-443 / I

Kpe III 2
2184

ز. تاریخ افغانستان

تاریخ افغانستان

مؤلف: به علت افتادگی در دیباچه، شناخته نیست.

تاریخ تألیف: ۱۲۷۳ هـ / ۹ جلوس میرزا آقا خان نوری.

مؤلف در دیباچه می‌گوید که وقتی در ۱۲۷۳ هـ «مُلک هرات و سایر ممالک افغانستان که از بدو پادشاهی پیشدادیان جزء ضمیمه دولت ایران بود و قریب سه قرن همی رفت که از حوضه [کذا: حوزة] این مُلک بدر رفته و دیگران به تقلب گرفته بودند مفتوح گشته... این بنده را به خواطر فاتر رسید که برخی از سوانح عظیمه آن مملکت را به رشته تحریر درآورد.» تاریخ معاصر است تا روزگار حکومت انگلیسها در شبه قاره. در بخشهای پایانی کتاب گوید: «اکنون که ماه رجب المرجب یک هزار و دوست و هفتاد و سه از هجرت حضرت ختمی مآب و مطابق نیلان نیل ترکی و موافق مرث [March] ماه هزار و هشت صد و پنجاه و هفت عیسوی است، حالت بلاد افغانستان چنین است که به رشته تحریر درآمد.» سپس گوید: «چون درین رساله ذکر بلاد و طُرق و قصبات آنها با صحاری و جبال و رودخانه‌ها و عشایر و قبایل واقع در افغانستان رفت از برای زیادت بصیرت ناظرین در حدود آن مُلک نقشه افغانستان را کشیده مطابق با نقشه جان ازوسمت که از سال هزار و هشتصد و چهل و دو مسیحی تا سال هزار و هشتصد و پنجاه مسیحی به اتمام رسانیده و در لدن [Leiden] طبع شده و موافق است با نقشه‌های فرانسه...» و آن گاه لغزش‌های نقشه جان ازوسمت را اصلاح کرده است.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، در دیباچه افتاده: فانداهم کنا اذا ما جتدیته... و بر آل و

اصحاب اطياب او که پیشکاران کارگاه وی‌اند، ۱۰۵ گ.

شماره 6638

داستان شاهی درآنیان : ظفر نامه کابل (منظوم)

مؤلف: قاسم علی خان آفریدی قادری (۱۲۴۱-۱۱۸۳ ه).

مثنوی به تقلید از شاهنامه فردوسی به نام ملکه ویکتوریا. با سربندهایی پس از مقدمات: آغاز داستان شاه درآنیان به کابلستان ونوبت شاه شجاع‌الملک و آشوب روزگار آن شاه نامدار و آوارگی او از آن دیار؛ گرفتاری شاه در لاهور و راندن او به حال تباہ و بردن پناه به افسران فرنگ با فرهنگ؛ آگاه شدن گورنر بهادر ازین خیرها و فرمان آن نامور به سرداران این کشور. ورود گورنر بهادر به هند و نواختن شاه را به گنج و سپاه و روانه نمودن بر تخت‌گاه کابل به راه
سند...

آغاز:

سرنامه بر نام پروردگار بود زینت دفتر روزگار
به نام خداوند جان آفرین به قدرت زمین و زمان آفرین

همان: مشترک، ۶۳۵/۱۰؛ عبدالله II/884؛ نسخه‌ها، ۲۸۰۶/۴.

□ بی تاریخ، نستعلیق خوش، ۱۷۸ گ، ۲۵ س.

همان: بشیرحسین، ۳۸/۱ «حالات شاه شجاع...». (نجم‌الرشید)

شیرانی 5059/2047

□ سده ۱۳ ه، نستعلیق، ۴ ستون، نسخه کامل.

یادداشت: «عطیه صاحب. جناب خواجه محمدقاسم خان صاحب...» (خاتمه)

Pi VI 322

2607

ظفر نامه سلطانی

مؤلف: سلطان محمد ملقب به میرمنشی.

تاریخ تألیف: در ۲۷ رجب ۱۳۱۳ ه بدان آغاز کرده و در مدت سه ماه به پایان رسانیده

است.

وقایع جنگ‌های امیر عبدالرحمان خان است.

آغاز:

اما بعد می گوید بنده عاصی پُر معاصی قلیل الاستطاعت سلطان محمدالملقب به میر منشی... احوالات مصافها و معرکه پردازیهای... امیر عبدالرحمان خان مجاهد غازی.

□ سده ۱۴ هـ، نستعلیق، نسخه سوخته، انجام افتاده، ۱۳۹ گ.

شماره 6738

کارنامه احمدشاه درانی : بهارنامه : نگارنامه هند

مؤلف: ناشناخته.

همان: مشترک، ۵۰۹/۱۰.

□ ب ت، همان: عبدالله، I/149.

Pe II 104

1144

□ ب ت، همان: عبدالله، I/150.

مُهرها: ۱. «محمدصدرالدین خان سنه ۱۱۳۲» که همین مهر را گاهی به «صدرالدین محمدخان...» خوانده ام.

۲. «محمدبرهان الدین حسن خان ۱۲۴۴» [کذا: ۱۱۴۴ درست تر است]

مهر اولی از فائز دهلوی و مهردومی از پسرش است.

Pe II 104A

1141

محاربه کابل و قندهار

مؤلف: محمد عبدالکریم علوی.

آغاز:

پرچم گشایی الویه تقریر به نسایم محمدت.

همان: مشترک، ۶۳۸/۱۰.

□ ۳ جمادی الاولی ۱۲۸۰ هـ / ۳ کاتک ۱۹۲۰ ب/ ۱۷ اکتبر ۱۸۶۳ م،

احمدالدین، برای سید حافظ منهاج الدین خلف میر سید تاج الدین تحصیل دار خاص چونیان، ضلع لاهور، نستعلیق، ۱۰۵ گ.

شماره 6681

ح. تاریخ ماوراءالنهر و تیمور

بدایع الوقایع

واصفی هروی.

□ فقط برگ اول با سرلوحی از آن کتاب را کتابخانه نگهداشته است و به آن شماره زده است!

Pi XI 90
2495

تاریخ تیمور

نشانی: گفتار نهضت همایون حضرت صاحبقران به ماوراءالنهر به شکستن لشکر امیرحسین. گفتار در توجه حضرت صاحبقرانی به جانب سمرقند به سعادت و کامرانی... (از وسط:) گفتار در نهضت همایون حضرت صاحبقران به عزم رزم به جانب خوارزم در ۷۷۳ ه... (آخرین عنوان): وفات یافتن صاحبقران جنت آشیان.

□ سده ۱۱ ه، نستعلیق، آغاز و انجام افتاده، آغاز: که پدرش ملک شمس‌الدین کورت او را در قلعه.

شماره 13404

[تاریخ تیموریان]

از تیمور تا مرگ سلطان ابوسعید.

نشانی (اولین سرفصل): «ذکر توجه توغلق تیمورخان به جانب ماوراءالنهر نوبت ثانی در سنه ثلاث وستین [و سبع مائه]» چون بار دیگر خیال حکومت ماوراءالنهر بر دماغ توغلق تیمورخان استیلا یافت... (آخرین سرفصل / عنوان): گفتار در بیان حکایات از هر باب که لایق است به سیاق تاریخ و خاتمه این کتاب.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق، عنوانها شنگرف، از اول و آخر چند برگ افتاده، آغاز: به خجند رسید... توغلق تیمورخان با مجموع لشکر مراجعت نمود، برگشماری نشده، نسخه قعلور.

Pe I 59
2632

تاریخ رشیدی

مؤلف: میرزا محمدحیدر دوغلات بن محمدحسین گورکان، در ۹۵۳ - ۹۵۱ هـ.
همان: مشترک، ۶۵۰/۱۰.

□ سده ۱۱ هـ، ترقیمه: «این تواریخ مرزا حیدر در بلده پشته در عمل نواب مستطاب معلی القاب عبدالله خان بهادر فیروز جنگ نویسانید. من که خواجه محمدخاوند ام ابن حضرت قطب زمان حضرت عزیزان خواجه خاوند محمود نقشبندی عطاری الحسینی. تم. به سوی برادر نویسانید[؟] به مبلغ شش عدد روپیه شاهجهانی شد، دور سه کاغذ[؟] و به تاریخ سنه ۱۰۴۲/۶ هـ، نستعلیق معمولی، عنوانها شنگرف، ۴۵۵ گ.

یادداشتها: ۱. شجره نسب کاتب: «خواجه محمدخاوند پسر خواجه محمود ابن خواجه میر سید شریف ابن خواجه ضیا ابن خواجه میر محمد ابن تاج الدین حسین ابن خواجه علاء الدین نبیره ابن خواجه حسن ابن خواجه علاء الدین عطّار که ایشان داماد حضرت شاه نقشبندانند از طرف مادری پدر به حضرت شاه خاموش که سادات کسبی [؟] اند و چون که واجب وقت بود، نوشته شده است.»

۲. در حاشیه نسخه خواننده‌ای متأخر، با مداد، شماره صفحات ترجمه انگلیسی E.D.ROSS را با مطالب نسخه مطابقت داده است.

تبصره: کاتب نسخه شاید خواجه معین الدین نقشبندی (م ۱۰۸۵ هـ) است که خود را خواجه محمد خواند گفته است. پدر ایشان خواجه خاوند محمود نقشبندی معروف به حضرت ایشان (م ۱۰۵۰ هـ) از مشایخ معروف کشمیر است و مقبره اش در لاهور واقع است. شجره نسب او به همان گونه که در بالا ضبط شده در تحایف الابرار، ۵۹ نیز آمده است. (معین نظامی)
نیز ر. ک: عبدالله، ۱/34.

APe I 9

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق خوش، عنوانها سنگرف و برخی نانویس، ۳۶۶ گ.
یادداشت: «هو العزیز، این سه [؟] نسخه شریفه موسوم به تاریخ رشیدی از تألیفات مغفرت نشانی میرزا حیدرگورکانی را حضور صفوت و ولایت ظهور ابوالفتح سلطان محمد مخاطب به شاه خدا بنده ثانی صفوی به خاقان... (محو شده) فردوس منزل شاه عالم ثانی گورکانی وعده فرموده بودند. چون قآن مکان به جنت خرامیده بودند مطالعه ساطعه لامعه شاهنشاه ظل الله عدالت و مروت توامانی». [کذا].

در حاشیه، با مداد، شماره صفحات ترجمه Ross با مطالب کتاب مطابقت داده شده است.

نیز ر. ک: عبدالله، ۱/35.

Ape I 9A

توزک تیموری: ملفوظات تیموری

مترجم: ابوطالب حسینی.

همان: مشترک، ۲۲۸۵/۴.

□ ۹ ربیع الثانی ۱۰۰۸ (با دستبردگی)، نستعلیق، با تصاویر، آغاز: فرزندان ملک گیر کامگار و نبائر، ۹۴ گ.

شماره 6458

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۱۹۲ گ.

مهر: ۱. «مهر کتبخانه خان بهادر پیر مظفر احمد دعا [رف قر] یسی مهمی ۱۳۳۴ هـ

مهر مربع که بر ظهر برگ اول و آخرین برگ ثبت شده است.
 وی همان خان بهادر ابوسلیمان پیرزاده مظفر احمد فضلی (۱۲۷۳ - ۲۹
 ذی‌الحجه ۱۳۴۸ هـ) ابن پیر محمد شاه غوث ساکن مَهَم، هند است که
 کتابخانه‌ای مشتمل بر سی هزار مجلد کتاب تشکیل داده بود که پس از وفات او
 به تحویل برادرزاده و داماد او پیرزاده شفیق احمد درآمد و او در هنگام تجزیه و
 بلوای هندوستان (۱۳۶۶ هـ) فقط جان خود را به سلامت از مَهَم درآورد و به
 پاکستان آمد و این کتابخانه عظیم‌الشان در مَهَم ماند. ر. ک: ماترالا جداد، ۱۵۳ -
 ۱۴۴.

نیز ر. ک: عبدالله، 1/38؛ در مشترک، ۲۲۸۷/۴ این نسخه دو بار گزارش شده است،
 بار اول تحت شماره 12413 که در ضبط شماره کتابخانه اشتباهی شده، و بار دوم
 تحت شماره 12415 که اصلاً بی مورد است.

Ppf IV 4
1564

□ ۲۳ صفر ۱۲۱۱ هـ، نستعلیق خوش، آغاز: الحمد لله... اما بعد راستی رستی
 فرزندان، (معین نظامی) ۳۳۵ گ.
 نیز ر. ک: عبدالله، 1/40 که تاریخ کتابت را ۱۲۶۱ هـ خوانده است.

Apf IV 1

□ [۱۲۵۰ هـ] ۱۲ نوامبر ۱۸۳۴ م، همان: عبدالله، 1/52.

Pf IV 1
481

□ ۱۲۵۲ هـ، همان عبدالله، 1/55.

Pe II 105
2258

□ ب ت، همان: عبدالله، 1/54.

Pf IV 1B
1103

تیمورنامه (منظوم)

شاید از عبدالله هاتفی جامی.

□ سده ۱۰ هـ، نستعلیق ریز، جدولهای طلایی، نسخه خوب هراتی، در آغاز و
 انجام افتاده، آغاز:

بطلبل و علم سربلندیش داد

بیمن نفس ارجمندیش داد

انجام:

رسیدش بگوش آن حدیث چو در

زبانها ز وصف تمر بود پُر

۱۲۳ گ.

Ppi VI 65

1578

[دروازنامه]، منظوم

مؤلف: میرزا لطف الله ختلانی.

تاریخ تألیف: ۱۲۰۸ هـ.

در سبب نظم کتاب می‌گوید که او از ختلان به درواز افتاد و در آن موقع ایام پادشاهی مضراب خان بود. برادر او شاه درواز بود. او دو برادر دیگر به نامهای تغمه شاه و عزیزخان نیز داشت و مؤلف در خدمت هر سه برادر بود. بعد از شاه درواز، نوبت به شاه منصور و بعد از او نوبت به شاه ترک رسید و آن گاه:

مرا دید در دست پیری اسیر
بدست شفقت زخم کرد پاک [کذا]
زمرگ شهانت مگر خسته‌ای
بگو مدحشان و مشو ناسپاس
چو فردوسی از جمله فایق نیم
چو خسرو درین فن نباشم تمام

چون آن شاه با جود گردون سریر
سرم را ببرد داشت از روی خاک
بگفتا که چه خاموش بنشسته‌ای
نمک خورده حق ایشان شناس
بگفتم بدین کار لایق نیم
بمثل نظامی ندارم نظام

تاریخ تألیف:

ز هجرت هزار و دو صد بود هشت
که نسخه زلطف اتمام گشت [کذا]
مثنوی در وقایع پادشاهانی است که مؤلف در خدمت آنان بوده است. با عنوان:
«آستان‌بوسی محمد مضراب شاه و شاه درواز جندالله تعالی ملکها» آغاز می‌شود و به دعای
دوام دولت شاه ترک خان ختم می‌شود. نام مثنوی در متن نیامده است و به مناسبت موضوع آن
انتخاب کرده‌ام.

□ ۲۷ رمضان ۱۳۳۱ هـ، عبدالمؤمن شاه بفرمایش دربار یا حکومت عبدالله

شاه، ۳۱۴ ص. کاتب ترقیمه / تاریخ را نیز به نظم درآورده است:
دل غفلت سواد جهل جو را
به نیروی حقیقت آبرو بخش
من هم جمله عاصی به محشر [کذا]
طفیل آن دو زلف مشکبو بخش
اگر طاعت کم و عصیان فزون است
بهانه جوی و کوهی بمو بخش
طلب هر چند شرط کامیابست
من وامانده را بی جستجو بخش
همان دیرینه‌ام مگذار ضایع
اگر چه زشت کارم ای نکو بخش
بهار خامه تحریر ما را
ببازان هدیایات نمو بخش
برای حاصل تاریخ فطرت
بر اخلاق کریمان رنگبو بخش

شماره 12971

ظفرنامه

مؤلف: شرف الدین علی یزدی.

□ ۱۰۸۴ هـ، در مجموعه Ape II 3 گذشت.

□ سده ۱۲-۱۱ هـ، نستعلیق خوش، سرلوح طلایی و لاجورد، عنوانهاشنگرف،
با حاشیه طلایی، در آغاز مقدمه دارد: افتتاح تاریخ جهانداری و ابتدای ظفر و
بختیاری، ۶۲۷ گ.

نیز ر.ک: عبدالله، I/37.

Ppe II 16
1549

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق.

شماره 13184

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، به شدت موربانه زده، نسخه قطور، به علت موربانه زدگی قابل برگردانی نیست.

شماره 6713

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۵۵۵ گ.

شماره 6829

عبدالله نامه : شرف نامه شاهی

مؤلف: حافظ تانیش بن میر محمد بخارایی.

تاریخ ابوالفتح عبدالله خان بن اسکندر بیگ بن جانی خان، فرمانروای شیبانی میانکال (ت ۹۴۰ - م حدود ۱۰۰۵ هـ)
آغاز:

زواهر جواهر حمد بی غایت نثار کبریای والا سپاس

همان: مشترک، ۱۰ / ۶۵۱ : عبدالله، I/41.

□ سده ۱۱ هـ، نستعلیق واضح، در ۲ مجلد، مجلد اول گ ۳۲۶ - ۱، مجلد دوم، گ ۶۶۳ - ۳۲۷.

مهرها:

۱. «عابد خان مهمند ۱۰۷۲ هـ» (ظهریه)

۲. «صادق ۱۰۷۰ هـ» (ظهریه)

۳. «امیر محمد عبدالله شاه» (ظهریه).

نیز ر. ک: عبدالله، I/41.

Ape I 11

وصیت نامه تیموری

□ ۱۲۳۹ هـ، همان: عبدالله، I/57.

استدراک

شرح نسخه‌هایی که بعداً به دست آمده است:

جامع العلوم ستینی

مؤلف: فخر رازی.

□ سده ۷ یا ۸ هـ، در ابتدا یک برگ افتاده، آغاز: یمین الدوله القاہرہ، تاج الملة الزاهرة؛ در خاتمه نیز افتادگی دارد، تا باب ۵۱ (رمل). با رسم الخط کهن، ذال با نقطه‌ای زیر دال و هم چنین نقطه‌ای زیر سین، «که» را «کی» نوشته؛ ۱۱۹ ورق.

Aph I 2

124

نقاش و صورت

مؤلف: ناصر علی سرهندی.

□ سده ۱۳ هـ، نستعلیق، ناقص الآخر، ۵۹ ورق.

Aph VI 69

264

هدایت الحکمت: اثبات واجب الوجود

مؤلف: ناشناس.

در آن به گفته‌های «علامه شریف» استناد شده است. شاید اشاره به علامه شریف جرجانی است.

آغاز:

مقدمه، لفظ «وجود» به معانی متعدد آمده، گاهی به معنی کون.

□ سده ۱۲ هـ، نستعلیق، ۴۴ ورق.

Aph II 35

۱۸

نمایه‌ها

- کسان و فرقه‌ها
- کتاب‌ها و رساله‌ها
- نسخه‌های مصوّر
- نسخه‌های به خط مؤلف، با مُهر مؤلف و از نظر مؤلف گذشته
- القاب و تعریف‌های مکان‌ها
- مکان‌ها
- سجع مُهرها
- اشعار در زمینه کتاب‌آرایی، نسخه‌نویسی و نسخه‌برداری

۱. کسان و فرقه‌ها

	آ - الف
آزرده، نک: محمد صدرالدین	آیده؟ سنگه، ۸۲۳
آشکار، سچل سرمست، ۹۱۷	آبروتونکی، محمد اصغر علی، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۵
آشوب، نک: محمد بخش	آبرو، نک: مبارک الله
آصف الدوله، ۶۰۶، ۸۳۰، ۸۵۴	آخوند درویزه ننگر هاری، ۳۷، ۲۰۷، ۲۰۸، ۴۲۵
آصف جاه ثانی، ۱۰۶۰	آخوند صوفی، ۲۷۱
آصفی قهستانی، ۹۱۸	آخون علیاء، ۴۴۹
آغابوالحسن، ۱۰۷۹	آدم بنوری، ۴۰
آغا دوست، ۹۰۳	آدم (ع)، ۶، ۴۱، ۱۲۶، ۲۱۴، ۲۸۴، ۲۸۶، ۳۸۳
آغرخان، نک: دیده مغول	آدم ولد میان رحمت الله، ۴۴۵
آفریدی، محمد قاسم علی خان، ۹۱۸	آذری اسفراینی، ۴۸، ۹۱۶
آفرین، نک: حسین	آرزو، سراج الدین علی خان، ۵۲، ۷۳، ۹۶، ۲۳۸
آقاخان، ۴۵۳	آشیروانی، ۱۱۵۷
آقاخان نوری، ۱۳۲۷	آقا سید علی، ۴۶۸
آقا دربندی بن عابد بن رمضان بن زاهد	آقا محمد مدعوبه شیخا، ۷۸۱
الشیروانی، ۱۱۵۷	آقا، نک: عبدالرشید دیلمی
آقا سید علی، ۴۶۸	آقتریتیدی، ۷۴۵
آقا محمد مدعوبه شیخا، ۷۸۱	آق قوینلو، ۱۱۳۶
آقا، نک: عبدالرشید دیلمی	
آقتریتیدی، ۷۴۵	
آق قوینلو، ۱۱۳۶	

ابن حسام، ۱۸۵	آگاه، نک: مکندرای
ابن عبدالملک، ۲۴۳	آمری، ۴۸
ابن عربی، ۳۰۸، ۵۱۰	آنحضرت (ص) ۱۲۶، ۱۸۹، ۱۱۳۳، ۱۱۴۸
ابن فارض، ۹۱۹	۱۱۶۳ نیز: محمد(ص) ۲
ابن فخر، نک: بهاءالدین علی	آنندکهن بن هیم راج، کایتھ، ۶۵۱
ابن فندق، نک: ابوالحسن علی	آه، نک: محمد باقر داماد
ابن مالک، ۶۳۰	آهی، ۷۸۶
ابن مسکویه رازی، ۳۲۹	آیت الله عرف...، ۳۹۱
ابن یمن فریومدی، ۹۲۰	ابجدی، محمداسماعیل، ۹۱۹
ابواسحاق بن امیر محمودشاه انجو، ۶۱۲	ابدال، ۴۷۳
ابواسحاق بن محمود مغربی، ۵۲۶	ابراهیم، ۴۰۷، ۲۸۴
ابوالبرکات شاه فتاح بن شاه سعد الله حسینی،	ابراهیم ادهم، ۱۷۸، ۳۸۶
۲۲۱	ابراهیم ادهم، میرزا، ۱۱۵
ابوالبرکات عبدالله بن احمد معروف به حافظ	ابراهیم استرآبادی، ۴۱۴
الدین نسفی، ۴۳۵	ابراهیم الاصغر، ۴۱
ابوالبرکات، نک: منیر لاهوری	ابراهیم انیسکری، ۴۱
ابوالبقا، ۲۷۶	ابراهیم بن اسماعیل تتوی، ۱۰۸۵
ابوالبقا صدیقی سلطان پوری نورمحل، ۸۲۲	ابراهیم بن صالح شاهدی دده، ۱۰۵۲
ابوالثنا محمود بن رجب بن عمرالحافظ، ۵۵۵	ابراهیم بن محمد، ۳۷
ابوالحسن، ۸۵۸	ابراهیم بن میان شیخ عثمان، ۴۳۰
ابوالحسنا، ۴۶۱	ابراهیم دماوندی، ۴۶۷
ابوالحسن اجودهنی، ۶۷۴	ابراهیم شاه ابن سلطان اکرم المعظم، ۲۱۷
ابوالحسن امام خان، ۸۵۸	ابراهیم عادل شاه، ۱۱۱۰
ابوالحسن بن سید مهدی، ۳۱۷	ابراهیم قوام فاروقی، ۶۰۶
ابوالحسن صاحب عرف سید ابوصاحب، ۵۶۹	ابراهیم معصوم، ۵۳۵
ابوالحسن ضیاءالدین عبدالله بن شیخ محامد بن	ابراهیم، مولانا، ۵۳۵
شیخ بهاءالدین، ۱۴۱	ابراهیم میر محمد خادم، ۵۲
ابوالحسن علی بن حسن زواره‌ای اصفهانی، ۱۱۶۸	ابن حاجب، ۶۳۵، ۶۳۹
ابوالحسن علی بن قاسم بیهقی معروف به ابن	ابن حجر عقلانی، ۳۹۷
فندق، ۶۶۶، ۱۱۲۷	ابن حجر مکی، ۴۰۴
ابوالحسن فراهانی، ۴۹	ابن حدید، ۱۱۶۷

ابوالقاسم شیخ احمد عرف شیخن، ۱۰۶۱
 ابوالقاسم محمد بن مسعود بخاری، ۵۴۵
 ابوالحماد شرف‌الدین محمد غزنوی بخاری،
 ۶۷۰
 ابوالمحسن محمد سبز، ۱۰۳۴
 ابوالمصطفی حضرت میان شاه حسین، ۳۳۱
 ابوالمعالی قادری لاهوری، ۶۶، ۱۸۱، ۲۷۲، ۵۴۶
 ابوالمکارم، ۴۸۶
 ابوالمکارم بن علاء الملک جامی، ۵۰
 ابوالمؤید سام بن محمد نصرت غوری، ۳۰۳
 ابوالهادی علیم رمضان معروف به محمد مهدی
 درویش چشتی، ۸۱
 ابوالیمین عبدالرزاق متخلص به «یمینی»، ۸۲۲
 ابو ایوب خالد خزرچی الانصاری، ۵۳۵
 ابوبکر بن عمر بخاری، ۳۳۹
 ابوبکر بیطار بن بدرالدین، ۶۹۳
 ابوبکر صدیق، ۲۹۶، ۹۰۵، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹،
 ۱۱۵۲
 ابوبکر عبدالله بن عمر داود الواعظ، ۱۱۰۷
 ابوبکر فایض بن محمد لاهوری، ۵۳، ۱۱۷
 ابوبکر مطهر بن محمد بن ابوالقاسم بن ابوسعید
 جمالی یزدی، ۱۵۴
 ابوجعفر طوسی، ۵۱۷
 ابوجعفر محمدباقر، ۵۴۷
 ابوجعفر محمد بن یعقوب کلینی، ۴۶۲
 ابو حنیفه، ۳۴، ۱۴۱، ۱۸۲، ۴۲۳، ۴۵۹
 ابوذر، ۲۸۵
 ابوریحان بیرونی، ۸۶
 ابوزین کحال، ۷۳۴
 ابوسعید، ۳۳
 ابوسعید ابن شیخ ابوالحسن صدیقی سرهندی،

ابوالحسین ابن محمد علی الحسینی، ۱۱۳۸
 ابوالحکیم محمد بن عبدالملک خوارزمی صالحی
 کاشی، ۶۸۱
 ابوالظفر عبید الله غلام حسین، نک: غلام حسین
 بن حکیم نور احمد
 ابوالعباس یونی، ۵۷۱
 ابوالفتح، ۴۱۳
 ابوالفتح ابراهیم سلطان، ۹۸۹
 ابوالفتح ابن ابی نصر السعیدی، ۶۷۸
 ابوالفتح بن مخدوم الحسینی، ۳۱۴
 ابوالفتح چتری چشتی، ۷۳۷
 ابوالفتح سلطان محمد شاه صفوی بهادرخان،
 ۱۱۸۲، ۱۲۱۳، ۱۲۳۳
 ابوالفتح سید محمد الهادی، محمد بن ابونصر بن
 سعید حسینی عراقی تاج سعیدی اردبیلی،
 ۶۷۸
 ابوالفتح گیلانی، ۳، ۸۲۹
 ابوالفتح هاشمی ملتانی، ۵۷۴
 ابوالفتوح رازی، ۴۱۴، ۴۱۹
 ابوالفرج رونی، ۹۲۱
 ابوالفرج عثمانی قادری حنفی، ۴۹۵
 ابوالفضل غلامی، ۱۸۸، ۲۲۳، ۲۵۳، ۲۵۸، ۳۵۰،
 ۳۵۸، ۳۶۳، ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۶۸، ۸۰۸، ۸۱۰،
 ۸۱۱، ۸۲۸، ۸۵۳، ۸۶۸، ۱۱۷۵، ۱۱۷۹
 ابوالفضل محمد تاج‌الدین المکی، ۴۲۰
 ابوالفیض محمد ملاح، ۶۵۷، ۸۰۹
 ابوالقاسم الحسینی، ۶۱۸
 ابوالقاسم بن محمد بن مسعود، ۵۴۵
 ابوالقاسم بن محمد حسن جیلانی قمی، ۴۶۷
 ابوالقاسم جنید، ۱۷۸
 ابوالقاسم خان نمکین الحسینی، میر، ۵۶۱

۱۰۶۸	ابو سعید ابوالخیر، ۶۴، ۱۱۸، ۲۶۹، ۵۷۱
	ابو سعید خراسانی، نک: ابو سعید ابوالخیر
	ابو سعید شریف علاء قریشی، ۳۱۷
	ابوطالب، ۱۱۴۸
	ابوطالب حسینی، ۱۲۳۳
	ابوطالب، حکیم، ۱۰۷۱
	ابوطالب خان اصفهانی معروف به ابوطالب
	لندن، ۱۱۱۷
	ابوطالب کلیم، ۲۴۸، ۷۸۷
	ابوطالب لندن، نک: ابوطالب خان اصفهانی
	ابو طاهر بن اسماعیل طرطوسی، ۸۷۶
	ابوطاهر بن کمال، ۵۳
	ابوظفر بهادر، ۱۰۷۰
	ابوعبدالحمید محمد، ۹۷۲
	ابوعبدالرحمان علی بن بزغش، ۵۰۶
	ابوعثمان، ۵۴۷
	ابوعثمان المشتهر به بابا وجب گناتی، ۳۱۳
	ابوعثمان حافظ، ۱۲۲
	ابوعلی جباتی، ۳۵
	ابوعلی جرجانی، ۱۷۸
	ابوعلی سینا، ۶، ۷، ۴۸، ۸۰، ۹۹، ۳۱۸
	ابوعلی محمد بلعمی، ۱۱۳۵
	ابوعیسی محمد ترمذی، ۱۱۴۹
	ابومحمد بغدادی، ۴۸۶
	ابومحمد عبدالله بن مولوی شیخ احمد، ۷۱۵
	ابومحمد معروف به محمد امان لکهنوی، ۴۱۹
	۴۵۵، ۴۴۸
	ابومنصور علی بن احمد الاسدی الطوسی، ۱۱۹
	۶۱۶
	ابونصر پیر محمد بن نصیب شاه الادهمی
۷، الابهاری،	
	ابونصر فراهی، ۶، ۹۲، ۹۳، ۲۲۴، ۶۲۴
	ابونصر قطان غزنوی، ۸۶۴
	ابویحیی امام خان نوشهروی، ۸۵۸
	ابو اسحاق کازرونی، ۵۵۴
	ابیرالحسین، ۵۰۳
	ابی الفتوح حسین بن علی نیشاپوری رازی، ۳۷۹
	ابیرالقاسم، سید، ۵۳۳
	آتابکان، ۱۰۶۶
	اثر شیرازی، شقیعما، ۹۲۱
	اجسد روپ سنیاسی، ۱۵۷
	اجمل نسیم، ۸۳۵
	اجودها پرشاد، ۸۱۳، ۸۲۵، ۱۲۰۴
	اجودهیا پرشاد، ۱۱۹۷، ۱۱۹۹، ۱۲۱۶
	احسان، ۹۱۰
	احسان الله، ۸۹۹
	احسان الله ممتاز، ۸۵۵
	احسن الله، ۴۷۸
	احسن الله خان، ۱۳۳، ۱۰۲۷
	احسن الله مهر کن لاهوری، ۱۶۶، ۶۲۲
	احمد، ۴۸۰
	احمدالدین، ۱۲۲۹
	احمد الله، ۱۸۱
	احمدالله بن دلیل الله صدیقی، ۴۲۷
	احمد امین بن شیخ محمد فیض الله قریشی
	عباسی، ۱۲۴
	احمد بخش، ۱۰۱۷، ۱۰۶۹، ۱۲۷
	احمدبخش خان، ۳۳۶
	احمد بخش خان بهادر رستم جنگ زاد، ۱۱۷۲
	احمد بخش قانونگوی بهیره، ۸۶۳
	احمد بخش یکدل لاهوری، ۱۱۷۶

- احمد بن جلال شمس‌الدین، ۹۳۳
 احمد بن حسین بن الشیخ الخرقانی، ۵۵۲
 احمد بن زاهد، ۴۴۱
 احمد بن علی بن ابوجعفر محمد بن صالح معروف
 به بوجعفرک بیهقی، ۶۱۵، ۶۰۱
 احمد بن محمد بن ابراهیم تمیمی، ۵۷۲
 احمد بن محمد بن احمد میدانی نیشابوری، ۶۰۵
 احمد بن محمد بن حمید ملقب به نظام، ۴۵۶
 احمد بن محمد طاهر طالقانی، ۶۳۰
 احمد بن محمود فاروقی، ۴۲۸
 احمد بیگ خان، نک: نجم‌الدین احمد اصفهانی
 احمد پیر صاحب نقشبندی، ۵۴۵
 احمد تاره بلی، ۵۴۵، ۵۴۶
 احمد جامی نامقی، ابونصر احمد، ۵۰، ۹۳۳
 احمد حسن، ۷۸۴
 احمد حسین، ۳۲۹، ۸۲۱
 احمد خان، ۲۶۸، ۷۹۷
 احمد خان بن نبیر [؟ شیر] خان ترکمان، ۵۹۶
 احمد خان بهادر غالب جنگ، ۱۲۰۲
 احمد درویش، ۱۱۸۶
 احمد سرهندی، ۴۵، ۴۶، ۲۱۵، ۲۱۹، ۵۲۹،
 ۵۳۰
 احمدشاه، ۸۶۷، ۳۴۰، ۱۰۹۰، ۱۱۹۹
 احمد شاه ابدالی، ۲۰۴، ۱۱۲۱
 احمدشاه بهادر بادشاه، ۵۸۹، ۱۰۴۲
 احمد شاه تیموری (۱۱۶۷-۱۱۶۱) یا درّانی،
 ۶۹۳
 احمد شاه صاحب نقشبندی، ۱۰۹۰
 احمدشاه غازی، ۳۶۳
 احمد شاه قادری برهان پوری، ۱۱۶۴
 احمد شاه قاضی، ۱۱۳۷
 احمدشاه قندهاری، ۵۱۳
 احمدشاه کرمانی، ۵۶۴
 احمد شاه نقشبندی، ۱۰۹۰
 احمدشاه ولد میان امیرشاه، ۳۲۵
 احمد شاهی، ۱۱۴، ۹۳۷
 احمد شهید بریلوی، ۵۶۲، ۱۱۸۳
 احمد صاحب، حکیم، ۴۹
 احمد عاملی، ۲۹۳
 احمد علی، ۳۸۰
 احمد علی بن قاضی پیربخش، ۸۱۱
 احمد علی خان، ۲۹۹
 احمد علی خان بهادر، ۷۹۸، ۷۹۹
 احمد علی خان ذوالفقار جنگ، ۸۵۴
 احمد علی خان، سید، ۴۴۰
 احمد علی خان، میر، ۴۴۰
 احمد علی خیرآبادی، ۵۶۱
 احمد علی رسا، ۱۱۴
 احمد علی معروف به خدا نواز فتح آبادی، ۹۸
 احمد غوث، ۱۲۶
 احمد کاسانی، ۲۷۳
 احمد کاشفی، میر، ۱۰۳۰
 احمد کهنه مغربی گجراتی، ۵۲۵
 احمد لاهوری، ۵۱۳
 احمد محمد عباس، ۲۴۷
 احمد مختار، ۸۳۷
 احمد مصطفی، ۱۱۹۶
 احمد، مولانا، ۶۳۰
 احمد، میر، ۷۵۵
 احمد، نک: عبدالاحد
 احمد ولد شیخ عبدالغفور، ۲۴۸
 احمد ولد محمد [حمید] جلال پوری، ۵۰۵

اسلام خان، ۸۵۲	احمدی، ۷۳۷
اسماعیل انقروی بن احمد بیرامی مولوی	احمد یار، ۷۹۹، ۴۲۵
«رسوخی»، ۱۵۶	احمد یار خان بریلی، ۶۴۲
اسماعیل ترمذی یا [محمد اسماعیل ترمذی]	احمدی، نک: غلام احمد
۱۳۲	اختیارالدین، ۵۳۰
اسماعیل جرجانی، ۷۳۰، ۷۲۸، ۷۲۳	اختیارالدین حسن هروی، ۳۳۹
اسماعیل جیلانی، ۵۳۳	اختیار خان عرف ملک خان، ۲۳۰
اسماعیل حسینی خاتون آبادی اصفهانی عراقی،	اخوند موسی، ۲۷۵
۴۲۷	اخونزاده میر محمدخان، ۲۹۹
اسماعیل حمیری، ۵۳	ادریس بن ملا نور محمد، ۴۸۱
اسماعیل خان، ۱۰۴۴	ادریس علیه السلام، ۲۲۲
اسماعیل خطیب، ۵۲۶	ادهم، ملا، ۴۵۴
اسماعیل سلیم ثانی، ۳۰	ارادت خان واضح، ۱۸۸، ۲۳۳، ۸۱۸
اسماعیل، سید، ۵۳۳	ارتضا حسین بن حیدر حسین، ۴۶۴
اسماعیل طالب کشمی، ۳۲۲	ارجن، ۲۳، ۳۶۳، ۳۶۸
اسماعیلیان، ۳۰۴	اردشیر بابکان، ۳۴۱
اسمعیل بن ابراهیم بن محمد الضرورانی، ۱۰۹	ارمنی، ۴۱۷
اسیر اصفهانی، میرزا جلال، ۹۲۳	ارمنیان، ۴۱۷، ۴۱۸
اسیری لاهیجی، ۱۵۸، ۱۰۳۶	اسحاق ولی الله، ۵۶۲
اشاعره، ۴۰۸، ۳۴	اسد الله حسینی شیرازی، ۷۱۵
اشتاوگر، ۲۷	اسدالله خان «غالب» دهلوی، ۸۳۰، ۹۰۴، ۹۳۷،
اشرف بن رکن، نک: محمد بن محمد بن عیسی	۱۱۹۹
اشرف جهانگیر سمنانی، ۱۴۳، ۱۴۴	اسدالله لاهوری چنابی، ۳۰
اشرف خان «ملفت» تتوی، ۱۶۲، ۴	اسدالله معصومی، میر، ۱۱۸۶
اشرف خان میر محمد الحسینی، ۸۲۷	اسد بیگ، ۹۵۷
اشرف، سید، ۵	اسد، نک: شیر محمد
اشرف مازندرانی، محمدسعید، ۱۰۶، ۹۲۵	اسدی طوسی، نک: ابو منصور علی
اشرف یکتا، ۷۸۴	اسکندر، ۲۴، ۷۸، ۳۸۳
اشکلی، نک: چکیت نراین	اسکندر بیگ منشی، ۱۲۴۲
اشک، نک: محمد هادی علی	اسلام الله بن شاهمیری سلام الله محمد رضی
اصحاب کهف، ۲۸۵	السلامی، ۱۱۵۸

- اصلاح‌الدین، ۷۳۱
 اصلح‌الدین [کذا] شیرازی، ۸۰۱
 اظفیری، نک: علی بخت
 اعتصام‌الدین تاج پوری بن تاج‌الدین بنگالی،
 ۱۱۱۶
 اعجاز، ۱۹۲
 اعظم شاه، ۲۲۷
 اعظم علی انصاری، ۱۱۹۱
 اعظم، نک: الف خان
 افغانه، ۲۰۴، ۷۳۷
 افغانه ابدالی، ۱۱۲۳
 افتخارالدین، ۲۳۲
 افضل خان سردار کابل، ۵۲۹
 افضل خان وزیر بادشاه، ۱۵۷
 افغان / افغانان، ۴۴۶، ۶۹۳، ۷۹۷، ۷۹۹، ۱۱۰۹،
 ۱۱۲۳، ۱۱۸۵، ۱۳۱۸
 افغانان غیر مهدوی، ۱۳۱۸
 افغان جمند، ۴۶۳
 افلاطون، ۲۴، ۷۸، ۸۷۸، ۱۰۵۸
 اکبر شاه ثانی، ۱۹، ۲۰، ۳۶۷، ۶۷۴، ۷۹۹، ۸۳۷،
 ۸۴۸، ۱۰۶۹، ۱۱۳۶، ۱۱۹۷
 اکبرشاه، جلال‌الدین، ۳۳۰، ۳۶۳، ۶۲۰، ۱۱۲۱،
 ۱۱۲۸
 اکبر علی، میر، ۷۹۴
 اکبر هادی، ۵۴۵
 اکرام‌الدین بخاری، ۲۸۴
 اکرم بیگ جغتایی، ۶۵۶
 الطاف حسین «حالی» پانی پتی، ۶۲۹، ۹۸۱
 الطاف حسین عالم، ۱۱۶۲
 الغ بیگ محمد بن شاهرخ، ۶۶۷
 الفتی، نک: پیاری لال
- الف خان متخلص به اعظم معروف به مولوی
 شیدن صاحب، ۱۱۶۳
 الف خان ملک، ۱۲۰۱
 الله بخش، قاضی، ۸۲۳
 الله جوایا، ۹۴۷
 الله خان علاقه بند ملقب به مانجیو، ۱۰۰۹
 الله دبه بن شیخ عبدالرحیم چشتی، ۱۱۴۱
 الله قلی قادری، ۲۱۱، ۵۳۳
 الله وسایا عاجگر، ۱۰۰۸
 الله یار، ۱۷۲، ۸۴۰
 الله یار بلگرامی، ۱۱۰۸
 الله یار جامی، ۱۷۰
 الهام الله عرف خوجم، ۱۰۷۲
 اله داد، ۷۲۹
 اله داد بن مبارک لاهوری، ۲۶۶
 اله داد خان قادری، ۳۰
 اله داد شیرانی، ۱۰۹۵
 اله داد فیضی سرهندی، ۶۲۰
 الهداد، مکلا، ۵۶۰
 اله داد میر دیده مری، ۱۰۳۷
 اله دین عرف چیمه، ۸۰۷
 الهدیه شهید، سید، ۶۰۲
 الهی بخش، ۱۰۵۲
 الهی بخش لکهنوی، ۷۵۵
 الهی بخش متخلص به نازش، ۱۰۰۶
 الهی بخش مفتی گلی خوان، ۱۰۱۰
 الهی بخش ولد خدا بخش، ۲۴۰
 الیکساندر، ۴۱۷
 امام اعظم کوفی، نک: ابوحنیفه
 امام‌الدین، ۲۶۱، ۴۴۰، ۷۳۱، ۸۴۱
 امام‌الدین «امامی» اله آبادی، ۸۸۲

امیرالدین بن پیربخش بن محمدپناه قاضی، ۴۸۱، ۵۰۱	امرالله خان، نک: امیرالدین احمد امراوسنگه، ۷۳۹، ۳۶۶
امام‌الدین جیو انصاری، ۱۰۸	امر سنگه، ۴۹۴
امام‌الدین حسینی، ۱۱۷۲	امر علی، ۴۴۳
امام‌الدین مفتی قریشی العباسی، ۷۳۷	امرناتھ اکبری، ۱۲۰۶
امامان دوازدهگانه، ۱۱۶۵	امیت رای ولد سیوک رام، ۷۲۵
امام بخش «صهبائی» دهلوی، ۱۳۳، ۷۹۶، ۸۸۰	امید علی بن حاج عبدالله هالای، ۱۰۱۸
امام بخش معروف به دسوندهی، ۶۵۳	امید همدانی، محمدرضا قزلباش خان، ۹۲۵
امام ثامن، ۴۳۱	امیرالدین احمد مشتهر به مولوی امرالله خان، ۷۸
امام جایی، ۸۲۳	امیرالمؤمنین، ۳۷۶، ۴۸۵، ۱۰۴۳، ۱۱۵۹
امام خان نوشهروی سوهدروی فنجابی، ۵۱۳، ۱۰۸۲	۱۱۶۲: نیز: علی (ع)
امام زاده حنفی بخارایی، نک: محمد بن ابوبکر	امیربیگ، ۳۶۴، ۴۱۲
امام قلی خان، ۹۵۰	امیر بیگ خان، ۷۱۰
امام قلی، نک: دیده مغول	امیربیگ خان جمعدار سواران، ۶۵۹، ۷۱۸
امامی، نک: امام‌الدین	۱۱۳۷
امامیه، ۴۸۲، ۴۸۴، ۱۰۸۹	امیر تیمور گورکان، ۲۹۵، ۵۲۶، ۷۰۸، ۷۷۶
امان‌الله، ۷۳۰	۱۲۰۰
امان‌الله بن شیرخواجه گرزدار، ۳۷۹	امیرحسین، ۱۲۳۱
امان‌الله خان حسینی، ۱۳۶، ۲۰۴، ۷۲۴	امیر حسینی هروی، ۱۶۷، ۱۶۱، ۵۰۲، ۵۳۴
امان‌الله کنتوری، ۱۰۶۰	۹۲۵
امان بیگ، نک: ابو محمد	امیر حمزه، ۵۴۲
امانت خان وکیل، ۱۲۰۲	امیر حیدر بلگرامی، ۲۰۳، ۴۴۴
امانت رای، ۳۵۰	امیرخان بهادر، ۱۲۰۲
امانت علی خورجوی، ۱۰۳۴	امیر خسرو دهلوی، ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۴، ۹۶، ۳۳۵
امانت علی فاروقی ملانوی، ۴۵۹	۲۶۳، ۷۸۹، ۸۲۶، ۹۷۲، ۱۰۸۵، ۱۱۵۲
امتیاز، ۲۸۸	۱۲۱۹، ۱۲۲۴
امجد علی خان، ۸۵۵	امیر خواجه علاءالدوله، ۳۲
امداد حسین خان، ۴۲۵	امیرزاده، ۱۱۲۷
امداد علی، ۴۴۴، ۴۶۴، ۴۶۵، ۱۰۶۹	امیر سکه بان، ۷۲۷
امداد علی بن نور علی، ۳۸	امیر سنگه عظیم الله خانی، ۹، ۱۰

انوری، اوحدالدین محمّد، ۹۲۶	امیر سید حسینی، ۵۷۱
انوشیروان، ۸۶۲	امیر شاه خدا خواه ولی، ۱۴۱
انیت رام کوچهر، ۷۰۱	امیر علی، ۴۲۸، ۲۶۶
اوتم چند جس، ۵۲	امیر علی رضوی پنجه کش، ۷۷۰
اوحدالدین میرزا خان برکی جالندهری، ۱۱۵۴	امیر کلّال سوخاری، ۵۴۲
اوحدی، ۱۲۱	امیر محمد، ۲۶۶
اوحدی مراغه‌ای، رکن‌الدین، ۹۲۹	امیر «مفتون»، ۹۱۰
اودهی راج، نک: طالع یار	امیر، نک: عبدالکریم
اورنگ زیب عالمگیر، ۲۳، ۵۱، ۵۸، ۱۰۱، ۱۰۴	امین‌الدین، ۷۳۱
۱۶۲، ۲۰۵، ۲۱۰، ۲۲۹، ۲۴۱، ۲۸۹، ۲۹۱	امین‌الدین بن میرمحمد هاشم بن سیداحمد نجفی
۳۲۷، ۳۲۹، ۳۵۳، ۳۷۹، ۴۰۰، ۴۷۹، ۴۹۹	اندجانی، ۷۷۶
۵۰۲، ۵۱۲، ۵۳۰، ۵۳۷، ۵۵۹، ۵۶۵، ۵۷۵	امین‌الدین حسین صاحب نقوی، ۲۹۸
۶۳۵، ۷۰۶، ۷۰۸، ۷۸۷، ۸۰۳، ۸۱۹، ۸۲۴	امین‌الدین خان هروی تنوی، ۲۹۷، ۲۹۱
۸۴۹، ۸۵۷، ۸۶۷، ۹۶۶، ۹۷۰، ۱۰۴۸	امینای زعفرانی اصفهانی، ۵۸
۱۰۵۸، ۱۰۶۰، ۱۰۹۹، ۱۱۳۸، ۱۱۴۷	امین بن احمد رازی، ۹۱۲
۱۱۶۱، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹	امین دهلوی، امین‌الله / امین‌الدین / محمد امین،
۱۲۱۹	۹۲۶
اوری لعل کایتیه، ۶۵۳	اندر جیت دهیر، ۸۲۰
اولاد علی «کاهش» جون پوری، ۷۵۶	اندرسین دھوسه، ۸۶۷
اولیاءالمحمود، ۶۱۳	اندرمن مرادآبادی، ۱۰۱۲
اویس اعلا عرف آدم، ۸۰۱	انته، نک: محمد زمان تبریزی
اویس بن صامت الانصاری، ۴۴۹	انصاری، ۶۰۵
اویسیه، ۴۷۷	انصاری سلطان پوری، ۵۶۳
اھرمن شاه، ۳۸۳	انگریز، ۳۵۵، ۴۶۹، ۵۸۱، ۶۲۱، ۶۹۴، ۸۳۷
اهل اسلام، ۴۳۰	۱۰۵۰، ۱۰۶، ۱۲۰۳
اهل الله دهلوی، ۱۳۸	انگلیسیان، ۷۸، ۱۵۶، ۴۱۰، ۱۱۳۳، ۱۲۰۴
اهل چشت، ۵۰۸	۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۶
اهل سنت و جماعت، ۳۴، ۱۲۲، ۲۸۷، ۲۹۲	انندرام «مخلص» لاهوری، ۱۳۵، ۲۳۸، ۳۵۲
۳۴۸، ۴۰۴، ۴۰۶، ۴۲۳، ۴۲۸، ۴۶۸	۶۲۱، ۸۷۱، ۹۰۵، ۱۲۰۳، ۱۱۸۲
۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۶۱، ۱۱۶۳، ۱۱۶۵	انور علی، حکیم، ۱۱۹۵
اهل فرنگ، ۲۹۸	انور محمدخان، ۴۶۹

- انوری، اوحدالدین محمّد، ۹۲۶
 انوشیروان، ۸۶۲
 انیت رام کوچهر، ۷۰۱
 اوتم چند جس، ۵۲
 اوحدالدین میرزا خان برکی جالندهری، ۱۱۵۴
 اوحدی، ۱۲۱
 اوحدی مراغه‌ای، رکن‌الدین، ۹۲۹
 اودهی راج، نک: طالع یار
 اورنگ زیب عالمگیر، ۲۳، ۵۱، ۵۸، ۱۰۱، ۱۰۴،
 ۱۶۲، ۲۰۵، ۲۱۰، ۲۳۹، ۲۴۱، ۲۸۹، ۲۹۱،
 ۳۲۷، ۳۲۹، ۳۵۳، ۳۷۹، ۴۰۰، ۴۷۹، ۴۹۹،
 ۵۰۲، ۵۱۲، ۵۳۰، ۵۳۷، ۵۵۹، ۵۶۵، ۵۷۵،
 ۶۳۵، ۷۰۶، ۷۰۸، ۷۸۷، ۸۰۳، ۸۱۹، ۸۲۴،
 ۸۴۹، ۸۵۷، ۸۶۷، ۹۶۶، ۹۷۰، ۱۰۴۸،
 ۱۰۵۸، ۱۰۶۰، ۱۰۹۹، ۱۱۳۸، ۱۱۴۷،
 ۱۱۶۱، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹،
 ۱۲۱۹
 اوری لعل کایتھ، ۶۵۳
 اولاد علی «کاهش» جون پوری، ۷۵۶
 اولیاء المحمود، ۶۱۳
 اویس اعلا عرف آدم، ۸۰۱
 اویس بن صامت الانصاری، ۴۴۹
 اویسیه، ۴۷۷
 اهرمن شاه، ۳۸۳
 اهل اسلام، ۴۳۰
 اهل الله دهلوی، ۱۳۸
 اهل چشت، ۵۰۸
 اهل سنت و جماعت، ۳۴، ۱۲۲، ۲۸۷، ۲۹۲،
 ۳۴۸، ۴۰۴، ۴۰۶، ۴۲۳، ۴۲۸، ۴۶۸،
 ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۶۱، ۱۱۶۳، ۱۱۶۵
 اهل فرنگ، ۲۹۸
- امیر سید حسینی، ۵۷۱
 امیر شاه خدا خواه ولی، ۱۴۱
 امیر علی، ۲۴۶، ۴۲۸
 امیر علی رضوی پنجه کش، ۷۷۰
 امیر کللال سوخاری، ۵۴۲
 امیر محمد، ۲۶۶
 امیر «مفتون»، ۹۱۰
 امیر، نک: عبدالکریم
 امین‌الدین، ۷۳۱
 امین‌الدین بن میرمحمد هاشم بن سیداحمد نجفی
 اندجانی، ۷۷۶
 امین‌الدین حسین صاحب نقوی، ۲۹۸
 امین‌الدین خان هروی تنوی، ۲۹۱، ۲۹۷
 امینای زعفرانی اصفهانی، ۵۸
 امین بن احمد رازی، ۹۱۲
 امین دهلوی، امین‌الله / امین‌الدین / محمد امین،
 ۹۲۶
 اندر جیت دھیر، ۸۳۰
 اندرسین دھوسه، ۸۶۷
 اندرمن مرادآبادی، ۱۰۱۲
 انشه، نک: محمد زمان تبریزی
 انصاری، ۶۰۵
 انصاری سلطان پوری، ۵۶۳
 انگریز، ۳۵۵، ۴۶۹، ۵۸۱، ۶۳۱، ۶۹۴، ۸۳۷،
 ۱۰۵۰، ۱۰۶، ۱۲۰۳
 انگلیسیان، ۷۸، ۱۵۶، ۴۱۰، ۱۱۳۳، ۱۲۰۴،
 ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۶
 انندرام «مخلص» لاهوری، ۱۳۵، ۲۳۸، ۳۵۲،
 ۶۲۱، ۸۷۱، ۹۰۵، ۱۲۰۳، ۱۱۸۲
 انور علی، حکیم، ۱۱۹۵
 انور محمدخان، ۴۶۹

۲۳۵. باج بهادر.	اهل قریش، ۹۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹
۷۴۲. بادشاه بیگم.	اهلی، ۷۸۶، ۷۸۷
۸۴۱، ۵۶۳. بادشاه خان.	اهلی خراسانی، ۹۲۹
۲۸۸. باز بهادر.	اهلی شیرازی، ۱۱۳، ۱۲۰
۷۵۵. باسط‌خان.	ایاز، ۲۳۶
۷۴۵. بافره‌لی یانقوه.	ایثار، ۱۰۶۱
۹۰۵. بافقی یزدی.	ایزدبخش رسا، ۸۳۰
۴۹۱. باقر بن عثمان بخاری اوچی.	ایشوع، ۴۱۷
۱۰۱. باقر خان.	ایمان، نک: محمد رحیم علی خان
۷۳۲. باقر سردزکی.	ایوب، ۲۸۴
۱۱۶۳. باقر موسوی نسابه.	ایوب بدخشی نقشبندی. نک: ایوب لاهوری
۵۲۹. باقی بالله، خواجه.	ایوب لاهوری پارسا، ۳۳۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴
۱۱۹۷. بال بخش.	ب
۸. بالک رام.	بابا اسحاق بن محمود مغربی، ۵۲۵
۱۲۰۸. بالکنده.	بابا بیگ ولد باقی بیگ، ۱۰۰۹
۱۲۰۸. بال مکنده.	بابا دام داس بیراگی، ۲۳۵
۳۵۸، ۳۵۷، ۳۵۶. بالمیک.	بابا دیال، ۸۲۲
۴۹. باهو.	بابا شاه اصفهانی، ۷۷۰
۴۲۷. بایزید.	بابا صاحب، ۱۰۵۶
۷۶۷. بایزید آقشهری.	بابا طبیب‌باشی، ۱۱۶۹
۵۴۸. بایزید انصاری معروف به پیروشان.	بابا فغانی شیرازی، ۲۳، ۸۲۲، ۱۰۲۲
۵۴۹	بابا کوهی، ۷۱۵
۴۸۱، ۴۷۷. بایزید بسطامی.	باب الله، ۵۳۲
۱۰۲۰، ۱۰۱۹. بایستقر میرزا.	بابا مهیسا، ۵۳۷
۹۳۰. بتالوی.	بابا نانک، ۳۵۶
بحرالعلوم، نک: عبدالعلی محمد	بابا و جب گنائی، نک: ابو عثمان
۲۳۵. بحورسین.	بابر پادشاه، ظهیرالدین، ۲۶۰، ۲۹۶، ۱۱۲۱.
۱۱۰۶. بختاور سنگه.	۱۱۸۱، ۱۱۳۹
۱۱۹۵. بخت مل.	بابر علی خان (نقاش)، ۱۵۰
۳۳۲. بختیار.	بابریان، ۲۹۵
بخش حسین تلادهوی متخلص به وحشتی.	بابو بندهی رام، ۱۱۹۶

- برهان‌الدین علی بن یوسف کرکهری، ۵۷۱
- برهان‌الدین محمد، ۴۷۳
- برهان نظام شاه، ۵
- برهم صورت، ۱۰۶
- برهمین عرف نواری، ۳۴۴
- برهمین، نک: چندر بهان
- برهم ورت مصر مهاراج، ۳۵۸
- بریابد حکیم، ۱۱۲۷
- بزرجمهر، ۲۱۱، ۸۶۲
- بساون لعل «شادان» بلگرامی، ۱۱۸۱
- بسحاق اطعمه شیرازی، جمال‌الدین ابوسحاق، ۹۳۳
- بسم‌الله بیگ، ۶۶۵
- بسمل، ۷۱۳
- بشارت علی، ۱۰۶۹
- بشارت علی نایب، میر، ۹۶۱
- بشارت، نک: بشیر احمد
- بشر حافی، ۱۰۰۸
- بشت، ۳۵۹
- بشمبر ناتھ کول، ۱۳۵
- بشن داس جوپرا، ۱۴۲
- بشن داس لاهوری، ۶۶۴
- بشن سنگھ، ۸۲۵
- بشیر، ۴۸۸
- بشیر احمد بشارت نوشاهی، ۱۱۷۰
- بشیرالدین، ۲۰۳
- بشیر نواسه صغیر خلف شاه نصیر، ۱۰۷۰
- بقا، ۹۰۴
- بقا، حکیم، ۷۲۴، ۷۲۵
- بقایی، نک: محمد عارف
- بقراط، ۸۹
- ۲۳۱
- بخشیش حسین، ۴۴۰
- بدرالدوله، ۴۱۵
- بدرالدین، ۲۷۱
- بدرالدین (لاهوری؟)، ۸۱۷
- بدرالدین محمد بن حیدر محمد اندخودی، ۵۵۳
- بدر بن رکن مذکر سندی، ۲۴۴
- بدرچاچی، ۱۹۱، ۹۳۱
- بدر عرف فولاد خواجه، ۴۰۹
- بدری ناتھ متخلص به «عاشق»، ۲۲
- بدهارن، ۹۶۲
- بدیع‌الدین مدار، ۱۰۶۰
- بدیع‌الزمان، ۴۱
- بدیع‌الزمان میرزا، ۱۱۱۰
- بدیعی تبریزی، ۱۸، ۹۳، ۹۶، ۹۷، ۲۴۷
- بدین صاحب، ۱۲۱۰
- برج باسی لال «هاتفی»، ۱۲۰۳
- برج لال کایتھ ماتھر، ۹۵۳
- برج لعل، ۳۶۷، ۳۶۸
- برجموهن دتاتریه کیفی دهلوی، ۳۶۶
- برج ناتھ، ۸۰۷
- برج ناتھ «خیال» دهلوی، ۱۶، ۱۲۱۸
- برجیس قدر، ۴۶۹
- برخوردار بن محمود فراهی، ۸۷۵
- برده سنگھ، ۱۳۴
- برسوخ، نک: اسماعیل انقروی
- برندق برلاس، ۲۶۶
- برهان‌الدین الشطاری بن علی الصدیقی، ۱۵۷
- برهان‌الدین بن شاه میران جیو شمس العشاق، ۲۶۴
- برهان‌الدین بن شهاب‌الدین عبدالله جامی، ۶۳۹

بهار، ۷۳۰	بکرماجیت، ۳۵۵، ۳۶۰، ۳۶۱، ۶۵۸، ۶۷۸
بهار، نک: تیک چند	۱۱۷۵
بهاکرن، ۳۳۴	بلاس خان، ۲۳۵
بهاگ چند، ۸۲۸، ۸۳۰	بلبل، نک: شیو پرشاد
بهاء الحق، ۲۷۱، ۲۷۲	بلدبوسنگه، ۱۵۱
بهاء الدین، ۲۷۲	بلام پندت کشمیری، ۱۳۵
بهاء الدین اصفهانی، نک: محمد مشهور به...	بلونت، ۱۳۵
بهاء الدین بن محمد ابراهیم ترمذی، ۳۵	بلونت سنگه، ۱۵۱
بهاء الدین بن یوسف بن ملک دینار، ۲۴۴	بنایی هروی، کمال الدین، ۹۳۳
بهاء الدین جون پوری، ۵۶۰	بنت خیر البشر، ۱۱۶۸
بهاء الدین خواجه، ۲۷۰	بندراین، ۱۰۰۶
بهاء الدین زکریای ملتانی، ۱۵۷، ۴۹۵، ۵۷۱	بندراین داس «خوشگو»، ۹۰۷
۱۰۶۳	بن محمدشاه بن فتح محمد چشتیه، ۱۰۷۹
بهاء الدین «سلطان ولد»، ۵۱۴	بنوالی داس «ولی»، ۱۴۵، ۳۶۲
بهاء الدین علی بن عیسی اربلی معروف به ابن	بنوقریش، ۶
فخر، ۱۱۶۸	بنی سنگه، ۱۳۵
بهاء الدین گنج بخش، ۲۱۳	بنی هاشم، ۷۱۴
بهاء الدین محمد آملی طبری، ۱۳۲۰	بوازیبگ، ۸۶۷
بهاء الدین محمد جوینی صاحب الدیوان، ۱۱۶۸	بوتهیا، ۷۲۷
بهاء الدین محمدشاه نقشبند، ۵۴۴	بوجعفرک بیهقی، نک: احمد بن علی
بهاء الدین محمد عاملی معروف به شیخ بهایی، ۸	بودهامل منجم لاهوری، ۸۵، ۶۷۱
۷۷، ۱۴۲، ۲۲۱، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۴۵	بوصیری، محمد بن سعید، ۱۶۰، ۹۳۳
۲۶۷، ۳۲۴، ۴۴۱، ۴۴۲، ۵۷۷، ۶۵۲، ۹۳۶	بوعلی سینا، نک: ابوعلی سینا
بهاء الدین محمود ناگوری، ۳۲، ۳۸۵	بوعلی قلندر، شرف الدین پانی پتی، ۲۷۱، ۴۷۷
بهاء الدین نقشبند، ۱۴۷، ۲۴۹، ۴۹۶، ۵۱۴، ۵۴۴	۹۳۵، ۵۳۰
۵۴۵، ۵۵۵	بولری صاحب، ۱۲۲۲
بهاء الدین نقشبندی، ۲۱۱	بهادر خان، ۱۰۰۵
بهاء بن محمود المعروف به راجا بنسی، ۴۸۶	بهادر سنگه، ۱۹، ۲۰
بهرت سنگه المعروف بلهه [بلی] سنگه، ۲۱	بهادر سنگه پندت، ۲۰
۲۳	بهادرشاه ظفر، سراج الدین، ۶۶۵، ۸۳۷، ۱۰۷۳
بهره مند خان، ۲۳۴	بهادر شاه [اول]، ۲۳

- بهبک جیو، ۲۱۴
 بهگوان داس پندت، ۳۶۷
 بهگوان داس هندی، ۱۰۹۹
 بهلول کول برکی جالندهری، ۹۵۴، ۹۹۷، ۱۰۱۳
 ۱۰۱۶، ۱۰۵۶
 بهلول لودی، ۱۱۸۵
 بهمنه؟ مل، ۱۰۸۲
 بهوانی پرشاد پندت، ۶۶۶
 بهوانی داس، ۳۶۴
 بهوانی داس بنوالی داس، ۱۳۰۱
 بهوانی سهای، ۱۸۸
 بهوپت رای، ۶۰۴، ۸۳۲، ۸۳۹، ۸۸۱
 بهولا ناتھ ملتانی بن دین دیال، ۱۱۰۶
 بهو لعل عرف دیپی پرشاد، ۱۱۹۷
 بهوه بن خواص خان، ۷۴۶
 بهیکهم داس، ۱۰۵۶
 بهیم دهر، ۹۱
 بیابانگی، ۷۱۵
 بی‌بی جوهری، ۱۵۳
 بی‌بی زائری، ۹۰۳
 بی‌بی ضعیفی، ۹۰۳
 بی‌بی فاطمه سام، ۹۰۳
 بیج ناتھ، ۸۴۶
 بیج ناتھ ولد ملکی مل سیگل، ۷۰۱
 بیجه شاهی، ۹۰۳
 بیجه محترم دختر علی اکبر مشهدی، ۹۰۳
 بیجه مهستی، ۹۰۳
 بیخود، ۷۸۷
 بیدل، عبدالقادر، ۲۵، ۵۲، ۱۱۶، ۱۴۳، ۳۳۴
 ۸۲۸، ۹۳۶، ۱۱۲۶
 بیدی کدار ناتھ، ۸۴۶
 بیربل، ۸۵۹
 بیغم، بهوپت رای، ۹۳۸
 بی کنتھ رای، ۸۳۰
 بیگم شمرو، ۹۰۶
 بیم راج بن نین سکھ، ۶۵۷
 بینش، ۷۸۷
 بینی پرشاد کول عرف نراین داس، ۹۸۶
- پ**
 پادری کاتولیک رومانیان، ۴۱۷
 پاربتی، ۲۳، ۳۶۰
 پاروتی دیوی، ۳۴۹
 پاندوان، ۱۱۹۸
 پابنده ظفر علی الحسینی القادری، ۶۲۵
 پتسک حکیم، ۱۱۲۷
 پدماوت، ۱۸۴
 پراجه، ۱۱۲۱
 پران ناتھ کھتری، ۳۶۱
 پُر دل خان، ۲۳۴
 پرمل سنکاری، ۸۶۷
 پریشان، نک: محمد نیاز علی
 پسر احمد، ۸۲۴
 پسر میر منشی ثابت علی خان، ۸۴۶
 پندت بیربل کاجر، ۱۱۸۹، ۱۳۱۲
 پندت راج، ۶۶۱
 پندت راج بنمدهر، ۸
 پندت گوری شنکر عرف کول، ۹۱۳
 پندی داس، ۷۸۲
 پیاری لال «الفتی» دهلوی، ۱۳۰۴
 پیاری لعل، ۳۳۱
 پیاری میرزا، ۱۰۷۹
 پیامش حکیم، ۱۱۲۷

- پیام، نک: شرف الدین علی خان
 پیربخش، ۴۶۶، ۶۳۸، ۷۴۸، ۱۰۱۹
 پیربخش، قاضی، ۸۴۲
 پیربخش مفتی، ۴۶۶
 پیربخش ولد شیخ مراد، ۲۰۵
 پیر جیو موسی، ۲۱۴
 پیرخوارزمی، ۵۳۵
 پیر خوند میر شمس حسینی نهروالی، ۲۱۴
 پیر روشن، نک: شیخ بازید
 پیرزاده شفیق احمد، ۱۲۳۴
 پیر علی رسول پوری، ۱۰۸۰
 پیر غلام بوچه خان بیک، ۳۴۲
 پیر محمد، ۴۲۵، ۸۷۴
 پیر محمد بن شهاب الدین، ۳۰۴
 پیر محمد بن شیخ جلال قنوجی، ۶، ۹۹
 پیرمحمد بن شیخ شاه محمد، ۴۹۶
 پیرمحمد بن شیخ محمد شاکر، ۷۹۳
 پیر محمد بن عبدالکریم، ۸۱۹
 پیر محمد شطاری، ۴۴۳
 پیر محمد لکهنوی، ۵۲۳، ۵۶۷
 پیری بهوری رندی، ۹۰۳
 پیشدادیان، ۱۱۹۸، ۱۲۲۷
 پیغمبر، ۶۰۷، ۷۳۸، ۲۸۵
 پیم ناتھ متخلص به «شهید»، ۱۶
- ت**
- تاج الدین، ۶۳
 تاج الدین احمد بن معین سیاه پوش علوی، ۵۳۰
 تاج الدین بن خواجه رضی الدین امیر مازندرانی،
 ۳۸
 تاج الدین بن ذکریا بن سلطان، ۱۰۶۲
 تاج الدین بن قاضی حمیدالدین نعمانی الرومی ثم
- السامانی، ۶۱۴
 تاج الدین تحصیل دار، ۱۲۲۹
 تاج الدین حسن الحسنی، ۳۸۶
 تاج الدین حسین، ۱۲۳۲
 تاج محمود بن ملا بدرالدین، ۱۱۶۸
 تارا چند، ۸۵۸
 تارا چند یکتا، ۹۱۳
 تالس لمسنه حکیم، ۱۱۲۷
 تامسن صاحب بهادر، ۱۶
 تان ترنگ خان، ۲۳۵
 تان سین، ۲۳۵، ۲۸۸
 تأثیر، ۵۹۴
 تأثیر، نک: محسن تأثیر
 تجلی شیرازی (اردکانی)، میرزا علی رضا، ۹۳۹
 تجلی قضاة خوان بخاری، ۸۷۴
 تجلیل خان، ۸۵۲
 تجلی، نک: علی رضا
 تجمل حسین، ۱۱۷۴
 تحسین، ۳۲۴
 تحسین الله، ۲۳۴
 تراب علی کاکوروی، ۶۴
 ترک، ۷۲۷، ۷۷۵
 تُرکان، ۲۹۵
 ترکمان، ۹۷۹
 تغلق شاه، ۲۲، ۱۱۲۱
 تغلقیه، ۱۱۹۹
 تغمه شاه، ۱۲۳۵
 تفتازانی، ۵۱
 تفضل حسین، ۸۳۳
 تفلیسی، ۷۰، ۷۰۳
 تلجا رام عرف لاله هیرالال، ۳۶۰

ثناء الله پانی پتی، ۱۳۸، ۲۳۰
ثناء الله خان رییس العشاق متخلص به «فراق»،
۱۱۶۵

ج

جارالله، ۸۵۱
جالندهری، ۳۷۵
جالینوس، ۱۰۵۸
جامی، نورالدین عبدالرحمان، ۱۹، ۴۶، ۴۷، ۶۰،
۶۱، ۶۲، ۹۸، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۳۹، ۱۴۷،
۲۰۶، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۵۵، ۲۶۲، ۳۴۱، ۵۰۸،
۵۱۰، ۵۲۰، ۵۲۳، ۵۶۵، ۶۰۵، ۷۸۶، ۸۱۱،
۸۲۲، ۸۳۰، ۸۴۳، ۸۸۷، ۸۸۹، ۸۹۱، ۹۰۷،
۹۱۹، ۹۲۴، ۹۳۵، ۹۴۴، ۱۰۵۹، ۱۰۶۳،
۱۰۶۱

جان ازوسمت، ۱۲۲۷
جان شاه، ۳۸۷
جان علی عظیم آبادی، ۷۵۵
جان گوتلب / گادلپ، ۹۰۶
جان محمد، ۴۱، ۲۵۰، ۳۷۵، ۱۱۸۶
جان محمد المشهور محمدرمضان، ۵۰۱
جان محمد بن سید قاسم، ۴۱
جان محمد بن غوث محمد سیالکوٹی لاهوری،
۲۱۵، ۴۳۰، ۱۱۷۴

جان محمد بن محمود خان، ۶۵۶
جان محمد بن مولوی عنایت‌الله، ۵۴۸
جان محمد خان معروفاتی، ۱۱۸۴
جان محمد رزق‌الله، ۱۱۷۶
جبرئیل، ۱۸۷، ۲۲۳
جسونت راو، ۱۵۲
جسونت راو هولکر، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳
جعفر، ۳۷۵

تلسی داس، ۳۵۸
تلسی رام، ۸۷۶
تمیم انصاری، ۲۰، ۲۱
تندن لعل، ۱۱۹۷
تن سکیه رای، ۹۶۲
تنیه، نک: غوث بخش قریشی
توپن مل، ۱۱۸۷
تودرمل، ۳۳۰
توغلق تیمورخان، ۱۲۳۲
توکل بیگ بن تولک بیگ حسینی، ۵۷، ۱۲۱۹
تونی، ۹۰۴
تونی اتون، ۹۰۳
تهاکر بهوری سنگه، ۷۲۳
تهاکرداس، ۸۲۵
تهاکر داس جی، ۷۸۲
تهاکرداس عرف نیر، ۳۶۳
تهاکوریت، ۱۰۲۷
تیوسلطان بهادر هزبر جنگ، ۱۲۱۵
تیکارام، ۳۳۴
تیک چند «بهار»، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۴۵
تیک‌رای، ۷۴۳
تیک سنگه رای، ۸۵۸
تیک سنگه ولد لکپت رای ولد بهوانی داس ولد
رام کشن پوری، ۵۵۰
تیمور، ۱۰۸۹، ۱۱۲۱، ۱۱۸۷، ۱۲۳۱
تیمور شاه افغان، ۷۴۲
تیموریان، ۲۸۴، ۹۳۱
ث
ثاقب، نک: محمد نجم‌الدین خان
ثروت، نک: خیرالله
ثنای مشهدی، خواجه حسین، ۹۳۹

- جعفر بن حسن جزایری خاقانی، ۷۱
 جعفر بنگالی، ۲۱۴
 جعفرخان، ۸۵۳
 جعفرخان ناظم بنگاله، ۷۱۴
 جعفر زلی، ۹۴۸، ۸۴۹، ۸۰۲
 جعفر صادق (ع)، ۱۱۷۰، ۷۰۹، ۵۴۷، ۸۱
 جعفر طیار، ۷۱۴
 جعفر علی خان، ۱۳۰۴
 جعفر کربلایی و مشهدی ولد مرزا باقر کربلایی، ۴۷۰
 جعفر مسیح، میر، ۱۲۰۳
 جعفری، میر محمد نصیرخان تالپور، ۹۴۸
 جگت سنگه، ۱۹۸
 جگت سنگه اتالی، ۸۶۱
 جگن ناتھ شاهی، ۱۲۱۹
 جگنو، ۸۹۰
 جلالاتی، جلال الدین محمد
 جلال الدین، ۳۱۹
 جلال الدین بایزید، ۶۷۸
 جلال الدین حسین بخارایی معروف به مخدوم
 جهانیان جهانگشت، ۱۷۴، ۲۴۳، ۵۲۸، ۵۴۹، ۵۳۰
 جلال الدین سیوطی، ۴۰۴، ۵۸۵
 جلال الدین محمد ابن محمد لاهیجی، ۵۹۹
 جلال الدین محمد بلخی مشهور به «مولوی»، ۳۹، ۱۰۳، ۲۹۷، ۵۱۴، ۱۰۴۵، ۱۰۵۳، ۱۰۶۱
 جلال الدین محمد تھانیسری، ۴۷۸
 جلال الدین محمد جلالاتی، ۲۳۸، ۲۲۵، ۲۴۲، ۳۲۸، ۸۴۹
 جلال الدین محمد دوانی، ۱۷۵، ۳۳۹
 جلال الدین محمد علی، ۵۷۵
 جلال بیہقی، ۱۱۶۸
 جلال پانی پتی، ۵۶۰
 جلال دیوان، ۸۳۷
 جلال محمد بن العبادی الکازرونی، ۵۵۴
 جلالی احمدآبادی، سید محمد، ۹۴۹
 جلیل حسینی، ۷۱۵
 جمال الدین، ۴۰۷، ۱۰۶۶
 جمال الدین حسین، ۱۱۴۸
 جمال الدین حسین انجوی شیرازی، ۶۰۸، ۶۳۳
 جمال الدین عطاء اللہ بن فضل اللہ حسینی دشتکی
 شیرازی، ۱۱۴۴
 جمال الدین محمد بن حسین خوانساری، ۵۷۷
 جمال الدین محمد قرشی، ۶۰۸
 جمال الدین مسعود، ۴۶۶
 جمال الدین واعظ قادری، ۱۱۶۴
 جمال اللہ پنجابی، ۲۵۰
 جمال بن سراج بن اصیل بن سراج بن سیف الدین، ۱۷۷
 جمال محمد ابن کورا، ۱۰۴۷
 جمالی دهلوی، حامد بن فضل اللہ، ۵۵۷، ۹۴۹
 جمعیت رای، ۱۲۲۱
 جنتی پرشاد، ۸۱۶
 جنید بغدادی، ۴۷۷
 جوالا پرشاد، ۳۰۹
 جوالا پرشاد کایتھ، ۸۴۸
 جوالا سنگھ، ۱۰۶۵
 جوالا سہای سری جوالا جی، ۸۵۰
 جوان بخت، ۲۸۸، ۹۷۹
 جواہر رقم، ۷۹۷
 جواہر سنگھ، ۱۱۹۸
 جوت پرکاش ایمن آبادی، ۹۵۰

چکیت نراین متخلص به «اشکی»، ۱۶
 چند بن منی دیب چند صاحب کھتری کپور
 دلوالی، ۳۵۷
 چند چوپره، ۱۰۳۲
 چندراکرن، ۱۰۳۱
 چندر بهان «برهمن» لاهوری، ۲۳، ۱۳۶، ۸۲۴،
 ۸۴۸
 چندرسین بن کاشی داس کایت تهاکر پوری، ۳۵۰
 چندن لال، ۱۱۹۷
 چندن لعل، ۸۳۰، ۸۸۲
 چندی لعل، ۸۴۷
 چنگیزخان، ۲۹۵
 چنی لال کھتری، ۱۳۱۶
 چنی لعل ولد منا لعل بن میگ راج، ۱۳۴
 چودھام رام لوری، ۳۶۰
 چهار خلیفه، ۲۸۷، ۵۹۶
 چهارده معصوم، ۷۸۱
 چهار یار، ۱۱۶۱، ۱۱۶۵
 چہتر سنگھ، ۷۳۳
 چہترمل، ۱۱۴
 چہتر مل بن رای پراں چند، ۶۵۴
 چہتو، ۸۷۱
 چہچ مل عرف مدھوانی کابلی، ۸۶۷
 چھوتی صاحب، ۸۱۲
 چھوتی لعل، ۸۱۶
 چیترا بھوج دھوتی، ۱۲۰۷
 چتر سنگھ، ۱۱۹۷

ح
 حاتم طایی، ۱۲۶
 حاج قاسم روضہ خوان کاشانی، ۱۱۶۹
 حاج ملا محمد، ۷۳۲

جوسف گریبیم [؛ گراہم]، ۸۳۳
 جوش، نک: نظام الدین
 جوگی، ۹۹۴
 جوھر شکر قوم کھتری، ۱۱۸۰
 جو یا، ۷۸۷
 جهان آرابیگم، ۴۶۳، ۵۶۴، ۸۷
 جهان خاتون، ۹۰۳
 جهان خان، ۱۲۰۲
 جهان داد خان، ۱۰۵۳
 جهانگیر بخش خان، ۷۵۶
 جهانگیر بہادر، ۱۰۷۰، ۱۰۷۳
 جهانگیر پادشاہ (نورالدین)، ۱۵۷، ۳۲۰، ۳۵۲،
 ۳۶۱، ۵۰۳، ۷۰۰، ۷۸۹، ۸۰۳، ۸۶۱
 ۱۱۲۶، ۱۱۷۸، ۱۱۸۵، ۱۱۹۰
 جیارام دھلوی، ۱۱۹۱
 جی رام سنگھ برهمن، ۱۲۱۳
 جی سنگھ، ۶۶۸
 جی کرن ابن گھاسی رام، ۳
 جی کشن داس بیله والہ، ۲۰۹
 جی کشن داس مہرہ، ۱۱۹۷
 جیون خان، ۹۵۲
 جیون رام، ۸۲۵

ج
 جارس گریبیم، ۱۱۹۱
 چاند خان، ۲۳۵
 چتر بھوج پنڈت، ۸۲۵
 چترموکت، ۱۰۳۱
 چراغ الدین، ۴۶۵، ۵۹۴
 چراغ الدین نقشبندی بن میان شرف الدین، ۲۴۹
 چشتیہ، ۴۲، ۱۵۲، ۵۵۸، ۵۶۰، ۷۶۸
 چغتایی، ۱۱۹۸

- حاجی اسماعیل، ۲۷۱
 حاجی بیگ، ۲۱۴
 حاجی عالم، ۱۰۴۸
 حاجی محمد، ۳۸۰، ۵۲۶^۵
 حاجی محمد المخاطب به میرخان محمد هادی
 الحسینی، ۵۹۹
 حاجی محمد کشمیری، ۱۱۴۹
 حاجی موسی، ۲۷۵
 حاذق اکبر آبادی، حکیم عبدالحاذق، ۹۵۱، ۹۵۰
 حافظ ابراهیم، ۶۴
 حافظ ابرو، ۱۱۳۶
 حافظ احمد علی خان، ۵۱۴
 حافظ الدین نسفی، نک: ابوالبرکات عبدالله
 حافظ او بهی، سلطان علی هروی، ۶۰۱
 حافظ بخش پسر میان محمد بخش، ۳۶۸
 حافظ تانیش بن میر محمد بخارایی، ۱۲۳۷
 حافظ جیو شیخ اسحاق، ۲۸۴
 حافظ خان، ۱۰۴۸
 حافظ رحمت خان حافظ الملک، ۱۱۲۳
 حافظ شیرازی، ۲۳، ۷۷۳، ۷۸۲، ۷۸۶
 حافظ صاحب، ۲۸۴
 حافظ میان نظامی، ۸۳۹
 حاکم، نک: حکیم بیگ خان
 حالی، نک: الطاف حسین
 حامد علی، ۱۰۸
 حامد قاری لاهوری، ۲۱۵، ۴۶۷
 حامد ولد محمد محسن سوده‌ری، ۷۹۳
 حامونت، ۲۵۸
 حبیب، ۴۳۰
 حبیب الله، ۳۴، ۳۲۱، ۳۵۳، ۷۴۱
 حبیب الله تواریخ خوان، ۳۲۷
 حبیب الله خان، ۹۸۵
 حبیب الله عرف کوریچه، ۱۱۸۶
 حبیب الله قندهاری، ۳۲
 حبیب الله ولد قاضی برخوردار، ۵۵۰
 حجایی دختر بدرالدین هلالی، ۹۰۳
 حجایی دختر هادی استرآبادی، ۹۰۳
 حرّ عاملی، ۴۲۴
 حرم بیگم، ۹۰۳
 حزین لاهیجی، شیخ محمد علی، ۲۳، ۳۸، ۵۸،
 ۵۹، ۶۸، ۱۹۷، ۲۹۰، ۴۴۷، ۹۰۵، ۹۵۸،
 ۹۵۹، ۱۰۲۳
 حسام‌الدین بن شیخ یقین الله چشتی، ۵۹۵
 حسام‌الدین بن قاضی منور صدیقی چشتی دهلوی
 اوشی، ۵۴۳
 حسام‌الدین بن محمد ملتانی، ۲۴۵
 حسن، ۸۴۳
 حسن الدین، قاضی، ۱۲۱۳
 حسن‌الدین ولد میان دسوندی بن قادر بخش،
 ۶۵۷، ۸۴۷
 حسن الفاسی، ۵۴
 حسن بن امان الله دهلوی، ۴۵۰
 حسن بن حسین بیهقی سبزواری، ۱۱۶۷
 حسن بن سهل، ۱۲۲
 حسن بن علی بن علی البزدی الکتبوی الحانری،
 ۴۰۷
 حسن بن گل محمد، ۸۲۱
 حسن حسنی، میر، ۹۷۲
 حسن ساونت، ۲۳۵
 حسن سجزی دهلوی، ۵۱۳، ۶۰۶، ۹۵۹
 حسن، سید، ۱۰۷۴
 حسن شاه، مولوی، ۱۱۸۸

- حسن شاه ولد سید سعد بن شاه بن شاه سکندر
کیلانی، ۳۱
- حسن شهید، ۱۰۸۷
- حسن (ع)، امام، ۴۰۴، ۷۸۱، ۱۱۶۵، ۱۱۶۳، ۱۱۶۵، ۱۱۷۲، ۱۱۷۰
- حسن عسکری (ع)، ۱۱۷۰
- حسن علی، ۵۴۸
- حسن علی بن سید فضیل، ۴۹۱
- حسن علی خان بهادر عالمگیر شاهی، ۶۹۰
- حسن علی «مزاج» بیدری، ۶۰۷
- حسن کاشی، ۹۶۰
- حسن کشمیری، خواجه امیرالدین عرف پکلی
وال، ۹۶۰
- حسن محمد قادری، ۱۰۷۶
- حسن مدعو به عسکری بن هدایت‌الله بن محمد
مهدی شهید حسینی، ۴۳۱
- حسن میمندی، ۸۶۴
- حسینی لقمانی، ۶۵
- حسین، ۶۰۷، ۱۱۶۵
- حسین ابن شیخ محمود حسن حامد، ۵۳۷
- حسین اخلاطی، ۷۰۹
- حسین اصفهانی، ۴۲۷
- حسین الوفاتی، ۶۱۲
- حسین بخش بن شیخ حیات بخش بن شیخ امام
بخش سنائی، ۱۰۸۵
- حسین بخش علوی اعظمی قلندری، ۱۰۶۲
- حسین بخشی، ۱۰۶۹
- حسین بن اسعد دهستانی، ۸۶۹
- حسین بن جمال بن جمال الاثیری، ۹۳۳
- حسین بن شیخ حامد خواجه قاسم کنبو، ۴۶۵
- حسین بن عبدالله القزوی، ۶۳
- حسین بن علی امام ملقب به حسام‌الدین سغناقری،
۴۶۰
- حسین بن علی واعظ کاشفی، ۵۷، ۸۰، ۳۲۱،
۳۸۵، ۵۷۳، ۸۳۶، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۷،
۱۰۵۱، ۱۱۶۱
- حسین بن محمد بشیر کسکری جیلانی، ۴۹
- حسین بن محمد بن بیستون، ۸۳۸
- حسین بن محمد نیشابوری، ۱۰۳
- حسین پیرزاده، ۴۲۱
- حسین خوارزمی، ۱۰۵۴، ۱۰۶۳
- حسین دوست سنّهبلی، ۸۷۹، ۹۰۲
- حسین زنجانی، ۴۱، ۴۲
- حسین شاه «حقیقت»، ۶۳۱
- حسین طوپال، ۱۱۹۳
- حسین علی بن محمد سوسیانی، ۴۸۰
- حسین علی خان، ۶۳۵
- حسین علی قاضی، ۵۲۴
- حسین علی کرمانی، ۱۲۱۵
- حسین قلی خان «عاشقی» عظیم آبادی، ۹۱۲،
۹۶۳، ۹۶۴
- حسین گویاری، ۳۴۹
- حسین لکهنوی، سید، ۱۱۷۳
- حسین متخلص به آفرین، ۳۱۲
- حسین محال، ۷۱۵
- حسین محمد بن حاجی امام بخش، ۷۷
- حسین منصور، ۵۴۷
- حسین میرزا، ۱۱۶۷
- حسین نیشابوری، ۸۹۳
- حسین واعظ کاشفی، نک: حسین بن علی
- حسینی بن علی العلوی، ۷۱۸
- حسینی شیرازی، محمدحسین بن محمدحسن

- مجتهد اصولی، ۹۶۱
 حسینی غلام، ۱۱۷۱
 حشمت، ۷۸۷
 حشمت علی، ۱۰۶۹
 حضرت ایشان، نک: خاوند محمد
 حضوری ساهنی، ۳۶۹
 حفری [جفری؟] رومی، ۱۱۲۸
 حقیرالله، ۷۹۶
 حقیر، نک: عبدالباقی
 حقیری، نک: شهاب الدین
 حقیقت، نک: حسین شاه
 حکیم امام بخش، نک: عبدالحکیم
 حکیم بیگ خان حاکم، ۲۳۸
 حکیم قمی، میرزا محمدسعید، ۹۶۲
 حلمی قطب بن حامد بن معز ابوحملی، ۲۰۲
 حلیم علی دهلوی، ۵۹۵
 حقامی، ۴۱۰
 حمایت الله، ۱۰۹
 حمدالله مستوفی، ۳۹۹، ۱۱۱۳، ۱۱۴۰، ۱۲۲۳
 حمید، ۷۸۳
 حمیدالدین ناگوری، ۴۸۱، ۴۸۶، ۵۰۵، ۶۸۳
 حمیدالله، ۴۰۹
 حمیدالله شاه آبادی، ۷۸۳
 حمید کشمیری، حمدالله، ۱۱۸۱
 حنبلیه، ۳۴
 حنفی، ۶۱، ۴۴۳، ۴۵۳، ۴۵۹
 حیات، ۱۹۵
 حیات علی، ۱۶۲، ۶۴۵
 حیات علی دهلوی، ۹
 حیات محمدخان، ۷۲۳
 حیدر، ۲۹
 حیدرالحسینی المدنی، ۵۰۲
 حیدر بیگ خان، ۸۲
 حیدر بیگ خان بهادر نصرت جنگ، امیرالدوله
 انتظام الملک، ۸، ۶۶۱
 حیدر حسنین رضوی، ۸۸۴
 حیدر علی ابن خدای بیردی ابن خواجه بیردی
 مشایخ خراسانی، ۵۴۷
 حیدر علی خان، ۱۱۹۸
 حیدر علی خان، میر، ۱۱۳۹
 حیدر علی رضوی، ۶۹۱، ۸۱۲
 حیدر علی شتی، ۴۱۸
 حیدرقلی خان بهادر، ۱۲۲۳
 حیدر کاشانی، ۱۰۱
 حیدر محمد بلخی متخلص به غریبی، ۳۳۹
 حیران دهلوی، اکرام الدین، ۹۶۳
خ
 خاتمی [= حضرت محمد]، ۲۹۶
 خاتون عاملی، ۳۲۴
 خادم / خادمی، نک: نظام الدین
 خارجیه، ۳۴۸
 خاقانی شیروانی، افضل الدین بدیل، ۲۳، ۶۱۰، ۹۶۵
 خالدخان، ۱۲۷
 خان، ۲۱۴
 خان بهادر نصرت جنگ، ۷۵۵، ۷۵۶
 خانزاد تیریزی، ۹۰۳
 خان سیدبهداد علی، ۱۳۲۱
 خان ککی زئی افغان نوشهروی، ۸۵۸
 خان محمد، ۳۳۱
 خان محمدزمان، ۴۱۹
 خان محمد ولدشیخ محمدعارف، ۵۶۴

- خان محمد ولد عمربخش ولد امان الله جدی
سیف الله، ۱۰۱۹
خانم صاحب، ۷۳۲
خانواده فقیر، ۵۳۶
خاوند محمود نقشبندی معروف به حضرت
ایشان، ۱۲۳۳، ۱۲۳۳
ختمی لاهوری، نک: سیف‌الدین عبدالرحمن
خدابخش، حکیم، ۷۱۶
خدابخش ملتانی خیرپوری، ۵۴۸
خدا بخش، میر، ۸۵۴
خدابخش ولد ملان لاله ابن سید مصطفی، ۳۸۶
خدانواز فتح آبادی، نک: احمد علی
خدایار بن میان رمضان شاه بن محمد وارث،
۴۷۰
خدمتکارخان، ۸۲
خدیجه، ۱۱۶۳، ۱۱۴۸، ۳۱۸
خدیجه سلطان بیگم، ۹۰۳
خرمی تبریزی، ۱۲۵
خسرو (از روزگار جهانگیر)، ۸۶۱
خسرو بیگ گرجی، ۹۳۱، ۹۶۲، ۹۹۹، ۱۰۳۵،
۱۰۶۴
خسرو دهلوی، نک: امیر خسرو
خسرو شکوه عرف مرزا آغا جان، ۴۰۷
خسرو، نک: ضیاءالدین
خضر بن حافظ اسحاق، ۵۳۳
خضرخان، ۱۱۲۱
خضر علیه السلام، ۳۸۳، ۳۸۷، ۴۸۶
خلجی، ۱۱۲۱
خلف، ۸۹۵
خلفای راشدین، ۸۷۸
خلفای سه گانه، ۲۹۲
خلیفه ابراهیم، ۴۱۵
خلیفه احمد، ۵۹۵
خلیفه بن مرحوم ملا ابراهیم محمد جهرمی،
۱۲۳۶
خلیفه رحمت الله، ۱۵۴
خلیفه شاه بلاول، ۸۵۲
خلیفه شاه محمد قنوجی، ۱۳۶، ۸۳۳
خلیفه عبدالرحمان، ۱۵۴
خلیفه فتح الله، ۳۴۰
خلیفه، نک: غلام رسول
خلیل بن غازی قزوینی، ۴۴۲
خلیل تنوی، نک: محمد ابراهیم
خلیل خان، ۵۴۷
خلیل مدراسی، محمد ابراهیم علی خان
خواجگان، ۳۷۹
خواجگان چشت، ۴۶۳
خواجگی کاسه گر، نک: محمد قصاعی
خواجو خیل، ۴۶۳
خواجو کرمانی، ۲۲۶
خواجه، ۴۱۶
خواجه ابوالمعانی، ۲۷۱
خواجه ابو حفص، ۴۷۱
خواجه احرار، نک: عبیدالله
خواجه امیر، نک: عبدالکریم
خواجه امیر [...] قادری، ۲۸۹، ۸۷۶
خواجه بخش، ۸۱۷
خواجه بیگ، ۱۰۴۸
خواجه حسن، ۱۲۳۲
خواجه زید انصاری، ۵۳۵
خواجه سرا، ۹۳۳
خواجه شیخ کمان، نک: عبدالرحیم نقشبندی

- خواجه ضیا، ۱۲۳۲
 خواجه عبدالله، نک: نورالدین محمد لطیف
 خواجه محمدخاوند، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳
 خواجه محمود، ۵۳۵
 خواجه موسی، ۵۰۵
 خواجه میر سید شریف، ۱۲۳۲
 خواجه میر محمد، ۱۲۳۲
 خواص خان، ۳۹۹
 خواندمیر، ۱۱۰۷
 خوب چند کایتھ، ۳۰۸
 خوب محمد چشتی، ۷
 خوجه، ۲۵۰
 خوجه دولت، ۳۹۹
 خورشید احمد جهان آبادی، ۵۲۹
 خورشید احمد مجددی دهلوی سرهندی، ۳۹
 خورم بخت بهادر، ۹۷۹
 خوشحال چند، ۱۳۶
 خوشحال خان، ۲۸۸
 خوشحال خان ختک، ۳۳۸
 خوشحال سنگھ، ۱۱۷۵
 خوشدل دیوانه، ۳۵۸
 خوش رقم خان، ۳۴۳
 خوشگو، نک: بندر این داس
 خوشی رام، ۸۹۰
 خیال، نک: برج ناتھ
 خیرات اللہ، ۶۰۸، ۱۱۳۶
 خیرالبشر، ۱۲۱۱
 خیر اللہ، ۶۶۵
 خیر اللہ آبادی، ۲۶۵
 خیر اللہ بن لطف اللہ مهندس لاهوری، ۶۶۵
 خیر اللہ بن محمد خوشحال، ۹۳۱، ۱۰۷۷
- خیر اللہ «ثروت»، ۲۹۱
 خیر اللہ فدائی، ۲۵۷
 خیر علی ملتانی، ۲۹۳
 خیر محمد، حافظ، ۹۴۰
- د
- دانا رام برہمن کشمیری، ۹۷۹
 داراب بیگ بلوچ، ۱۰۵۸
 داراب علی خان، ۱۰۳۱
 داراشکوہ، محمد، ۴۴، ۲۵۲، ۳۶۰، ۳۶۶، ۴۹۴، ۵۵۵
 دانشمند، ۱۲۷
 دانشمند جالندھری، ۱۲۷
 دانشمند خان (مکلا شفیعا)، ۱۰۴
 دانلد فریل ملکود، ۸۲۳
 دانیال پیغمبر، ۲۲۲
 داود، حافظ، ۳۰
 داود، حکیم شیخ، ۷
 داود کرمانی شیرگرھی، ۴۱
 دایم بیگ ولد مرزا قادر بیگ، ۳۳۰
 دتیر، ۳۶۳
 دختر کاشغری، ۹۰۳
 درد دهلوی، خواجه میر محمد، ۱۱۲، ۴۷۶، ۹۷۸، ۹۰۵، ۵۳۶، ۴۹۲
 ڈرگا پرشاد، ۴۹۸، ۸۱۴، ۸۳۱
 ڈرگا پرشاد پندت، ۶۶۶، ۶۷۵، ۱۱۲۷
 ڈرگا پرشاد پندت کول، ۷۲۶
 ڈرگا پرشاد، نک: «عاشق» لکھنوی
 ڈرگا داس، ۸۵۸
 درگاہی لال، ۸۱۴
 درویشان چرخان، ۴۸۳
 درویش عاملہ بخارایی، ۹۹۸

- درویش علی کاتب، ۱۰۰۹
 درویش محمد ایمن آبادی، ۷۳
 درویش محمد بن دوست محمد بخاراوی، ۱۰۵۱
 دسوندهی، نک: امام بخش
 دسوندی چیمه، ۲۵۰
 دقیانوس، ۲۸۵
 دگرد... کایتی، ۳۳۷
 دل، ۷۱۳
 دلارام پندت ولی، ۱۵۴
 دلاور سنگی، ۱۱۹۶
 دلپت رای، ۶۸۸
 دلپت رای بن گلاب رای احمدآبادی، ۸۷۸
 دلپت سنگی، ۱۱۹۸
 دلدار حسین جایسی، ۶۵۱
 دلدار علی نقوی نصیرآبادی لکهنوی، ۴۲۲، ۴۱۵
 دل سکه، ۶۵۵
 دلشاد علی، ۲۵۰
 دلشاد، نک: دل محمد
 دل فگار، ۸۷۴
 دل محمد متخلص به دلشاد، ۵۰۲
 دلیل الله، ۵۳۸
 دمکر؟ سهای، ۱۰۹۴
 دیوان، ۳۳۷
 دوست علی ولد میر سید حشمت علی، ۹۳۹
 دولت رام کایسته، ۱۱۹۵
 دولت راوسده / سندهیه، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳
 دولت رای عرف دهون پشاور، ۳۶۸
 دولت‌شاه بن علاءالدوله بختیشاه سمرقندی، ۵۰۲، ۹۰۴
 دونی چند، ۱۱۹۴
 دهان دبال کول کشمیری، ۱۲۲۱
 دهرم چند، ۸۹۳، ۳۶۸
 دهرم مورت، ۱۰۶
 دهن سنگی کاشی عرف رای، ۹
 دیارام، ۸۵۹
 دیارام برهمن کشمیری، ۹۷۹
 دیارام پندت، ۱۲۰۵
 دیانات رتشی، ۱۲۱۸
 دیاناته منشی، ۱۲۲۱
 دیانت خان، نک: قباد بیگ
 دیانت رای، ۹۸۱
 دیان دهان، ۱۵۱
 دیان رای، ۱۶
 دیسی پرشاد، ۸۰۵
 دیسی پرشاد... عرف کونته داری، ۱۷
 دیسی سهای پهلوان معرکه نیاز، ۲۲، ۲۳
 دیپ چند، ۲۴
 دیپ چند کھتری کپور، ۸۳۷
 دیده مغول، آغر خان بهادر ترک جنگ، ۳۴۲، ۹۷۹
 دینا ناتھ، ۶۴۵، ۳۶۶
 دینا ناتھ جی، ۱۱۷۵
 دین دیال، ۸۷۳
 دین دیال بن چتر بهوج داس، ۱۲۱۷
 دین محمد، ۶۵۸
 دیوجانس کلی، ۱۱۲۷
 دیوشتر، ۱۱۲۷
 دیوک رام، ۱۲۲۲
 دیوی داس رینه عرف طوطه برهمن کشمیری، ۳۶۳
 دیوی سهای، ۳۶۳
 ذ
 ذوالریاستین، ۱۲۲

راقم سمرقندی، میر سید شریف، ۹۱۰	ذوالفقار بیگ، ۷۸۴
راقم، نک: غلام محمد	ذوالقرنین، ۳۸۳، ۲۸۸
راقم، نک: منولال	ذورقی، ۸۶
رام، ۳۵۶، ۳۵۵	ر
رام بخش، ۸۵۶	رابط، نک: عبدالاحد
رام بیحه پرماتند، ۹۷۷	رابعه بصری، ۳۴۴
رام جی مل، ۳۶۳	رابعه بنت کعب الضراری، ۹۰۳
رام چند، ۳۲۴، ۳۵۳	راج بهیم، ۱۹۱
رام چندر، ۳۵۹	راج بهیم دهر، ۶۶۱
رام داس، ۳۵۸، ۸۷۴	راج پتی، ۲۱
رام داس عرف کھتری دهره، ۱۱۰۹	راج کرون، ۲۹۴
رام سهای، ۸	راج کرون بن بهوانی داس، ۸۷۳
رام شرما، ۲۸۱	راجہ، ۹۷۹
رام نراین بهادر، ۱۰۲۲	راجہ جنگ، ۲۷
رانجها، ۱۲۹	راجہ حکم ناتھ بهادر، ۱۰۹۴
راوی، نک: محمد فاضل خان	راجہ راجندر سوای مادھو سنگھ، ۵۱
رای الیاس، ۹۵۵	راجہ رام کشمیری، ۱۰۱۶، ۱۰۸۲
رای بندرین، ۱۲۱۱	راجہ مان، ۷۵
رایج سیالکوتی، میر محمد علی، ۹۸۲	راجہ مان سنگھ، ۳۳۵
رای زاده چتر من، ۱۱۹۳	راحت حسین بیهوی/بیهوی، ۷۵۵
رای کرپارام، ۸۷۲	رادهاکشن، ۱۱۹۷، ۱۳۳
ریخ، نک: فصیح الدین	رازوی خوافی، عاقل خان، علی عسکر، ۱۵۷، ۳۰۵، ۹۸۰
رتن چند بن سلامت رای، ۱۱۹۴	راس بیراگی، ۲۸۸
رتن سنگھ «زخمی»، ۹۰۲	راسخ، نک: عنایت خان
رتن سین، ۱۸۴	راسخ، نک: محمد زمان
رتن لال، ۸۲۸	رافت بهوپالی، محمد عبدالرؤف، ۹۸۱
رجب بیگ اکبر آبادی، ۲۴۰، ۲۴۱	رافت مجددی، نک: روف احمد
رجب علی خان افغانی، ۳۹۷	رافضی، ۴۰۷
رجب علی گازر ولد مرحوم آقا جمال، ۴۴۳	رافضیه، ۳۴۸
رحمان شریف، ۲۲۱	
رحمت الله، ۴۰۴، ۹۱۳، ۱۱۴۲، ۱۱۷۶	

- رحمت الله بن حاجي محمد بهوتيه، ۸۰۳
 رحمت الله بن مخدوم محمد قاسم، ۶۰۹
 رحمت الله خان، ۲۹۰
 رحمت الله كشميري، ۱۱، ۱۰، ۹
 رحمت الله ولد شاه گهاسي، ۶۰۲
 رحمت الله ولد عبدالحكيم مرحوم مغفور زبيري
 الميستاني، ۳۸۶
 رحمتي بن ميان عطاءالله، ۷۷۳
 رحم شاه، ۴۷
 رحم علي، ۴۱۵، ۴۱۶
 رحيم الدين القريشي الاسماعيلي، ۱۰۸۶
 رحيم الله لاهوري، ۱۰۵۷
 رحيم بخش، ۷۴، ۳۸۰، ۹۴۵
 رحيم خان كتاب فروش، ۱۲۱۶
 ردور ارمني، ۴۱۷
 رزاقيه، ۴۸۴
 رسال بهادر، ۴۷۶، ۵۳۶
 رسالت پناه، ۲۶۶، ۱۱۶۱
 رسا، نك: احمد علي؛ ايزدبخش
 رسول / رسول اكرم / رسول الله (ص)، ۷۸، ۱۰۶،
 ۱۵۹، ۱۸۳، ۲۸۹، ۴۱۲، ۵۰۸، ۹۱۵،
 ۱۱۴۴، ۱۱۵۲
 رسول شاه بن سيد احمد شاه، ۶۶۰
 رشيد احمد، ۹۱۳
 رشيد الدين ابوالفضل ميبدي، ۳۸۴
 رشيد الدين وطواط، ۵۶، ۲۵۳، ۲۵۴، ۳۴۳
 رضا، امام (ع)، ۱۱۷۰
 رضا توفيقى، نك: محمد يوسف التقوى
 رضا علي، ۴۴۰
 رضا، نك: عزيز الدين
 رضوان شاه، ۷۶۷
 رضی الدین ابن محمد الحسن بن علی بن الحسن
 الخرازی، ۴۵۸
 رضی الدین احمد، ۱۱۹۳
 رضی الدین حسن، ۷۵۶
 رضی الدین حسن بن محمد صفانی، ۳۹۹
 رضی الدین علی، ۷۶
 رضی، میرزا، ۹۰۷
 رضیه شکسته نویس، ۹۰۳
 رعد انداز خان، ۸۳۲
 رفعت خان، ۸۵۲
 رفیع الدین دهلوی، ۱۳۷
 رفیع الدین، مولوی، ۷۹۹
 رکن الدوله بهادر، ۱۰۶۰
 رکن الدین، ۵۰۶
 رکن الدین سید حسین، ۵۰۲
 رکن الدین شیرازی، ۵۱۰
 رکن الدین عالم [ملتانى]، ۱۰۱۰
 رکن شرف الدین الحسینی، ۶۶۳
 رگه ناتھ داس، ۳۵۸
 رگهوجی کهوسله، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳
 زلدو رام، ۶۳۸
 زلیا رام، ۱۳۱۹
 رمضان کباب فروش، ۴۴۴
 رمضان محمد، ۶۲۶
 رنبیر سنگھ، ۳۶۴
 رنجیت رای بن رگه ناتھ داس بن هرگوبند بن رام
 چند، ۳۵۸
 رنجیت رای مکول، ۸۶۶
 رنجیت سنگھ، ۲۰۸، ۲۰۹، ۳۶۳، ۶۵۷، ۷۳۷،
 ۱۱۰۹، ۱۱۷۵
 رنجهور داس، ۱۳۳

- رنجهور داس بن رنجیت رای، ۸۸۲
 رنگین، سعادت یارخان، ۱۵۳، ۸۷۵، ۹۸۲
 رنگین، میر عبدالقادر، ۱۰۶۰
 رنگین، نک: ضیاء الدین حسین
 روپ چند، ۱۸، ۵۷
 روپ چند کول، ۳۶۷، ۱۱۸۸
 روپ متی، ۲۸۸
 روپ نراین سیالکوتی، ۳۶۶
 روچی مل، غلام حسن، ۱۱۸۵
 روح الامین متخلص به «روحی» خان پوری، ۸۰۹، ۸۱۰
 روح الله خان بن خلیل الله خان، ۳۵۴
 روحی، نک: روح الامین
 رودکی، ۱۰۴۵
 روشن، ۵۳۵
 روشن اختر، نک: محمدشاه پادشاه
 روشن علی، ۱۰۶۹
 روشن علی جونپوری، ۲۴، ۶۵۳
 روشن، نک: هرچرن
 روف احمد «رأفت» مجدی، ۴۳، ۲۱۹
 روندی خان ولد دریاخان افغان، ۳۳۲
 رونقی همدانی، ۷۸۷
 ریاضی، ۷۸۶
 ریز بص کوی نظم [؟]، ۶۲۷
- زخمی، نک: رتن سنگه
 زکریا بن محمد بن محمود الکمونی، قزوینی،
 ۱۱۰۵، ۱۱۱۰
 زلالی خوانساری، ۱۰۳، ۲۰۵، ۲۲۷، ۲۳۶، ۹۸۴
 زمخشری، ۳۵، ۸۵۱
 زنده پیر، ۵۶۰
 زنگانیان، ۴۱، ۴۲
 زهرا بی بی، ۷۳۲
 زیب النساء بیگم، ۵۷۵، ۹۰۶
 زیب النساء مخفی، ۹۰۳
 زید بن الحسن، ۲۸۵
 زبرک، نک: گوبندرام
 زین الدین، ۲۷۱
 زین الدین احمد بن فخرالدین احمدخان بهادر،
 ۴۶۲
 زین الدین بن نورالدین، ۳۲۱
 زین الدین حقهی [؟] المشتهر به محمد محسن
 ابن فخرالدین خفهی، ۹۷
 زین الدین خوافی، ۱۸۲
 زین العابدین، ۹۰۱، ۹۰۶، ۱۳۱۰
 زین العابدین امام، ۱۱۷۰
 زین العابدین پشوری، ۸۴۴
 زین العابدین خان، ۵۲، ۴۳۹
 زین عطّار شیرازی، ۷۲۳
- سائل، ۷۸۵
 سائین روضه واله، ۶۹
 ساحر، نک: غلام مینا
 سادهورام، ۸۶۱
 ساطع، ۲۲۴
 سالربخش، ۱۱۲۷
- زائر، نک: محمد فاضل خان گروسی
 زاهد بخارایی، ۲۴۸
 زاهد درواجکی، ۳۸۴
 زاهد ولد سید ابوالمعالی، ۸۲۰
 زبردست خان، ۶۹، ۲۷۱، ۶۴۹، ۶۷۶، ۷۱۹،
 ۷۵۷، ۷۴۹

- سالك رام، ۸۴۸
 سالم کشمیری، محمد اسلم، ۹۸۵
 سبحان علی خان اخباری، ۴۱۸
 سبحان علی (شاید): سبحان علی خان بهادر بن علی
 حسین کتیبو بریلوی، ۳۴
 سبحان قلی بهادر خان، ۲۷۰
 سبکتگین، ۱۱۲۱
 ستاره بانو «کوکب»، ۱۰۳۸
 سجان رای، ۸۰۸
 سجان رای اگرواله، ۱۵۴
 سجان رای بهنداری، ۱۱۹۶
 سجان سنگه بهنداری، ۱۱۹۶
 سجان سنگه دهیر، ۱۳۱
 سجن خان بن تنهی خان بن شہامت خان، ۶۹۳
 سحابی استرآبادی، ۱۱۸
 نداشکھ، ۱۵۱، ۸۲۵
 سداکؤر، ۵۰۳
 سراج الدوله، ۱۱۷۷، ۱۲۰۸
 سراج الدین، ۹۴، ۵۹۴
 سراج الدین، شیخ، ۵۳۵
 سراج الدین عثمان اودھی، ۶۳۱
 سراج الدین عرف فیض بخش روان قلم، ۵۶۱
 سراج الدین علی خان، نک: آرزو
 سراج الدین ولد شرف الدین بن شیخ کمال الدین،
 ۶۴۱
 سراج، سید، ۶۲۷
 سرب دیال، ۸۱۸
 سربهان، ۸۶۱
 سرتهه، ۹۷۹
 سرخاب، ۷۱۷
 سرخوش، نک: محمد افضل
 سردارخان بهادر جنگ، ۱۰۹۴
 سردار خان میواتی، ۲۲۶
 سردار زاده محمود افغانی، ۷۴۵
 سردار شاه، ۱۱۹۸
 سردار شاه سید سبزواری، ۱۱۹۸
 سیر سید احمد خان، ۴۱۰
 سرفراز خان، ۱۱۷۷
 سرگیان خان گوالیری، ۲۳۵
 سرور انبیاء، سرور کاینات، ۷۴، ۴۰۴، ۱۱۶۹
 سزور لکهنوی، پندت لجهی رام، ۹۸۵
 سروری، نک. مصلح الدین مصطفی
 سری رام تند دهلوی، ۸۹۰
 سعادت، ۷۳۰
 سعادت علی، ۱۰۵۰
 سعادت علی خان، ۱۵۳، ۶۳۱، ۶۵۳، ۸۱۲، ۸۴۱
 ۹۸۵، ۱۲۰۲
 سعادت یارخان، نک: «رنگین»
 سعدالدین، ۱۶۱، ۲۷۱
 سعدالدین احمد انصاری کابلی، ۱۴۲، ۲۶۷، ۹۹۶
 سعدالدین بن شریف جونپوری، ۵۲، ۴۴۶
 سعدالدین کاشغری، ۱۴۶
 سعدالدین لاهوری، ۶۲۶
 سعدالدین لاهوری ولد میان پیربخش، ۳۸۱
 ۴۶۹
 سعدالله، ۳۳، ۶۲۰
 سعدالله بن روح الله انصاری، ۳۸۱
 سعدالله بن عبدالله افغان، ۲۱۶
 سعدالله حسینی، ۲۲۱
 سعدالله خان، ۷۵۵
 سعدالله شیخ محمد دهلوی، ۱۰۸۰
 سعد الله عرف شیخ مکھو، ۲۰۱

سلطان خیل، ۱۲۰۱	سعدالله «مسیح» پانی پتی، ۱۱۴۱، ۳۵۷
سلطان سعید، ۳۴	سعدالله مشهور به میر ضیا عرف ضیا میان، ۸۸۹
سلطان سکندر بُت شکن، ۱۰۵۸	سعدالله نقشبندی وزیر آبادی، ۳۰
سلطان سید عبدالله، ۱۶۹	سعدی شیرازی، ۳، ۲۳، ۱۲۱، ۱۸۹، ۷۸۲، ۷۹۷، ۹۱۲، ۹۸۷، ۹۸۹، ۱۰۳۸، ۱۰۶۶
سلطان علی، ۱۰۲۲، ۹۵۲، ۴۹۱	سعید بن مسعود بن محمد بن مسعود کازرونی، ۱۱۵۳
سلطان علی خان خزانه دار محمد شاه، ۱۱۳۸	سقا بخارایی، بهرام، ۹۹۰
سلطان علی خراسانی، ۷۲۹، ۷۷	سکندر بن محمد معروف به منهجو گجراتی، ۱۲۱۳
سلطان علی سجاول بیگی، ۶۱	سکندر جاه، ۱۱۲۹
سلطان علی مشهدی، ۲۵، ۱۶۷، ۷۷۱	سکندر عادل شاه، ۳
سلطان محمد، ۵۰۱، ۵۶۰	سکندر لودی، ۳۴۱
سلطان محمد بلخی، ۱۱۱۲	سکپان، ۱۲۱۶
سلطان محمد بن سید خواجگی حسنی، ۲۳۹	سکپ دیو، ۳۵۱
سلطان محمد بن علی کاشانی، ۶۳۰	سکپ دیو پورکپ فرزند بیاس رکپ، ۱۹۰
سلطان محمد ملقب به میرمنشی، ۱۲۳۸	سکپ رام متخلص به «یکدل»، ۸۷۲
سلطان محمود، ۷۹، ۸۶۳، ۱۰۱۹	سلام الله شاه، ۳۸۷
سلطان مراد بخش، ۹۶۹	سلام الله، قاضی، ۹۰۹
سلطان میرزا علی، ۷۲	سلامت الله کشفی، ۱۰۲۳
سلمان پارس، نک: سلمان فارسی	سلامت رای، ۱۱۹۴
سلمان ساوجی، خواجه جمال‌الدین، ۱۲۳، ۶۰۴، ۹۹۰	سلطان ابوسعید، ۱۰۸۹، ۱۲۳۱
سلمان فارسی، ۲۶۵، ۱۰۸۹	سلطان احمد، ۷۶۷
سلیمان پیغمبر، ۲۸۵، ۹۱۴	سلطان احمد سلطان پوری، ۹۳۲
سلیمان شکوه، مرزا، ۴۰۷	سلطان اسمعیل گنج، ۸۲۴
سلیمان صفوی، ۹۰۳، ۱۲۳۶	سلطان العلما، ۴۱۵
سلیمان قلی سلطان، ۴۷۶	سلطان باهو، ۵۰، ۵۰۱
سلیمان کُرد، ۱۱۷	سلطان حاجی اسحاق، ۸۳۴
سلیمان، ملا، ۵۵۷	سلطان حسین شرقی، ۲۳۵
سلیمه سلطان بیگم، ۹۰۳	سلطان حسین صفوی، ۹۰۵
سماء‌الدین کنبو دهلوی، ۵۵۷	سلطان حسین میرزا، ۱۱۰۷، ۱۱۰۹، ۱۱۲۵
سنایی غزنوی، ۴۱، ۹۹۰	
سنت رام کایست، ۲۰۹	

- سنجر، ۷۸۷
 سنجر کاشی، ۷۸۷
 سندهه، ۹۸۱
 سنگهان، ۱۱۹۴، ۵۰۳، ۸۱۰
 سُنی المذهب، ۴۸۰
 سَنیان، ۴۱۸
 سویها رام، ۱۳۷
 سوجان خان، ۲۳۵
 سورج بهان پندت کشمیری، ۵۸، ۵۹
 سورج خان، ۲۳۵
 سور داکر، ۲۳۵
 سوکهانند، ۱۱۹۷
 سهای عرف دهره، ۱۱۰۹
 سهرام، ۸۰۳
 سهروردیه، ۴۲، ۲۲۰
 سَنیاح، ۹۰۶
 سیالکوتی مل «وارسته»، ۵۹۲، ۶۲۱، ۸۵۳
 سَید ابوصاحب، نک: ابوالحسن صاحب
 سَید ابي نصر نصرالله، ۵۲۳
 سَید احمد، ۵۲۳
 سَید احمد شاه، ۱۳۱، ۱۱۸۶
 سَید البرکات، ۷۷۶
 سَیدالمرسلین / سَید انبیاء، ۴۱، ۱۱۷، ۳۷۶، ۸۶۰، ۱۱۶۸
 سَید بدرالدین، ۵۳۳، ۹۱۳
 سَید بیگم جرجانی، ۹۰۳
 سَید پیر پادشاه قادری عرف سَید پیران صاحب، ۱۱۶۴
 سَید عبدالله، ۲۸۱، ۳۶۵، ۵۲۳
 سَید عبدالله بن سَید امین الله، ۱۱۶۴
 سَید علی، ۴۶۹، ۵۳۳، ۸۵۰
 سَید کاینات، ۷۸۱
 سَید ماه عرف شاه چاند حسینی، ۲۲۱
 سَید محمد، ۴۲۵
 سَید محمد شفیع، حکیم سَید، ۵۶۹
 سَید محمد عبدالله، ۳۴۲، ۵۳۶
 سَید مرحوم موسوی، ۴۲۶
 سَید میر، ۲۵۹
 سیدمیرخان شاهی، ۱۳۰۶
 سَید میر علی، نک: محمد بَدَه
 سیدن، ۴، ۵
 سَیدَه بنت ناصر، ۹۰۳
 سَیدَةالنساء، ۱۱۵۲، ۱۱۶۹، ۱۱۷۲
 سَیدِی مفتاح، ۱۰۴۸
 سَید یوسف، ۵
 سیراب، جُگل کِشُور، ۹۹۲
 سیر الولايت، ۹۱۳
 سیفالدين آخوند، میر، ۵۸۷، ۵۸۸
 سیفالدين احمد تفتازانی هروی، ۵۱، ۴۵۴
 سیف الدین حاجی بن نظام الدین عقیلی، ۱۱۲۵
 سیفالدين حیدرخان سیف جنگ، مظفرالدوله
 ناصرالملک میرزا، ۸۰۳۰
 سیفالدين عبدالرحمن «ختمی» لاهوری، ۹۵۴، ۹۵۵
 سیفالدين عبدالوهاب، سَید، ۵۳۳
 سیفالدين غلام محیی‌الدین محمد هاشم آلوری، ۵۶۷
 سیفالدين محمد، ۵۴۵
 سیفالدين والدنیا (سیف خان)، ۱۴۴
 سیفالظفرین برهان، ۲۳۱
 سیف الملوک امیر سهیل، ۲۴۸
 سیف ظفر، ۲۱۶، ۳۳۰

شاه رخ، مرزا، ۱۱۷۶	سیفی بخارایی، ۸۸۷، ۸۸۸
شاهزاده شجاع، ۷۹۲	سیکهان، ۱۱۸۴، ۱۱۹۱
شاه شجاع‌الملک، ۱۲۲۸	سیوطی، نک: جلال‌الدین
شاه صدرالدین، ۹۹۲	ش
شاه صفی بهادرخان، ۴۸۴	شادان، نک: بساوان لعل
شاه طاهر، ۱۵۳	شاعر، نک: معنی یاب خان
شاه طهماسب، ۶۱۲	شافعی، ۱۸۲
شاه طهماسب حسینی، ۱۰۴۳	شام بر بهاک پسر لاله پرنام برهمن، ۳۶۸
شاه طیب، ۹۰۶	شاه‌اعلی، ۵۶۰
شاه عالم ثانی، ۱۷، ۱۱۳، ۱۱۷، ۱۷۱، ۲۴۰، ۲۸۸، ۳۶۷، ۴۰۷، ۴۴۵، ۴۰۴، ۶۲۰، ۶۵۵	شاه ایوب، ۴۷۷
۷۳۱، ۸۲۵، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۵۵، ۹۵۳	شاه بابا، ۲۱۳
۱۰۱۱، ۱۰۹۴، ۱۰۳۶، ۱۰۵۶، ۱۰۶۹	شاه... بخاری، ۳۸۱
۱۱۸۲، ۱۲۰۹، ۱۲۳۳	شاه بهاء‌الدین، ۴۸۸
شاه عالم، نک: محمد بن عبداللّه	شاه ترک خان، ۱۲۳۵
شاه عباس دوم، ۹۶۲	شاه جهان، ۱۲، ۴۱، ۱۳۲، ۱۵۰، ۲۴۲، ۲۸۷
شاه عباس صفوی، ۴۹	۴۴۳، ۴۶۳، ۷۳۹، ۷۴۵، ۷۶۶، ۷۷۳، ۸۰۳
شاه عباس ماضی، ۴۸۴	۹۵۰، ۹۶۹، ۹۸۰، ۱۱۰۰، ۱۱۹۵، ۱۲۰۵
شاه عبدالحکیم، ۳۳۲	شاه جهان‌اللّه، ۵۶
شاه عثمان قادری، ۴۹۷	شاه جیلان، ۹۶۴، ۱۰۱۸
شاه عشقی، ۸۶۱	شاه حسن، ۹۷۱
شاه علی، ۸۹۴	شاه حسن‌رضا، ۷۵۵
شاه علی‌خان، ۸۲۵	شاه حسین، ۱۱۶۱
شاه غلام علی، ۲۱۹	شاه حسین دهنده، ۱۰۷۴
شاه فضل نعیمی، ۱۶۷	شاه خاموش، ۱۲۳۲
شاه قادر بخش، ۱۰۰۹	شاه خمر حافظ، ۲۶۴
شاه قاسم ابن محمد قاسم، ۱۰۰۹	شاه خوب‌اللّه، نک: محمد یحیی
شاه قلی، ۶۳	شاه درّانی، ۸۰۳، ۱۰۹۴
شاه کمال، ۲۱۱، ۵۳۳	شاه درّانیان، ۱۲۲۸
شاه کمال‌اللّه، ۳۳۲	شاه درواز، ۱۲۳۵
شاه گلشن، ۳۳۸	شاهدی دده، ۱۰۶۲
	شاه رخ بهادر خان، ۷۳۴

- شجاع الدوله بن نواب صفدر جنگ، ۶۰۶
 شجاع الدوله بهادر، ۱۱۰۰
 شجاعت خان المعروف به شیخ کبیر، ۱۴۷
 شجاعی، ۱۱۵۱
 شرافت، نک: محمد شریف
 شرافت نوشاهی، ۷۸۶
 شرر، نک: محمد شیر علی خان
 شرف الدین، ۶۷۹
 شرف الدین احمد بن یحیی سنیری، ۱۷۸، ۲۰۱
 ۴۷۵، ۴۷۸، ۵۲۷، ۵۳۱
 شرف الدین بخارایی، ۲۴۰، ۲۴۶
 شرف الدین بن عبدالواحد المشهور به شیخ علی،
 ۵۷۵
 شرف الدین رامی، ۷۹۰
 شرف الدین، شیخ، ۸۲۶
 شرف الدین علی باققی، ۹۰۵
 شرف الدین علی خان متخلص به «پیام»، ۸۷۲
 شرف الدین علی یزدی، ۳، ۱۲۳۶
 شرف بن جلال، ۹۹۴
 شریف، ۱۱۴۷
 شریف الدین، ۳۲۱
 شریف جرجانی، ۹۳، ۲۲۱، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۹۰
 ۶۳۶، ۶۴۰، ۱۲۳۸
 شریف، نک: محمد شریف
 شطاریه، ۴۷۷
 شعیب، ۲۸۴
 شفیعی اثر شیرازی، ۱۱۷
 شفیق، نک: لجهمی نراین
 شکر الله، ۱۰۶۸
 شکرالله خان، ۲۴۲، ۱۰۵۸
 شکرالله، میرزا، ۱۵۴
 شاه محمد، ۸۸۳، ۱۰۷۶
 شاه محمد عبدالله بهادرخانی، ۱۵۳
 شاه محمد گهرتلی، ۱۳، ۲۴۸
 شاه محمد، مولوی، ۱۹۳
 شاه مرتضی، ۲۶۴
 شاه مردان، ۲۳۸
 شاه مظفر، ۲۵۹
 شاه منصور، ۱۲۳۵
 شاه میر، سید، ۵۳۳
 شاه نامدار پنجابی، ۲۴۹
 شاه نعمت الله، ۱۶۷
 شاه نقشبند، ۲۹۶، ۱۲۳۲
 شاه، نک: مُلا شاه بدخشی
 شاه نواز خان، ۲۰۴، ۱۱۳۹
 شاهنواز خان بهادر مستقیم جنگ، امین الدوله
 محسن الملک، ۱۰۷۳
 شاهنواز خان خوافی اورنگ آبادی، صمصام
 الدوله نواب، ۱۱۲۹
 شاه وجیه الدین، ۲۰۲
 شاه ولایت، ۴۸۴
 شاه ولی خان، ۳۳۶
 شاهی، ۷۸۶
 شاهی سبزواری، امیرآقا ملک، ۹۹۴
 شاه [محمد] بن مسیح الزمان زاهدی هانسوی،
 ۶۴۱
 شایق، عاقل محمد، ۹۹۴
 شایق، نک: نذیرالدین حسن
 شبهر [کذا: شبهو] ناتھ کھتری کپور، ۸۳۷
 شب [؟، شبهو] سهای، ۲۶
 شتاب رای، ۹۲۳
 شجاع الدوله، ۱۱۷۷

۹۹۶	شکوهی همدانی، ۷۸۷
شوقی، میر، ۷۸۷	شگون‌گیاگان، ۹۰۷
شوکت بخارایی، محمد اسحاق، ۹۹۶	شمس الدوله بخشی میرزا محمود خان، ۱۳۳
شوکت علی، ۴۲۲	شمس الدین، ۲۰۱، ۲۶۵، ۵۹۴، ۷۶۷، ۸۱۷
شوله پوری، ۱۰۰۶	۸۲۳، ۱۰۸۶
شوهده رای، ۸۵۶	شمس الدین ابوالفتح محمد، ۵۶۲
شهاب الدین، ۵۴۲	شمس الدین ابو عبدالله محمد بن علی بن ابی القاسم
شهاب الدین احمد دولت آبادی، ۴۳۹، ۴۴۱	ابن ابی رجاء القاعدی، ۴۵۷
شهاب الدین المعروف شهابی جندی سندی هندی	شمس الدین تبریزی، ۲۱۴
براری، ۵۰۶	شمس الدین، خواجه، ۵۲۵
شهاب الدین حقیری هروی، ۱۰۱، ۱۰۲	شمس الدین، سید، ۵۳۳
شهاب الدین خان بریلوی، ۱۰۴۰	شمس الدین «فقیر» دهلوی، ۸۸۱
شهاب الدین سهروردی، ۵۰۳، ۵۰۶	شمس الدین کرت، ۱۲۳۱
شهاب الدین عبدالله مخاطب به مخدوم الملک،	شمس الدین کرمانی، ۱۰۸۸
۱۱۲۸	شمس الدین کشمیری، ۶۱۲
شهاب الدین غوری، ۱۲۱۹	شمس الدین محمد، ۱۰۶۸
شهاب الدین ملک العلماء، ۴۶۸	شمس الدین محمد بن محمود آملی، ۳۰۰
شهاب الدین ناگوری، ۷۳۵، ۷۳۷	شمس الدین محمد ناپادکانی، ۵۷۱
شهاز [کذا: شهباز] بیگ خان دهلوی، ۱۱۳۷	شمس الدین محمد جزری، ۵۷۴
شهباز بهاگل پوری، ۴۷۷	شمس الدین محمد شهر زوری، ۱۱۲۶
شهرت، حکیم، ۷۸۷	شمس الدین محمد قادری ملتان، ۵۶۲
شهریار، ۹۸۷	شمسای خوشنویس، ۷۹۲
شه مردان، ۱۰۸۹	شمس تبریزی، ۲۳، ۲۴۶
شهید، نک: پیم ناتھ	شمس قیس، ۲۳۱
شهیدی لال، ۱۰۱۲	شمسی عراقی، ۹۹۵
شیام سنگھ، ۶۶۶	شبنوناتھ و لاله برج موهن، ۵۴۰
شیبانی، ۵۴، ۱۲۳۷	شبنو ناتھ، ۸۱۶
شیخ ابدال، ۲۶۶	شکر پرشاد، ۲۲۴
شیخ ابوالمنصور محمدالمعروف... انصاری، ۵۳۵	شکر ناتھ، ۳۴۷
شیخ اجها، ۵۱۳	شکر ناتھ «نادر» کشمیری، ۱۶، ۱۵۱
شیخ احمد، ۱۲۹، ۱۳۰، ۶۲۶، ۷۳۴، ۱۰۸۶	شورش عشق، سعدالدین احمد انصاری کابلی،

- شیخ احمدزین جون پوری، ۵۶۰
 شیخ الاسلام، ۴۰۴
 شیخ الاسلام، نک: محمد مدعو به...
 شیخا، نک: آقا محمد
 شیخ بازید الملقب به پیر روشن، ۵۳۵
 شیخ باقر، ۳
 شیخ بهادر انصاری، ۷۴۲
 شیخ بهایی، نک: بهاء‌الدین محمد عاملی
 شیخ جی ولد حسن، ۵۲۶
 شیخ حداد، ۵۳۵
 شیخ حسن، ۵۶۰
 شیخ حمزه، ۲۱۳، ۵۳۵
 شیخ خلیل، ۵۳۵
 شیخ داود، ۵۳۵
 شیخ راجو، ۷۳۷
 شیخ‌زاده امام‌الحق والدین، ۳۴۸
 شیخ‌زاده عاشق، ۶۱۰
 شیخ‌زاده کلیم الله، ۱۰۲۴
 شیخ شیراز، ۱۳۰
 شیخ صنعان، ۱۹۸
 شیخ طاهر، ۵۵۹
 شیخ علی، نک: شرف‌الدین بن عبدالواحد
 شیخ کبیر، ۹۷۵
 شیخ کبیر، نک: شجاعت خان
 شیخ کمال، ۸۲۰
 شیخ گنج احمد مغربی، ۵۲۵
 شیخ لقمان، ۵۳۵
 شیخ محمد، ۱۲۹، ۱۳۰، ۵۳۵
 شیخ محمد بن عصمت الله بن عمر دراز، ۶۰۵
 شیخ محمود، ۵۳۵
 شیخ معروف، ۵۶۰
- شیخ منصور، ۵۳۵
 شیخ میرک پورانی، ۶۰۳
 شیخن، نک: ابوالقاسم شیخ احمد
 شیخ یحیی پور، ۵۶۰
 شیرخان خلف خان محمد خان، ۱۱۰۹
 شیر خان لودی، ۹۱۱
 شیر سنگھ پادشاه، ۶۷۱
 شیر سنگھ مظفر جنگ، ۱۰۸۲
 شیر شاه، ۱۱۲۱
 شیر علی، ۱۱۵۸
 شیر علی لودی، ۲۸۴
 شیر محمد، ۲۴۷، ۲۸۸، ۶۵۷، ۱۱۷۴
 شیر محمد «اسد»، ۸۶۵
 شیر محمد خان بامی زئی، ۱۰۵۳
 شیر محمد، قاضی، ۴۴۳
 شیر محمد، مولوی، ۵۷۵
 شیطان، ۷۴۴
 شیعه، ۳۴، ۲۹۲، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۱۵،
 ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۶، ۴۲۸،
 ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۷۰، ۴۸۴، ۵۰۰، ۵۷۶، ۶۳۵،
 ۸۶۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۹
 شیعه اثنی عشریه، ۴۲۱، ۴۸۴
 شیعه امامیه اثنا عشریه، ۵۶
 شیفته، ۱۳۳
 شیو پرشاد، ۸۵۶
 شیو پرشاد معروف به بلبل، ۱۶
 شیوجی رام، ۱۲۱۳
 شیو دیال کهنتری، ۸۵۶
 شیوک رام «عطارد» تتوی، ۱۲۸
 شیولال، ۷۹۴
 شیو نرائن پندت، ۱۹۷

ص	
صائب تبریزی، محمدعلی، ۵۹۴، ۷۸۲، ۷۸۷.	صدر شاه زنجانی، ۴۱
۸۱۹، ۹۹۷	صدق علی شاه، ۲۸۵
صابر شاه، ۷۶۵	صدیق حسن خان قنوجی، ۳۹۷، ۴۱۰
صابر علی بن محمد پناه، ۷۶۵	صدیق خطیب، ۵۲۶
صایر، میرزا، ۱۰۶۹	صرفی همدانی، ۷۸۷
صاحب امر، ۱۱۷۱	صفایبگ چینکی جلایر، ۲۰۰
صاحب دیال، ۶۵۷	صفدر علی بن حیدر علی رضوی دهلوی، ۴۲۳
صاحب شاه قریشی، ۱۰۳۷	صفویان، ۴۸۳
صاحبقران [= تیمور]، ۱۲۳۱	صفی، ۷۸۶، ۸۰۳
صادق اصفهانی ملقب به مینا، میرزا، ۲۹۳	صفی الدین اسحاق اردبیلی، ۴۸۴، ۱۱۳۶
صادق حلوی، ۴۱۳	صفی‌الدین حامد، ۲۷۱
صادق خان، ۷۰۳	صفی‌الدین صوفی، سید، ۵۳۳
صادق رکنی عاشق، ۸۹۲	صفی‌الدین محمد بن شرف‌الدین علی الحسینی القمی، ۳۰۷
صادق ملتانی، ۹۹۶	صفی بن نصیر، ۲۰۱، ۲۰۲
صالح، ۲۸۴، ۷۸۶	صلاح‌الدین آرائی، حاجی، ۱۲۱۲
صالح قمی، ۷۸۶	صلاح بن مبارک بخارایی، ۶۷، ۵۴۴
صالح محمد کوزانی، ۵۲۴	صلصال مغربی، ۸۷۴
صباحی، سلیمان صباحی بیگدلی، ۹۹۹	صمصام الدوله خان، ۲۲۴
صحاف خواجه ربیع، ۲۶۸	صورت حسین، ۲۳۵
صحی و حالقی [؟]، ۱۰۵	صورت سنگه، ۱۰۹۵
صداقت، نک: محمد ماه	صوفی شریف، ۲۴
صدرالدین، ۲۷۱	صهبائی، نک: امام بخش
صدرالدین محمد بن اسحاق قونوی، ۱۲۳	ض
صدرالدین محمد «فایز» دهلوی، ۳۶، ۶۹، ۳۱۸.	ضمیر، نک: نراین داس
۴۰۸، ۶۴۹، ۶۷۶، ۷۱۹، ۷۴۹، ۷۵۷.	ضمیری بلگرامی، نظام، ۹۹۹
۱۱۵۷، ۱۱۷۱	ضیایی، ۱۸
صدرالدین ولد میان شیخ محمد، ۶۲۸، ۸۰۷.	ضیایی، نک: نظام الدین
صدرالنساء بیگم، ۱۰۷۰	ضیاءالدین، ۵۶۰
صدر بدر، ۹۵	ضیاءالدین حسین خان «رنگین»، ۱۰۶۰
صدر دیوان زنجانی، ۴۱	ضیاءالدین خسرو، ۱۶۶

ظفر حسین بن سیف الدوله سید مظفر حسین خان
المرعشی الحسینی المازندرانی، ۵۶۹
ظهور الحق محمد منیر «ظهور» لاهوری قادری
شطاری، ۳۰

ظهور علی خلف مولوی فتح علی، ۱۶
ظهور لاهوری، نک: ظهور الحق
ظهوری ترشیزی. نورالدین محمد، ۱۱۶، ۱۴۳،
۲۲۲، ۲۳۳، ۲۴۲، ۸۲۹، ۱۰۰۰

ظہیرا تفرشی، ۱۷

ظہیر بن محمود علوی، ۳۱۷

ظہیر قاریابی، ۱۰۰۱

ع

عاجز، نک: نراین کول

عادل بن سید شرف‌الدین الحسینی، ۷۹۸

عادل بن علی بن عادل الحافظ، ۳۹۰

عادل بن علی حافظ خراسانی، ۳۴۳

عادل شاه، ۲۷۵

عادل شاه بن مبارک شاه، ۱۰۴۷

عادل علم‌دار، ۸۳۵

عادل، ۷۸۶

عارف‌الله، ۴۷۶، ۴۷۷

عارف شاه، نک: قادریخش بن امان‌الله

عارفه لله دیوانه، ۳۱۳

عارفی، نک: محمود بن حسن

عاشق لکهنوی، دُرگا پرشاد پندت کشمیری، ۳۳۴،
۱۰۰۱

عاشق، نک: بدری ناتھ

عاشور بیگ، ۶۲۴

عاشور بیگ محمد شاهی، ۱۱

عاقل خان میر عسکر، نک: رازی خوانی، ۱۰۵۸

عالم، سید، ۵۰۲

ضیاء‌الدین کشتواری، ۱۵۹، ۲۵۷

ضیاء‌الدین نخشی، ۱۲۳، ۴۹۳، ۵۰۰، ۸۶۶

ضیاء‌الله، ۸۰۹

ضیاء‌الله نقشبندی مجددی، ۵۲۸

ضیاء، نک: فقیر محمد

ط

طالب، ۳۸۴

طالب آملی، محمد طالب، ۵۹۴، ۹۹۹

طالبای کلیم، ۲۳، ۲۴۲

طالب حسین، ۲۳۳، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۴۰

طالب حسین انصاری، ۳۳۲، ۱۱۰۰

طالب علی، ۷۴۶

طالب علی بخاری بلگرامی، ۱۱۷۰

طالع یار معروف به اودهی راج، ۸۵۵

طامس متکف، ۸۴۸

طاهر، سید، ۲۱۴

طاهر مُلتانی، ۵۶۰

طاهر، نک: محمد طاهر قادری

طاهر وحید، ۱۹۱

طیب، ۱۰۱۰

طرزی افغان، ۷۸۴

طرزی دهلوی گوالیاری، ۳۴۰، ۸۷۶

طغرای مشهدی، ۵۹۲، ۷۹۱، ۷۹۶، ۸۱۴

طفیل احمد بردوانی، ۹۴۸

طوطه رام کشمیری، ۷۸۲

طهماس بیگ خان بهادر اعتقاد جنگ مازندرانی،
محکم الدوله مرزا، ۱۵۳، ۹۸۳، ۱۱۳۷

طیب بن یار بابا، ۱۱۵۱

ظ

ظاهر، نک: نظام‌الدین

ظریف محمدخان، ۵۹۸

عبدالحق سجاول سرھندی، ۴۷۲	عالم گبیر ثانی، ۳۲۴، ۳۴۱، ۳۴۷، ۵۶۱
عبدالحق قادری حنفی متقی، ۶۱	۶۰۲، ۶۸۸، ۷۸۴، ۱۲۰۰
عبدالحق محدث دھلوی، ۳۷، ۶۱، ۹۰، ۱۷۸	عالی، نک: نعمت خان
۳۱۰، ۳۱۷، ۴۰۰، ۴۰۴، ۴۱۱، ۴۶۰، ۵۰۹	عائشہ، ۸۶۰، ۱۱۴۸
۵۲۳، ۵۲۳، ۵۷۳، ۹۶۳، ۹۶۴، ۱۰۷۴	عائشہ بی بی، ۵۰۵
۱۱۰۶، ۱۱۴۲، ۱۱۴۷، ۱۱۶۳	عائشہ سمرقندی، ۹۰۳
عبدالحکیم، ۳۹۰، ۴۱۰، ۱۰۵۴	عباس حسین شاہجہان آبادی، ۷۵۵
عبدالحکیم عرف حکیم امام بخش، ۵۹۳، ۶۴۱	عباس علی، ۴۱۰
عبدالحکیم بن لاد محمد، ۲۱۴	عباس قلی خان، ۱۱۷
عبدالحمید بن حضرت مخدوم، ۱۱۲۸	عباسی، ۱۰۴۹
عبدالحمید، حکیم، ۴۷۷	عباسیان، ۱۱۳۶
عبدالحمید لاہوری، ۱۵۰، ۲۸۴، ۱۲۱۰	عبدالاحد، ۱۸۸
عبدالحنی، ۸۹۴	عبدالاحد «احمد» کشمیری نور پوری، ۳۵۹
عبدالحنی دھلوی بدھانوی، ۴۵۷	عبدالاحد «رابطہ» لکھنوی، ۱۳۱۷
عبدالخالق، ۶۷	عبدالاول نیشابوری، ۵۰۸، ۵۳۲
عبدالخالق بن بدر عالم مفتی نارنولی، ۴۵۵	عبدالباری، ۱۱۲۱
عبدالخالق بن مولوی عبدالرحمان، ۲۱۸	عبدالباسط بن رستم علی قنوجی، ۴۴۸، ۶۵
عبدالخالق غجدوانی، ۵۵۵	عبدالباسط بن محمد صالح امینتھوی، ۸۸۰
عبدالرحمان، ۱۸، ۳۱، ۶۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۶۶	عبدالباقی بن جان محمد جمجی قادری
۵۲۷، ۷۴۷	شیرگرھی، ۵۶۳
عبدالرحمان بن شیخ الاسلام امیر سید محمود	عبدالباقی بن غوث الاسلام صدیقی، ۷۶
مدعو بہ شیخ میرک پورانی، ۶۰۳	عبدالباقی «حقیر» النصیری الطوسی، ۷۸۱
عبدالرحمان بن علی بن بزغش، ۵۰۶	عبدالباقی قصوری، ۴۸۱
عبدالرحمان بن محمد رحمت اللہ، ۲۱۸	عبدالباقی یداجی، ۱۰۴۵
عبدالرحمان بن مسعود خان وزیر، ۴۶۴	عبدالجلیل، ۳۱۱
عبدالرحمان بن معتمدخان، ۱۱۴۷	عبدالجلیل حسنی حسینی قادری احمد آبادی،
عبدالرحمان چشتی، ۵۶۳	۴۹۵
عبدالرحمان، حافظ، ۸۲۴	عبدالجلیل، سید، ۸۱۸
عبدالرحمان خان، ۳۹۷، ۶۰۸، ۹۸۵، ۱۲۰۲	عبدالجلیل واسطی بلگرامی، ۲۱۲، ۲۹۴، ۱۰۰۳
۱۲۴۸	عبدالجمیل بن محمود بن محمد الصافی، ۴۷۳
عبدالرحمان خان بہادر قندھاری، ۱۲۰۲	عبدالحاذق بن حکیم ہمام گیلانی، نک: حاذق

- عبدالرحمان خان مجاهد غازی، ۱۲۲۹
 عبدالرحمان، میر سید، ۱۰۶۱
 عبدالرحیم، ۱۶۱، ۳۱، ۵۵۰، ۱۰۷۵
 عبدالرحیم استانبولی، ۲۲
 عبدالرحیم بن احمد سوربهاری، ۶۱۴
 عبدالرحیم پر سروری، ۵۰۲
 عبدالرحیم تونی، ۱۱۶۱
 عبدالرحیم خانخانان، ۱۱۸۱
 عبدالرحیم نقشبندی تاشکندی معروف به خواجه
 شیخ کمان، ۱۰۹۰
 عبدالرحیم ولد شیخ محمد حفیظ، ۵۵۶
 عبدالرزاق بن اسحق سمرقندی، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵
 عبدالرزاق کاشی، ۱۰۶۲
 عبدالرزاق لاهیجی، ۳۰۶
 عبدالرزاق ملتانی، ۲۴۵
 عبدالرسول، ۱۳۲، ۹۶۵
 عبدالرسول بن شهاب‌الدین قرشی، ۷۹۸
 عبدالرسول بن ضیاءالله، ۹۶۶
 عبدالرسول بن محمد امین، ۴۶۹
 عبدالرسول قادری، ۱۳۲
 عبدالرشید تتوی، ۶۰۹، ۶۲۲
 عبدالرشید حسین پوری، ۱۱۹۷
 عبدالرشیدخان بنوری، ۵۵۶
 عبدالرشید دیلمی ملقب به آقا، ۱۶۵
 عبدالرشید ولد مُلّان محمد شفیع سیهام، ۱۰۴۹
 عبدالرفیع، ۲۲۶
 عبدالرؤف، ۲۴۸
 عبدالرؤف بن ابراهیم، ۷۰
 عبدالرؤف منادی، ۴۰۴
 عبدالسبحان، ۸۸۰
 عبدالسبحان قادری، ۹۴۵
 عبدالسلام بن شیخ عبدالکبیر، ۹۶۸
 عبدالسلام حسام‌الدین، نک: محمد سعید
 القادری
 عبدالسلام لاهوری، ۴۶۹
 عبدالصمد، ۴۱۴، ۴۱۵، ۱۰۶۹، ۱۱۷۲
 عبدالصمد ابن حسن حاجی ابن منکلی حاجی
 اوقلی، ۴۸۷
 عبدالصمد بن سید سعادت علی، ۸۱۲
 عبدالصمدخان، ۲۹۰
 عبدالصمد خان محمد، ۹۵۰
 عبدالصمد خان میرتهی، ۱۰۴۰
 عبدالصمد ولد سید روشن علی خان، ۷۲۱
 عبدالعزيز، ۳۷، ۳۸، ۱۵۴، ۹۱۹
 عبدالعزيز بهادر خان، ۱۲۵
 عبدالعزيز خان ولد حافظ حیدرخان، ۴۴۶
 عبدالعزيز دهلوی، ۳۴، ۱۲۸، ۳۸۲، ۴۰۸، ۴۵۷،
 ۱۱۶۳، ۱۰۶۴
 عبدالعزيز زنجانی، ۴۲
 عبدالعزيز شمس تھانیسری، ۶۶۱
 عبدالعزيز محمد بن النسفی، ۵۱۵
 عبدالعزيز ولد... محمد قریشی، ۹۳۳
 عبدالعظیم، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵
 عبدالعلی، ۳۱۸، ۱۰۶۸
 عبدالعلی بیرجندی، ۸۶، ۴۹۱، ۶۶۰، ۷۵۸، ۷۵۹
 عبدالعلی محمد بن نظام‌الدین محمد انصاری
 لکهنوی، ملقب به بحرالعلوم، ۴۳۵
 عبدالغفار، ۴۴۴
 عبدالغفار البغدادی، ابن زین‌العابدین، ۱۷۷
 عبدالغفار بن خیرالدین محمد، ۳۰۵
 عبدالغفار صدیقی حسینی حسنی خراسانی
 نیشابوری هروی، ۳۹۶

عبدالقادر فخری متخلص به «مهربان» اورنگ	عبدالغفور، ۳۴۸، ۲۶۹، ۱۲۲، ۳۹
آبادی، ۱۰۵۹	عبدالغفور انصاری جلندهری، ۵۳۵
عبدالقادر کاندهلوی، ۸۱۳	عبدالغفور بن شیخ سلیمان، ۹۲۱
عبدالقادر مولوی، ۱۳۱	عبدالغفور لاری، ۵۶۶، ۵۲۰، ۵۰۸، ۶۳، ۶۲
عبدالقاهر جرجانی، ۶۴۰	عبدالغفور نقشبندی، ۱۰۹۰، ۵۴۶
عبدالقُدوس گنگوهی، ۴۹۹	عبدالغنی، ۹۶۹، ۲۷۶
عبدالقَدیر، ۵۵۵	عبدالغنی بلولی، ۵۶۵
عبدالکبیر بالا پیر، ۵۶۰	عبدالغنی بن ابوطالب کشمیری، ۴۵۱
عبدالکریم، ۱۳۷، ۲۰۷، ۲۰۸، ۴۷۲، ۵۹۳، ۵۹۷، ۶۲۶	عبدالغنی بن شاه مبارک اشرف (نه شرف) بهیوی؟
عبدالکریم المشتهر به خواجه امیر متخلص به «امیر»، ۸۴۱	کچهوچھوی، ۷۵۵
عبدالکریم بن عاقبت محمود کشمیری، ۱۱۸۳	عبدالغنی بن محمد شریف رھتاسی، ۳۴۱
عبدالکریم بن عبدالجلیل کبروی، ۴۴۱	عبدالغنی بھکری، ۹۶۹
عبدالکریم بن قاضی راجن [یاراجی] غزنوی، ۵۹۶	عبدالغنی بیگ «قبول» کشمیری، ۲۱۱
عبدالکریم سندی، ۱۶۲	عبدالغنی پسر حافظ محمد علی «خوش رقم خان»، ۳۴۲
عبدالکریم لاهوری، ۵۶۰	عبدالغنی حافظ شیرانی، ۷۱۳
عبدالکریم لاهوری انصاری، ۵۰۸	عبدالغنی قادری، حکیم، ۲۵۱
عبدالکریم ولد بده، ۸۱۹	عبدالفتاح الحسینی العسکری، ۱۰۵۶
عبدالکریم ولد شیخ عظمت‌الله عرف مکلا روضی، ۷۳۰	عبدالقادر، ۸۳۱، ۷۶۷، ۴۹۵، ۲۲۱
عبداللطیف، ۱۰۸، ۱۰۶۳	عبدالقادر الحسنی جیلی، ۵۶۷
عبداللطیف الشهیر یمین بن سید کمال‌الدین، ۶۰۳	عبدالقادر بانندی، ۶۲۵
عبداللطیف عباسی، ۹۹۱، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹	عبدالقادر بدایونی، ۱۲۱۴
عبداللطیف لاهوری، ۱۰۵۵، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳	عبدالقادر بن حسن رویانی، ۷۲
عبداللطیف لاهوری، ۴۴۶	عبدالقادر بن خوشحال خطک، ۳۳۸
عبداللطیف ولد حاجی محب‌الله حسین پوری، ۴۹۷	عبدالقادر بن عبدالرحمان عرف اوتراه، ۹۴۲
عبدالله، ۱۵۰، ۱۹۰، ۳۶۲، ۹۶۶، ۹۶۸، ۹۹۷	عبدالقادر بن هاشم بن محمد الحسینی، ۱۱۴۰
۱۱۸۵	عبدالقادر جیلانی، ۴۱، ۲۵۶، ۲۶۴، ۲۷۱، ۵۰۷، ۵۰۹، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۴۹، ۵۵۱، ۵۶۲، ۹۹۲
	۱۱۰۲
	عبدالقادر خان، ۱۱۸۷
	عبدالقادر رویانی، ۸۴

- عبدالله المدرس بن حیدر علی المدرس الاردیبلی،
۳۷۷
- عبدالله انصاری، ۲۱، ۲۶۹، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۹۷،
۳۲۶، ۳۳۷، ۴۷۸، ۵۱۸، ۵۲۹، ۵۵۴
- عبدالله بن اسعد یافعی، ۵۴۹، ۵۵۴
- عبدالله بن پیر بخش، ۹۳۰
- عبدالله بن حافظ اسم الله، ۵۰۸، ۵۲۲، ۹۴۱
- عبدالله بن حسن بن علی المکی الجفی العملائی،
۴۷
- عبدالله بن حسین مکی، ۲۶۴
- عبدالله بن عنایت الله دهلوی، ۱۱۶۷
- عبدالله بن فیض الله، ۴۴۸
- عبدالله بن کمال‌الدین بهلول صوفی شطاری
سندیلی، ۵۰۷
- عبدالله بن مسعود، ۷۰۷
- عبدالله بیگ، ۸۳
- عبدالله حسین فزونی، ۶۲
- عبدالله حسینی بن میر پارسا بن میر کمال، ۱۶۹
- عبدالله حسینی، میر، ۱۷۲
- عبدالله حکیم، ۷۱۶
- عبدالله خان، ۳۹۹
- عبدالله خان بن اسکندر بیگ، ۱۲۳۷
- عبدالله خان بهادر فیروز جنگ، ۱۲۳۲
- عبدالله خان مهارت خان، ۶۶۸
- عبدالله خواجه کلان بن خواجه باقی بالله، ۶۵
- عبدالله خویشگی قصوری، ۲۱۵، ۵۶۳، ۷۹۸،
۹۵۶
- عبدالله دهلوی مغفور مصور، ۱۰۴۷
- عبدالله دیاناته «وفا» بریلوی کشمیری، ۱۹۷،
۱۹۸
- عبدالله شاه، ۱۲۳۶
- عبدالله، شیخ، ۲۶۵، ۴۴۱، ۵۵۹
- عبدالله عراقی، ۹۳۲
- عبدالله قاضی، ۵۳۵
- عبدالله، مولوی، ۱۰۸۵
- عبدالله، میر، ۷۱۵
- عبدالله نایینی، ۴۳۳
- عبدالله نومسلم راتهور اوجی، ۴۴۷
- عبدالله بزدی، ۵۱۱
- عبدالمالک، ۶۹۴
- عبدالمجید، ۱۹۲
- عبدالمجید عقیقی، ۷۲۵
- عبدالمحمد ولد ملا، ۴۴۲
- عبدالمغیث ولد شیخ عزیز محمد، ۲۰۷
- عبدالملک بن عبدالغفور انصاری، ۲۶۲
- عبدالملک قنوجی، میر، ۱۰۶۱
- عبدالمؤمن، ۶۲۴، ۷۶۷
- عبدالمؤمن بن قاضی عبدالنبی، ۳۲
- عبدالمؤمن بن ملا عبدالغنی بیکری، ۹۷۲
- عبدالمؤمن شاه، ۱۲۳۵
- عبدالمؤمن معروف به ملا دو پیازه، ۱۱، ۷۹۰
- عبدالنبی، ۱۰۸۶
- عبدالنبی جامی، ۴۷۰
- عبدالنبی فخرالزمانی فزونی، ۷۸۷
- عبدالواجد خیرآبادی، ۱۰۳۱
- عبدالواحد بلغرامی، ۵۳۸، ۹۵۶
- عبدالواسع، ۱۷
- عبدالواسع هانسوی، ۲۳۶، ۶۳۸، ۹۴۵، ۹۸۷،
۱۰۷۷، ۱۰۷۸
- عبدالوحید بن نعمت الله الجیلانی، ۱۷۷
- عبدالولی ولد شیخ عبدالقادر صدیقی، ۵۶۱
- عبدالوهاب، ۹۱۰

عزیزالدین آزاد و رضا لاهوری، ۲۸۵، ۲۸۶، ۷۱۶، ۶۵۶	عبد الوهاب الهامی، ۳۱۹ عبد الوهاب بن حاجی رحیم اشهر به راجی، ۸۷۶، ۸۷۵
عزیزالدین بن محمد نسفی، ۵۱۵ عزیز الدین عالمگیر، نک: عالمگیر ثانی عزیزالدین قریشی، ۱۰۶۸ عزیزالدین محمود بن علی کاشانی، ۵۲۷ عزیزالدین نسفی، ۳۰۷، ۷ عزیزالله، ۹۸۸، ۴۸۲، ۳۲۳ عزیزالله بن عبدالرحیم، ۹۵۷، ۷۹۸ عزیزالله قندهاری، ۷۵۵ عزیزان عالم شیخ الصدقی [الصدیقی] العلوی، ۲۷۰ عزیزخان، ۱۲۳۵ عزیز، میرزا، ۲۵۸ عشرت، ۲۳۸ عشقی، ۶۸۲ عشقی شطاری، ۵۰۶ عشقی شطاری قادری، ۵۰۶ عصام الحق ابراهیم اسفراینی، ۳۱۴ عصام‌الدین، قاضی، ۹۱۱ عصمت الله، ۱۳۰، ۱۲۹ عصمت الله الادهمی، ۲۰۱ عصمت الله بن محمود، ۷۶ عصمت الله ولد محمد واصل، ۸۷۱ عصمتی، ۹۰۳ عطابیگ، ۱۴۰۲ عطّار تونی، ۱۰۰۷، ۲۵۸ عطارد، نک: شیوک رام عطّار نیشابوری، فریدالدین، ۲۳، ۶۰، ۱۰۸، ۱۳۸، ۱۴۱، ۱۵۸، ۵۲۹، ۵۴۷، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸	عبد الوهاب جیلانی صوفی قادری، ۳۸۷ عبد الوهاب شاهشاهانی اصفهانی، ۹۱ عبد الوهاب متقی، ۶۱ عبد الوهاب وهاپی، ۱۱۵۴ عبدالهادی، ۱۲۰۷، ۲۱۳ عبد رحیم، ۴۴۶ عبدی شیرازی، ۵۳۴ عبرت، نک: محمد قاسم عبید، ۱۷۷ عبیدالله احرار، ۱۷۸، ۲۴۹، ۵۱۳، ۵۲۹، ۵۳۲، ۹۱۱، ۸۶۲، ۷۲۵ عبیدالله خویشگی قصوری، نک: عبدالله خویشگی عبید زاکانی، ۳۱۹ عترت، ۷۸۷ عتیق الله، ۲۰۱ عثمان، ۱۱۵۱ عثمان انصاری جالندهری، ۵۰۵ عثمان گجراتی، ۶۶ عثمان هارونی، ۵۱، ۴۸۶ عجیب احمد، ۱۳۸ عرب محمدخان، ۳۳۹ عرفی شیرازی، ۱۰۹، ۱۱۸، ۲۶۳، ۷۸۶، ۱۰۰۳ عزالدین، ۱۰۰۶ عزت الله، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶ عزرائیل، ۲۴۱ عزلت بهکری، میر نجم‌الدین، ۱۰۰۷ عزیز، ۳۸۰

- عطاء علی خان، ۱۱۷۸
 عطا محمد خان، نک: لطف الله خان
 عطا محمد خان، نک: لطف الله قریشی
 عطا محمد خان، نک: لطف الله مهمی
 عطاء الله، ۵۳۲، ۳۸۷
 عطاء الله بن محمد مصطفی عزیز الله النبی
 هانسوی دهلوی، ۳۷۹
 عطاء الله بن میان احمد یار بن محمد افضل، ۹۴۷
 عطاء الله، شیخ، ۱۶۹
 عطاء الله عطایی مشهدی، ۱۰۰، ۸۸۹
 عطاء الله قادری، ۹۸۷
 عطرالدین، ۱۰۸۶
 عظمت الله، ۴۱۱
 عظیم آبادی، ۲۳۱
 عظیم الدین احمد عرف محمد مهدی، ۴۰۴
 عظیم الدین عظیم تنوی، ۱۳۱۱
 عظیم الدین کنبو، ۹۶۸
 عفیف بن سعید کازرونی، ۱۱۵۴
 عفیف نور کاشانی، ۳۱، ۶۰
 علاق الدوله؛ سرفراز خان، ۷۱۴
 علامه سید محمد، ۴۲۵
 علامه شریف، ۱۲۳۸
 علاء الحق والدین، ۱۴۴
 علاء الدوله، ۹۹
 علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد بن احمد
 بیابانکی، ۵۳۴، ۴۸۷
 علاء الدین، ۵۴۸، ۳۸۵، ۱۲۳۲
 علاء الدین ابوالظفر حسین شاه، ۱۸۷
 علاء الدین بادشاه، ۸۴۲
 علاء الدین، حاجی، ۲۱۴
 علاء الدین خراسانی، ۱۲۴
 علاء الدین عطار، ۱۲۳۲
 علاء الدین عظاملک جوینی، ۱۲۳۰
 علاء الدین عمر بخارایی، ۲۱۶
 علاء الدین غوری، ۱۸۴
 علاء الدین محمد لاری، ۸۹۵
 علاء اودی، ۱۰۸، ۱۲۱، ۲۳۵
 علاء مفتی بخارایی، ۲۱۶
 علاء منجم بخاری، ۶۵۹
 علم الدین ولد شیخ مبارک قنوجی القریشی
 الصدیقی، ۳۰۴
 علوی، ۱۳۳
 علی ابن ابیطالب (ع)، ۴۸، ۵۶، ۲۳۰، ۲۵۴، ۲۸۵،
 ۳۴۳، ۴۰۴، ۶۰۷، ۱۰۱۱، ۱۰۳۸، ۱۰۶۴،
 ۱۰۷۰، ۱۱۰۰، ۱۱۰۷، ۱۱۳۶، ۱۱۴۴،
 ۱۱۵۲، ۱۱۶۰، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۷۰،
 ۱۱۹۸، ۱۱۷۲
 علی احمد زمجی، ۸۷۴
 علی اصغر، ۸۲، ۲۰۲
 علی اصغر بن ملا علی اکبر التبریزی، ۲۹۲
 علی اکبر، ۱۱۲، ۱۱۶۹
 علی اکبر اله آبادی، ۶۳۷
 علی اکبر شریف گیلانی زنجانی، ۴۱، ۴۲
 علی اکبر شیرازی ابن علی بن محمد اسمعیل بن
 محمد مهدی، ۶۶۲
 علی اکبر علوی، نک: نجم الدین المعروف...
 علی اوسط بن سید سلیمان، ۶۰۰
 علی بخت اظفیری گورکانی، ۲۹۵
 علی بخش، ۸۰۸
 علی بخش همشیره زاده غلام رسول، ۷۹۷
 علی بن ابراهیم ملقب به درویش، ۱۱۵۸
 علی بن ابی سعید کیلانی، ۳۲۱

- علی بن احمد الحسینی، ۱۱۶۲
 علی بن حامد بن ابی بکر کوفی، ۱۱۹۲
 علی بن حسن الزواری، ۳۷۶
 علی بن حسین واعظ کاشفی، ۵۵۲، ۶۱، ۸۰۳
 علی بن دلدار علی لکهنوی، ۴۴۴، ۴۳۲
 علی بن عثمان الجلابی الهجویری، ۳۹، ۴۲، ۳۷۹، ۵۱۵
 علی بن محمد علی خوارزمی، ۴۵۶
 علی بن محمود ابیوردی کورانی، ۵۵۵
 علی بن هستی، ۵۵۰
 علی بیگ، ۵۷
 علی تقی، سید، ۱۳۲۶
 علی حسین پانی پی، ۱۸۱
 علی خان، ۱۲۹
 علی رامیتنی، ۲۴۹
 علی رضا الحسنی الاصفهانی، ۲۳۸
 علی رضا «تجلی» اردکانی، ۱۱۵، ۲۲۹
 علی ستاعی، ۷۶۷
 علی سرهندی، نک: ناصر علی
 علی شاه، ۵۶۳
 علی شیر حافظ خیل دانشمندی جالندهری، ۱۲۶
 علی شیرنوایی، ۲۹۵، ۱۱۰۶
 علی شی لله هاشمی، ۲۱۴
 علی عسکر خوافی معروف به عاقل خان رازی، ۳۱۰
 علی عطا حسین، ۵۷۶
 علی قاری هروی، ۴۵۲، ۴۷۵
 علی قلی، ۹۵۹
 علی قلی خان «واله» داغستانی، ۹۰۷
 علی قوشچی، ۶۷۸، ۶۵۱
 علیم الله، ۳۸
 علیم الله حسینی جالندهری، ۱۱۵۵
 علیم الله، شیخ، ۹۱۸
 علی متقی، ۳۱، ۴۲۰
 علی محمد انصاری، ۸۱۴
 علی محمد بن ابابکر قندهاری، ۵۴۸
 علی محمد حکاک، ۷۳۲
 علی محمدخان بن محراب خان، ۶۱۸
 علی محمدخان، نک: محمد حسن
 علی مراد خان تالیپور، ۱۰۳۸
 علی مرتضی، ۱۱۶۸
 علی مردان خان، ۴۱
 علی مردان شاه، ۳۵۴
 علی موسی امام، ۵۷۱، ۱۰۶۰
 علی نقی، ۱۰۱۷
 علی نقی امام، ۱۱۷۰
 علی وردی خان، ۱۱۷۷
 علی همدانی، ۲۱۳، ۳۲۴، ۳۴۲، ۵۵۱، ۶۵۱، ۱۱۴۹، ۱۰۵۸
 عماد، ۷۸۶
 عمادالدین، ۱۰۱۳
 عمادالدین ابوالقاسم محمود بن احمد بن حسن
 فاریابی، ۸۷۸
 عمادالدین بن شیخ محمد، ۷۱
 عمادالدین حسن طبری، ۱۱۶۸
 عمادالدین، سید، ۱۰۶۱
 عمادالدین طبسی، ۴۲۱
 عمادالدین محمود شیرازی، ۷۲۳
 عماد فقیه کرمانی، ۱۰۱۴
 عمرالدین، ۱۰۷۵
 عمر بخش بن جمال بن رحمت الله، ۷۲۷
 عمر بخش، میان، ۹۵۰

- عمر بن خطاب، ۲۱، ۲۷۶، ۸۷۸، ۱۱۴۸، ۱۱۶۶، ۱۰۰۴، ۹۷۵، ۱۰۰۴، عیوض رای مسرت،
- غ**
- عمر خیام، ۱۱۹
- عمر دانیال، ۴۱۳
- عمر دراز انصاری، ۱۳۱، ۱۲۹
- عمر محرابی، ۴۱۲
- عمر، میان، ۸۱۹
- عمری الحسینی القادری، ۸۸۰
- عنایت، ۱۰۹۹
- عنایت الله، ۴۴، ۲۳۰، ۳۸۷
- عنایت الله دربار خان، ۸۶۲
- عنایت الله ساوجی، ۲۱۴
- عنایت الله علوی حزاری، ۴۷۶
- عنایت الله قادری، حکیم، ۷۴۷
- عنایت الله قادری قصوری، ۳۰، ۳۱۵
- عنایت الله کنبو لاهوری، ۸۴۲، ۸۵۸
- عنایت الله لاهوری، ۱۶۶
- عنایت الله مخاطب به قسورخان، ۱۱۴۷
- عنایت الله نقشبندی، ۳۱۲
- عنایت حسین خان، ۷۹۵
- عنایت خان متخلص به «راسخ»، ۵۸۸، ۵۸۹
- عنایت علی، منشی، ۱۱۹۷
- عندلیب، نک: محمد ناصر
- عنصری، ۱۲۳، ۱۰۶۹
- عوان دست فروش، ۵۳۱
- عوفی بخارایی، سدیدالدین محمد، ۸۶۰
- عوفی، نک: سدیدالدین محمد
- عیسی بن ابراهیم، ۶۲۲
- عیسی بن قاسم بن یوسف، ۵۰۶
- عیسی(ع)، ۱۳۹
- عین العرفا، ۵۰۶
- عین القضاة همدانی، ۶۰، ۴۸۹، ۵۱۷
- غازی الدین حیدرخان جهان پناه، ۵۹۲، ۱۱۰۰
- غازی خان متخلص به «امیر» سندی، ۸۳۴
- غالب دهلوی، نک: اسدالله خان
- غالب علی صحاف، ۳۶۸
- غریب الله، ۴، ۵
- غریب شیخ، ۵۷۷
- غریبی، نک: حیدر محمد
- غزالی طوسی، ۳۳۶، ۳۳۸، ۵۴۸، ۵۷۳
- غضنفر، ۷۶۷، ۸۶۰
- غضنفر بن جعفر حسینی، ۹۳۴
- غضنفر حسین نقوی، ۱۱۵۸
- غضنفر علی بن محمد نجف علی خان جهجری،
- ۱۱۵، ۶۱۱
- غلام احمد عرف نصرالله، ۱۰۷۴
- غلام احمد قادیانی، ۳۱۰
- غلام احمد قصوری، ۵۴۷
- غلام احمد نقشبندی متخلص به «احمدی»، ۲۱۲،
- ۵۵۲
- غلام امام، ۷۴۶، ۸۹۱
- غلام حسن، ۹۷۷، ۱۱۸۸
- غلام حسن بن عبدالحق کشمیری، ۱۱۴۵
- غلام حسن بن محمد اعظم بن محمد کامل، ۴۴۹
- غلام حسن بن محمد اعظم لاهوری شیخ
- الانصاری، ۱۸۷، ۴۶۳
- غلام حسن، مولوی، ۱۱۸۵
- غلام حسن، میان، ۱۱۹۷
- غلام حسین، ۷۲۸، ۹۸۸، ۱۰۷۵
- غلام حسین بن حکیم نور احمد، ۲۵۴، ۲۵۵

غلام علی خان (نقاش)، ۱۵۰	۲۵۷، ۲۵۹، ۲۶۰، ۳۲۷، ۴۲۷، ۴۳۸، ۴۶۳
غلام علی دهلوی، ۴۳، ۵۴۱	۹۴۱، ۱۰۸۶، ۱۱۴۲
غلام علی ردلوی، ۴۱۶	غلام حسین بن شیخ لعل محمد، ۹۲۸
غلام علی رضوی گردیزی مانک پوری مصطفی آبادی، ۴۱۵	غلام حسین بن مرزا محمد حاذق بن مرزا محمد صادق وزیرآبادی، ۴۹۰
غلام عمر، ۵۷۷	غلام حسین تحصیل‌دار، ۷۸۵
غلام غوث متخلص به «غلامی»، ۲۶۰	غلام حسین جون پوری، ۷۵۵
غلام فرید، خواجه، ۹۹۴	غلام حسین خان بن محمد همت خان شاه جهان آبادی، ۱۲۰۰
غلام فرید مھرکن، ۱۶۶	غلام حسین خان، حکیم، ۷۹۹
غلام قادر، ۷۳۶، ۷۹۷، ۸۰۸، ۹۷۷	غلام حسین سانہری قادری، ۱۸۱
غلام قادر بن مولوی امام بخش بن حافظ مولوی نظام الدین، ۹۸۷، ۱۱۷۹	غلام حسین، شیخ، ۲۰۱
غلام قادر شاه، ۱۹۹	غلام حسین محمدی قادری حجراتی، ۵۶۴
غلام قادر ولد میان شیخ احمد، ۸۹	غلام حسین منشی طباطبایی، ۱۲۰۴
غلام قاری، ۸۷	غلام حلیم، حافظ، ۴۰۸
غلام قطب‌الدین، ۱۰۵۵	غلام حیدر، ۱۰۵۵
غلام محمد، ۳۷۵، ۳۸۷، ۴۹۳، ۱۰۸۶	غلام حیدر محمدی، ۱۰۵۵
غلام محمد بن بھلو، ۵۹۶	غلام دستگیر حکیم لاهوری، ۷۷
غلام محمد بن حافظ قادر بخش، ۹۴۰	غلام رسول، ۱۹۲، ۲۰۳، ۵۰۲، ۷۱۳، ۷۴۲
غلام محمد بن حکیم محمد اسحاق، ۷۱۶	۸۱۰، ۹۴۸
غلام محمد بن خلیفہ عبدالرشید، ۱۱۷۸	غلام رسول، حکیم، ۹۳۰
غلام محمد بن رحیم بخش بن حافظ نظام‌الدین بن حافظ بهاء‌الدین، ۳۴۱، ۵۱۰	غلام رسول طالب علم غازی پوری، ۵۳۲
غلام محمد بن غلام علی، ۸۳۶	غلام رسول قلعبوی، ۳۴۱، ۵۱۰
غلام محمد بن غلام علی بن هدایت اللہ بن شیخ عمر دراز، ۳۷۵	غلام رسول لاهوری، ۱۶۶
غلام محمد بن محمد هاشم عرف غوری، ۷۴۴	غلام رسول معروف به خلیفہ، ۶۵۸
غلام محمد حسنی هانسوی، ۴۹۳	غلام رضا، ۹۰۱
غلام محمد، حکیم، ۷۱۶	غلام سرور فگار، ۱۱۳۷
غلام محمد، شیخ، ۹۲۸	غلام عبدالقادر، ۱۰۳۰
غلام محمد قادری، ۱۳۲	غلام علی «آزاد» بلگرامی، ۶۵، ۲۲۰، ۲۹۴
	۱۰۶۰
	غلام علی خان، ۱۲۱۰

- غلام محمد معصوم نقشبندی ماوراءالنهری،
۱۰۱۷
- غلام محمد، میان، ۸۷۱
- غلام محمد هفت قلمی دهلوی متخلص به
«راقم»، ۷۷۰
- غلام محیی‌الدین، ۲۲، ۱۵۹، ۲۶۸، ۶۴۲، ۷۲۷،
۱۲۰۶
- غلام محیی‌الدین بوتی شاه قادری لدهیانوی،
۱۱۸۴
- غلام محیی‌الدین خان، ۳۰۷
- غلام محیی‌الدین خان مخاطب به مرید
محیی‌الدین خان، ۲۰۴
- غلام محیی‌الدین سیالکوٹی متخلص به یکدل،
۱۱۰۲
- غلام محیی‌الدین شاه، ۳۹
- غلام محیی‌الدین شاه بخاری، ۶۵۶
- غلام محیی‌الدین قصوری، ۱۱۴۲
- غلام محیی‌الدین لاهوری، ۷۱۶
- غلام محیی‌الدین میر سامان، ۸۲۵
- غلام مخدوم، ۱۲۱۷
- غلام مرتضی، ۸۵۰
- غلام مصطفی، ۸۴۹
- غلام مصطفی پسر محمد ابن هدایت‌الله، ۵۰۴
- غلام مصطفی صاحب، مولوی، ۵۳۷
- غلام مقبول، ۵۰۸
- غلام مهدی ولد سید خوشی محمد، ۹۴۰
- غلام مینا «ساحر»، ۱۰۶۲
- غلام نبی قادری، ۹۹۲
- غلامی، ۳۰۲
- غلام یحیی، ۴۷۳
- غلامی، نک: غلام غوث
- غنتریه، ۱۰۴۵
- غنی، شیخ، ۵۶۲
- غنی کشمیری، ۱۵، ۱۱۴، ۱۰۱۵
- غنیمت کنجاهی، محمد اکرم، ۱۱۲، ۲۰۴، ۷۸۷،
۱۰۱۶، ۹۳۰
- غوث الاعظم، ۶۶، ۷۲۵
- غوث الثقلین، ۲۱۱
- غوث بخش بن قاضی جان محمد، ۱۰۷۴
- غوث بخش قریشی معروف به تَنیه، ۹۹۴
- غوثی، ۵۳۵
- غوریان، ۱۱۲۱
- غیاث‌الدین، ۶۹۹
- غیاث‌الدین خواجه حبیب‌الله، ۱۱۰۵
- غیاث‌الدین علی بن علی امیران اصفهانی، ۶۸۷
- غیاث‌الدین محمد، ۹۸۹
- غیاث‌الدین محمد رشید، ۶۱۲
- غیاث‌الدین محمد هروی معروف به خواند میر،
۸۵۲، ۱۱۱۰، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷
- غیاث‌الدین ولد تسلیم شاه، ۸۱۷
- غیاثی، غیاث‌الدین، ۱۰۱۷
- غیرت خان، ۱۰۷۱
- غیوری، نک: لجهمی سنگی
- ف**
- فانز، نک: صدرالدین محمد
- فاتق فرزند ناطق، ۱۰۶۷
- فارسیان، ۲۹۵
- فارغ، نک: قطب‌الدین
- فاضل خان، حافظ، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶
- فاطمه خانم بنت حاجی سلیمان، ۹۵۲
- فاطمه خراسانی، ۹۰۳
- فاطمه الزهرا، ۳۱۸، ۴۰۴، ۶۰۷، ۷۸۱، ۱۱۶۳

فخر جهان دہلوی، نک: محمد فخرالدین اورنگ آبادی	۱۱۷۰
فخر رازی، ۸۵، ۲۸۶، ۳۰۳، ۱۲۳۸	فانی، ملا محسن، ۳۴۷، ۱۰۱۸
فخر علوی امام، ۴۸۰	فایق، نک: نورالدین حسین خان
فخری ہروی، محمد، ۱۰۱۸	فتاحی، نک: یحییٰ سبیک
فدا حسین بن سید مراد علی، ۱۳۴	فتح الدین، ۶۰۵
فدا علی، ۴۰۴	فتح اللہ بن شکر اللہ کاشانی، ۳۷۶، ۳۴۴
فدا علی موسوی نیشاپوری، ۳۸	فتح اللہ شاہ، ۱۳۱
فدا لاہوری، ۱۰۱۹	فتح خان، ۱۱۶، ۱۲۰۱
فدایی خان، ۵۴۷	فتح دین، ۷۴
فدایی، نک: خیر اللہ	فتح سنگھ، ۳۵۲، ۸۷۲
فراق، نک: ثناء اللہ خان	فتح علی شاہ فاجار، ۹۲، ۹۰۱
فرانسس گوتلیب کوپن (Francis Gottlieb Koine) ۶۱۴	فتح علی ولد شیخ محمد تقی صدیقی مہمی، ۴۶۵
فرانسو گادلپو (یا گادلپ) کوننس، ۹۰۶	فتح محمد، ۳۳۵، ۶۲۳
فرحت، فرحت اللہ خان، ۱۰۱۹	فتح محمد بن سید ابو محمد حسینی، ۴۷۲
فرخ بیگ، ۴۹۸	فتح محمد بن سید محمد پشاوری، ۵۰۹
فرخ سیر، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۱۲، ۲۲۴، ۲۹۸، ۲۹۹	فتح محمد بن عین العرفا برہان پوری، ۵۰۹، ۵۷۷
۱۲۰۰، ۹۴۱، ۸۲۰، ۳۴۲	فتح محمد خاموش، ۴۶۶
فرخ ضمیر، ۲۲	فتح محمد خان، ۱۱۸۷
فرخ لاہوری، ۷۸۷	فتح محمد سیالکوٹی [کذا]، ۵۱۲
فردوس علی ولد سید حبیب علی، ۱۳۳	فتح محمد لاہوری، ۷
فردوسی طوسی، ۱۰۱۹، ۱۰۷۲، ۱۰۱۹، ۱۲۱۹، ۱۲۳۸	فتح محمد نظام، ۱۱۴۶
فرزانه بیگم، ۸۱۸	فخرالدین، ۱۳
فرزند حیدر علی خان، ۱۹۶	فخرالدین احمد اطعمہ، ۹۳۲
فرزند علی ترمذی، ۸۱۲	فخرالدین بن اسمعیل، ۳۲۶
فرشته، نک: محمد قاسم ہندوشاہ	فخرالدین، حافظ، ۴۰۴
فروعن، ۲۸۳	فخرالدین حسین، ۱۶۲، ۶۴۲
فروع، نک: محمد سعید الدین	فخرالدین دہلوی، ۴۵۲
فریدالدین، شاہ، ۱۵۹	فخرالدین زرادی، ۲۱۷
فریدالدین مسعود گنج شکر اجودہنی، ۵۱، ۴۷۸	فخرالدین، سید، ۱۰۶۱
	فخرالدین عراقی، ۵۱۹
	فخرالدین محب اللہ دہلوی، ۳۳۵

- ۴۲۵، فندر،
 فهیم‌الدین ولد شیخ امام بخش، ۱۰۷۷
 فیاض‌الدین خان، ۲۸۶
 فیروز ابن پیاره، ۵۶۶
 فیروز بن رجب غلام محمدشاه بن تغلق شاه،
 ۱۱۹۹
 فیروز بن کیکاووس، ۳۷۱
 فیروزخان، ۲۸۸
 فیروزشاه پادشاه، ۶۶۱
 فیروز شاه تغلق، ۱۱۹۹
 فیروزشاه خویشگی نقشبندی، ۴۰
 فیروز شاه فرزند عادل شاه، ۲۷۵
 فیض الله، ۵۰، ۱۲۲۱
 فیض الله بن امام بخش بن سعدالله لاهوری، ۷۲۶
 فیض الله بن سید نعمت الله، ۱۱۹۶
 فیض الله بن محمد، ۴۰۹
 فیض الله سناسی، ۱۴۰
 فیض بخش روان قلم، نک: سراج‌الدین
 فیض رسول ابن شیخ بُدها ابن شیخ عنایت‌الله
 قریشی عباسی هاشمی، ۶۵۲، ۶۵۳
 فیض علی، ۸۵۰
 فیض علی بن امیر بیگ، ۴۴۴
 فیض علی ولد محمد حامد، ۵۷۷
 فیض محمد خان صاحب بهادر، ۱۷۲، ۱۷۳
 فیض محمد قادری، ۹۳۱
 فیض، نک: محسن بن مرتضی
 فیضی، ۵، ۱۰۳، ۱۰۸، ۱۰۹، ۲۴۲، ۳۶۵، ۳۸۲،
 ۶۵۵، ۸۳۰، ۱۰۲۴
 فیلقوس، ۷۸
- ق**
- فانم [= مهدی]، ۱۱۷۰
- ۴۹۷، ۵۶۵
 فرید نجومی دهلوی، ۶۶۹
 فصیح‌الدین «رنج» میرتهی، ۹۰۲
 فصیحہ اصفهانی، ۹۰۳
 فضل احمد، ۳۶۵، ۶۷۹
 فضل‌الدین، ۵۹۴
 فضل الله بن محمد بن امان الله، ۲۶۱
 فضل الله حسینی قزوینی، ۱۲۲۵
 فضل الله، شیخ، ۳۰
 فضل النساء بیگم، ۱۱۷۶
 فضل الهی، ۹۲۴
 فضل امام، ۱۰۶۹
 فضل امام خیرآبادی فاروقی، ۱۰۲۱
 فضل دین، ۸۵۰
 فضل عظیم سر رشته دار کچه‌ری، ۱۶
 فضل علی، ۱۰۵۰، ۱۲۲۱
 فضل علی خاکی، ۲۲۳
 فضل [حسین قلی خان]، ۹۶۴
 فضولی بغدادی، ۱۰
 فضیل الله قادری، ۸۳
 فغان شاهجهان‌آبادی، اشرف علی خان، ۱۰۲۲
 فغانی شیرازی، نک: بابا فغانی
 فقیر الله جان بن سید جعفر علی، ۹۵۵
 فقیر خاندان، ۲۸۴، ۷۱۶
 فقیر محمد بن عبدالفتاح قریشی، ۷۹۹
 فقیر محمد بن فقیر احمد، ۴۹۰
 فقیر محمد عمرو، ۶۲۲
 فقیر محمد متخلص به ضیا، ۷۱۴
 فقیر میهه، ۲۴۶
 فقیر، نک: شمس‌الدین
 فکرت، ۷۸۷

قاضی محمود کنتوری، ۱۰۶۰	قابل، نک: مصر رام داس
قاضی میر، ۳۸۴	قابل، ۳۸۳
قایم خان، ۱۳۴	قادر بخش، ۴۳، ۵۵۶
قایم علی بن طالع مند بن قاضی عبدالرسول، ۳۵۳	قادر بخش بن امان الله معروف عارف شاه، ۱۲۴
قباد بیگ مخاطب به دیانت خان، ۷۶۷	قادر بخش بن غلام علی، ۱۰۷۵
قبر [کذا: قنبر] علی، ۱۱۶۰	قادر بخش کیلاسی، حکیم، ۷۴۷
قبولا، چوب تراش، ۷۹۷	قادر حسن خان، ۱۰۷۵
قبول، نک: عبدالغنی بیگ	قادر علی، ۷۲۳
قتیل لاهوری، محمد حسن، ۲۳، ۱۸۹، ۲۳۳، ۲۸۴، ۲۹۰، ۸۳۰، ۸۴۱، ۱۰۲۶	قادری، ۲۵، ۶۱، ۱۴۸، ۱۱۴۶
قدرت الله قادری متخلص به «قاسم»، ۹۰۸	قادر یار، ۱۲۱۹
قدرت علی، ۳۹۱	قادریه، ۴۲، ۸۶۵، ۹۴۷، ۹۶۴، ۱۰۸۹، ۱۱۰۲
قدریه، ۳۷، ۳۴۸	قادو بادشاه، ۸۴۲
قدسی مشهدی، جان محمد، ۲۳، ۱۰۲۷	قاسم، ۱۵، ۹۰۵
قربان علی، ۱۷۱، ۳۹۶	قاسم انوار، علی، ۱۰۳۵
قزلباشیه، ۱۳۳۰	قاسم برهان اودهی چشتی، ۵۳۵
قصورخان، نک: عنایت الله	قاسم خادم باشی، ۷۸۶
قطب الدین، ۲۷۱، ۴۹۶، ۱۰۷۵، ۱۱۷۴	قاسم دیوانه مشهدی، ۱۰۲۶
قطب الدین بختیار کاکی اوشی، ۱۵۸، ۴۹۶، ۵۴۳	قاسم علی تعلقه دار، ۱۱۵۸
قطب الدین، حافظ، ۴۹۲	قاسم علی خان آفریدی قادری، ۱۲۲۸
قطب الدین سهالوی، ۱۰۶۰	قاسم علی قانتی، ۸۶
قطب الدین سیالکوتی، ۴۲۹	قاسم علی کلانوری، ۱۴، ۸۴۶
قطب الدین، شیخ، ۶۵۹	قاسم مشهدی، ۲۳
قطب الدین «فارغ» اسرائیلی دهلوی، ۱۰۵، ۱۰۰۴	قاسم، نک: قدرت الله قادری
قطب الدین، قاضی، ۶۷۹	قاسمی، ۲۷۰
قطب الدین قریشی عباسی، ۵۷۴	قاضی، ۵۰۱
قطب الدین محمد اشرف حیدر حسین، ۴۴	قاضی ابراهیم، ۲۷۶
قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی، ۹۲	قاضی احمد غفاری، ۱۲۱۵
قطب الدین، مولوی، ۱۱۸۸	قاضی اکرم، ۵۱
قطب شاه، ۵۱۳	قاضی خان، ۸۴۱
	قاضی خان بدر محمد دهلوی دهاروال، ۵۹۱
	قاضی قطب کاشانی، ۲۵۰

- کاشفی، [از مردم شبه‌قاره] ۱۰۳۰
 کاشی نات، ۱۶
 کاظم، ۲۰۶
 کاظم حسین محشر، ۵۶۹
 کاظم سوداگر، میرزا، ۲۹۵
 کاظم علی، ۱۰۵۰
 کاظم علی‌خان، ۱۱۶۶
 کاظم علی داستان‌گوی دهلوی، میر، ۶۱۹
 کاظم علی کتابفروش، ۶۲۷
 کاظم، میرزا، ۵۸، ۴۰۴
 کاظمه، ۲۸۷، ۴۰۴
 کاکا رام معروف به کول، ۸۳۰
 کاکو، ۳۴
 کالی، ۷۳۰
 کام‌بخش، ۸۴۳
 کام راج ولد گویند داس، ۸۲۴
 کامگار خان حسینی، ۱۲۱۱
 کامل بیگ ولد عشق بیگ، ۳۴۰
 کام‌لنا، ۲۱
 کامل، نک: کمال‌الدین حسین
 کامل، نک: میرزا محمد
 کامله بیگم، ۹۰۳
 کامومل حکیم، ۱۱۲۷
 کانهجی رام، ۱۲۲۲
 کاهش، نک: اولاد علی
 کاهی، ۸۴۳
 کایت، ۷۸۷، ۹۸۱، ۱۱۹۶
 کایتھ باندی، ۱۲۱۷
 کایتھ سری باشب کهره، ۶۸۸
 کایتھ‌سکینه، ۱۰۰۵
 کایتھ ماتهر، ۳۶۲
- قطب عالم بخاری گجراتی، ۱۵۷
 قطب علی بریلوی، ۸۸۰
 قطبی، ۹۱۰
 فلاش، سید، ۷۶۷
 فلندر، ۴۰۹
 فلندر شاه، ۱۰۶، ۱۰۷، ۲۸۶
 فلندر شاه لاهوری، ۲۸۵
 فلندر علی سمدنی، ۹۴۸
 فلندریه، ۶۴
 قلی بن ملا خواجه، سید، ۶۰۷
 قلیچ بیگ، ۱۲۱۱
 قمرالدین، ۲۶۵، ۵۹۴
 قمرالدین بن حافظ عبدالرحیم بن محمد حاجی،
 ۱۲۶
 قمرالدین تاجر کتب، ۱۰۷۰
 قمرالدین جالندهری، ۱۲۷، ۱۲۸
 قمرالدین حسین، ۱۳۳
 قمرالدین، سید، ۱۰۴۵
 قمرالدین شاه بخاری، ۸۴۰
 قمرالدین فوفلزای ولد محبت خان ضبط بیگی،
 ۱۱۳۸
 قندهاریان، ۹۸۵، ۱۰۴۴
 قوام‌الدین خان، ۱۱۴۷
 قوام‌الدین محمد حسنی تهرانی، ۳۰۴، ۳۰۵
 قوام‌الدین مسعود بن کمال‌الدین کرمانی، ۶۷۲
 قوسی، ۱۱۶، ۱۰۲۸
 قوشجی، ۲۲۷
- ک**
 کاتولیک رومانیان، ۶۱۸
 کازرونی، ۳۵
 کاشف شیرازی، نک: محمد شریف

کاشیت سری باس، ۶۶۱	کشن جی، ۲۳
کبیر، ۳۵۴	کشن چند، ۵۷
کبیر علی خان، ۱۱۱۱	کشن چندجی، ۱۱۷۸
کبیر قوال، ۲۸۸	کشن چند رام‌نگری، ۳۵۵
کر پارام، ۸۵۹، ۸۲۷، ۳۵۲	کشن داس، ۱۰۴۵
کر پارام پندت، ۸۲۵	کشن داس ولد منسارام، ۱۲۱۷
کر پا رام، منشی، ۸۷۳	کشن سنگه، ۳۶۱، ۸۰
کر پا کشن پندت رینه، ۱۷، ۱۶	کشن لال، ۸۶۶
کر پاناته کھتری بن سدا شیوانن رای لاهور مل، ۶۶۶	کشن لعل کایت اوناوه، ۸۲۶
کرشن، ۳۶۸	کشور، ۱۰۷۸
کرشن پندت، ۲۴	کشوری لعل کول، ۹۹۷
کرشن جیو، ۳۴۳	کعب بن زهیر، ۱۵۹
کرم الہی بن مولوی محمد بخش، ۷۴۷	کفار هند، ۱۱۲۸
کرم دادخان، ۸۰۷	کفایت خان، ۱۰۴۵
کرم داد ولد چودھری الہ دین، ۶۲۸	کفایت خان، نک: محمد جعفر
کرم علی ابن سید رحم علی، ۹۷۰	کلام الدین، ۵۲۰
کرم علی، سید، ۵۳۸	کلام الدین جعفری، ۱۲۰۳
کرم علی، میر، ۵۳۸	کلام الدین شاه، ۹۱۸
کرم علی یوسف، ۲۹۶	کلان کود، ۸۳۰
کریم اللہ، ۹۴۸	کلب حسن خان، میرزا، ۶۸
کریم اللہ خان، ۸۲۵	کلب حسین خان بہادر، ۶۸
کریم اللہ خان، حکیم، ۸۲۵	کل کشور ولد بھوانی سہای، ۶۸۹
کریم اللہ، میان، ۸۲۴	کل محمد، ۸۶۷
کریم بخش، ۱۰۷۷	کلو بیگ، ۷۸۴
کریم بخش بن سلطان محمود، ۹۳۳	کلو خان بہادر، ۱۰۹۴
کریم داد بن حسن قلی، ۸۶۴	کلیم، ۷۸۷
کریم داد گجراتی، ۹۸۸	کلیم اللہ، ۱۰۷۵
کریم دشت بیاضی، ۶۲۵	کلیم اللہ بن صبغت اللہ، ۳۹۶
کشفی، نک: سلامت اللہ	کلیم اللہ جہان آبادی چشتی، ۵۰۴
کشفی، نک: محمد صالح الحسینی	کلیم کاشانی، ابوطالب، ۵۹۴، ۱۰۳۰
	کمال، ۷۸۶، ۸۴۳

کیخسرو جلال بهادر معروف به میرزا احمد
جان، ۷۶
کیفی، نک: برجموهن
کینی لال، ۷۹۴
کیول رام کول، ۱۱۲۶
کیول رام «هوشیار» شاهجهان آبادی، ۸۹۰
کیول کشن عرف میگو لعل، ۱۸۸

گ
گجراتیان، ۸۳۴
گدشاه ساقی، ۴۹۳
گرامی، ۷۸۷
گرچی، ۹۳۱
گردهای لعل، ۸۵۵
گردهای لعل ولد لاله کشورداس، ۶۴۲
گردهر لعل، ۳۲۷
گلاب رای، ۱۰۲۷
گلاب رای شاه، ۳۴۷
گلاب سنگه، ۷۸۲، ۳۵۷
گلاب شاه، ۱۱۵۵
گلبدن بیگم، ۹۰۳
گلرخ بیگم، ۹۰۳
گلشن بیگ، ۶۲۰
گل محمد، ۱۸۱، ۲۱۳
گل محمد بن محمد سلیم وزیر آبادی، ۴۹۰
گل محمد قادری، ۱۷۹
گل محمد کنکال، ۲۱۳
گنگابشن کایسته، ۸۲۷
گنگا رام، ۱۶، ۸۳۲
گنگارام بن نراین داس، ۳۴۷
گنیش پرشاد، ۱۱۸۱
گنیش لال، ۸۵۵

کمال‌الدین حسین اخلاطی، ۵۷۱
کمال‌الدین حسین بن محمد حسین مشهور به میر
حسین نیشابوری، ۸۹۲
کمال‌الدین حسین خان رضوی متخلص به «کامل»،
۹۰۹
کمال‌الدین محمد دمیری، ۶۹۰
کمال‌الدین میر حسین میبیدی، ۱۰۱۱
کمال‌الدین ولد عبدالکریم، ۵۷۱
کمال‌الله صدیقی، ۱۰۵۴
کمال‌الله مهمی، ۴۷۷
کمال خجندی، ۱۱۶، ۱۰۳۱
کمال کریم ناگوری، ۴۶۵
کنج بهار سهای، ۱۸۹
کندن لال، ۸۵۵
کندن لال نروت، ۲۳۶
کندن لعل، ۸۳۲
کُندن لعل قوم کایتی، ۲۲
کنهیالال، ۲۵، ۲۶، ۳۵۹، ۱۲۱۸
کنهیال لعل، ۲۷، ۱۰۲۵
کنهیال لعل کول، ۹۹۷
کوثر، نک: محمد مهدی
کوکا پندت، ۷۴۴
کوکب، نک: ستاره بانو
کول، نک: کاکارام؛ کشوری لعل؛ کیول رام
کهاندی راو، ۱۲۰۲
کهتری، ۳۶۵، ۱۱۹۶
کهتری سامی هوک، ۳۶۶
کهتری کپور دیوالی، ۳۶۸
کهتو، نک: وجیه‌الدین احمد
کهوکهر، ۵۱۲
کیتل سنگه، ۸۲۵

لاهوری مل، ۸۲۴	گوالیاری، ۸۷
لایق جونپوری، محمد مراد، ۱۰۳۲	گوبند پرشاد، ۸
لایق صحاف، ۴۹۴	گوبندرام، ۷۹۵، ۷۲۶، ۳۵۴
لچهن داس، ۸۸۲	گوبند رام پندت متخلص به زیرک، ۱۹۷
لچهن سنگه، ۸۴۹	گوبندرام قانونگوی، ۸۱۴
لچهن سنگه «غیوری» دهلوی، ۸۳۱، ۸۶۶	گوبندرای، ۸۳۹
لچهنی نراین «شفیق» اورنگ آبادی، ۱۰۵۹	گوبند سنگه، ۱۱۹۴، ۱۱۲۱
لچهنی نراین کهنتری کنجاهی، ۸۱۶	گوبند سنگه متخلص به گویا، ۱۰۳۲
لچهنی رام پندت، ۶۴۵، ۸۲۵	گوپال لعل، ۱۱۳
لچهنی رام صراف دهلوی، ۸۲۵، ۸۴۷	گوڈر مل عرف قیرہ؟ پشاوری، ۳۶۴
لدھی، ۱۰۶	گور بخش، ۹۵۲
لردا کلند، ۱۳۱۷	گور پرشاد، ۱۲۲۲
لطف الله، ۹۴، ۱۰۵۴	گورکانیہ، ۲۸۸
لطف الله المخاطب به نصرت الله خان متخلص به نثار، ۱۰۷۰، ۱۰۷۲	گورنر جنرل هند، ۲۰۹
لطف الله بن حسن توقانی، ۶۶۹	گورو جی، ۷۳۷
لطف الله حلیمی چلیبی، ۶۱۶	گوری شنکر عرف کول، ۶۷۹، ۶۷۸، ۶۷۴، ۶۵۶
لطف الله خان صادق بهادر نیکنام متهور جنگ، ۵۸۹، ۵۸۸	۶۸۰
لطف الله ختلانی، ۱۲۳۵	گوسائین، ۳۵۴
لطف الله قریشی مہمی المخاطب به عطا محمدخان، ۳۳۲	گوکل چند، ۱۱۹۷، ۱۱۹۶، ۸۸۲، ۸۴۷، ۸۳۰
لطف الله گدہ مکیسری، ۱۶۲	گوکل ناتھ، ۱۱۴
لطف الله مہمی ملقب به عطا محمدخان، ۶۱۰	گویا، نک: گوبند سنگه
لطف علی بن میر غضنفر علی رضوی بہکری، ۴۴۵	گویا، نک: نندلال
لطف علی حیدری، ۱۱۶۰	گھاسی رام پندت، ۸۲۵
لطیف خان، ۱۲۰۳	گھاسی رام چودھری، ۶۵۵
لطیف، سید، ۲۵۹	گھنشام، ۱۲۷
لعل بیگ بدخشی بن شاه قلی بدخشی، ۱۵۲	گیسو دراز، ۱۷۳
لعل جی، ۱۰	گیندالعل، ۱۸۸
	ل
	لاجیت سکھ، ۸۲۵
	لال جی، ۲۹۱
	لال جی مل، ۷۸۷

مجدالدین محمد متخلص به مجدی، ۲۹۲	لعل جی مل، ۹، ۶۲۴
مجدی، نک: مجدالدین محمد	لعل چند، ۸۲۴
مجدوب [لکهنوی؟]، ۱۰۳۳	لقمان، ۱۵۰
مجسطی، ۶۶۰	لقمان بن محمد شاه سلیمان غزنوی هروی، ۳۹۰
مجلس رای، ۱۰۰۶	لکھیت رای چوپره، ۸۵۸
مجمع [؟]، ۳۳۶	لوبهارام پوری، ۸۶۱
مجنون رفیقی، ۱۶۸	لودی، ۱۱۲۱
محافظ خان، ۳۹۹	لودیان، ۱۱۸۵
محب التبری، ۴۰۴	لوط، ۲۸۴
محب الله، ۴۰۴	لوک رام، ۱۳۴
محب الله آابادی، ۱۹۹، ۳۰۸، ۵۱۱	لوک ناتھ، ۱۳۴
محب علی لاهوری، ۸۱۵	
محبوب العالم بن شاه معتقد جهجهری، ۵۷۶	م
محبوب عالم، ۱۱۹	مادهوداس، ۸۵۴
محبوب عالم، منشی، ۵۹۷، ۷۴۵	مادهورام، ۱۴۳، ۸۱۶
محتشم کاشانی، ۱۰۳۴، ۱۱۶۹	ماکھین لعل، ۸۳۲
محدث دهلوی، نک: عبدالحق	مالادت، ۶۶۵
محد غوث بن محمد فایق پشاوری، ۱۲۰۳	مالکیه، ۳۴
محسن، ابوالحسن، ۱۰۳۴	مامون، ۳۳۷
محسن بن مرتضی «فیض» کاشانی، ۳۸، ۹۱، ۲۲۳	مان سنگھی، ۵۰۳
محسن «تأثیر» تبریزی، ۱۲۰	ماه بانو دختر اصفهانی، ۲۷۵
محسن علی خان، محسن الدوله، ۱۱۷۳	ماهر، ۱۰۵
محسن فانی، نک: فانی	ماهر، نک: محمد علی
محسن کابلی، ۸۹۴، ۸۹۵	مبارک، ۳۶۸
محشر، نک: کاظم حسین	مبارک الله آبرو، ۹۰۶
محفوظ، حافظ، ۱۱۰۹	مبارک بن فیض الله سناسی، ۳۳۲
محفوظ علی، ۵۳۸، ۸۸۰	مبتلا، نک: مردان علی خان
محفوظ علی بن میر محمد صالح بن میر	متکف، ۱۰۵۰
حمایت الله، ۶۲۵	متنها میان، ۷۹۳
محفوظ علی سندیلی، ۴۵۹، ۴۹۳، ۶۳۷	متین، نک: محمد علی خان
محقّر، نک: محمد افضل	مجتبی خان مستوفی الممالک، ۳۹۷
	مجدالدین فیروزآبادی، ۳۴

محمد اسماعیل خان، ۶۰۷	محقق کرکی، ۳۷۶
محمد اسماعیل خان بن بشارت خان افغان میر	محکم الدین، ۱۱۶۶، ۴۲۹
احمد خیل مندر یوسف زئی، ۷۹۹	محمد ابراهیم، ۲۱۷، ۴۵۳، ۵۵۶، ۱۰۲۳
محمد اسماعیل دهلوی، ۴۲۱	۱۰۶۸، ۱۱۴۳، ۱۱۷۳
محمد اسماعیل شیرازی، ۹۶۱، ۹۶۲	محمد ابراهیم الحسینی السلامی، ۱۱۵۸
محمد اسماعیل قریشی مهمی، ۱۰۵۵	محمد ابراهیم المختار الحسینی زرقانی، ۱۰۶۸
محمد اسماعیل، مولانا شاه، ۳۵۹	محمد ابراهیم بن منشی محمد حیات چشتی، ۶۲
محمد اشرف، ۲۸۷، ۵۳۳، ۷۳۷، ۱۱۶۲	محمد ابراهیم، حافظ، ۸۵۴
محمد اشرف انصاری، ۱۰۱۷	محمد ابراهیم «خلیل» تتوی، ۹۰۵
محمد اشرف بن میان غلام رسول، ۷۴۹	محمد ابراهیم علی خان صولت جنگ متخلص به
محمد اشرف شطاری لاهوری، ۳۰	«خلیل»، ۱۷۳، ۱۱۹۶
محمد اشرف لاهوری، ۲۰۹	محمد ابراهیم کلباسی، ۴۵۳
محمد اصفهانی، ۸۱۷	محمد ابرقعی، ۴۱
محمد اعظم، ۳۳، ۳۳، ۶۳۲	محمد ابوالمنصور، ۲۹۱
محمد اعظم دیده مری، ۱۲۱۶	محمد ابهری لاهوری ثم دهلوی، ۱۰۶۳
محمد اعظم شاه، ۲۳	محمد احسان، حافظ، ۱۲۰۷
محمد اعظم گهرتلی، ۸۴۸	محمد احسن الله خان، ۱۵۰
محمد افضل بن عبدالخالق بن سید مسعود	محمد ارشد، ۴۵۹، ۷۴۲
المشتهر به مفتی، ۱۱۲۸	محمد ارشد هرگامی، ۱۰۲۱
محمد افضل، خواجه، ۷۲۵	محمد اسحاق، ۳۹۷، ۵۴۸
محمد افضل «سرخوش» دهلوی، ۹۰۷	محمد اسحاق بن مولانا احمد بن مولانا خلیل،
محمد افضل لاهوری، ۵۵۷	۶۳۰
محمد افضل «محقق» عباسی اله آبادی، ۱۳۹	محمد اسحاق خان بهادر سطوت جنگ، ۱۸۵
۱۰۵۵	محمد اسحاق لاهوری، ۷۱۶
محمد افلاطون، ۱۰۷۵	محمد اسرائیل، ۵۱۴
محمد اکبر شاه ثانی، ۱۲، ۱۳، ۵۸، ۵۹، ۱۲۱	محمد اسماعیل، ۱۹۶، ۷۳۱، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵
۱۵۴، ۱۶۳، ۲۹۸، ۵۹۹، ۶۵۶، ۸۸۴، ۹۰۶	محمد اسماعیل، ۳۳۲
۹۶۲، ۹۷۳، ۹۸۳، ۱۱۱۱، ۱۱۳۹، ۱۱۷۳	محمد اسماعیل الترمذی، ۱۳۴
۱۱۷۶، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲	محمد اسماعیل الخاتون آبادی، ۴۲۷
محمد اکبر عرف سید میرزا خان، ۴۰۹	محمد اسماعیل حسین «منیر» شکوه آبادی، ۴۱۸
محمد اکبر معروف به محمد ارزانی، ۸۹، ۴۷۱	

- ۷۴۸، ۷۴۲
 محمداکرام الدین بن نظام الدین حقی دهلوی،
 ۱۱۶۵
 محمد اکرم، ۱۱۳
 محمداکرم الله خان، ۴۶۵
 محمد اکرم بن حکیم محمد احسن خان، ۷۲۵
 محمداکرم بن محمد علی بن اله بخش حنفی قدسی
 براسوی، ۱۵۲، ۴۹۱، ۵۵۶
 محمد اکرم ملتانی، ۸۰۰، ۹۴۷
 محمدالدین، ۹۱۲
 محمدالدین سیالکوٹی، ۱۰۱۱
 محمدالدین وزیر آبادی کاتب، ۱۰۴۷
 محمد الف، ۳۸۶، ۵۶۰
 محمدالتحفی، ۴۵۴
 محمد الهاشم نقشبندی، ۵۳۴
 محمد الهروی اللاهوری، ۷
 محمد الهی بیگ، ۹۷۸
 محمد امان، ۳۱۷
 محمد امان لکهنوی، نک: ابو محمد
 محمد امجد علی شاه، ۴۲۵
 محمد امیرخان، ۱۱۸۱
 محمد امیرخان بهادر، ۱۶۹
 محمد امیرخان بهادر دلاور جنگ، ۱۲۰۲
 محمد امیرخان صاحب بهادر شمشیر جنگ،
 ۱۷۲
 محمد امین، ۵۵۹، ۷۶۷، ۱۰۶۸، ۱۱۶۷
 محمد امین استرآبادی، ۴۲۴
 محمد امین المولوی، ۳۷۷
 محمد امین بن سید محمد، ۱۱۲۸
 محمد امین بن شیخ عبداللہ، ۵۱۵
 محمد امین بنی اسرائیلی، ۸۴۲
 محمد امین زاهد، ۳۰۸، ۳۱۰
 محمد امین عرف ملا منها، ۱۰۰۸
 محمد امین لاهوری، ۸۳۹
 محمد امین میر پارسا، میر، ۱۷۰
 محمد انصارالله، ۷۸۴
 محمد انور بن مولانا رحیم... کاشغری، ۷۷۱
 محمد انورخان شیخان خالی خیل، ۷۴۳
 محمد انور خان قندهاری، ۲۶۹
 محمد انور علی حسنی حسینی بخاری مصطفی
 آبادی، ۱۸۴
 محمد ایوب پشوری، ۳۸۲
 محمد بادشاه، ۴۱
 محمدباقر، ۱۴۷، ۳۸۴، ۴۱۹، ۶۰۹، ۷۳۰، ۹۷۸،
 ۱۱۹۰
 محمدباقر، ابن محمد هادی، ۴۶۸
 محمد باقرالحسین الافسطی الاصفهانی، ۴۲۷
 محمد باقر امام، ۲۸۵، ۱۱۷۰
 محمد باقر بن عبدالواحد بیگ، ۹۵۸
 محمدباقر بن محمد تقی موسوی رشتی، ۴۳۹،
 ۴۵۰، ۴۵۲
 محمدباقر بن محمد علی الاصفهانی، ۱۲۱۵
 محمدباقر داماد [متخلص به آه]، ۴۸۹
 محمدباقر دهلوی، ۴۱۸، ۹۱۲
 محمد باقر قادری، ۶۷
 محمد باقر لاهوری، ۲۱۸
 محمدباقر لاهیجی، ۱۱۵۹
 محمدباقر مجلسی، ۳۰۱، ۵۵، ۲۲۲، ۲۲۸، ۳۳۰،
 ۳۳۵، ۴۰۳، ۴۱۴، ۴۲۱، ۴۲۵، ۴۵۲، ۴۷۰،
 ۵۷۲، ۵۷۶، ۶۵۹، ۱۱۶۰
 محمدباقر وحید بهبهانی، ۴۴۰
 محمدباقر یزدی، ۸۸

- محمدباقی بالله، ۵۵۳
- محمد باقی نقشبندی اویسی، ۵۵۳
- محمد بختاورخان، ۱۱۳۹
- محمدبخش، ۲۰۵، ۴۹۷، ۷۹۷
- محمدبخش آشوب، ۱۱۶۶
- محمد بخش بن غلام رسول حکیم، ۷۲۶
- محمد بخش دهلوی، ۷۴۸
- محمد بخش صحاف، ۱۱۷۶
- محمد بخش عرف میان مجهو، ۱۵۳
- محمد بخش ولد قریان علی بن محمد حسن، ۴۱۶
- محمد بخش ولد میان هدایت الله بن میان مراد بخش، ۱۲۴
- محمد بدخشی، ۸۹۵
- محمد بده عرف سید میرعلی، ۱۸۶
- محمد بدیع بن محمد شریف سمرقندی متخلص به «ملیحا»، ۹۱۰
- محمدبرهان، ۵۵۷
- محمدبزرگ سیال کوتی، میر، ۱۰۸۱
- محمدبن ابوبکر معروف به امامزاده حنفی بخارایی، ۴۵۱
- محمدبن ابوسعید لاهردی، ۵۷۱
- محمد بن احمد بن صنعه، ۴۶۶
- محمدبن اسماعیل بن ابراهیم بخاری، ۳۸۲، ۳۸۳
- محمدبن حسین خاک راه بن خاکپای بن نوروز محمدبن عید محمد بن نظر محمد بقلانی، ۱۱۵۰
- محمد بن خان محمد قانون گوی، ۳۲۲
- محمد بن داود بن محمد بن محمود شادایادی، ۹۲۸، ۹۶۵، ۹۷۲
- محمد بن دلدار علی نصیرآبادی، ۴۱۶
- محمد بن رستم معتمد خان دهلوی، ۶۴، ۷۶۷
- ۱۱۲۸
- محمد بن زین العابدین، ۱۲۲۵
- محمد بن سلیمان بن عثمان عرف افغان خویشگی قصوری، ۱۷۷
- محمدبن سید خان جون پوری، ۴۲۰
- محمد بن شیخ عبدالکریم لاهوری، ۲۷۷
- محمد بن شیخ لاد دهلوی، ۶۲۳
- محمدبن شیخ محمد هروی، ۵۷۲
- محمد بن شیخ نعیم تاره بلی کشمیری، ۵۴۵
- محمدبن ضیاءالدین محمد، ۶۰۱
- محمدبن طاهر سجزی، ۴۰۹
- محمد بن عبدالله الملقب به شاه عالم من عندالله، حیات منجهن شاهی، ۵۲۶
- محمد بن علی الرقا، ۹۹۱
- محمد بن علی بن خاتون عاملی، ۴۴۲
- محمد بن غلام محمد، ۱۸۱
- محمدبن غلام محمد گلہوی، ۹۴۲، ۹۴۶، ۱۰۰۸
- محمد بن فخرالدین هندوشاه، ۶۱۲
- محمدبن فصیح محمد مدعو به کریم دشت بیاضی، ۶۲۵
- محمدبن قوام‌الدین بن رستم بن احمد بن محمود بدر خزانه البلخی کری، ۵۹۷، ۱۰۸۵
- محمدبن لاد بن عبدالوهاب، ۶۲۳
- محمد بن محمد (بن) ابراهیم کازرونی، ۳۲۶
- محمد بن محمد بن عیسی بلخی مدعو به اشرف بن رکن، ۴۷۶
- محمد بن محمد علی مشہدی، ۱۱۶۴
- محمد بن محمد قوی بن محمد صوفی الصرانی، ۱۰۴۶
- محمد بن محمد مشہور به میرلوحی الحسینی الموسوی السبزواری ملقب به مطهر و

- متخلص به نقیبی، ۴۸۳
 محمد بن محمود بن محمد استوفی، ۳۳۸
 محمد بن مقری حسن بن ولی علی، ۳۹۰
 محمد بن ملا اسماعیل، ۷۳۲
 محمد بن ملا اسماعیل، ۳۹۲
 محمد بن ملا محمد سمرقندی بوستان خانی، ۱۲۵
 محمد بن ملا میر، ۹۶۸
 محمد بن منصور، ۱۷۴
 محمد بن میرزا احمد، ۱۰۵۳
 محمد بن یحیی بن علی جیلانی، ۱۰۳۴
 محمد بن یعقوب فیروزآبادی، ۱۱۴۷
 محمد بن یوسف جونپوری، ۴
 محمد بن یوسف طیب هروی، ۷۲۴
 محمد بهاول خان بهادر عباسی، ۱۱۸۴
 محمد بهجویگ سالوتری، ۶۹۱
 محمد بیگ بلخی، ۸۰
 محمد پارسا بخارایی، ۶۱، ۲۴۹، ۵۱۰، ۵۱۴، ۵۱۸، ۹۱۹، ۵۴۵
 محمد تابع [لاهوری؟]، ۷۳۳
 محمد تقی، ۴۶۲، ۸۰۲
 محمد تقی امام، ۱۱۷۰
 محمد تقی / بن حسین الخاتونابادی، ۱۰۸۳
 محمد تقی بن خواجه محمد تبریزی، ۶۹۰
 محمد تقی بن محمد حسین فیروزآبادی، ۱۱۶۲
 محمد تقی بن [مقصود علی] مجلسی، ۴۴۳، ۴۸۲، ۵۰۰، ۹۶۳
 محمد تقی مجتهد خراسانی، ۷۳۲
 محمد تقی، ممتاز العلماء سید، ۱۱۷۳
 محمد تقی «میر»، ۱۰۷۰
 محمد توفیق کشمیری، ۷۸۳
 محمد جان، ۹۳۷
 محمد جان، خواجه، ۸۹۳
 محمد جان قدسی، ۷۸۷، ۸۴۹
 محمد جعفر، ۳۴۳، ۳۸۶، ۴۹۱
 محمد جعفر بجنوری، ۸۱۴
 محمد جعفر بن محمد صفی فارسی، ۴۳۹
 محمد جعفر، حکیم، ۷۸۴
 محمد جعفر صفاهانی، ۱۱۲۸
 محمد جعفر مخاطب به کفایت خان، ۱۲۰۹
 محمد جمال، ۷۴۸
 محمد جمال خان، ۴۴۵
 محمد جمال ملتانی، ۵۴۸
 محمد جمیل، ۱۰۳۱
 محمد جمیل بدخشی، ۴۳۰
 محمد جونپوری، ۴
 محمد حافظ، ۳۹۹
 محمد حاکم ابن مختار بیگ، ۱۱۴۴
 محمد حبیب الله بن عبدالحفیظ هاشمی مکی
 ملتانی لاهوری، ۱۰۸۷
 محمد حسن، ۹۱، ۲۹۲، ۸۷۶، ۸۹۱
 محمد حسن بن نجم‌الدین علی اکبر گیلانی، ۴۳
 محمد حسن علی خان تنویر کربلایی، ۱۳۱
 محمد حسن ملقب به علی محمد خان بهادر،
 ۱۳۱۲
 محمد حسن ولد شیخ احمد، ۳۱۰، ۳۱۱
 محمد حسین، ۶۷، ۱۵۵، ۷۹۴، ۹۷۷، ۱۰۵۴، ۱۰۷۵، ۱۲۰۵
 محمد حسین بن باقر هروی، ۳۵۸
 محمد حسین بن خلف تبریزی، ۵۹۹
 محمد حسین بن خیرالله لاری، ۴۳۲
 محمد حسین بن محمد باقر یزدی، ۸۸
 محمد حسین بن محمد علی بهبهانی، ۱۲۰۸

محمدحیات چشتی هلانوی، ۴۶۹، ۵۵۶	محمد حسین، حاجی، ۶۰۰، ۷۱۴
محمد حیات صادقی قدوسی حنفی چشتی	محمد حسین حسینی، ۲۰۹
گنگوهی، ۱۱۴۴	محمد حسین خان، ۲۶۹
محمد حیات علی، ۳۶۸، ۸۹۳	محمدحسین خیاباز کشمیری، ۵۴۰
محمد حیدر، ۱۱۰۹	محمد حسین دلاور پوریه، ۱۰۸۷
محمدحیدر دوغلات بن محمدحسین گورکان، ۱۲۳۲	محمد حسین سمرقندی، ۱۰۲
محمد خان، ۲۶۹، ۶۹۱	محمد حسین، سید، ۹۷۲
محمد خان برکی، ۱۰۵۷	محمد حسین شیرازی، ۸۱
محمدخان بهادر، امیرالدوله، ۱۱۸۱	محمد حسین عارف صدیقی قرشی مہمی، ۹۰
محمدخان بهادر ضیغم جنگ، نواب	۲۹۲، ۳۰۴، ۳۲۴، ۳۲۷، ۳۳۲، ۳۶۵، ۵۲۷
معمت‌الدوله مختار الملک سید، ۳۴	۵۵۰، ۶۱۱، ۷۹۳، ۹۲۰، ۹۲۷، ۹۳۴، ۹۴۱
محمد خان پسر سردار گل محمد خان، ۲۶۹	۹۴۳، ۹۴۴، ۹۹۴، ۱۰۲۴، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳
محمد خان، خواجه، ۹۴۴	۱۰۴۷، ۱۰۵۴، ۱۰۵۹، ۱۱۲۵، ۱۱۷۳
محمدخان صاحب بهادر شمشیر جنگ، ۱۷۲	محمد حسین عرف میرن صاحب، ۹۵۲
۱۷۳	محمد حسین علی خان، ۲۳۴
محمدخان لغاری، ۱۱۸۷	محمدحسین قزوینی شیرازی، ۱۱۶۲
محمد خدابخش عاجگر، ۱۰۰۸	محمد حسین کھانلی، ۹۴۴
محمد خفزی، ۶۱۱	محمد حسین لندنی، ۶۳۸
محمد خلیل عرب، ۱۱۱۱	محمدحسین ملیح آبادی، ۱۱۶۶
محمد خواجه خضر قنوجی رسولدار، ۱۰۶۱	محمد حسین، میر، ۸۲۶
محمد خواجه، سید، ۱۰۶۱	محمدحسین، میرزا، ۵۷۶
محمد خورم بخت بهادر گرگانی [گورکانی]	محمد حشمت الله خان، ۹۵۳
حنفی قادری، ۷۶، ۵۸۱	محمد حفیظ جالندھری، ۸۰۹
محمد خیابانی، حاجی، ۱۲۵	محمد حفیظ خان خوشنویس، ۷۷۰
محمد داد [مراد] بخش بن دسوندی شاه، ۷۷	محمد حکیم بن ابی القاسم بن حاجی احمد، ۳۲۲
محمد دایم بن نورالله قریشی ملتان، ۶۵۲، ۶۵۳	محمد حلیم ولد مولانا شیخ محمد، ۱۰۷۵
محمد دایم جالندھری، ۹۷۶	محمد حمید الدین، ۱۰۰۸
محمد دھدار، ۸۳	محمد حنیف، ۲۹۸، ۶۷۹، ۱۰۶۰
محمد دیان الله بن بایزید ثانی، ۲۲۲	محمد حنیف خان متخلص به «پارم»، ۸۷۲
محمد ذاکر، ۵۲۶	محمد حنیفہ، ۸۶۰
محمد راشد الله نقشبندی روضہ والہ سندی، ۶۹	محمد حیات، ۱۱۵۸

- محمد رحمت‌الله، ۶۶۹
- محمد رحم علی خان متخلص به «ایمان»، ۲۳۴
- محمد رحیم علی خان فرخ‌آبادی، ۶۴۱
- محمد رشیدالدین، ۶۶۹
- محمد رضا، ۳۱۸، ۹۴۶
- محمد رضا ابن جلال چغینی، ۱۱۷۱
- محمد رضا بن خواجه یوسف شاهجهان آبادی، ۶۹۰
- محمد رضا بن عبدالحسین نصیری طوسی، ۳۹۲
- محمد رضا بن محمد اکرم قادری، ۹۴۰
- محمد رضاخان صاحب، حکیم، ۵۶۹
- محمد رضا رازی بن میرزا جعفر قاصر، ۱۰۳۸
- محمد رضا، سید، ۷۱۴
- محمد رضا شطاری قادری، ۳۰
- محمد رضا لاهوری، ۱۰۴۹، ۱۰۵۷
- محمد رضا مجلسی، ۴۱۵
- محمد رضا ملتانی، ۹۴۴
- محمد رضا، میر، ۸۱۸
- محمد رضی، ۴۹۵
- محمد رفیع، ۸۸۳
- محمد رفیع ابن قاسم الهروی، ۹۲۶
- محمد رفیع بن محمد اسلم عباسی قادری نقشبندی، ۵۰۹، ۵۶۰
- محمد رفیع قریشی الهاشمی سلطان‌پوری، ۹۳۳
- محمد رمضان سنه‌ریالیه، ۱۰۴۵
- محمد زاهد، ۱۵۴
- محمد زبیر، ۴۴
- محمد زمان، ۲۱۴، ۹۵۲
- محمد زمان، آخوند، ۹۶۹
- محمد زمان تبریزی ارومچی المتخلص به انشه، ۲۹۵
- محمد زمان راسخ، ۷۸۷
- محمد زمان شاه جهان پوری، ۵
- محمد زمان، میرزا، ۹۶۹
- محمد زین العابدین حسین بخت بهادر، ۱۱۹۱
- محمد ساجد القادری الطیاری، ۳۰۴
- محمد ساجد بن فیض محمد قادری جهنجهانوی، ۹۴۷
- محمد ساقی مستعد خان، ۵۸
- محمد سالم دهلوی بخاری، ۴۰۴
- محمدسخی جیو ابن خواجه عبدالوهاب، ۱۱۵۳
- محمد سرافراز خان عباسی کلهورا، ۱۲۹
- محمد سردبیر، ۷۶
- محمد سرفراز علی سندیلی، ۴۵۹، ۴۹۳، ۵۳۷
- محمد سرور خان، ۲۶۹
- محمد سعد، ۴۹۳
- محمد سعد قریشی عظیم آبادی، ۹۹، ۸۰۰
- محمد سعید، ۱۱۳، ۳۵۹
- محمد سعید الدین حیدر عرف مرزا عابد حسین، ۴۰۷
- محمد سعیدالدین فروغ، ۱۰۳۸
- محمد سعید القادری معروف به عبدالسلام
- حسام‌الدین بن حبیب‌الله علوی الاموی الجلالی العربی ثم الکروی، ۴۰، ۱۷۷
- محمد سعیدخان بهادر قندهاری، ۱۲۰۴
- محمد سعید خان، نواب، ۸۰۹
- محمد سعید ختنی، ۴۵۷
- محمد سعید عظیم آبادی، ۸۰۰
- محمد سعید لاهوری، ۳۰، ۳۱
- محمد سلام الله، ۴۰۴

محمد سلطان، ۵۶۰، ۱۰۷۵	محمد شعیبان، ۴۱۱
محمد سلیم، ۶۵	محمد شفیق، ۶۴، ۸۲۴
محمد سلیمان شاه [تونسوی؟]، ۲۲۰	محمد شفیق‌الدین قادری، ۵۳۳
محمد سیف‌الرحمن، ۱۰۵۴	محمد شفیق بن شاه محمد بن شیخ راجع‌الدین عرف راجو سنهلی زبیری، ۱۰۰۵
محمد شاکر بن شیخ برهان، ۵۱۵	محمد شفیق حسینی اصفهانی، ۲۸۳، ۱۲۲۶
محمدشاه، ۲۱، ۸۳، ۱۲۱، ۱۵۴، ۱۷۰، ۱۹۶، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۲۸، ۲۳۸، ۲۴۸، ۲۶۰، ۲۸۹، ۲۹۵، ۲۹۶، ۳۱۳، ۳۵۳، ۳۶۰، ۳۷۹، ۴۱۱، ۴۱۴، ۴۶۷، ۴۷۲، ۴۷۸، ۴۹۲، ۵۴۷، ۵۵۶، ۵۹۵، ۶۰۰، ۶۰۲، ۶۲۳، ۶۶۵، ۷۷۶، ۸۳۰، ۸۳۴، ۸۵۸، ۸۷۳، ۸۸۳، ۹۰۴، ۹۰۷، ۹۴۷، ۹۸۰، ۱۰۷۵، ۱۱۲۱، ۱۱۴۵، ۱۱۷۸	محمد شفیق مولوی، ۱۰۶۹، ۱۱۲۷، ۱۱۸۲، ۱۲۲۴، ۱۲۳۵
محمدشاه خان، ۵۱۲	محمد شفیق ولد کمال خان، ۵۱۲
محمد شفیق، ۶۴	محمد شفیق، ۶۴
محمد شیر علی خان بهادر سرور جنگ متخلص به «شور»، ۸۳۵	محمد شیرین مغربی، ۴۷، ۲۰۲
محمد شاه جهان آبادی، ۴۲۸	محمد(ص)، ۷۵، ۷۹، ۱۰۷، ۳۱۱، ۴۲۰، ۴۲۳، ۴۳۰، ۴۳۲، ۴۹۷، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۰، ۴۸۲، ۴۳۱، ۴۹۸، ۷۰۸، ۱۱۷۱، ۱۱۷۷
محمدشاه خان، ۶۰۳	محمد صاحب تاره بلی، ۵۴۶
محمد شاهرخ بهادر، ۱۶۳	محمد صادق، ۳۸، ۵۷، ۲۹۲، ۵۵۳، ۸۳۹
محمدشاه شجاع، ۴۴۳	محمد صادق بن عبدالباقی فرغانه‌ای، ۲۶۸
محمد شاه غوث، ۱۲۳۴	محمد صادق بن محمد علی البرکانی، ۵۶
محمدشاه قاجار، ۴۳۱	محمد صادق، حکیم، ۵۱۳
محمدشاه، میر، ۱۱۵۳	محمد صادق خان، ۲۱۷
محمد شاه نقشبندی، ۹	محمد صادق، خواجه، ۹۱۹
محمد شریف، ۹۷۱	محمد صادق دهلوی کشمیری همدانی، ۵۵۳
محمد شریف ابن سید عبدالرشید، ۵۶۶	محمد صادق سیالکوتی، ۱۰۸۲
محمد شریف بخارایی، ۲۷۰	محمد صادق شهابی، ۶۷، ۲۴۳، ۵۶۴
محمد شریف خان دهلوی، ۷۳۹	محمد صادق قادری جون پوری ثم مکی، ۴۹۵
محمد شریف «شرافت»، مخاطب به شریف الدین خان، ۱۰۶۰	محمد صادق ولد متین‌الدین، ۳۳۲
محمد شریف «کاشف» شیرازی، ۲۲۸، ۳۳۳	محمد صالح، ۲۷۱، ۳۰۹، ۴۳۰، ۵۰۴، ۵۶۱، ۸۰۳، ۱۱۲۸
محمد شریف کلانوری، ۱۱۹۷	محمد صالح الجیلانی، ۸۸۲
محمد شریف متخلص به شریف، ۲۷۰	
محمد شریف معتمد خان، ۱۵۰، ۱۱۷۸	

- محمد صالح الحسینی ترمذی «کشفی»، ۱۱۷۲
 محمد صالح کنبو لاهوری، ۱۲۰۹
 محمد صالح کولابی، ۶/۷
 محمد صالح ندابی، ۱۰۲
 محمد صالح، نک: محمد وفا
 محمد صدرالدین، ۱۹۶
 محمد صدرالدین آزرده، ۱۳۳
 محمد صدیق، ۹۵۱، ۵۶۶
 محمد صدیق صدیقی، ۶۹۳
 محمد صفر، ۱۱۵۸
 محمد صلاح، ۴۷۷، ۱۶۶
 محمد صلاح بن بدرالدین محمد، ۴۷۳
 محمد طاهر، ۵۳۱
 محمد طاهر خون‌دگار عثمانی، ۵۳۴
 محمد طاهر شیرازی، ۱۱۵۹
 محمد طاهر قادری متخلص به «طاهر»، ۴۶۴
 محمد طاهر وحید قزوینی، ۵۷، ۸۱۳
 محمد طفیل، ۱۱۹۷
 محمد طفیل بن شیخ وزیر علی، ۱۱۴۶، ۱۱۹۷
 محمد ظریف، ۲۲۶، ۲۲۷
 محمد ظریف ولد حافظ الله رکها عرف مکو، ۲۵۰
 محمد ظفرالدین عرف میرزا حسین بخش، ۲۹۶
 محمد عابد، ۱۰۶۳
 محمد عابدخان میواتی دیوبندی، ۶۰۶
 محمد عابدکول، ۸۲۵
 محمد عادل، ۳۵۴، ۵۷۶
 محمد عارف «بقایی» بخارایی، ۹۰۸
 محمد عاشق، ۴۸۸
 محمد عاقل ابن خواجه محمد حسن قسّمه خوان، ۸۷۴
 محمد عالم، ۲۶۵
 محمد عالم خان، ۸۲۰
 محمد عالم قرشی هاشمی حنفی قادری، ۲۴۳
 محمد عباس، ۷۴۹
 محمد عباس ولد غلام رسول ولد میان محمد ولد میان محمد نقی، ۷۲۷
 محمد عبدالرحیم خان شرف، ۸۳۵
 محمد عبدالرسول قریشی هاشمی، ۷۳
 محمد عبدالروف نک: «رافت» بهویالی
 محمد عبدالصمد، ۲۴۹
 محمد عبدالعلی، ۱۱۴۷
 محمد عبدالغفور القاسانی ابن رضی‌الدین محمد، ۲۳۳
 محمد عبدالکریم علوی، ۱۲۲۹
 محمد عبدالله، ۱۰۶۹
 محمد عبدالوهاب ابن سید عبدالحلیم حسینی القادری، ۹۷۵
 محمد عثمان، ۶۶، ۷۲۴، ۷۴۳
 محمد عدلی سور داودشاه، ۱۱۸۵
 محمد عزیز، ۸۶۵
 محمد عزیزالدوله بن جهان‌دارشاه بن محمد معظم شاه، ۳۴۱
 محمد عزیز الرحمان، ۱۷۲، ۱۷۳
 محمد عسکر، ۱۱۲
 محمد عطا بن مولوی غلام امام چشتی ملانوی، ۹۴، ۹۳
 محمد عطای لاهوری، ۷۱۷
 محمد عظیم، ۱۰۸، ۲۱۷
 محمد علوی خان حسینی، ۷۲۸
 محمد علی، ۳۳۶، ۴۴۲، ۶۶۵، ۷۰۸، ۸۲۸، ۱۰۴۸، ۱۰۶۹، ۱۰۹۲

- محمد غوث گوالیاری، ۳۴۹، ۳۵۴، ۷۱۴
 محمد غیاث‌الدین رام‌پوری، ۸۰۹
 محمد فاکر زائر اله‌آبادی، ۱۰۵۵
 محمد فاضل خان، ۳
 محمد فاضل خان گروسی متخلص به «راوی»،
 ۹۰۱
 محمد فایق لکهنوی، ۱۶۳، ۸۲۶
 محمد فخرالاسلام، ۱۱۴۴
 محمد فخرالدین اورنگ آبادی معروف به فخر
 جهان دهلوی، ۳۹۶
 محمد فخرالدین حسین، ۱۵۰، ۱۲۱۳
 محمد فیروز دین، ۱۰۸۶
 محمد فیض‌آبادی، حاجی، ۴۳۹
 محمد فیض‌الله محمد هاشم، ۱۱۷
 محمد فیض بخش کاکوروی، ۸۱۶
 محمد قادر بخش قنوجی، ۱۰۶۹
 محمد قادر عبدالرحمان، ۴۲۷
 محمد... قادری، ۵۲۰
 محمد قاسم، ۲۹۲، ۵۲۴، ۸۷۴
 محمد قاسم ابن شیخ محمد المحدث المفتی
 الحنفی، ۲۷۶
 محمد قاسم بن درویش محمد عصار، ۳۸۵
 محمد قاسم بن محمدالموسوی، ۵۷۶
 محمد قاسم بن محمد سروری کاشانی، ۶۱۸
 محمد قاسم بیگ، ۲۹۱
 محمد قاسم، حاجی، ۷۲۵
 محمد قاسم عبرت، ۱۲۰۸
 محمد قاسم علی بن مولوی قایم علی، ۶۴۳
 محمد قاسم علی خان آفریدی، ۵۹۱، ۱۲۰۱
 محمد قاسم هندوشاه فرشته استرآبادی، ۱۱۸۸
 محمد قبول خان، ۵۵۶
 محمد علی بن حیات محمد بن مهر علی، ۲۶۵
 محمد علی بن سید علی البخاری، ۵۵۲
 محمد علی بن محمد شریف دهدشتی مشهور به
 بهیانی، ۴۶۸
 محمد علی حبله روئی، ۹۶
 محمد علی، حکیم، ۷۵۷
 محمد علی خان انصاری، ۱۱۸۹
 محمد علی خان بهادر صولت جنگ، ۱۱۲۱،
 ۱۱۶۶
 محمد علی خان متین، ۹۸۰
 محمد علی شاه، ۸۱۳، ۸۵۴
 محمد علی علوی، ۶۸۲
 محمد علی لکهنوی، ۷۵۵
 محمد علیم الدین، ۹۸۶
 محمد علی «ماهر» اکبرآبادی، ۱۰۴
 محمد علی، میرزا، ۵۷۶
 محمد علی نقی، ۳۱۷
 محمد علی ولد آقا محمد باقر بن آقا حسین
 دانشمند خانی، ۴۴۲
 محمد علی ولد محمد شاه، ۲۰۶
 محمد عمر، ۳۱
 محمد عمران ولد مرحوم ملاکل محمد، ۵۵۳
 محمد عمر حکیم سید پوری، ۱۸۱
 محمد عمر ولد خدا داد مرحوم گدایی خیل، ۱۷۸
 محمد عوض، ۸۲۴
 محمد غزالی، ۳۴۱
 محمد غوث، ۳۰، ۲۰۲، ۵۴۳، ۸۲۴
 محمد غوث پشاور لاهوری، ۴۸۰
 محمد غوث، سید، ۵۲۳
 محمد غوث علی، ۶۲۱
 محمد غوث قادری، ۱۹۹

- محمد قصاعو المشتهر به خواجگی کاسه‌گر، ۶۶۷
- محمد قلی، ۸۲۴
- محمد قلی بیگ، ۴۷۶
- محمد قلی خان، ۳۵۲
- محمد کاظم، ۸۷۳
- محمد کاظم استرآبادی هزار جریبی، ۴۲۶، ۱۱۷۰
- محمد کاظم سیاح سیزواری، ۱۰۶۸، ۵۴
- محمد کاظم قزوینی، ۱۲۰۷
- محمد کاظم مازندرانی، ۴۴۴
- محمد کامل، حکیم، ۷۴۷
- محمد کرامت علی، ۸۹۳
- محمد کربلایی، ۴۴۴
- محمد کریم، ۷۹۲
- محمد کریم‌الدین، ۵۳۲
- محمد کلان، ۱۰۶۱
- محمد کمال، ۱۰۲۰، ۹۹۵
- محمد کمال بن محمد تقی مرحوم عرف اوتو، ۶۲۵
- محمد گل شیرخان، ۳۰۷
- محمد لاهوری، ۹۵۶
- محمد لطیف ابن شاه حسین بخاری، ۱۴۷، ۱۴۶
- محمد لکهنوی، ۴۲۲
- محمد ماه، ۵۰۴
- محمد ماه متخلص به «صداقت» کنجاهی، ۵۰۴، ۸۵۳، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۷۲
- محمد محسن، ۱۲۱۷، ۶۰۳، ۲۴۱، ۴۳
- محمد محسن العلوی، ۴۰
- محمد محسن بن شیخ عبدالشکور قادری، ۴۹۰
- محمد محمود دهدار عیانی، ۷۱۰
- محمد محمود کازرونی، ۵۰۶
- محمد مختار، ۸۸
- محمد مدعو به شیخ الاسلام، ۴۶۳
- محمد مدگر بن شیخ محمد «مکمل» عثمانی هانسوی، ۵۲۴
- محمد مراد، ۱۰۱۹، ۱۰۳۵
- محمد مرادبخش، ۷۷
- محمد مرادبخش بن میان دسوندهی شاه بن میان سعد الله، ۱۰۰۷
- محمد مرادبیگ خان، ۵۳۸
- محمد مراد ولد سید برخوردار زنجانی، ۴۰۰
- محمد مرزا ابن مرزا محمدرضا خان، ۷۹۴
- محمد مسلم، ۱۰۸۶
- محمد مسلم کلانوری، ۸۱۸
- محمد مسیح، ۵۳
- محمد مشکک، ۵۴
- محمد مشهور به بهاء‌الدین اصفهانی، ۶۳۵
- محمد مصاحب ولد محمد فاضل، ۳۳۲
- محمد مصطفی بن میان خان محمد، ۵۲۸، ۲۱۹
- محمد مضراب شاه، ۱۲۳۵
- محمد مطلب قاضی، ۴۱۴
- محمد مظفر، ۲۳۶
- محمد معروف به میر خواند، سید، ۱۱۳۷
- محمد معصوم، ۶۲۲
- محمد معصوم، خواجه، ۹۱۹
- محمد معصوم مجددی، ۴۶
- محمد معصوم نامی، ۱۱۸۶
- محمد معظم، ۱۲۲۰
- محمد معظم بهادر شاه، ۱۷۰، ۷۰۳، ۹۸۱
- محمد معظم نک: محمد خورم بخت
- محمد معمورخان بینی، ۴۲۱

محمد معین، ۲۲۱، ۷۱۶	محمد مهدی متخلص به کوثر، ۴۲۶
محمد مفرح، ۲۱۴	محمد مهدی منشی استرآبادی، ۱۲۲۰، ۱۲۲۲
محمد مقیم بن ابراهیم شولستانی، ۴۴۱	محمد مهدی ولد محمد داود عرف سید میرکلو، ۴۱۹
محمد مقیم بن عبدالهادی، ۵۷۸	محمد میرزا اکبرآبادی، ۷۹۵
محمد مقیم خان، ۱۳۳	محمد ناصر حسن، ۱۱۴۶، ۱۱۹۷
محمد مکرم، ۱۱۳	محمد ناصر عندلیب، ۱۱۲، ۴۷۹، ۴۹۲، ۹۰۵، ۵۴۰
محمد ممتاز علی سندیلی، ۸۸۳	محمد نجم‌الدین خان «ثاقب» کاکوروی، ۶۵۰
محمد منعم بن شیخ منور بن علاء‌الدین، ۷۰۵	محمد نجیب خان ناگوری، ۲۱۹
۷۰۶، ۷۰۸، ۷۱۰، ۷۱۱	محمد نشان فقیر، ۹۱۸
محمد منور بن علاء‌الدین بن صلاح‌الدین خان	محمد نصرالله الصدیقی حنفی، ۱۰۷۴
جفری اعدادی الانصاری، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۹	محمد نصیرالدین، ۴۰۷
۷۱۱	محمد نصیر بن سلطان سفیانی، ۱۰۷۸
محمد منیر، ۹۲۴	محمد نصیر محمدی، ۶۵۰
محمد مودود، ۹۱۹	محمد نظیر تونکی، ۹۷۲
محمد مولف بحور سور ابن محمدرضا، ۱۱۶۰	محمد نعیم، ۴۵۷
محمد مومن، ۴۶۷	محمد نعیم هندی، ۴۹
محمد مومن بن شیخ عوض باقی بلخی، ۱۱۰۷	محمد نقی، ۱۳۸
محمد مومن تبریزی الشهیر به گلشنی، ۳۴۴	محمد نقی بن حسین الخاتونآبادی، ۱۰۸۳
محمد مومن تنکابنی، ۷۲۶	محمد نقی پشوری، ۱۱۸۴
محمد موسی امرتسری، حکیم، ۷۲۶، ۷۴۲، ۷۴۳	محمد نورالدین یا محمد نور دین، ۳۲۴
محمد مومن، ابن محراب الشریف، ۶۱۸	محمد نورالله احراری، ۷۹۷، ۸۰۰، ۱۰۵۵
محمد مهتاب ولد محمد قاسم، ۶۲۷	۱۰۵۷
محمد مهدی، ۶۸	محمد نور علی خان، ۳۰۶
محمد مهدی الحسینی، ۳۷۷	محمد نیاز علی «پریشان» اکبرآبادی، ۱۰۴۰
محمد مهدی الموسوی، ۸۶۹	محمد وحید، ۱۱۳
محمد مهدی بن علی نقی الشریف الطیب	محمد وزیر خان بهادر نصرت جنگ، ۱۶۸
همدانی، ۷۳۱	۱۶۹، ۱۷۲، ۱۸۸، ۱۷۳، ۶۱۱
محمد مهدی بن مرزا کاظم، ۴۲۶	محمد وفا، ۱۱۳
محمد مهدی خواجه زاده، ۷۲۵	محمد وفا معروف به محمد صالح، ۱۶۱
محمد مهدی درویش چشتی، نک: ابوالهادی علیم	محمد ولد محمود خطیب، ۵۲۶
رمضان	

- محمد هادی الحسينی، ۵۹۹
 محمد هادی الموسوی، ۸۵۳
 محمد هادی بن ابوالحسن شریف نائینی، ۱۱۶۹
 محمد هادی بن سید مهدی بن سید دلدار علی لکهنوی، ۴۲۵
 محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی، ۶۳۵
 محمد هادی عقیلی، ۱۰۶۸
 محمد هادی علی متخلص به اشک، ۹۶۱
 محمد هاشم، ۴۶۶
 محمد هاشم ایمن آبادی، ۵۵۸
 محمد هاشم بن محمد غلام نبی جان خلف محمد روشن قادری، ۴۴۹
 محمد هاشم تنوی، ۲۱۵
 محمد هاشم، خواجه، ۷۲۵
 محمد هاشم کشمی، ۱۱۷
 محمد هاشم ولد میان فتح محمد، ۱۲۲۲
 محمد هندوشاه، ۶۱۲
 محمد یار، ۸۲، ۶۲۰
 محمدی بن محمد عمر، ۷۳۷
 محمد یحیی، ۴۰۰
 محمد یحیی علی خان، ۸۴۶
 محمد یحیی معروف به شاه خوب الله، ۱۰۵۵
 محمد یعقوب بلخی، مَلا، ۱۱
 محمد یوسف، ۲۷۰
 محمد یوسف ابن یحیی التقوی الموسوی الشهیر برضا توفیقی، ۶۰۱، ۶۱۸
 محمد یوسف انکی، ۱۱۳۹
 محمد یوسف بن الله [!]، ۴۳۸
 محمد یوسف، قاضی، ۶۷۹
 محمد یونس بیگ، ۱۰۹۰
 محمود، ۱۷۷، ۱۹۱، ۲۳۶، ۵۴۸، ۹۶۹
 محمود احمد بن محمد، ۳۵
 محمود اشرف ولد حافظ محمد اشرف، ۸۰۸
 محمود الصافی، ۱۰۴۶
 محمود بن حسن هروی متخلص به عارفی، ۳۶
 محمود بن سبکتگین، ۱۰۱۹
 محمود بن سعید ایرجی، ۵۲۵
 محمود بن صدر الشریعة الاول عبیدالله حنفی، ۴۷۱
 محمود بن محمد القاشانی، ۱۱۴۳
 محمود بن محمد چغمینی، ۷۴۱
 محمود بن محمد دهدار، ۶۹۸
 محمود بن محمد شریف، ۷۲۵
 محمود بن محمد قاضی زاده رومی، ۶۵۴
 محمود پسیخانی، ۴۸۴
 محمود چغمینی، ۶۷۵
 محمود خان شیرانی، ۳۷۷، ۹۰۸، ۹۱۰
 محمود خطیب، ۵۲۶
 محمود شاه، ۹۹۵
 محمود شبستری، ۱۴۲، ۳۰۴، ۵۷۱، ۱۰۳۶
 محمود طاهر غزالی، ۲۶۳، ۳۴۷
 محمود علی، ۵۹۷
 محمود کردی مدنی قادری، ۳۰
 محمود گامی، ۲۱۳
 محمود گاوان، ۸۴۷
 محمود گیلانی، آخوند مَلا، ۹۱۱
 محمود لاهوری، ۱۰۳۷
 محبی، ۶۲۴
 محبی‌الدین، ۴۱۰
 محبی‌الدین بن نظام، ۱۰۸۰
 محبی‌الدین سیالکوتی، ۵۱۳
 محبی‌الدین عربی، تک، ابن عربی
 محبی‌الدین کاسانی، ۵۵۷

- محیی‌الدین لاری، محیی لاری، ۱۱۱۱
 مختار ثقفی، ۸۷۵، ۱۱۶۴، ۱۱۷۳
 مختار شاه، ۸۴۰
 مخدوم الملک عبدالله سلطان پوری، ۱۱۲۸
 مخدوم جهانیان ثانی حسنی، ۱۱۲۸
 مخدوم جهانیان جهانگشت، نک: جلال‌الدین حسین
 مخدوم جهانیان، میر سید، ۹۷۵
 مخدوم زاده، ۱۱۴۴
 مخدوم شیخ محمود سید معصوم، ۹۹۶
 مخدوم لطیفه، ۹۰۳
 مخدوم محمد مصباح العاشقین چشتی، ۹۴
 مخفی رشتی، ۱۰۳۷
 مخلص، ۸۷۳
 مخلص کاشانی، ۱۰۳۸
 مخلص، نک: اندرام
 مدامی دارابی، میرزا محمد صادق، ۱۰۳۸
 مدسنگه، ۲۸۸
 مدن، ۱۰۰۱
 مدن رای گوالیری، ۲۳۵
 مذهب سنت، ۲۰۷
 مذهب سنت و جماعت، ۳۴۸
 مراتب احمد ابن المرحوم محمد ماهی
 المروذشتی، ۶۶۲
 مرادالحسینی، ۹۷۱
 مرادبخش خان، ۱۳۰۷
 مرادبیگ، ۱۱۳۶
 مراد شاه، ۱۰۷
 مراد شاه قریشی لاهوری، ۲۸۵
 مراد علی بن سید عبدالعزیز بخاری هندی، ۷۴۵
 مرادعلی بن عبدالرحمان خان خلجی، ۴۶۳
 مراد علی خان تالپر، ۹۹۹
 مرادعلی رضوی، ۴۶۲، ۱۱۶۹
 مراد علی ولد میر قاسم علی ولد میر اسدالله،
 ۸۲۸
 مراد لاهوری، ۲۸۶
 مراد، میان، ۸۳۹
 مرتضی اخباری، ۴۱۶
 مرتضی الرضوی بن سید حسن بخاری، ۵۱۲
 مرتضی بن مصطفی، ۴۹۹
 مرتضی قلی بن رمضان کرخی جدیدالاسلام، ۶۷۵
 مرجیه، ۳۴۸
 مردان علی خان «مبتلا»، ۹۱۱
 مرزا جان بن خواجه محمد منیر بن خواجه
 هدایت‌الله، ۴۶۱
 مرشدیه، ۵۵۴
 مرید محیی‌الدین خان، نک: غلام محیی‌الدین
 خان
 مزاج، نک: حسن علی
 مستقیم بن عنایت‌الله نمکساری، ۳۳۱، ۳۲۵
 مستقیم، میان، ۵۲۳
 مسعود بک بخارایی، ۵۲۲
 مسعود بن محمود بن یوسف سمرقندی، ۴۵۴
 مسعود چنگی، ۷۶۷
 مسعود سعد سلمان لاهوری، ۱۰۳۹
 مسعود، سید، ۵۲۴
 مسکین، ۸۴۰
 مسکین تقی، ۳۷۹
 مسکین کشمیری، ۱۰۳۹
 مسکین، نک: مهتاب رای
 مسلمانان، ۷۷۰
 مسلم بن عقیل، ۱۱۶۹، ۱۱۷۲

مظفر بن عبدالله، ۹۸۹	مسیح، ۴۱۸، ۴۱۷، ۳۸۰
مظفر جنگ بهادر، ۱۲۰۲	مسیح الزمان طیب، ۷۹۲
مظفر، حکیم، ۳	مسیحیان، ۴۱۲
مظفر شفایی اصفهانی، ۷۴۲	مسیحیه، ۴۲۵
مظفر علی، ۱۰۸۰	مسیح [پانی پتی]، نک: سعدالله
مظفرالحق بن شرف الدین بن جلال ضیاءالدین	مشاق قادری، ۲۵۵
اکبرآبادی خوارزمی، ۱۱۶۵	مشاق، محمد مستجاب‌الدین خان، ۱۰۴۰
مظهربن مظفر، روشن الدوله رستم جنگ	مشرقی، نک: نورالحق
ظفرخان، ۷۲۸	مشفق بخاری، کمال‌الدین عبدالرحمن، ۱۰۴۰
مظهر جان جانان، ۱۱۴، ۱۸۸، ۲۲۰، ۲۳۶	مشکین قلم، ۱۱۷۲
۵۴۱، ۷۸۵، ۱۰۴۱	مصدق م، ۴۱۲
معاویه، ۱۱۴۹	مصر ارجن، ۱۰۶
معتزله، ۳۴۸، ۴۰۸	مصر بلی رام، ۲۰۸
معراج‌الدین احمد حقّی قادری، ۹۰	مصر رام داس «قابل»، ۲۰۸، ۲۰۹
معراج‌الدین حافظ، ۶۲۵	مصر مهانراج، ۳۶۴
معروف بن شهاب‌الدین، ۵۰۶	مصر میل چند، ۳۶۴
معزالدین، ۶۵۳	مصطفی، ۲۳۰، ۱۱۴۹
معزالدین خان، ۱۲۳	مصطفی بخش، ۱۰۷۲
معزالدین محمدبن ابی الحسن الموسوی، ۵۷۰	مصطفی بن الشیخ ابراهیم، ۱۴۷
معصوم بیگ، ۸۵۲	مصطفی خان، ۵
معنی یاب خان متخلص به «شاعر»، ۳۵۲	مصلح‌الدین محمد لاری انصاری، ۶۷۹
معین‌الدین، ۴۵۱	مصلح‌الدین مصطفی بن شعبان، متخلص به
معین‌الدین جامعی، ۸۱۸، ۸۲۵	سروری، ۸۰۰
معین‌الدین جوینی، ۴۵۱، ۸۰۴	مضراب خان، ۱۲۳۵
معین‌الدین چشتی، ۴۳، ۵۱، ۱۴۸، ۴۷۸، ۴۸۶	مطلبیه، ۳۴۸
۴۹۶، ۵۴۳، ۵۵۷، ۵۶۴	مظهر، ۹۶، ۲۶۱، ۶۲۶
معین‌الدین خان بهادر، ۲۰۴	مظهر بن محمد المقدادی، ۵۰۰
معین‌الدین محمد، ۴۷۳	مظهر، نک: محمد بن محمد
معین‌الدین محمد بن منعم، ۸۱	مظفر احمد فضلی مهملی، ۱۸۱، ۵۶۳، ۱۰۶۸
معین‌الدین محمد زمجی اسفزاری، ۱۱۰۸	۱۲۳۴
معین‌الدین نقشبندی کشمیری، ۵۱۹، ۱۲۳۳	مظفرالدین ابوبکر بن سعد بن زنگی، ۱۰۶۶

- معین‌الدین هادی کشمیری، ۵۴۶
 معین خان ابن شیخ محمد بنی اسرائیلہ موسوی
 الگوالباری، ۱۴۷
 معین مسکین فراہی، ۳۷۵، ۳۸۱، ۳۸۳، ۳۸۷،
 ۱۱۵۰، ۱۱۵۲
 معین، مولانا، ۱۰۵۲
 مغربی تبریزی، شمس‌الدین محمد، ۱۰۴۲
 مُغل، ۷۸۴
 مغل بیگ، ۲۶۵
 مفتی الملک تاج‌الدین محمد مالکی، ۸۷۷
 مفتی، محذوم عبدالوہاب، ۱۰۴۳
 مفتی محمد حسن، ۶۲۸
 مفتی، نک: محمد افضل
 مفردی، ۱۰۴۳
 مفید مستوفی یزدی، ۵۵۸
 مقبل، ۷۸۱، ۷۸۶
 مقصود علی تبریزی، ۱۱۲۶
 مکتبی شیرازی، ۱۲۲۶
 مکتوب حبیب اللہ قندھاری، ۳۳
 مکرم بن معظم، ۲۹۴
 مکرم علی، ۵۹۹
 مکمل، نک: محمد مذکر
 مکند رام کول، ۲۰۶
 مکند رای «آگاہ» شاہجہان پوری، ۱۶۸، ۱۶۹
 مکین لعل، ۱۳۰۷
 مکھی رای، ۳۶۲
 ملا دو پیازہ، نک: عبدالؤمن
 ملا شاہ بدخشی، ۲۴، ۲۶۷، ۴۸۵، ۵۳۱، ۹۹۲
 ملا شفیعا، نک: دانشمند خان
 ملا کلان، ۲۶۸
 ملا محمد [واعظ] شیرازی، ۴۳۱
 ملان [کذا] حسین، ۸۶۲
 ملتفت تتوی، نک: اشرف خان
 ملک جلال داؤری امنی زئی حوکاخیل، ۸۶۷
 ملک خان، نک: اختیارخان
 ملک زاده ملتانی، ۸۵۳
 ملک علی محمد ولد ملک عبدالرحیم، ۱۰۹۵
 ملک محمد جانی، ۳۵۲
 ملکیہ مل سہگل، ۲۲۳
 ملى تاج‌الدین، ۴۷۳
 ملیحا، نک: محمد بدیع
 ملى شریعت اللہ، ۴۷۳
 ممتاز علی، ۱۱۵۸
 ممتاز علی خان، ۹۵۳
 ممتاز محل ہمسر شاہ جهان، ۱۱۰۱، ۱۱۹۵
 منا لعل، ۲۶، ۲۷
 منتجب الدین کرمانی یزدی، ۱۱۲۷
 منسا رام رینہ برہمن کشمیری، ۹۷۹
 من شکو رای، ۱۱۳
 منشی، شیخ جیون، ۱۰۴۴
 منصب علی بن ثابت علی الحسینی الاسغری،
 ۱۱۵۸
 منصور، ۳۸۵
 منصور بن محمد شیرازی، ۷۴۳
 منصور بیگ، ۲۰۱
 منصور جنگ، ۳۳۸
 منعم بیگ، ۱۰۴۸، ۱۱۳۶
 منگل، ۳۶۱
 منگولال منتظمی، ۸۴۳، ۸۵۴، ۸۵۵
 منمظہر، ۱۲۰۲
 منورخان، ۴۵۸
 منور علی، ۸۲

لویی، ۱۰۶۴	منور، نک: نورالدین
مومن، نادعلی، ۱۰۶۴	منوال «راقم»، ۸۹۹
مهاجن، ۶۵۵	منولعل، ۱۱۹۵
مهادیو، ۲۳، ۳۴۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲	منوهر لعل ولدشکر لعل کایتیه ماتهر، ۹۸۴
مهارج، ۳۵۶	منهاج الدین، ۱۲۲۹
مهارج شکه، ۸۲۲	منهاج سراج، ۱۲۰۶
مهاشکه رای، ۱۰۳	منی رام ولد جیون مل عرف ترهی، ۵۳۷
مهان دیو، ۳۵۸	منیر شکوه آبادی، نک: محمد اسماعیل خان
مہتاب بیگ، ۸۷۷	منیر لاهوری، ابوالبرکات، ۱۲۷، ۱۸۰، ۲۲۵، ۲۵۲، ۸۳۱، ۸۷۱
مہتاب رای، ۹۲۳	موتی رام، ۸۴۷
مہتاب رای صاحب عرف رینه متخلص به «مسکین»، ۱۶	موتی لعل، ۱۳۴، ۷۱۸
مہتاب صاحب ولد محمد قاسم، ۶۰۷	موج الدین، ۷۳۱
مہتر جوهر آفناچی، ۱۱۹۰	موزون، نک: میر نواب
مهدویت، ۴، ۴۲۰	موسوی، ۷۸۷
مهدی امام، ۴، ۱۳۹، ۲۲۸، ۵۰۳	موسی ابن محمد احمد البندری، ۹۳
مهدی علی خان بهادر، منتظم الدوله، ۸۴۳، ۸۵۴	موسی الثاني، ۴۱
مهدی موعود، ۴۲۰، ۴۲۷	موسی بن فیض الله، ۳۰۴
مهربان، ۱۰۶۰	موسی بن محمد، ۲۱۶، ۲۴۷
مهربان سنگه، ۸۲۵	موسی خیلی، ۳۴
مهربان، نک: عبدالقادر فخری	موسی (ع)، ۱۲۳، ۲۸۳، ۲۸۴، ۶۲۲
مهر چند بن چندر بهان کایسته، ۱۱۳۸	موسی کاظم امام، ۴۱، ۱۱۷۰
مهری جلایر هروی، ۹۰۳	موسی هروی، ۸۱
مهری، سیند، ۷۸۷	مولانا خورد، ۴۳۸
مهری عرب، ۳۲۹	مولوی سیدن، نک: الف خان
مهنگو لال، نک: منگولال	مولوی، نک: جلال الدین محمد
مهیش داس، ۳۵۶	مومن کهتر غلام نبی عرف خیال علی، ۳۱۸
مهین، ۶۲۰	موهر سنگه عرف وهره رام نگری، ۳۵۶
میان داد، ۵۰	موهن لال، ۵۷، ۸۵۵
میان صاحب بن سید رستم علی عریضی قادری، ۳۳۲	موهن لعل بن کشن لعل بن تهورن مل، ۱۰۲۲
	مومن تتوی، غلام علی بن محمد قلی افشار احمد

میر شریف جرجانی، نک: شریف جرجانی	میان صاحب فداری، ۸۱۶
میر شیخ پورانی هروی خطاط، ۴۴۹	میان مجهو، نک: محمد بخش
میر علی تبریزی، ۱۶۵	میان میر، ۹۹۲
میر علی خان، ۸۲۵	میبدی، ۷، ۱۷۸
میر علی سندیلی، ۴۲۲	میر احمدی، ۱۰۵
امیر عماد، ۱۶۶، ۱۰۱۴	میرالم، ۴۹۲
میر غضنفر، ۷۶۷	میران، ۴
میر فاضل، ۹۱۳	میران بخش بن میان سید محمد هاشمی مرحوم
میرک عبدالوهاب بن محمد حسینی معموری، ۹۷۲	گو جراتی، ۱۱۴۶
میر کلنگ، ۷۷۶	میران چمن، ۴۴۳
میر لوحی، نک: محمد بن محمد	میران علیه السلام، ۵
میر محمد حسینی، ۴۷۳	میر بزرگ، ۴۰۹
میر محمد، میان، ۶۹	میر حسن رسول نما، ۱۰۷۴
میر محمدی «در»، ۴۷۹، ۶۵۰	میر حسن صاحب زاده، ۴۳۰
میر ناصر، ۱۵۴	میر حسین، ۲۶۹
میر نصرالله، ۱۳۸	میر حسین نیشابوری، نک: کمال الدین حسین
میر، نک: محمد تقی	میرخان، ۱۲۰۱
میرنواب متخلص (به) موزون، ۶۱۳	میرخان محمد هادی الحسینی، ۵۹۹
میگو لعل نک: کیول کشن	میر خرد کرمانی، محمد بن مبارک، ۵۵۶
میگهراج گاندی، ۸۲۳	میرزا ابوطالب، ۹۲۷
میگهراج ملتانی، ۸۷۶	میرزا بیگ بن سید علی حسینی اصفهانی، ۱۸۰
میلا مل برهمن، ۳۶۴	میرزا جان، ۲۳
صیم حکیم، ۱۱۲۷	میرزا جان بن فخرالدین محمد، ۱۰۰۶
ن	میرزا جلال، ۹۲۴
نادر، ۶۶	میرزا حسین بخش، نک: محمد ظفر الدین
نادر شاه، ۲۹۶، ۱۱۲۱، ۱۳۱۵، ۱۳۲۲	میرزا حسینی همدانی، ۱۱۹۰
نادر، شیخ احمد، ۱۰۶۵	میرزا خان حاتم بن عبدالرحیم، ۲۰۰
نادر کشمیری، ۱۳۵	میرزا غابد حسین، نک: محمد سعیدالدین
نادر میرزا، ۹۷۸	میرزا محمد متخلص به «کامل»، ۴۳۲
نادر، نک: شکر ناتھ	میر سید حسین، ۱۰۶۱
	میر سید محمد، ۳۲۳، ۱۰۶۱

- ناد علی، ۹۷۵
 ناراین سنگه، ۱۰۶۵
 ناراین سنگه چوپره، ۸۵۴
 ناردمن، ۳۵۷
 نازش، نک: الهی بخش
 ناصبی، ۸۶۰
 ناصرالدوله سادات خان بهادر ذوالفقار جنگ، ۱۱۶۷
 ناصرالدوله شاه، ۶۰۷
 ناصرالدین ابوالقاسم سمرقندی، ۴۵۸
 ناصرالدین خورد، ۴۰۹
 ناصرالدین عبدالرحیم، ۶۷۳
 ناصرالدین عبدالله بیضاوی، ۱۱۴۰
 ناصرالدین کلان، ۴۰۹
 ناصر الملة والدین، ۲۱۴
 ناصر بخارایی، ۲۲۶
 ناصربن محمد حیدر رمال شیرازی، ۷۱۸
 ناصرخسرو، ۳۰۴
 ناصر علی، ۷۸۷
 ناصر علی حسینی رضوی، ۸۹۱
 ناصر علی سرهندی، ۵۲، ۱۰۶، ۱۱۴، ۲۶۷، ۷۸۲، ۱۰۱۱، ۱۲۳۸
 ناطق، ۱۰۶۷
 ناظم هروی، ۱۰۶۷، ۱۰۶۹
 ناگوری، ۲۵۷
 نامی، ۱۰۶۹
 نامی، میرزا غلام محمدی، ۱۰۶۹
 نامی، نک: محمد معصوم
 نانک پرستان، ۲۹۹
 نانک چند، ۸۵۸
 نایک بکسو، ۲۳۵
 نایک بیجو، ۲۳۵
 نایک حرجوگوالیری، ۲۳۵
 نایک دھومد گوالیری، ۲۳۵
 نایک دھونڈیا رام، ۲۸۸
 نایک گوپال، ۲۳۵
 نتور سنگه، ۱۱۸۷
 نتھمل داس بن کوکل، ۹۸۱
 نثار، نک: لطف الله
 نجابت خان، ۱۹
 نجابت علی خان بهادر، ۳۶۲
 نجات، ۷۸۷
 نجات قمی، میر عبدالعال، ۹۷، ۱۸۸
 نجف علی، ۱۰۱۲
 نجف علی خان جھجری، ۱۱۶۶، ۱۵۶، ۱۵۵
 نجف علی ولد سید دولت مراد ابن سید
 محمد مراد حسینی رضوی، ۱۱۶۸
 نجف قلی خان، نواب، ۱۰۷۰
 نجم الدین، ۴۲، ۲۱۱، ۱۱۷۴
 نجم الدین ابوبکر دایه رازی، ۵۲۳
 نجم الدین احمد اصفهانی ملقب به احمد بیگ
 خان، ۱۱۳۹
 نجم الدین المعروف علی اکبر علوی مخاطب به
 شاهی و میرزائی و خانی، ۴۰
 نجم الدین بن جلال الدین کاشغری، ۴۴۱
 نجم الدین جعفر محقق حلی، ۴۵۱
 نجم الدین عبدالمجید مغربی تبریزی، ۵۷۱
 نجم الدین محمود (محمد) بن الیاس شیرازی،
 ۷۴۰
 نجم الدین نسفی، ۵۱
 نجیب الدوله، ۱۰۹۴
 نجیب الدین خوشحال، ۹۵۱
 نخشی، ۷۸۶

- ندای، نک: محمد صالح
نذر محمد، ۸۶۸
نذر؟ محمدخان، ۴۶۳
نذیرالدین حسن «شایق»، ۶۴۲، ۶۴۳
نورین، ۱۱۹۷
نورین داس متخلص بہ «ضمیر»، ۱۶، ۲۳
نورین کول عاجز، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹
نسائی، ۹۰۳
نسیمی، ۲۳۰
نشاط، ۱۰۷۳
نصاری، ۳۸۰
نصرالدین، ۱۶۰
نصرالدین بن شاہ محمد، ۷۲۸
نصراللہ، ۵۵۸، ۷۳۲
نصراللہ خان، ۲۶۹
نصراللہ نصرتی، ۱۰۷۳
نصراللہ، نک: غلام احمد
نصرانی، ۲۵۹
نصر بن عمر معروف بہ اسکندر، ۲۴۴
نصرت بن عمر، ۳۹۱
نصرتی، غلام احمد، ۱۰۷۳
نصرتی، نک: نصراللہ
نصر من اللہ، ۶۸۳
نصیرالدولہ بہادر، ۸۵۵
نصیرالدین، ۸۷، ۷۶۷
نصیرالدین حیدر پادشاہ، ۴۳۹، ۶۷۴، ۱۰۹۷،
۱۱۹۶، ۱۱۹۷
نصیرالدین طوسی، ۵۴، ۷۰، ۷۸، ۸۴، ۸۵، ۸۷،
۲۱۸، ۲۲۲، ۳۱۷، ۳۲۲، ۶۶۲، ۶۷۳
نصیرالدین لاہوری، ۴۵۶
نصیرالدین نصیرای ہمدانی، ۸۳۲
- نصیراللہ بن محمد کرمانی، ۴۶۳
نصیرالملک شمس‌الدولہ بہادر تہوڑ جنگ،
۱۱۷۷
نصیری، ۹۶۵
نظام‌الدین، ۷۳۱
نظام‌الدین ابن خواجہ نورالدین، ۶۲۲
نظام‌الدین ابوالمرتضی یار محمد حسینی، ۴۵۱
نظام‌الدین احمد بن محمد صالح صدیقی حسینی،
۵۶۱، ۸۸۳
نظام‌الدین احمد ہروی، ۱۲۰۵
نظام‌الدین انبیتھی، ۵۶۰
نظام‌الدین اولیاء، ۱۲۴، ۱۵۷، ۴۹۷، ۵۱۳
نظام‌الدین تھانیسری، ۴۳، ۲۰۰، ۴۹۴
نظام‌الدین «جوش» علی گڑھی، ۲۵۹
نظام‌الدین، حافظ، ۱۱۷۹
نظام‌الدین خادم و خادمی، ۵۱۰، ۸۱۲، ۱۱۷۹
نظام‌الدین ساوجی، ۲۲۹، ۴۴۱
نظام‌الدین سیالکوٹی، ۱۱۶۶
نظام‌الدین «ضیائی»، ۹۰۲
نظام‌الدین ظاہر، ۳۱۹
نظام‌الدین عبدالعلی بیرجندی، ۹۲
نظام‌الدین متخلص بہ «نظامی»، ۶۳۲
نظام‌الدین، مولوی، ۹۶۳
نظام‌الدین نگرامی اورنگ‌آبادی، ۱۰۶۰
نظام‌الدین ولد محمد مراد، ۹۴۶
نظام‌الملک، ۱۱۲۵
نظام‌الملک طوسی، ۳۳۳
نظام بن اکمال ہروی، ۶۲۶
نظام حق و الہدی و الدین، ۷۴
نظام سناسی، ۵۶۰
نظامی، ۳۹

- نظامی گنجوی، ۱۰۷۴، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۶
 نظامی منشی، ۵۶۱
 نظامی، نک: نظام الدین
 نظرائله، ۷۳۰
 نظرائله الحسینی ترمذی، ۷۸۲
 نظر محمد بن محمد مراد، ۳۱۷
 نظیر اکبرآبادی، ولی محمد، ۷۹۴، ۸۳۷
 نظیری نیشابوری، محمدحسین، ۷۸۲، ۱۰۸۸
 نعمت‌الله، ۴۰۹
 نعمت‌الله بن احمد بن مبارک الرومی النقشبندی
 روشنی‌زاده، ۶۱۶
 نعمت‌الله ولد مولانا محمد تمیم، ۵۳۱
 نعمت‌الله ولی، ۲۳، ۵۲۴، ۵۵۸
 نعمت خان عالی، ۲۳، ۱۴۴، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۸۸،
 ۲۲۵، ۲۴۲، ۲۵۳، ۱۰۰۲، ۱۱۸۲، ۱۱۹۲،
 ۱۲۱۷
 نعمت خان، میرزا، ۸۴۰
 نعم‌الدین بهاری، ۱۰۶۹
 نعم‌الدین کنکهروی، ۳۲۲، ۱۱۰۰
 نعم‌الله خان، ۸۲۵
 نقشبندی، ۴۲
 نقشبندیه، ۷۵، ۴۹۶
 نقی‌الدین محمد بن نورالدین محمد مشهدی، ۷۰
 نقیبی، نک: محمد بن محمد
 نکاهایل، ۳۵۷
 نگهت شیرازی، ۷۸۷
 نندراج، ۲۳۶
 نندرام، ۳۳۸
 نندلال دیوان، ۸۳۷
 نندلال گویا، ۱۰۳۲
 نند لعل، ۶۲۰
 ننهی صاحب کتب فروش، ۱۱۶۲
 نواب رام پور، ۵۱۴
 نواب علی، ۱۴۹
 نواب علی نقوی صفی پوری، ۱۱۵۸
 نواب یارخان، ۹۸۳
 نوبات خان، ۲۳۵
 نوح، ۲۸۴، ۳۸۳
 نور احمد، ۱۰۸۶
 نوراحمد ساهو واله، ۱۱۷۴
 نورالحسین، ۸۴۰
 نورالحق، ۴۰۴
 نورالحق مشرقی دهلوی، ۳۰۶، ۹۷۶
 نورالدین، ۷۴، ۵۳۱، ۱۰۴۶
 نورالدین جمفر بدخشی، ۵۵۱
 نورالدین حسین، ۴۱۸
 نورالدین حسین خان، ۷۱۴
 نورالدین حسین خان رضوی متخلص به «فایق»
 بهروچی، ۹۰۹
 نورالدین محمد عبدالله عین‌الملک شیرازی،
 ۷۴۳، ۲۸۷
 نورالدین محمد قاری، ۲۹، ۶۷، ۲۴۴، ۲۴۵
 نورالدین محمد لطیف المدعوبه خواجه عبدالله،
 ۳۷۱
 نورالدین «منور» نوشاهی لاهوری، ۱۱۸۹
 نورالدین، میان، ۱۰۰۷
 نورالدین ولی، ۳۱۳
 نورالعین، نک: واقف لاهوری
 نورالله، ۱۲۳، ۴۰۴، ۵۰۲، ۱۰۷۵
 نور الله احاراری نک: محمد نورالله
 نورالله، حافظ، ۸۵۴
 نورالله، خواجه، ۱۷۰

نورالله شوشتری، ضیاءالدین، ۸۵	نور شاه ثانی، نک: نوشته ثانی
نورالله شوشتری، قاضی، ۱۱۲۹، ۴۰۵	نوشاهیه، ۱۰۸۹، ۸۶۵
نور الهی، ۹۷۶	نوشه گنج‌بخش، ۱۰۸۹، ۳۸۰، ۳۸۴
نوربخش قاینی، ۴۴۹	نوشه ثانی، فقیر غلام محیی‌الدین، ۱۰۸۹، ۶۵۶
نور جمال چشتی، ۵۱۳	نوشیروان، ۲۴
نور جهان بیگم، ۹۰۳	نوعی خیوشانی، ۱۰۷۲، ۳۳۷
نور چشم شیخ سعدی، ۱۳۰۷	نول کشور، ۱۰۴۰
نور شاه، ۴۴۶	نونده رای، ۱۲، ۲۶۵
نور علی خان، ۱۳۸	نونده رای عرف هاند، ۸۱۹
نور محمد، ۹۵۲، ۸۴۰، ۵۶۳، ۱۹۹، ۵۵	نونهال چند چوپره سوهدروی، ۸۵۸
نور محمد بن سید عبدالقادر، ۵۱۳	نونیت رام خوشابی، ۳۵۱
نور محمد بن شیخ خضر قادری، ۴۷۹	نوی، ۲۷۶
نور محمد بن شیخ لدها، ۱۱۵۵	نیهال چند، ۸۵۵
نور محمد بن محمد حسن ابن حافظ احمد کلام الله، ۹۷۶، ۶۲۳	نیهانی، ۹۰۳
نور محمد جوهری صدیقی، ۲۹۱	نیهانی دختر میرزا یادگار، ۹۰۳
نور محمد چشتی مهاروی، ۴، ۲۲۰	نیهانی قاینی، ۹۰۳
نور محمد خان، ۸۴۴	نیهانی کرمانی، ۹۰۳
نور محمد خان نالپر، ۹۹۹	نیاز احمداله آبادی، ۵۲۷
نور محمد خان مهمن، ۴۶۹	نیاز کشمیری، خواجه شاه نیاز نقشبندی، ۵۴۶، ۱۰۹۰
نور محمد، سید، ۲۱۴	نیاز مند جالندهری، ۱۳۷
نور محمد کتاب فروش، ۶۲۳	نیچری مذهب، ۴۱۰
نور محمد مدقق لاهوری، ۲۶۱	نیکنام خان، ۱۳۰۲
نور محمد نامی کشمیری، ۲۵۹	نیلگر، ۵۵۷
نور محمد، نک: نورالحق مشرفی دهلوی	نیلم پرکاس، ۲۳۵
نورنگ، ۷۰	نین سکه، ۹۶۳
نور / نواز، ۱۰۳۴	و
نوروز خان، ۸۶۷	واجد بیگ، ۳۳۱
نوروز علی بن محمد باقر بسطامی، ۱۱۶۴	واجد علی شاه، ۴۲۳، ۴۶۹، ۸۴۶
۱۱۷۴	وارسته، نک: سیالکوتی مل
نوشاه، ۲۸۴	وارسته، نک: سیالکوتی مل

- وارن هاستنگس، ۴۷۳
 واصفی تاشکنندی، ۹۸
 واصفی هروی، ۱۲۳۱
 واضح، نک: ارادت خان
 واقدی، ۱۱۴۸، ۱۱۶۶
 واقف بتالوی، نورالعین، ۷۸۴، ۷۸۷، ۱۰۹۱
 واقف خلخالی، ۹۱۲
 والتر رائن هارد، ۹۰۶
 والده صاحب امر، ۱۱۷۱
 والده محمد اکبر شاه غازی، ۱۰۷۰
 والده منشی نول کشور، ۱۰۴۰
 والمیک، ۳۵۶
 والده داغستانی، نک: علی قلی خان
 وان سکه قانونگوی، ۳۷۶
 وجیه، ۳۴۸
 وجیه الدین، ۸۴۴
 وجیه الدین احمد المشهور به کیتو، ۸۴۲
 وجیه الدین پانلی، ۵۵۷
 وحشتی، ۱۹۱
 وحشتی، نک: بخش حسین
 وحشی بافقی، ۹۰۵، ۱۰۹۲
 وحید، ۷۸۷
 وحید بن میر برهان الدین، ۱۰۷۸
 وحید تبریزی، ۱۰۰، ۸۸۷
 وحید قزوینی، محمد طاهر، ۱۰۹۲
 وزیر الحسن عابدی، ۱۰۰۰
 وزیر الدوله بهادر، ۱۸۴
 وزیر چند ترکهه، ۹۳۱
 وزیر علی خان، ۶۳۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۸
 وزیر علی خان دیتی کلکتر، ۳۹۶
 وزیر محمد خان، ۷۲۳
 وستی رام کنه‌ری عرف ننده، ۳۵۷
 وضاف، عبدالله بن فضل الله، ۱۱۳۵
 وصالی، ۲۲۵
 وفا، نک: عبدالله دیاناته
 وفاهی، ۶۶۵
 ولی، ۱۰۹۳
 ولی الله، ۲۱۳
 ولی الله سنیلهلی، ۳۱۹
 ولی الله صاحب حنفی لاهوری، ۵۵۶
 ولی الله محدث دهلوی، ۴۸۸، ۱۱۴۲
 ولی خان، ۱۰۱
 ولی داد خان، ۸۱۳، ۸۸۱
 ولی دکس، ۷۸۵
 ولی رام، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۲۰۱
 ولی رام کشمیری، ۲۶۷
 ولی قادری، ۶۸۲
 ولی محمد، ۷۳۷
 ولی محمد ابن بردی محمد، ۱۰۳۴
 ولی محمد اکبر آبادی، ۱۰۶۳
 ولی محمد بن فضل الدین، ۳۶۱
 ولی محمد، نک: نظیر اکبر آبادی
 ولیم مور کرافت، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶
 ولیم هادسن، ۶۲۸
 ولی، نک: بنوالی داس
 وهاب علی فاروقی ملانوی، ۷۷
 وهبی هندی، ۱۰۹۴
 ویکتوریا، ۳۵۵، ۳۵۶، ۶۴۳، ۸۹۰، ۱۲۲۸
 ه
 هایبل، ۳۸۳
 هانفی جامی، عبدالله، ۲۶۷، ۱۰۹۵، ۱۲۳۴
 هانفی، نک: برج باسی لال

هری کشن، ۷۸۷	هادی، ۵۵۱
هلاکو خان، ۲۹۵	هادی اصفهانی، ۱۰۹۶
هلالی جغتایی، ۱۹۳، ۲۵۰، ۲۵۵، ۸۴۳، ۱۰۹۷	هادی نائینی، ۱۱۶۴
هما رسول شاهی، انور حسین، ۱۰۹۸	هارون الرشید، ۶۵
همایون پادشاه، ۱۱۲۱، ۱۱۹۰	هارون بن مولانا اشرف بن حبیب الله کاسب
همت خان، ۱۰۵، ۱۱۳۸	عارف ولا، ۵۷۰
همدمی، ۹۰۳	هاشم، ۴۷۹
هندو، ۸۲۷، ۸۵۴	هاشم شاه فقیر نهبه شاهی [کذا: نوشاهی]، ۹۱۴
هندوان، ۷۷۰، ۱۰۹۹	هدایت، ۴۹۲
هندوان نو مسلم، ۱۰۴۵	هدایت الامه، ۴۲۴
هندوی، ۱۰۹۸	هدایت الله، ۱۶۶، ۱۰۴۹
هندی، ۷۳۸، ۱۰۹۹	هدایت الله منجم شیرازی، ۷۱، ۷۱۸
هندی کام روپ، ۳۱	هر برهمن رای، ۱۹۱
هندی، نک: بهگوان داس	هرجس رای، ۸۵۳
هنری کاکس، ۱۲۰۹	هرچرن داس، ۱۱۹۳
هنود، ۷۱۴	هرچرن داس میرتهی، ۱۱۹۲
هنومان، ۳۵۸	هرچرن متخلص «روشن» کایسته، ۳۶۰
هود، ۲۸۴	هردیال، ۱۲۴
هودان، ۳۷۹	هردیال بن میاداس کهتری عرف بجاز، ۱۲۴
هوری لعل، ۲۱۲	هردیال ولد ملهانمل، ۵۳۷
هوس، نواب محمدتقی خان، ۱۱۰۰	هردی رام، ۳۵۰
هوش، نک: یوسف بن محمود	هرسهای، ۹۵۲
هوشیار، نک: کیول رام	هرسهای وهی، قانونگوی، ۸۱۵
هیرامن، ۱۵۴	هرکرن بن منتهرا داس ملتانی، ۱۳۶، ۲۰۵، ۲۴۸
هیرامن کول برهمن، ۱۲۳۱	۸۰۷
هیرانند خطاب افغان، ۱۱۹۷	هرگویال، ۱۱۳، ۱۱۴
هیرانند ولد کانشی مل، ۸۲۳	هر ناتھ کهتری عرف کیور، ۱۱۴
هیرو، ۱۲۹	هروی الحسینی، ۱۰۳۴
هیم راج، ۳۵۱	هری پرشاد، ۸۳۲
هیم راج ولد کایتھ چند، ۳۶۶	هری رام پندت، ۸۶۴
	هری شنکر، ۱۶

ی

- یکدل، ۷۸۷، ۸۲۶، ۱۱۰۲
 یکدل سیالکوتی، نک: غلام محیی‌الدین
 یکدل لاهوری، نک: احمد بخش
 یکدل، نک: سکیه رام
 یگه ناز جنگ، ۱۰۲۲
 یمین، نک: عبداللطیف
 یمینی، نک: ابوالیمین عبدالرزاق
 یوسف بن محمد یوسفی هروی، ۷۲۷، ۷۳۰،
 ۸۱۹
 یوسف بن محمود بن محمد شاه بن امیر محمد
 بغدادی المعروف هوش، ۱۸۲
 یوسف خطیب، ۵۲۶
 یوسف سینه چاک، ۲۱۰
 یوسف علی عظیم‌آبادی، ۲۹۰
 یوسف علیه السلام، ۲۸۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۸۱
 یوسف گدا، ۲۵۲
 یوسف میرک بهکری، ۱۲۱۴
 یوسفی هروی، ۷۳، ۱۶۲، ۱۱۵۹
 یولچی، ۷۹۳
 یهود، ۳۸۰
- یار بیگ خان دهلوی، ۷۱۰
 یار محمد سمرقندی، ۳۹۲
 یار، نک: محمد حنیف خان
 یاس یگانه لکهنوی عظیم‌آبادی، ۱۲۲۳
 یاقوت، ۴۶۱
 یاوری، ۲۰۵
 یحیی افندی، ۱۵۶
 یحیی پیغمبر بن خال، ۶۵
 یحیی خان، ۸۲۵
 یحیی سبیک فتاحی نیشابوری، ۳۲۳
 یحیی کاشی، ۱۱۰۰
 یحیی محمد بن شیخ نور محمد قادری، ۵۰۷
 یزدگرد بن شهریار بن خسرو، ۱۱۹۸
 یزید، ۱۱۶۵
 یعقوب، ۳۷۸، ۱۰۴۸
 یعقوب چرخ، ۱۴۶، ۱۴۷، ۲۴۹، ۳۷۹، ۸۶۲
 یعقوب صررفی کشمیری، ۱۱۵۳
 یعقوبی، ۵۵۰
 یکتا، نک: تا را چند

۲. کتابها و رسالهها

آ - الف	
آتش پارسى، ۸۱۹	آمد نامه، ۱۰۶
آتشفك، ۷۲۳	آه سرد، ۴۷۶
آثار اخبار رشیدی، ۷۵۷	آینه بدن نما، ۲۲۹
آثار البلاد و اخبار العباد، ۱۱۰۵	آیین اكبرى، ۸۱۰، ۸۵۶، ۱۱۷۵
آثارالوزراء، ۱۱۲۵	آینه قمری، ۱۲۶
آداب السالكين، ۵۳۵	ابداليه، ۱۴۶
آداب الصالحين، ۳۱۷	ابطال ضرورت، ۲۸۴
آداب المریدین، ۴۷۵	ابواب الجنان، ۳۱۸
آداب المشق، ۷۷۰	ابیات پنجابی حمل فقیر لغاری، ۱۲۹
آداب انشا و خوشنویسی، رساله در، ۱۶۵	اتراک عالمگیری، ۱۱
آداب باقیه شرح شریفیه، ۷۶	اتفاق الاخوان، ۶۸
آداب خط، ۲۵	اثبات امامت حضرت علی، ۵۴
آداب خوشنویسی، ۹۵	اثبات رجعت، ۴۰۳
آداب لباس سید البشر، ۲۱۰	اثبات واجب الوجود، ۱۲۳۸
آذر و سمندر، ۱۰۳	اثنا عشر المتبرکه، ۱۶۸
آرام جان، ۵۶۱	اجتهاد، ۱۳۹
آفاق وانفس، ۱۶۷	اجرام، ۷۲
آفریدی نامه، ۵۹۱	احادیث فضائل حضرات شیخین، ۴۶
آفرینش رسول الله، رساله در، ۵۲۸	احزان الصدور، ۱۱۵۷

- احسن القصص، ۳۷۵
 احکام الاعوام، ۶۵۹
 احکام حق، ۷۳۳
 احکام نجوم، ۷۲
 احمدنامه، ۱۳۰
 احوال ابوعلی سینا، ۶، ۹۹
 احوال سفر بخارا، ۱۱۱۵
 احوال شاهزادگی شاه جهان، ۱۵۰
 احوال قواعد صاحبان انگریز، ۵۸۱
 احوال ناظم‌ان بنگاله، ۱۱۷۷
 احوال و مقامات امیرکللال سوخاری، ۵۴۲
 احوال و ملفوظات میرزا مظہر جانجاناتان، ۵۴۱
 احياء القلوب، ۳۶
 احياء علوم الدين، ۵۴۸
 اخبارات سنگھان، ۱۱۷۷
 اخبار الاخيار في الاسرار الابرار، ۵۴۳، ۷۸۵
 اخبار الاصفيا، ۱۱۳۳
 اخبار الاولياء، ۲۱۵
 اخبار دربار دهلي، ۱۱۷۶
 اخبار رنگين، ۹۸۳
 اختيارات الايام، ۶۵۹
 اختيارات بديعي، ۷۲۳
 اختيارات مظفري، ۹۲
 اخلاق، ۳۲۱
 اخلاق الاشراف، ۳۱۹
 اخلاق المحسنين، ۳۳۶
 اخلاق جلالي، ۳۳۹
 اخلاق جهانگيري، ۳۱۹
 اخلاق شريفی، ۳۲۱
 اخلاق عارفین، ۴۷۶
 اخلاق محسنی، ۵۷، ۳۲۱
 اخلاق ناصری، ۷، ۷۰، ۳۲۲
 اداة الفضلاء، ۱۱۹، ۵۹۱، ۵۹۸، ۹۷۰
 ادعيه، ۵۶۹، ۵۷۰
 ادوات، ۲۶۷
 اربعين، ۴۶
 اربعين حديث، ۲۴۴
 ارجن گيتا، ۳۶۴
 ارشاد، ۱۸۲
 ارشاد الاخوان، ۱۴۴
 ارشاد السالكين، ۵۳۴
 ارشاد الصواب، ۶۵۲
 ارشاد الطالبين، ۴۷۸، ۸۰۷
 ارشاد المریدین، ۸-۲۰
 ارشاد الملوك، ۳۲۴
 اساس الفضل، ۸۷۹
 اساس المصلی، ۲۴۴
 اساس المعانی، ۱۰۴
 أسن الايقان، ۴۰۴
 اسباب المغفرة و دليل الاحسان، ۳۲۵
 اسپ‌نامه، ۶۸۹
 اسرار الاقطاب، ۵۴۳
 اسرار الجفر، ۸۱، ۷۰۵
 اسرار الشهود، ۱۵۸
 اسرار الصلاة، ۴۷۹
 اسرار الطريقت، ۴۸۰
 اسرارالغيوب، ۱۰۵۳
 اسرار النكاح، ۲۷۳، ۴۸۰
 اسرار الوحي، ۴۸۰
 اسرار حقيقت، ۴۷۹
 اسرار عرفان، ۳۵۸
 اسرار قاسمی، ۸۰

اعتکاف، ۴۳۸	اسرع الوسيله فى شرح القصيده: شرح قصيدة
اعجاز خسروى، ۷۸۹	خمریه غوثیه، ۲۴۳
اعجاز موسوى، ۳۸۳	اسطرلاب، ۸۵، ۸۶، ۶۶۰
اعداد السنه ثلاثه، ۵۹۴	اسطرلاب زورقى، ۸۶
اعلام المحبتين، ۴۸۳	اسکندرنامه، ۱۰۷۴، ۱۰۸۱، ۱۰۸۳
اعلامیه، ۷۹۲، ۷۹۳	اسمار الاسرار، ۱۷۳
اقبال نامه، ۱۵۰، ۸۵۱، ۱۰۸۲	اسم الادويه، ۱۲۶
اقبال نامه جهانگیرى، ۷۸۹، ۱۱۷۸	اسماى صرف، ۵۹۲
اقتباس الانوار، ۱۵۲، ۵۵۶	اسماى معظم مبارک، ۵۳۵
اقنوم عجم، ۶۱۶	اسماء الحسنی، ۱۴۸
اقوال مشايخ عظام، ۴۸۵	اسوله واجوبه، ۱۹۲
اکبرآبارى، ۱۲۶	اشاریه، ۷۹۲، ۷۹۳
اکبرنامه، ۸۱۰، ۱۱۳۳، ۱۱۷۹، ۱۱۸۱	أشترنامه، ۹۶۱
اکثرالفاوید، ۴۸۵	اشتلم، ۱۰۷۱
اکسیر، ۷۱	اشجار باردار و گلدار، رساله، ۷۵۷
اکسیر السعادات و اسرار الشهادات، ۱۱۵۸	اشعة للمعات، ۴۰۰، ۵۲۰
اکسیر العبادات فى اسرار الشهادات، ۱۱۵۷	اصطلاحات شعراء، ۵۹۲، ۵۹۳
الاعراض الطبيعه و المباحث العلانيه، ۷۲۳	اصطلاحات صوفیان، ۴۸۲
الالواح، ۶۹۸	اصطلاحات ضرورى، ۵۹۲
البيان فى قباحة الدخان: ننباکو، ۲۱۵	اصطلاحات فارسى، فرهنگ، ۵۹۴
التخريج للتخريج، ۴۷۱	اصل الاصول، ۴۱۶
التفهيمات الالهية، ۴۸۸	اصول اقليدس، ۶۶۰
السامى فى الاسامى، ۶۰۵	اصول الايمان، ۴۰۴
الشافيه، ۵۷۴	اصول الدين، رساله، ۵۳
الشرفنامه، ۵۹۸	اصول النعمات آصفیه، ۷۶۵
الصراح من الصحاح، ۶۰۸	اصول حديث، رساله در، ۲۱۴، ۲۵۸، ۳۹۵
الفاظ الادويه، ۷۲۴	اصول دين، ۴۰۵
الف کثرت، ۹۴	اصول فارسى، ۶۲۹
الفیه، ۵۷۴، ۶۳۰	اصول فصول التوضیح، ۴۸۲
الکامل البهايى، ۱۱۶۸	اعتقاد الصدر، ۳۶، ۶۹
المعجم فى آثار ملوک عجم، ۱۳۲۵	اعتقاد نامه، ۲۰۶

- المعجم في معايير اشعار العجم، ۳۳۱
الزنامه، ۷۹۰
النزهة الاثنى العشرية، ۴۳۲
الواضحة في تفسير الفاتحة، ۳۸۷
الولد سز ابیه، ۲۷۳
الهامیه، ۷۹۳، ۷۹۴
الهامیه شرح هداية النحو، ۹۹
الهی نامه، ۲۶۹، ۲۷۳، ۳۲۶، ۹۶۲، ۱۰۰۸
أم العلاج، ۷۲۴
امامت، ۴۰۵، ۴۱۹
امتياز انداز متأخرین از متقدمین، ۸۸۱
امرت کند، ۳۵۴
امیرنامه، ۱۱۸۱
انتخاب اشجار، ۷۵۵
انتخاب اللغات، ۱۹، ۳۰
انتخاب انتخاب التواریح، ۵۳۴
انتخاب بحر الجواهر، ۵۹۵
انتخاب تحفة الزائر، ۵۷۲
انتخاب تحفة المجریات، ۷۲۶
انتخاب جوگ بثست، ۱۴۱
انتخاب حدیقة الحقیقه، ۱۵۸
انتخاب دل، ۷۱۳
انتخاب دیوان اعجاز، ۱۹۲
انتخاب دیوان اوحدی، ۱۱۱
انتخاب دیوان جامی و ابن یمین و حسن، ۱۱۱
انتخاب دیوان خواجو، ۱۱۱
انتخاب دیوان سهیلی، ۱۱۰
انتخاب دیوان عراقی، ۱۱۱
انتخاب دیوان محمود، ۱۹۱
انتخاب دیوان ناصر، ۱۱۰
انتخاب دیوان وحشتی، ۱۹۱
- انتخاب دیوان وفا، ۱۹۸
انتخاب قصاید خاقانی، ۹۶۷
انتخاب كشف المحجوب، ۵۳۵
انتخاب مثنوی، ۳۹
انتخاب مثنویات و بحر طویل ملاً رفیق، ۱۱۱
انتخاب منشآت، ۸۰۸
انتخاب نادرنامه، ۱۲۲۲
انتخاب نصاب الصبیان، ۵۳۴
انجمن خاقان، ۹۰۱
انجیل، ۷۱۴
انساب طالبیه، ۱۱۶۳
انس الطالبین وعدة السالکین، ۶۷
انسر اللهقان من کلام عثمان بن عفان، ۲۵۴
انسان الکامل، ۵۱۷
انسیه، ۱۴۶، ۲۴۹
انشای ابوالفضل، ۱۸۸، ۳۵۸، ۸۰۸، ۸۱۰
انشای امان الله حسینی، ۱۳۶
انشای جامی، ۸۱۱
انشای جمالی، ۲۵۰
انشای خادمی، ۸۱۲
انشای خلیفه، ۱۳۶، ۸۲۳
انشای رفیعاً قزوینی، ۸۱۲
انشای زیدة المرسلات، ۸۱۲
انشای طاهر وحید، ۱۹۱، ۸۱۳
انشای طغرا، ۷۹۳، ۸۱۴
انشای عجوبه، ۸۱۴
انشای عجیب، ۸۱۴
انشای علوی، ۱۳۳
انشای فایق، ۱۶۳، ۸۲۶
انشای فراست، ۸۱۵
انشای فیض پیرای، ۸۱۵

باغ ارم، ۹۳۳	انشای کاظم، ۲۰۶
باغ افکار، ۱۸۵	انشای لجهمی نرائن، ۸۱۶
باغبانی، ۷۴	انشای مادهورام، ۱۴۳، ۸۱۶
باغ دل آرا، ۱۶	انشای محمد اصفهانی، ۸۱۷
بالک باری، ۱۳۵	انشای منظومه، ۸۱۷
بحار الانوار، ۴۰۷	انشای ناشناخته، ۲۰۶، ۸۱۸
بحث حروف، ۱۸۶	انشای نورالله، ۱۲۳
بحث طوطی فارس، ۸۱۹	انشای هرکرن، ۱۳۶، ۵-۲، ۲۴۸، ۸۰۷
بحرالاجواهر، ۷۲۴	انشراح اللغت، ۵۹۵
بحرالاجواهر فی العلم الدفاتر، ۹۱	انفاس نفیسه، ۶۲، ۲۴۹
بحرالحيات، ۸۷، ۳۴۹	انوار التقلین پیروسیگری، ۵۳۵
بحر السعادة، ۳۲۶	انوار الرشاد فی ردّ الاجتهاد، ۴۰۶
بحرالغرائب / بحر الغریب فی خواص العجایب	انوار الرمل، ۷۱۳
اسماء الهی، ۵۷۱، ۵۷۲	انوار الشهادت فی مصائب العترت، ۴۰۷
بحرالقراسة، ۹۵۶	انوار المستبصرین، ۴۵۵
بحرالفضایل فی منافع الافاضل، ۵۹۷	انوار حکمت، ۱۶۲
بحرالقواید و عقدانفراید، ۲۸۳	انوار سهیلی، ۸۵۷
بحرالمناقب فی تفضیل علی ابن ابی طالب، ۱۱۵۸	انیس الارواح، ۵۱، ۴۸۶
بحرالواج، ۳۸۳	انیس الشعراء، ۵۹۶
بحر طویل، ۷۸۳	انیس الصالحین، ۵۷۰
بحر محیط، ۵۹۸	انیس الطالبین و عده السالکین، ۵۲۴
بحر موج، ۲۸۳	انیس العارفين، ۱۰۲۵
بحرهای پنجاه و چهارگانه، ۱۰۰	انیس العاشقین، ۵۳۵، ۹۰۲
بحر همت، ۱۰۵	انیس العشاق، ۷۹۰
بخشش نامه، ۱۶۶	انیس القادریه، ۲۷۱
بخشش از کتابهای نجف علی خان جهجری، ۱۵۶	انیس المریدین و شمس المجالس، ۳۷۶
بدایع الانشاء، ۸۱۹	اوراد العارفين و اذکار السالکین، ۵۳۴
بدایع الخیال فی اثبات قاعدة القوم من المحال، ۶۶۲	اوراد شیخ الشیوخ، ۵۷۱
بدایع الوقایع، ۱۲۳۱	اوستا، ۶۱۰
بدایع وقایع، ۱۱۸۲	ایمان و احکام، ۲۷۵
	ب
	بازنامه، ۱۷۰ - ۱۷۳

- بدر منیر، ۹۳۰
 بدیع البیان، ۱۹
 بدیع الجمال دختر فغفور چین و شاهزاده مصری،
 ۱۲۲
 بدیع القصص، ۲۲
 بدیع النصاب، ۱۸، ۲۴
 بدیوان خاقانی، ۹۶۶
 براهین احمدی، ۴۱۰
 براهین البهائیه، ۳۰۳
 برهان العارفین، ۳۲۶
 برهان قاطع، ۲۹۰، ۳۱۸، ۵۹۹
 برهانی، ۶۳۹
 برهانیه، ۶۳۹
 بستان المحدثین، ۳۴
 بستان سرا، ۱۰۵
 بشارت الشیعه، ۴۰۷
 بقیه نقیه، ۹۷۳
 بلبل نامه، ۱۰۰۷
 بلوغ المرام، ۳۹۷
 بوستان، ۹۴۷، ۹۸۷
 بهائیه، ۵۴۵
 بهادرشاه نامه، ۱۱۸۲
 بهار انشا، ۱۰۷۰
 بهار باران، ۱۰۷۶
 بهار باغ، ۱۰۱۳
 بهار دانش، ۲۰، ۸۵۱، ۸۵۸
 بهارستان، ۳۴۱، ۷۹۸
 بهارستان جنون، ۱۴۳
 بهارستان ناز، ۲۶، ۹۰۳
 بهار عجم، ۵۹۹
 بهار معنی، ۸۲۰
 بهار نامه، ۱۳۲۹
 بهاگوت، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۹، ۳۶۱، ۳۶۴، ۳۶۵
 بهجة المباحح، ۱۱۶۷
 بهگت مالا، ۳۵۰، ۳۵۱
 بیاض، ۲۸۴، ۲۸۵، ۷۸۳
 بیاض اکرام‌الدین بخاری، ۲۸۴
 بیاض حاجی محمد علی، ۵۶
 بیاض حقیر نصیری طوسی، ۷۸۱
 بیاض سید میر سلطان علی، ۵۴
 بیاض طئی، ۷۲۵
 بیاض طوطه‌رام کشمیری، ۷۸۲
 بیاض فقهی، ۴۳۸
 بیاض کلان، ۵۳۴
 بیاض لاله سورج بهان عرف هکو، ۱۰۰۱
 بیاض مولانا واثق، ۹۰۵
 بیاض (نثر و نظم)، ۷۸۳
 بیاض نظرالله الحسینی، ۷۸۲
 بیان الاحسان لاهل العرفان، ۴۸۷
 بیان الرامی، ۱۸۶
 بیان اولاد و انساب دوازده امام، ۵۳۵
 بیان واقع، ۱۱۸۳
 بر بوج نامه، ۷۸۳
 بیت الاسلام، ۱۴۰
 بیست باب در اسطرلاب، ۶۶۲
 پ
 پادشاه نامه، ۱۵۰، ۲۸۴، ۱۰۲۷، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰
 پاس انفاس، ۲۶۲
 پالوده بهشتی، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۴۱
 پدمات، ۳۵۲
 پری خانه، ۷۹۳
 پنج آهنگ، ۸۲۰

- پنجاہ باب سلطانی، ۶۶۳
 پنج رقعہ، ۷۹۴، ۷۹۵، ۱۱۶
 پنج رقعہ با شرح، ۱۸۸
 پنج گنج، ۲۰۲، ۶۳۱
 پنجد رنگین، ۹۸۳
 پندنامہ، ۱۴۸، ۱۸۴، ۸۶۲
 پندنامہ حمیداللہ، ۷۸۳
 پندنامہ کارنامہ، ۸۵۱
 پند و اندرز، ۶۸
 پوتھی، ۷۵
 پیسہ اخبار، ۷۴۵
 پیغامبرنامہ، ۱۱۴۱
 پیمایش زمین، ۶۴۹
- ت**
- تاج المدایح، ۷۹۳، ۷۹۴
 تاج المصادر، ۶۰۱، ۶۱۵
 تاریخ احمدی، ۱۱۸۳
 تاریخ افغانستان، ۱۳۲۷
 تاریخ الحکما، ۱۱۲۸
 تاریخ بہاول خان، ۱۱۸۴
 تاریخ پنجاب، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵
 تاریخ تیمور، ۱۳۳۱
 تاریخ تیموریان، ۱۳۳۱
 تاریخ داودی، ۱۱۸۵
 تاریخ دکن، ۶۵
 تاریخ رشیدی، ۱۳۳۲
 تاریخ سند، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷
 تاریخ شمشیرخانی، ۵۷، ۸۵۱، ۱۳۱۹
 تاریخ شیخ الاسلام، ۱۱۰۷
 تاریخ طبرستان، ۱۲۳۰
 تاریخ عمادالملک، ۱۱۸۷
- تاریخ فرشتہ، ۱۱۸۸
 تاریخ کشمیر، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹
 تاریخ کوه نور، ۱۱۸۹
 تاریخ گجرات، ۱۲۱۲
 تاریخ محمدی، ۶۴
 تاریخ مظفری، ۱۱۸۹
 تاریخ معصومی، ۱۱۸۶
 تاریخ نوابان لکھنو و بنگالہ و بہار و اوریسہ و رام پور، ۱۱۹۰
 تاریخ و صاف، ۱۱۳۵
 تازیانہ غفلت، ۲۶۰
 تأویل معراج پیغمبر، ۴۸
 تبصرہ الناظرین، ۴۰۸
 تتمہ بیاض، ۵۳۴
 تتمہ حضرت، ۵۳۴
 تتمہ صوان الحکمہ، ۱۱۲۷
 تتمہ مجموعہ خانی فی عین المعانی، ۴۶۵
 تتمہ محک الطالبین، ۱۷۸
 تجارت، ۵۵
 تجلیات، ۷۹۲-۷۹۴
 تجنیس اللغات، ۱۸
 تجوید، ۵۶
 تجوید، رسالہ، ۳۸۹
 تجوید سورہ فاتحہ الكتاب، ۳۹۲
 تحریر الصدر، ۶۴۹
 تحریر عالیہ فی ماہیت زاویہ، ۶۵۰
 تحفہ اثنی عشریہ، ۴۰۸، ۴۱۵، ۱۱۶۳
 تحفہ احمد، ۹۶۰
 تحفہ خانی، ۴۰۹
 تحفہ رسولیہ، ۱۱۴۲
 تحفہ فقیری، ۴۸۷

تحفة المجربات، ٧٢٥، ٧٢٦، ٧٨٤	تحفة محمدى، ٩٦١
تحفة المحبين بمناقب الخلفاء الراشدين، ٦٤	تحفة مرزا، ٤١٠
تحفة المدارس، ٦٣٣	تحفة نظاميه، ٨٤
تحفة المرشدين من حكايات الصالحين، ٥٥٤	تحفة الابرار، ١١٥٩
تحفة الملوك، ١٩٣، ٤٤٠	تحفة الابرار الملتقط من آثار الانمة الاطهار، ٤٣٩
تحفة المؤمنين، ٧٢٦	تحفة الاحباب، ٥٣٤، ٦٠١
تحفة النصايح، ٢٥٣	تحفة الاحرار، ٦١، ٩٤٠
تحفة الوزراء، ١٤٩، ١٩٣	تحفة الاخبار، ٢١٠
تحفة الهند، ٧٦٥، ١١٠٦	تحفة الاخوان فى منع جذب الدخان، ٢١٥
تحقيقات، ٧٩٣، ٧٩٤، ٩١٩	تحفة الاحيار، ٢٠٨، ١١٥٩
تحقيق الارواح، ٧	تحفة الحبيب، ١٠١٨
تحقيق الاشارة فى نعيم البشاره، ٤٠٤	تحفة الحسينى، ٢٠٩
تحقيق كلمه طبيه، ٤٥	تحفة الحسينيه، ٤٤٠
تحقيق نبوت، ٤٦	تحفة الحيدريه فى بعضى مسايل جفر المرتضويه، ٨٢
تحفة الاشكال السئوال، ١٢٣	تحفة الزائر، ٥٧٢
تذكرة اسحاقيه، ٧١٦	تحفة الزينة، ٧٢
تذكرة اصول المقصود، ٦٤	تحفة السعادت، ١٩، ٦٠١
تذكرة اوليائى دارالسلطنه لاهور، ٥٣٥	تحفة السلطانيه، ٨٢١
تذكرة حسيني، ٩٠٢	تحفة الصبيان، ١٣٣
تذكرة خدابخش ملتانى خيرپورى، ٥٤٨	تحفة الصديق الى الصديق من كلام ابى بكر الصديق، ٢٥٣
تذكرة خوشنويسان، ٧٧٠	تحفة العاشقين، ٢٤٩
تذكرة دولت سمرقند، ٥٠٣	تحفة المعجم، ٦٣١
تذكرة شاعرات، ٩٠٣	تحفة العراقيين، ٩٦٧
تذكرة شاه فاضل بتالى، ٥٣٤	تحفة الغرايب، ٥٧٢
تذكرة شعرا، ٩٠٤	تحفة القادريه، ٦٦، ١٨١، ٢٧٢، ٥٤٦
تذكرة شعر و سخن، ١٠٤٠	تحفة القراء، ٢٤٧
تذكرة مشايخ چشت، ٥٥٨	تحفة الكلام، ٤٠٩
تذكرة موتى، ١٣٨	تحفة المجالس، ٥٢٥
تذكرة الاثمه، ١١٥٩	
تذكرة الاتقياء، ٧٩٢، ٧٩٤	
تذكرة الاحياء، ٧٩٣	

- تذکرة الاحوال، ٥٩
 تذکرة الاخبار، ٤١، ٤٢
 تذکرة الامراء، ١١٢٦
 تذکرة الاولياء، ٥٤٧، ١١٤٠
 تذکرة السلاطين، ١١٢٦
 تذکرة الشعراى گجرات، ٩٠٩
 تذکرة الشعراء، ٥٠٢، ٩٠٤
 تذکرة المعاصرين، ٥٨، ٩٠٥
 تذکرة الواقعات همايونى، ١١٩٠
 تراجم کتب سنسکريت به زبان پارسى، ٢٨١
 تربيت الرمل، ٧١٥
 تربية المتعلمين، ٣١٧
 ترتيب النکاح، ١٢٦
 ترجمان قرآن، ٣٩٠
 ترجمه الاسرار الاسرار، ١٧٣
 ترجمه آتما شنتا، ٢٣، ٣٤٩
 ترجمه آداب المتعلمين، ٣١٧
 ترجمه اربعين، ٣٢٤
 ترجمه اکسيرالسعادت و اسرارالشهادت، ١١٥٨
 ترجمه المنتقى فى سيرة المصطفى، ١١٥٣
 ترجمه بابرنامه، ١١٨١
 ترجمه باراهى سنکھتا، ٦٦١
 ترجمه بهاگوت گيتا، ٣٥٠
 ترجمه تاريخ الحكماء، ١١٢٦
 ترجمه تاريخ طبرى، ١١٣٥
 ترجمه تهذيب الاخلاق، ٣٢٩
 ترجمه جلاء الخاطر (جلاء الخواطر)، ٤٩٠
 ترجمه جوگ بشست، ٣٥٣
 ترجمه چارآدرش، ٣٦٦
 ترجمه حجة الهند، ٤١٣
 ترجمه حديث مفضل، ٢٠١
 ترجمه خلاصة المفاهير فى مناقب الشيخ
 عبدالقادر، ٢٤٣، ٥٤٩
 ترجمه راماین، ٣٥٦
 ترجمه رسائل اخوان الصفا، ٢٩١
 ترجمه رساله اسرار کوک، ٧٨٧
 ترجمه رساله فخرالحسن، ٣٩٦
 ترجمه رساله البهائيه، ٥٤٥
 ترجمه سبع شداد، ٦٦٩
 ترجمه سراج الاسلام، ٤٤٩
 ترجمه سنگيت کرم، ٧٥
 ترجمه شرعة الاسلام، ٤٥١
 ترجمه شمائل النبى، ١١٤٩
 ترجمه شهب المحرقه، ٢٢٠
 ترجمه شيو پوران، ٣٦١
 ترجمه عجائب المخلوقات و غرايب
 الموجودات، ١١١٠
 ترجمه عقايد حافظى، ٣٧
 ترجمه عوارف المعارف، ٥٠٦
 ترجمه عين الصنعة و عون الصنعة، ٦٨١
 ترجمه فارسى مصدر فيض، ٦٤٢
 ترجمه فرايض سراجيه با فوايد شريفيه، ٤٥٩
 ترجمه فرايض شريفى، ٤٥٩
 ترجمه فقه الاكبر، ١٤١
 ترجمه قصيدة بانث سعاد، ١٥٩، ٢٧٦
 ترجمه قصيدة برده، ١٤٨
 ترجمه قطب شاهی، ٣٢٤
 ترجمه كامل الصناعتين، ٦٩٣
 ترجمه كتاب جاودان خرد، ٣٤١
 ترجمه كره لاک، ٦٧٠
 ترجمه كشكول بهانى، ٢٩٣
 ترجمه كلام منظوم شيخ عبدالقادر جيلانى، ٢٤٣

- ترجمة كلمات و خطبات حضرت علي: شايد
 ترجمة نهج البلاغه، ۳۴۴
 ترجمة كنز الدقايق، ۴۶۳
 ترجمة كوك شاستر، ۷۴۳
 ترجمة گيان مالا، ۱۹۰
 ترجمة گيتا، ۳۶۳، ۳۶۵
 ترجمة گيتاسار، ۲۳
 ترجمة مختصر الوقايه، ۴۷۳
 ترجمة مشارق الانوار النبويه من صحاح الاخبار
 المصطفويه، ۳۹۹
 ترجمة مفتاح الافلاك، ۶۷۴
 ترجمة مفتاح الفلاح، ۵۷۷
 ترجمة ملخص چغميني، ۶۷۵
 ترجمة مولود المصطفى، ۱۱۵۳
 ترجمة مهابهارت، ۳۶۵، ۳۶۷
 ترجمة الخواص، ۳۷۶
 ترجمة الشريعة، ۳۸
 ترجمة المناقب، ۱۱۶۸
 ترجيع بند، ۱۲۱، ۲۲۶، ۲۲۷
 ترغيب الصلوة، ۴۱۴، ۴۴۱
 تزك تيموري، ۲۴۹؛ نيز: توزك؛ توزوك
 تسويه، ۱۹۹
 تسهيل الرمل، ۷۱۴
 تسهيل زيب محمدشاهي، ۶۶۸
 تشحيد اذهان الطلبة في شرح الصيغ المشكله،
 ۲۶۱
 تشريح الافلاك، ۲۲۷
 تشريح الحروف، ۸۷۹
 تصريح القواعد، ۶۳۹
 تصنيف شيخ بهاءالدين ناگوري، ۵۳۴
 تعدادالنوادر، ۷۹۲
- تعزيت نامه دانشمند، ۱۲۶، ۱۳۷
 تعليقه حديقه المتقين في شرح الباب الرابع، ۴۴۴
 تعليم الصيد، ۱۶۹، ۱۷۲
 تعليم المبتدى، ۸۳۲
 تعويد جان، ۱۵۹
 تفسير ابوالفتوح رازي، ۳۷۹
 تفسير بيشاوي، ۵۷۳
 تفسير حسيني، ۳۸۶
 تفسير زاهدي، ۳۸۰، ۳۸۴، ۵۷۳
 تفسير سورة فاتحه، ۵۷۴
 تفسير سورة نازعات، ۳۸۰
 تفسير سورة والضحي، ۲۵۷
 تفسير سورة يس، ۳۲
 تفسير ناشناخته، ۳۸۰
 تفسير يعقوب چرخي، ۳۷۹، ۵۷۳
 تفسير يثابيع، ۳۸۱
 تقويم، ۶۶۴
 تقويم الصحة، ۷۵۷
 تقويم المحسنين، ۹۱، ۶۶۵
 تقويم سال ۱۲۶۰ هـ، ۶۶۵
 تكملة تحفة الابرار، ۱۱۵۹
 تكملة حضرت محبوب سبحاني شاه عبدالقادر
 جيلاني، ۵۳۴
 تكملة صولت فاروقي، ۱۱۶۶
 تكملة مقالات الشعراء، ۹۰۵
 تكملة ميزان الطب، ۶۰۵
 تكملة نضجات الانس، ۶۲، ۶۳
 تكملة الفارسي، ۸۸۰
 تكميل الايمان، ۴۰۴، ۴۱۱
 تكميل في بيان الترتيل، ۳۹۰
 تلخيص مواهب اللدنيه، ۱۰۸۷

ث	
ثمرات القدس من شجرات الانس. ۱۵۲، ۵۳۴	تمثيل آب و يخ. ۱۴۱
ثمره بطليموس. ۸۷	تمهيدات، ۴۸۹
ثمره الفواد، ۸۸۰	تميم انصارى، ۲۲، ۳۰
ثواقب المناقب، ۸۶۵	تنبيه الغافلين، ۳۵
	تنبيه الغافلين في مزلة الحزين، ۲۳۹
ج	تنبيه الغافلين و تذكرة العارفين، ۳۴۴
جام جم، ۱۹۷، ۹۲۹	تنبيه الغافلين و راحت القلوب، ۱۴۰
جام جمشيد نما، ۹۰۶	تنزيل الاعجاز، ۴۱۲
جامع الاصول، ۳۴	تنسوق نامه، ۷۸
جامع البركات، ۴۰۴	تنوير المنار، ۴۳۵
جامع التواريخ، ۱۱۳۶	تواريخ خاندان، ۱۱۹۵
جامع الثمانييل، ۹۶	تواريخ عباسيه، ۸۱۰
جامع الحكايات، ۸۵۹	تواريخ كشمير، ۱۱۸۸
جامع الرضوى، ۴۵۱	تواريخ نادرى، ۱۲۲۱
جامع الصفات، ۱۰۰۵	توب خانه، ۷۵۱
جامع العلوم: ستنى، ۲۸۶، ۱۲۳۸	توحيد، ۳۳
جامع العلوم و خلاصة الالفاظ، ۱۷۴	توريت، ۷۱۴
جامع الفقه، ۴۴۳	توزك تيمورى، ۱۲۳۳: نيز: تزك
جامع الفوائد، ۷۲۷، ۸۲۲	توزك جهانگيرى: جهانگير نامه، ۲۵۲، ۸۱۰، ۱۱۹۰
جامع الفوائد و منار الضوابط، ۸۸۰	توزوك تيمورى، ۲۹۶: نيز: تزك، توزك
جامع القوانين، ۸۲۳	توصيف نظر باغ، ۱۶۹
جامع عباسى، ۲۲۸، ۲۲۹، ۴۴۱، ۴۴۲	توضيح المشربين و تنقيح المذهبين، ۵۰۰
جامع مفيدى، ۵۵۸	توقيعات كسروى، ۲۳۵، ۸۰۸
جان بهجان، ۱۷	تهور نامه، ۱۱۷۷
جاويدان خرد، ۳۴۱	تبارى و پرانيدن جانوران، ۱۷۱
جبر و مقابله، ۶۵۰	تيراندازى، رساله در فن، ۹۰، ۱۸۰، ۱۸۷، ۷۷۵، ۷۷۷
جدول التاريخ، ۸۹۹	
جدول حركت شش در سالها و ماههاى عربى، ۶۶۶	تيسير الاحكام، ۴۴۱
	تيمور نامه، ۱۰۹۵
جذب القلوب الى ديار المحبوب، ۱۱۰۶	تيمور نامه (منظوم)، ۱۲۳۴
جزئيات و كلييات، ۴۹۳	

- جزیرهٔ مثنوی، ۲۱۰
 جغرافیا، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷
 جفر، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۹
 جفر جامع، ۷۰۹
 جفر جامع و خابیه، ۷۰۹
 جفر در استخراج اسماء، رساله، ۷۰۷، ۷۰۸
 جفر در اسرار دعای نادعلی، رساله، ۷۰۷
 جفر در اسم ذات الله جل شانہ، رساله، ۷۰۹
 جلال الظفر، ۲۰۸
 جلاء الخواطر (الخواطر) فی کلام الشیخ
 عبدالقادر، ۴۹۰
 جلاء الخواطر، ۵۳۴
 جلاء العیون، ۱۱۶۰
 جلوسیه، ۷۹۳
 جلیل الرمل، ۷۱۴
 جمالیه و جلالیه، ۱۴۷
 جمع مختصر، ۱۰۰، ۸۸۷
 جمع ممالک محروسهٔ سنگهان، ۱۱۹۱
 جمع ممالک محروسهٔ هندوستان، ۱۱۹۱
 جمعه، رساله دربارهٔ نماز، ۲۱۵
 جنّت الولايت، ۴
 جنگ، ۲۶۹
 جنگ نامه، ۲۲، ۱۱۹۲
 جنگ نامهٔ اعظم شاه و بهادر شاه، ۱۳۴
 جنگ نامهٔ بهرت پور، ۱۳۵
 جنگ نامهٔ شاهزاده دو جهان، ۱۱۷۱
 جنگ نامهٔ محمد حنیفه، ۸۶۰
 جنون المجانین فی علوم الاولیا المهمین
 (المهمیین)، ۰۷۳
 جتونیہ، ۱۶۱
 جوابات سؤالات محمد اعظم، ۳۲
 جوامع احکام النجوم، ۶۶۶
 جوامع الحکایات و لوامع الروایات، ۸۶۰
 جواهر آبرو، ۹۱۵
 جواهر الاسرار، ۸۳
 جواهر الاسرار و زواهر الانوار، ۱۰۵۴
 جواهر الاولیاء، ۴۹۱
 جواهرالذات، ۱۰۰۷
 جواهر القرآن، ۳۹۱، ۵۷۲
 جواهر نامه، ۵۴، ۷۸، ۱۷۴
 جواهر نامهٔ افلاطون، ۷۸
 جوش بلبلی، ۷۹۲
 جوش و خروش، ۲۳۷
 جوگ باشت / جوگ بشت، ۳۵۴، ۳۵۹، ۳۶۱
 جهاد نفس، ۵۲۴
 جهان الرمل، ۷۱۵
 جهان گشای جوینی، ۱۲۲۰
 جهانگشای نادری، ۱۲۲۰، ۱۲۲۲
 جهانگیر نامه، نک: توزک جهانگیری
- ج**
- چار عنصر رنگین، ۹۸۳
 جای نامهٔ نیاز، ۱۰۹۰
 جج نامه، ۱۱۹۲
 چراغ هدایت، ۹۶، ۳۱۸، ۴۹۲، ۶۰۳
 چند دانشی، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹
 چندر کرن، ۱۰۲۱
 چندرواتی، ۷۵
 چند نثر کوتاه متفرقه، ۷۹۲
 چوگان و گوی، ۲۶
 چهار باب، ۱۳۸
 چهار چمن، ۸۲۴
 چهار درویش، ۸۶۱

چهارده حدیث، ۴۰۳	حدیقه رنگین، ۹۸۲
چهار شربت، ۲۸۴	حدیقه هندی، ۱۰۹۹
چهار عنصر، ۱۱۲۶، ۲۵	حدیقه الاقالیم، ۱۱۰۸
چهار کلمه، ۲۷۴	حدیقه الاولیاء، ۱۱۴۰
چهار گلزار شجاعی، ۱۱۹۲	حدیقه الحقیقه، ۹۹۰
چهار گلشن، ۱۱۹۳	حدیقه المتقین فی معرفه احکام الدین، ۴۲۳، ۹۶۳
چهل حدیث، ۱۳۹	حدیقه الهند، ۱۱۹۳
چهل مجلس، ۱۱۶۰	حرز الامان من فتن الزمان، ۵۷۳
چهل ناموس، ۴۹۳، ۵۳۶	حروف، ۸۲، ۸۳
ح	
حاتم نامه، ۸۶۱	حروف تهجی، ۲۳۳
حاشیه بر بیضاوی، ۵۷۴	حروف فارسی، رساله، ۶۲۲
حاشیه اشعه اللغات، ۵۲۰	حساب، ۶۵۱
حاشیه جامع عباسی، ۴۴۲	حساب ضرب، ۹۱
حاشیه شرح عقاید نسفی، ۱۰۸۷	حساب نامه، ۶۵۱
حاشیه کشف المحجوب، ۳۹	حسنات العارفين، ۵۳۴
حاشیه نفعات الانس، ۵۰۸	حسن و عشق، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۸۸، ۲۲۵، ۲۵۳، ۲۵۷
حاشیه هزارنام باری تعالی، ۵۳۵	حسنيه، ۴۱۴
حالات شیخ محمد علی حزین، ۶۸	حصن الحصین من کلام سید المرسلین، ۵۷۴
حال نامه، ۵۴۸	حضور الصلوة، ۲۴۴
حبیب السیر فی اخبار افراد البشر، ۸۵۳، ۱۱۳۶	حفظ مراتب، ۷
حجازنامه، ۵۳۴	حق البقین، ۴۱۴، ۴۴۵، ۱۱۷۰
حجّت الکمال، ۳۳۴	حق البقین فی معرفه رب العالمین، ۳۰۴
حجّت المریدین، ۱۰۶۲	حقایق الدقایق، ۴۹۳
حجّت الهند، ۴۱۲، ۴۱۳	حقایق المعارف، ۲۶۷
حدایق الاخبار، ۲۶۸	حق نما، ۴۹۴
حدایق البلاغه، ۸۸۱	حقیقت، ۵۹
حدایق الحقایق فی کشف الاسرار الدقایق، ۳۷۵، ۳۸۱	حقیقت الاسلام، ۳۳۰
حدود الامراض، ۸۹	حقیقت نزول قرآن، رساله، ۷
حدیقه [الحقیقه]، ۱۳۹	حقیقه، ۴۳، ۴۹۴

- حکایات، ۱۲۸، ۱۹۱
- حکایات الصالحین، ۷۸۵
- حکایات بزرگان، ۸۶۲
- حکایات عجیب، ۸۶۳
- حکایات لطیف، ۸۶۳
- حکم نامه‌های دادگاه شرعی تونک، ۴۴۵
- حل لغات الشعر، ۶۰۳
- حل لغات دیوان حافظ، ۶۵۱
- حل مثنوی، ۱۰۵۵
- حل معما، ۸۹۱
- خلیة رسول، ۱۱۴۲
- خلیة مبارک، ۱۰۷، ۱۱۷، ۱۸۹
- حلیة المتقین، ۳۳۰
- حملة احمدی، ۱۱۵۴
- حورائیه، ۱۴۷
- حوض الحیات، ۸۷، ۳۴۹، ۳۵۴
- حیات الشعراء، ۹۸۰
- حیات القلوب، ۱۱۶۰
- حیرت الفقه، ۷۶، ۳۱۷
- حیرت الفقهاء و حجة الفضلاء، ۲۱۶
- حیرت الفقیه، ۲۱۷، ۲۴۷
- خ
- خانمة فرهنگ جهانگیری، ۶۳۳
- خانمة الحیات، ۹۴۱
- خازن الاسرار، ۳۳۰
- خاص الانشاء، ۸۲۵
- خاصیت جواهر، ۵۴
- خالص نامه، ۱۱۹۴
- خالصه نامه، ۱۱۹۵
- خالق باری، ۱۶۶
- خرابات سخن، ۲۳۷
- خردنامه، ۱۱۲۷
- خزائن الفتوح، ۹۷۳
- خزانه قادریه، ۴۹۵
- خسرو و شیرین، ۱۰۸۲، ۱۲۲۴
- خسرو و گل، ۱۰۰۸
- خصائل ابرار، ۵۵۸
- خطاطی، رساله، ۱۶۷
- خطبة ششقیه، ۳۵
- خط، رساله، ۱۶۸، ۷۷۱
- خفی علایی، ۷۲۸
- خلاصة احوال بانو بیگم مخاطب به ممتاز محل،
۱۱۹۵
- خلاصة تاریخ شاهجهانی، ۱۳۰۹
- خلاصة تاریخ وزیر علی، ۱۳۰۸
- خلاصة شرح کیدانی، ۴۴۶
- خلاصة قانون بستم ۱۸۱۷ عیسوی، ۲۱۳
- خلاصة قوانین الجفر، ۷۱۰
- خلاصة گیتا سار، ۲۴
- خلاصة نزهت القلوب، ۳۹۹
- خلاصة الاحوال، ۱۱۹۵
- خلاصة الاخبار، ۱۱۰۷
- خلاصة الاخبار فی بیان احوال الاخبار، ۱۱۳۷
- خلاصة الاخبار فی ذکر الاخبار، ۱۸۴
- خلاصة الاسلام، ۴۱۴
- خلاصة الاصل، ۱۲۷
- خلاصة الانساب مشتمله علی رد الروافض و
المرتاب، ۱۱۲۳
- خلاصة الانشاء، ۸۲۵
- خلاصة البحر فی التقاط الدرر، ۹۵۶
- خلاصة البیان فی ذکر الاعیان المعروف به تواریخ
خاندان، ۱۱۹۵

خیر الاذکار، ۱۸۱، ۴۹۵	خلاصه التواریخ، ۱۱۹۶
خیرالبیان قادریه، ۵۳۴	خلاصه الحساب، ۷۷، ۴۵۹، ۶۵۲
خیرالرمل، ۷۱۷	خلاصه السياق، ۶۵۳
خیرالقصص، ۵۵۱	خلاصه العارفين، ۴۹۵
خیر سیر، ۱۱۴۳	خلاصه العلوم، ۲۳۴
ذ - د	خلاصه العیش عالمشاهی، ۷۲۸
داد سخن، ۲۳۹	خلاصه الفتاوی، ۴۵۸
داستان، ۲۰۳	خلاصه الفقه، ۴۴۶
داستان امیر حمزه صاحبقران، ۸۶۲	خلاصه الفوائد، ۱۸۱، ۴۹۵
داستان سلطان محمود غزنوی، ۸۶۳	خلاصه القوانین، ۷۲۸
داستان شاهی دزانیان : ظفر نامه کابل، ۱۲۳۸	خلاصه الکلام فی دین الاسلام، ۳۵، ۴۴۶
داستان کبیر، ۳۵۴	خلاصه المقامات، ۵۰
دانشنامه جهان، ۲۸۷، ۶۸۷	خلاصه المکاتیب، ۱۳۱، ۸۰۸
دانشنامه علایی، ۶، ۲۹۱	خلاصه المناقب، ۵۵۱
دبستان مذاهب، ۳۴۷	خلدیرین، ۹۰۵
دَرّ المجالس، ۲۱۶، ۲۳۰	خلوت راز، ۱۰۹۲
دَرّ المنثور، ۴۰۴	خلیص الفصول: شرح فصول اکبری، ۹۸
درخت کاشتن، رساله، ۷۵۹	خمسه ضروریه، ۷۹۲، ۷۹۳
دَرّ مکتون، ۱۰۵۱، ۱۰۵۶	خمسه نظامی، ۱۰۸۲
درواز نامه، ۱۲۳۵	خوابنامه، ۹۳۲
دَرّه نادره، ۱۲۲۲	خواص اشیا، ۷۹
درة الاخبار و لمعة الانوار، ۱۱۳۷	خواص الحيوان، ۴۴۷، ۶۹۰
دزد و قاضی، ۱۱۲، ۸۶۳	خواص جانوران، ۲۶
دزد و قاضی بغداد، ۱۲۸	خوان خلیل، ۲۲۴
دساتیر، ۳۷۱	خوان نعمت، ۲۴۲
دستگیر نامه، ۵۳۴	خورشید و ماه پاره، ۹۶۲
دستگیر نامه شفیعی، ۵۳۴	خوش قلمی، رساله، ۲۵
دستنبو، ۱۱۹۹	خوشنویسی حروف مفرد و مرکب، ۱۶۵
دستور الانشاء، ۱۶۳، ۸۲۶	خوشنویسی، رساله، ۹۵، ۷۷۱
دستور الجمهور فی مناقب سلطان العارفين	خیابان شرح گلستان، ۷۳، ۷۹۷، ۷۹۸
ابی بزیذ طیفور، ۵۵۲	خیالات خسروی، ۸۲۶

- دستور السباق، ۶۵۳
- دستور الصبیان، ۱۲، ۲۶۵
- دستور الصيد، ۶۹۰
- دستور العلاج، ۷۷، ۷۲۹
- دستور العمل، ۸۲۷، ۱۲۲۹، ۱۱۹۹
- دستور الفصد، ۸۰
- دستور الكمالات، ۱۰۶۳
- دستور المبتدی، ۲۰۱، ۲۰۲
- دستور المصلین، ۴۴۶
- دستور زبان ترکی، ۹۷
- دستور شگرف، ۶۰۴، ۶۰۵، ۸۸۱
- دستور عشق، ۹۵۰
- دستور معنًا، ۴۶، ۹۸، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۸۹۱، ۸۹۲
- دستور همت، ۱۰۳۲
- دسم، ۳۵۵
- دعا، رساله، ۲۲۳
- دعوت العاشقین، ۱۳۰
- دفتر گلزار علی، ۸۷۴
- دفع منکرات در هندوستان، ۱۱۹۹
- دقایق الانشاء، ۸۸۲
- دقایق حقایق، ۴۹۳
- دلایل البول، ۲۵۱
- دلایل الوجود و حقایق المعرفة، ۴۹۶
- دلایل تسفره، ۷۳، ۲۵۱
- دلایل نبض / دلایل النبض، ۷۳، ۷۲۷
- دل پسند، ۸، ۶۶۶
- دلربای، ۱۰۲۹
- دلیل الاحسان، ۳۳۱
- دلیل العارفین، ۵۱، ۴۹۶
- دم و وهم، ۸۷
- دوحة الصناع، ۸۸۲
- دول رانی و خضر خان، ۸۲۶، ۹۷۴
- ده باب، ۱۰۲۹
- دُهرید، ۷۶۵
- دیباچه رساله معیار الادراک، ۷۹۴
- دیباچه‌ها و رقعات، ۲۴۲
- دیباچه ابواب الجنان، ۲۴۲
- دیباچه بیاض موسوی خان، ۲۴۲
- دیباچه دیوان حاجی محمد قدسی، ۲۴۲
- دیباچه شاهنامه، ۱۰۳۰
- دیباچه گلستان، ۶۵۱
- دیباچه معیار الادراک، ۷۹۲، ۷۹۳
- دیباچه مفتاح النکات، ۷۸۶
- دیرینه مختصر، ۶۱۷
- دیوان، ۹۲۹
- دیوان آبرو تونکی، ۹۱۵
- دیوان آزاد بلگرامی، ۲۲۰
- دیوان آشکار، ۹۱۷
- دیوان آصفی قهستانی، ۱۱۰، ۹۱۸
- دیوان ابن یمین فریومدی، ۹۳۰
- دیوان ابواسحاق شیرازی الاطعمه، ۱۰۹، ۹۳۲
- دیوان ابوالفرج رونی، ۹۲۱
- دیوان ابوتراب بیگ، ۷۸۳
- دیوان اثر دهلوی، ۱۱۲
- دیوان اثر شیرازی، ۱۱۷، ۹۲۱
- دیوان احسن کشمیری، ۱۱۱
- دیوان ادهم، ۱۱۵
- دیوان اسیری لاهیجی، ۹۲۴
- دیوان افضل ثابت، ۱۰۳۳
- دیوان امید همدانی، ۹۲۵
- دیوان انوری، ۹۲۶

دیوان زخمی، ۹۸۴	دیوان اوحدی [مراغه‌ای] اصفهانی، ۱۰۹، ۹۲۹
دیوان سالم، ۹۸۵	دیوان اهلی، ۱۲۰
دیوان سرور لکهنوی، ۹۸۶	دیوان اهلی خراسانی، ۹۲۹
دیوان سعدی شیرازی، ۹۸۸	دیوان بابری، ۲۹۶
دیوان سقا بخارایی، ۹۹۰	دیوان بدر چاچی، ۹۳۱
دیوان سلمان ساوجی، ۱۲۳، ۹۹۰	دیوان بسحاق: دیوان ابواسحاق
دیوان سیراب، ۹۹۲	دیوان بیدل، ۱۱۶، ۹۳۷
دیوان شاهی سبزواری، ۹۹۴	دیوان پسند، ۶۵۴
دیوان شریف بخارایی، ۲۷۰	دیوان تأثیر تبریزی، ۱۲۰
دیوان شمس تبریزی، ۱۰۴۵	دیوان تجلی شیرازی، ۱۱۵، ۲۳۹
دیوان شورش عشق، ۹۹۶	دیوان ثنایی مشهدی، ۹۳۹
دیوان شوکت، ۹۹۶	دیوان جامی، ۱۱۳، ۹۴۰
دیوان صائب تبریزی، ۹۹۷	دیوان جمعری، ۹۴۸
دیوان صباحی، ۹۹۹	دیوان جلال اسیر اصفهانی، ۹۲۳
دیوان ضمیری بلگرامی، ۹۹۹	دیوان جلالی، ۹۴۹
دیوان طالب آملی، ۹۹۹	دیوان حافظ شیرازی، ۴۵۱، ۸۵۱، ۹۵۱، ۹۵۷
دیوان ظهوری، ۱۰۰۰	دیوان حزین لاهیجی، ۹۵۸
دیوان ظهیر فاریابی، ۱۰۰۱	دیوان حضرت علی، ۱۰۱۱
دیوان عرفی شیرازی، ۱۱۸، ۱۰۰۳	دیوان حقیقت، ۱۰۳۸
دیوان عزلت بهکری، ۱۰۰۷	دیوان حیران دهلوی، ۹۶۴
دیوان عزیز، ۴۲	دیوان خاقانی، ۹۷۱
دیوان علی سر هندی: دیوان ناصرعلی سر هندی	دیوان خسرو، ۱۰۹
دیوان عنصری، ۱۲۳	دیوان درد دهلوی، ۱۱۳، ۹۷۸
دیوان غزل، ۱۰۶۱	دیوان دیارام، ۹۷۹
دیوان غنی کشمیری، ۱۵، ۱۱۴، ۱۰۱۵	دیوان دیده، ۹۸۰
دیوان غیائی، ۱۰۱۷	دیوان رایج سیالکوتی، ۹۸۲
دیوان فانی کشمیری، ۱۰۱۸	دیوان رنگین، ۹۸۳
دیوان فرحت، ۱۰۱۹	دیوان رنگین، دیوان اول ریخته، ۹۸۳
دیوان فغان، ۱۰۲۲	دیوان رنگین، دیوان چهارم انگیخته، ۹۸۳
دیوان فغانی شیرازی، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳	دیوان رنگین، دیوان دوم بیخته، ۹۸۳
دیوان قاسم، ۱۵	دیوان رنگین، دیوان سوم آمیخته، ۹۸۳

- دیوان قاسم دیوانه، ۱۰۲۶
 دیوان قتیل لاهوری، ۱۸۹، ۱۰۲۶
 دیوان قدسی، ۱۰۲۷
 دیوان قصاید، مهربان اورنگ آبادی، ۱۰۶۱
 دیوان قوسی، ۱۱۶، ۱۰۲۸
 دیوان کاتبی، ۱۰۲۹
 دیوان کاشفی، ۱۰۳۰
 دیوان کلیم کاشانی، ۱۰۳۰
 دیوان کمال خجندی، ۱۱۶، ۲۳۸، ۱۰۳۱
 دیوان گویا، ۱۰۳۲
 دیوان مجذوب، ۱۰۳۳
 دیوان محتشم کاشانی، ۱۰۳۴
 دیوان محسن، ۱۰۳۴
 دیوان مخفی، ۸۵۱
 دیوان مخفی رشتی، ۱۰۳۷
 دیوان مُخلص کاشی، ۱۰۳۸
 دیوان مدامی، ۱۰۳۸
 دیوان مسعود سعد سلمان لاهوری، ۱۰۳۹
 دیوان مشتاق، ۱۰۴۰
 دیوان مشفق بخاری، ۱۰۴۰
 دیوان مظالم، ۱۷۶
 دیوان مظهرجان جانان، ۱۱۴، ۱۸۸، ۲۳۰، ۲۳۶
 ۱۰۲۲، ۱۰۴۱
 دیوان مغربی، ۱۰۴۲
 دیوان مفتی، ۱۰۴۳
 دیوان مفردی، ۱۰۴۳
 دیوان مؤمن، ۱۰۶۴
 دیوان مؤمن تنوی، ۱۰۶۴
 دیوان ناشناخته، ۱۰۶۶
 دیوان ناصر علی سرهندی، ۱۰۶، ۱۱۴، ۱۰۱۱
 دیوان ناطق، ۱۰۶۷
 دیوان ناظم هروی، ۱۰۶۷
 دیوان نامی، ۱۰۶۹
 دیوان نشاط، ۱۰۷۳
 دیوان نظیری نیشابوری، ۱۰۸۸
 دیوان نیاز کشمیری، ۱۰۹۰
 دیوان واقف بنالوی، ۱۰۹۱
 دیوان ولی، ۱۰۹۳
 دیوان ولی رام کشمیری، ۲۶۷
 دیوان وهبی، ۱۰۹۴
 دیوان هادی اصفهانی، ۱۰۹۶
 دیوان هلالی جغتایی، ۱۰۹۷
 دیوان هما رسول شاهی، ۱۰۹۸
 دیوان هماد تبریزی، ۱۰۹
 دیوان هوس، ۱۱۰۰
 دیوان یحیی کاشی، ۱۱۰۱
 ذخایر عقبی، ۴۰۴
 ذخیره، ۴۵۹، ۷۵۷
 ذخیره خوارزمشاهی، ۷۳۰
 ذخیره الملوک، ۳۲۴
 ذره و خورشید، ۱۰۳
 ذکر، ۲۷۴
 ذکر السیر، ۱۳۰۰
 ذکر الصادقین، ۲۱۲، ۵۵۲
 ذوالفقار، ۴۱۵
 ذوالفقار حیدری، ۴۱۵
 ذوق الصبیان، ۱۶۶
 ر
 راجا ولی، ۱۲۰۱
 راج ترنگنی، ۱۱۸۹
 راحت الارواح، ۱۱۶۷
 راحت القلوب، ۵۱، ۳۳۲، ۴۹۷

- راس الکیمیا و اسرار الاکسیر، ۷۷
 راگ پرکاس، ۷۵
 راگ ساگر، ۷۵
 رامانن، ۳۵۶ - ۳۵۸، ۳۶۱
 رام گیتا، ۳۵۹
 رام و سینا، ۳۵۹
 رانجها و هیر، ۱۲۸
 رباعیات ابوسعید ابوالخیر، ۶۴، ۱۱۸، ۲۶۹
 رباعیات خیام، ۱۱۹
 رباعیات سحابی، ۱۱۸
 رباعیات عرفی، ۱۱۸
 رباعیات و شرح رباعیات ملاً شاه بدخشی، ۹۹۲
 رباعی شیخ سعدی، ۱۸۹
 ربع مجیب، ۶۵۴
 رتبه شهدا و عشق و محبت، رساله در، ۱۹۲
 رجم الشیاطین، ۴۱۵
 رحیما، ۱۳۰
 ردّ اصل الاصول و معیار العقول، ۴۱۶
 ردّ المکاتیب، ۴۱۸
 ردّ اهل سنت و جماعت، ۳۴
 ردّ رساله ارمنی از طرف نصاری، ۴۱۷
 ردّ روافض، ۴۵
 ردّ مجذّب الف ثانی، ۹۰
 ردّ نصاری، رساله، ۵۷۴
 رسائل اجوبه بر کتب معرفه، ۵۷۴
 رسائل احمد انصاری، ۱۲۹
 رسائل جلال‌الدین محمد دوانی، ۱۷۵
 رسائل جمال‌الدین ابوالفضل محمد بایزید قادری،
 ۵۳۴
 رسائل حبیب‌الله قندهاری، ۳۲
 رسائل در شرح احادیث مغلقه، ۵۷۴
 رسائل رمل، ۷۱
 رسائل سراج‌الدین علی خان آرزو، ۲۳۸
 رسائل صدرالدین محمد فائز دهلوی، ۳۶
 رسائل طغرای مشهدی، ۷۹۱
 رسائل ظهوری، ۷۹۴
 رسائل عبدالغنی قادری، ۲۵۱
 رسائل عربی، ۲۶۲
 رسائل کاسانی، ۲۷۳
 رسائل محمد اصغر علی آبرو تونکی، ۱۸۲، ۱۸۳
 رسائل محمد انصاری، ۱۲۹
 رسائل نادر کشمیری، ۱۵۱
 رسائل یوسفی هروی، ۷۳
 رساله‌های عربی، ۲۶۷
 رساله آفریدی، ۱۲۰۱
 رساله اخلاقی، ۱۴۹
 رساله اسوله، ۹۵۶
 رساله امیر عطاء الله محمود الحسینی، ۸۸۲
 رساله انیس کمتر، ۲۸۶
 رساله پیرهرات شیخ انصار، ۳۲۶؛ نیز: رساله
 خواجه عبدالله
 رساله ترکی، ۳۷۷
 رساله حضرت شاه ابوالمعالی قادری، ۵۳۴
 رساله خواجه عبدالله انصاری، ۳۲۷، ۴۹۸؛ نیز:
 رساله پیرهرات
 رساله ذورقی، ۸۶
 رساله عربی، ۳۲، ۲۰۷
 رساله عرفانی، ۳۹، ۱۳۶
 رساله عزیزان، ۲۴۹
 رساله فلسفی، ۳۰۵
 رساله قاضی قطب، ۲۵۰
 رساله قطب المدار، ۵۳۵

- رساله قوشچی، ۶۷۹
- رساله کلام صحو و سُکر، ۱۷۸
- رساله کله کبود، ۷۱۵
- رساله مخدوم اعظم، ۵۳۴
- رساله مصنوع، ۱۱۳
- رساله ملک شمس‌الدین، ۹۸۹
- رساله مولوی عبدالغفور، ۱۱۰۷
- رساله مولوی نظامی، ۳۶
- رساله میرجعفر، ۵۳۴
- رساله میر سید علی قوام جون پوری، ۸۲
- رساله میر علی مشهدی، ۱۶۵
- رساله وهب پیر مکبرین، ۴۴
- رساله یوحنا اسرائیلی: امامت، ۴۱۹
- رساله المتبرکه المعظمه، ۱۷۸
- رسن سنگار، ۳۵۹
- رشحات الفنون، ۳۹۱
- رشحات عین الحیات، ۶۱، ۵۵۲
- رشحات ماء الحیات [کذا]، ۵۳۴
- رُشد المجالس، ۳۱۶، ۲۴۷
- رُشدنامه، ۴۹۹
- رضاع، ۵۴
- رقایم کرامیم، ۱۶۲، ۴، ۸۲۷
- رقصیه، ۵۳۵
- رقعات، ۷۹۳
- رقعات ابوالفضل، ۸۲۸
- رقعات امانی، ۲۰۴
- رقعات بهاگ چند، ۸۲۸
- رقعات بیدل، ۸۲۸
- رقعات حزین، ۵۹
- رقعات حکیم ابوالفتح گیلانی، ۸۲۹
- رقعات ساطع، ۲۲۴
- رقعات شیخ محمد، ۱۲۹
- رقعات شیخ محمد انصاری، ۱۳۰
- رقعات طغرا، ۷۹۲
- رقعات ظهوری، ۲۳۳، ۸۲۹
- رقعات عالمگیری، ۸۰۸
- رقعات فیض بخش، ۲۷۷
- رقعات فیضی فیاضی، ۸۳۰
- رقعات قتیل، ۸۳۰
- رقعات متفرقه، ۸۳۰
- رقعات محمدی، ۶۴۱
- رقعات مخلص، ۱۳۵
- رقعات مصنوع، ۷۸۴
- رقعات منشی لجهمن سنگه، ۸۳۱
- رقعات منگولال منتظمی، ۸۴۳
- رقعات منیر لاهوری، ۱۸۰، ۲۵۲، ۸۳۱
- رقعات موتی لعل، ۱۳۴
- رقعات نصیرا همدانی، ۸۳۲
- رقعات نعمت خان عالی، ۱۳۴
- رقعه، ۷۲۷
- رقعه میرزا بیدل، ۲۴۲
- رقعه میرزا صائب، ۲۴۲
- رکاب داری، ۷۵۳
- رگها، رساله در بیان، ۱۴۸
- رمل، رساله، ۲۲۲، ۷۱۵
- رموز ایمان، ۱۹۳
- رنگ کردن کاغذ، ۲۲۹
- روزنامه سنگهان، ۱۱۷۷
- روشن دل، ۴۲۵
- روشن کلام، ۸۳۲
- روضات الحنات فی اوصاف مدینه هرات، ۱۱۰۸

زاد اعظم، ۱۱۶۳	روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن، ۳۷۹
زاد الآخرة، ۴۴۷	روض الرياحین، ۵۵۴
زاد الاموات، ۲۰۰	روض المنن، ۵۷۵
زاد التوابین، ۴۴۸، ۴۱۹	روضه الاحباب فی سیره النبی والال و الاصحاب، ۱۱۴۴
زاد المسافران، ۴۴۸	روضه الاولیا، ۶۵
زاد المسافرین، ۳۰۴، ۷۳۱، ۹۳۵	روضه الرمل، ۷۱۵
زاد المعاد، ۵۷۶	روضه السالکین، ۵۵۵
زایچه، ۸۸	روضه الشهداء، ۱۱۶۱، ۷۸۱
زایرجه، ۸۸	روضه الصفا فی سیره الانبیاء والملوک والخلفاء، ۱۱۳۷
زبان معلی، ۱۸۳	روضه العشاق، ۱۲۵
زبده الاخبار، ۱۱۴۶	روضه الواعظین، ۸۶۲
زبده التواریخ، ۱۱۳۶	ریاض الابرار فی قواعد کلام الله العزیز الغفار، ۲۶۸
زبده الرمل، ۱۹۵، ۳۳۱، ۷۱۶	ریاض الادویه، ۷۳۰
زبده الصرف، ۲۱۷	ریاض الشعراء، ۹۰۷
زبده الفرائض، ۴۴۸	ریاض الشهادة فی ذکر مصایب السادة، ۱۱۶۲
زبده اللغات، ۱۰۸۱	ریاض الصنائع، ۶۰۵
زبده المقامات، ۵۳۴	ریاض العاشقین، ۱۲۵
زبور، ۷۱۴	ریاض القدس، ۳۰۰
زکوة و مناسک الحج، رساله وافیہ در باب، ۵۷۴	ریاض القصص، ۱۲۶
زمانه نامه، ۱۲۶، ۱۲۸	ریاض اللغات، ۶۰۵
زمزمه وحدت، ۱۸۰	ریاض المذکرین، ۳۳۲، ۲۶۸
زند، ۶۱۰	ریاض الملوک، ۱۲۰۳
زواید القواید، ۶۳۴	ریاض المؤمنین و حدایق المتقین، ۴۸۳
زیارت نامه حرمین الشریفین، ۵۳۴	ریاض معانی، ۸۳۲
زیج الغ بیگ، ۶۶۷	رؤیا، ۳۰۶
زیج تسهیل شاهجهانی، ۶۸۰	ز
زیج جدید محمدشاهی، ۶۶۸	زائجه نامه، ۶۶۶
زیج محمدشاهی، ۶۶۸	
زیج مظفر شاهی، ۱۷۹	
زین الرمل، ۷۱۵	
زینت البساتین، ۷۵۷	

- زینت القاری، ۲۴۴، ۳۹۱
 زینت المجالس، ۲۹۲
- س**
- ساقی نامه، ۱۱۸، ۱۰۰۰
 سبحة الابرار، ۹۴۱
 سبحة المرجان، فی آثار هندوستان، ۲۹۴
 سبع السّداد، ۶۶۹
 سبعة سیاره، ۸۳۳
 سبعیه حضرت غوث الاعظم، ۵۳۴
 سپاس نامه، ۱۵۶
 سته شریف، ۷۳۳
 سته ضروریه، ۷۳، ۷۳۳
 ستینی: جامع العلوم
 سحر حلال، ۱۱۳، ۱۹۳، ۵۸۷
 سدها ساگر، ۷۳۳
 سدها سرور، ۵۸۹
 سراپا نامه، ۷۸۳
 سراج الاستخراج، ۶۶۹
 سراج الطالبین، ۱۲۴
 سراج القلوب، ۸۶۴
 سراج المنیر، ۲۲۸، ۳۳۳
 سراج الهدایة، ۱۰۴۰
 سراج منیر، ۲۳۹
 سز اکبر، ۳۶۰
 سز الاسرار، ۴۴
 سرایر قدس، ۳۵۸
 سُرخاب، ۷۱۷
 سُرخاب الرمل، ۷۱۳
 سرشته دولت خواجگان، ۶۲
 سرشته طریق خواجگان، ۲۶۲
 سرو آزاد، ۲۲۰
- سرور العارفین، ۱۱۶۴
 سرور المؤمنین، ۱۱۶۴
 سری بهاگوت: بهاگوت
 سعادت الکونین فی بیان فضایل الحسین، ۱۱۶۵
 سعی صفا، ۹۱۶
 سفر السعادة، ۱۱۴۷
 سفینه بهوج راونجن دنديا، ۳۴۰
 سفینه خوشگو، ۹۰۷
 سفینه درد، ۹۷۹
 سفینه هندی، ۱۰۹۹
 سفینه الاولیاء، ۶۶، ۵۳۴، ۵۵۵، ۵۵۶
 سکندرنامه: اسکندرنامه
 سکندرنامه اسکندری [۱]، ۱۰۸۳
 سگه‌های هندوستان، ۱۱۲۱
 سلامان و ابسال، ۲۵۵
 سلسله الذهب، ۲۵۵، ۹۴۲
 سلسله الصدیقین، ۲۷۴
 سلطان التواریخ، ۱۱۳۸
 سلطانیه، ۵۳۴
 سلك السلوك، ۵۰۰
 سلك الشعراء، ۶۰۵
 سلوک، رساله، ۲۱۱، ۲۴۱
 سلوة الشیعة و قوه الشریعة، ۵۰۰
 سلیمان نامه، ۱۰۳
 سنابل چشیه، ۵۳۴
 سنگیاسن بتیسی، ۳۶۰
 سنگیاسن پوتلی، ۳۶۱
 سنگیت کرم، ۷۵
 سواد رقعه به محمد شفیع، ۷۹۲
 سواطع الالهام، ۳۸۲
 سواطع الانوار، ۵۵۶

شاهجهان نامه، ۱۲۰۴، ۱۲۱۰	سوانح صوفیه، ۵۰۷
شاهد صادق، ۲۹۳	سوانح ناظمین بنگ، ۱۲۰۳
شاهنامه، ۸۵۱، ۱۰۱۹، ۱۲۱۹	سوز و گداز، ۲۳۷، ۱۰۷۲
شاه نما، ۳۵۸	سه نشر، ۷۹۴
شاه و درویش، ۱۰۹۷	سه نشر ظهوری، ۱۴۳
شاه و گدا، ۲۵۰، ۲۵۵، ۳۵۸، ۱۰۹۷	سیاست نامه، ۳۳۳
شیدهای هندی، ۱۴۱	سیاق نامه، ۶۵۶
شبهستان نکات و گلستان لغات، ۳۳۳	سی حرفی حضرت علی، ۳۴۳
شبنم شاداب، ۱۷	سیحرفی فارسی، ۲۳۰
شجاع حیدری، ۱۱۰۹	سیدالسادات، ۱۱۶۵
شجره طیبه، ۸۶۵، ۸۶۶	سی در سی، ۹۴۵
شجره مبارک سهروردیه، ۲۲۰	سیرالاولیاء، ۶۵، ۵۳۴، ۵۵۶
شجره مقدسه قادریه شفیعه، ۵۳۴	سیرالعارفین، ۵۳۴، ۵۵۷، ۸۶۲
شجره نسب زنگانیان لاهور، ۴۲	سیرالمتأخرین، ۱۲۰۴
شجره وهابیه، ۵۳۵	سیرالملوک، ۳۳۳
شجره الامانی، ۲۳۳	سیرالنبی، ۸۶۰
شرایط جزآحی، ۷۳۴	سیرت النبی، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹
شرایع الاسلام فی مسایل الحلال و الحرام، ۴۵۱	سیر نبوی، ۵۳۴
شرح آداب المریدین، ۴۷۵	سیر و سلوک شاه نعمت‌الله ولی، ۵۵۸
شرح ابیات خان، ۲۷۴	سیف الملوک و بدیع الجمال، ۸۶۴
شرح احادیث اربعین، ۲۷۶	سی فصل، ۸۴
شرح احدیه بر وقایع محمدیه، ۱۲۱۷	سی نامه، ۱۰۲۹
شرح اخلاق ناصری، ۷۰	سؤالات شیخ آذری، ۴۸
شرح اسرار الوحی، ۴۸۰، ۴۸۱	سؤالات عشره پادشاه بخارا، ۱۳۸
شرح اسکندرنامه، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹	سؤال ماستر و جوابات با ادب، ۶۳۴
شرح الاسمار الاسرار، ۱۷۳	سؤال و جواب، ۵۴، ۱۲۹، ۴۵۰
شرح الفیه، ۶۳۰	سؤال و جواب راجه جنگ و اشتاگر، ۲۶، ۲۷
شرح المنیر فی مسایل الخطیر، ۴۵۱	سؤال و جواب گورکھ و دیودت، ۱۴۲
شرح الهامات غوث الاعظم، ۴۰	ش
شرح انشای ابوالفضل، ۲۵۳، ۸۰۹	شام غریبان، ۸۳۶
شرح بوستان، ۹۸۷	شانه، ۸۷

- شرح بیت. ۲۶۳
- شرح بیت حافظ. ۱۷۶
- شرح بیت گلشن راز. ۱۷۶
- شرح پدماوت. ۱۲۶
- شرح پند نامه. ۱۰۰۸
- شرح تحفة الاحرار. ۹۴۰
- شرح تحفة العرائین. ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰
- شرح تشریح الافلاک. ۶۶۴
- شرح تهذیب اللطایف، نک: فخرالوظایف
- شرح جام جهان نما. ۴۷، ۲۰۲
- شرح جامع صغیر. ۴۰۴
- شرح جواهر سته. ۴۹۱
- شرح حزب البحر. ۵۷۳
- شرح خلاصه کیدانی. ۵۲
- شرح خلاصه الحساب. ۶۵۲، ۶۵۳
- شرح دساتیر. ۱۵۵
- شرح دستور معنا. ۸۹۲
- شرح دیباجة نورس. ۸۰۴
- شرح دیوان انوری. ۹۲۸
- شرح دیوان بدر چاچی. ۹۳۱، ۹۳۲
- شرح دیوان جلال اسیر. ۹۲۴
- شرح دیوان حافظ. ۲۷۷، ۹۵۴، ۹۵۶، ۹۵۷
- شرح دیوان حضرت علی (ع). ۱۰۱۱
- شرح دیوان خاقانی. ۹۶۵، ۹۷۲
- شرح دیوان خاقانی. ۹۷۲
- شرح دیوان صائب. ۹۹۷
- شرح دیوان عرفی. ۱۰۰۴، ۱۰۰۵
- شرح دیوان غنی کشمیری. ۱۰۱۶
- شرح دیوان قصاید خواجه حسین ثنایی. ۱۰۰۵
- شرح دیوان مرزا صائب. ۱۰۵۷
- شرح دیوان ناصر علی سرهندی. ۱۰۱۳
- شرح رامائن. ۳۵۸
- شرح رباعیات جامی. ۹۴۱
- شرح رباعیات خواجه باقی بالله. ۴۵
- شرح رباعیات دوانی. ۱۷۶
- شرح رباعیات وحدت وجود. ۴۷
- شرح رساله غوثیه. ۵۰۷
- شرح رساله مهتدی. ۴۳۰
- شرح رساله هیئت. ۶۷۹
- شرح زبده. ۲۰۳
- شرح زیبا. ۹۴۵
- شرح زیج الخ بیگ. ۹۲، ۶۶۸
- شرح زیج جدید سلطانی. ۹۲
- شرح سبحة الابرار. ۹۴۲
- شرح سراجی. ۴۴۹
- شرح سفر السعادت. ۱۱۴۷
- شرح شاقیه. ۹۹، ۵۷۴، ۶۳۵
- شرح شرفنامه (اسکندرنامه). ۱۹، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸
- شرح شمسیه. ۳۱۳
- شرح صد و دوازده کلمه امیرالمؤمنین علی. ۲۵۴
- شرح صرف میر. ۲۶۱
- شرح صغیر. ۴۶۸
- شرح عجیب. ۹۴۷
- شرح عقاید. ۵۱
- شرح عقاید بیان حق. ۱۰۶
- شرح عقاید نسفی. ۱۰۶، ۲۷۴، ۱۰۸۶
- شرح عوامل. ۲۱۸
- شرح عین العلم وزین الحلم. ۳۳۵
- شرح غزل حافظ. ۱۷۶
- شرح فارسی مشکوة. ۱۷۸
- شرح فصوص الحکم. ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲
- شرح فصول اکبری. نک: خلیص الفصول

- شرح قران السعدين، ۹۷۵، ۹۷۶
 شرح قصاید انوری، ۱۱۹
 شرح قصاید عرفی، ۷۸۶، ۱۰۰۴
 شرح قصیده امالی، ۳۷، ۴۲۵
 شرح قصیده بانث سعاد، ۱۵۹، ۳۵۷
 شرح قصیده برده، ۱۶۰، ۹۳۳، ۹۳۴
 شرح قصیده نریانی، ۳۷۹
 شرح قصیده مونس الابرار، ۱۱۵۹
 شرح کافی، ۴۶۲
 شرح کافیہ، ۵۷۴، ۶۳۹، ۶۴۰
 شرح کبری، ۳۱۴
 شرح کلمات غوث الاعظم، ۵۰۸
 شرح گلستان، ۷۳، ۱۳۹، ۷۹۷، ۸۰۱
 شرح مائتة عامل، ۲۰۱
 شرح مثلثات بدیعی، ۶۱۷
 شرح مثنوی معنوی، ۴۷۷، ۱۰۴۹، ۱۰۵۶، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹
 شرح محاکمة اللغتين، ۲۹۵
 شرح محبت نامه، ۹۴۴
 شرح محمود نامه، ۱۰۳۷
 شرح مخزن الاسرار، ۱۰۸۵
 شرح مرآت العارفين، ۱۹۹
 شرح مرغوب القلوب، ۲۱۴
 شرح مشارق الانوار، ۱۱۵۳
 شرح مشکوة المصابيح، ۴۰۰، ۵۷۳
 شرح معرفت تقويم، ۸۴
 شرح معنیات، ۸۹۳
 شرح مکاتبات علامی، ۸۰۹
 شرح مواقف، ۱۰۸۶
 شرح مولوی جامی، ۱۰۶۱
 شرح میزان، ۲۰۴
 شرح نام حق، ۱۳۹
 شرح نزهة الارواح، ۵۳۸
 شرح نصاب الصبيان، ۶۲۵، ۶۲۶
 شرح نهج البلاغه، ۳۴۴، ۱۱۶۷
 شرح نیرنگ عشق، ۱۰۱۷
 شرح وقایع نعمت خان عالی، ۱۲۱۸
 شرح هفت بند کاشی: معادن الرضا، ۹۶۰
 شرح یوسف و زلیخا، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷
 شرعة الاسلام، ۴۵۱
 شرف السادات، ۴۲۹
 شرف اللغات، ۶۰۶
 شرف نامه، ۴، ۱۰۸۴
 شرف نامه شاهی، ۱۲۳۷
 شرف نامه منبری، ۶۰۶
 شروط الاربعین فی جلوس المکتفین، ۵۷۳
 شش فتح کانگره، ۱۲۰۵
 شش گلشن، ۸۳۴
 شطرنجیہ، ۵۳۴
 شعله آه، ۸۶۶
 شعله دیدار، ۱۰۳، ۲۰۵
 شفاعت آفریدی، ۹۱۸
 شفا نامه، ۷۹
 شفاء الصدور، ۱۱۵۳
 شفاء المريض، ۷۳۵
 شفاء منہاج، ۷۵۷
 شکارنامه، ۱۷۱، ۱۷۳
 شکرستان، ۸۰۰
 شک و سہو، ۴۵۲
 شکوک الصلاة، ۴۵۲
 شگرف نامه ولایت، ۱۱۱۶
 شگون جانوران، ۱۷۸

- شمانل الاتقیاء، ۵۳۴
 شمانل النبى، ۱۱۴۹
 شمس الاصوات، ۷۶۵
 شمس الايقان، ۴۲۹، ۴۲۰
 شمس العارفين، ۵۰۱، ۵۰
 شمس المجالس، ۳۷۶
 شمع انجمن، ۱۰۳۵، ۶۰۷
 شمع بارقه، ۳۳
 شمع شبستان، ۳۳۴
 شمع و پروانه: قصه پدماوت، ۱۸۳
 شمع و پروانه: قصه چندر بدن، ۲۵۵
 شواهد النبوة لتقوية اهل الفتوة، ۶۰، ۵۳۴، ۱۱۴۹
 شور عشق، ۲۳۶
 شوق نامه، ۹۹۶
 شهرآشوب نامه، ۷۸۳
 شیر و شکر، ۱۲۰۵
 شیرین و خسرو، ۹۷۴، ۱۰۸۳
 شیرین و فرهاد، ۹۱۴، ۱۰۸۴
 شیو پوران، ۳۶۲
 شافیه، ۶۳۵
- ص - ض**
 صادقه مصدقه، ۴۳
 صافی، ۴۶۲
 صبح وطن، ۸۳۶
 صبح وطن شام غریبان، ۸۳۵
 صحاح اللغة، ۶۱۲
 صحاح عجم، ۶۱۶
 صحاح عجم جدید، ۶۱۷
 صحت نامه علوی، ۱۳۳
 صحیح بخاری، ۳۴
 صحیفه شاهی، ۸۳۶، ۸۴۵
- صد باب در اسطرلاب، ۸۵
 صد پند لقمان، ۱۵۰
 صد ختم کلام الله، ۱۱۷۰
 صد و یازده نام حضرت پیر دستگیر، ۶۶
 صدیقی، ۲۶۴
 صراح، ۳۱۸
 صراط الصدر، ۳۶، ۶۹
 صراط النجات، ۴۲۱
 صراط مستقیم، ۴۲۱، ۱۱۴۷
 صرف، ۲۲۷، ۲۲۸
 صرف بهایی، ۱۴۲، ۲۲۰
 صرف زرادی، ۳۱۷
 صرف عربی، رساله، ۱۵۶
 صرف میر، ۲۱۷، ۹۳، ۶۳۶
 صرف هوایی، ۲۲۳
 صفا المرآت: شرح مرآت العارفين، ۱۹۹
 صفات العاشقین، ۱۰۹۷
 صفت فصل بارش و تعریف پشکر، ۱۵۳
 صلوة، ۴۵۳
 صلوة مسعودی، ۴۵۴
 صمد باری، ۱۷
 صنایع، رساله در علم، ۸۸۲
 صوارم الالهية، ۴۲۲
 صواعق محرقه، ۴۰۴
 صورت خرج و دخل اصفهان، ۹۲
 صولت فاروقی، ۱۱۶۶
 صولت مخدومی، ۱۱۲۸
 سوم، ۴۵۴
 صیحه و صدا، ۱۷۵
 صیدیه، ۵۱، ۲۹۰، ۴۵۴، ۴۵۵
 ضرب الحیه فی بیان اللحیه، ۷۶

- ضمیرت صفدری و طعن حیدری، ۴۲۳
 ضربة الحیدریه لکسرا الشوكة العمریه، ۴۲۲
- ط - ظ**
- طامة الكبرى، ۹۱۶
 طب، ۸۰
 طب الافراس، ۶۹۱
 طب المحرباتش، ۷۳۷
 طب سکندری، ۷۴۶
 طب شهابی، ۷۳۷
 طبقات اکبری، ۱۳۰۵
 طبقات حسامیه، ۶۵
 طبقات ناصری، ۱۳۰۶، ۷۴
 طب منظوم، ۷۳۸، ۸۹
 طب ناشناخته، ۷۳۸
 طراز الاخبار، ۷۸۷، ۱۱۳۹
 طراز معنی، ۱۰۰۴
 طرب مجالس، ۵۰۲، ۵۰۳
 طریق اخبار، ۵۵۸، ۵۵۹
 طریق التحقیق، ۹۹۱
 طریق الصدر، ۳۶، ۳۷
 طریق القویم فی شرح صراط المستقیم، ۱۱۴۷
 طریقت الحقیقت، ۱۴۲
 طریقت نامه، ۱۰۱۴
 طریقه تیاری بحری، ۱۷۱
 طریقه مجددیه، ۴۳
 طلسمات از کتاب مجمع الفنون، ۱۹۰
 طلسم اعجاز، ۸۰
 طور معرفت، ۹۳۶
 طوطی نامه، ۱۲۴، ۱۹۳، ۸۶۶
 طویی، ۲۱۲، ۱۰۰۲
 طهماس نامه، ۱۱۳۷
- ظفر نامه، ۳، ۸۵۱، ۸۶۲، ۱۲۰۶، ۱۲۳۶
 ظفر نامه رنجیت سنگی، ۱۲۰۶
 ظفر نامه سلطانی، ۱۲۲۸
 ظفر نامه شاهجهانی، ۱۰۲۷
 ظفر نامه عالمگیری، ۱۳۰۶
 ظفر نامه کابل، نک: داستان شاهی درانیاں
- ع - غ**
- عالم آرای عباسی، ۱۲۲۲
 عالمگیر نامه، ۵۸، ۸۱۰، ۱۲۰۷
 عباس نامه، ۵۷
 عبدالله نامه، ۱۲۳۷
 عبرت ارباب بصر، ۱۳۰۸
 عبرت نامه، ۷۹۲، ۱۳۰۸
 عبرت نامه بنارس، ۱۳۰۸
 عجایب الاعلیٰ، ۹۱۶
 عجایب الافکار، ۲۳، ۲۴
 عجایب البلدان، ۷۸۵
 عجایب المخلوقات، ۷۵۷، ۷۸۵
 عدالت، ۱۷۵
 عذیم المثال فی تجدد الامثال، ۱۰۶۱
 عرایض سرکاری، ۱۲۰۹
 عرفان، ۹۳۷
 عروض، رساله در علم، ۱۹۲
 عروض سیفی، ۱۰۰، ۸۸۷
 عروض و قوافی، ۸۸۸
 عشره کامله، ۵۰۴
 عشقیه، ۴۷۴، ۵۰۵
 عطیه کبری، ۸۸۳
 عظیمیا، ۱۳۰
 عقاید اهل سنت و جماعت، ۳۷
 عقاید حکماء، ۴۸

- عقايد ناشناخته، ۴۲۳، ۴۲۴
 عقايد نسفي، ۴۱۴
 عقد الاصابع، ۲۶۳
 عقد في الصرف، ۲۴۶
 عقيقه، رساله، ۴۵۵
 علاج الامراض، ۷۳۹
 علامات قيامت، ۱۳۷
 علامات مهدي موعود، ۴۲۰
 علامه الدهر، ۱۱۲۸
 عماد السعادت، ۱۲۱۰
 عمدة الاسلام، ۵۳
 عمل صالح، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰
 عوارف المذاهب، ۳۴۸
 عوارف المعارف، ۵۰۶
 عيار دانش، ۸۶۸
 عيش افزا، ۱۳۲
 عين الحكمة، ۳۰۴
 عين الحيات، ۳۳۵
 عين الصنعة و عون الصنعة، ۶۸۱
 عين العلم، ۳۲۱، ۱۰۶۲
 عين الفقرا، ۵۰
 عين المعاني، ۵۰۶
 عين اليقين، ۳۸۷
 غايه الحواشي، ۲۱۵
 غرايب الاسرار، ۱۱۱۰
 غرايب الدنيا، ۹۱۶
 غرة الكمال، ۹۷۴
 غزليات استادان و جواب آن از شاعران، ۱۱۰
 غزليات شاعران مختلف، ۱۱۰
 غوثيه، ۵۰۸
 غوثيه، رساله، ۵۰۷، ۵۰۸
 غياثيه، ۷۴۰
- ف**
- فاتحة الشباب، ۹۴۰
 فاتحة الولاية، ۴۲
 فارسي نامه، ۱۲۹
 فالنامه، ۶۵، ۶۹۸
 فالنامه ديوان حافظ، ۹۵۲
 فالنامه سري بهواني جيو، ۱۹۰
 فال نامه قرآن، ۲۴۱
 فالوده بهشتي، ۳۲۷
 فايضه الاسرار، ۵۰۸
 فايضيه، ۵۳
 فتاوى ابراهيم شاهی، ۴۵۶
 فتاوى القاعديه، ۴۵۷
 فتاوى برهنه، ۴۵۶
 فتاوى شيباني، ۴۵۶
 فتاوى عبدالحی دهلوی بدهانوی، ۴۵۷
 فتاوى منورخانی، ۴۵۸
 فتح العزيز، ۳۸۲
 فتح المجاهدين، ۱۲۱۰
 فتح حصن حصين، ۵۷۴
 فتح نامه سند، ۱۱۹۲، ۱۲۱۱
 فتح نامه مير معين الدين خان بهادر، ۲۰۴
 فتوحات اسلام، ۱۱۶۶
 فتوحات مكته، ۳۰۸
 فتوح الاوراد، ۵۰۹
 فتوح الحرمين، ۱۱۱۱
 فتوح الشام، ۱۱۶۶
 فتوح الغيب، ۵۰۹
 فتوى قاضي ثناء الله پانی پتري، ۱۳۸، ۴۵۹
 فخر الوظائف شرح تهذيب اللطائف، ۱۰۶۱

- فراست، رساله در بیان علم، ۸۶۲
 فرایض سراجیه با فواید شریفیه، ۴۵۹
 فرایض شریفی، ۴۵۹
 فرج بعد از شدت، ۸۶۹
 فرح نامه، ۱۰۹۹
 فرحة القلوب، ۱۱۶۷
 فرخ نامه، ۱۵۴
 فردوسی، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۶
 فرزندانیه، ۳۳۶
 فرسنامه، ۷۶، ۱۵۳، ۶۹۱، ۶۹۲
 فرهاد و شیرین، ۹۰۵، ۱۰۹۲
 فرهنگ آفریدی، ۵۹۱
 فرهنگ ابواب الجنان، ۳۱۸
 فرهنگ اخلاق ناصری، ۷۰، ۳۲۳
 فرهنگ اسکندرنامه، ۱۰۸۱
 فرهنگ اصطلاحات دیوان حافظ، ۱۹۲، ۹۵۷
 فرهنگ انشای مادهورام، ۸۱۶
 فرهنگ بوستان، ۹۸۸
 فرهنگ بهار دانش، ۲۰، ۸۵۹
 فرهنگ پدماوت، ۱۲۶
 فرهنگ تحفة العراقین، ۹۷۰
 فرهنگ ترکی به فارسی، ۹۷
 فرهنگ جهانگیری، ۱۹، ۳۱۸، ۶۰۵، ۶۰۸
 فرهنگ دیوان حافظ، ۹۵۲
 فرهنگ رشیدی، ۱۹، ۷۰، ۳۱۸، ۶۰۵، ۶۰۹، ۱۰۶۳
 فرهنگ سروری، ۶۱۸
 فرهنگ سکندری، ۶۰۱
 فرهنگ عربی و مغولی و ترکی به فارسی، ۶۰۹
 فرهنگ فارسی، ۶۱۰
 فرهنگ کارستان منیر لاهوری، ۲۲۵
 فرهنگ گلستان، ۸۰۱، ۸۰۲
 فرهنگ لغات عربی و مغولی و ترکی به فارسی، ۵۸
 فرهنگ لغات قرآن مجید به فارسی، ۶
 فرهنگ ماکولات، ۲۴۵
 فرهنگ مثنوی معنوی، ۲۷۴
 فرهنگ ناشناخته، ۶۱۱
 فرهنگ وزیرخانی، ۱۵۵، ۶۱۱
 فرهنگ وفائی، ۶۱۲
 فرهنگ یوسفی، ۷۳
 فصد، ۸۰
 فصل الخطاب، ۵۳۴، ۱۰۷۳
 فصل الخطاب لوصول الاحیاب، ۵۱۰
 فصل الخطاب من کلام عمر بن الخطاب، ۲۵۴، ۳۳۶
 فصوص الحکم، ۵۱۰
 فصول اکبری، ۶۳۷
 فضایل القرآن، ۳۰
 فضایل بلخ، ۱۱۰۷
 فضیلت مسواک، ۲۴۵
 فقرات، ۵۱۳
 فقه ابراهیم شاهی، ۴۵۶
 فقه شیبانی، ۴۵۶
 فقه ناشناخته، ۲۰۶، ۲۰۷، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲
 فلاح، رساله، ۷۵۸، ۷۵۹
 فوائد الفواد، ۵۱۳
 فواتح، ۷
 فواتح سبعه، ۱۰۱۱
 فواید اخلاق، ۲۱۳، ۳۳۶
 فواید اختیار، ۷۳

- قوانین، ۲۴۰
- قربادین شفا، ۷۴۲
- قربادین قادری، ۷۴۲
- قربادین ناشناخته، ۷۴۲
- قرآن السعدین، ۸۵۱، ۹۷۵
- قرآن سعدین، ۵۶۰
- قربانی، رساله، ۴۵۵
- قسطاس الاطباق، ۷۴۲
- قسم نامه، ۹۶۲
- قصاید، ۲۱۱
- قصاید بدر چاچی، ۱۹۱
- قصاید تازی، ۹۸۹
- قصاید عرفی، ۸۵۱
- قصاید کثیر القوائد، ۵۳۴
- قصاید منشی، ۱۰۴۴
- قصر عارفان، ۵۶۱
- قصص الانبیاء، ۳۸۲، ۳۸۳
- قصص موسی، ۳۸۳
- قصه بهرام گور، ۱۹۲
- قصه پادشاه و دزدان، ۱۹۰
- قصه پدماوت، ۱۸۳
- قصه پورن بهگت، ۱۲۱۹
- قصه تمیم انصاری، ۳۱
- قصه جمجمه، ۱۹۳
- قصه چندر بدن، ۲۵۵
- قصه دقیانوس، ۸۶۹
- قصه شیخ صنعان، ۱۹۸
- قصه شیخ صنعان و دختر ترسا، ۱۹۸
- قصه فرخ ضمیر و شیرین کلام و چالاک طبع و ناز پرور، ۲۲
- قصه فیروز شاه و ماه بانو، ۲۷۵
- فوائد الاخلاق، نک: فوائد اخلاق
- فوائد الاسرار، ۹۵۴، ۱۰۵۷
- فوائد الصبیان، ۶۱۳
- فوائد المتزوجین، ۴۵۵
- فوائد جلالیه، ۱۱۷
- فوائد مدنی، ۴۲۴
- فوائد مظفری، ۱۰۸۰
- فهرست نسخه‌های خطی دانشگاه پنجاب، لاهور، ۲۸۱
- فهم صبیان، ۲۶۱
- فهم قرین، ۸۳۷
- فهم نامه، ۲۰۵
- فیض معنوی، ۱۰۵۹
- فیه مافیه، ۵۱۴
- ق**
- قائمه، ۶۱۶
- قاعدی، ۴۵۷
- قافیه، رساله، ۲۳۲، ۲۳۳، ۶۰۵
- قاموس، ۳۴
- قانون بستم ۱۸۱۷ عیسوی، ۲۱۴
- قانون بستم ۱۸۱۷ عیسوی و خلاصه آن، ۵۸۱
- قانونچه، ۷۴۱، ۸۰
- قانونچه انشا، ۸۳۸
- قانون حکمت، ۳۳۶
- قبریه، ۸۹
- قبض روح، رساله در بیان، ۳۰۶
- قبله، رساله در معرفت سمت، ۸۶، ۸۹
- قدسیه، ۶۱، ۲۴۹، ۵۱۴
- قدوری، ۵۹۸
- قرآن مجید، ۳۷۶، ۳۷۹، ۳۸۵، ۳۸۶، ۵۱۶
- قرآن مجید با ترجمه فارسی، ۳۷۷

- قصة کامروپ، ۸۷۲
 قصة ملكه و فقيهه، ۲۷۶
 قصة ملكة روم و فقيهه، ۲۷۵
 قصة موسى (ع)، ۱۲۳
 قصة وامق و عذرا، ۸۷۰
 قصة هير و رانجها، ۵۰۳
 قصة يوسف (ع)، ۱۲۵
 قصة يوسف [و] زليخا، ۳۷۶
 قصيدة اسماعيل حميري، ۵۳
 قصيدة امالي، ۴۶۰
 قصيدة برده، ۹۳۳
 قصيدة خمريه، ۹۱۹
 قصيدة خمريه غوثيه، ۵۳۴
 قصيدة رائيه، ۴۸، ۶۰، ۱۴۱، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰
 قصيدة عربي، ۳۵
 قصيدة عظمى، ۹۲۶
 قصيدة مصنوع، ۹۸
 قضا و قدر، ۱۰۶، ۹۲۵
 قطبيه، ۵۳۴
 قند مكر، ۱۸۳
 قنية الفتیان، ۹۵، ۶۱۳
 قواطع الاوهام، ۳۸۲
 قواعد السلطنة اكبرى، ۱۲
 قواعد القرآن، ۳۹۲
 قواعد الهدايت، ۷۱
 قواعد برآوردن بركه پهل، ۸
 قواعد حروف تهجى، ۹۴، ۵۸۸
 قواعد خط نستعليق، ۲۵، ۱۴۸
 قواعد زبان، ۲۳۴
 قواعد زبان فارسي، رساله، ۶۳۸
 قواعد سلطنة شاه جهان، ۱۲
 قواعد صرف پارسي، ۱۰۶
 قواعد على شيرى، ۱۰۸۰
 قواعد فارسي، رساله، ۲۴، ۲۳۶
 قواعد قرا، ۲۴۸
 قواعد نوشيروانى و اكبر شاهی، ۱۲
 قوانين تيراندازى، ۱۸۰
 قوانين زبان فارسي، ۶۳۸
 قيافه، علم، ۱۸۹
- ك**
- كارآمد طلبه، ۶۳۹
 كارستان، ۲۲۵، ۵۸۸، ۸۷۱
 كارنامه، ۱۳، ۲۴۸
 كارنامه احمدشاه درزاني، ۱۳۲۹
 كارنامه عشق، ۸۷۱، ۸۷۲
 كارنامه فيض، ۱۰۰۵
 كاشف الاسرار، ۵۵۶
 كافي و وافي، ۵۷۴
 كافيه، ۶۳۹
 كامرانیه، ۱۰۱
 كامروپ و كام لئا، ۳۱
 كامل التعبير، ۷۰، ۷۰۳
 كامل الحصول، ۷۱۵
 كامل نصاب، ۲۴
 كبرى، ۳۱۳
 كبريت احمر، ۵۳۴
 كتاب ابونصر پير محمد، ۷
 كتاب ارشاد در اختلاف فقهاء، ۱۸۲
 كتاب الالهيات، ۹۹
 كتاب الجواهر، ۵۴
 كتاب الصوم، ۴۵۴
 كتاب النثر جعفر زتل، ۸۰۲

- کتاب بدایع، ۶۰۵
- کتاب تاریخ با قطعات تاریخ، ۱۱۳۳
- کتاب چند دانشی، ۲۸۶
- کتاب فرانسوا، ۶۱۴
- کتاب قصیده خاقانی، ۹۷۱
- کتاب نجوم، ۲۴۱
- کتاب هرکرن، ۸۰۷
- کتابی در احوال حضرت خاتم الانبیاء و غیره، ۱۸۰
- کنخدایی فرخ سیر، ۱۰۰۲
- کثیر الفوائد، ۳۸، ۱۹۰
- کحل الجواهر فی مناقب شیخ عبدالقادر، ۱۰۶۱
- کرامات الاولیاء، ۵۶۱
- کره زمین، ۸۶
- کریم، ۱۲۱، ۱۳۰، ۹۸۹
- کسب نامه باغبانی، ۷۴
- کسب نامه حجامان، ۲۶۵
- کشاف، ۸۵۱
- کشاوری نام، ۷۴، ۷۵۸
- کشایش نام، ۸۷۳
- کشت و فلاح، فن، ۷۵۸
- کشف الاستار عن وجوه الاسرار، ۴۳۵
- کشف الاستار عن وجوه مشکلات الاشعار، ۱۳۹
- کشف الاسرار و غده البرار، ۳۸۴
- کشف الانوار، ۲۳، ۳۴۹
- کشف الآیات، ۳۹۲
- کشف الحقایق، ۵۱۷
- کشف العوالم، ۲۶۴
- کشف الغطاء عما لزم للموتی علی الاحیاء، ۴۶۳
- کشف الغمة فی معرفة الانمة، ۱۱۶۸
- کشف اللغات، ۱۹، ۵۹۵، ۶۰۵
- کشف اللغات و الاصطلاحات، ۶۱۴
- کشف المحجوب، ۳۹، ۳۷۹، ۵۱۵، ۵۳۴
- کشفیه، ۵۱۸
- کشکول نوشاهی / کشکول نوشاهی، ۷۸۶، ۳۸۰
- کفارة الذنوب، ۲۵۰
- کفایة مجاهدیه، ۷۴۳
- کفایة منصوری، ۷۴۳
- کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم، ۶۷۰
- کفایة المؤمنین، ۲۰۷
- کلال چشم و سیاه چشم، ۱۷۳، ۶۹۳
- کلمات، ۳۲۶
- کلمات الشعراء، ۹۰۷
- کلمات الصادقین، ۵۵۳
- کلمات غوث الاعظم، ۵۰۷
- کلیات احمد جامی، ۹۲۲
- کلیات الرمی، ۷۷۶
- کلیات انوری، ۹۲۶
- کلیات بیدل، ۹۳۸
- کلیات جامی، ۹۴۱
- کلیات حاذق، ۹۵۰
- کلیات حزین، ۹۵۹
- کلیات حیات، ۱۹۵
- کلیات خاقانی، ۹۶۵، ۹۶۶
- کلیات زتلی، ۹۴۸
- کلیات شایق، ۹۹۴
- کلیات صائب، ۹۹۸
- کلیات عطار نیشابوری، ۱۰۰۹
- کلیات عماد ققیه، ۱۰۱۴
- کلیات قدسی مشهدی، ۱۰۲۷
- کلیات کاتبی ترشیزی، ۱۰۲۹
- کلیات نثر و نظم سعدی شیرازی، ۹۸۹

- کیفیت نبض، ۲۵۱
 کیمیا، رساله در، ۶۸۲
 کیمیای سعادت، ۳۳۸
- گ**
- گنج شریف، ۵۳۶
 گرشاسب نامه، ۱۱۹
 گزیده، ۱۲۲۳
 گزیده‌های اخلاقی و فقهی و آداب زندگی، ۲۰۹
 گزیده اشعار آرزو، ۳۳۸
 گزیده بیان واقع، ۱۱۸۳
 گزیده خصایص النبی، ۱۱۴۳
 گزیده رسائل کوتاه، ۳۲۷
 گزیده مثنوی معنوی، ۲۱۰
 گزیده مطالع الهند، ۲۳۵
 گل اورنگ، ۱۰۴، ۱۰۵
 گلدسته، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۵۱، ۹۸۸، ۱۰۱۳
 گلدسته انجمن، ۸۴۰
 گل رعنا، ۱۰۵۹
 گلزار ابرار، ۵۳۵، ۷۸۵
 گلزار ابراهیم، ۲۲۴
 گلزار حال، ۱۴۵، ۳۶۲
 گلزار علی احمد زمجی، ۸۷۴
 گلستان، ۳، ۱۲۵، ۷۹۷، ۷۹۹، ۸۰۱، ۸۵۱، ۹۸۹
 گلشن ابرار، ۱۰۲۹
 گلشن انوار، ۲۸۹، ۸۴۱
 گلشن بی‌خار، ۱۳۳
 گلشن توحید، ۱۰۶۲
 گلشن حیات، ۱۹۶
 گلشن راز، ۱۰۳۶
 گلشن سعادت، ۸۴۲
 گلشن عنایت، ۸۴۲
- کلیات نعمت خان عالی، ۱۰۰۲
 کلیات نیاز کشمیری، ۱۰۹۰
 کلیات وحید قزوینی، ۱۰۹۲
 کلید باب تاریخی، ۲۵۹
 کلید معصا، ۱۹۳
 کمالات مظهریه، ۵۴۱
 کمال ایوبی، ۳۳۲
 کناس یوحنا، ۷۵۷
 کنزالاشتها، ۹۳۲
 کنز الاکتساب، ۷۷۳
 کنز الدقایق، ۴۰
 کنز الرموز، ۱۶۱
 کنز السالکین، ۳۳۷، ۵۱۸
 کنز السعادت، ۵۱۹
 کنز العاشقین، ۸۶۲
 کنز العباد، ۴۶۰
 کنز الغرایب، ۳۱
 کنز القوائد، ۴۲۶
 کنز الكنوز فی عالم الرموز، ۴۷
 کنز اللطایف، ۸۳۸
 کنز اللغات، ۶۱۵
 کنز المعانی، ۷۹۳، ۷۹۴
 کنز الملوک، ۲۱۱
 کنز النفاس، ۴۶۴
 کنز الهدایات فی کشف البدایات، ۲۱۸
 کنوز العاشقین، ۱۲۶
 کنوز المعزمین، ۲۱۸
 کوثر، ۱۰۷۱
 کوک شاستر، ۱۹۰، ۳۱۱
 کیفیت، ۱۰۷۲
 کیفیت اجساد و احجار و جواهر و ترکیبات، ۷۹

- گلشن معانی، ۹۲۳
 گل کشتی، ۱۸۸، ۹۷
 گل و بلبل، ۹۳۵، ۱۱۵
 گل و خسرو، ۱۰۰۹
 گنج الاسرار، ۵۳۵، ۴۳
 گنج شریف، ۷۸۶
 گنج مخفی، ۱۰۳۹
 گنج نامه، ۲۷۲
 گنجینه داستان، ۳۶۱
 گوشواره هفت اقلیم، ۷۵
 گوهر مراد، ۸۵۱، ۳۰۶
 گوی و چوگان، ۲۶
 گیان مالا، ۱۹۰
 گیتا، ۳۶۳ - ۳۶۵
- ل**
- لا بد للمسلمین، ۴۲۶، ۲۰۷
 لباب الاحادیث، ۴۶۰
 لباب الاخبار، ۳۳۸
 لب التواریخ، ۱۱۹۷، ۱۳۱۱
 لب لباب معنوی، ۱۰۵۱
 لذت النساء، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۸۶
 لسان الذاکرین، ۱۱۶۹
 لسان الشعراء، ۶۱۰
 لطایف، ۸۰۲
 لطایف التفسیر، ۳۸۴، ۳۸۰
 لطایف الطوائف، ۸۰۳
 لطایف الظرایف [کذا]، ۸۰۳
 لطایف اللغات، ۱۰۶۲
 لطایف المعنوی من حقایق المثنوی، ۱۰۴۸،
 ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۶۳
 لطایف و ظرایف، ۲۳۵
- لطف المعانی، ۵۳۴، ۲۶۲
 لطیف المعانی، ۲۶۲
 لغات المبین، ۶۱۵
 لغات بیهقی، ۶۱۵
 لغات فرانسوا، ۶۱۴
 لغات گلستان، ۲۵۳
 لغت دری، ۶۱۶
 لغت فرس، ۶۱۶
 لغت قره حصار، ۶۱۶
 لغت نعمت الله، ۶۱۶
 لمعات، ۵۱۹
 لمعان الايقان و میزان الرحمان، ۴۲۶
 لمعة صادقه، ۱۶۲
 لواحق، ۴۷۷
 لوازمه نماز، ۳۳۹
 لوايح الاشراف فی مکارم الاخلاق: اخلاق جلالی،
 ۳۳۹
 لوايح انوار الكشف و الشهود علی قلوب ارباب
 الذوق و الجود، ۹۱۹
 لوايح، ۴۶، ۴۷، ۱۰۸، ۱۴۷، ۵۲۰
 لیلاتوی، ۶۵۵
 لیلی و مسجون، ۲۶۷، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴،
 ۱۰۹۵، ۱۲۲۶
- م**
- مآثر الامراء، ۱۱۲۹
 مآثر الکرام، ۲۲۰
 مآثر جهانگیری، ۱۳۱۱
 مآثر عالمگیری، ۵۸
 مائده الفوائد، ۱۳۱۷
 مائة، ۵۷۴
 مائة عامل، ۱۸۵، ۶۴۰

مجالس العشاق، ۵۳۴	مائة مسایل فی تحصیل الفضایل، ۱۸۱، ۴۲۷
مجالس المؤمنین، ۱۱۲۹	ما تمت من السنة فی الايام، ۴۵۳
مجالس رنگین، ۸۷۵، ۹۸۳	مامریدان، ۱۰۷
مجربات الشفاء، ۷۴۴	مامقیمان، ۱۰۸، ۱۲۱، ۱۲۴، ۲۲۵
مجربات سجن خانی، ۶۹۳	مأکول و مشروب، ۷۳
مجربات مرادیه، ۷۷	مبداء و معاد، ۵۱۷، ۳۰۷، ۴۵، ۷
مجزبات معصومی، ۸۰	مبکیات، ۳۳۹
مجمع الاسرار، ۶۹۹	مثلثات، ۱۸، ۹۳، ۹۶، ۹۷، ۲۴۷، ۶۱۷
مجمع الامثال، ۳۵	مثلث ادراک، ۱۸۵
مجمع البحرین، ۳۶۶، ۱۰۲۹	مثمر، ۵۸۵
مجمع التواریخ، ۱۱۸۹، ۱۲۱۲	مثنویات سراج‌الدین علی خان آرزو، ۳۳۶
مجمع الحساب، ۶۵۵	مثنویات مُلا شاه بدخشی، ۹۹۳
مجمع الصنایع، ۸۸۳	مثنوی انور، ۱۸۴
مجمع الغرایب، ۷۹۲-۷۹۴، ۱۱۱۲	مثنوی اهلی، ۱۲۱
مجمع الفاظ، ۶۴۱	مثنوی بیغم، ۹۳۸
مجمع الفرس، ۶۱۸	مثنوی تاریخی، ۳۰۹
مجمع الفضلاء، ۹۰۸	مثنوی در تعریف حسن، ۸۳۷
مجمع الفنون، ۱۹۰	مثنوی در تعریف عشق، ۸۳۷
مجمع الفوائد، ۴۴۴، ۶۵۶	مثنوی دولت خان، ۱۰۰۱
مجمع القواعد، ۲۹۴	مثنوی سعدالله حسینی، ۲۲۱
مجمع اللغات، ۱۹، ۶۱۸، ۶۱۹	مثنوی شاه جان الله، ۵۶
مجمع الثفانس، ۹۰۹	مثنوی شش وزن، ۱۴۲
مجمع صفات، ۳۹۳	مثنوی شکوه، ۱۹۰
مجموع الصنایع، ۱۵۵، ۱۹۹	مثنوی عرفانی، ۱۲۲
مجموع الفوائد، ۲۴۱	مثنوی عرفی، ۱۰۸
مجموع اللغت، ۶۱۹	مثنوی غنیمت، ۱۰۱۶؛ نیز: نیرنگ عشق
مجموعه الفریض، ۴۶۶	مثنوی معنوی، ۱۰۳، ۱۲۹، ۱۳۸، ۹۳۸، ۱۰۴۶، ۱۰۵۶
مجموعه تواریخ شاهنشاهان هند، ۱۲۱۲	۱۰۵۸، ۱۰۶۱
مجموعه خانی فی عین المعانی، ۲۰۷، ۴۶۵	مثنوی منیر لاهوری، ۷۸۴
مجموعه ختم قرآن مجید، ۱۱۷۰	مثنوی ناشاخته، ۱۹۲
مجموعه سلطانی، ۴۶۶	مجالس، ۱۱۶۹

مخزن اصول. ۶۴۲	مجموعه صنایع. ۶۸۷
مخزن الاسرار. ۱۰۸۲، ۱۰۶۳، ۱۰۸۴	مجموعه مفاوضات. ۸۴۲
مخزن الاعراس. ۲۱۹	مجموعه مبر سيد رحمت‌الله کشمیری. ۵۳۴
مخزن الانشاء. ۸۴۳ - ۸۴۵	مجموعه نثر. ۱۸۷
مخزن الجواهر. ۱۰۱	مجموعه نغز. ۹۰۸
مخزن الدلائل. ۴۲۷	مجموعه النوادر. ۴۶۶
مخزن شعراء. ۹۰۹	محاربه کابل و قندهار. ۱۲۳۹
مخلوق نامه حضرت رسالت پناه. ۲۶۶	محاكمه. ۱۳۹
مدارالافاضل. ۵۹۵، ۶۳۰	محاكمه ابوالفتح. ۳۱۴
مدارج النبوة. ۴۰۴ - ۱۱۶۳	محيث الاسرار. ۵۰
مدخل. ۲۲۲	محبوب القلوب. ۲۹۵، ۸۷۵
مدخل شمسی. ۸۴، ۶۷۱	محبوب المتقين. ۵۷۶
مدخل منظوم. ۲۱۸	محک الخيال. ۱۳۹
مد مالت. ۱۱۵، ۲۰۵	محک الطالبين. ۴۰، ۱۷۷
مذکر الاصحاب. ۹۱۰	محک خسروی. ۱۰۶۴
مرآت. ۹۱۶	محمود نامه. ۱۳۰، ۱۰۳۷
مرآت آفتاب نما. ۱۱۳۹	محمود و اياز. ۱۰۳، ۲۰۵، ۲۳۶، ۹۸۴
مرآت احمدی. ۱۲۱۲	محیط اعظم. ۹۳۷، ۹۳۸
مرآت الآداب. ۳۶۶	مخازن القادريه. ۵۶۲
مرآت الاسرار. ۹۴	مخازن المعروف. ۳۹۸
مرآت الاشياء سلاطين آسمان جاه. ۱۵۰، ۱۲۱۳	مختارالاختيار على مذهب المختار. ۳۳۹
مرآت الاصطلاح. ۶۳۱	مختارنامه. ۸۷۵، ۱۱۶۴
مرآت الحساب. ۶۵۷	مختصرالقدوری. ۴۶۰
مرآت الحقیقت. ۴۹، ۲۶۲	مختصر تنزيه الشريعة. ۴۰۴
مرآت الخيال. ۸۴۶، ۸۷۶، ۹۱۱	مختصر محک الطالبين. ۱۷۷
مرآت الشهود. ۱۰۶۱	مختصر منتظمی. ۸۴۳
مرآت الصيد. ۱۷۰، ۱۷۲	مختصر وافي بقواعد علم قوافی. ۹۸، ۱۰۰، ۸۸۹
مرآت العارفين. ۵۲۲	مختصر وقایه. ۲۰۷
مرآت العالم. ۱۱۳۹	مختصر وقایه فارسی. ۴۷۲
مرآت الفتوح. ۷۹۳، ۷۹۴	مخزن احمدی. ۵۶۲
مرآت المبصرين. ۲۹۶	مخزن اسرار. ۸۵۱

مسائل ترکه، ۷۸	مرآت المحققین، ۱۴۲
مسائل حدود و قصاص و تعزیرات، ۷۸	مرآت سکندری، ۱۲۱۳
مسائل شرح وقایه، ۴۷۲	مرآت طیبیه، ۵۴۶
مسائل مهمه، ۴۶۷	مرآت مدارى، ۵۶۲
معودیه، ۶۷۲	مرآة الجمال، ۹۹۸
مسک الختام فی شرح بلوغ المرام، ۳۹۷	مرآة الخیال، ۲۸۴
مسللات محمدین، ۱۱۵۳	مراتب الاصول، ۳۱۹
مسیب نامه، ۸۷۶	مراتب سته، ۵۲۳
مسیر طالبی فی بلاد الافرنجی، ۱۱۱۷	مراد التجارب، ۷۴۵
مشابهات ربیعی، ۷۹۴، ۷۹۳	مراد الشفاء، ۷۴۵
مشکوة المصابیح، ۳۹۸	مراد العاشقین، ۱۰۷
مصابیح العاشقین، ۲۸۵، ۲۵۷	مراد العلاج، ۷۴۵
مصباح الصبیان، ۲۳۴	مرتع الغزلان فی رسم قرآن، ۲۹
مصباح العاشقین، ۳۲	مرتفعات، ۷۹۴، ۷۹۳
مصباح المبتدی، ۶۴۱	مرثیه‌ها و قطعات تاریخ وفات مخدوم محمد شریف بخارایی، ۲۷۰
مصباح الهدایه، ۴۳۰	مرثیه سرسید احمد خان، ۹۸۱
مصباح الهدایه و مفتاح الکفایه، ۵۲۷	مرج البحرین، ۹۵۴، ۹۵۵
مصباح فارسی، ۲۳۴، ۴۴۱	مرج البحرین و جامع الطریقین، ۳۷، ۵۲۳
مصدر فیض، ۶۴۲	مرزا و صاحبه، ۱۰۱۹
مصدر نامه، ۱۰۶، ۶۴۳	مرشد العوام، ۴۶۷
مصطلحات، ۱۰۶۳	مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد، ۵۲۳
مصطلحات الشعراء، ۶۲۱	مرضع کار، ۱۴، ۲۵۲، ۸۴۶
مصطلحات فارسی، ۶۲۱	مرغوب الفواد، ۲۹۵
مصیبت نامه، ۳۳۹	مرغوب القلوب، ۲۱۴، ۲۴۶
مطالب الطالب، ۴۷۵	مرقات الوصول الی الله و الرسول؟، ۵۲۴
مطالب طالب، ۲۳۴	مرقع، ۱۵۷، ۹۸۰
مطالعات صحیہ مطابق شریعت غزای اسلامیہ، ۷۴۵	مرکز ادوار، ۱۰۸
مطالعات الانوار، ۶۰	مزه وسطی، ۴۲۷
مطالعات الانوار فی ترجمه الآثار، ۳۱	مزه، ۵۸۵
مطالعات الهیلاجی، ۸۶	مساحت مکّه معظمه، ۱۱۱۲

- مطایبات، ۷۹۰
 مطلع الانوار، ۹۷۷
 مطلع الولايات، ۵
 مطلع سعدین و مجمع بحرین، ۱۳۲۴
 مطلع هیلاج، ۸۶
 مطلوب القاری، ۳۶۶
 مطلوب طالب، ۳۳۴
 مطلوب کل طالب من کلام علی بن ابیطالب، ۵۶،
 ۱۱۶۳، ۳۵۴
 مظاهر، ۸۱
 مظفر نامه، ۳۵۹
 مظهر شاهجهانی، ۱۲۱۴
 معادن الرضا، ۹۶۰
 معارج النبوة فی مدارج الفتوة، ۱۱۵۰
 معارج الولايات، ۵۶۳
 معارف الانوار، ۱۱۷۰
 معارف الصدر، ۱۱۷۱
 معارف العوارف فی ترجمة العوارف المعارف،
 ۵۰۶
 معارف اللدنیه، ۴۵
 معالجات نبوی، ۷۴۶
 معاینه ابوالبشر علیه السلام، ۶
 معتقدات، ۵۶
 معدن اسرار، ۳۰۸
 معدن الاسرار، ۷
 معدن الجواهر، ۲۸۹، ۳۴۰، ۶۴۳، ۸۷۶
 معدن الحساب، ۶۵۷
 معدن الشفا، ۷۴۶
 معدن الصنائع، ۵۱
 معدن المعانی، ۵۲۷
 معراج الخیال، ۹۳۹
 معراج الفصاحت، ۷۹۳
 معراج القبول، ۱۰۷
 معراج نامه، ۹۹، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲
 معرفت الارواح، ۷۵
 معرفت الاقالیم، ۱۱۰۵
 معرفت الاقلام، ۳۸۸
 معرفت الدنیا، ۳۱
 معرفت المذاهب، ۳۴۳، ۳۴۷
 معرفت تقویم، ۸۴
 معرفت سایه و سمت قبله و صبح و شفق، ۲۳۰
 معرفت کره، رساله در، ۶۷۳
 معرکه شکن و سنگ افکن، ۴۲۸
 معظم نامه، ۹۱۹
 معلومات الافاق، ۲۹۷
 معما، رساله در، ۱۰۲، ۱۹۳، ۸۹۴
 معنیات، ۱۰۹، ۸۹۴
 معوذات فی تشریح التعویذات، ۱۸۴
 معیار الساعات، ۲۳۳
 معیار العقول، ۸۵۹
 معینیه، ۶۷۳
 مغازی النبی، ۱۱۵۳
 مغز العلوم، ۷۱۷
 مغنی، ۱۰۶۳
 مفاتیح الاعجاز، ۱۰۳۶
 مفاتیح الغیب، ۲۲۲
 مفاتیح المغالیک، ۷۱۰
 مفاوضات، ۱۳۲
 مفتاح، ۲۸۶
 مفتاح الاسرار، ۴۲۵
 مفتاح الاصطلاح، ۲۳۴
 مفتاح الافواه، ۶۲۲

مقامات مظہری، ۵۴۱	مفتاح التوحید، ۱۰۵۱
مقدمہ و فہرست مطالب کتاب فقہ تألیف احمد	مفتاح الخزائن، ۷، ۵۳۵
بن محمد الحسنی لاهیجانی، ۲۲۳	مفتاح الرصد، ۲۹۸
مقدمہ قصری، ۳۰۰	مفتاح السعادت، ۵۴۳
مقدمہ الصلوٰۃ، ۱۴۰	مفتاح الصلاة، ۵۷۷
مقررنامہ، ۵۲۸	مفتاح الطالبین، ۵۳۵
مقصود القاری، ۲۹، ۶۷، ۲۴۴، ۲۴۵	مفتاح الطب، ۷۴۷
مقصود نامہ، ۱۰۰۶	مفتاح الغیوب، ۸۱
مقطعات عشقی، ۶۸۲	مفتاح الفتوح، ۳۵، ۵۰۹
مکاتبات علامی، ۲۲۳	مفتاح المخزن، ۱۰۸۷
مکاشفات غیبیہ، ۴۶	مفتاح النجوم، ۶۷۴
مکاشف اسرار النجوم، ۶۷۵	مفتاح النکات، ۱۰۰۶
مکتوبات، ۲۶۳، ۵۳۲	مفتاح الهدایہ و مصباح الکفایہ، ۵۳۵
مکتوبات اشرف جہانگیر سمنانی، ۱۴۳	مفتاح حاجات و شفاعت العصا، ۱۱۷۱
مکتوبات امام ربّانی، ۵۳۰، ۵۷۳، ۹۱۹	مفتاح حکمت، ۷۳
مکتوبات بو علی قلندر، ۵۳۰	مفتاح گلستان، ۸۰۱
مکتوبات جہانیاں جہانگشت، ۵۳۰	مفتوح الحساب، ۶۵۷
مکتوبات شاہ پیر محمد لکھنوی، ۳۰۸	مفرح القلوب، ۳۴۰، ۷۴۱، ۸۷۷
مکتوبات شرف الدین احمد یحییٰ منبری، ۲۰۶	مفردات، ۱۰۲
۷۸۵، ۵۴۱	مفردات مثنوی، ۱۰۵۲
مکتوبات صدی، ۲۰۱	مفید الانشا، ۸۴۷
مکتوبات عبدالقادر جیلانی، ۲۶۴	مفیدنامہ، ۶۴۱
مکتوبات ملاً شاہ بدخشی، ۵۳۱	مقاصد الاولیاء فی محاسن الانبیاء، ۸۷۸
مکتوب حامد قاری لاہوری، ۴۳۰	مقاصد الایمان، ۴۲۰، ۴۲۹
مکتوب حبیب اللہ قندھاری بہ میان محمد	مقاصد الحقیقہ فی ترجمۃ الخطبۃ الشقیقہ، ۳۴
اعظم، ۳۳	مقاصد السالکین، ۵۲۸
مکتوب خواجہ شاہ نیاز، ۱۰۹۰	مقامات النفسیندیہ، ۶۷
مکتوب خورشید احمد جہان آبادی، ۵۲۹	مقامات حضرت خواجہ بزرگ، ۵۴۵
مکتوب شیخ عبدالحق محدث دہلوی، ۲۱۵	مقامات داودی، ۵۶۳
مکتوب محمد راشد روضہ والہ، ۶۹	مقامات سید میرکلال، ۵۳۴
مکتوب ملاً ظہوری، ۲۴۲	مقامات شمس الشمس، ۵۳۵

- مکوب ملاً محمد مشکک به علمای ماوراءالنهر،
۵۴
- ملاحت مقال، ۸۷۸
- ملخص قواعد السلطنة اكبرى، ۱۳
- ملخص جفمينى، ۶۷۶
- ملخص سز المكتوم، ۸۵
- ملخص فصول بقراطى، ۲۶۵
- ملفوظات تيمورى، ۱۲۳۳
- ملفوظات عبدالقادر جيلانى، ۴۹۵
- ملفوظات عبيدالله احرار، ۵۳۲، ۵۰۸
- ملفوظ احمد كرك [گرگ] الله، ۵۳۴
- ملفوظ خواجة بزرگ، ۵۳۴
- ملفوظ عثمان مغربى، ۵۳۴
- ملفوظ محمد رشيد قادرى، ۵۳۴
- مناجات، ۲۶۹، ۲۷۳، ۳۲۶، ۳۴۱، ۵۷۸، ۸۵۴
- مناجات عبدالله انصارى، ۲۱
- مناجات غوثيه عاليه، ۵۳۴
- مناجات گيسودراز، ۵۳۵
- منار الانوار، ۴۳۵
- منازل اثنى عشر فى تذكرة الابرار، ۶۵
- منازل اربعه، ۵۳۳
- منازل الاولياء، ۵۳۵
- منازل المحققين، ۵۳۳
- منازل بين شهرها، ۱۱۱۴
- منازل گلگت تا ياسين؟، ۱۱۱۳
- مناسك حج، ۴۶۸
- مناظر اخص الخواص، ۳۰۸
- مناظر الانشاء، ۸۴۷
- مناظره باده و بنگ، ۱۳۷
- مناظره بنگ و شراب، ۱۳۷
- مناظره بنگ و كوكنار، ۱۳۷
- مناظره تيغ و قلم، ۲۵۲
- مناظره قلم و سخن، ۱۳۷
- مناظره الحيوان، ۲۹۱
- منافع القلوب، ۴۶۸
- منافع المسلمين، ۴۷۳
- مناقب السادات، ۴۲۹
- مناقب سيد رسول نماي نارنولى، ۵۳۵
- مناقب غوثيه، ۶۷، ۲۴۳، ۴۹۵، ۵۶۴
- مناقب غوثيه محبوبيه، ۵۳۴
- مناقب مرتضوى، ۱۰۶۱، ۱۱۷۲
- مناهج التلاوة، ۲۶۶
- منتخب الاستخراج، ۷۱۱
- منتخب الاشعار، ۹۱۱
- منتخب الاطباء، ۲۶۵
- منتخب الاعمال، ۵۷۸
- منتخب التواريخ، ۱۱۳۹، ۱۲۱۴
- منتخب الصحايف، ۲۳۴
- منتخب الصرف، ۶۴۴
- منتخب العقايد، ۴۳۰
- منتخب القوانين، ۷۴۷
- منتخب اللطائف، ۲۳۴
- منتخب اللغات، ۳۱۸، ۵۹۵
- منتخب اللغات شاهجهانى، ۶۲۲
- منتخب النحو، ۲۰۳
- منتخب ده سالة عالمگيرى، ۵۸
- منتخب ديوان فصاحت خان راضى، ۷۸۴
- منتخب عزيزى، ۳۴۱
- منتخب فرخ شامى، ۲۹۸
- منتخب قانون، ۸۰
- منتخب مثنوى معنوى، ۲۱۰
- منتخب مقطع الصناعه، ۸۸۹

موسیقی، ۷۶۸	منتخب مقطع تکمیل الصناعات، ۱۰۰
مولود حضرت میران سید محمد مهدی جون پوری، ۵	منتخب نفحات الانس، ۶۱، ۶۲
مولود رسول، ۲۴۷	منتهی الکلام، ۵۲۷
مونس الابرار، ۱۱۵۹	منسوبات خانه‌های شانزده گانه، ۷۱۷
مونس الارواح، ۵۶۴	منشآت، ۲۴۲، ۸۴۸
مونس القادریه، ۲۷۲	منشآت اعظم، ۸۴۸
موهبت عظمی، ۸۸۴	منشآت برهمین، ۱۳۶، ۸۴۸
مهابهارت، ۳۶۱، ۳۶۸	منشآت جعفر زتلی، ۸۴۹
مهرانگیز، ۱۱۰۲	منشآت جلالات طباطبایی، ۸۴۹
مهر و ماه، ۲۰۵، ۹۴۹، ۹۸۱	منشآت طغرا، ۷۹۱
مهر و وفا، ۲۳۷	منشآت غلام مصطفی، ۸۴۹
میخانه، ۱۰۳	منشآت ناشناخته، ۸۵۲
میزان الصنایع، ۸۸	منشآت نمکین، ۵۶۱
میزان الطب، ۷۴۸	منشآت نوازش خان، ۸۰۸
میزان فارسی، ۹۴	میز شرح المکسب، ۷۱
مینا بازار، ۲۴، ۲۳۳، ۷۹۴، ۷۹۵	منشعب، ۲۰۲
مؤید الشعراء، ۸۹۰	منشور السلال محمودی، ۵۳۴
مؤید الفضلاء، ۵۹۵، ۶۲۳	منشی نامه، ۱۲۶
ن	منصور نامه، ۲۵۸
نائیه، ۴۷، ۱۰۶۳	منطق الطیر، ۱۰۰۹
نادر الانشاء، ۸۵۲	منظومه، ۱۰۴۵
نادر کوییه، ۱۰۱	منظومه عرفانی، ۱۳۲
نادر نامه، ۶۶، ۱۰۶۵، ۱۲۱۴، ۱۲۳۰	منظومه هندی، ۸
ناظر و منظور، ۹۰۵، ۱۰۳۹	منعمیه در احوال آل تیمور، ۸۲
نافع الانام، ۷۴۸	منوهر و مد مالت، ۱۱۵
نافع الطالبین، ۸۰۹، ۸۱۱	منهاج العابدین، ۳۴۱
نافع المسلمین، ۴۶۹	منهاج العارفين، ۳۴۲
نالۀ درد، ۵۳۶	منیه الفحول فی نقض الاصول، ۴۰۶
نالۀ عندلیب، ۵۴۰	مواجید شفیعی، ۵۳۳
نام حق، ۱۴۰، ۲۴۰، ۲۴۶	مواهب علیہ، ۳۷۶، ۳۸۵
	مودت اهل بیت و صحابه، رساله در، ۴۳۰

نسب نامه اعلیٰ حضرت شاهی، ۱۲۲۶	ناموس اکبر، ۴۹۳، ۵۳۶
نسب‌نامه افغانه ابدالی، ۱۱۲۳	نامه شاه، ۴۳
نسب‌نامه غوث اعظم، ۶۵	نامه صاحبقرانی، ۳
نسخه مرید بندگی شیخ عثمان، ۵۳۴	نامه مراد، ۲۸۵
نسخه ناسخه مثنویات سفیمه، ۱۰۴۹	نامه نامی، ۸۵۲
نشاط العشق، ۲۶۴	نامه نگارین و صحیفه رنگین، ۸۵۳
نشان حیدری، ۱۳۱۵	نان و حلوا، ۸، ۲۴۵، ۲۶۷، ۹۳۶
نشر عشق، ۹۱۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵	نبطاسیا، ۷۴۹
نصاب اخوان، ۹۶	نبی نامه، ۱۱۵۴
نصاب الصبیان، ۶، ۹۲، ۹۳، ۲۱۳، ۲۲۴، ۲۲۴	نثر الجواهر فی تلخیص سیر ابی الطیب و الطاهر، ۱۱۵۵
نصاب بدیع، ۹۶	نثر اللآلی، ۳۴۳، ۴۹۱
نصاب ترکی، ۹، ۱۰، ۱۱	نجات‌المتقین، ۴۳۱
نصاب ترکی و فارسی، ۱۰، ۶۲۴	نجات‌المسلمین، ۴۷۰
نصاب حسن، ۶۰۷	نجم‌الصدر، ۶۷۶
نصاب مثلث، ۱۸	نجوم، رساله، ۸۸، ۳۲۲
نصاب منظوم، ۶	نجوم مالا، ۹۱، ۱۹۱، ۶۶۱
نصاب مولوی، ۱۵۶	نجوم هندی، ۱۷۹
نصایح ارباب مملکت، رساله در، ۹۸۹	نحس و سعد ایام هفته، ۱۹۱
نصایح الاخلاق، ۱۹۰	نحو میر، ۲۲۱
نصرت‌الحسینی، ۴۳۲	نخل‌الفت، ۸۳۶
نصرت و ظفر، ۱۳۵، ۱۵۱	نخلستان جان، ۳۰۷
نصرة المؤمنین، ۴۳۲	نوت مرلی، ۷۵
نصوص‌الخصوص فی شرح‌القصص، ۵۱۰	نزهت‌الارواح، ۱۴۷، ۵۳۶
نصیب اخوان، ۹۶، ۲۶۱، ۶۲۶	نزهت‌القلوب، ۲۹۹، ۱۱۱۳
نظام‌التواریخ، ۱۱۴۰	نزهت بهجته، ۷
نظام‌الآلی، ۳۴۳	نزهت نامه علایی، ۷۹
نظام سخن، ۱۰۴۰	نسب اعظم، ۱۱۶۳
نظم‌الدر و المرجان فی سیر سیدالانسان و الجنان، ۱۱۵۴	نسبت اسماء انسان با یروج، ۲۱۸
نظم بدیع، ۱۵۹، ۲۵۷	نسبت نقشبندی، ۲۷۴
نظم بدیعی، ۲۵۷	نسب‌نامه، ۵۴۶

نورالابصار فی أخذالثار، ۱۱۷۳	نظم مثلث، ۱۸
نورالابصار فی مناقب اصحاب الکبار، ۱۱۷۴	نعمت نامه، ۷۴۹
نور الهدی، ۴۹	نقائس الفنون فی عرائس العیون، ۳۰۰
نورتن رنگین، ۹۸۳	نقشۃ المصدور، ۱۲۲۴
نورس، ۲۲۴	نقحات الانس من حضرات القدس، ۶۰، ۶۲، ۶۳، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۳۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۷۸۵
نور ضمیر، ۷۰۰	نقحات السالکین، ۲۷۳
نهایه، ۴۶۰	نقحة القدس، ۶۱، ۶۲
نهایه العقول و نهایه الوصول، ۷۱۸	نفسیه، ۲۶۳
نهایه اللغة، ۳۵	نفوس نامه، ۲۴۰
نهیج الحق، ۴۰۷	نقاش و صورت، ۲۴۷، ۱۰۱۳، ۱۲۳۸
نهر الفصاحت، ۲۳۳	نقشبندیه، رساله، ۵۳۴
نیرنگ عشق، ۱۱۲، ۳۰۴، ۸۵۱، ۹۳۰، ۱۰۱۶؛	نقلیات و نضائح و حکایات در تعریف مذمت
نیز: مثنوی غنیمت	طوائفان، ۱۸۷
نی نامه، ۱۰۶۳	نکات الرمی، ۱۵۴
و	نکاح، رساله، ۲۲۸
واجب الحفظ، ۹۹۸	نگارستان، ۸۰۴، ۱۲۱۵
واردات قدسیه، ۱۰۷۳	نگار نامه، ۸۰۸، ۸۵۳
واسطه العقد، ۹۴۰	نگار نامه منشی، ۸۵۳
واقعات کشمیر، ۱۲۱۶	نل و دمن، ۱۰۳، ۱۰۲۴
واقعات هریانه، ۱۲۱۶	نماز، رساله، ۴۷۰
وامق و عذرا، ۱۰۶۹	نماز، شرح کتابی در احکام، ۴۷۱
وجودیه، ۱۴۸	نوادر الافاظ، ۶۲۷
وجیز الواضح، ۵۷۳	نوادر الفتاوی، ۴۴۰
وجیزه، ۴۳۹	نوادر اللغات، ۶۲۷
وجیزه المتعلمین فی بیان اصول الدین، ۴۳۲	نوادر المصادر، ۶۴۵
وحدت نامه، ۱۰۸۹	نوادر منتظمی، ۸۵۴
وحدت وجود، رساله، ۲۱۹	نوباوه، ۱۳۷
وسایل الشیعه، ۴۳۴	نود و نه نام، ۸۹۲
وسیله المقاصد، ۶۱۷	نود و نه نام حضرت غوث الثقلین، ۵۳۴
وسیله المقال، ۶۱۶	نورالابصار، ۹
وسیله النجاة، ۱۳۸، ۱۱۷۴	

- وسايل رابعه بصرى، ۳۴۴
 وصف كوكناريان، ۱۰۹۹
 وصلت نامه، ۱۰۸
 وسول الورب، ۷۱۵
 وصيت نامه تيمورى، ۱۲۳۷
 وصيت نامه زين الدين خوافى، ۱۸۲
 وصيت نامه مخدوم محمد شريف بخاراىى، ۲۷۰
 وظايف النبى، ۱۰۶۲
 وفيات الاولياء، ۵۶۷
 وقايع بهرت پور، ۱۵۱
 وقايع بنون، ۹۷۷
 وقايع جنگ سكهان، ۱۳۱۶
 وقايع حيدرآباد، ۱۳۱۷
 وقايع شورش افغانان، ۱۲۱۸
 وقايع كربلا، ۱۰۶۱
 وقايع مهاراجه رنجيت والى ملك پنجاب،
 ۱۱۸۵
 وقايع نادرى، ۱۲۲۲
 وقايع، ۸۵۱
 وقايع الروايع فى مسايل الهدايع، ۴۷۱
 وقف، رساله در، ۳۹۲
 وقوف كلام، ۳۰
 وقوف لازم فى القرآن، ۳۹۲
 ولوله، ۹۹۳
 وهب زبير، ۲۴
- ه-ى**
- هجو اكول، ۷۸۴
 هجو كشمير، ۱۹۷
 هجو يولجى خان، ۷۹۲
 هداية فارسى، ۴۷۳
 هداية الاعمى، ۵۴۰
- هدايع الاوزان، شرح ميزان، ۲۰۴
 هداية الحكمة، ۱۳۳۸
 هداية الرمل، ۷۱۸
 هداية الصدر، ۷۱۹
 هداية الصرف، ۵۷۴
 هداية الطالبين، ۶۷
 هداية المنتهى و كفاية المبتدى، ۶۲۸
 هديه مهديويه، ۵
 هدية القرا، ۲۴۷
 هشت بهشت، ۸۵۱، ۹۷۷
 هشت بهشت رنگين، ۹۸۳
 هفت احباب، ۶۸۳
 هفت احكام، ۳۰۸
 هفت اقليم، ۹۱۲، ۱۱۳۳
 هفت انجمن، ۸۵۵
 هفت بيكر، ۲۹۳، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۸
 هفت جوش، ۱۰۷۱
 هفت زبان، رساله، ۱۸۲
 هفت سير حاتم طى، ۸۶۱
 هنگامه عشق، ۳۵۲
 هوش، ۹۹۳
 هوش افزا، ۵۴۰
 هيئت، ۲۲۷، ۴۷۸، ۶۸۰
 هيئت السياق، ۶۵۸
 يادداشتهاى در علم هيئت، ۶۸۰
 ياد سهل، ۶۲۸
 يازده اسم مبارك، ۵۳۵
 يازده تختى نستعليق، رساله، ۱۶۶
 يتابع الشريعة فى فروع مذهب الشيعة، ۴۳۱
 يوسف و زليخا، ۹۴۳، ۹۹۵، ۱۰۶۷
 Sanskrit books translated in to Persian، ۲۸۱

۳. نسخه‌های مصور

(با ذکر شماره نسخه)

	PeII 100	تذکره السلاطین
	6753	ترجمه بهاگوت گیتا
	6289	ترجمه شیوپوران
	Pc III 9c	ترجمه مهابهارت
	Pi IX 9A	چهار درویش
6417		خلاصه احوال بانو بیگم مخاطب به ممتاز محل
	Pg 2 c	خلاصه نزهت القلوب
	6282	خلاصه البیان فی ذکر الاعیان
	Ppi VI 2	خمسه نظامی
	6313	سگه‌های هندوستان
	Ppe I 13; 6547; 6344	شاهنامه (فردوسی)
	Pph III 19	غرائب الاسرار
	6391	کریمیا
	Pi VI 31	معراج‌نامه
	App 2	معلومات الآفاق
	Pi VI 59(2); Ppi VI 48	یوسف و زلیخا (جامی)

۴. نسخه‌های به خط مؤلف، با مهر مؤلف و از نظر مؤلف گذشته

(با ذکر شماره نسخه)

Ph III 3	آداب المشق
5004/1994/4	آفریدی نامه
APi II 18	اصول فارسی
Ppi VI 71	تحفة احمد
Ppi VI 3	تحفة محمدی
Aui II 6	تحفة المدارس
6458	توزک تیموری
Pi IV 1	ثمره القواد
6464	جام جم
Pe III 73	خالص نامه
6317 : Pi VI 155 : Pi VI 155 c	دیوان حزین لاهیجی
Api VI 84A	دیوان حقیقت (مدامی دارابی)
Pi VI 287	دیوان سیراب
KPi XI 5	رسن سنگار
8996	سحر حلال
5004/2/1994 a	شفاعت آفریدی
Oc III 66	ضربت صفدری و طعن حیدری
3599/576	فرهنگ ابواب الجنان
Kpi I 3	کتاب فرانسوا

	Ppi VI 238	کلیات حاذق
	Apf I 18	مجموعه نغز
Pc II 4		مطلع سعدین و مجمع بحرین
	9241	مظفر نامه
	Pb II 3	معارف الصدور
	Apc II 16	معدن الجواهر
7106		مفتاح حاجات و شفاعت العصا
	Pf I 4	مواجید شفیعی
Pc III 69		وجیزه المتعفمین فی بیان اصول الدین
	Ph III 115	هدایت الصدر

۵. مکان‌ها

احمدآباد، ۱۳۷، ۲۱۴، ۲۲۷، ۲۳۰، ۲۳۱، ۳۸۶،
 ۴۹۵، ۵۷۰، ۸۱۷، ۸۲۳، ۱۲۰۳، ۱۲۱۳،
 ۱۲۲۴
 اخترنگر، ۶۵۳
 ادونی، ۷۱۷
 اروپا، ۷۴۵
 استنبول، ۲۲
 اسلام آباد، ۵۴۷
 اسلام آباد متھرا، ۵۸۹
 اسلام پور بتالہ، ۱۰۸
 اصفہان، ۴۶۱ نیز: اصفہان
 اصفہان، ۵۵، ۳۹۲، ۴۳۹، ۴۵۲، ۴۶۱، ۴۸۳،
 ۴۸۳، ۶۱۸، ۷۳۱، ۱۰۹۶ نیز: اصفہان
 اضلاع مغربی، ۸۳۳
 اعظم آباد، ۱۱۳۷
 اعظم پور، ۹۴۴
 افضل گرہ، ۱۲۰۳
 افغانستان، ۲۶۹، ۹۳۸، ۱۳۲۷
 اکال گرہ، ۸۵۴
 اکبرآباد، ۳۰۴، ۴۳۵، ۶۰۲، ۶۵۵، ۶۶۱، ۶۸۸،

آ- الف

آب گنگ، ۱۲۱۶
 آستانہ متبرکہ حضرت شاہ نعمت اللہ ولی، ۵۵۸
 آستانہ متبرکہ شیرگرہ، ۵۶۴
 آستانہ نظام الدین اولیاء، ۵۱۳
 آگرہ، ۱۶۸، ۳۰۴، ۸۴۱، ۹۵۱، ۱۰۸۵
 آلمان، ۹۰۶
 آمل، ۳
 آنولہ، ۱۶۸
 ابراہیم آباد، ۸۶۷، ۹۶۶
 ابنہ والی، ۸۰۷
 ابھر، ۴۱
 اتاری، ۱۱۹۴
 اتاوہ، ۲۸۷، ۱۱۱۲
 اتر پردیش، ۴۷۵
 اترولی، ۶۰۲
 اتک، ۱۰۵۳، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶
 اجمیر، ۳۶۲
 اجووالہ، ۹۳۳
 احاطہ عبدالشکور خان خٹک، ۸۸۰

اوسان پور، ۸۳۲	۱۱۹۶، ۸۴۱، ۷۹۵، ۷۲۸
اونام، ۸۱۴	اکبر پور، ۱۱۵۸، ۶۶۱
ایسران، ۴۱۵، ۴۸۴، ۶۵۶، ۷۷۰، ۸۴۲، ۹۰۴	اکبرنگر، ۴۴۳
۹۱۰، ۹۶۲، ۱۰۳۸، ۱۰۴۳، ۱۰۹۶، ۱۱۰۰	الذک، ۴۴۹
۱۱۱۲، ۱۱۹۸، ۱۲۱۹، ۱۲۴۷	آلور، ۱۳۵، ۱۱۸۰
ایلچپور، ۳۷	اله آباد، ۳۰۸، ۵۷۶
ایمن آباد، ۵۵۱	امام باره... الماس علی خان، ۴۰۸
ب	امام باره... صاحب، ۵۹۷
بارگاه امام رضا، ۱۱۵۲	امرتسر، ۲۰۹، ۳۶۳، ۴۱۰، ۵۰۱، ۸۱۲، ۱۲۰۳
بارگاه بقیع، ۱۱۵۲	امروهه، ۱۱۳۹
بارگاه حضرت امیر، ۱۱۵۲	امریکا، ۶۷۴
بارگاه حضرت عباس، ۱۱۵۲	امن آباد، ۵۵۹، ۹۵۰، ۱۰۱۹
بارگاه خواجه نظام‌الدین اولیاء، ۳۹۶	امینتی، ۱۰۶۹
بارگاه سید الشهداء، ۱۱۵۲	امیر گنج، ۱۸۹
بارگاه عسکرین، ۱۱۵۲	امین آباد، ۵۵۹
بارگاه کاظمین، ۱۱۵۲	انار کلی، ۹
بارهه، ۱۰۶۹	انبار، ۲۸۳
بازار فتح پوری، ۱۰۷۰	انبوت سر [= امرت سر]، ۱۲۴
بازار مرغی، ۷۳۲	اندراب، ۱۰۶۸
بازار نواب میر جان، ۸۹۳	اندلس، ۴۲۷
بازید نگر، ۴۴۶	انطاکیه، ۴۲۷
بافق، ۹۰۵	انطاوه، ۱۶۸
بال، ۱۱۹۶	انگلستان، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷
بالکرام (کذا: بلگرام؟)، ۸۲۴	اوخین، ۳۶۰، ۱۰۳۶
بانس بریلی، ۱۹، ۶۴۳، ۸۵۴	اوجی پند، ۱۰۲۴
بستاله، ۱۳۲، ۲۵۲، ۵۰۳، ۶۵۸، ۸۱۱، ۹۳۰	اوده، ۲۱، ۳۴۰، ۳۸۶، ۴۳۹، ۴۶۹، ۴۲۳، ۶۰۶
۱۱۹۶	۶۳۱، ۶۵۳، ۸۱۳، ۸۵۴، ۹۲۱، ۹۸۱، ۹۸۵
بت بامیان، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶	۱۰۶۰، ۱۰۹۷، ۱۱۰۰، ۱۱۹۷، ۱۲۰۸
بُجلی پور، ۸	اودی پور، ۵۶۵
بُجه چته، ۳۵۰، ۹۸۷	اودیسه، ۴۴۳
بحرین، ۳۸۹، ۴۰۵، ۴۳۲	اورنگ آباد، ۳۸، ۸۲۴، ۱۰۶۰

بندر کراچی، ۲۶۹	بخارا، ۱۲۵، ۲۱۶، ۲۷۰، ۵۱۶، ۱۰۴۰، ۱۱۱۵.
بندر کلکته، ۱۱۷۷	۱۱۱۶
بندر کنکون، ۴۵۰	بدایون، ۱۶۸، ۹۴۵
بندر هوگلی، ۱۲۱۷	بدخشان، ۱۱۱۳
بندهیل کهنه، ۲۴، ۹۸۳	بدسان، ۵۹۵
بنگال / بنگاله، ۴۴۳، ۷۱۴، ۱۱۷۷، ۱۱۹۱، ۱۲۰۴	براگ راج، ۲۰۹
بنگلور، ۶۸۹	بردوان، ۲۰۳
بنو؟ سید غالب شاه، ۱۰۸۶	برکیلاس پربت، ۳۶۰
بُنیره، ۲۵۹	برنی، ۴
بوپه رای خورد، ۱۲۴	بروده، ۱۳۷، ۱۰۹۵
بوپه رای کلان، ۱۲۴	بروسه، ۳۷۷
بوریه، ۷۹۷	برهان پور، ۳۴۴، ۵۰۷، ۱۲۰۲
بونی، ۹۴۲	بریلی، ۱۱۶۶، ۱۳۰۳
بهادر پور، ۷۳۱	بریلی بانس: بانس بریلی
بهار، ۴۷۵، ۷۵۶، ۱۰۹۴	بستی حضرت شیخ درویش: بستی شیخ درویش
بهاگل پور، ۲۹۸	بستی خان پور، ۴۶۳
بهاول پور، ۱۱۸۴	بستی شیخ درویش، ۴۶۳، ۶۵۳، ۶۰۵
بهرت پور، ۲۱۳، ۷۱۷، ۱۲۰۲	بستی غزان، ۱۱۵۵
بهروج، ۱۲۰۲	بستی فذان [۴]، ۶۵۳
بهرونج، ۷۹۳	بستی میان صاحب، ۹۹۴
بهرهو پور، ۱۱۹۶	بصره، ۴۵۲
بهوپال، ۴۱۰، ۸۷۳	بغداد، ۴۱، ۱۲۸، ۲۸۳، ۶۸۱، ۱۱۴۵
بهوک چند، ۸۱۶	بلغ، ۱۰۳۴، ۱۰۴۴، ۱۱۰۷، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶
بهیله، ۱۲۰۲	بلده رام، ۹۴۶
بیجاپور، ۵۹۹	بلرام پور، ۸
بیجاور، ۲۳، ۲۴	بلند شهر، ۲۳۶، ۶۳۲
بیجن، ۱۱۱۵	بنارس، ۱۶، ۶۸، ۲۸۸، ۴۳۲، ۶۵۱، ۸۴۱
بیدر، ۶۰۷	۱۱۶۶، ۱۱۹۵
بیده، ۸۱۷	بندر بصره، ۴۵۰
بیستور [پشاور؟]، ۵۴۹	بندر پوشهر، ۴۷۰
	بندر سورت، ۷۴۴، ۱۰۱۰، ۱۲۰۲

بھیلی: پیلی بھیت	بیضاپور، ۱۲۰۲
پیرپور، ۱۱۵۸	پ
پیشاور: پشاور	پارس، ۶۱۰، ۶۰۴، ۵۱۶
پیللا تالاب، ۵۹۷	پاک پتن، ۷۹۹، ۵۵۹
پیلی بھیت، ۱۰۹۴، ۸۸۰	پاک دروازہ، ۱۰۰۸
ت	پاکستان، ۱۲۳۴، ۱۱۱۳، ۷۵
تاج پور، ۱۱۸۷	پالی، ۲۴۱
تاج گنج، ۸۴۱	پاندوکی، ۵۰۴
تاج محل، ۱۱۹۵، ۸۴۱	پاندوکی چتہ، ۹۸۷
تاک، ۱۱۲۳	پانی پت، ۳۰۸
تالاب کشن داس، ۳۵۲	پتنہ، ۱۲۳۲، ۱۱۴۴، ۴۷۵، ۳۰۷
تبت، ۱۱۱۵	پتی اعظم وال، ۴۲
تیوک، ۱۱۴۹	پتیالہ، ۵۵۶، ۹۰
تپل، ۲۴۰	پرتاب گدھ، ۵۳۶
تپہ جنگل، ۹۴۴	پُر سرور [پسرور فعلی]، ۴۱، ۴۲، ۵۷، ۵۰۳
تنہ / تہتہ، ۶۰۳، ۲۷۶	۷۴۸ نیز: پسرور
تجارہ، ۲۲۶	پرگنہ سروپ سنگھ، ۹۲۱
تراوری، ۱۱۳۷	پرووال، ۶۲۳
ترہ، ۵۴۹	پسرور، ۷۲۸، ۷۱۵، ۲۶۵، نیز: پُر سرور
تلنبہ، ۵۴۸	پسیانوالہ، ۴۲
تندہ مرحوم آغا اسمعیل شاہ، ۱۱۸۷	پشاور، ۹، ۱۰، ۵۴، ۵۶، ۳۰۲، ۲۱۰، ۳۳۹، ۹۷۱
تنیل، ۱۳۲	۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۷۷
تنیل رندھاوہ، ۱۳۲	پنجاب، ۳۰، ۴۱، ۱۰۹، ۱۲۹، ۱۳۲، ۲۰۴، ۲۵۰
توران، ۱۱۰۱، ۹۵۰، ۸۴۲	۲۶۰، ۲۶۹، ۳۳۱، ۴۱۰، ۴۷۵، ۵۰۳، ۵۳۳
تولا، ۲۰۳	۵۸۷، ۵۸۷، ۷۴۰، ۷۴۷، ۷۴۸، ۸۰۹، ۸۲۰
تونس، ۴۹۷	۸۳۳، ۸۴۰، ۹۳۰، ۹۳۲، ۹۶۰، ۹۸۷
تسونگ، ۱۸۹، ۱۸۸، ۱۸۴، ۱۸۱، ۱۷۳، ۱۶۹	۱۱۴۶، ۱۱۸۴، ۱۱۹۶
۱۱۹۶، ۱۱۸۱، ۱۱۶۶، ۱۱۲۱، ۶۱۱، ۴۴۵	
تھانہ بھون، ۸۱۳	پنج رتہ، ۳۵۸
تھانہ قراباغ، ۱۲۰۵	پورب، ۵۷۴
تہتہ: تنہ	پونہ، ۱۰۳۴
	پہل، ۹۴۱

- تھکر، ۲۶۱
- ج
- چارچہ، ۱۱۶۸
- جالندھر، ۱۰۵۷، ۸۰۹، ۷۰۱، ۶۰۵، ۵۳۵، ۱۲۶
- جام پور، ۹۹۴
- جامع لاہور، ۵۳۵
- جاورہ، ۴۱۲
- جیل پور، ۸۱۷
- چرتوال افغان، ۱۲۴
- جسروتہ، ۸۴۲
- جسوران، ۸۰۷
- جلال پور ہندال، ۱۰۵۲
- جلندھر: جالندھر
- جمن، ۱۲۱۶
- جمون، ۸۵۰، ۵۵۹
- جندیالہ تاش بیگ، ۶۲۶
- جنوموم، ۱۱۶۶
- جوکالی / جوکالیان، ۱۰۹
- جوی مولویان [مولیان؟]، ۲۷۰
- جہان آباد، ۴۹۵، ۳۶۸، ۳۲۲، ۲۰۹
- جہانگیر نگر، ۹۲۱
- جھجر، ۱۱۶۵، ۴۴۶
- جی پور، ۱۲۰۲، ۱۹۸، ۱۸۴
- جی پور باغ باجی، ۹۸۶
- جیل خانہ، ۹۴۸
- چ
- چاجران شریف، ۹۹۴
- چار محال، ۴۲۳
- چالگلیانہ، ۱۱۲۶
- چاہ شیخ محب اللہ قانونگوی، ۱۰۹۴
- چترال، ۱۱۱۳
- چرخ دادری، ۱۱۲۶
- چک شیر محمد، ۷۴۷
- چک قاضیان، ۴۱۱
- چکلہ مخصوص ابوجی، ۹۲۱
- چلکہ ایکر، ۱۰۹۵
- چمکنی، ۱۲۲۲، ۸۱۹
- چندیوت / چنیوت، ۹۲۳، ۴۲
- چندوساھی، ۸۴۷، ۶۵۷
- چندیری، ۱۰۱۷
- چنیا پتن، ۶۳۱
- چنیوت: چند نیوت، ۹۲۳
- چوہارہ غوث خوجہ، ۶۵۳
- چوک الہ آباد، ۳۸۶
- چوک حیدرآباد، ۹۵۲
- چولستان (صحرائی پاکستان)، ۱۰۴۴
- چولی، ۱۲۰۲
- چونیان، ۱۲۲۹
- چہرامؤ، ۱۰۶۹
- چیسی؟ وارہ، ۲۶
- چینگو پکتہ [؟]، ۷۵۶
- چین، ۱۱۱۵، ۲۷۵
- چینابین، ۵۶۳
- ح
- حیشہ، ۱۱۴۸
- حجاز، ۱۱۱۲
- حرم کعبہ، ۱۱۴۸
- حرمین شریفین، ۵۷۵، ۴۲۰
- حسام الدین والہ، ۸۳۵
- حسن پور، ۹۵۴
- حسین پور، ۱۱۹۷
- حصار، ۷۰۱

- حصار فیروز، ۱۱۷۸
حصار فیروزه، ۸۵۷، ۹۰۷
حوض دیوان بیگی، ۲۷۰
حویلی خانه بتار، ۹۷۵
حویلی خواجه موسی خان، ۶۲۵
حویلی سیدهو خان فیلبان، ۱۱۸۰
حویلی صاحبزاده نورالدین خان، ۱۷۳
حویلی لاله مهتاب رای، ۶۶۶
حویلی منو لعل نفال، ۶۸۸
حویلی میان غلام محیی‌الدین، ۲۰۵
حیره؟ شمالی، ۱۱۹۶
حیات نگر، ۶۱۸، ۶۹۳
حیدرآباد، ۱۶، ۸۲۸، ۹۵۲، ۱۱۲۹، ۱۱۸۷، ۱۲۱۸
حیدرآباد دکن، ۴۲۸، ۵۳۲، ۵۹۹
حیدرآباد گلکنده، ۹۰۴
- خ**
خادی، ۶۷۴
خالص پور، ۱۱۲۷، ۱۲۱۷
خاندیس، ۳۴۴، ۱۰۴۷
خانقاه شریفه متعلقه غونندان، ۲۱۹
خانقاه شریفه مولانا، ۵۲۸
خانقاه شیخ ابوالفتوح فتح محمد بن سکندر خان
السروانی السیالکونی، ۵۱۲
خانقاه عالم پناه، ۲۷۰
خانه کعبه، ۱۲۶، ۲۱۴، ۴۲۰، ۱۱۴۹، ۱۱۵۲
خانه میرزا صادق، ۱۰۳۴
خانه میرزا محمد علی، ۴۴۲
ختلان، ۱۲۳۵
خداگنج عرف نگریا، ۳۶۰
خراسان، ۵۷، ۲۱۶، ۲۱۹، ۳۳۷، ۴۲۸، ۴۳۱
- ۱۰۶۰، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۲۴، ۵۲۸، ۶۰۱، ۱۰۶۰
خرامنو، ۶۶۱
خروار رحمت علی خان، ۶۲۵
خلدآباد، ۶۵
خلم، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶
خواجه زاده، ۸۳۱
خوارزم، ۱۲۳۱
خواص واله، ۸۳۵
خوراسان: خراسان
خورم‌پور، ۱۲۲۲
خیر پور، ۱۰۳۸
- د**
دائرة سلطان العارفين شاه جلال‌الدین اویسی،
۵۷۴
دائرة شاه قیام‌الدین، ۸۰۲
داری، ۳۶۴
دارالاجمیر، ۵۶۵
دارالضرب، ۱۰۹۴
دارانگر، ۹۴۹
دارنجان [؟ زنجان]، ۶۱۸
دانشمن، ۵۳۵
دان گلی، ۱۱۹۴، ۴۲
دبایس، ۶۳۲
درگاه روضه منوره احمدشاه البهنسی، ۶۲۷
درواز، ۱۲۳۵
دروازه داروغه بیرعلی خان، ۸۱۳
دروازه لاله صاحب باجی لعل، ۸۳۲
دروازه لاله مهتا رای، ۷۲۴
دریاباد، ۶۵۳، ۸۵۴
دریای جمن، ۱۲۰۲
دریای سند، ۷۳۷

دیوگره، ۷۴۳	دریای گنگ، ۱۱۹۶
ر-ز	دریای نریندا، ۱۲۰۲
راتهه، ۹۷۵	دسکه، ۱۱۷۴
راجستان، ۹۶۱	دکن، ۱۲۰۲، ۱۰۶۰، ۶۰۷، ۲۳۷
راجندر پریس، ۵۵۶	دکھوال، ۱۰۷۵
راحت کده، ۷۲۳	دکی، ۱۹۸
رام‌پسور، ۱۷۳، ۲۹۹، ۵۹۷، ۷۹۷، ۷۹۹، ۸۵۴، ۹۴۷	دلیکی، ۲۶۵
رام‌نگر، ۳۵۷، ۳۵۵	دمشق، ۶۳، ۷۴۵
رانه زیواله، ۲۱۹	دنگه، پنجاب، ۹۴۱
راولپندی، ۲۶۹	دوابة باری، ۱۳۲
راهون، ۱۱۵۵	دوابة جالندهر، ۸۳۳، ۹۳۲
رایپور، ۱۰۶۸	دوکان شیخ کالی صحاف، ۳۸۶
رته پیران، ۱۰۶	دهادھاری، ۳۸۱
رستم آباد، ۴۶۹	ده توغ، ۹۴۴
رسول پورتارر، ۵۰۴	دهلی، ۱۶، ۲۲، ۹۰، ۱۶۹، ۱۸۱، ۱۹۷، ۳۳۱، ۳۰۴، ۳۲۶، ۳۵۷، ۳۶۵، ۳۶۸، ۳۹۶، ۴۰۰، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۹۲، ۵۱۳، ۵۲۴، ۵۲۷، ۵۶۶، ۶۰۰، ۶۰۶، ۶۲۳، ۶۵۵، ۷۲۵، ۷۶۷، ۷۹۲
رسول‌نگر، ۵۰۴	۷۹۹، ۸۲۱، ۸۲۵، ۸۴۸، ۸۷۳، ۸۹۳، ۹۲۰
رکناپاد، ۴۶۱	۹۲۶، ۹۴۴، ۹۷۵، ۹۸۶، ۹۹۰، ۹۹۴، ۹۹۷
رنهتی، ۲۰۳	۱۰۲۴، ۱۰۴۲، ۱۰۴۷، ۱۰۷۰، ۱۱۰۶، ۱۱۱۵، ۱۱۴۷، ۱۱۶۷، ۱۱۸۰، ۱۱۹۹
روال، ۹۷۰	۱۳۰۳
رُود جمن، ۱۰۴۰	دهول پور پاری، ۱۱۹۶
رُود چناب، ۹۹۷	دیبارجه، ۱۱۸۶
روس، ۱۰۷۸	دیبال پور، ۹۳۳
روضه سید شاه چراغ، ۱۳۱	دیره اسماعیل خان، ۱۰۴۴
روضه شاه جهان بادشاه، ۱۱۹۵	دیره غازی خان، ۹۹۴
روضه ممتاز محل، ۸۴۱	دیندوانه، ۳۶۲
روضه منوره حضرت برهان الدین غریب، ۱۰۶۰	دیوانخانه رای شیهو ناتھو رای بدری ناتھ، ۷۷۱
روم، ۸۷۱	دیودی موتمن علی خان، ۵۴
رهتاس، ۳۸۰	
رهنه، ۳۷۶	
ریاست دیوان محمدخان، ۷۴۳	

سؤال، ۱۲۰۷	زاولستان، ۳۳۷
سوگره، ۱۳۲	زنجان، ۴۱
سنه‌ریال / سمب‌ریال، ۱۰۴۵	زنده زود، ۱۰۹۶
سنه‌ل، ۶۱۸، ۶۹۳، ۹۴۶	س
سند، ۵۰، ۳۸۷، ۶۰۳، ۸۳۴، ۹۶۲، ۱۰۳۸	سارن، ۱۱۹۶
۱۳۲۸، ۱۱۸۷	ساری، ۳
سندیله، ۱۰۱۷	سالکوت، ۵۵۹، ۵۰۳
سنکمز، ۱۰۶۰	سانبهر، ۳۷۹، ۵، ۴
سنوت، ۷۵۶	سامن پال، ۱۰۹
سنهراکهرایه، ۱۰۷۷	ساهوواله، ۱۱۷۴، ۶۶۳
سواي جي نگر، ۷۵۹	سامی وال، ۸۴۰
سوجنت، ۲۲۶	سبزوار، ۱۱۶۸
سودهره، ۲۵۰، ۸۶۷، ۹۶۶	سراز، ۶۸
سوک احمد، ۴۳۰	سرای عبدالخالق خان تجار یک کوه، ۳۹۷
سودهره، ۶۵۷، ۸۴۷، ۸۵۸	سرای میر، ۱۱۵۸
سهارن پور، ۴۷۲، ۶۴۱، ۶۸۹، ۷۹۵، ۸۱۴	سرخس [تصحیف: سرکهج]، ۸۶۲
سهاوه جهانله گکهران، ۴۲	سردزکی، ۷۳۲
سهرند (سرهند)، ۸۵۹	سردهنه، ۱۰۵۰
سهوان، ۱۶۸، ۸۱۵، ۱۰۹۴	سروتیه، ۸۰۳
سهنه، ۹۸۶	سرونج، ۶۹۳
سیالکوت، ۲۰۱، ۲۴۵، ۳۶۱، ۵۱۲، ۵۵۹، ۶۶۶	سری نگر، ۱۱۳۶
۱۱۷۴، ۱۱۶۶، ۱۱۴۵، ۱۰۴۵، ۸۶۷، ۷۲۸	سعادت گنج، ۴۴۴
سیام چوراسی، ۴۶۳	سعدالله پور باغبان، ۵۵۷
سیتل پور، ۱۱۹۶	سعديه، ۹۱۲
سیدپور، ۵۵۹	سکندرآباد، ۹۶۳
سیوان، ۱۰۹۴	سکندره راو، ۲۳۴، ۸۲۱
سیورانی، ۵۷۴	سکهر، ۹۶۹
سیوستان، ۱۱۸۶	سلطان پور، ۲۰۵، ۳۴۰، ۵۵۰، ۶۰۵، ۸۱۹، ۹۳۲
ش	سلطان پور عرف چهپاره، ۷۴۳
شادیا باد، ۲۳۱	سلیم آباد، ۸۲۳
شاه آباد، ۶۶۱، ۹۴۸، ۱۰۰۵، ۱۰۸۲	سمرقند، ۴۵۷، ۵۲۶، ۶۰۷، ۷۲۵، ۹۱۰، ۱۱۱۵
	۱۲۳۱

- شاه پور، ۱۳۴، ۱۰۴۴
- شاهجهان آباد، ۱۶، ۱۹ - ۲۲، ۲۶، ۵۹، ۱۱۳،
 ۱۱۴، ۱۲۲، ۲۱۰، ۲۲۶، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۹۵،
 ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۶۸، ۴۱۲، ۴۷۲، ۵۳۳،
 ۶۵۵، ۶۶۶، ۷۲۵، ۷۶۷، ۷۸۵، ۷۹۶، ۷۹۹،
 ۸۲۵، ۸۲۷، ۸۷۲، ۸۷۴، ۸۸۳، ۸۹۰،
 ۹۰۶، ۹۲۸، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۵۳، ۹۵۷، ۹۶۳،
 ۹۷۳، ۹۸۰، ۱۰۰۱، ۱۰۳۴، ۱۰۵۶، ۱۰۶۸،
 ۱۰۷۸، ۱۰۹۴، ۱۱۰۱، ۱۱۰۶، ۱۱۱۵،
 ۱۱۱۶، ۱۱۲۶، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۷،
 ۱۱۶۸، ۱۱۹۷، ۱۲۰۰، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸
- شاه جهان پور، ۱۶۸، ۸۲۳، ۱۰۰۵
- شاهدرد، ۴۶۹
- شاه عبدالعظیم (ری)، ۱۱۵۲
- شبه قاره، ۳۴، ۷۸، ۱۹۵، ۲۰۳، ۲۶۰، ۲۸۳،
 ۲۹۵، ۴۰۴، ۴۱۰، ۴۱۵، ۴۸۵، ۷۴۲، ۷۴۸،
 ۸۱۸، ۸۶۸، ۹۰۳، ۹۰۴، ۱۱۹۹، ۱۲۲۷
- شکارپور، ۶۵۹، ۱۱۸۶
- شهر احمد شاهی، ۸۶۷
- شیراز، ۴۳۲، ۵۱۷، ۷۳۲، ۸۵۱، ۹۱۲، ۹۶۴،
 ۱۰۱۷، ۱۱۵۴
- شیرگره، ۹۴، ۵۵۹
- شیرگره، نک: شیرگره
- ص - ط - ظ**
- صدرپور، ۳۰۸
- صفاهان، ۱۱۰۱ نیز: اصفهان
- صفی پور، ۱۱۵۸
- طوبیلة سردار بدھو سنگھ، ۱۲۴
- طهران، ۵۵۹
- ظفروال، ۱۱۶۲
- ع - غ**
- عثمانی، ۱۱۱۲
- عجم، ۲۸۸
- عراق، ۴۱، ۷۵۵، ۱۱۱۲
- عرب، ۲۸۸، ۷۷۰
- عظیم آباد، ۲۳۱
- علی گرہ، ۴۱۰، ۵۹۵
- علی گنج، ۳۶۰
- غازی پور، ۵۳۳
- غزنی / غزنین، ۲۳۱، ۵۳۷
- غنوندان، ۵۲۸
- ف**
- فارس، ۸۱، ۱۰۱۹، ۱۰۶۶
- فتح آباد، ۵۹۵، ۶۲۳
- فتح پور، ۶۱، ۱۸۴، ۴۶۳
- فتح گرہ، ۶۴۲، ۶۶۱
- فتح گهر چوریان، ۱۲۴
- فرانسه، ۹۰۶
- فرخ آباد، ۶۸، ۴۴۸، ۷۹۵، ۱۳۰۲
- فرخ نگر، ۱۳۲۲
- فرغانه، ۱۱۱۵
- فرنگ / فرنگستان، ۶۶۲، ۶۷۴، ۱۳۰۲
- فرید آباد، ۲۰۷
- فرید کوت، ۱۱۹۷
- فقیرخانه، ۱۰۴۵
- فوشنج، ۲۶۹
- فیروزپور، ۴۴۶
- فیروز پور جهرکامیوات، ۱۱۷۲
- فیروز واله، ۱۱۸۵
- فیض آباد، ۴۵۹، ۱۱۵۸
- ق**
- قاضیان بسنت، ۵۰۳
- قاضیان گل محمدی، ۵۰۴

کاشغر، ۱۱۱۵	قبر حضرت میان علی شیر، ۱۲۶
کاظمین، ۷۵۵	قبوله، ۵۵۷
کالپی، ۸۷۷، ۵۹۶	قریه شریف، ۶۹
کالو والی، ۴۲	قریه نواز، ۱۰۶۸
کان پور، ۴۲۸، ۴۱۹، ۳۸	قسطنطنیه، ۴۲۷
کاندله (کاندهله)، ۷۱۸، ۷۱۰	قصور، ۱۰۶۸، ۹۵۲، ۴۵۴، ۱۷۸، ۱۲۴
کانگره، ۱۲۰۵	قلعه آسیر، ۱۲۰۲
کیورتله، ۸۶۱	قلعه اتک، ۱۰۵۳
کتابخانه ابوالفتح سلطان محمدشاه، ۱۲۱۳	قلعه اسلام نگر، ۷۲۴
کتابخانه امیر، ۳۴۸	قلعه اکبرآباد، ۱۰۴۰
کتابخانه چرنجی سنگه، ۹۴۹	قلعه اله آباد، ۱۱۳۳
کتابخانه عقیقی، ۷۲۵	قلعه بربر، ۱۲۰۲
کتابخانه میان فیاض زمان میرزا امام قلی بیگ	قلعه تون مأمور، ۱۲۲۰
خان بهادر، ۲۴۱	قلعه دارالخلافة [دهلی]، ۶۴۵
کتابخانه ایشیاتک سوسائتی بنگال، ۵۲۶	قلعه دراور، ۱۱۸۶
کتابخانه سرکار رام پور، ۵۱۴	قلعه رتنپور، ۵۵۷
کتابخانه فقیر سید غلام... ابن سید اکبر شاه،	قلعه سوپها سنگه، ۱۱۴۵
۴۹۷	قلعه مبارک، ۱۱۳۹
کتابخانه محتشم الدوله لکهنو، ۱۱۶۹	قلعه مبارکه انٹور، ۱۰۶۸
کتابخانه منشی صاحب، ۷۷۱	قلعه هندوان، ۱۰۴۶
کتابخانه مولوی شاه عبدالحکیم، ۳۳۲	قندهار، ۱۱۱۰، ۶۰۳، ۵۳۸، ۳۴
کثره سید بهولی شاه پیرزاده، ۳۹	قنوج، ۱۱۵۸، ۱۰۶۹، ۸۳۲
کنهر، ۱۲۰۳، ۱۰۹۵	قوقان، ۱۱۱۵
کتھوره، ۳۱۸	ک
کچھوچھه، ۷۵۵	کابل، ۱۰، ۱۱، ۳۴، ۳۹۷، ۴۱۳، ۵۲۹، ۵۴۹
کدها جیل پور، ۸۲۳	۷۲۴، ۷۸۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۳۵، ۱۱۶۷
کراچی، ۲۶۹	۱۲۲۸
کرامی، ۴۸۰	کابلستان، ۱۲۲۸
کربلا، ۲۸۵، ۲۹۵، ۴۵۰، ۴۸۴، ۵۷۰، ۸۳۵	کازرون، ۵۵۴
۱۱۷۴، ۱۱۷۲، ۱۱۷۰	کاسنه، ۱۲۰۸
کرمان، ۵۱۶، ۶۶۳	کاشان، ۴۸۳

کوتبه شریفه، ۲۵۹	کرنال، ۱۰۷۷، ۸۱۴
کونہی مستر فرلی، ۲۰۳	کرہ، ۴۸۰
کوچہ جیون داس راہوکھری کپور، ۹۷۵	کشتوار، ۱۶۰
کوچہ خانزمان خان میوانی، ۳۶۸، ۳۵۷	کشمیر، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۹۷، ۲۱۳، ۲۳۸، ۳۶۳
کورہ، ۵۶۶	۳۶۴، ۴۳۰، ۴۸۰، ۷۸۲، ۷۹۲، ۸۲۵، ۹۴۴
کوکالہ، ۵	۹۶۰، ۹۸۰، ۹۸۵، ۱۰۲۷، ۱۰۵۸، ۱۰۸۲
کول، ۶۰۲، ۲۴۰، ۶۰۲، ۷۸۴، ۹۸۴	۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۸، ۱۱۱۵، ۱۱۲۵
کولونار، ۵۰۳	۱۲۳۳، ۱۱۸۳
کولہار، ۱۲۰۲	کعبہ: خانہ کعبہ
کولیتہ، ۸۱۰	ککھ چیمہ (پنجاب)، ۱۰۷۶
کوند، ۸۲۲	کلانور، ۴، ۲۵۲، ۹۷۰
کوهستان کشمیر، ۱۱	کلکتہ، ۱۲۱۷، ۱۲۰۲، ۹۴۸، ۴۲۸
کوه کابون، ۱۰۹۴	کلہ کرکر، ۴۲
کُوَیَا، ۱۲۰۱	کمانووالہ پتیالہ، ۶۶۵
کویتہ، ۵۰۱	کتور، ۱۰۶۰
کھانرا جتتہ، ۱۲۰۲	کنجاہ، ۱۰۱۰
کھاتہ مکند، ۱۲۰۲	کنج پورہ، ۳۰۷، ۳۰۸
کھالولی، ۲۰۶، ۴۹۷	کنجہ، ۱۰۸۲
کھردیوالہ، ۹۳۰	کنکریالی، ۴۷۰
کھری، ۷۹۷	کنیسہ، ۴۲۷
کھلا بت، ۴۶۶	کوت بھوانی داس، ۱۱۷۹
کھنبايت، ۱۲۱۳	کوت پشکہ، ۱۲۶
کھور دروازہ، ۷۰	کوت رتہ، ۵۳۷
کھورہ گھات، ۴۴۳	کوت سلطان، ۸۴۷
کھیرا، ۷۵۶	کوت قادر، ۷۴۸
کیرانوالہ، ۳۳۱	کوت قاضی، ۶۷۹
کیلاس کی، ۷۴۷	کوتلہ احمدخان، ۵۳۳
کیلاور، ۷۹۷	کوتلہ سید عبدالہادی شیرازی، ۹۴۰
کیلیان والہ، ۲۵۰	کوتلہ شریف والہ، ۹۱۳
گ	کوتلہ قلعدار، ۹۷۷
گاجر گولہ، ۹۷۷	کوتہ، ۱۲۰۲

لاهور، ۹، ۳۰، ۴۱، ۴۲، ۵۷، ۶۴، ۱۰۹، ۱۱۷،	گجرات، ۷۵، ۲۱۴، ۲۳۰، ۲۶۱، ۴۳۰، ۵۲۶،
۱۳۲، ۱۴۲، ۲۰۴، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۸۴، ۳۰۳،	۵۳۷، ۸۳۴، ۸۶۲، ۹۰۹، ۱۰۱۰، ۱۲۱۳،
۳۵۱، ۳۶۱، ۳۶۴، ۳۶۶، ۳۶۸، ۳۸۱، ۴۱۱،	گجرات شاه دولا، ۷۵، ۵۳۷
۴۶۹، ۵۹۵، ۵۹۷، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۳۸، ۶۵۶،	گدهیا، ۶۴۳
۶۷۴، ۷۰۳، ۷۱۶، ۷۲۷، ۷۳۳، ۷۴۵، ۷۹۲،	گذر بهوچلا تھاری، ۸۰۸
۸۲۰، ۸۲۴، ۸۴۰، ۸۵۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۷،	گذر تلوارہ، ۷۲۶
۱۰۴۵، ۱۰۴۸، ۱۰۵۱، ۱۰۶۸، ۱۰۸۸،	گذر چاندنی چوک، ۱۰۷۰
۱۱۰۹، ۱۱۲۷، ۱۱۴۷، ۱۱۶۸، ۱۱۷۵،	گذر دریہ، ۲۶، ۳۵۷، ۳۶۸
۱۱۷۶، ۱۱۹۸، ۱۲۰۷، ۱۲۰۹، ۱۲۱۸،	گذر سوت مندی، ۲۰۹
۱۲۲۱، ۱۲۲۴، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۳،	گذر فیض بازار، ۸۹۳
لندن، ۱۲۲۷	گرائین، ۷۲۷
لدھیوالہ، ۸۴۰	گلاب گنج سنگی، ۸۲۴
لعل مسجد، ۴۲۱	گل بہار، ۴۳۰
لکھنؤ، ۹، ۸۲، ۱۹۸، ۲۹۲، ۲۹۵، ۳۲۴، ۳۳۴،	گلشن آباد، ۴۱۲
۳۴۰، ۳۶۰، ۳۶۷، ۴۰۸، ۴۱۹، ۴۲۸، ۴۳۹،	گلشن آباد جاوڑہ، ۲۲، ۲۳
۴۴۲، ۴۴۴، ۴۶۲، ۵۵۶، ۶۲۵، ۶۷۹، ۷۹۴،	گلگت، ۱۱۱۳
۸۱۲، ۸۴۱، ۸۵۴، ۸۶۱، ۸۷۴، ۸۷۷، ۹۸۱،	گلیانہ، ۱۱۹۴
۱۰۰۶، ۱۰۱۱، ۱۰۵۸، ۱۰۹۵، ۱۱۱۲،	گنگ، ۱۳۰۲
۱۱۷۳، ۱۲۱۵	گوالیار / گوالیر، ۷۵، ۳۶۲، ۶۵۱، ۱۰۱۷،
لکھنؤ، ۳۵۴	گوبند گرہ، ۱۱۹۱
لکھنؤ، ۴۱۰	گوپامؤ، ۸۰۵
للت پور، ۱۰۱۷	گوجرانوالہ، ۲۵۹، ۶۷۹، ۷۴۷، ۹۸۷، ۱۰۶۵،
لندن، ۱۱۱۷، ۲۶۹	۱۱۸۵، ۱۱۷۹
لودی، ۱۱۷۴	گورخانہ ملا محمود گیلانی، ۹۱۱
لودیانہ، ۵۸۷، ۵۸۸، ۶۴۱	گورداس پورہ، ۵۹۶
لوہارو، ۴۴۶	گورکھ پور، ۲۶۵، ۱۲۱۷
لوہری، ۳۸۷	گورگانوہ، ۹۸۶
م	گھاتی، ۷۵۶
منی، ۱۲۱۲	گیلان، ۴۱
مارہرہ، ۲۳۶، ۲۴۰، ۴۱۵، ۱۱۳۷	ل
مارہرہ [مارہرہ]، ۷۸۴	لاتہ مارنتین، ۲۰۳

محله مندی، ۸۸۰	ماره وار، ۲۴۱
محله موتی دروازه، ۳۹	مالوا / مالوه، ۱۴۰۲، ۸۳۷، ۶۷۴، ۳۶۸
محله نوان خیر، ۹۴۲	ماوراءالنهر، ۵۴، ۳۶۸، ۴۴۱، ۴۵۷، ۴۹۴، ۵۱۶
محمد آباد، ۱۸۴، ۱۱۲۱، ۱۱۹۶	۵۵۵، ۸۹۱، ۸۹۲، ۹۱۰، ۱۱۳۸، ۱۲۳۱
مدرسه شریف خان، ۸۲۳	۱۲۳۲
مدرسه طبیه کویانی، ۵۲۷	متنهر، ۶۰۴، ۸۳۲، ۱۲۰۲
مدرسه محسنیه، ۱۲۱۸، ۱۲۱۷	مجهتیه، ۴۸۱، ۵۰۱
مدرسه مخدوم محمد شریف بخارایی، ۲۷-	محافظ خانه، ۱۱۹۰
مدرسه مولانا عبدالسلام، ۲۲	محله و کوچ تلیغه، ۱۱۴۷
مدرسه میر وزیر علی «عبرتی»، ۱۲۰۴	محله انبلی، ۶۷۵
مدفن شیخ محمد علی حزین لاهیجی، ۲۸۸	محله بهرام خان، ۶۰۶
مدفن علی حیدر کرار در بلخ، ۱۱۰۷	محله پیر دستگیر حضرت سید مته بلغاری، ۷۳۷
مدی، ۲۱۹	محله توپ دروازه، ۴۵۴
مدینه منوره، ۶۳، ۱۶۰، ۴۲۷، ۱۱۰۶، ۱۱۵۲	محله چند واره، ۲۳۱
مرادآباد، ۶۱۹، ۹۵۴، ۱۱۵۸	محله چوری گران، ۷۷۱
مرالی واله، ۸۴۰	محله چوک، ۵۵۶
مرشدآباد، ۵۱۲، ۷۱۰، ۱۲۰۸	محله چيله حمام، ۲۰۹
مزار آل سیدالابرار، ۸۳۵	محله حالیواره خورد، ۳۵۷
مزار حضرت ایشان خواجه احرار، ۹۱۱	محله حسین پور، ۶۴۱
مزار سلطان اسماعیل گنج، ۸۳۴	محله خردی پور، ۶۸۸
مزار سلطان حاجی اسحاق، ۸۳۴	محله دیوان، ۲۳۱
مزار شیخ احمدجام، ۵۹۲	محله رام گنج، ۸۷۴
مزار میان عمر، ۱۲۲۲	محله رجمنت، ۱۷۳
مسجد پادشاه، ۱۱۰۱	محله رسته آخوند، ۱۲۶
مسجد پخته جوهدری بهاگا، ۱۰۷۶	محله شفاعت توله، ۱۱۲۹
مسجد پندوری، ۱۳۱	محله قانونگویان، ۹۸۴
مسجد جام، ۱۱۶۲	محله قرارخان، ۱۲۶
مسجد جامع، ۸۰۸، ۸۴۳	محله کشمیری توله، ۳۶۷
مسجد خالص پور، ۹۴	محله کوت، ۹۵۳
مسجد سفید، ۱۱۴۷	محله کوچه نواریان، ۲۶۴
مسجد شاه جهان آباد، ۶۰۸	محله لال دروازه، ۵۳۲

مسجد صدر بازار، ۷۰	مکة معظمه، ۲۸۵، ۳۱۴، ۶۳۰، ۱۰۳۶
مسجد قلعه، ۴۴۶	ملانوه، ۹، ۵۳، ۹۴، ۵۷۷، ۱۰۶۹
مسجد قلعه میهان سنگه، ۵۱۰، ۳۴۱	ملتان، ۱۰۱، ۱۱۶، ۵۷۴، ۹۹۶، ۹۹۸، ۱۰۰۸
مسجد کلان خواجه، ۷۹۶	ملک پور، ۱۰۰۷
مسجد کمان گران، ۳۸۱	ملک عرب، ۲۲
مسجد کوت بهوانی داس، ۱۱۷۹	ملوت، ۱۰۷۵
مسجد کوفه، ۱۱۵۲	ملیح آباد، ۱۱۲۷
مسجد گوهرشاد، ۱۱۵۲	مندراج، ۴۱۵
مسجد معمره حافظ الملک بهادر، ۱۰۹۴	مندسور، ۳۶۸، ۴۲۰، ۸۳۷
مسجد ملا آمان، ۹۴۴	مندى بهاء‌الدین، ۱۰۹
مسجد نصرت خان، ۹۴۶	منیر، ۴۷۵
مسجد وزیرخان، ۲۸۴	مورن، ۱۰۱۰
مشهد، ۵۵، ۷۱، ۸۸، ۴۲۷، ۴۸۴	موضع سبحان، ۱۰۶۸
مصر، ۳۸۳	مولد النبی، ۱۱۵۲
مصطفی آباد، ۲۹۹، ۷۹۷، ۷۹۹	مولوی خانہ توقات، ۳۷۷
مطبع اوده اخبار، ۱۰۴۰	مونات، ۴۹۵
مطبع حسن لکهنو، ۱۰۰۳	موهان، ۹۸۱
مطبع دارالسلام، ۸۴۷	مهر علی والہ، ۳۵۰
مطبع صدیقی، ۷۲۸	مہولی، ۱۲۱۷
مطبع قادری، ۹۴۸	میانکال، ۱۲۳۷
مطبع کوریر، ۳۷۱	میتران والی، ۱۰۶۵
مطبع مصطفایی، ۱۰۱۶	میرپور، ۱۰۷۵
مظفر پور، ۲۳۱	میرتھ، ۱۷، ۱۹۷، ۲۳۲، ۴۲۷، ۸۰۳، ۸۲۷
مظفر نگر، ۴۹۷، ۶۵۹، ۷۱۰	۱۱۹۳
معصومه (قم)، ۱۱۵۲	میر گنج، ۹۴۵
مکان رستم نکیر، ۱۰۱۱	میکری، ۴۱۱
مکان لالہ، ۶۸۹	میوات، ۹۲۵
مکان منگلی لال، ۹۴۸	ن
مکتب خانہ فیروزپور، ۳۳۶	نادرآباد، ۸۶۷
مکتب قلعه دیدار سنگه، ۱۰۹۱	نارنول، ۹۲۸، ۱۱۲۶
مکن پور، ۷۳۰	ناگیور، ۲۱۷

هرات، ۶۶۳، ۷۲۵، ۷۳۴، ۹۲۷، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱،	ناگور، ۳۶۲
۱۱۲۷، ۱۲۲۷	نتهرنگر، ۲۲۱
هرند، ۹۹۴	نتهور، ۱۰۶۹
هریبحی، ۲۴۰	نجف، ۴۸۴، ۲۹۵
هسوان، ۱۰۹۴	نرور، ۱۱۱۲، ۸۱۷، ۴۱۷
هلانوه، ۶۲	نشنگاه شیخ علی اکبر، ۱۱۹۸
همیرپور یا همیرپور، ۵۹۶	نکریا، ۳۶۰
هنت، ۴۷۲	نکودر، ۸۲۰
هند / هندوستان، ۲۱، ۲۲، ۳۴، ۵۷، ۵۹، ۷۵،	نمکسار، ۳۷۹
۱۰۶، ۱۱۲، ۱۲۶، ۱۶۰، ۲۲۴، ۲۳۵، ۲۶۰،	ننگل لالو، ۷۴۸
۲۸۸، ۲۹۳، ۲۹۵، ۳۶۱، ۳۶۸،	نواپند، ۷۲۸
۴۱۸، ۴۲۰، ۴۸۰، ۵۶۷، ۵۷۰، ۵۸۹، ۵۹۲،	نورآباد عرف کوتله، ۵۳۸
۶۰۷، ۶۱۰، ۶۳۲، ۶۴۳، ۶۶۳، ۶۶۵، ۶۷۴،	نورپور، ۱۰۴۴
۷۱۴، ۷۵۵، ۷۶۸، ۷۷۰، ۸۱۴، ۸۳۴، ۸۴۲،	نور محل، ۸۲۲
۸۷۱، ۹۲۱، ۱۰۱۰، ۱۰۲۳، ۱۰۳۵، ۱۰۴۰،	نوشهره، ۳۲۵، ۳۶۴، ۴۶۶
۱۰۴۳، ۱۰۴۵، ۱۰۶۰، ۱۰۹۶، ۱۱۰۰،	نوهیره جواهریان، ۳۶۸
۱۱۰۱، ۱۱۰۶، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۶،	نومحله، ۱۹
۱۱۲۸، ۱۱۸۷، ۱۱۹۱، ۱۱۹۸، ۱۲۰۰،	نهر آپر باری دواب، ۱۰۶۸
۱۲۰۱، ۱۲۱۵، ۱۲۲۸، ۱۲۳۴	نیشاپور، ۵۴۷، ۱۰۶۰
هوحو؟... وانواله، ۱۱۰۹	و-ه-ی
هوشیارپور، ۹۳۰	وارث کوت، ۹۷۷
هولاگره، ۳۰۹	واردک، ۸۱۰
هیرانواله خُرد، ۲۴۹	وزیرآباد، ۲۵۰، ۵۳۷
یارکند، ۵۴۵، ۱۰۹۰، ۱۱۱۵	ولایت، ۱۲۰۱
یاسین، ۱۱۱۳	ویرناگ، ۱۰۸۲
یزد، ۱۲۳، ۴۶۱، ۹۰۵	ویرووال، ۶۰۵، ۶۲۳
یمن، ۶۲۳	ویلور، ۱۱۶۸
یونان، ۲۳۵، ۱۱۲۷	هانس، ۵۷۰

ع. القاب و تعريف مكانها

١٠٧٥، ١٠٩٤، ١١٠٩، ١١٢٦، ١١٥٨

١١٦٤، ١١٦٨

تحصيل، ٢٦٥، ٥٣٧، ٧٩٥، ٨١٤، ٩٩٤، ١٠١٠

تعلقه، ١١٨٧

ج-ج-خ

جزيره، ٣٨٩، ٤٣٣

جنت نظير، ٩٤٤، ١١٨٣

جنت نهاد، ٣٨٦

چكله، ٢٨٧

چهاؤنى [= پادگان]، ٥٠١، ٥٠٤، ٧٢٧، ١١٦٥

حضرت، ٢٠، ٣١٤، ٤٠٠، ٦٠٠، ٨٢٥

خاك پاك، ٨٢٥

خطه دلگشا، ١٠٠١

خير البلاد، ٨١٧

د

دارالاحزان، ٧٣١

دارالاماره، ٩٤٨

دارالامان، ٦١٨، ١٢٢٤

دارالخلافة، ١٩ - ٢١، ٥٩، ٢١٠، ٢٢٦، ٣٥٣

٤٠٠، ٤٧٢، ٦٢٣، ٦٦٦، ٧٩٩، ٨٢٥، ٩٤٥

الف

اشرف، ٢٩٥، ٤٨٤

اشرف البلاد احمد شاهی، ٥٥٣

اشرف البلاد، شهر مقدس بنياد، سراسر نور....،

١٢٠٣

البلدة المباركة المعظمة المكرمة، ١٠٣٦

أم البلاد، ١١٠٧

ب

بلدة دل محبت، ٨٧٧

بلدة شريفه، ٦٤

بلدة طيبيه، ٤٠٠، ٥٣٧، ١٠٨٨

بلدة فاخره، ٤١، ٣٠٤، ٧٩٩

بلدة فاخرة دارالسرور، ٩٤٧

بلدة مبارک، ٧٩٣

بندر، ٢٦٩

پ-ت

پسرگنه، ١٣٢، ٢٠٩، ٢٤٠، ٢٥٠، ٣٤٤، ٣٧٩

٤١١، ٤٣٠، ٤٤٦، ٤٦٣، ٤٦٦، ٥٣٧، ٥٧٤

٦١٨، ٦٢٣، ٦٥٧، ٦٦١، ٧٤٨، ٧٩٧، ٨١٥

٨٥٤، ٩٣٣، ٩٤١، ٩٧٠، ٩٧٥، ٩٨٧

صوبه، ۵۷، ۲۲۶، ۳۴۰، ۳۶۱ - ۳۶۲، ۳۶۸،
 ۴۶۹، ۴۷۲، ۶۰۲، ۶۲۳، ۶۵۳، ۶۶۱، ۶۷۴،
 ۸۳۷، ۸۵۴، ۹۴۵، ۹۸۱، ۱۰۶۰، ۱۱۲۶،
 ۱۱۶۸، ۱۱۹۶
 ضلع، ۲۰۹، ۲۶۵، ۵۰۱، ۵۳۷، ۶۱۹، ۶۳۳، ۶۵۹،
 ۶۷۹، ۶۹۳، ۷۲۸، ۷۸۵، ۸۳۴، ۹۲۵، ۹۵۴،
 ۹۹۴، ۹۸۶، ۱۰۱۰، ۱۰۴۵

غ - ف - ک - گ

غریب خانه، ۱۰۶۰
 فردوس مثال، ۱۲
 فردوس نظیر، ۸۲۵
 کثیرالسرور، ۴۱۱
 کشور، ۶۳۲
 کمشنری، ۹۸۶
 کنب [یعنی Camp]، ۶۴۲، ۶۶۱، ۸۰۳
 گل زمین، ۶۰۰، ۸۲۵

م - و

مستقر الخلافه، ۵۳۲، ۶۰۲، ۱۱۹۶
 معظمه، ۳۱۴
 معظمه مکرمه مقدسه، ۳۸۶
 معلنی، ۲۹۵، ۴۵۰، ۴۸۴
 مقدس، ۵۵، ۴۲۷، ۴۸۴
 مُلک، ۲۶۹، ۵۰۱، ۸۴۲
 منطقه، ۹۹۴
 ولایت، ۲۷۵، ۱۱۶۸

۹۴۶، ۱۰۶۸، ۱۰۸۵، ۱۱۲۶، ۱۱۶۸
 دارالخیر، ۳۶۲
 دارالریاست اسلام، ۱۷۳
 دارالسرور، ۳۱۷، ۳۴۴، ۷۱۵، ۱۰۶۸
 دارالسلام، ۱۸۸، ۱۱۹۶
 دارالسلطنه، ۱۰، ۵۷، ۱۰۹، ۱۳۲، ۲۲۸، ۳۶۱،
 ۳۹۷، ۴۸۴، ۶۲۳، ۶۶۳، ۸۲۴، ۹۲۷،
 ۱۰۳۵، ۱۰۴۸، ۱۰۵۱، ۱۱۱۰، ۱۱۳۷،
 ۱۱۷۵، ۱۲۳۱

دارالظفر، ۵۹۹
 دارالعباده، ۴۶۱
 دارالفتح، ۱۰۳۶
 دارالملک، ۱۰۵۶
 دولت‌خانه، ۶۰۵، ۸۶۷، ۹۲۷، ۱۰۶۸

ر - ز

رضوی، ۴۲۷
 زین‌البلاد، ۸۲۳

س - ش - ص - ض

سرکار، ۲۲۶، ۲۴۰، ۳۶۲، ۳۶۷، ۵۳۲، ۶۰۲،
 ۶۴۱، ۶۵۳، ۶۶۱، ۸۵۴، ۹۲۱، ۹۸۱، ۹۸۵،
 ۱۱۲۶، ۱۱۸۶، ۱۱۹۶
 سرکار همايون، ۹۴۵
 سواد اعظم، ۸۷۷
 شهرالبحر حضرت، ۹۷۵
 شهر کرامت بهر، ۱۶

٧. سجع مُهرها

	الف
«الله اكبر امام الله بخش؟؟ ١٢»، ٣٨٨	ابراهيم عادل شاه، ٤١٣
«الله الصمد على المتوكل الملك مفتى شرع	ابن صالح ق صاد است، ٣٠٠
حافظ. گل محمد ١١٦١»، ١١٤٧	«ابوالبركات فضل احمد ١٢٨٩»، ٦٧٩
الله/خاک راه اهل کتاب/الياس بن عبدالله...»	ابوسليمان مظفر احمد فضلى ابن شاه محمد غوث
٢٣١	ابن شاه محمد اسمعيل شهيد قريشى مهيمى،
الله على ولي الله، ١٠٨٨	١٠٨٤
«الله محمد/ انوارخان قادري ١١٢٠»، ٣٨٤	احقر القضلا شيخ فريد هاشمى، ٥٧٤
الله محمد/ انوارخان قادري فدوى محمد شاه	«احمد الحسينى ١٢١٢ هـ»، ٦٠٩
بادشاه غازى، ٣٨٤	«اسدالله خان عرف مرزا نوشه ١٢٣١»، ٩٣٧
الله، محمد حيات، ١٠٨٣	«افوض امرى الى الله عبده محمد منير؟؟ ١١٩»،
الله، محمد / سعد فدوى شاه عالم پادشاه غازى	٤٦١
سنه احد، ٤٩٣	اقبال الدوله، ٤٦٣
الله، محمد، على، فاطمه، حسن، حسين، ٣٠٠	«اقل بخليقة ابوالخير الا...ى القادري ١١١٠»،
الله، محمد، ميرواصل خان فدوى محمد فرخ سير	١١٦١
بادشاه غازى، ٦٥٥	السيد محمد مبین، ١٠١٨
اللهم صل على محمد و آل محمد، ٣٩٢	العبد الذليل محمد ابن اسماعيل، ٧٣٢
«اللهم صلى على النبي الهاشمى ١٠٧٩»، ٣٣٣	العبد الضعيف عبدالشريف، ١٢٢٦
«الله / وانه سليمان و انه بسم الله الرحمن الرحيم	العبد محمد كاظم، ١٠٦٨
١١٥٥»، ١٠٣٦	«العبد موسى ابن محمد؟ ١١٩»، ٩٣
«المتوكل على الله الغنى / افوض امرى الى الله /	«العتيق عبدالرسول ١١٠١»، ٩٦٧
قاضى شرع غلام نبى ١٢٢٨»، ٥٠٧	الفقيه خادم نور محمد، ٤٧٩
المتوكل على الله رجب على، ٤٤٣	

- المشوکل علی اللہ عبده محمد جعفر، ۴۷۱
 «المذنب محمدرضا»، ۱۲۴۴، ۴۷۰
 الوقف لایملک.... ۱۱۷۱
 «الہ الدین»، ۱۲۸۶، ۲۷۷
 «امام الدین»، ۱۲۳۵، ۷۱
 «امیر الامرائی محمد تقی خان ۱۱۲۴ هـ»، ۳۰۴
 «امیرخان ولد محمد فتح خان»، ۱۲۹۹، ۸۰۷
 امیر محمد عبداللہ شاہ، ۱۲۳۷
 «ان احسن الحسن الخلق الحسن»، ۱۲۱۰، ۹۶۸
 «ان ربی علی کل شیء حفیظ»، ۱۱۷۵، ۹۶۸
 ابن است مہر محمد تقی، ۱۰۵۱
ب - پ - ت - ث
 «بختاور سنگو»، ۱۲۲۴، ۷۴۰
 «بخت جمال غلام مصطفی است»، ۱۱۳۲، ۱۱۵۴
 «بخش حسین»، ۱۲۵۹، ۲۳۲
 «بخشیش حسین ۱۲۲۵ هـ»، ۴۴۰
 «بر اعدای دین شد مظفر حسین»، ۱۲۷۷، ۱۱۶۱
 بندہ محمد حسین، ۱۰۸۳
 بندہ محمدرضا، ۱۰۱۴
 «بندہ ہر بند لعل ابن موهن لعل»، ۱۱۳۱، ۸۲۴
 «بندۂ خاکسار امام الدین»، ۱۲۲۴، ۱۱۷۳
 بندۂ درگاہ رحم علی، ۹۷۰
 «بندۂ درگاہ گوہرالدین»، ۱۲۰۳، ۴۷۰
 بندۂ درگاہ محمد علی، ۱۰۴۷
 بندۂ شاہ جہان عبدالرشید دیلمی، ۱۰۱۴
 «بندۂ عاصیم الہی بخش»، ۱۲۱۴، ۴۹۴
 «بودھا مل منجم»، ۱۸۷۴، ۶۶۶
 «بہاء الدین ۱۲۲۹ هـ»، ۲۱۱
 «بہمن پرشاد»، ۱۸۷۹، ۸۲۹، ۱۰۳۹؛ نیز: لچہمن
 پرشاد
 «..بیت العلوم پنجاب / Panjab University
- College، ۱۱۸۰
 «پندت بیریل ۱۰۷۳»، ۱۳۰۷
 پیر زادہ ابوسلیمان مظفر احمد معتصم باللہ فضل
 آفاقی ابن شاہ محمد غوث ابن شاہ اسمعیل
 شہید، ۱۸۱، ۱۰۸۴
 تابع شرع محمدی احمد حنفی غلام مرتضی،
 ۴۳، ۵۳۰
 «تاج الدین ابن بہاوالدین»، ۱۱۴۱، ۱۰۸۳
 تیک چند بھوانی سہای ۳، ۸۲۴
 «ثابت و پُر نور یادا تا فروغ آفتاب / خاتم امجد
 علی سلطان عالم بر کتاب»، ۱۲۶۳، ۵۱۱،
 ۱۱۶۱، ۱۱۹۳
ج - ح - خ
 جان بیگی ۱۲۱۳، ۱۱۶۱
 جلال الدین... علی خان شجاعت جنگ، ۳۳۸
 «جہان جملہ فانی خدا باقی است»، ۱۲۱۰، ۵۶۲
 جہان روشن است ز نور محمد، ۶۲۳
 جی سنگو فدوی بادشاہ محمد شاہ غازی، ۱۰۹۷
 حاجی احمدخان راجپوت حکیم حاذق و
 اپیل نویس چیف کورت پنجاب، ۱۳۱۶
 «حاجی احمد خان راجپوت حکیم حاذق و اپیل
 نویس چیف کورت پنجاب ۱۸۹۹»، ۸۶۸
 «حاجی احمد خان راجپوت حکیم حاذق و اپیل
 نویس درجہ اول چیف کورت پنجاب
 ۱۸۹۱»، ۸۶۸
 «حافظ محمد احسان حسینی»، ۱۱۵۹، ۱۳۰۸
 حافظ محمد اشرف بھوانی، ۴۰۱
 حافظ محمد تابع، ۱۱۴۷
 «حافظ محمد غیاث»، ۱۱۶۸، ۵۱۸
 حسن، ۶۱۷
 «حسن شاہ ولد شاہ دین شاہ»، ۱۲۹۲، ۳۱

- نگاه. ۱۱۳۸
- دل‌الدین؟ بن ملاً... البخاری، ۴۸۹
- دلیل‌الدین عظمت‌الله ۱۱۴۱، ۱۱۱
- ر - ز**
- رب زدنی علما/ تراب اقدم العلماء/ شیر محمد
هاشمی، ۵۷۴
- رکن‌الدین هستم محمدی، ۱۰۰۳
- روح‌الله خان خانه‌زاد شاه عالمگیر ۱۰۷۳، ۳۵۳
- «روح دل من علی گوهر است ۱۲۶۱»، ۷۲۷
- «روشن لعل ۱۲۰۸ هـ»، ۷۳۴
- «ز»، ۱۲۲۳
- «زبده الفضا، قدوة الحكماء، حکیم سید انور علی
اوستاد و معالج خاص جناب نواب وزیر
الدوله بهادر آسوده جنت الفردوس ۱۳۵۷
هـ»، ۶۳۴
- «ز نور احمد مرسل شدی غلام حسین ۱۲۹۱»،
۱۱۴۳، ۱۰۸۷، ۱۰۸۶، ۶۳۸، ۳۲۷، ۲۵۴
- «ز نور احمد مرسل شدی غلام حسین ۱۳۸۱»،
۳۵۷
- زین‌الدین احمدخان بهادر ۱۲۳۹، ۴۶۲
- «زین العابدین خان؟؟ ۱۲»، ۴۳۹
- زین‌العابدین خان، ۴۴۴
- س - ش**
- «سعدالدین محمد ۱۱۶۴»، ۳۸۵
- «سعدالله از خدا کاینات ۱۲۲۸»، ۳۱۶
- سند [یا سید] العالمین سلامی علی محمد الرضی
۱۱۵۸، ۱۰۹۱
- سنه ۱۱۳۴ الوقف لا یملک من باعه او وهبه او
بدله فعلیه لعنت الله و الملائکة و الناس
اجمعین الی یوم الدین، ۳۷، ۱۱۵۷
- «سنه مهر عدم تبدیل... خان ۱۰۴۸»، ۱۰۱۴
- سواهل شاه رضوی، ۶۴۰
- «حکیم حسن‌رضا ۱۲۶۱»، ۶۲۴
- «خادم الشرع من قضی بالحق فقد بحاکم؟ محمد
افضل ۱۲۲۱»، ۴۰۱، ۱۱۵۰
- خادم الفقرا عزیزالدین رضا، ۷۱۶
- «خادم شرع محمد ایوب ۱۳۰۰»، ۳۸۲
- خادم شرع محمد نعیم مفتی، ۴۵۷
- خادم شرع میرمحمد نعیم، ۴۵۷
- ... خان در دور شاه احمدشاه دُر دوران باد، ۸۶۷
- «خانزمان بهادر فدوی بادشاه غازی محمد شاه
سنه احد ۱۱۳۸»، ۱۰۲۴
- خان صاحب پیرزاده مظفر احمد مهمی، ۵۷۰
- ... خان فدوی شاه عالمگیر، ۶۱۴
- خان محمد، ۵۰۵
- «خان محمد طالب خدا ۱۲۳۶»، ۵۰۵
- «خلق محمد کریم ۱۲۲۹»، ۵۵۱
- خواجه کلان بن خواجه احمدالحسنی، ۴۵۷
- خواجه محمد مقصود ۱۱۸۳، ۴۵۹
- خواجه معین‌الدین محمد نقشبندی ۷۴، ۴۴۲
- «خواص خان غلام فرخ سیر بادشاه محمد غازی
۱۱۳۵»، ۳۹۹
- «خوش است مهر کتب‌خانه سلیمان جاه / بهر
کتاب مزین جو نقش بسم‌الله ۱۲۴۴، ۵۱۱،
۵۱۲، ۵۹۵، ۱۱۶۱، ۱۱۹۶
- خویدم العلماء محمد عابد هاشمی، ۵۷۴
- د**
- دارالکتب علمیه اسلامیة گجرات پنجاب، ۱۱۴۶
- دارد امید شفاعت ز محمد خواجه قلندر، ۱۷۵
- «دارد امید شفاعت ز محمد خواجه قلندر
۱۱۳۰»، ۱۷۷
- دارد امید شفاعت ز محمدمرزا ۱۲۲۲، ۷۹۵
- در کشور دوام است سلطان محمد، ۹۵۱
- دلاور ندارد بجز تو پناه / الهی بعزت تو داری

- «سید شریف ۱۰۴۸»، ۵۶۶
 «سید ضیاء‌الدین ۱۲۳۷»، ۱۴۰
 سید علی رضا، ۶۲۷
 «سید علی گوهر حسینی ۱۲۰۰»، ۱۱۳۸
 «سید فردوس علی ۱۲۸۲»، ۱۳۳
 «سید محمد روشن دین ۱۱۹۵»، ۹۳۴
 «سید محمد زاهد ۱۱۳۷»، ۵۵۳
 «سید محمد سعید ۱۲۶۵»، ۸۲۱
 «سید میرمُراد علی رضوی البکهری ۱۲۷۰ هـ»،
 ۱۱۶۰
 «سید نادعلی ۱۱۳۵»، ۹۷۵
 «سید... ولد محمد علی ۱۲۴۱»، ۱۰۱۲
 «سیف الدوله شریف‌الملک سلطان محمد خان
 بهادر انتظام جنگ الحسینی الموسوی
 البخاری ۱۲۳۱»، ۱۲۳۶
 «شاه بهاء‌الدین المعروف عبدالله شاه نواسه شاه
 نجم‌الدین سنه ۱۲۸۶ هجری»، ۱۰۷۰
 شیوناته، ۷۹۳
 «شجاعت الله ۱۰۶۵»، ۳۸۳
 «شد رحمت علی ز اکرام علی مفتی معروف
 ۱۲۲۷»، ۶۷۳
 «شد مظفر حسین بر اعدای دین ۱۲۷۷ هـ»،
 ۱۰۲۳
 «شفاعت طلب طیب از محمد ۱۱۴۰»، ۱۰۱۰
 شکرالله که این است سید صادق، ۵۵۱
 شامل شاه، ۳۸۷
 «شیخ امام بخش ۱۲۳۶»، ۹۴۶
 «شیخ امام بخش ۱۲۳۶»، ۱۱۳۹
 «شیخ رجب علی ۱۲۴۱»، ۱۰۲۱
ص - ط - ظ
 «صادق ۱۰۷۰»، ۱۲۳۷
 «صادق حسین...»، ۷۸۶
 «صدرالدین محمدخان ۱۱۳۴»، ۷۴۹، ۷۱۹
 ۱۲۳۹، ۶۵۰، ۶۷۷
 «صدرالدین محمدخان سنه ۱۱۳۲ هـ»، ۶۹، ۳۷
 ۱۱۵۷، ۴۰۸
 «صلاح الدین خان فدوی پادشاه محمد شاه غازی
 ۱۱۴۵»، ۱۰۵۱
 «طالب حسین ولد رحمت الله انصاری ۱۲۱۴»،
 ۱۱۰۰، ۲۴۰، ۲۳۸
 «طفیل محمد مراد علی ۱۲۴۹»، ۵۱۰
 طولارام، ۸۷۱
 «ظریف نقش کف پای محمد ۱۲۳۵»، ۴۲۹
 ظفر خان و وفادارخان، ۱۰۴۸
ع - غ
 «عابد خان مهمند ۱۰۷۲ هـ»، ۱۲۳۷
 «عابد مقبول ست مرتضی علی ۱۲۸۰»، ۵۹۸
 عارف [باشد] مرید شاه جهان، ۱۱۹۰
 «عالیجاه بهادر الموسوی ۱۲۴۷ هـ»، ۴۱۵
 عباد الله، ۷۲۷
 «عباس علی خان بهادر ۱۲۹۱»، ۴۰۸
 عبدالباقی، ۹۴
 «عبدالباقی ۱۲۳۱»، ۹۵
 «عبد الرحمان... (۵۱۱۰۲) بحفظ شد مسعود»،
 ۸۲۴
 عبدالرحیم، ۱۰۳۶
 «عبدالرسول ۱۱۰۴»، ۹۶۷، ۹۶۵
 عبدالصمد کلب علی، ۱۷۶، ۱۷۵
 «عبدالله ۱۲۵۸»، ۴۰۸
 عبدالوحید، ۱۷۷
 «عبدالوحید بن نعمت الله ۱۰۴۹»، ۱۷۵
 «عبده غلام حسین ۱۲۹۲»، ۳۲۷، ۶۶۳، ۱۰۸۶
 عبده غلام حسین، ۵۶۴
 عبده فضل الله الحسینی، ۵۷۶

- عبده محمد جهان... خان، ۱۱۱۲
 «عبده محمد ربّ نوازخان??»، ۱۲، ۱۲۱۴
 «عبده محمد علاءالدین??»، ۱۲ هـ، ۹
 «عبده محمد فصیح الله»، ۱۲۵۵، ۳۷۹
 «عزیزالدین رضا»، ۹۱، ۷۱۶
 «عزیز الله بنده درگاه»، ۳۹۰، ۷۹۸، ۹۵۸
 «عسکری ابن هدایت الله الحسینی»، ۳۳۱
 «عطا محمدخان»، ۱۱۳۳، ۶۱۰
 «علاءالدین غلام محمد»، ۱۰۸۲
 «علاءالدین محمد مولوی سلطان علی قادری
 نقشبندی المعروف به قاضی خیل، ۹ - ۱۱
 «... علی خان ابن جعفر... بهادر»، ۱۲۶۱، ۱۲۱۷
 «علی قلی [خان] فدوی عالمگیر بادشاه غازی،
 ۱۰۱۴
 «علی مظفرخان فدوی محمدشاه بادشاه غازی
 ۱۱۳۳، سنه ۳، ۴۹۲، ۴۴۲
 «علی نقی»، ۱۱۵۵، ۹۵۱
 «عمده الحکما معتمدالملک حاذق الزمان حکیم
 محمد احسن الله خان»، ۱۲۴۱، ۷۰۳
 «عمل ربیع الحسنی»، ۱۰۱۱
 «عمل میرخان بناله واله»، ۱۰۵۰
 «... غضنفر جنگ بیرم خان»، ۱۱۵۹، ۱۰۴۶
 «غضنفر خانه زاد شاه عالم بادشاه غازی سنه
 احد»، ۴۶۳
 «غلام حسین»، ۲۵۲
 «غلام حسین»، ۱۲۱۴، ۱۰۶۵
 «غلام حسین بن [فیض] علی»، ۲۹۳
 «غلام علی رضوی»، ۶۰۸
 «غلام علی رضوی»، ۱۲۰۰، ۹۶۹
 «غلام علی رضوی»، ۱۲۰۷ هـ، ۵۳۷
 «غلام محمد بن حکیم محمد اسحاق»، ۷۱۶
 «غلام مصطفی»، ۱۱۵۹، ۴۹۷
- غلام نقش شدم [؟ نقش بندم] ابن یوسف ۱۲۳۱،
 ۴۹۷
- ف**
- «فتح محمد ابن سید ابو محمد حسینی»، ۱۱۶۴،
 ۴۷۲
 «فتح محمد ابن سید ابو محمد حسینی»، ۱۱۶۲،
 ۴۷۲
 «فخرالاسلام» و «محمدی» و عدد «۲۹...»، ۱۱۴۴
 «فخرالشعرا معتمد الملک میر پنجه شکن جواهر
 رقم خان ابوالمظفر...»، ۱۸۶، ۶۳۹، ۹۱۶
 «فدوی... پادشاه غازی محمد شاه سنه ۲»، ۳۵۲
 «... فدوی پادشاه غازی محمد فرخ سیر»، ۳۵۳
 «فرزانه خان»، ۱۲۲۵، ۷۹۵
 «فسیح باسم ربک العظیم»، ۱۱۷۰، ۹۲۱
 «فضل جلیل شامل شیر محمد است ۱۲۲۶ هـ»،
 ۱۲۲۴
 «... فقیر غلام دستگیر»، ۱۱۹۱، ۹۳۹
 «فقیر غلام قادر»، ۱۲۳۰، ۷۹۷
 «فقیر میر عزیز»، ۲۷۲
 «فیض رسول ابن شیخ بدها قریشی»، ۱۱۸۰، ۶۵۳
 «فیض محمد قادری»، ۹۳۱
- ق**
- قابل خان خانه زاد بادشاه عالم گیر، ۱۰۴۸
 «قاسم علی خان»، ۱۱۹۱، ۵۹۱
 «قاسم علی خان»، ۱۲۰۳
 «قاسم علی خان آفریدی»، ۱۱۹۱، ۹۱۹
 «قاضی شریف»، ۱۲۱۳
 «قاضی شیخ علی»، ۱۰۱۴
 «قاضی فضل محمد»، ۱۱۴۶
 «قاضی محمد افضل»، ۱۲۶۰ هـ، ۱۰۴۸
 «قایم آل محمد مهدی»، ۱۲۹۱، ۶۱۵، ۱۰۵۱
 «قدرت الله»، ۱۱۱۳، ۷۷۴

- قطب‌الدین، ۶۷۹
 «قطب دین محمد عثمان است ۱۲۷۴»، ۳۰
 «قول خیر معروف ۱۱۱۲»، ۳۹۹
- ک - گ**
- «کبیر علی خان فدوی بادشاه غازی محمدشاه سنه ۱۱۱۱»، ۳
 کرپارام، ... ۹۲۶
 «کرم الہی قادری ۱۲۳۵»، ۱۳۲
 «کریم خان سرین ساکن جہجہر ۱۲۵۵»، ۹۹۰
 «کشن چند ۱۱۷۴»، ۵۷
 «کفایت اللہ خان ۱۱۱۹»، ۳۹۸
 کفایت اللہ خان، ۳۹۸
 کلب علی رضوی، ۱۰۵۴
 «کنج بہاری سہای ۱۲۲۹»، ۶۸۹
 کنھیالعل، ۲۶، ۲۵
 «کنھیالعل ۱۲۶۸»، ۱۰۷۵، ۹۷۵
 «کنھیالعل ۱۲۸۶»، ۱۰۱۱
 کوکب، ۱۱۸۰
 گلاب رای، ۵۹، ۹۱۳
 گلستان کردہ ز آتش حافظ ابراہیم، ۸۱۱
 «گنگابشن ۱۱۸۹»، ۸۲۷
 «گوری شنکر ۱۸۹۱ م»، ۹۱۳
- ل**
- لالہ الا اللہ الملک الحق المبین عبیدہ ابن اسماعیل محمد، ۳۹۲
 «لا الہ الا اللہ الملک الحق المبین عبیدہ ابن اسماعیل محمد ۱۲۶۷»، ۷۳۲
 «لالہ الا اللہ الملک الحق المبین عبیدہ عنایت اللہ الرضوی ۱۲۱۶»، ۳۰۰
 «لالہ الا اللہ الملک الحق المبین محمد عبیدہ ۱۱۴۹»، ۴۴۲، ۴۴۴
 لالہ الا اللہ محمد حبیب اللہ، ۸۶۹
- لا یملک، ... ۶۷۷، ۷۱۹
 «لجہمن پرشاد ۱۸۷۹»، ۷۳۷؛ نیز: بہمن پرشاد
 لچہمن سنگھ شہسہای، ۸۴۹
 «لطف اللہ ۱۲۷۰»، ۳۳۶
 لیکہراج ولد رام سنگھ ۲۶، ۸۲۴
- م**
- «مالکہ ہدیت من المہدی ۱۱۲۰»، ۱۲۲۳
 «محبوب علی خان ۱۲۶۸»، ۶۶۳
 «محسن المنشی ۱۱۶۱»، ۴۲۱
 «محمد ابراہیم ۱۳۰۰»، ۶۲، ۵۵۶
 محمدابن عبداللہ، ۱۱۳۸
 «محمد اکرم خان ۱۲۱۶»، ۷۲۵
 محمد برہان الدین، ۷۵۸
 محمد برہان الدین حسن خان، ۴۰۸، ۶۵۰، ۶۷۷
 «محمد برہان الدین حسن خان ۱۲۴۴»
 [کذا: ۱۱۴۴ درست تر است]، ۱۲۲۹
 محمدتقی، ۱۲۲۳
 «محمدحسن بندۂ شاہ جہان ۱۰۶۱»، ۱۱۹۰
 «محمد حسن علی خان ۱۸۹۱»، ۱۲۱
 «محمد حسنین علوی ۱۲۴۹»، ۴۵۵
 «محمد حسین ۱۲۲۶»، ۷۴۶، ۱۰۵۴
 محمد حسین، ۷۴۶، ۷۹۵
 محمد حسین بن مولوی سیف الرحمن صدیقی
 مہمی ۱۶۲، ۳۲۶، ۳۴۲، ۳۵۳، ۳۶۵، ۵۵۷،
 ۶۱۰، ۷۴۶، ۷۹۵، ۹۲۰، ۹۴۱، ۹۴۳، ۹۴۹
 ۱۰۴۲، ۱۰۴۴، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۵۴
 ۱۱۴۵، ۱۳۲۴
 «محمد حسین خان صدیقی M.Husain M.A ۱۲۲۴»، ۱۰۵۴، ۱۰۴۶، ۷۴۶، ۱۵۵
 محمد حسین علوی ۱۲۴۹، ۷۱
 محمدخورم بخت؟ ۱۲۱، ۵۸۱
 «محمد رب نواز خان ۱۲۳۴»، ۱۲۱۴

- «محمد ربّ نواز خان ۱۲۵۵»، ۱۲۱۴
 «محمد شریف‌الدین ۱۱۱۳»، ۵۱
 «محمد شکور ۱۲۳۶»، ۴۶۳
 محمد صالح، ۸۰۳
 «محمد صدرالدین خان سنه ۱۱۳۳»، ۱۱۷۱،
 ۱۲۳۹
 محمدظفرالدین بن محمد یعقوب ۲۴، ۲۹۶
 محمد عباس ۱۲۴۱، ۷۲۷
 محمد عبدالله، ۹۵۲
 محمد عظیم، ۱۱۳۸
 محمد علی خان، ۲۰۲، ۴۷۴
 «محمد علی خان ۱۲۳۱»، ۴۴۴، ۸۱۳
 «محمد علی خان ۱۲۳۸»، ۴۳۹
 «محمد عوض بن محمد فاروق واقفه الوقف لله
 خالق المخلوق ۱۱۵۵ هـ»، ۵۶۶
 ... محمد غلام صادق، ۴۰۰
 ... محمد فاروق، ۵۶۶
 محمد قمرالدین، ۱۰۴۹
 «محمد کریم‌الدین ۱۲۴۰»، ۵۳۲
 محمد کمال قادری، ۶۲۴، ۶۲۵
 «محمد مخصوص الله ۱۲۴۹»، ۴۵۷
 محمد مراد، ۶۱۷، ۱۰۱۹
 «محمد مرزا ۱۲۱۲ هـ»، ۷۹۵
 «محمد موسی ابن شاه رفیع‌الدین ۱۲۳۵»، ۴۵۷
 «محمد نجم‌الدین ۱۱۸۵»، ۴۵۸
 «محمد هاشم ۱۲۳۷ هـ»، ۶۷
 «محمد یار ۱۰۸۸ هـ»، ۶۲۰
 «محمد یعقوب علی خان بهادر الدوله اسد الدوله
 ممتاز الملک فیض علی خان بهادر هربز
 جنگ ۱۲۶۹»، ۸۶۸
 محمد یوسف، ۶۷۹
 محمد یوسف ابن یحیی موسوی، ۶۱۸
 «مخلص حسین صوفی ۱۲۳۹»، ۳۲۴
 مراکن محمد بره مقیم [مستقیم]، ۹۳۸
 «مظفر علی ۱۲۵۵»، ۵۹۸
 «مظفر العجایب نادعلیا ۱۱۳۵»، ۹۷۵
 «معین‌الدین ۱۱۲۵»، ۹۲۱
 ... مملوک العلما محمد عابد الهاشمی ۱۱۸۱
 هـ، ۵۷۴
 «مُنتصف ابن طرفه نسخه دلخواه / وقف شد
 خالصاً لوجه الله ۱۱۱۰»، ۳۰۳
 مولوی جلال‌الدین، ۳۰۵، ۶۷۹
 مولوی محمد حسین صدر مهمی سنه ۱۶ هـ ۱۳،
 ۱۰۱۱
 مولوی محمدحسین صدیقی مهمی ۱۶ هـ ۱۳،
 MAULVI 71 MUHAMAD HUSAIN
 M.A، ۱۱۹۸
 مهدی حسین، ۹۱۱
 مهر... الدینخان، ۳۹۸
 مهر کتابخانه... ۳۹۸
 مهر کتابخانه... خان بهادر، ۳۹۸
 مهر کتبخانه خان بهادر پیر مظفر احمدعا [رف
 قریشی مهمی ۱۳۳۴ هـ، ۱۲۳۳
 مهر کتبخانه خلیفه سید محمدحسن خان بهادر
 وزیر اعظم ریاست پتباله، ۱۱۴۴
 مهر کتبخانه خانصاحب پیر مظفر احمد
 قریشی مهمی ۱۳۳۷، ۵۶۳، ۹۳۴، ۹۳۵
 مهر کتبخانه سلیمان جاه، ۱۱۹۳
 مهر کتبخانه سید مولوی رجب علی خان بهادر
 ۱۱۷۵ هـ، ۳۱۸
 «مهر کچه‌ری حضور ۱۲۱۳»، ۱۱۹۹
 «مهر محمدتقی روشن است ۱۲۶۱»، ۶۱۵
 مهر یکی از پادشاهان اوده، ۱۱۹۰
 میان خان ۱۲۴۰، ۹۸۸

- ۱۱۶۱
 نایب خان معنی [؟منشی]، ۸۴۹
 ورد زیان حزب الله / هست کلمه لا اله الا الله،
 ۱۱۳۸
 «وقف مدرسه یوسف خواجه»، ۴۶۳
 هادی از محمد شاه عالمگیر عادل است، ۸۵۳
 «هردیال است نور سهای ۱۹۰۸»، ۱۲۴
 هرگویال ۱۲۴۶، ۱۱۴
 هزار نفقه براه خدا به یک دلشاد، ۵۰۴
 «هست ان؟ آن کسی که کند خسرو بد نام ۱۳۳۷»،
 ۱۰۳۵، ۹۶۲، ۴۹
 «همشیر علی بفرز جنان رفت سته ۱۱۹۴»، ۶۱۵
 «یارب گنه غریب برای امام بخش ۱۲۳۳»، ۵۹۳
 ۶۴۱
 «یا محمد ۱۱۲۰»، ۱۱۲۸
 «یا نبی الهاشمی ۱۰۷۹»، ۳۳۳
 یحیی ابن موسی ۲۹، ۴۶۸
 یقین جانشین محمد علی است سته...، ۹۱۳
 مهرهای لاتین
 Pundit Gauree Shankar Orf Koal، ۹۱۳
 K. B. Ali (۵) Mahemed Mirza Khusrobeg، ۹۶۲
- میرزا حسین بن میرخواجه، ۱۰۸۳
 «میرزا خسرو بیگ ۱۲۴۴؟»، ۴۷
 میرزا رجب بیگ ولد هاشم ۴۱، ۲۴۱
 میرزا علی اکبرخان، ۴۰
 میرزا محمد سلطان فتح الملک شاه بهادر ابن
 محمد بهادر شاه بادشاه غازی، ۱۳
 میرزا محمد نورالدین بهادر ابن میرزا محمد کام
 بخش بهادر ابن میرزا محمد سلیمان شاه
 بهادر، ۴۲۲
 «میر عبدالکریم ۱۳۸۲»، ۹۱۹
 «میر علی ۱۲۵۵»، ۵۹۸
 میر قدرت الله قادری، ۵۶۶
 «میر لطف حسین ۱۳۵۳»، ۱۶۶
 ... میر نجف ۴۸، ۷۹۵
 میر نور محمد خان تالپر، ۹۹۹
- ن - و - ه - ی**
 «ناسخ هر مهر شد چون شد مزین بر کتاب ۱۲۶۰
 / خاتم امجد علی شاه زمان عالی جناب»،
 ۵۱۳، ۵۱۱
 «ناسخ هر مهر شد چون شد مزین بر کتاب / خاتم
 امجد علی شاه زمان عالی جناب ۱۲۶۰»،

۸. اشعار در زمینه کتاب‌آرایی، نسخه‌نویسی و نسخه‌برداری (به ترتیب حرف اول)

۹۶۶	عفو کن گناهش، عطا کن بهشت،	الهی هر آن کس که این خط نوشت
۹۶۶	در عیب نظر مکن که بی‌عیب خداست،	ای خواجه اگر توان در اصلاح بکوش
۹۰۹	کین نسخه‌های عاریه هر دم زدیگریست،	بر پست هر بیاض ز هر مهر محضریست
۷۳۶	که این شیوه ختم است بر ناکسان،	بزرگان نگیرند عیب کان
۳۳۱	کین خط من بخواند و بر من دعا کند،	پاینده دار یارب ایمان بر آن کی
۹۶۸	بامید تمنا چون دهم جان،	تمنایست در جانم ز جانان
۴۹۰	بحمدالله عجب ارزان خریدم،	جمادی چند دادم جان خریدم
۴۶۳	تعالی الله زهی ارزان خریدم،	جمادی چند دادم جان خریدم
۹۶۸	وداع هم‌نشینانست نزدیک،	چراغ زندگانی گشت تاریک
۹۵۳	بر سر طاووس قدسی آشیان فخرالانام،	ختم شد دیوان ز شعر حافظ شیرین کلام
۶۲۵	به قاریان، به سامعان را، محرز این که هست معلل،	خدا ز چشم بد زمانه نگاهدار سه کس برابر
۳۳۱	در زپر خاک بند ز بندم جدا کند،	روزی فلک هر آینه بر من جفا کند
۱۰۷۵	که شاد یادگار این نسخه موسوم،	ز عمرالدین رسید این نامه مرقوم
۹۶۶	که مرا محنت ایام بهم بر زده بود،	گر بهم بر زده بینی خط من عیب مکن
۶۰۲	معمشوقه نتوان داد بدست دگران،	گر من ندمم بعاریت، عیب مکن
۶۰۲	زان دیده اهل شوق در وی نگران،	معمشوقه بود کتاب صاحب هنران

- من معترضم که کار من جمله خطاست معذورم از آنکه بر بشر سهو رواست، ۹۶۶
نوشتم من درین دیوار خانه که مانند از من مسکین نشانه، ۳۶۰
نه بهر زاد راه بینوایی دعایی دارم از یاران گدایی، ۹۶۸

١٩

منابع

فہرست اختصارات و منابع
(منابعی کہ مکرر بہ گوئہ کوتاہ شدہ
در این فہرست ارجاع دادہ شدہ است.)

احوال و آثار خوشنویسان تالیف مہدی بیانی، تہران، ۱۳۶۳ھ. ش. ۴ جلد.
ادبیات فارسی مین ہندوون کا حصہ تالیف سید عبداللہ، لاہور، ۱۹۶۷م.
اردو شعرا کی تذکری اور تذکرہ نگاری تالیف فرمان فتح پوری، کراچی، ۱۹۷۲م.
ابوانف:

*Concise Descriptive Catalogue of the Persian Manuscripts in the Collection of
the Asiatic Society of Bengal, by Wladimir Ivanow. Calcutta, 1927.*

بشیر حسین: فہرست مخطوطات شیرانی تالیف محمد بشیر حسین، لاہور، ۷۳ - ۱۹۶۸م.
۳ جلد.

پاکستان مین فارسی ادب کی تاریخ تالیف ظہورالدین احمد، لاہور، ۱۹۷۷، جلد ۳.
تاریخ تذکرہ های فارسی تالیف احمد گلچین معانی، تہران، ۵۰ - ۱۳۴۸ ش، ۲ جلد.
تحایف الابرار فی ذکر اولیاء الاخیار تالیف ابو محمد حاجی محیی الدین مسکین کشمیری،
امرت سر، ۱۳۲۱ھ.

تذکرہ علمای پنجاب ۱۲۰۱ - ۱۴۰۰ھ تالیف اختر راہی، لاہور، ۱۹۸۱م، ۲ جلد.
تذکرہ علمای ہند تالیف رحمان علی، ترجمہ محمد ایوب قادری، کراچی، ۱۹۶۱م.
تفصیلی فہرست مخطوطات فارسیہ پنجاب پبلک لائبریری لاہور تالیف منظور احسن
عباسی، لاہور، ۱۹۶۳م.

- خضر نوشاهی (آذر): فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه دانشگاه پنجاب، لاهور، گنجینه آذر، اسلام‌آباد، ۱۳۶۵ ه. ش / ۱۹۸۶ م.
- الذریعه الی تصانیف الشیعه تألیف آقا بزرگ طهرانی، بیروت، ۲۵ جلد.
- سخنور تألیف سید عبداللہ، لاهور، ۲ جلد، ۸۱ - ۱۹۷۶ م.
- سرود آزاد تألیف میرغلام علی آزاد بلگرامی، به تصحیح و تحشیه عبداللہ خان، لاهور، ۱۹۱۳ م.
- شریف‌التواریخ تألیف سید شریف احمد شرافت نوشاهی، لاهور، ۸۴ - ۱۹۷۹ م، ۳ جلد.
- صبح گلشن تألیف سید علی حسن خان بهوپالی، بهوپال، ۱۲۹۵ ه.
- صحیفه خوشنویسان تألیف احترام‌الدین شاغل عثمانی، علی گره، ۱۹۶۳ م.
- صفا: تاریخ ادبیات در ایران تألیف ذبیح اللہ صفا، تهران، ۱۳۷۲ ش، ۵ جلد.
- طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۰ ه) تألیف آغا بزرگ طهرانی، تهران ۱۳۶۶ ه. ش. عبداللہ:

A Descriptive Catalogue of Persian, Urdu & Arabic Manuscripts in the Punjab University Library, Lahore, 1942-48, 2 pts.

- فرهنگ سخنوران تألیف عبدالرسول خیام‌پور، تهران، ۷۲ - ۱۳۶۸ ش، ۲ جلد.
- فرهنگ نویسی فارسی در هند و پاکستان تألیف با حیدر شهباز نقوی، تهران، ۱۳۴۱ ش.
- فرهنگ‌های عربی به فارسی تألیف علی نقی منزوی، تهران، ۱۳۳۷ ش.
- فقهای ملتان تألیف عمر کمال خان، ملتان، ۱۹۸۴ م.
- فرهنگ‌های فارسی به فارسی تألیف محمد دبیر سیاقی، تهران، ۱۳۶۸ ش.
- فهرست اعلام الذریعه الی تصانیف الشیعه: ألفه جمع من اولاد المؤلف و اصهاره و احفاده، تحت نظر ابن المؤلف: الدكتور علی‌نقی منزوی، تهران، ۱۹۹۸ م، ۳ جلد.
- فهرست میکروفیلم نسخه‌های خطی فارسی و عربی کتابخانه مولانا آزاد دانشگاه اسلامی، علی‌گر هند تهیه کننده مرکز میکروفیلم نور دهلی، و دانشگاه اسلامی علی‌گر، ۱۳۷۹ ه. ش / ۲۰۰۱ م، ۲ جلد.
- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت‌اللہ العظمی آقای گلپایگانی مدظله (ایران - قم) تألیف سید احمد حسینی و رضا استادی، قم، ۱۳۵۷ ش، ۳ جلد.

- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه گنج‌بخش تألیف احمد منزوی، اسلام‌آباد، ۸۴-۱۳۵۷ هـ. ش / ۲۰۰۵-۱۹۷۸ م، ۵ جلد. [جلد پنجم باگردآوری، تجدیدنظر و بازنویسی عارف نوشاهی].
- فهرستواره کتابهای فارسی تألیف احمد منزوی، تهران، ۸۳-۱۳۸۲ ش، ۹ جلد.
- لباب المعارف العلمیه دارالعلوم الاسلامیه یعنی مکتبه شرقیه دارالعلوم اسلامیه پشاور کی
فهرست کتب تألیف مولوی عبدالرحیم، آگره، ۱۹۱۸؛ لاهور، ۱۹۳۹ م، ۲ جلد.
- مرآت العلوم تألیف سیداطهر شیر، پتنه، ۱۹۶۷ م، ۳ جلد.
- مشترک: فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان تألیف احمد منزوی، اسلام‌آباد،
۱۹۹۷-۱۹۸۳ م، ۱۴ جلد. [جلد چهاردهم با اضافات و تجدید نظر و اهتمام عارف نوشاهی].
- مطلع انوار تألیف مرتضی حسین صدرافاضل، کراچی، ۱۹۸۱ م.
- نزهة الخواطر و بهجة المسامع و النواظر تألیف عبدالحی بن فخرالدین حسنی، حیدرآباد دکن.
نسخه‌ها: فهرست نسخه‌های خطی فارسی تألیف احمد منزوی، تهران، ۵۳-۱۳۴۸ ش،
۶ جلد.
- نوشاهی (انجمن): فهرست نسخه‌های خطی فارسی انجمن ترقی اردو کراچی، تألیف
عارف نوشاهی، راول پندی، ۱۳۶۳ ش / ۱۹۸۴ م.
- نوشاهی (قریشی): فهرست مخطوطات کتب‌خانه قریشی، فارسی، عربی، اردو، پنجابی
مخطوطات کی فهرست تألیف عارف نوشاهی لاهور، ۱۹۹۳ م.
- نوشاهی (موزه): فهرست نسخه‌های خطی فارسی موزه ملی پاکستان کراچی تألیف عارف
نوشاهی، اسلام‌آباد، ۱۳۶۲ ش / ۱۹۸۳ م.

فهرست آثار منتشر شده مرکز پژوهشی میراث مکتوب

به ترتیب شماره ردیف

۱. بخشی از تفسیری کهن به پارسی / ناشناخته (حدود قرن چهارم هجری)؛ تصحیح دکتر سید مرتضی آیه‌الله زاده شیرازی
۲. فرآیند الفوائد در احوال مدارس و مساجد / محمد زمان تبریزی؛ تصحیح رسول جعفریان
۳. جغرافیای نیمروز / ذوالفقار کرمانی (قرن ۱۳ ق.)؛ تصحیح عزیزالله عطاردی
۴. تاج التراجم فی تفسیر القرآن للأعاجم / ابوالمظفر اسفراینی (قرن ۵ ق.)؛ تصحیح نجیب مایل هروی و علی اکبر الهی خراسانی
۵. فواید راه آهن / محمد کاشف (قرن ۱۳ ق.)؛ تصحیح محمد جواد صاحبی
۶. نزهة الزاهد / ناشناخته؛ تصحیح رسول جعفریان
۷. آثار احمدی / احمد بن تاج‌الدین استرابادی (قرن ۱۰ ق.)؛ تصحیح میرهاشم محدث
۸. دیوان حزین لاهیجی / حزین لاهیجی (قرن ۱۲ ق.)؛ تصحیح ذبیح‌الله صاحبکار
۹. تذکرة المعاصرين / حزین لاهیجی (قرن ۱۲ ق.)؛ تصحیح معصومه سالک
۱۰. فتح السبل / حزین لاهیجی (قرن ۱۲ ق.)؛ تصحیح ناصر باقری بیدهندی
۱۱. مرآت الأکوان / احمد حسینی اردکانی (قرن ۱۳ ق.)؛ تصحیح عبدالله نورانی
۱۲. تسلیة العباد در ترجمه مسکن الفؤاد شهید ثانی / ترجمه مجدالادباء خراسانی (قرن ۱۳ ق.)؛ تصحیح محمدرضا انصاری
۱۳. ترجمه المدخل الی علم احکام النجوم / ابونصر قمی (قرن ۴ ق.)؛ از مترجمی ناشناخته؛ تصحیح جلیل اخوان زنجانی
۱۴. فیض الدموع / بدایع نگار (قرن ۱۳ ق.)؛ تصحیح اکبر ایرانی قمی
۱۵. مصابیح القلوب / حسن شیعی سبزواری (قرن ۸ ق.)؛ تصحیح محمد سپهری
۱۶. الجماهر فی الجواهر / ابوریحان البیرونی (قرن ۵ ق.)؛ تحقیق یوسف الهادی
۱۷. تحفة المحببین / یعقوب بن حسن سراج شیرازی (قرن ۱۰ ق.)؛ به‌اشرف محمد تقی دانش پژوه؛ تصحیح کرامت رعنا حسینی و ایرج انشار
۱۸. عیار دانش / علینقی بهبهانی؛ به کوشش دکتر سید علی موسوی بهبهانی
۱۹. قاموس البحرين / محمد ابوالفضل محمد؛ تصحیح علی اوجی
۲۰. معجم رشوند / محمد علی خان رشوند (قرن ۱۳ ق.)؛ تصحیح دکتر منوچهر ستوده و عنایت الله مجیدی
۲۱. شرح القیسات / میر سید احمد علوی؛ تحقیق حامد ناجی اصفهانی
۲۲. ترجمه تقویم التواریخ / حاجی خلیفه (قرن ۱۱ ق.)؛ از مترجمی ناشناخته؛ تصحیح میرهاشم محدث
۲۳. تفسیر الشهرستانی المسمی مفاتیح الاسرار و مصابیح الابرار / الامام محمد بن عبدالکریم الشهرستانی (قرن ۶ ق.)؛ تصحیح دکتر محمدعلی آذرشب
۲۴. انوار البلاغه / محمد هادی مازندرانی، (قرن ۱۲ ق.)؛ تصحیح محمدعلی غلامی نژاد
۲۵. جغرافیای حافظ ابرو (۳ ج) / حافظ ابرو (قرن ۹ ق.)؛ تصحیح صادق سجادی
۲۶. تائیه عبدالرحمان جامی / تصحیح دکتر صادق خورشیا
۲۷. رسائل دهدار / محمد دهدار شیرازی (قرن ۱۰ ق.)؛ تصحیح محمد حسین اکبری ساوی
۲۸. تحفة الأبرار فی مناقب الائمة الأطهار / عمادالدین طبری (زنده در ۸۷۰۱ ه. ق.)؛ تصحیح سید مهدی جهرمی
۲۹. شرح دعای صباح / مصطفی خوئی؛ تصحیح اکبر ایرانی قمی
۳۰. نبراس الضیاء و تسواء السواء فی شرح باب البداء و اثبات جدوی الدعاء / المیر محمد باقر الداماد (المتوفی ۱۰۴۱ ق.)؛ تحقیق حامد ناجی اصفهانی

۳۱. ترجمه اناجیل اربعه / میرمحمد باقر خاتون آبادی (۱۰۷۰ - ۱۱۲۷ ق.); تصحیح رسول جعفریان
۳۲. عین الحکمه / میر قوام‌الدین محمد رازی نهرانی (قرن ۱۱ ق.); تصحیح علی اوجبی
۳۳. عقل و عشق، یا، مناظرات خمس / صانن الدین ثرکه اصفهانی (۷۷۰ - ۸۳۵ ق.); تصحیح اکرم جودی نعمتی
۳۴. احیای حکمت (۲ ج) / علیقلی بن قرچغای خان (قرن ۱۱ ق.); تصحیح فاطمه فنا
۳۵. منشآت میبیدی / قاضی حسین بن معین‌الدین میبیدی; تصحیح نصرت‌الله فروهر
۳۶. کیمیای سعادت / میرزا ابوطالب زنجانی; تصحیح دکتر ابوالقاسم امامی
۳۷. النظامیة فی مذهب الامامیة / خواجگی شیرازی; تصحیح علی اوجبی
۳۸. شرح منهاج الکرامة فی اثبات الامامة علامه حلی / تألیف علی‌الحسینی المیلانی
۳۹. تقویم الایمان / المیر محمد باقر الداماد; تحقیق علی اوجبی
۴۰. التعریف بطبقات الامم / قاضی صاعد اندلسی (قرن ۵ ق.); تصحیح دکتر غلامرضا جمشید نژاد اول
۴۱. رسائل حزین لاهیجی / حزین لاهیجی (قرن ۱۲ ق.); تصحیح علی اوجبی، ناصر باقری بید هندی، اسکندر اسفندیاری و عبدالحسین مهدوی
۴۲. رسائل فارسی / حسن لاهیجی (قرن ۱۱ ق.); تصحیح علی صدرانی خوئی
۴۳. دیوان ابوبکر الخوارزمی / ابوبکر الخوارزمی (قرن ۴ ق.); تحقیق الدكتور حامد صدقی
۴۴. رسائل فارسی جرجانی / ضیاء‌الدین جرجانی; تصحیح دکتر معصومه نور محمدی
۴۵. دیوان غالب دهلوی / اسدالله غالب دهلوی (قرن ۱۳ ق.); تصحیح دکتر محمدحسن حائری
۴۶. حکمت خاقانی / فاضل هندی; با مقدمه دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، تصحیح دفتر نشر میراث مکتوب
۴۷. لطایف الأمثال و طرایف الأقوال / رشیدالدین وطواط; تصحیح حبیبه دانش‌آموز
۴۸. تذکرة الشعراء / مطرب سمرقندی (قرن ۱۰ - ۱۱ ق.); تصحیح اصغر جانفدا، علی رفیعی علامرودشتی
۴۹. روضة الأنوار عباسی / ملامحمد باقر سبزواری; تصحیح اسماعیل چنگیزی اردهایی
۵۰. راحة الارواح و مونس الاشباح / حسن شیعی سبزواری (قرن ۸ ق.); تصحیح محمد سپهری
۵۱. تاریخ بخارا، خوقند و کاشغر / میرزا شمس بخارایی; تصحیح محمد اکبر عشیق
۵۲. خسریدة القصر و جسریدة العصر (۳ ج) / عماد‌الدین اصفهانی (قرن ۶ ق.); تحقیق الدكتور عدنان محمد آل طعمه
- لوح فشرده (CD) دوره سه جلدی
۵۳. ظفرنامه خسروی / ناشناخته (قرن ۱۳ ق.); تصحیح دکتر منوچهر ستوده
۵۴. تاریخ آل سلجوق در آناتولی / ناشناخته (قرن ۸ ق.); تصحیح نادره جلالی
۵۵. خرابات / فقیر شیرازی (قرن ۱۳ ق.); تصحیح منوچهر دانش‌پژوه
۵۶. محبوب القلوب (ج ۱) / قطب‌الدین الاشکوری; تحقیق الدكتور ابراهیم الدیباجی - الدكتور حامد صدقی
۵۷. دیوان جامی (۲ ج) / عبدالرحمان جامی (۸۱۷ - ۸۹۷ ه. ق.); تصحیح اعلاخان افصح‌زاد
۵۸. مثنوی هفت اورنگ (۲ ج) / عبدالرحمان جامی (۸۱۷ - ۸۹۸ ه. ق.); تصحیح جابلقا دادعلیشاه، اصغر جانفدا، ظاهر احقراری، حسین احمد تربیت و اعلاخان افصح‌زاد
۵۹. نقد و بررسی آثار و شرح احوال جامی / تألیف اعلاخان افصح‌زاد
۶۰. فهرست نسخه‌های خطی مدرسه علمیه نمازی خوی / تألیف علی صدرانی خوئی
۶۱. منهاج الولاية فی شرح نهج البلاغة (۲ ج) / ملا عبدالباقی صوفی تبریزی (قرن ۱۱ ق.); تصحیح حبیب‌الله عظیمی
۶۲. فهرست نسخه‌های خطی مدرسه خاتم‌الانبیاء (صدر) بابل / تألیف علی صدرانی خوئی، محمود طیار مراغی، ابوالفضل حافظیان بابل

۸۰. راهنمای تصحیح متون / نوشته جویا جهانبخش

۸۱. دیوان الهامی کرمانشاهی / میرزا احمد الهامی، تصحیح امید اسلام‌پناه

۸۲. شرح نهج البلاغه نواب لاهیجی (۲ ج) / میرزا محمد باقر نواب لاهیجانی، تصحیح دکتر سید محمد مهدی جعفری، دکتر محمد یوسف نیری

۸۳. دیوان مخلص کاشانی / میرزا محمد مخلص کاشانی، تصحیح حسن عاطفی

۸۴. زیور آل داود / سلطان هاشم میرزا، تصحیح دکتر عبدالحمین نوایی

۸۵. مجموعه آثار حسام‌الدین خونی / حسن بن عبدالؤمن خونی، تصحیح صفی عباس‌زاده

۸۶. تذکرة مقيم خانى / محمد یوسف بیگ منشی، تصحیح فرشته صرافان

۸۷. سبع رسائل علامه جلال‌الدین محمد دوانی؛ تحقیق و تعلیق دکتر سید احمد نوسرکانی

۸۸. خلد پزین / محمد یوسف واله اصفهانی قزوینی، تصحیح میرهاشم محدث

۸۹. ترجمه فرحة القرى / محمد باقر مجلسی (قرن ۱۱ ق)، پژوهش جویا جهانبخش

۹۰. سراج السالکین / گردآورنده ملامحسن فیض کاشانی؛ تصحیح جویا جهانبخش

۹۱. الآثار الباقية عن القرون الخالية / ابوریحان محمد بن أحمد البیرونی، تصحیح پرویز اذکایی

۹۲. جذوات و مواقیت / میر محمد باقر دادما؛ علی اوجبی

۹۳. دو شرح اخبار و ابیات و امثال عربی کليلة و دمنه / فضل الله إسفرزاري و مؤلفی ناشناخته، تصحیح بهروز ایمانی

۹۴. هفت دیوان محتشم کاشانی / کمال‌الدین محتشم کاشانی؛ دکتر عبدالحمین نوایی، مهدی صدری

۹۵. سدايع الملح / صدرالأناضل خوارزمی؛ تصحیح دکتر مصطفی اولیایی

۹۶. فهرست نسخه‌های خطی مدرسه امام صادق (ع) چالوس / مقدمه سید رفیع‌الدین موسوی؛ به کوشش محمود طیار مراغی

۹۷. کتاب الادوار فی الموسيقى / صفی‌الدین عبدالمؤمن بن یوسف بن فاخر الأرموی البغدادي

۶۳. تحفة الأزهار و زلال الأنهار فی نسب أبناء الأنمة الأطهار (۴ ج) / ضامن بن شدقم الحسینی المدنی؛ تحقیق کامل سلمان الجبوری

۶۴. القند فی ذکر علماء سمرقند / نجم‌الدین النسفی؛ تحقیق یوسف الهادی

۶۵. شرح ثمره بظلمیوس / خواجه نصیرالدین طوسی؛ تصحیح جلیل اخوان زنجانی

۶۶. کلمات علیة غزّاء / مکتبی شیرازی؛ تصحیح دکتر محمود عابدی

۶۷. مکارم الاخلاق / غیاث‌الدین خواندمیر؛ تصحیح محمد اکبر عشیق

۶۸. فروغستان / محمد مهدی فروغ اصفهانی؛ تصحیح ایرج افشار

۶۹. مرآة الحرمين / ایوب صبری پاشا؛ ترجمه عبدالرسول منشی؛ تصحیح جمشید کیان‌فر

۷۰. نامه‌ها و منشآت جامی / عبدالرحمان جامی؛ تصحیح عصام‌الدین اورون‌بایف و اسرار رحمانف

۷۱. بهارستان و رسائل جامی / عبدالرحمان جامی؛ تصحیح اعلاخان افصح‌زاد، محمد جان عمراف و ابوبکر ظهورالدین

۷۲. سعادت نامه یا روزنامه غزوات هندوستان (فارسی) / غیاث‌الدین علی یزدی؛ تصحیح ایرج افشار

۷۳. جواهر الاخبار / بوداق منشی قزوینی؛ تصحیح محسن بهرام‌نژاد

۷۴. شرح الاربعین / القاضی سعید القمی؛ تحقیق نجفقلی حبیبی

۷۵. مجموعه رسائل و مصنفات / عبدالرزاق کاشانی؛ تصحیح مجید هادی‌زاده

۷۶. خسائفا / فقیر شیرازی؛ تصحیح منوچهر دانش‌پژوه

۷۷. شرح دیوان منسوب به امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب علیهما السلام / میر حسین بن معین‌الدین مبینی یزدی؛ تصحیح حسن رحمانی و سید ابراهیم اشک شیرین

۷۸. لطائف الإعلام فی إشارات أهل الإلهام / عبدالرزاق کاشانی؛ تحقیق مجید هادی‌زاده

۷۹. جواهرالتفسیر / ملاحسین واعظ کاشفی سبزواری، تصحیح دکتر جواد عباسی

رازی؛ مقدمه، تحقیق و تصحیح جلیل اخوان
زنجانی

۱۱۴. کلیات نجیب کاشانی / نورالدین محمد شریف
کاشانی؛ تصحیح اصغر دادبه و مهدی صدری

۱۱۵. إشراق هیاکل النور لكشف ظلمات شواكل
الغرور / غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی؛
تقدیم و تحقیق علی اوجبی

۱۱۶. مجموعه آثار عبدالله خان قراگوزلو / حاجی
عبدالله خان قراگوزلو امیر نظام همدانی؛
مقدمه، تصحیح و تعلیقات عنایت الله مجیدی

۱۱۷. تعلیقه بر الهیات شرح تجرید ملاً علی
قوشچی / شمس الدین محمد بن احمد خفزی؛
مقدمه و تصحیح فیروزه ساعتچیان

۱۱۸. مرآت واردات / محمد شفیع طهرانی (ره)
مقدمه، تصحیح و تعلیقات دکتر منصور
صفتگل

۱۱۹. جواهرنامه نظامی / محمد بن ابی البركات
جوهری نیشابوری، به كوشش: ایرج افشار، با
همکاری: محمدرسول دریاگشت

۱۲۰. تاریخ رشیدی / میرزا محمد حیدر دوغلات،
تصحیح عباسقلی غفاری فرد

۱۲۱. اسناد پادریان کرمانی / بازمانده از عصر شاه
عباس صفوی به كوشش دکتر منوچهر ستوده با
همکاری ایرج افشار

۱۲۲. تنكولشا / از مؤلفی ناشناخته به ضمیمه مدخل
منظوم از عبدالجبار خجندی، مقدمه و تصحیح
رحیم رضازاده ملك

۱۲۳. دیوان غزلیات میرزا جلال الدین اسیر
شهرستانی (اصفهان) / تصحیح و تحقیق
غلامحسین شریفی ولدانی

۱۲۴. جامع التواریخ: تاریخ افرنج، پاپان و قیاصره /
رشیدالدین فضل الله همدانی؛ تصحیح و
تحتشیه محمد روشن

۱۲۵. زاد المسافر / ناصر خسرو قبادیانی بلخی، شرح
لغات و اصطلاحات سید اسماعیل عمادی
حائری؛ تصحیح و تحقیق سید محمد عمادی
حائری

۱۲۶. جامع التواریخ: هند و سند و کشمیر /
رشیدالدین فضل الله همدانی؛ تصحیح و
تحتشیه محمد روشن

۹۸. تحفة الملوك / علی بن ابی حفص اصفهانی؛
تصحیح علی اکبر احمدی دارانی

۹۹. مثنوی شیرین و فرهاد / سروده سلیمی
جرونی؛ تصحیح دکتر نجف جوکار

۱۰۰. الإلهیات من المحاکمات بین شرح الإشارات
/ لقطب الدین محمد بن محمد الرازی،
تصحیح مجید هادی زاده

۱۰۱. الأریعینیات لكشف أنوارالقدسیات / القاضی
سعید محمد بن محمد مفید القمی، تصحیح
نجفقلی حبیبی

۱۰۲. الصراط المستقیم فی ربط الحادث بالقدیم /
میر محمد باقر داماد، تصحیح علی اوجبی

۱۰۳. اشراق اللاهوت فی نقد شرح الباقوت /
عمیدالدین ابوعبدالله عبدالعظیم بن
مجدالدین الحسینی العبدلی، تصحیح علی
اکبر ضیایی

۱۰۴. دقائق التأویل و حقائق التنزیل / ابوالمكارم
محمود بن ابی المكارم حسنی واعظ، پژوهش
جویا جهانبخش

۱۰۵. گوهر مقصود / مصطفیٰ تهرانی (میرخانی)، به
كوشش زهرا میرخانی

۱۰۶. بلوهر و بیوضف / مولانا نظام، تصحیح محمد
روشن

۱۰۷. سندهادنامه / محمد بن علی ظهیری
سمرقندی، تصحیح محمد باقر کمال الدینی

۱۰۸. تحفة الفتی فی تفسیر سورة هل أنى /
غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی، تصحیح
پروین بهارزاده

۱۰۹. جهان دانش / شرف الدین محمد بن مسعود
مسعودی؛ تصحیح جلیل اخوان زنجانی

۱۱۰. کلیات بسحق اطعمه شیرازی / مولانا جمال
الدین ابواسحق حلاج اطعمه شیرازی معروف
به بسحق اطعمه شیرازی؛ تصحیح منصور
رستگار فسایی

۱۱۱. محبوب القلوب (ج ۲) / قطب الدین
الاشکورى؛ تحقیق الدكتور ابراهیم الدیباجی -
الدكتور حامد صدقی

۱۱۲. تاریخ عالم آرای امینی / فضل الله بن روزبهان
خنجی اصفهانی؛ تصحیح محمد اکبر عشیق

۱۱۳. روضة المنجمین / شهردان بن ابی الخیر

۱۲۷. شرح نظم الدر / صائب‌الدین علی بن محمد
ترکه اصفهانی (۷۷۰ - ۸۳۵ ه. ق)؛ تصحیح و
تحقیق اکرم جودی نعمتی

۱۲۸. المختصر من کتاب السیاق لتاریخ نساپور
ابوالحسن الفارسی؛ تحقیق محمد کاظم
المحمودی

۱۲۹. جنگنامه کشم / از سراینده‌ای ناشناس. و
چرون نامه / سروده قدری؛ تصحیح و تحقیق
محمد باقر وثوقی و عبدالرسول خیراندیش

۱۳۰. تحلیله الارواح بحقائق الانجاح / المنسوب الی
کمال‌الدین عبدالرزاق الکاشانی؛ تحقیق علی
اوجبی

۱۳۱. خلاصه الاشعار و زیاده الافکار (بخش کاشان) /
میر تقی‌الدین کاشانی؛ مصحح: عبدالعلی
ادیب برومند و محمد حسین نصیری کهنمویی

۱۳۲. نسخه خطی و فهرست نگاری در ایران
مجموعه مقالات و جستارها به پاس قدردانی
از زحمات سسی سالة فرانسس ریشار؛ به
کوشش احمد رضا رحیمی ریس

۱۳۳. جامع التواریخ: اغوز / رشیدالدین فضل‌الله
همدانی؛ تصحیح و تحشیه محمد روشن

۱۳۴. اسکندرنامه: (بخش ختا) / منسوب به
منوچهرخان حکیم؛ تصحیح علی‌رضا ذکاوتی
قراگزلو

۱۳۵. جامع التواریخ (تاریخ اقوام پادشاهان ختای)
/ تألیف رشیدالدین فضل‌الله همدانی؛ تصحیح
و تحشیه محمد روشن

۱۳۶. ختم الغرائب خاقانی شروانی (تحفة العراقین) /
نسخه برگردان به قطعه اصل نسخه خطی
شماره ۸۲۵ کتابخانه ملی اتریش (وین) کتابت
۵۹۳ ه: به کوشش ایرج افشار

۱۳۷. کتاب ایرانی / چهار مقاله در مباحث
متن‌پژوهی، نسخه‌شناسی و کتاب‌آرایی؛
فرانسس ریشار؛ ترجمه ع. روحبخشان

۱۳۸. ماهتاب شام شرق / گزاره و گزینیه
اندیشه‌شناسی اقبال / محمد حسین ساکت

۱۳۹. ارج نامه حبیب یغمایی / سید علی آل داود

۱۴۰. دیوان اشراق / میر محمد باقر میرداماد؛
پیشگفتار جویا جهانبخش / سمیرا پوستین دوز

۱۴۱. متن‌شناسی شاهنامه‌ی فردوسی / منصور
رستگار فسایی

۱۴۲. مجالس جهانگیری / عبدالستار بن قاسم
لاهوری / عارف نوشاهی و معین نظامی

۱۴۳. تحسین و تصحیح ثعالی / مترجم محمد بن
ابوبکر بن علی ساوی / عارف احمد الزغول

۱۴۴. مسخر البلاد / محمد یارین عرب قطغان / نادره
جلالی

۱۴۵. ارشاد / عبدالله بن محمد بن ابوبکر قلاسی
نسفی / عارف نوشاهی

۱۴۶. ارج نامه ملک الشعراء بهار / علی میرانصاری

۱۴۷. مرآت الوقایع مظفری / عبدالحسین خان
ملک المورخین / دکتر عبدالحسین نوابی

۱۴۸. سفارت نامه خوارزم / رضا قلی خان هدایت؛
جمشید کیان‌فر

۱۴۹. تاریخ هرات (نسخه برگردان) / مؤلف
ناشناخته / محمد رضا ابوبی مهریزی، محمد
حسن میر حسینی با مقدمه ایرج افشار

۱۵۰. جامع التواریخ: بخش بنی‌اسرائیل /
رشیدالدین فضل‌الله همدانی؛ تصحیح و
تحشیه محمد روشن

۱۵۱. خلاصه الاشعار و زیاده الافکار (بخش اصفهان)
/ میر تقی‌الدین کاشانی؛ مصحح: عبدالعلی
ادیب برومند و محمد حسین نصیری کهنمویی

۱۵۲. دیندنامه / میرزا حیدر وزیرآف / به اهتمام
جمشید کیان‌فر؛ با همکاری نوری محمدزاده

۱۵۳. خزائن الأنوار و معادن الأخبار / میر
محمد رضا بن محمد مؤمن خاتون‌آبادی؛
تصحیح و تحقیق مریم ایمانی خوشخو.

۱۵۴. رباعیات حکیم خیتام طربخانه یار احمد
رشیدی، رساله سلسله‌الترتیب، خطبه تمجید
ابن سینا / با مقدمه و حواشی عبدالباقی
گولبینارلی

۱۵۵. جامع التواریخ (تاریخ سامانیان و بویهیان و
غزنویان) / رشیدالدین فضل‌الله همدانی؛
تصحیح و تحشیه محمد روشن.

۱۵۶. جامع التواریخ (تاریخ آل سلجوق) /
رشیدالدین فضل‌الله همدانی؛ تصحیح و
تحشیه محمد روشن.

۱۵۷. منتخب رسالات صفاء الحق / سید حسن
مدنی همدانی گزینش، ویرایش و تعلیقات:
علیرضا ذکاوتی قراگزلو

عبدالعلى بيرجندى؛ به كوشش ايرج افشار
 ۱۷۴. چين نامه / ماتيو ريجي؛ ترجمه از متن لاتين
 محمد زمان؛ مقدمه، تصحيح، توضيح و مقابله
 با ترجمه‌هاى كهن چينى، انگليسى و ايتاليائى از
 لوجين؛ پيشگفتار مظفر بختيار
 ۱۷۵. قانون شاهنامه / حكيم ادریس بن
 حسام‌الدين بدليسى؛ تصحيح عبدالله مسعودى
 آراتى
 ۱۷۶. برزنامه سروده؛ شمس‌الدين محمد كوسج؛
 تصحيح: اكبر نحوى
 ۱۷۷. نزهة الأنس و روضة المجلس / ابوسعید
 محمد بن على بن عبدالله عراقى؛ تحقيق و
 تصحيح رمضان بهداد
 ۱۷۸. رستم نامه / سراينده ناشناس؛ به كوشش
 سجاد آيدنلو
 ۱۷۹. رساله فى استخراج جيب درجه واحده /
 موسى بن محمد قاضى زاده رومى؛ تصحيح،
 ترجمه و تحقيق فاطمه سوادى
 ۱۸۰. شرح التلوحيات اللوحية و المرشبية / (ج ۳)
 ابن كُتونه، عزّ الدوله سعد بن منصور؛ تصحيح
 و مقدمه: نجفقلی حبيبي
 ۱۸۱. قرآن كريم / ترجمه ابوالفضل رشيدالدين
 ميبدي
 ۱۸۲. تحفة العراقيين: ختم الغرايب / سروده خاقانى
 شروانى؛ به كوشش على صفري آق قلعه
 ۱۸۳. ساختار معنائى مثنوى معنوى دفتر اول / سيد
 سلمان صفوى؛ ترجمه مهوش السادات علوى؛
 با مقدمه سيد حسين نصر
 ۱۸۴. على نامه (منظومه‌اى كهن) / از سراينده‌اى
 متخلص به ربيع؛ با مقدمه محمدرضا شفيعى
 كذكى و محمود اميدسالار
 ۱۸۵. ارج نامه غلامحسين يوسفى / محمّدجعفر
 ياحقى
 ۱۸۶. دستورالجمهور فى مناقب سلطان العارفين
 ابوزيد طيفور / احمدبن الحسين بن الشيخ
 الخرقانى؛ به كوشش: محمدتقى دانش‌پژوه و
 ايرج افشار
 ۱۸۷. كتاب الابنية عن حقايق الادوية / ابومنصور
 موفق بن على هروى سده پنجم هجرى؛ با
 مقدمه فارسى ايرج افشار و على اشرف

۱۵۸. دفتر اشعار صوفى / صوفى محمد هروى (قرن
 نهم)؛ به كوشش: ايرج افشار
 ۱۵۹. تحفة السلاطين / محمدبن جابر انصارى؛ به
 كوشش احد فرامرز قراملكى. زينت فنى اصل و
 فرشته مسجدى
 ۱۶۰. تحفة الدستور (فرهنگ اعداد كلمات) /
 لطف‌الله بن عبدالكريم كاشانى؛ تصحيح مهدي
 صدرى.
 ۱۶۱. شجرة الملوك (تاريخ منظوم سيستان) /
 سروده صبورى. ناصح و ظهير؛ تحقيق، تصحيح
 و توضيحات منصور صفت‌گل.
 ۱۶۲. سلم السماوات / ابوالقاسم بن ابى حامد
 كازرونى؛ تصحيح عبدالله نورانى.
 ۱۶۳. بيان الحقايق / رشيدالدين فضل‌الله همدانى؛
 تصحيح هاشم رجب‌زاده.
 ۱۶۴. قرآن فارسى كهن: تاريخ، تحريرها، تحليل /
 سيد محمد عمادى حائرى
 ۱۶۵. اشرف التواريخ / محمد تقى نورى؛ تصحيح:
 سوسن اصيلى
 ۱۶۶. تفسير الشهرستاني (مفاتيح الأسرار و
 مصابيح الأبرار) (ج ۲) / محمد بن عبدالكريم
 شهرستاني؛ تحقيق و تعليق: محمد على
 آذرشب
 ۱۶۷. ارج نامه صادق كيا / عسكر بهرامى
 ۱۶۸. الإفادة فى تاريخ الأئمة السادة / ابوطالب
 يحيى بن حسين هارونى؛ تصحيح محمد كاظم
 رحمتى
 ۱۶۹. جوامع التواريخ (تاريخ اسماعيليان) /
 رشيدالدين فضل‌الله همدانى؛ تصحيح و
 تشبيه محمد روشن.
 ۱۷۰. فهرست نسخه‌هاى خطى كتابخانه عمومى
 جمعيت نشر فرهنگ رشت / تأليف: محمد
 روشن
 ۱۷۱. روضة الانوار / خواجه‌اى كرماني؛ مقدمه،
 تصحيح و تعليقات: محمود عابدى
 ۱۷۲. البيهقي / فى اخبار دولة الملك يمين الدولة؛
 ابى القاسم محمود بن ناصرالدولة ابى منصور
 سبكتكين؛ تأليف: محمد بن عبدالجبار العنبي؛
 تحقيق: يوسف الهادي
 ۱۷۳. معرفت فلاح (دوازه باب كشاورزى) / از

۲۰۰. کتاب نهج البلاغه و هوالمختار من كلام اميرالمؤمنين عليه السلام / پيشگفتار محمد مهدی جعفری، با همکاری محمد برکت

۲۰۱. علی نامه (منظومه ای کهن) / از سراینده ای مستخلص به رسیح؛ تصحیح: رضا بیات و ابوالفضل غلامی

۲۰۲. ترجمه کتاب النجارة (در هندسه عملی) / ابوالفواه محمد بن محمد بوزجانی؛ از مترجمی ناشناخته؛ تحقیق و تصحیح همراه با ترجمه متن اثر به فرانسه جعفر آقایانی چاوشی؛ با مقدمه برنارد ویتراک.

۲۰۳. ترجمه منظوم وصیت امام علی به امام حسین (علیهما السلام) (از نیمه نخست سده ششم قمری) / ترجمه و سروده حسن غزنوی ملقب به اشرف؛ مقدمه و تصحیح جواد بشری.

۲۰۴. جامع التواریخ (تاریخ سلغریان فارس) / رشیدالدین فضل الله همدانی تصحیح و تحشیه: محمد روشن

۲۰۵. تَسْرِوِجُ الْأَرْوَاحِ فِي تَهْذِيبِ الصُّحُوحِ (معجم مهذب الصُّحُوح) / المجلد الأول و الثاني شهاب الدین محمود بن أحمد بن بختیار الزُّنْجَانِي: حَقَّقَهُ وَ قَدَّمَ لَهُ: مُحَمَّدٌ صَالِحٌ شَرِيفُ الْعَسْكَرِي

۲۰۶. اندیشه های فلسفی و کلامی خواجه نصیرالدین طوسی / هانی نعمان فرحات؛ ترجمه: غلامرضا جمشیدنژاد اول

۲۰۷. کتاب الوحشیات / ابوتَمَام حَبِيب بن اوس طسانی؛ محمدرضا ابونوی مهریزی - وحید ذوالفقاری؛ با پیشگفتار احمد مهدوی دامغانی

۲۰۸. کلمات قصار امام علی (ع) / (دو مجموعه)؛ ۱. مائة کلمه - نشرالاکلی منسوب به جاحظ (۱۶۰- ۲۵۵ هـ) - از گردآورنده ناشناس به خط احمد و قار شیرازی ۲. ترجمه منظوم نشرالاکلی از یازعلی بن عبدالله علاوی تبریزی (سده ۹ و ۱۰)؛ با مقدمه علی صفری آق قله

۲۰۹. معیارالاشعار (در علم عروض و قافیه) / تألیف نصیرالدین محمد بن محمد طوسی. میزان الافکار فی شرح معیار الاشعار / محمد سعدالله مفتی مرادآبادی؛ تصحیح محمد فشارکی.

صادقی؛ ترجمه فارسی مقدمه زلیگمان مصطفی امیری؛ با مقدمه انگلیسی برت ک. فراگتر / نصرت الله رستگار؛ کارل هولوبار؛ اوا ایریلیش و محمود امیدسالار

۱۸۸. آداب المضيفين وزادالاکلین / سلطان محمود بن محمد بن محمود؛ به کوشش ایرج افشار

۱۸۹. عرفات العاشقین و عرصات العارفين / تقی الدین محمد اوحدی حسینی دقانی بلیانی اصفهانی؛ تصحیح ذبیح الله صاحبکاری، آمنه فخر احمد؛ با نظارت علمی محمد قهرمان.

۱۹۰. تاریخ شاه صفی (تاریخ تحولات ایران در سالهای ۱۰۳۸ - ۱۰۵۲ ه. ق.) / ابوالمفخر فضل الحسینی. به انضمام مبادی تاریخ زمان نواب رضوان مکان (شاه صفی) (تاریخ تحولات ایران در سالهای ۱۰۳۸ - ۱۰۴۱ ه. ق.) / محمد حسین الحسینی التفرفی؛ مقدمه، تصحیح و تعلیقات محسن بهرام نژاد.

۱۹۱. بدایع الأخبار (وقایع بهیجان در زمان حمله محمود افغان) / میرزا عبدالنبی شیخ الاسلام بهیجانی؛ مقدمه، تصحیح و توضیحات: سید سعید میر محمد صادق

۱۹۲. منهاج العلی (رساله ای در باب حکومت قانون) / ابوطالب بهیجانی؛ به کوشش حوریه سعیدی

۱۹۳. جامع التواریخ (تاریخ سلاطین خوارزم) / رشیدالدین فضل الله همدانی؛ تصحیح و تحشیه محمد روشن

۱۹۴. دیوان فهمی استرآبادی / تصحیح و مقدمه محمدحسین کرمی

۱۹۵. ارج نامه محمد معین زندگی، آثار، جستارهای متن بزوهی / محمد غلامرضایی

۱۹۶. وایشیکات الهند (تناسب نزد هندیان) / محمد بن احمد بیرونی؛ تصحیح، ترجمه و تحقیق محمد مهدی کاوه بزودی.

۱۹۷. جامع الصنائع: آشپزی نامه از عصر فاجار / از مؤلفی ناشناخته؛ به کوشش ایرج افشار.

۱۹۸. تاریخ سلاطین کورت / حافظ ابرو؛ تصحیح میرهاشم محدث.

۱۹۹. لطایف الحساب (رساله ای درباره سرگرمیهای ریاضی) / قطب الدین لاهیجی؛ به کوشش محمد باقری

الأحصاری البوسنوی؛ تحقیق و تصحیح
علی اکبر ضیائی

۲۲۰. حفظ البدن (رساله‌ای فارسی در بهداشت و
تندرستی)؛ امام فخرالدین محمد بن عمر
رازی؛ تصحیح محمد ابراهیم ذاکر

۲۲۱. أخبار ولایة خراسان / للسلامی (قرن ۳-۴ هـ.
ق)؛ پژوهش و بازسازی: محمدعلی کاظم‌بیگی

۲۲۲. پژوهشهایی در تاریخ علم: مقالاتی درباره
تاریخ ریاضیات، نجوم، مکانیک و پزشکی؛
گردآوری و ویرایش جعفر آقایانی چاوشی

۲۲۳. جامع اللغات (فرهنگ منظوم) / سروده نیازی
حجازی؛ به اهتمام افسانه شیفته‌فر

۲۲۴. رساله جلد سازی (طیاری جلد) / سید یوسف
حسین؛ با مقدمه ایرج افشار؛ تصحیح علی
صقری آق قلعه

۲۲۵. سیه بر سفید مجموعه گفتارها و یادداشت‌ها
در زمینه کتابشناسی و نسخه‌شناسی؛ تألیف:
عارف نوشاهی

۲۲۶. دیوان فانی خویی (موسوم به گنج‌الله) / سروده
میرزا حسن زنوزی خویی؛ تصحیح شهریار
حسن‌زاده

۲۲۷. نواقب المناقب اولیاء الله / عبدالوهاب بن
جلال‌الدین محمد همدانی؛ تصحیح و
مقدمه عارف نوشاهی

۲۲۸. فهرست نسخه‌های خطی فارسی آرشیو ملی
پاکستان اسلام‌آباد / گنجینه مفتی فضل عظیم
بھیروی؛ تألیف عارف نوشاهی.

۲۱۰. حلّ مشکلات کتاب الإشارات و التنبیہات
(شیخ‌الرئیس ابوعلی حسین بن عبداللہ بن
سینا) مشهور به شرح اشارات خواجه
نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی
(۵۹۷-۶۷۲ هـ)؛ با مقدمه سید محمد عمادی
حائری

۲۱۱. کتاب المباحث و الشُّکوک (نخستین تعلیقه بر
الإشارات و التنبیہات) شرف‌الدین محمد بن
مسعود بن محمد مسعودی (زنده در ۵۸۲ هـ)
همراه با کتاب عیون المسائل فارابی و رساله
الاسماء المفردة کندی؛ با مقدمه محمد برکت

۲۱۲. کاغذ در زندگی و فرهنگ ایرانی تألیف ایرج
افشار

۲۱۳. ازدست‌نویس تا متن (جستارهایی در معرفی
و ارزیابی دست‌نویس‌های شاهنامه و روش
تصحیح انتقادی متن؛ جلال خالقی مطلق.

۲۱۴. عهد حسام (سفرنامه لرستان و خوزستان)؛
محمود میرزا قاجار؛ به کوشش: ایرج افشار

۲۱۵. کتابشناسی فردوسی و شاهنامه چاپ چهارم
(از آغاز نوشته‌های پژوهشی تا سال ۱۳۸۵)؛
گردآوری ایرج افشار

۲۱۶. ارج‌نامه ذبیح‌الله صفا / سیدعلی آل داود

۲۱۷. مجلس در قصه رسول (ص) / از مؤلفی
ناشناخته؛ مقدمه، تصحیح و تعلیقات: محمد
پارسا‌نسب

۲۱۸. محک خسروی / میرزا خسرو بیگ گرجی؛
تصحیح و تعلیقات: فائزه زهرا میرزا

۲۱۹. اصول الحکم فی نظام العالم / حسن کافی

The present Catalogue

The present catalogue records manuscripts which have not so far been catalogued, or otherwise needed more data to complete the descriptions in the above-mentioned published catalogues.

It includes data concerning manuscripts in Azad, Pirzada, Kayfi, Shirani and General collections in two parts.

In the first part, treatises and books bound in one volume are described separately according to their catalogue number under each collection.

In the second part, single treatises and books are classified according to subject and arranged alphabetically under each subject heading, and only a reference has been made to the manuscripts fully described in the first part.

I have not fully described those manuscripts already recorded in *Fihrist-i Mushtarak-i Nuskhahāyi Khattiy-i Pākistān* (A Union Catalogue of Persian Manuscripts in Pakistan), Ahmad Monzavi, Islamabad, 1983-1997, 14 vols.) and only a reference to "*Mushtarak*" has been made for those titles. But manuscripts which are recorded for the first time in this catalogue have been fully described. I have also copied the opening lines in each manuscript.

The present catalogue completes the records for all manuscripts in the Punjab University Library, Lahore, and I am greatly delighted to have contributed to this achievement.

'Arif Naushahi

Islamabad

August 21st, 2007

1971:

Afzal Malik, Muhammad, *Urdū Makhtūṭāt Punjab University Library* (Urdu Manuscripts of the University of the Punjab) in *Qaumī Zabān Magazine*, Karachi, January 1971, pp. 40-52; March 1971, pp. 64-76; April 1971, pp. 36-49; June 1971, pp. 56-60.

1975:

Kawkab, Qazi 'Abd al-Nabi, *Punjab University Library kī Nādir 'Arabī Makhtūṭāt kī Fihrist-i Mufaṣṣal* (*A Descriptive Catalogue of Rare Arabic Manuscripts in the Punjab University Library*), Vol. I, University of the Punjab, Lahore, 1975, xii+373 pp.

This is a detailed catalogue of 81 Arabic manuscripts.

1982:

Kawkab 'Abd al-Nabi, *Handlist of Arabic Manuscripts in the Punjab University Library*, Revised by Sayyid Jamil Ahmad Rizvi, University of the Punjab, Lahore, 1982, x+552 pp.

1986:

Rizvi, Sayyid Jamil Ahmad, *Dhakhīrah Shirani mīn Urdū Makhtūṭāt* (Urdu Manuscripts in Shirani Collection), Muqtaḍirah Qaumī Zabān (National Language Authority), Islamabad, 1986, 38 pp. It catalogues 500 Urdu manuscripts in the Shirani Collection.

1986:

Naushahi, Sayyid Khizr 'Abbasi, *Fihrist-i Nuskhīhāyi Khattiy-i Kitābhānah-yi Dānishgāh-i Panjāb, Lahor, Ganjīniy-i Azar*, (Catalogue of Manuscripts in the Azar Collection of the Punjab University Library, Lahore), Iran-Pakistan Institute of Persian Studies, Islamabad, 1986, xvi+592 pp.

It is a descriptive catalogue of Persian manuscripts in Professor Azar Collection.

1990:

Ahmad Khan, *Al-Makhtūṭāt al-'Arabiyah fī Jāmi'at al-Bunjāb bi Lāhūr* (*Fahrais Muntaqī*), (Subject Catalogue of the Arabic Manuscripts in the Punjab University Library, Lahore), Mahd al-Makhtūṭāt al-'Arabiyah, Kuwait, 1990, 143 pp.

It is a subject catalogue of Arabic Manuscripts.

Azar Collection: It was purchased from the son of Prof. Siraj al-Din Azar (1892-1947). It has 1500 manuscripts.

Published Catalogues of Manuscripts in Punjab University

University of the Punjab is one of the oldest centers of cataloguing manuscripts in the sub-continent. Professional librarians as well as university professors, cataloguers and M.A. students have worked on various catalogues at different times. The result has been lengthy articles or books which are listed here under chronologically:

1926-1936:

Sayyid 'Abd Allah, *Khazā'in Makhtūṭāt Punjab University Library, Lahor* (Manuscript Collections in the Punjab University Library, Lahore) in *Oriental College Magazine*, published by the Oriental College of Punjab University, Lahore, in 25 issues from May 1926 to August 1936.

1932-1942:

Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Punjab University Library,

Vol. I, University of the Punjab, Lahore, 1932, xiii+276pp.

Vol. II, University of the Punjab, Lahore, 1941, xvii+292pp.

This catalogue includes 9000 manuscripts in Sanskrit.

1942-1948:

'Abd Allah, S. M. *A Descriptive Catalogue of Persian, Urdu & Arabic Manuscripts in the Punjab University Library,*

Vol. I, Persian Manuscripts, Fasciculus I-History, 1942, University of the Punjab, Lahore, iv+1-130.

Vol. I-Persian Manuscripts, Fasciculus II-Persian Poetry, 1948, University of the Punjab, Lahore, xix+131-575.

In these two volumes, 711+188 Persian manuscripts in different collections of the library have been catalogued.

1967; 1969-1975:

Bashir Husayn, Muhammad, *Fihrist-i Makhtūṭāt-i Shirani*, first edition by *Pakistan Research Society Journal*, University of the Punjab, Lahore, January to April 1967; second edition by Pakistan Research Society, University of the Punjab, Lahore, Vol. I, 1975, x+1-201; Vol. II, 1969, vi+198-411; Vol. III, 1973, iv+412-835. The catalogue records 3139 Persian manuscripts in Shirani Collection.

Introduction

The Punjab University Library in Lahore, Pakistan, was founded as the College Library Punjab University in 1873. The college gained university status in 1882 and University of the Punjab officially came into existence on October 12th, 1882. The name of the library also changed to the Punjab University Library. Among 50 independent libraries in teaching departments, colleges and institutes affiliated to the University of the Punjab, the Punjab University Library is considered the "Central Library" and is at present located on the New Campus of the University.

Manuscript Collections

The Punjab University Library holds the biggest collection of manuscripts in Pakistan having 14482 titles in Arabic, Persian and Urdu and 1871 titles in Hindi and Sanskrit as of February 22nd, 2007. Manuscript collections are divided into different general and personal collections as under:

General Collection: This collection includes single titles which were purchased from or donated by individuals.

Azad Collection: This collection which includes 398 Arabic, Persian and Urdu manuscripts was donated by Muhammad Husayn Azad (1830-1910) family.

Pirzada Collection: This collection was purchased from Pirzada Muhammad Husayn 'Arif (1856-1928) and consists of 165 manuscripts in Arabic, Persian and Urdu.

Kayfi Collection: B. M. Datatriyah Kayfi (1866-1955) donated this collection to the library. It has 130 manuscripts in Persian and Urdu.

Woolner Collection: This collection consists of 8671 manuscripts in Sanskrit and Hindi and is named in honor of Sir A. C. Woolner.

Shirani Collection: This collection was purchased from Hafiz Mahmud Khan Shirani (1880-1946). It consists of 2284 volumes of manuscripts in Arabic, Persian and Urdu.

Mahbub 'Alam Collection: The son of late Mawlavi Mahbub 'Alam (1862-1937) donated this collection consisting of 348 manuscripts.

In the Name of God, the Compassionate, the Merciful

Oceans of Iranian and Islamic culture lie in manuscript form. These manuscripts are not only the record of the achievements of our nation's great scholars, they are also testimonials to our unique national identity. It is, therefore, the duty of every generation of Iranians to protect and celebrate this priceless heritage and to spare no effort in restoring these records on which all studies of Iran's history and culture depend.

Many efforts towards better identification, study, and preservation of our country's manuscript collections have been launched. In spite of these efforts, and despite the fact that hundreds of books and treatises that deal with this important area of learning have been published, much remains undone. Thousands of books and treatises either linger as unidentified codices in Iranian and foreign libraries, or await publication. Others, although previously published, exist in unsatisfactory editions and need to be re-edited according to modern scholarly standards.

It is the duty of scholars and cultural organizations to undertake the important tasks of restoring and publishing these manuscripts. The Written Heritage Publication Center was established in 1993 in order to achieve this important cultural objective with the purpose of supporting the efforts of scholars, editors, and publishers who work in this field of learning. We hope that by supporting scholarly work in this area, we can help make an essential collection of scholarly texts and sources available to the scholarly community that is engaged in the study of Iran's Islamic culture and civilization.

The Written Heritage Research Centre (Miras-e Maktoub)

Written Heritage Research Centre, 2012
First Published in I. R. of Iran by Miras-e Maktoob

ISBN 978-600-203-029-0
ISBN (Vol.2) 978-600-203-030-6

All rights reserved. No part of this book
may be reproduced, in any form or by any
means, without the prior permission of the publisher.

P R I N T E D I N T E H R A N

CATALOGUE OF THE PERSIAN MANUSCRIPTS

In the Punjab University Central Library
in Lahore (Pakistan)

(Āzād, Pīrzāda, Shīrānī, Kayfī and General Collections)

Vol. II

Compiled by
'Arif Naushahi

Miras-e Maktoob
Tehran, 2012

کتابخانه دانشگاه پنجاب، لاهور (تأسیس: ۱۸۷۳ م) یکی از قدیم‌ترین کتابخانه‌های پاکستان است. بخش نسخه‌های خطی آن در ۱۹۲۰ م تأسیس شد و امروز دانشگاه پنجاب با ۲۲۵۷۴ مجلد کتاب خطی بزرگترین مجموعه‌دار کتب دستنویس در کشور است. از آن میان حدود ۱۴۵۰۰ نسخه به زبانهای عربی، فارسی، اردو و زبانهای محلی پاکستان و حدود ۹۰۰۰ نسخه به زبان سانسکریت است. بخش نسخه‌های خطی کتابخانه دانشگاه پنجاب از یک مجموعه عمومی و چند مجموعه شخصی تشکیل شده است.

بیشتر به کوشش فهرست‌نگاران مختلف، فهرست حدود ۹۰۰۰ نسخه سانسکریت، ۲۲۸۴ نسخه فارسی مجموعه شیرانی، ۱۵۰۰ نسخه فارسی مجموعه آزر و ۸۹۹ نسخه از مجموعه‌های مختلف فراهم شد. کتاب حاضر، فهرست کامل نسخه‌های خطی فهرست نشده مجموعه‌های آزاد، پیرزاده، شیرانی، کیفی و عمومی است. در برخی موارد فهرس پیشین نیز بازنگری شده و در فهرست حاضر اطلاعات نسخه‌شناسی تکمیل شده است.

CATALOGUE OF THE PERSIAN MANUSCRIPTS

In the Punjab University Central Library
in Lahore (Pakistan)

(Āzād, Pīrzāda, Shīrānī, Kayfī and General Collections)

Vol. II

Compiled by

Arif Naushahi

Miras-e Maktoob
Tehran, 2012